

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

UYGUN
YAYINLARI

shirley ann grau

ihhtiyar

Roman

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

İhtiyar'ın göz yaşları olsaydı, ağlıyor
olacaktı şimdi, diye düşündü Stanley...
Ani, keskin bir yanma duydu.
İhtiyar için Stanley ağlıyordu.

İhtiyar'ın gözleri onu tekrar buldu.
Göz yaşlarını gördü. Ve İhtiyar'ın gözleri
bu yaşları içine akıttı onun...
Tanrım, diye düşündü Stanley,
bu adam benim içimde mi?...

SHIRLEY ANN GRAU

İHTİYAR

Türkçesi :
Ülker Bilgin

UYCAN YAYINLARI

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

*

UYCAN YAYINLARI, 9

*

«İHTİYAR»IN ASLI
İNGİLİZCE OLARAK
«THE CONDOR PASSES»
ADIYLA YAYINLANMIŞTIR.

*

YAYIN HAKLARI (COPYRIGHT) :
(c) SHIRLEY ANN GRAU 1971,
UYCAN YAYINLARI, 1973

*

DİZGİ-BASKI :
NURETTİN UYCAN KİTAP CİLT FABRİKASI
SERVİLİ MESCİT SOKAK NO. 12
CAĞALOĞLU, İSTANBUL

*

GENEL DAĞITIM : BATEŞ

*

MAYIS 1973

STANLEY

BEN Mİ? neyim? Hiiiç... Yemeği sofraya getiren bacaklar, içkileri oturma odasına götüren kollar, otomobil kullanan eller. Benim gözlerim hiç birşey görmez, hiç birşey duymaz benim kulaklarım.

Ben görünmem, fark edilmem bile. Bakarlar görmezler beni. Hareket ettikleri zaman ne tarafa gideceklerini kestirip önlerinden çekilmem gerekir. Eğer bana çarpsalardı -bir doksandan fazla siyah deri ve beyaz kemikten ibaret olan bana- bir daha hiç bir zaman orada yokmuşum gibi davranamazlardı. Ve elbette ben de yeni bir iş aramak zorunda kalırdım.

Bu da hiç işime gelmezdi ama. Çünkü bu kadar tatlı bir iş daha olamaz. Hele benim memleketimde. Şu anda Gulf Springs'deki beyazların hepsinden pek fazla kazanıyorum. Gulf Springs, doğup büyüdüğüm kasabanın adı. Hoş annemin bizi büyötmek için çok çaba harcadığını hatırlamıyorum ya. Çoğu zaman bizim varlığımızın bile farkında değildi sanki. Bazen, bebekken nasıl beslendiğimizi merak ederdim. Belki de o zamanlar ondaki annelik duygusu daha güçlüydü; öyle olsa gerek, yoksa ben bugün burada olmazdım. Neyse, gelelim bu işime ve parasına. Özellikle parasına... Dediğim gibi, bu kasabada dört bin kişi var ve ben hepsinden çok para kazanıyorum. Doktor hariç belki. Ama onun da alacaklarının peşinde koşması gerek. Bu da kolay iş değil. Benim param her ayın başında tıkr tıkr geliyor. Haftada üç yüz dolar; yan ödemeler de caba. Nasıl, bir zenci için kazanç olarak fena değil, değil mi? Onun için ben yine görünmemeye devam edip gerektikçe yollarından çekileceğim.

Şimdi buradan çıkıp da başka bir işe gitmek hiç istemezdim doğrusu. Yani gerçek bir işe. Burada yaptığım en zor iş New Orleans'a kadar iki yüz mil araba kullanmak. Bir de tabii, hergün buraya bir saatlik mesafedeki Port Bella kasabasına ya da havaalanının bulunduğu Collinsville'e kadar gitmem gerekiyor. Bu ailenin insanları bir türlü yerlerinde duramazlar. Devamlı gidip gelirler. Ben de onları devamlı götürüp getiririm arabayla. Ama şimdi bahçelerinin kuzey köşesine bir uçak alanı yapıyorlar. Biter bitmez oraya uçakları gelecek, ben de bu kadar araba kullanmaktan kurtulacağım. İşim bu çeşit bir iş işte, anlıyorsunuz ya.

Bay Robert, (beni birgün, bir sokağın köşesinde görüp de bu işe alan adam) geçen gün bana baktı ve düşünürken hep yaptığı gibi dilini çiğneyerek; «Stanley,» dedi. «Sen uçak kullanmayı da öğrenebilirsin değil mi? Gözlerin sağlam. En aptal herifler bile uçak kullanabiliyor. Ne dersin?»

Ben de iyi olur demiş olmalıyım ki; şimdi haftada iki gün öğleden sonraları Collinsville'deki alanda soytarının birinden uçak kullanmayı öğreniyorum. Bay Robert buldu onu. Ehliyetimi alınca Bay Robert bir uçak alacakmış bana. «Küçük bir uçak, Comanche filan.» Ben de ona bakıp kafamı sallamaya devam ediyorum. Demek artık havalarda uçacağım. Öğrenebilirim, bu çeşit şeylere yetenekliyim. Bu ailenin uçak koleksiyonu var. Bay Robert'in geçen hafta aldığı Aero Commander'la birlikte uçaklarının sayısı ikiye yükseldi. Bayan Margaret'in de kendi uçağı var. Pilotu da... Çünkü kendi kullanmayı sevmiyor. Ormanın yanındaki alan da İhtiyar'ın jetini barındırabilmek için o kadar büyük yapıldı. Neydi onun adı, Jetstar mı ne? Onu kullanmak çok isterdim ama kullandırmazlar, biliyorum. Bu iş için iki beyaz pilot getirttiler.

Neyse, sanırım askerde yaptırmadıkları şeyleri yapabileceğim burada. Liseyi bitirip kura çektiğim sırada zencileri pilot yapmazlardı. Kırk dört yaşımdan sonra bu isteğim gerçekleşecekmiş demek.

Bu işte beni tutan şeylerden biri de bu sanırım. Başka şeyler de var tabii. Örneğin; acaba Bay Robert birgün bana helikopterini kullandırır mı? Üç yıl önce ilk aldığında, tam gül bahçesinin altına inerdi helikopterle, golf alanının yanına. Haftada dört beş kere böyle gidip gelirdi. Karısı, helikopter rüzgârının yıllardır yetiştirdiği güllerini ve hanımcıklarını bozduğundan yakınana dek. Bir iki kere Bay Robert'le birlikte ben de bindim helikoptere, çok da sevdim bu işi. Tıpkı asansördeymişsin gibi. Ehliyetimi alırsam herhalde kullandırır bana. Zaten o zamana kadar, o da bıkar helikopterden. Ar-

tık eskisi kadar kullandığı da yok. Herhalde kız arkadaşlarını eğlendirmek için Collinsville'deki havaalanında bırakıyordur. Örneğin Bayan Lorimer tam evinin önündeki kumsala helikopterle iniverirdi. Deniz yüksek olduğu zamanlar ne yapardı bilmiyorum. Herhalde onun da bir çaresini bulurdu.

Şunu kullanmak için gerçekten sabırsızlanıyorum. Ne kadar sürer acaba? 'Kara kuşadam Stanley.' Ne güzel bir resimli serüven romanı olurdu!...

Anlıyorsunuz ya, işim böyle bir iş. Değişik denilebilir.

Buraya girişim sırf şanslı ama burada kalışım tamamen bilinçli. O gün Collinsville'de köşede durmuş, New Orleans treninden bir müşterinin taksiye binişini seyrederken Bay Robert'in beni görmesi şanslı tabii. «Çalışmak ister misin?» dedi. Şans da bana, «Evet efendim,» dedirtti, gerçek düşüncelerimi açıklayacağıma. Örneğin: «Yeni terhis oldum ben, birkaç ay idare edecek kadar param var. Şişşirin de bir karım... Şimdilik çalışmayı düşünmüyorum,» diyebilirdim. Ama «Evet efendim,» dedim askerlikten kalma bir alışkanlıkla. Ve işte bugün de buradayım...

Eh, bu 'evet efendim'in yararlı olmadığını söyleyemem.

On beş yıl kadar önce karım Vera'yı da işe aldılar. Vergi kâğıtlarında 'kâhya yardımcısı' yazıyor, her ne haltsa o. Her sabah dokuzda geliyor, çarşaf dolaplarını düzeltiyor, lâvanta keselerini şöyle bir sallayıp kokularının iyice çıkmasını sağlıyor. Sonra İhtiyar'ın son on yıldır bakıcılığını yapan Bayan Hollisher'le konuşuyor. On dan sonra evin etrafını şöyle bir dolaşüyor, duvarlara, doğramalara bakıp durumlarını gözden geçiriyor. Bozulmuş bir yer varsa boyacıyı çağırıyor. Sonra da evin dışını dolaşüyor ve aynı şeyleri yapıyor. Çatlayan boyalar ya da değiştirilmesi gereken tahtaların olup olmadığını inceliyor. İhtiyar'ın evi daima kusursuz durumdadır. Bir parça pas, bir çatlak, bir çentik ya da cilâlı döşemede bir topuk izi görmezsiniz. İhtiyar bu ihtişam içinde günlerini tamamlıyor. Vera'nın deyişiyle... Buradaki işini bitirdikten sonra eve yollanıyor ve hergün saat birde evde oluyor. Bu iş için ona haftada doksan dolar veriyorlar.

Vera daha önce hiç çalışmamış. Bayan Margaret'in düşüncesi idi onu buraya almak. Ben kabul edeceğini sanmıyordum, söyledim de Bayan Margaret'e, ama o ısrar etti. «Bırak onla ben konuşayım,» dedi ve sırtarak, kendinden memnun bir ifadeyle döndü telefon dan. Vera o gün, onun neler dediğini hiç anlatmadı bana. Fakat bunlar böyle işte. Birşeyi istedikleri zaman karşılardakini ikna etmeyi

bilirler. Ve ona diledikleri her şeyi de verirler. Bize iki tane ev aldılar. Biri New Orleans'da; (kendileri orada oturdukları zaman için,) biri de esas oturduğumuz Collinsville'de... ikisi de Noel hediyesiydi. Ama işte bizi istiyorlardı, Vera'yla beni; bu yüzden... Birşey istedikler mi karşılığını verirler.

Ne yazık ki, çocuğumuz yok, herhalde onu da buraya alırlardı. Tam bir aile işi olurdu o zaman.

Bazen ayrılacağım diyorum. Bir işte yirmi yıl çalışmak yeter de artar bile. Ama gitmiyorum işte.

İlk zamanlar ne kadar etkilenmiştim, hâlâ hatırlıyorum. Aylarca bir yandan çalışıp bir yandan da şaşarak bakıyorum evlerine. New Orleans'dakine de; burada, Port Bella'dakine de... Bu ben miydim? Bu kadar ihtişamın arasında dolaşan, Mississippi'den, Gulf Springs'den gelen delikanlı bir zenci olabilir miydi?

Bir de ihtiyar var; Bay Oliver. Doksan beşine yakın. İlk kalp krizini de otuz yıl önce geçirmiş duyduğuma göre. Ben ilk geldiğimde gayet iyiydi, sonra bir kriz geçirdi. O günden beri felçli gibi. Ama buna aldanmamak gerek, kafasının içinde her şey yerli yerinde. Bütün bu parayı kendi kendine kazanmış, sıfırdan başlayarak. Bazen evi bir sürü dolar yığınlarından inşa edilmiş, yollarını da çakıl yerine altın döşenmiş gibi görüyorum. Ara sıra, örneğin sivri bir çakıl taşının bir an için parıldadığını sandığım bile oluyor. Ama önemi yok bunun. İhtiyar yapmış bütün bunları ve hâlâ da yapmaya devam ediyor. Bazen o kadar zayıf ve yorgun düşüyor ki, telefonu ben tutuyorum kulağına. O zaman bile düşünüyor, tasarlıyor ve parayı bir mıknaş gibi kendine çekiyor âdeta. Zayıf, kara kuru bir adam. Her Allahın günü özel çiçek serindeki koca koltuğunda oturur. Serde, ılık ve rutubetli havada daha iyi nefes alıyormuş. Kocaman kafesteki özel kuşlarını seyretmekle vakit geçirir.

İşte böyle, bana sorarsanız hepsi deli ve beni düşündükleri bile yok.

GİZLİ HIRSIZ

S A B A H L A R I çiçek serini açmak Stanley'nin görevidi. Antrenin batı köşesinden gelen koridor boyunca ciddiyetle yürür, sere giden çift kanatlı kapıyı açardı. İçeri girdikten sonra ciddiyeti unutup dizi dizi saksı ve ağaçların arasından aceleyle ilerledi. Orkidelerin ince uçları ve ağaçların tüyleri boynuna sürünürdü. Doğru kuşların olduğu kafese gider ve hayvancıkları incelerdi. Ölen varsa İhtiyar gelmeden derhal yok etmesi gerekirdi. Sonra canlı kuşları gözden geçirirdi. Kuşlardan biri gözüne hasta ya da cansız görünürse, Stanley bunu derhal yakalayıp eliyle boynunu kırmak ve ölü kuşu ortadan kaldırmak zorundaydı. Herhangi bir kuşun kesinlikle İhtiyar'ın gözü önünde ölmemesi, hatta yaralı ya da sağlıksız bir biçimde ortada dolaşmaması gerekiyordu.

Bazen Stanley'ye öyle gelirdi ki, herşey onun işini güçleştirmek için böyle düzenlenmiş sanırdı. Örneğin neden serin kapılarını biraz daha erken açmasına izin verilmiyordu? O zaman son dakikada ölü kuşları yok etmek derdinden kurtulurdu...

Ama öyle olmuyordu işte. Evdeki herşey sabit, belirli bir düzene göre yapılıyordu. Değişemezdi.

Stanley kafese dik dik baktı. Tavandan, iri taşlı döşemeye kadar inen, yassılaştırılmış bir karpuzla benzer, kamış ve samandan yapılmış kocaman bir nesneydi bu. Bayan Margaret'in dediğine bakılırsa Brezilya'da bulunan ilkel balık kapanlarından esinlenerek yapılmıştı.

Belki balık yakalamak için iyi, diye düşündü Stanley, ama kuş-

ların canına okuyor. Altı yıl önce, kafes ilk takıldığı günden beri zavallılar hergün ikiye üçer ölüyorlardı. Elimde yüzlerce ölü kuş tutum, diye düşündü Stanley.

Ama Bayan Margaret bu kafesten vazgeçeceğine içini yeni kuşlarla doldurmaya devam etmişti. Her çarşamba öğleden sonra düzenle bir sürü yeni kuş gelirdi. İhtiyar haftanın günlerine göre kuş sayısının da değiştiğini farketse bile, birşey söylemezdi.

Sonunda Bayan Margaret da direnmekten vazgeçti. Devlet üniversitesinden bu işlerden anlayan bir uzman getirtti. Kısa boylu, kel kafalı, kalın camlı gözlükleri olan bir adamdı bu. Kafesi tamamen boşalttı, içine bir çeşit toz serpti ve yeni kuşlar koydu. Daha dayanıklı bir cinsmiş bunlar, uzmanın açıklamasına göre...

Neye karşı dayanıklı, diye aklından geçirdi Stanley. İhtiyar'a mı acaba?

Kafesin dibine baktı. Ölen mölen yoktu. Kuşlar, tüneklerinin üstünde kanat çırpıyorlardı. Bazıları şarkı bile söylüyordu. Uzun süredir böyle birşey olmamıştı. Hatta sesi çıkmayanlar bile çok sağlıklı görünüyorlardı. Bugün iyi bir gün, diye düşündü. O kadar bıkmıştı ki o sıska, kaskatı olmuş kuş ölümlerini toplamaktan. Bazen bunları yan kapıdan dışarı atacak kadar bile vakit bulamaz, cebine sokmak zorunda kalırdı. Dört beş kuşun birden öldüğü aksi bir günde, bir tanesini ceketinin koluna sokmuştu çaresizlikten. Hem de şişmiş, kokmuş bir kuş ölüsüydü bu. Serdeki rutubetli, sıcak havada dışarıya göre çok daha çabuk şişiyorlardı.

Bu sabah hiç, ama hiç birşey yoktu.

Stanley İhtiyar'ın geldiğini duyunca doğruldu ve elleri arkasında, dimdik durdu. İhtiyar gezi elbiselerini giymişti bu sabah. Beyaz, spor pantolon, lâcivert ceket ve sıska boynuna büyük bir itinayla bağlanmış enli bir boyunbağı. Üst kat hizmetçisi Elizabeth, İhtiyar'ı her sabahki gibi tekerlekli koltuğuyla getiriyordu.

Stanley gözlerini Elizabeth'in gözlerinden kaçırdı. O devamlı kendisine bakan sarı gözlerinden... Bu kadınla başını derde sokmaya niyeti yoktu. Hem de hiç. Artık genç sayılmazdı, evde karısı da varken... Bu tip işlerden hiç hoşlanmazdı zaten.

Elizabeth İhtiyar'ın tekerlekli koltuğunu serin tam ortasındaki hergünkü yerine getirdi. Ser, tavana kadar uzanan yeşilliklerle çevre sarılmış ve herşeyden gizlenmiş duvarsız bir odadan ibaretti. Vantilatörün ağlama sesini andıran hafif gürültüsü, bir de arada bir dönen fısıkiyelerden gelen sinir bozucu su sesi dışında hiç birşey duyulmuyordu.

İhtiyar elini kaldırdı ve ince boynunun üstündeki titrek başını sallayarak, «Teşekkür ederim Elizabeth,» dedi.

Elizabeth dışarı çıkarken kasten Stanley'nin önünden yavaş yavaş salınarak geçti. Stanley anlamsız bir yüzle durup bekledi geçmesini. Artık iyice öğrenmişti bu işi. Âdeta hazır ol vaziyetinde duruyordu. Tam değil, ama ona benzer birşey.

İhtiyar koltuğunda, kıınıldamadan, birşey söylemeksizin oturuyordu. Sadece nefes alarak.

Ama nefes almak için harcadığı çaba bile yetiyordu yorulmasına. Hatta fazlaydı bile.

Islıklı, hırıltılı bir sesle nefes alıyor, boğazının içindeki balgamların titreştiği dışardan görünüyordu. Zayıf boynunun iki yanında birbirine dolanmış, ince kordonları andıran sinirler sıkışıp tekrar gevşiyordu. Gözleri kapalıydı. Yaşlılığına rağmen canlılığını yitirmemiş gözlerdi bunlar. Bir kuşun gözlerini andırıyordu. Kapakları yarı inik, ama ansızın açılıp kendisine bakanları suçüstü yakalayiveren hareketli gözlerdi bunlar.

Stanley ihtiyara bakmıyordu. Siyah ayakkabılarının içinde ayak parmaklarını oynatarak Elizabeth'i düşünmeye başladı. Kalçası çok güzeldi doğrusu, yuvarlak, dolgun...

İhtiyar buharlı havayı ciğerlerine çekti. Islak bir bez gibi yapışan, çiçek ve yaprak kokularıyla yüklü, âdeta yağlı bir havaydı bu.

Stanley artık bu rutubetli, sıcak havada eskisi kadar terlemiyordu. Bir zamanlar, bu serler yeni yapıldığında o kadar terlerdi ki, mutfığa gidip ceketini çıkarır ve kesilmiş bir tavuk gibi kollarını havada sallayarak serinlemeye çalışırdı. Hatta havalandırma cihazının tam önüne geçip bütün vücudunu kuru ve soğuk havaya tuttuğu bile olurdu. Bir titreme nöbeti gelip de çekilmek zorunda kalana dek.

İlk zamanlar serdeki ısıdan rahatsız olmuştu. Ağır tropik bitki kokularından, tavandan damlayan yoğunlaşmış su buharından, çiçeklerin kokularından... Cenaze törenlerini hatırlatırdı ona bunlar. Ama artık alışmıştı.

İhtiyar şimdi köşeli, kemikli çenesini, itinayla bağlanmış kravatının üstüne dayamış, yüksek sesle horuldamaktaydı.

Yumuşak, lastik tabanlı ayak sesleri ve hafif, kolalı bir kumaş hışırtısı... İşte Bayan Hollisher, ihtiyar'ın gündüz bakıcısı geliyordu. Yuvarlak, beyaz başlığı yeşilliğin öbür tarafından Stanley'i selâmladı. O da incelikle gülümseyerek, başıyla karşılık verdi. Sonra Bayan Hollisher gözden kayboldu. Kızılımsı-sarı saçları, kızılımsı-sarı orki-

delerin arasına karıştı. Şimdi sabah gazetesini okuyarak holde bekliyor olmalıydı.

Stanley tekrar ayak parmaklarını oynatma oyununa döndü. Baş parmak, ikinci parmak, üçüncü parmak, dördüncü, beşinci. Şimdi sade başparmak, diğerleri düz ve hareketsiz. Şimdi sade küçükparmak... Yok, olmuyor. Bir türlü beceremiyordu şu işi.

Birdenbire İhtiyar uyandı. Zayıf başı kalktı, çenesi kravattan ayrıldı. Parlak, ipekli kravatın üzerinde şimdi ufak, ıslak bir tükürük lekesi vardı. Eli uzandı.

Stanley puro kutusunu açtı, İhtiyar'ın gözü önünde bir puro seçti ve yavaşça ucunu kesti. Puroyu İhtiyar'ın ince, mavimsi dudakları arasına yerleştirdi ve yaktı.

Saat sekizi çeyrek geçe İhtiyar'ın arabası yan kapıya dayandı. Stanley serin sessizliğinde birşey duymamıştı gerçi. Ama tekerleklerin garaj kapısının altındaki çakıllara gelince yavaşlayıp sessizce durduğunu biliyordu. Bu evde herşey plânlı, herşey programlıydı.

Saat sekizi yirmi geçe Bayan Margaret kapıyı açtı ve topukları serin büyük taşlı döşemesi üzerinde sesler çıkararak ilerledi. «Baba; canın Port Bella'ya gitmek istiyor mu? Hâlâ istiyor mu yani?»

İhtiyar, yanağına kondurduğu öpücüğü farketmemiş gibi görünererek kabul etti. «Bekliyordum.»

Bayan Margaret güldü. «Biliyorum beş dakika geciktim. Giyiniyordum babacığım. Çok şişmanlamışım, pantolonu bir türlü yakıştıramadım kendime.» Başının ufak bir hareketi üzerine Stanley tekerlekli koltuğu kapıya doğru itmeye başladı. Bayan Margaret ise gevezeliğe devam ediyordu. «Rejime başlamam şart oldu artık.»

Stanley İhtiyar'ı büyük bir yumurta torbası kaldırıyormuş gibi yavaşça kaldırdı ve arabaya yerleştirdi. Tekrar doğrulduğunda Bayan Margaret yanında duruyordu. «Sabahları güzel oluyor burası.» Sonuna kadar açık kapıdan, içi pırıl pırıl görünen sere, sonra da çimenliğin öbür ucunda, ağaçlar tarafından dikkatle gizlenmiş olan komşu evlere bir göz attı. «Allahın cezası işçiler gelip de gürültü yapmaya başlamadan güzel oluyor.» Düşünmeden parmağını arabanın üstüne sürüp, tozlu olup olmadığına baktı. Değildi. İhtiyar'ın şoförleri iki vardiya halinde çalışırdı. Artık arabayla çok ender çıktığı için de, şoförler kâğıt oyunlarından kalan boş vakitlerinde arabayı tekrar tekrar parlatıyorlardı.

Manolyalarla dolu bir orman garajın görünmesine engel oluyordu. Esas binanın görünüşünü hiç birşey bozmamalıydı tabii. Arabalardan birini istediğiniz zaman garaja bir telefon etmeniz yetiyordu.

Amma da karışık, diye düşündü Stanley. Herşeyin istedikleri gibi olması için hayatlarını o kadar güçleştiriyorlardı ki. Ama onların istediği olmalıydı tabii...

Bayan Margaret: «Stanley,» dedi birdenbire, «bu garajda ne olup bittiğinden haberin var mı? Yoksa Michael zenciler için bir otel mi işletiyor orada?»

Neden böyle diyor, diye düşündü Stanley, beni kızdırıp, kızdıramayacağını görmek için mi? Kızdıramaz işte. «Hayır efendim.»

«Peki peki, hadi gidelim.» Arabanın etrafında, Stanley Bayan Margaret'ı saygının gerektirdiği iki adımlık mesafeden izleyerek do-laştılar. «Nasıl görünüyor bugün sence?» diye sordu Bayan Margaret, «Rengi pek iyi değil.»

«Rahat nefes alıyor.» Sonra Stanley kendi kendine düşündü; şunu itiraf etmek gerek ki, İhtiyar hayata sımsıkı tutunuyor, tuzağa tutunan bir yengeç gibi. Hiç kimse son krizi atlatacağını ummamıştı. Ama hâlâ sapasağlam karşılarındaydı işte.

Stanley kapıyı kapadı ve siyah araba yavaşça hareket edene kadar saygıyla bekledi.

O da ikinci arabayla bavulları, Bayan Hollisher'ı ve kedisini götürcekti havaalanına. Bayan Hollisher arkaya oturmuş, ciddî bir suratla bekliyordu. Pembe saçları sabah güneşinden gelen eğik, uzun bir ışın demetinin altında hafifçe parlıyordu.

Arabanın motoru çalışır durumdaydı. Aferin Michael'a, diye düşündü Stanley. Sonra içinden yavaşça gülümsedi. Gerçekten de Michael'ın orada zenciler için bir otel işlettiği söylenebilirdi; bütün akrabaları, arkadaşları gelip kalıyorlardı.

Stanley tam yerine geçerken Elizabeth ilişti gözüne. O şirin, yuvanlak, küçücük vücudunu siyah üniforması ve küçük, kolalı önlüğü örtüyordu. Bu kıyafet ona akıllı uslu bir hava vereceğine, aksine daha da çekici yapıyordu. «Hoşuma gidiyor bu kız,» demişti İhtiyar bir kere, «güzel kız.» Ve de gözleriyle bu kızı yemiyor da ne yapıyor İhtiyar, diye düşündü Stanley, resmen gözleriyle...

İhtiyar bir yandan purosundan nefesler çekip arada bir de kestirerek rahat gitti yolda. Ve sonunda tekerlekler yavaşça Collinsville Havaalanının yoluna değdi.

Bay Robert'ın helikopteri buradaki hangarda uçuşa hazır durumdaydı. Ama İhtiyar kesinlikle istemedi bunu. O yatla gitmek istiyordu, onun için de tekneyle gidildi.

Bayan Margaret deniz yolculuğundan hiç hoşlanmadığı için, İhtiyarı, Stanley'i ve Bayan Hollisher'ı Yat Kulübünde bırakarak kara

yolundan devam etti. Orada Bay Robert bekliyordu. İhtiyarı kendi eliyle yata bindirerek gölgedeki özel koltuğuna yerleştirdi. Vantilatörler çalışıyordu. Monoton, can sıkıcı uğultuları, suyun tekneyi yalarken çıkardığı küçük seslere karışıyordu. Diğer tekneler beton yolun kenarına düzenli bir şekilde sıralanmıştı. Emziren bir ana köpeğin meme emen yavruları gibi sıra sıra, birbirine paralel. Hiç bir kıpırtı yoktu. Balıkçılar erkenden denize çıkmış, yelkenciler ise henüz gelmemişti. Liman hem kalabalık hem de boştu.

İhtiyar, günü ilk defa hissederek etrafına bakındı. Kafasını büyük bir dikkatle, yavaşça çeviriyordu. Sapından ayrılıp dökülen bir tohum gibi, kafasının da kopup düşüvereceğinden korkuyordu âdeta. Sessizce, limana daldı gitti. Bu kadar ışığa rağmen gözlerini kısmıyordu bile. Boynu rahatladı ve omuzlarının üzerine iyice yerleşti. Konuşmuyordu, yalnız belli belirsiz başı sallanıyordu.

Vantilatörler sustu, motorlar çalışmaya başladı. Bay Robert bir yandan cebinden güneş gözlüklerini çıkararak kaptan köşküne tırmandı.

Stanley koltuk halatlarını aldı. On beş metrelik kara tekne limana doğru kaydı, döndü ve beton dalgakıranların arasından açığa doğru yol almaya başladı.

Yatın burnu durgun suları yararak ilerliyor, pervaneler arkalarında belli belirsiz bir iz bırakarak düzenle dönüyordu. Demirli duran diğer tekneler, yat yanlarından geçerken yavaşça inip kalkıyordu. Güneş, doğuda bir şerit halinde dumanlanan sıcak bulutlara nüfuz etmeye başlamıştı. Yumurta sarısı renginde, yusuvarlak, gökyüzünde yüzüyordu.

ON dakika sonra İhtiyar yine uyukluyordu.

Şezlonguna rahatça yerleşmiş olan Bayan Hollisher Stanley'ye, «Bu yol onu yoruyor artık,» dedi.

Stanley fısıldayarak: «Ama bizim için çok güzel,» diye cevap verdi.

Körfezin bataklık kesiminden ayrıldılar. Açık denize gelince, tekne yükseliyor, alttan kaldırılıyormuş gibi geldi onlara. Kara gözden o kadar yavaş kayboluyor ki, belirli bir anda sınır burası demeye imkân yok, diye düşündü Stanley.

Sonra kendi kendine güldü içinden: Neden hep herşeyden emin olmak istiyorum? İlle bir haritaya bakıp 'ben tam şu anda tam da şuradayım' demem gerek mi sanki? Aslında nerede olduğum ne farkeder?...

İhtiyar uyukluyordu. Elleri kıvrılmış, sessizce koltuğun iki kenarından sarkıyordu. Kuş pençesini andıran, ihtiyar, kemikli, sarı ellerdi bunlar.

Kuşlar, diye düşündü Stanley. Hep kuşlar. Örneğin bu geminin ismi de *Akbaba*'ydı. Nereye baksan karşında bu kelime vardı. Geminin geniş kış kısmına boydan boya yazılmış ve etrafına kalın, parlaltılı süsler yapılmıştı. Kabin kapısının yanındaki cankurtaran simitlerinin üzerinde, sofrta takımlarında, bardaklarda, çatal-bıçaklarda hep bu isim vardı. Hatta çarşafllara, havlulara bile yazılmıştı. Bir de resim; uçan, büyük, kara bir kuş.

Stanley esnedi ve Vera'yı düşündü. Şu anda herhalde onların evinde dolaşıyor, banyoda, askıların üzerindeki havluları düzeltiyor olmalıydı. Havlulara karşı özel bir titizliği vardı.

«İnşallah Percy yola dayanır,» dedi Bayan Hollisher.

«Umarım.»

«Annemin kedisiydi.»

«Söylemiştiniz,» dedi Stanley sabırla.

«O kadar iyi arkadaşlık ediyor ki bana, Stanley. Tahmin edemezsin.»

«Edebilirim,» dedi Stanley.

«Bir bakıma annemden bile daha iyi arkadaşlık ederdi bana. Annemin son yıllarında yani. Tıpkı şey gibiydi annem...» Başıyla ihtiyara doğru bir işaret yaptı.

Stanley annesinin hastalığını ve Bayan Hollisher'ın ona sonuna kadar nasıl baktığını birçok kez duymuştu. Hikâyesini her zaman şu sözlerle bitirdi: *Ona o kadar iyi bakmıştım ki, öldüğü zaman cildi kusursuzdu.* Stanley de ölmüş bir kadının cilt durumunun ne önemi olduğunu merak eder, dururdu. Bayan Hollisher için özel bir anlam taşıyor gibiydi bu sözler... Daha doğrusu, o kadar çok bundan söz ettiğine göre taşıyor olmalı, diye düşünürdü. Allahın cezası kedi de öyle.

«Ama belki sen benim kadar yalnızlık duymazsın,» dedi, Bayan Hollisher.

«Ben yalnız değilim ki.»

KARISI Vera yalnızlık duyurmazdı ona. Kapıdan adımını attığı andan, ertesi sabah evden çıkana değin durmaksızın konuşurdu. San-ki hiç dinmek bilmeyen bir kelime yağmuruna tutulurdu Stanley. Yirmi beş yıldır evliydi ve Stanley, karısının anlattıklarını dinlemekten çoktan vazgeçmişti. Karısını küçüklüğünden beri tanırdı. Gulf

Springs'deki evlerinin bitişiğinde otururdu Vera'lar. Hatta Vera'nın annesi hâlâ, oğlu, gelini ve altı tane yetişmiş torunuyla beraber o evde oturuyordu. Stanley'nin, kocası Vietnam'da ölen kızkardeşi de öbür evdeydi şimdi.

Gulf Springs'de değişen birşey yok gibiydi. Ölenlerin yerlerini çocukları alır ve gerçekte hiç birşey değişmezdi.

Stanley oraya neden daha sık gitmediğini düşündü. Yol, iki saattan fazla sürmüyordu arabayla. Ama gitmiyordu işte. Vera da hiç zorlamıyordu onu. Orada bir tuhaf hissediyordu kendini artık. Ailesinin ve onların çocuklarının arasında, hayatına ilk başladığı o yerlerde yabancı gibi duyuyordu kendini.

Belki de bütün bunların nedeni çocuğu olmamasıydı.

Belki de herkes için gerekliydi çocuk sahibi olmak. Bozukluk kendisindeydi belki, hiç araştırmamıştı. Şimdi de çocuk yetiştirecek yaşı geçmişti. Vera da çocuk doğuracak yaşı...

Belki de bu yüzden zaman zaman o kadar yalnız hissediyordu kendini. Belki bu yüzden eve, Vera'ya dönmek o kadar mutluluk veriyordu ona. Onun gevezelikleri bir ateş gibi içini ısıtıyordu. Hatta dahası da vardı; Vera'nın ona verdiği, kattığı en önemli şeydi bu. Neden ve nasıl olduğunu bilmiyordu ama, Vera eskiye ait herşeyi hatırlardı ve Stanley'ye de hatırlatırdı.

Örneğin okuldan kaçtıkları günleri, İspanyol kalesine giden eski, taşlı yolda aylak aylak dolaşmalarını... Oradaki hurma ağaçları o kadar büyümüşü ki; yolu örtüp görünmesine engel olurdu. Kıpırtısız, durgun havada, yılanların kokusu bitki kokularına karışırdı. Birgün nasıl olduysa, içlerinden biri (Charlie Edwards'dı bu) bataklığa düşmüştü. Diğerleri bir kalas bulup ona uzatana kadar beline kadar batmıştı. Çıkarken pantolonu ayağından çıkmış, gömleği de yırtılmıştı. Annesi, eve yarı çıplak, soyulmuş bir söğüt dalı gibi gelişinin nedenini öğrenince o kadar korkmuştu ki, hakkettiği dayağı atamamıştı.

Bu çeşit şeyler hatırlıyorlardı işte, Stanley'le Vera beraber olunca. İyi oluyordu. Hiç bir zaman ihtiyar gibi yalnızlık duymuyorlardı. İhtiyarın kafasında bir sürü düşünce, hayal vardı, ama kimse ne olduğunu bilmezdi bunların...

İhtiyar o kadar hafifti ki, insana rüzgârdan uçverecek gibi gelirdi. Kemikleri bir yaprak kadar incelmış, bir kertenkele iskeleti ya da yengeç kabuğu kadar kurumuştı.

Ama rüzgâr onu uçurmuyordu. Bazen de, yarı kapalı, ama yine de canlı, kara gözleriyle gülerек bakardı insana.

Stanley güneşin ışığı altında gözlerini kıstı. Vera'yı düşünmeye

başladı. Acaba Vera da onu düşünüyor muydu? Yok. Mutlaka yapacak birşey bulmuştur o. Ya camları siler, ya döşemeleri cilâlar. Yani Stanley'yi özleme ihtimali çok azdı.

Daha doğrusu özlese bile, Stanley'nin onun özlediği kadar olmazdı herhalde. Örneğin dün gece Vera Collinsville'e dönmüş, Stanley New Orleans'da kalmıştı. Stanley onsuz bütün gece uyuyamamış; bir o yana bir bu yana dönmüş, ancak arada biraz içi geçer gibi olmuştu.

Ama Vera'nın böyle yapmadığına emindi. Tam gözünün önüne geliyordu yatağa yerleşip örtüyü üzerine çekışı. Her gece hep aynı biçimde, tam köprücük kemiğine kadar çekerti örtüyü. Daha yukarı veya daha aşağı çektiğini hiç görmemişti. Ve o dakikada uykuya daldı. Bazen Stanley onun başını yastığa koyar koymaz uyumasıyla dalga geçerdi. O da «Yorgunum,» derdi. «Hem uyku saati değil mi canım?»

Yok yok, Vera Stanley'i özlemezdi. O her zaman kendini oyalayacak, hatta mutlu edecek birşeyler bulurdu. Kendi kendinin arkadaşıydı ve kendisine yetiyordu.

Hatta, başlıbaşına bir kalabalık gibi o, diye düşündü Stanley.

Hiç bir zaman yalnızlık duymazdı. Stanley gibi olmazdı.

Bazen Stanley'nin nöbetleri tutardı. Uyanır uyanmaz anlardı nöbet geleceğini. Hiç kımıldamadan, gözleri kapalı yatar, tekrar uymaya çalışırdı. «Kırk kere daha gözünü açıp kapayana kadar geçecek oğlum Stanley. Biraz daha dayan...» Derken dışardan gelen el gibi birşey gözkapaklarını kaldırırdı. Biraz daha vakit kazanmak için gözlerini yukarı, kaşlarının altına doğru itmeye çalışırdı. Ama o sırada gözleri dışarı fırlıyor gibi olurdu. Ve bütün odaya bir ışık daldı, pencereden giren ışıktan başka... Dışarda pırıl pırıl, sapsarı bir güneş bile olsa oda ay ışığı renginde, gümüş renginde olurdu. Balık renginde hatta. Tıpkı sudan çıkmış bir balığın karnının renginde. Gümüş gibi, parlak ve her an renk değiştiren, titreyip çırpınan bir balık!

Bazen Stanley'ye o balık kendisiymiş gibi gelirdi. Balık gibi yalanıp birdenbire o acaip renkli ışığın içine doğru çekildiğini sanırdı. Oltayı görmezdi hiç, ama zaten balıklar da görmezdi ki... Yalnız birdenbire havada fırıldak gibi döndüğünü hissedirdi.

Aynı şeyi tam midesinin ortasında da duyardı. Bir sıkıntı, bir sancı. Ve bir gece önce neler yediğini düşünmeye başlardı. Esas nedenin bu olmadığını bildiği halde, tek tek yediklerini hatırlamaya çalışırdı.

Orada, yattığı yerde, gözkapaklarının arasından bir ışık sızır ve kafasının içinde cıva gibi dolaşmaya başladılar. Midesi, bir kutu çivi yutmuş gibi olurdu. Doğrulup oturamayacağını anlayınca Vera'yı çağırır, kollarından çekmesini isterdi.

Bacaklarını yere indirmekte de güçlük çekerdi. O işi de Vera yapardı. Bacağını alır, güm diye yere indirirdi. Bir yandan da telâşla durmadan söylenirdi: «Ben olmasam ne yapacağını çok merak ediyorum? Tek başına yataktan bile kalkamıyorsun.»

Yalnız bildiği bir tek şey vardı Stanley'nin. Bu durumlarda eğer Vera yanında olmasaydı gerçekten de hiç kalkamayacaktı. O zaman herhalde yattığı yerde o tuhaf duygu geçene kadar bekleyecekti.

«Sıkıntı,» derdi buna Stanley'nin annesi. «Can sıkıntısı». Stanley çok iyi hatırlıyordu; bazen annesine de olurdu. Bazı günler okuldan döndüklerinde, annelerini yatakta, gözlerini tavana dikmiş ya da boş boş pencereden dışarı bakar bulurlardı. İri kahverengi gözleri onları daha önce hiç görmemiş gibi üzerlerinden kayardı. O zaman, onun yerinden kıpırdamayacağını anlar, gider yemeklerini kendileri hazırlarlardı.

Hiç kimse kaldıramazdı onu. Vera gibi bir kimsesi yoktu.

'Vera çok iyi bir karı,' diye düşündü Stanley. Mutluydular. Çocuk meselesinin dışında tabii. Stanley arada bir bunun eksikliğini duyuyordu. Özellikle yatakta, o balık rengi ışığın içinde yatıp da Azrail'in tam arkasında güldüğünü duyunca... «Seni alıp götürdüğüm zaman herşeyini birden almış olacağım. Bana oyun oynayacak hiç birşey yok elinde,» dediğine yemin edebilirdi Arzail'in.

'Eh, yalan da değil,' diye düşündü. Gerçekten de zamana karşı koyacak, Azrail'i bir an için duraklatacak hiç birşeyi yoktu. Ne çocuk, ne torun, ne birşey.

Stanley bazen Vera'nın da bir çocuk özlemi duyup duymadığını merak ederdi. Hiç sormamıştı. Zaten Vera'ya hiç birşey sormazdı.

O korkunç günlerde Vera, Stanley'nin iradesiz vücudunu inatla, ısrarla, devamlı bir telâş içinde, ayağa kaldırına kadar iter kakardı. Stanley, bir koltuk değneğine yaslanırmış gibi, onun o sarsılmayan sesine, kelimelerine yaslanarak doğrulurdu.

«Neresi acıyor?» diye sorardı Vera.

«Bilmiyorum,» derdi. Çünkü acıyan belirli bir yeri yoktu. Bütün derisi, vücudunu saran o kara örtünün tümü acırdı. Bütün kemikleri birer birer kırılırdı sanki. Hatta kanının bile kemiklerinin, kaslarının etrafında cıva gibi koyu, ağır ağır aktığını sanırdı. Bazen, kanı bir-

denbire haykırıp sonra duruverecekmiş gibi gelirdi ona. Öyle olduğu zaman ölecekti, biliyordu.

Vera inatla devam ederdi: «Neresinin acıdığını söylemediğine göre bir yerin acımıyor olmalı...»

Aslında anlardı herhalde. Söylenip yakınırdı ama, hiç bir zaman da onu bırakmazdı. Kolundan tutup bir aşağı bir yukarı yürütürdü. Önce yatak odasında, sonra arka balkonda. Stanley gün ışığının bıçak gibi keskin uçlarına karşı gözlerini kapatıp kendini ona bırakırdı. Bir aşağı, bir yukarı, ileri, geri yürütürdü onu. Kör bir adam, bir ölü gibi. Kendini biraz daha iyi hissedince önce tek gözünü açardı, birazcık. Sonra Vera onu mutfığa sokar kahve içirirdi.

Gümüş rengi ışık yavaş yavaş sönen bir ateş gibi solar kaybolurdu. Ve Stanley giyinip işe giderdi. Biraz gecikirdi ama iki saati hiç geçmemişti bu. Yalnız böyle günlerin gecesi yemek filan yemeden doğru yatağa girip uyurdu. Vera'nın etrafta dolaşıp örtüleri çarşafaları düzelttiğini farkedirdi. Acaba bütün gece başında mı oturuyordu? Ertesi sabah gerçekten de Vera'nın gözlerinin altı simsiyah olur yanaklarında ince, aşağı doğru inen çizgiler görünürdü.

Birgün soracaktı ona. Açıkça soracaktı. Bunca yıldır evli olup, hatta daha da uzun süredir tanışıp da, bundan emin olmamak tuhaf geliyordu Stanley'ye.

Soracaktı ama... biliyordu soramayacağını.

STANLEY ansızın yatta olduğunu hatırladı. Makinelerin gürültüsünü duydu ve İhtiyar'ın kendisine bakmakta olduğunu farketti.

Yerinden sıçradı, şaşkınlıktan ayağı takıldı, düşecek gibi oldu. İhtiyar güldü. Daha doğrusu kıkırdadı. «Makineleri durdurun,» dedi, «Yemek istiyorum.»

Stanley, «Peki efendim,» diyerek kaptan köşküne tırmandı. «Yemeğini şimdi istiyormuş, Bay Robert,» dedi.

Bay Robert kırmızı başlı bir düğmeye bastı; motorun hızı kesildi ve tekne bir mantar gibi suda yüzmeye başladı. «Mademki yemek istiyor,» dedi Bay Robert, «...yemeğini yemeli.»

Ağır vücudundan beklenmeyecek bir çeviklikle merdivenden aşağı inmeye başladı. Stanley kenara çekilip bekledi.

«Acıkmışsın, öyle mi baba?» Kılılı elini havada salları gibi yaparak Bayan Hollisher'ı oradan uzaklaştırdı. «Stanley, iki tane Martini getiriver bize olur mu? Gezinti için iyi bir gün seçtiniz babacığım.»

Stanley içkileri hazırlarken İhtiyarın konuşmaya başladığını duydu. Önceleri sesi çatlak çıkıyordu. Uzun süredir açılmamış bir kapı

gibi. Sonra, sarhoşluğu andıran koyu ihtiyarlık uykusundan uyandıkça yavaş yavaş açıldı. O donuk hali de gitti, birdenbire canlandı sanki. Başını çerçeveyeleyen beyaz saçlar, güneşin altında şeffaf gibi görünüyordu. Evet, kısa bir süre için bile olsa canlanmıştı.

'Bu işi en iyi Bay Robert'in becerdiğini itiraf etmek gerek,' diye düşündü Stanley. Bay Robert'in sayesinde ihtiyarın gözleri bir an için bile olsa parlar, takma dişlerinin doldurduğu dudakları gülümserdi.

STANLEY Bay Robert'a ikinci bir Martini hazırladıktan sonra, Bayan Hollisher'in İhtiyar'a yemek hazırlamakta olduğu mutfak bölümüne gitti. Raflara bebek maması kavanozları sıra sıra dizilmişti. Bayan Hollisher itina ile herbirinden ikiser kaşık alıyordu: «Tamam.» Mamalar, beyaz porselenin üzerinde düzgün bir daire meydana getirerek ayrı ayrı parçalar halinde duruyordu. İkisi kahverengi, biri beyaz, biri canlı bir turuncu, biri de yeşil. Hepsisi de, üstlerine vernik sürülmüş gibi parlak, cilâlı görünüyordu. Tabağın ortasındaki uçan, kara akbabanın cilâlanmış kanatları bunlara değiyordu.

«İşte,» dedi Bayan Hollisher, «çağırdığı zaman bisküvileri de çıkarırım.»

'Bebek mamasıyla bisküvi,' diye düşündü Stanley. Adam gitti mi tam gidiyordu.

'Ama ben böyle olmam,' diye düşündü. 'Herhalde ansızın ölüveririm.' Bunu Vera'ya söylediğinde, Vera ona hep şöyle derdi: «Bu dünyadan gitmenin bir sürü yolu var, hiç biri de fazla hoş değil aslanım. Birinden birini seçmek zorundasın. Bu durumda fazla bir seçme hakkın da kalmıyor.»

Ne tuhaf, bu konuda hep aynı şeyi söylerdi. Oysa Vera genellikle aynı hikâyeyi tam bir düzine değişik biçimde anlatırdı. Bu konuda öyle yapmıyordu. Bu sözleri okulda öğrendiği bir ezber parçası gibi söylerdi hep.

Küçük bir dalga motoru hafifçe salladı. Stanley'nin midesi bulanmaya başladı. «Ben yukarı çıkıyorum.»

«Çıksan iyi olacak sanırım,» dedi Bayan Hollisher kendinden memnun bir ifadeyle. Deniz onu hiç tutmazdı.

Stanley ağzında bir ıslaklık duyarak hızla arkasını döndü ve ön kabine doğru koşmaya başladı. Ağzı tuzlandı, bütün tekne üzerine yıkılıyormuş gibi oldu. Kaburgaları her tarafından batarak çıkıyor, başının üstünde birleşiyorlardı sanki. Ve herşey dönüyordu...

Keten ayakkabılarıyla, tik ağacından yapılmış sert tahtaların üzerinde sendeleyerek, aceleyle ön koridordan ve kapıdan geçip güver-

töye çıktı. Ancak baş taraftaki parmaklığın üzerine tüneyip çelik bir halata yaslanarak, denizin de aşağıda kaldığına emin olduktan sonra biraz iyileşti. Ağzındaki pis suyu tükürdü, hafif rüzgârın alnındaki ter damlalarını kuruttuğunu hissetti. Rüzgâr gözkapaklarını da kurutsun diye gözlerini kapadı.

Yüzü motora dönük, parmaklığın üzerine iyice yerleşti. Kaptan köşkünün büyük, dörtköşe pencereleri yukardan Stanley'ye bakıyorlardı.

Stanley'nin zihni sık sık yaptığı gibi, (Stanley çok sinir olurdu buna) apayrı bir konuya atladı. Sandalda kürek çekmeyi düşünmeye başladı. Askerde öğrenmiş olduğu bu iş, denizcilikle ilgili olarak yeteneği olan tek konuydu. Hızlı ve rahat kürek çekerdi. Aslında tam da askerde öğrenmiş sayılmazdı bu işi. Bir zamanlar parklardaki sığ göllerde sandala binmeyi çok seven bir kızla gezmişti. İşte o kız için kilometrelerle su küreklemiş, arkasında bırakmıştı. Artık yüzünü hatırlamıyordu kızın; hem de hiç. Başka şeyler hatırlıyordu. Örneğin kızın yatakta çok iyi olduğunu. O eski defterindeki işaretler hâlâ duruyordu. İsimler, telefon numaraları ve her birinin yanında ufak tefek işaretler vardı. Tek yıldızdan başlayarak derecelemişti onları. Eğer bir kızla ilk çıktığı gün birşey beceremezse, onu bir daha aramaz, ismini defterden silerdi. Tek yıldızlıları da tekrar aradığı enderdi. Dört, beş yıldızlıları tercih ederdi. Birkaç tane böylesi vardı listede. O günlerde Stanley'nin boş geçirecek hiç vakti olmazdı. Tek bir dakika bile...

Şimdi ise çevrede güzel bir kadın bile olmadan bir motorda oturmak onu memnun etmeye yetiyordu. Körfezin bir saç teli inceliğindeki bir ufka kadar uzanan, çok hafif dalgaların kıvrıp buruşturduğu mavi sularına bakarak. Şu batıya doğru uzanan ince yeşil çizgi bataklık olmalı. Belki bir çeyrek mil boyunca çamur ve saz doludur. Ondan sonra da çamlar, ceviz ağaçları ve sağlam, kum arazi başlar.

Bataklık canlı bir yaratık gibiydi. Oralarda içeri sokulur, burada çöresi çekilir. Haritacıların o küçük v'lerinin hiçbir anlamı yoktu gerçekte. Kanallardan biri, günün birinde suyun getirip yığıldığı kum ve çamurla dolar, kapanacak gibi olur. Haritada iki-üç metre derinlik görüldüğü halde gemilerin altında su kalmaz. Ertesi gün, ya da ilk kuvvetli doğu rüzgârından sonra aynı kanal açık ve geniş olur.

Bazen -Bay Robert'in tecrübesine rağmen- *Akbaba* karaya otururdu. Öyle ki, geri viteste çalışan motorların bütün gücü onları çıkarmaya ancak yeterdi. Böyle zamanlarda Bay Robert'in küfürleri bütün uğultuyu bastırırdı. İri bir adamdı Bay Robert, doksan kilonun

çok üstünde. Sesi de gürdü. Hem İngilizce hem de argo küfür bildirirdi.

TUHAF şey, diye düşündü Stanley. Bu denli iriyarı ve gürültülü bir adamı insanın hemen hatırlayabilmesi gerek. Öyle bir iz bırakmış olmalı ki, zihnini araştırdığın anda onu orada görebilmelisin. Oysa... Stanley ne kadar uğraşırsa uğraşsın, bir türlü Bay Robert'ın yüzünü gözünün önüne getiremezdi. Genel çizgileriyle hatırlardı tabii. Sonra bazı hareketlerini; kollarını sallayışını, yürüyüşünü. O denli hızlı yürürdü ki ayağı takılıp düşüverecek gibi gelirdi insana. Her dakika birşeyler devirmesinin nedeni de bu acaip yürüyüşüydü zaten. Stanley devamlı birşeyler tamir ederdi. Bir porselen mutfak eşyası, bir biblo. Örneğin o ön holdeki vazolar. Bayan Margaret'in sarı merakı tuttuğu sıralardaydı. Herşey sarıydı evde. Holdeki ve merdivenlerdeki duvar kâğıtları, yemek odası, alt kataki bütün halılar. Ve tabii çiçekler. «Sarı çan çiçekleri,» demişti Bayan Margaret, «Şimdi kucak dolusu sarı çiçek istiyorum.» Tabii alınmıştı. Alt katın holündeki büyük vazo dahil her yere konmuştu bunlar. İlk seferinde Bay Robert ön kapıdan sallanarak girdi, ihtiyar'a «merhaba» diye seslenirken sırtından yağmurluğunu çıkardı ve dalların arasına fırlattı. Sonra, kara mermer döşemenin üzerindeki su ve cam birikintisini tekmelerken, duyulacak bir sesle, «*Fi de poutain,*» dedi.

Bundan sonra çiçekler ince uzun bir biçimde düzenlendi. Stanley çok iyi hatırlıyordu: holün ayakaltı olmayan uzak köşesinde, alçak bir konsolun üzerinde, Çin porseleni bir vazoda iki-üç gün durdu çiçekler. Bu vazonun nasıl kırıldığını ise hiç bir zaman kimse öğrenemedi. Sadece bir şangırtı duyuldu, arkadan da Bay Robert'ın bağıırışı: «Ağzına sıçtığımın çiçekleri! Bir daha çiçek istemiyorum bu evde. Ayakkabılarımın içine su dolmasından bıktım.»

İhtiyar bir kakhaha patlattı ve öksürmeye başladı. O kadar ki, tekerlekli koltuğunda iki büküm oldu, çenesi dizlerine değdi. Öksürüğü ise, bir insan sesinden daha çok, bir araba lastiğinden hava boşalmasını andırıyor, diye düşündü Stanley. Sanki ihtiyar, tekerlekler, hava basıncı ve gıcırdayan vidalardan oluşmuş bir çeşit mekanik hayata geçmişti.

İhtiyar'ın öksürüğü fazla uzadı ve nefesi kesildi. Stanley bir kolunu göğüsünün altına sokarak onu koltuktan kaldırdı. İkisi birden yere çömeldiler. İhtiyar, kilisedeki bir ayin çocuğunun kolundaki elbiselerin sarkışı gibi, Stanley'nin kolundan aşağı sarkıyordu. Bay Robert holden koşup, halıda kirli, ıslak ayak izleri bırakarak içeri gir-

di. İki adam İhtiyar'ın gevşemiş, ısıklık gibi sesler çıkaran vücudunun üzerine, yüzleri birbirine yaklaşarak eğildiler.

Bu baktığım benim kendi yüzüm, diye düşündü Stanley. Kendi yüzümü görüyorum orada. Terin akışını ve boyun kaslarının elinde olmadan oynayıp duydabiliyorum. Ya midemin tam ortasındaki bulantı ve ağırlık? Onun da bunu duyduğuna eminim.

Tıpkı benim gibi, ne tuhaf, diye düşündü Stanley. Tıpkı benim gibi.

Bay Robert İhtiyar'ın arkasına hızla iki kez vurdu. İhtiyar'ın ciğerleri hemen, havayı dışarı yuvarlayacağına içeri çekmeye başladı.

Hastabakıcı oksijen tüpünü hazırlarken valflerin cızırtısı ve gazın ısıklık çıkaran sesi duyuldu. İhtiyar'ı boylu boyunca yere yatırdılar. Ciğerleri kolaylıkla dolup boşalmaya, nabızı da düzenli atmaya başladı. Uyuyakaldı. Hastabakıcı maskeyi çıkardı.

«Orada bırakın onu,» dedi Bay Robert. «İlk kez yerde uyuyuşu değil. Ama sonuncu olabilirdi.»

Stanley'nin kendisine bakmakta olduğunu görünce anî ve sert bir hareketle arkasını döndü ve oradan uzaklaştı.

STANLEY yatın parmaklığı üzerinde yerini değiştirdi. Mavi gökte, ta yukarda küçük, şişkin bir bulut parçalandı ve gülümsemeyi andıran bir çizgiye dönüştü.

«Bana gülüyorsun,» dedi Stanley, «değil mi?»

Bulut cevap vermeyince şaşırdı.

ŞİMDİ bir dizi alçak, kumlu adaların arkasında, sahile yaklaşmışlardı. Çiçeklerin kokusu o denli ağırdı ki, havada duman gibi çizgiler halinde görüldüğünü sanabilirdi insan. Bu dar geçitlerde girdaplar da vardı. Akbaba inip kalkıyordu. Bay Robert girdapları geçmek için hız kesti. Tekne, arkasında sahil dalgalarını andıran, kocaman şeritler halinde izler bırakıyordu.

«Şu Allahın belâsı akıntılar her zaman insanı şaşırtır. Her zaman,» dedi İhtiyar.

Sesi motorun uğultusu arasında kaybolarak, birşey daha söyledi. Sağlam kolunu kaldırarak kıyıyı işaret etti. Stanley'yle Bayan Hollisher baktılar, ama küçücük bir meşeliğin üzerinde rüzgârın yaktığı küme ağaçlardan başka birşey göremediler. Bir de kumun üstünde yükselen martılar vardı. Havada daireler çizip bağırışan büyük beyaz martılar ve bunların kahverengi yavruları.

İhtiyar'ın çenesi bir an titredi ve gözleri, buruşmuş gözkapaklarının arkasında birkaç kere seçirerek kapandı.

Geçitlerden geçtiler. Su sakın ve derindi, tekne su üstünde rahatça kayıyordu. Artık İhtiyar'ın inziva köşesi olan sayfiyeye varmak üzereydiler. İhtiyarın parası ve kızının zevki sayesinde güzel; herşeyden uzak ve güvenli bir yer haline getirilmiş olan bu uzun yeşil şerit, gözün alabildiğine, on beş kilometreden fazla kuzeye doğru uzanıyordu. Kuşların tapınağı, av hayvanlarının sığınağı olan bu arazi, Bay Robert ve arkadaşlarının tüfekleri dışında bütün tüfeklere karşı titizlikle korunuyordu. Dönümlerle ölçülen nefis bahçelerin hiç fotoğrafı çekilmez, bunlar tüm gözlerden, hatta bir kitap sayfasına bakanlardan bile saklanırdı. Kocaman gri ev ise bir yangın söndürme örgütü ve bir alay bekçi tarafından korunurdu.

Hepsi İhtiyar için. Ve de ailesi.

«Galiba hava puslu,» dedi Bayan Hollisher. «Ev henüz görünmüyor.»

Bu yolu o kadar sık geçtikleri halde, Bayan Hollisher bir türlü Bay Robert'ın adaları geçince motorun burnunu eve doğru dümdüz bir rotaya çevirdiğini öğrenememişti.

«Teknenin burnu evi görmemizi engelliyor,» dedi Stanley.

Bayan Hollisher başını salladı. «Doğru ya, geçen sefer söylemiştin bunu. Bu kadar denizcilik bilgisini nasıl edindin, Stanley?»

«Sadece gözlerimi açık tutup,» dedi Stanley, «etrafımdakileri kaparak.»

Büyük bir atmaca gibiyim ben. Oradan buradan parça parça şeyler kapıyorum. Çaldığım nedir? Onların yaşıntılarından bölümler, zihinlerinden parçalar... Gizli bir hırsızım ben, insanların yokluğunu farketmediği şeyleri çalan...

Stanley, iyice emin olmak için tekrar baktı. Her köşesinden Bizans kuleleri yükselen evin kendisi henüz görünmüyordu. Bu açıdan görebildiği tek şey dik yamacın üzerinde parıldayan beyaz terastı. Bir de onun arkasında, üzerindeki sabah sisini güneşin yakıp yok ettiği kumsalda, yıldırımın ikiye ayırdığı büyük gri kaya. Beş-altı yıl önce bir eylül fırtınası sırasında olmuştu bu. Balkondaki eşyaları bahçeye fırlatan, kepenkleri büküp kıvrıp duvardan söken güçlü, anî bir yıldırımıydı. Stanley dışarda, yağmurun altında, kopuk bir kepengi yerine tutturuyordu o sırada. Anî bir patlamayla sersemledi. Evin duvarına yamyassı yapıştı. Sonra birden döndü, hiç birşey göremedi. Ama hava bir başkaydı. Açık, aydınlık, görülmemiş bir biçimde temiz ve ta-

mamen kişiliksizdi: Ozonl Bir şeye daha dikkat etti; kesin bir sessizlik vardı etrafta. Ancak günler sonra kulakları tekrar işitebildi.

O günden kalan, ortasından yarılmış, düzgün bir biçimde ikiye ayrılmış o büyük kayadan başka birşey yoktu.

Bay Robert ansızın rota değiştirdi, dümeni iyice kırdı ve motorlara tam yol verdi. *Akbaba* suyun içinde sıçradı ve bir an kararsızlık-la oynadıktan sonra, burnu yüksek, kıcı aşağıda yeni rotasına girdi.

O sırada Stanley boş bulunarak bir iskemlenin üstüne düştü, bacakları sıyrıldı.

Bayan Hollisher sordu; «Bir yerine birşey oldu mu Stanley? Stanley, bir yerin acıdı mı?»

«Evet...» dedi Stanley, sonra da, «Hayır.» Küçük kan damlalarının çoraplarından aşağı sızmasını seyretti. «Bak, kalbim mor benim.»

Şimdi rotayı doksan derece çevirmişlerdi. Ev tam karşılarında göründü. Son hızla, dümdüz, kuzeye doğru yol alıyorlardı. Stanley gözlerini kısarak ileri baktı. Koy, gri-mavi bir renkte ve sekiz-on tane küçük yelkenli dışında -kırmızı-beyaz ve sarı-maviydi yelkenliler- boştu. Koyun sonunda, ağaçların arasında kümelenmiş, iskelelerinden başka birşeyleri görünmeyen yazlık köşklerin Port Bella'lı çocuklarıydı bunlar. Genellikle bu taraflara -Kaçakçılar Koyu denen bu yere- piknik yapmaya gelirlerdi yelkenlileriyle. İhtiyar'ın bölgesiydi burası ama gelmelerine karşı durmazdı. Hatta sırf onlar için, soğuk, madenî suyu kumsalla akan büyük pınara kimsenin sokulmamasını sağlardı. Yalnız bekçiler ağaçların arasına saklanarak gözetlerlerdi, kumsaldan öteye geçen olmasın diye. Bir kaç yıl önce, daha güçlü zamanlarında İhtiyar, pazar günleri öğleden sonralarını, koyun karşısında demirleyip, purosunu ve viskisini içerek geçirmekten çok hoşlanırdı.

«Galiba 'Kaçakçılar Koyuna' gidiyoruz,» dedi Stanley. Dürbünü alarak yelkenlere doğru ayarladı. Sekiz taneydiler; üç Sailfish; küçük ve eski, randa armalı bir şalupa; bir catboat; iki snayp; bir de küçük bir katamaran. Katamaranda tek bir erkek çocuk vardı. Kırmızı-beyaz Sailfish'de on beş yaşlarında iki erkek çocuk, mavisinde ise iki kız vardı. Stanley tanıyordu onları; Foster'ların ikizleri. Snayp'ta daha büyükçe, yirmi yaşlarında filan bir erkek çocukla yeşil mayolu bir kız vardı. Uzun, ıslak saçlı diğer iki kız ise onu izleyen snayp'taydılar. En sondaki Sailfish'de ise bir tek kız vardı. Yüzünü güneşe dönmüş, saçlarını silkeliyordu. Üstündeki beyaz bluz ve mavi şortla tamamen giyimli durumdaydı. Stanley kızın yüzünü bir daha inceledi; yuvarlak ve solgundu. Bu yüzün iki yanından havaya uçuşan kara saçları, rüzgâr-

da uçuşan deniz yosunlarını andırıyordu. Çok hoş ve değişik bir yüzdü bu; görmek için yol değiştirmeye degecek yüzlerden...

Tam da bunu yapıyorlardı zaten.

Yelkenlilere yaklaşıırken Bay Robert motorları yavaşlattı. Orada, rüzgâra ve akıntıya uyarak gayet hafifçe sallanmaya başladılar. Küçük yelkenliler karışık, düzensiz bir sıra halinde, önde katamaran olmak üzere önlerinden akıyordu. Dümenin üzerine eğilmiş, yalnız başına kaptan köşkünde duran Bay Robert her birini, yanlarından geçerken selâmlıyordu. İhtiyar uyuyor, Bayan Hollisher de örgü örüyordu. Stanley ise seyrediyordu. Sailfish'deki kız, yanlarından en son geçenlerden biriydi. Onu izleyen sadece, yelkeni şiddetle orsa eden catboat'tu. On dakika sonra, en öndeki katamaran, biraz arkasında şalupa olmak üzere Kaçakçılar Koyuna girmiş, yelkenlerini indirmişti. Tam o sırada, buralarda sık sık görülen anî, şiddetli bir yaz rüzgârı yamaçlardan kopup gelerek suyun üzerinden esmeye başladı. Yelkenciler bunun milyonlarla, milyarlarla parmak gibi suyun yüzünü kırıştırarak kendilerine doğru gelişini görmüşlerdi. Kara saçlı kızdan başka hepsi. O ise, rüzgâr yelkenine eriştiği sırada, elini suya sarkıtmış, orada parıldayan ışıklarla oynuyordu. Yüzünün kayıtsız çizgileri birden bozuldu ve onları düzeltmesine vakit kalmadan Sailfish yavaşça alabora oldu.

Pervaneler döndü, *Akbaba*, hareket etmeye başladı. Bay Robert kaptan köşküden haykırdı, «Devrildi. Kızı içeri alalım.»

Stanley ona hayretle bakarak düşündü, «Bir Sailfish değil mi bu? Kız yarım dakikada düzeltir.»

Akbaba yanına geldiğinde kız gerçekten tekneyi düzeltmek üzereydi. Hayretle yukarı baktı ve başını salladı.

«Stanley!» Bay Robert merdivenden aşağı aceleyle indi, «Dümen ne geç.»

Stanley ne dediğini iyice duyamıyordu ama Bay Robert bir dakika sonra güldü: «Hiç de zor değil». Aşağı doğru eğilerek kızı bileklerinden yakaladı: «Tamam,» ve tek hamlede kızı kaldırarak tekneye aldı.

Stanley eleştirici bir gözle bakılırsa bunun ancak orta çapta bir kuvvet ve ustalık gösterisi olduğunu düşündü. Bay Robert istese daha iyisini yapabilirdi. Örneğin güvertedeki ufak sandallardan birini tek eliyle kaldırıp suya atabilirdi. Hatta bir arabayı bile arkasından tutup kaldırabilirdi. Stanley onun bunların her ikisini de kadınlar için yaptığını görmüştü. Bu kız da örneğin, etkilenmiş görünüyordu. Sessizce, hafif şaşırılmış bir ifadeyle oturuyordu. İnce, genç vü-

cudu elbiselerinin ıslak örtüsü altında öne eğilmiş, omurga kemiklerinin narin çizgisi, kemeri ve sutyeni tarafından kesiliyordu.

On yedi yaşlarında olmalı, diye düşündü Stanley. Uzun boyluydu. Yuvarlak, solgun yüzünde, elmacık kemiklerinin üzerinde güneşin yarak açtığı çizgiler vardı. Gözleri derine batık ve karaydı.

Bay Robert, «Amcanızı tanıyorum,» dedi, «çoktandır görüşemedik ama olmuyor bir türlü işte.»

Bundan sonra görüşürsünüz, diye düşündü Stanley ve elindeki kıvrılmış halata bakarak gülümsedi.

«Bu sulara alışık olmadığınızı anladım. Yoksa rüzgârın böyle birden çıkıverdiğini bilmeniz gerekirdi.»

«Buraya hiç gelmemiştim daha önce.» Tatlı bir sesi vardı; hafif, yumuşak ve oldukça alçak. «Ama çerçekten, beni almasanız da olurdu. Tekneyi kolaylıkla düzeltebilirdim.»

«Bu ıslak elbiselerle donardınız. Bir daha sefere mayo giyseniz daha iyi olur bana kalırsa...»

Haziran ayında donmak, diye düşündü Stanley, *bu da iyi.*

Kızın vücudu, Bay Robert'ın genellikle hoşlandığından daha inceydi. Üstünden sular damlıyordu. Motorun hafif sallantısına karşı ayakları birbirine kenetlenmiş durumda güvertede dururken, ıslak elbiselerinin altında vücudu iyice seçiliyordu. Dar kalçalar, ufak, birbirinden ayırık, dik göğüsler. Boynu o denli inceydi ki damarları görünüyordu. Kürek kemikleri, arkasında iki küçük kanat gibiydi.

Bir çocuk vücudu bu, diye düşündü Stanley. Ama bir çocuk yüzü değil. Hem de hiç değil. Gözlerinde çok tuhaf bir anlam vardı. Şey gibi... Neydi tam olarak?

İhtiyar birden uyandı, gözleri açıldı. «Bu kız nereden çıktı?»

«Denizden babacığım,» dedi Bay Robert. «Venüs müydü neydi, onun gibi. Kimdi o deniz kabuğunda yüzen?»

«Botticelli'nin Venüsü,» dedi kız ciddiyetle.

Bay Robert kıkırdadı. «Bu çeşit şeyleri unuttum artık. İnsan çok şey unutuyor, yıllar resmen siliyor kafasından.»

Şimdi hafif bir güney aksanı kullanmaya başlamıştı Bay Robert. Hatta güneyden de fazla, kesin olarak zenci aksanıydı bu. Stanley değerlendirmeye çalışarak dinliyordu. Bay Robert ancak bir kılını bayağı beğendiği zamanlar böyle konuşurdu.

«Ama bildiğim birşey varsa,» dedi, «o da Venüs'ün deniz kabuğunun sizin Sailfish'den daha sağlam olduğu.»

İhtiyar tekrar uyuklamaya başladı.

Kız, «Hasta mı?» diye sordu.

«Yok, sadece yaşlılık.» Bay Robert babacan bir ilgiyle bakıyordu kızı.

«Aaa,» dedi kız, «Ah, özür dilerim.»

Bay Robert ciddiyetle omzuna vurarak, «Böyle şeyleri düşünmek için çok gençsin daha,» dedi.

Stanley güvertenin parmaklıkları üzerinden Bay Robert'la göz göze geldi.

Ne düşündüğümü biliyor. Ben de onun ne düşündüğünü biliyorum. Kızın bacaklarının arasına nasıl gireceğini düşünüyor. Benim de en iyi oyunlarından birine seyirci olmamdan çok memnun.

«Bana bir kadınla beraber sekiz saat zaman ver, ona sahip olabilirim,» demişti Bay Robert bir kere Stanley'ye. «Hem de onun fikri olur bu, benim değil.»

«Bir kahve içer misiniz?» diyordu Bay Robert. «Stanley, sıcak kahvemiz var, değil mi?»

Kıza bir içki ikram etmeyişi Stanley'nin dikkatini çekti. Tabii, fazla ileri gitmek olurdu, diye düşündü hayranlıkla. Böyle bir teklif kızı ürkütebilir.

«Çok iyiyim,» dedi kız. «Gerçekten. Arkadaşlarıma yetişeyim.» Kaçakçılar Koyunu işaret etti.

«Seni oraya götüreyim istersen. Bizimle beraber öğle yemeği yerisin, evde.»

Bu son kelimeyi biraz üstüne basarak söylemişti. 'EVDE'. «Herkesin merak ettiği fakat kimsenin göremediği efsanevi ev... Gelmek ister misin?»

«Vallahi, gerçekten gelemem. Çok şey duydum hakkında... Gelmek isterdim ama...»

Bay Robert gözlerini kızın vücuduna yapışan ıslak gömleğinden dikkatle uzak tutarak, «Nasıl istersen, yavrum,» dedi.

Kız bir an durakladı. Kararsız olduğu için değil, inceliksiz görünmek istemediği için.

«Vay,» dedi Stanley kendi kendine; «Bu sefer kaybetti. Kız gidiyor.»

İhtiyar gözlerini açarak başını kaldırdı. «Kal,» dedi. «Bu yatta genç, güzel bir kız ağırlamak bir zevktir bizim için.» Zayıf, yaşlı yüzünde dünyanın en ince gülümsemesi belirdi. Bu gülümseme o kadar belirsizdi ki, yok gibi birşeydi. «Gel, yanıma otur, yavrum.»

Kız oturdu. İhtiyar'ın eli uzandı ve kızın genç eli üzerinde havada durdu. Titizlikle, ona dokunmuyordu. Yaşlılığın narin ağırlığını duyurarak. Kız hafifçe bunu duysun istiyordu. İki cilt, (Ne kadar da değişikti) arasındaki temas havadan, berrak havadan geçiyordu.

«Ben arada bir sızabilirim,» dedi. «Ama bu, güzel bir kızdan hoşlanmadığımı göstermez.»

«Teşekkür ederim,» dedi kız ve iskemleye daha sıkıca yerleşti. «Çok teşekkür ederim.»

İhtiyar tekrar gülümsedi. Çok yaşlı, bir Çinli gibi görünüyordu.

«Bir kahve içerim,» dedi kız.

Stanley fincanları hazırlarken düşündü: Bravo İhtiyar'a... Böyle birşey bulduğu için. Ansızın uyanmadan önce bu kız gitmeye hazır-
dı. Tam Bay Robert'ın kendisine ihtiyacı olduğu sırada yetişmişti. Bay Robert'a gerekli olan sekiz saatlik zamanı kazandırmıştı.

Stanley şuna da dikkat etmişti; İhtiyar uyandığında onların tam tamına ne konuşmakta olduklarını biliyordu.

Stanley kahveyi, kenarlarında birer akbaba resmi olan beyaz fincanlara boşalttı.

Ben de kendimi, başkalarının hayatlarını gizlice gözetleyen bir akbaba sanıyordum. Ama şimdi öyle geliyor ki, galiba tam burnumun dibinde herşeyi seyreden, sıska bir serçe varmış. Kim kimi aldatıyor? İhtiyar. Hep İhtiyar.

Stanley kahveleri verdi. «Teşekkür ederim,» dedi kız.

Stanley kızın ifadesini şimdi tanımıştı. Bir bakirenin bakışıydı bu. Herşeyi bilen, ama yine de bilmeyen. Hem açık, dosdoğru hem de çekingen bir bakış. İncelikli, yarı hevesli, yarı korkak. Yarı istekli yarı isteksiz...

Bunun da çekici birşey olduğunu itiraf etti Stanley kendi kendine. Kızı biraz, hiç bir zaman sahip olamadığı bir kız çocuğu olarak görüyordu. Biraz da hiç bir zaman tanışmadığı kusursuz, elde edilmez bir kadın...

Bay Robert güneş gözlüklerini taktı. «Babam uykuya daldı,» dedi, «Kahveni bitirince, eğer üşümüyorsan, benimle kaptan köşküne çıkmak ister misin? Oradan çevreyi daha iyi görebilirsin.»

Kız kahvesini yutarcasına içti ve kaptan köşkünün merdivenlerine tırmanmaya başladı. Bay Robert büyük bir dikkatle, gözünü ayırmadan kızın ayak bileklerini gözleyerek onu izliyordu. Stanley bu küçük, ince ve narin bileklerin çok güzel olduklarını farkettiler.

İhtiyar da seyrediyordu. Kafasını omuzundan kaldırmaya zahmet etmemişti ama gözleri yine kocaman ve açıktı. Parlak kara gözleriyle ikisinin merdivenden çıkışını izliyordu.

Stanley kasten, tam İhtiyar'ın önünde durdu. İhtiyar, gözlerini bir kore, yavaşça kırttı. Gözlerinin derinliklerinde bir ışık yanıp söndü.

Stanley'ye İhtiyar gülüyormuş gibi geldi.

İHTİYAR

İHTİYAR yatağında yatıyordu. Örtüler kollarının altına sıkıştırılmış, başının altına pürüzsüz bir keten yastık konmuştu. Nefes aldıkça pijamasının üst düğmesi hafifçe inip kalkıyordu.

Kapının açıldığını, Bayan Hollisher'ın yerine otururken sandalyesinin gıcırdadığını duydu. Bayan Hollisher, dikişini eline alırken kumaş tatlı tatlı hışırdadı. Biraz sonra gece bakıcısı sessizce odaya girerken fısıldaşmalar olacaktı.

İhtiyar uyanık olmadığı halde bütün bunları duyardı.

Perdeleri çekilmiş bir odada, caddedeki sesleri dinlemeye benziyordu bu. İnsan göremez ama caddeden geçen olaylar hakkında iyi kötü bir fikir edinebilir.

Bir keresinde ihtiyar konuşmaya, bağırmaya, birşeyler söylemeye çalışmıştı, hâlâ orada olduğunu anlasınlar diye. Ama küçük parmağını bile kıpırdatamamıştı. Bunu bile yapamamıştı.

İhtiyar sanki gittikçe birbirinden uzaklaşan iki parçaya ayrılıyordu. Bir zamanlar bir olan zihniyle vücudu gittikçe daha çok birbirinden ayrılıyordu.

İkisi bir arada olduğu zamanlar etrafındakiler bilinçli ve uyanık olduğunu söylüyorlardı. Onların bu ayrılmadan haberleri yoktu. Onun on çok, uyku diye adlandırdıkları o kör zamanlarda uyanık olduğunu bilmiyorlardı.

Son zamanlarda zihni, orada yuvalanmış, küçük bir hayvan tarafından işgal edilmişti sanki. Kımıldayan, tüylü birşeydi bu. Bir fare, ya da tavşan. İhtiyar şimdi zihnini sakinleştirmeye çalışıyordu. Bu hayvanın arkasını okşuyor, yavaşça kulaklarını ovuşturuyordu. Vü-

cadunun boş kabuğu içinde yarış edercesine koşup açık kalmış bir pencere araması durana kadar. Büyük bir sabırla okşuyordu. Yumuşak, çok yumuşak bir biçimde, hayvan yerine sokularak kıvrılıp da, yatana kadar. Tamam, tamam oldu işte.

O iki ayrı parçaya ayrılma işine gelince, eh, İhtiyar iki yarının bir araya gelişinin gittikçe seyrekleştiğini farkediyordu. Bir daha hiç bir araya gelmedikleri zaman da...

O zaman ölmüş olacaktı. Bunun ne demek olduğunu biliyordu. Bir tabutun içinde kımıldamadan yatarak geçirilen sonsuz yıllar... Zaten şimdi de bunu yapmıyor muydu? Bir bakıma o günlerin denemesiydi bu günler.

Ve sonunda vücut ayrıldığı zaman (Ne zaman olacaktı bu, ne kadar sürecekti?) içindeki o hayvan, yankılarla dolu bir koridora açılan sayısız kapılar, rüzgârın silip süpürdüğü yollar, sonsuz uzaklıklar bulacaktı. Kafeste yetişmiş bütün hayvanlar gibi, önceleri ürkek olacaktı. O kadar uzun süre İhtiyar'ın vücuduna sığınmıştı ki, uzağa gidemez, ya da uzun süre dışarda kalamazdı önceleri. Fakat hemen sonra, gittikçe daha uzaklara gitmeye cüret edecek ve gittikçe daha seyrek geri gelecekti. En sonunda da, bir daha hiç gelmiyecekti. Toza ve kemiklere geri dönmeyecekti; gidip dünyada dolaşacak, otların arasında, çitlerin altında yaşayacak; kuşlardan, atmacalardan ve diğer hayvanlardan korkunca ağaçların köklerine sinecek, gün ışığında ve karanlıkta özgür, saklanacak, koşacaktı.

«İşte böyle olacak,» diye düşündü İhtiyar.

ADI Thomas Henry Oliver'dı ama kimse bu ismi kullanmazdı. Annesi ona Oliver derdi, onun dışında herkes de İhtiyar. Otuz yaşından beri bu adı kullanırdı herkes. O yaşta saçlarını döküldüğü için olsa gerek, diye düşünürdü. Kulaklarının çevresindeki ufak birer tutamın dışında saçları hemen hemen tamamıyla dökülmüştü.

1870 yılında Edwardsville, Ohio'da doğmuş ve Tanrıyla pazarlığını da orada yapmıştı. O küçücük evde annesiyle yalnız kaldığı gecelerde... (Annesinin tek çocuğuydu; babası, doğduğu yıl ölmüştü.) Annesi her zaman lâmbayı söndürür söndürmez uykuya dalardı. Durgun havayı bir gazyağı kokusu sarardı. O ise, kara, boş bir dünyada, tahtaların üzerinde kokuşan farelerin tıkırtısı, rüzgârın uğultusu ve dışardaki baykuşların ve başıboş dolaşan diğer hayvanların

sesleri ile yalnız kalırdı. Mehtapsız gecelerde dışarda yürüyen nesneler olurdu. Uzun bacaklı yaratıklar derdi onlara annesi. «Anlatılabilecek şeyler değil bunlar,» derdi. «Onlar için kelime yoktur, şekilleri, biçimleri tasvir edilemez. Hiç görmediğin şeylere benzerler; mezarların içi, dünyanın merkezi ya da ayın karanlık yanı gibi. Eğer görürsen, tanırırsın. O zaman, saçların düzse kıvrıkcık olur, kıvrıkcıksa kazık gibi dümdüz... Eğer derin karaysa, beyaza döner.»

Sürgülerin sıkıca kapalı olup olmadığını kontrol ederek kepenkleri her gece kendisi kapatırdı. Annesi de ön kapının sürgüsünü sürerdi. Yine de korkudan terlerdi; mutfakta, kovadaki suyun donup kaskatı olduğu ve yarım mil uzaktaki Ohio Nehrindeki bunların inleyip çatladığı kış gecelerinde bile. Taşı bulana kadar.

Yaz ortalarında bir çarşamba günü annesi onu çağırıp da börekleri kente götürmesini söylediği bir sırada oldu bu. Annesinin müşterilerine çarşambaları börek, cumartesileri de ekmek götürürdü. Bu kez, annesinin gittiğine emin olana kadar evin arkasına saklandı, sonra çayırdavare avare dolaşmaya başladı. Gidecek belirli bir yeri olmaksızın, öylece, gömleğinin arasından güneşin sıcaklığını duyarak dolaşıyor, beyaz bir atın üzerinde bir general, ya da rayların üzerinden hızla geçen bir trende mühendis olduğunu hayal ediyordu. Parmaklıklılı bölmeden atlayarak Bay Winlow'un ormanlık arazisine girdi. Bir sincap gördü, keşke sapanımı getirseydim, dedi. Bu karşısında hoplayıp zıplayan şey akşam yemeği olabilirdi. Pınarın serpintilerinden kalma su birikintileri aramak için dallara tutunarak kuru bir dere yatağına indi.

Su birikintilerinden eser kalmamıştı ama derenin çatlamış, çamurlu dibinde o taşı buldu. Düzgün, beyaz, bir tarafı yassı ve tıpatıp ayağının boyundaydı. Emin olabilmek için tekrar tekrar denedi. Tam yerine oturuyordu. Taşı yere koydu, üzerine çıktı durdu, sonra tekrar indi. Taştan ayak izi orada kaldı, onun adımının bir anısı olarak toprağın kıvrımları tarafından dondurulmuştu. Taşın yanına çömeldi ve dikkatle inceledi. Başının üstünde alakargalar acı, ince çiglikler koparak uçuyordu. Setin üstünde bir tavşan oturmuş, burnunu oynatarak Oliver'ı inceliyordu. Oliver bir süre sonra çakısını çıkardı ve başparmağının ucunu kesti. Kanı serbestçe akana dek sıktı, sonra parmağını fırça gibi kullanarak beyaz taşın üzerine ayak parmaklarının şekillerini çıkardı. Kanın kuruyup, renginin kahverengiye dönmesini bekledi, sonra taşı setin üstüne taşıdı. Onun yaklaşmasıyla tavşan hızlı kaçtı, Oliver taşı oraya gömdü. Küreği yoktu; çakısı, büyük bir ağaç dalı ve elleriyle bir çukur kazdı. Yeteri kadar

derin olunca taşı çukura koydu. Emin olmak için bir kere daha üzerine bastı, sonra üstünü toprakla örttü. Acıyan başparmağıyla toprağın üzerine bir haç yaptı.

İşi bitince gölgeli ormanlık araziye; ötesindeki güneşli, düzgün tarlalara; oraya buraya serpiştirilmiş, etrafları çitlerle çevrilmiş çiftlik evlerine baktı ve kendini emniyette hissetti.

O gece, döşemenin üzerinde fareler tıkırdar ve uzakta başıboş köpekler ulurken Oliver huzur içinde uyudu. Bir anlaşma yapmıştı.

Artık hiç birşeyden, hatta nehirde boğulanların ruhlarından bile korkmuyordu. Bir gün, işten eve dönerken anlamıştı bunu. (İhtiyar Bay Anderson'ın dükkânında söğüt ağaçlarının kabuklarını soyar ve bu iş için günde beş sent alırdı. Bay Anderson'ın yanındaki İrlandalı kız da bunlardan sepet filan yapıp Louisville'de satardı.) Ohio nehri-nin kabarma zamanı geçmişti ama yine de su oldukça yüksekti. Oliver durup seyretmeye başladı. Gizli bir girdabın aniden dışarı bir kütük fırlatacağını umarak. İnsan sabrederse görebilirdi, sıırıslık ol-muş, ağır bir kütüğün ok gibi fırlayışını. Beklerken, kesilmiş odun parçalarıyla çöplerin bulunduğu sığ yere bir kayığın yanaşmakta olduğunu gördü. İçindeki iki adamı tanıyordu: Charlie Healey ile Tim McVay'di bunlar. Healey sıırısla sandalı yürütüyor, McVay ise nehrin sürüklediği, birbirine dolaşmış tahta parçalarına takılı bir ipi çekiyordu. Kahverengi dallar kırılıp koptu ve ılık ilkbahar güneşinin altında, bir kolu dümdüz yukarda bir ceset, suyun içinde yavaş yavaş ve tembelce döndü. Healey bir yandan sıırığı idare ederken homurdanıp küfrediyordu. Aynı zamanda bir vaiz olan McVay ise neşeyle ısıklı çalışıyordu.

Oliver'ın çıplak ayakları Ohio nehrinin sarı, yapışkan çamurun-da ses çıkararak kaydı. Şimdiye kadar hiç bu kadar yakına gelmeye cesaret edememişti. Boğulanların hayaletleri setlerin üzerinde yürür ya da kıyıya vurdukları noktadan suyun üzerinden sessizce kayardı. Durdu, bütün dikkatinin toplanmış olduğu kafası öne doğru fırlamış, hayretle baktı. Bulutlu güneşin altında, arkadan boylu boyunca yırtılmış gömleğini ve oradan dışarı uğrayan kara derisini gördü.

Healey sıırığına dayanarak, «Hayaletlerden korkmaz mısın sen?» dedi.

Oliver onun ince, güneş yanığı yüzüne dikkatle baktı. Healey'nin, karısıyla, Crawley iskelesinde bir sandal-evde yatıp kalktığını bili-yordu. Nehirde her çeşit ufak tefek işi yapardı.

Sandalın kısından McVay, «Hadi Charlie,» dedi «kıyıya çıkara-lım şunu.»

«Kim olduğunu biliyor musunuz?» diye sordu Oliver.

«Yooo,» dedi Healey.

Elindeki ipi bir kez daha çekerek, «Bu ay dördüncü bu,» dedi. «Adam gömmekten düpedüz bıktık artık.»

«Geçen yıl bu kadar kötü değildi.» Charlie ağzındaki sarı tütün suyunu nehre tükürdü.

«Hristiyan yasalarına göre gömmek gerek bunları,» dedi McVay çocuğa. «Anlıyorsun bunu değil mi? Çoğu kez gelenler, daha önce görmediğimiz insanlar. Öteden geliyorlar.»

«Pittsburg kadar mı öteden?» diye sordu Oliver.

«Belki de. Uzak bir yol olduğu muhakkak. Bizim tanıdığımız yerlerin daha ötesinden.»

Sandalı karaya çektiler. Ceset sığ suların arasında dönüyor, dipteki çamuların üzerinde ufak bir emme sesi çıkarıyordu.

McVay, «Bayağı yürekliisin sen doğrusu,» dedi. «Başkası çoktan kaçmıştı şimdiye kadar.»

«Hadi gazla,» dedi Healey. «Sen de fazla meraklısın.»

«Ama görmek istiyorum,» dedi Oliver. «Zaten sadece bir zenci.»

«Zenci menci değil,» dedi Charlie. «Derileri böyle olur hep. Hadi şimdi cehennem ol git buradan.»

Charlie Healey üzerine doğru bir-iki adım atana kadar Oliver kıpırdamadı. Sonra söğütlerin arasına doğru kaçmaya başladı. Charlie arkasından haykırdı: «Buralarda biraz daha dolaş, geliyorum yanına! O zaman ne denli yürekli olduğunu görürüz.»

Oliver sarı-yeşil gölgeye saklandı ve bunun üzerine düşünmeye başladı. Sonra dönüp, nehrin seti üzerinden atladı ve eve giden yola aşağı koşmaya başladı. Kömür taşımaları, sobayı tutuşturmak için odun kırması ve de ineği sağılmak üzere annesine götürmesi gerekiyordu. «Anne,» dedi, «biraz önce nehirden bir zenci çıkardılar, gömeceklermiş.»

Annesi başını salladı. «Zenci değildir. Hadi işine git şimdi.»

Yıllar sonra anladı ki, eğer bu bir zenci olmuş olsaydı, McVay'le Healey cesedi sadece nehrin ortasına, akıntının en güçlü olduğu yere çekip, aşağı doğru gitmesi için bırakırlardı. Zencileri gömmeye zahmet etmezlerdi hiç.

OLİVER, Charlie Healey'yi aylar sonra, kasımda tekrar gördü. Annesinin böreklerinin bir kısmını Anderson'ın dükkânına getirmişti. Sobanın yanında ısınıyor, üstündeki bir tavadan kavrulmuş bisküvi ve mısır atıştırıyordu. O sırada Healey, sendeleyerek içeri girdi. Ba-

şının arkasındaki yaranın kanları kısmen kurumuş, kısmen de dışarı sızıyordu. (Oliver derhal pekmez fıçılarının arkasında yokoldu.)

«Skillet yaptı bunu.» Healey gülüyordu ama dudakları mavimsi-beyaz olmuştu. William Anderson onu hemen kapıya doğru ilerletmeye başladı. «Orospu, görmediğim bir sırada yakaladı beni.» Healey başının arkasına dokundu, kana bulanmış parmaklarına baktı, onları dikkatle kokladı. «Nehre attım onu,» dedi. Sonra oraya ne için geldiğini unutarak, dükkândan sürüne sürüne çıktı. William Anderson bir süre kapı aralığında, soğuk havada nefese taa yükseğe çıkarak, durdu. Çenesinin altında, sakalının hep kaşınan yerini karıştırıyordu. «Zil zurna sarhoş serseri,» dedi yavaşça Oliver'a. «Bu halde öldürmek öldürmemekten daha kolaydır onun için evlât.» Dükkânın arka tarafına yürüdü ve on altı yaşındaki iri, uzun boylu oğlu William'la yavaşça birşeyler konuştu. Genç William paltosunu, şapkasını ve kalın çizmelerini giyip çıktı. Babası gibi omuzlarını soğuktan biraz kısmış, ağır ve sağlam adımlarla yürüyordu.

«Karisını bu kez öldürüp öldürmediğini görmeye mi gidiyorsun?» Bu geniş, sarılıp sarmalanmış gölgenin arkasından koşturan Oliver aslında pek cevap beklemiyordu. Ayaklarını, donmuş toprağın üzerine güçle vuruyor, kulakları soğuktan sızlamaya başlamış, burnundan akan damlalar dudaklarından sızıp ağızına giriyordu.

Sandal-ev iskelede, her zamanki yerindeydi. Bacadan kıvrılarak çıkan ince bir duman, arkada fon teşkil eden gri göğün ve çıplak, kahverengi-gri söğütlerin üzerinde sıska, kemiğimsi bir tüy gibiydi. Oliver'la William Anderson, içerdeki ılık, gözleri yakan havayla karşılaşınca bir an şaşırdılar ve durakladılar. Odayı belli belirsiz saran viski kokusu nehrin ekşi kokusuna karışıyordu. Bayan Healey, sobanın hemen arkasında bir mutfak iskemlesinde oturuyordu.

«Babam nasıl olduğunuzu merak etti,» dedi William Anderson.

Kadın sırılsıklamdı, demek gerçekten onu nehre atmıştı. Sular kulübenin bir ucundan öbür ucuna akmış ve eğri büğrü döşemede birikintiler meydana getirmişti.

«Nehir epeyi soğuk olmalı,» dedi William Anderson nazikçe. Kalın çizmelerinin çamuru kapının yanındaki büyük su birikintisine süzülüyor, tahtaların üzerine sarı lekeler yayılıyordu.

Kadın çenesini tutmuş, bütün vücudu titriyordu.

«Belki kuru birşeyler giyseniz iyi olur,» dedi William Anderson. Hâlâ cevap vermediğini görünce sordu: «Çenenize bir şey mi oldu?»

Kadın iki elini birden yüzünün sol tarafına bastırmış, dönerek onlara baktı; hantal Anderson ve yanında korkuyla büzülmüş daha

küçük oğlana. Gözlerini üç dört kere kırıştırdı, görebilmek için ayarlamaya çalıştı. «Bakmaya mı geldiniz?» sesi boğuktu. «Orospu çocuğu kente gitti herhalde.»

«Babam birşeyiniz olup olmadığını öğrenmek istiyordu.»

Ağzının kenarından ufacık bir kan damlası süzülerek aktı. «Onu o ilk sefer, fırsatını bulmuşken öldürmeliydim. Balıklar bile dokunmazdı ona, New Orleans'a kadar suyun üstünden yüzerdi.»

Çocuklar birbirleriyle çarpışarak geri geri çıktılar ve kapıyı arkalarından dikkatle kapadılar. Güneş batmak üzereydi, hava da her zamankinden daha soğuktu.

«O nehre girmek istemezdim doğrusu,» dedi Oliver.

William Anderson düzgün, sağlam adımlarıyla yürümeye başlamıştı, «Neyse ki çenesini kırmamış.»

Oliver cevap verdiği o denli şaşırды ki ayakları birbirine dolaştı ve az kalsın düşüyordu. «Emin misin?»

«Konuşuyor, duymadın mı?»

Öğreniyorum, diye düşündü Oliver. Herşeyi öğreniyorum.

ON üç yaşına gelince yeteri kadar öğrenmiş olduğuna karar verdi. Boyu bir seksenin üstünde, vücudu çok geniş ve adaleliydi. Annesinin ısrarıyla hâlâ okula gidiyordu. Ama sıkıntılı olmaya, yerinde duramamaya başlamıştı. Dümdüz tarlalardan, çiftlik hayvanlarından, her gün tekrarlanan gündelik işlerden ve nehrin bitmez tükenmez sözünden bıkmıştı. Nehir yükseldi, nehir alçaldı, nehir taşmak üzere. Hatta zamanı bile nehre göre hesaplıyorlardı: İhtiyar Bay Anderson sular alçakken ölmüştü.

Oliver Edwardsville'den gitmesi gerektiğini biliyordu, özellikle Jesse Harper olayından sonra. Hiç bir belirli nedeni olmadan, Oliver'la diğer üç çocuk bir gün okuldan sonra Mason'ın elma bahçesinde ufak bir tepenin arkasına saklanıp Jesse Harper'ı beklemişlerdi. Topladıkları taşları oraya ufak bir küme halinde yığmışlardı. Bekledikleri gibi Jesse Harper önlerinden geçip, arkasını onlara dönünce taşları yağdırmaya başladılar. İlk önce isabet ettirmek için yavaş yavaş, sonra Jesse bağdırmaya başlayınca daha hızlı. Çocuk koştu, sendeledi ve yoldan aşağı yuvarlanarak, sürünerek onlardan uzaklaştı. Elma bahçesinin öbür tarafındaki tarlalarda, çalışan adamlar olduğu için onu izlemediler. Zaten taşları da hemen hemen bitmişti.

Jesse Harper yolun dönemecinde gözden kaybolup da sadece akşamüstünün sessizliğinde hıçkırıkları kalınca, dört çocuk yolda bir aşağı bir yukarı yürüyerek tozun içindeki kan lekelerine bakmaya başladılar. En şanslıları olan Oliver, tozla kaplanmış fakat tanınacak durumda bir diş budu. Diğerleri bunu bir bıçakla değişmeyi teklif ettilerse de Oliver kabul etmedi. «Saat zincirime takacağım bunu,» dedi.

(Ve taktı da. Bir gün Manila'da bir saat zincirine taktırana kadar cebinde taşıdı. Sonra bu zinciri yıllarca taşıdı ve sonunda Alman Solomon adalarında bir yerde kaybetti. Eski bir uskunada ikinci kaptan olarak görevliydi. Biraz kaçakçılık yapıyor, fakat daha çok, büyük hindistan cevizi çiftlikleriyle yasaya uygun iş yapıyordu. Başları derde girdi. Kelle avcısı yerliler bir gece gemiye girmeyi becerdiler. Kavgadan sonra -Portekizli tüccar öldürülmüştü- sağ salim tekrar denize açıldıklarında, Oliver saatinin hâlâ cebinde, fakat zincirinin yok olduğunu farketti. Solomonlu bir adalı, altın kaplı bir Ohio dişini ne yapacaktı acaba? Herhalde dışarı, kurukafa dizilerinin yanına asardı.)

Oliver tozlu Ohio yolunda durmuş, gittikçe uzaklaşan çığlıkları dinlerken, tüm vücudunun, taa parmaklarının ucuna kadar ürperdiğini hissetti. Az kalsın o anda, oracıkta donuna yapivericekti. Bu o denli âcil bir ihtiyaçtı ki, elma bahçesinin gölgesine girip rahatlayacak vakti zor buldu. Bütün midesi yanıyordu, elleri de tamamen kontrolünü kaybetmişti.

O HAFTA içinde oradan ayrıldı. Annesi karşı çıkmadı. «Kendine dikkat et,» dedi.

«Sana para göndereceğim, anne.» Bir an için fena oldu. Annesi çiftçilik yapmasını o kadar istemişti ki... «O zaman burayı idare edecek birini tutarsın.»

«Kısa zamanda fazla paran olmaz. O kadar kolay değil.»

«Olacak,» dedi kesinlikle. «Sana söz veriyorum olacak.»

Nehrin bu kesiminden geçen tek gezinti vapurunda bir iş buldu ve Louisville'e kadar onunla gitti. Orada, önce yankesicilik sonra da hırsızlık yaparak bir yıl kaldı. Tek başına çalıştığı ve parlak kara gözleriyle, dolgun yanaklarıyla kırmızı bir çiftçi çocuğu yüzüne sahip olduğu için, başarılı oldu. Daha emniyetli olmak için, başka bir yere gitmeye karar verdi. Chicago'yu çok merak ediyordu. Oraya bir tren bileti aldı. Ama o trende o kadar iyi iş yaptı ki -dikkatsiz bir kondüktör, uyuyan bir sarhoş, istediği şeylerin parasını önceden ve-

ren bir homoseksüel, çantası bir deste kâğıt para dolu aptal bir kocakarı- tren demiryolunun düzgün olmayan bir yerinde yavaşlayınca aşağı atladı, Chicago'ya da varamadı. Annesini şaşırtmak için Edwardsville'e geri döndü.

«Zayıflamışsın,» dedi annesi. Sonra: «Bir dahaki sefer ne kadar kalacaksın?»

«Daha çok.» Dimdik, annesinin gözünün içine baktı. Cesaretin varsa paranın nerden geldiğini sor, der gibi. Sormadı. «Gönderebildiğim zaman sana tekrar para göndereceğim, annem.»

O zamanlar on beş yaşına basmak üzereydi. Sadece biletine yetecek kadar para aldı, gerisini annesine bıraktı. Bu sefer Pittsburg'a gitti. Bir hafta sonra bir fahişeyle yaşamaya başladı: Oliver'ın geniş, genç yüzü kadını cezbetmişti, yataktaki yeteneğinden dolayı onunla yaşamaya başladı, her an değişen huyu ise korkutuyordu onu. Oliver ona müşteri bulmaya başladı. Sonra kızıl saçları ve narin vücuduyle zevkine uygun başka bir kız daha buldu. Arkadan diğerleri geldi. Hepsini sakın, heyecansız bir şekilde idare ediyordu. Bazı zaman üzerlerinde yumruklarının izini bırakıyor, bazı zaman onlara okul çocuğu gibi davranıyordu. Kendi çabalarını serinkanlılıkla düzenliyordu. Seksin ise onun için az anlamı vardı ya da hiç yoktu.

Sadece bazen, onları düzenle dövdüğü zamanlar, heyecanlandığını farkedirdi. O zaman da, kendini kaybetmekten korkarak hemen vazgeçerdi bu işten.

Batı Kıyısına vardığı zaman onyediyedi yaşındaydı. Denize açılmaya karar vermişti. Denizin genişliğini ve boşluğunu seviyordu. Onu izleyen on yıl içinde Pasifik Okyanusunu kuzeye, güneye, su alan eski moda uskunlardan tut da yepyeni yük gemilerine kadar her çeşit gemide, bir uçtan öbür uca dolaştı. İlk başlarda tayfa ya da aşçı olarak gidiyordu gemilerde. Daha sonra yolcu olarak seyahat etmeye başladı. Hatta gemi seçerken çok titiz davranıyor, iki bin beş yüz tonun üzerindeki şilepleri tercih ediyordu. Rahatına düşküncü. Serüven peşinde bir delikanlı değil, fırsat kollayan bir iş adamıydı. Kaçakçılığı yapılabilecek her şeyle uğraşıyordu; kinin, afyon, kadın, silâh. Biraz bir Çince öğrendi; derdini anlatacak kadar. İspanyolcayı ise pürüzsüz konuşuyordu. Daha büyük görünmek için bıyık bıraktı. Yüzü inceldi fakat teninin o koyu rengi değişmedi. Dört-beş değişik bulaşıcı hastalık geçirdi; Malaya Boğazında yakalandığı karasu hummasını bile atlattı. Başarısı gittikçe artıyordu. Kazancının dörtte birini annesine gönderiyor, geri kalan bölümünü kendisi San Francisco'dan idare ediyordu. Annesine akıl vermiyordu hiç. İhtiyacı yoktu

onun buna. İki çiftlik satın almış, üçüncüsünü de düşünüyordu. Annesinin ayrıntılı mektupları Oliver'ı eğlendiriyordu. İşlerini dikkatle ve büyük bir kazançla yönetiyordu. Edwardsville'dekilerin bu konuda ne düşündüklerini de merak ediyordu Oliver.

Yirmi yedi yaşına gelince San Francisco'da Sara Chapman'le tanıştı. Her zamankinden büyük miktarlarda silâh yüklemiş ve karşılığını altın olarak almıştı. Fakat Mexico'da dikkatsizliği yüzünden az da öldürülüyordu. San Francisco'ya sol tarafında büyük, ızdıraplı, yavaş kapanan bir yarayla ve aptallığından dolayı kendine karşı şiddetli, kaynayan bir öfkeyle dönmüştü.

Bir sabah bir eczaneye girdi. (Son zamanlarda öksürmeye başlamıştı.) Kolalı beyaz gömleği ve yukarda toplanmış kara saçlarıyla genç bir kadın gördü. Ters bir tavırla isteğini söyledi. Kadın sadece arkasını döndü ve dizi halindeki şişeleri düzeltmeye başladı. «Yok mu sizde?» Kadın hâlâ cevap vermiyordu, duymamış gibiydi.

Oliver bir an, alt dudağını çiğneyerek, kadının boynundan aşağı sarkan dağınık bir saç buklesine baktı. «Saçınız açılıyor,» dedi, adeta fısıltıyla.

Kadın sol eliyle yokladı ve bukleyi yerine sıkıştırdı. Sessizce.

Oliver gülmeye başladı; fakat yarasının acısıyla ansızın nefesi tutuldu. Bu sesi duyan kadın birden döndü.

Oliver bıyığını düzeltti; altında toplanan ter damlacıkları gıdıklıyordu onu. «Özür dilerim hanımefendi. Nasıl konuşulması gerektiğini unutmuş olmalıyım...»

«Hasta mısınız?»

Tezgâhın düzgün tahtasına dayandı. «Yaralıyım,» dedi, «hasta değil.»

Oliver o gün onunla, eczanenin arkasındaki küçük oturma odasında çay içti. Fincanları çok yaşlı bir Çinli kadın getirdi. Sara Chapman ona yavaşça birşeyler söyledi, kadın dükkânın ön tarafına geçti.

«Çince biliyor musunuz?»

«Annem babam misyonerdı.» Eczacı olan kocası iki yıl önce ölmüştü. Şimdi kocasının yerine işyerini o idare ediyordu. «İşimden memnunum,» dedi. «Tek sevmediğim iş doktorlarla uğraşmak.»

Oliver ertesi gün tekrar geldi. Sonra, aylar boyunca tekrar, tekrar. Annesi mektup yazıp kendisini Edwardsville'e çağırırdı. Kusursuz bir öğrenci yazısıyla, «Burada işlerle çok meşgulüm,» diye cevap verdi. «Umarım ki sen iyisindir.» Edwardsville'in neye benzediğini bile unutmuştu nerdeyse.

Tropik bölgede geçirdiği bunca yıldan sonra, memleketinin soğuk kışından nefret ederek San Fransisco'da kalmaya devam etti. Sara Chapman'ın dükkânına yakın bir yer buldu. Teklifler alıyordu; fakat onunla temas edenler tamamen ilgisiz olduğunu görüyorlardı. Eczanenin arkasındaki odalar çok rahattı, bindebir gelen müşteriler ise rahatsızlık vermiyorlardı. Oliver hep büyük, kadife koltukta, sarı-beyaz kedi de hep pencerenin içinde oturuyor, mangalda da hep kömür ateşi yanıyordu. Puro içmeyi öğrendi. Ve purosunun beyaz külünden mandaldaki kömürün beyaz külüne bakarak saatlerce vakit öldürdü. Oliver'ın viski şişesi köşede, küçük bir Çin tepsisinde duruyordu. Sara içki içmezdi. Oliver genellikle yemek için malzeme getiriyordu. Arada bir de ihtiyar kadına piposu için afyon. Noel'de Sara'ya bir piyano hediye etti. Çok iyi çalışıyordu Oliver'a göre. Küçük, rahat, hoş odada mangalın ufak cızırtısına karışan piyano sesi hoşuna gidiyordu.

Sadece arkadaşlıklar. O kadar. Oliver onu bir kere öpmüştü; dudaklarında hafif bir tarçın tadı vardı. Sara onu yavaşça kendinden uzaklaştırmıştı.

«Beni beğenmiyor musun?»

Sara'nın yüzü ciddiydi. «Namusumu korumak çok güç...»

Namus kelimesini, en büyük bir iltifatmış gibi söylüyor, diye düşündü Oliver.

«Genç bir dulum ben. Sadece iki yıl evli kaldım, biliyor muydun bunu? Sonra herkes, şey... yanlış şeyler düşünür.»

«Ben hiç birşey düşünmüyorum.»

«İlk kocamı sevdim ve saydım. Eğer Tanrı bana ikinci bir koca gönderirse onu da sevip sayacağım.»

Oliver bir kaç dakika sonra kızgınlık ve pişmanlık içinde oradan ayrıldı. Ertesi gün dönmedi. Daha ertesi gün de. Bir hafta sonra eczanenin kapısından içeri girince, Sara -kırmızı ve yeşil- renkli sularla dolu büyük cam kavanozların arasından, hiç birşey olmamış gibi sıcak, dostça bir gülümsemeyle karşıladı onu.

Yarası iyileşti. Acı duymadan hareket edebiliyor ve kendini çok iyi hissediyordu. Singapur'da iyi bir iş olduğunu duydu, ama tekrar işe başlamak için acelesi yoktu. Beklerken, Kuzey Kutbuna giden balina avı gemilerinden birine biraz para koydu. Enayilik, diye düşündü, onlar döndüğünde ben burada olmayacağım bile. Yoksa olacak mıyım?

Bir nisan günü, rıhtımda tembel tembel martıların kanatlarını çırparak dönüşlerini seyreliyordu. Birden düşüncelerini göğe yazılmış

gibi net ve açık olarak gördü: *Onunla evlenmek istiyorsun. Onunla evleneceksin.*

Döndü ve hızla yoldan yukarı yürüdü.

O gece hemen hemen hiç uyumadı. İki düşünce gözünün önünde asılı duruyordu sanki: *Sara iyi bir karı olur. Onu istiyorsun.*

Ertesi sabah erkenden iki büyük bavulunu topladı ve körfezin karşı tarafına geçen bir vapura bindi. Tarifeye bakmak gereğini duymamıştı. Sadece bir sonraki trene bindi. Sara'ya hiç bir haber bırakmamıştı.

PARASININ sonunu annesine gönderdi, bunu çiftlikler için kullanmasını söyledi. Güney Amerika'nın doğu kıyılarını -Buenos Aires, Pernambuco, Bahia, Rio, Santos, Montevideo ve daha düzineyle küçük limana uğrayan- bir aşağı bir yukarı dolaşan küçük bir Alman şilebinde aşçı olarak tekrar denize açıldı. Üç yıl keyifsizce kaçakçılık yaptı ve zengin oldu. Sonra Batı Kıyısına -Şili ve Peru'ya- inanılmaz dağların, bodur, kaya gibi sağlam insanların olduğu yere gitmek için büyük bir istek duymakta olduğunu farkettiler. Onların yassı, kara şapkalarını, parlak yün paltolarını görür gibi oluyordu. Berrak, açık havanın göz kamaştırıcı kokusunu duyuyor, rüzgârın o oraya özgü sesini işitiyordu. Yüksek bayırların üzerinden iri, kara akbabalar uçuyordu.

«Tanrım,» diye düşündü, «ne oluyor bana? Neden hayal kurmaya başladım?»

O sıralarda Bahia'daydı. Tozlu caddeler, çöplü oluklarda oynayan çıplak çocuklar, hastalıklı, pul pul olmuş vücutlarını kaşıyan köpekler, herşeyi kabuk gibi örten sinek yumurtaları arasında. Yıllardır şu ya da bu kentte bütün bunları görüyordu. Bir zamanlar, sabah güneşiyle beraber yükselen bu pislik ve çöp kokuları hoşuna giderdi. Bu kısa boylu, esmer insanların arasında, uzun boylu ve sarışınlığı ile güçlü, temiz ve dayanılmayacak kadar sağlıklı hissederdi kendini. Değişik olmak, ona hayatta olduğunu, canlılığını daha iyi hissettirirdi.

Ama bu kez değil. Gömleğinin kolundaki kocaman, yeşil sırtlı bir sineğe vurdu, onun madene benzeyen kanatlarıyla vızıldayarak kaçışını seyretti. Ve; «Artık yeter,» diye düşündü.

Bir hafta kadar sonra, sular alçakken bir limana girmeye çalışı-

yorlardı. Gemi nehrin ucundaki sığ bir kumsalda karaya oturduğunda, oradaki küçük kasabayı inceledi. (İsimsizdi burası; yani ismini soracak kadar önem vermemişti.) Meydanı, kilisesi, yamaçlarda yükselen değişik renkli evleriyle derli toplu; titizlikle yapılmış bir kasabaydı. Ne kadar düzenliydi. Oliver kilisenin tam karşısındaki kahveye uzun uzun baktığını ve, keşke orada bir masada oturup şeker ve kahve fiyatlarını tartışıyor olsaydım diye düşündüğünü farketti.

Kendi kendine söz verdi: Bu benim son yolculuğum olacak! Amerika Birleşik Devletleri sınırları içinde vardığımız ilk liman, benim yaşıyacağım yer olacak, diye.

Bu kararından dolayı o denli mutluydu ki, geminin Bahia'ya geri döneceğini duyunca bile sinirlenmedi. Onların şeker kamışından yaptıkları yerli romlarını seviyordu. Bir de son defa görmek istediği bir orospu vardı.

Kendisi kadar iri, kara derili, kara saçlı, kara gözlü bir kadındı bu. Bir ağaç gölgesi kadar kalın baldırları, geniş kalçaları vardı. Sevişirken hareketleri o denli yavaştı ki, denizin altında yüzer gibi oluyordu insan. Kollarında, ellerinde ve göğüslerinin altındaki lekeler Oliver'ın dikkatini çekmişti. «Nedir bunlar?»

Kadın sarkık memesini kaldırıp baktı. «Sinekler ısırды, onun izi. Korkma denizci.» Böyle başlayan bir hastalık hatırlamıyordu. Kendisine geçebilecek her hangi bir hastalık da düşünemiyordu. Evin pisliği, kapının yanındap irelerini temizleyen köpeğin çıkardığı sesler ve sarhoşluğunun etkisiyle bu olay üstünde fazla durmadı.

İki haftadır denizdeydiler. New Orleans'a doğru yol alıyorlar, açık körfezde ağır ağır, adeta güçlkle ilerliyorlardı. Pastan ufulanmakta olan tabakları suya atarak, eğleniyorlardı. O sırada makina yağcısından biri, orta yaşlı bir İngiliz, ansızın bayılıverdi. Aynı zamanda geminin doktoru olan ikinci kaptan adama baktıktan sonra temizlikçi çocuğa onu boş bir kabineye taşımasını söyledi. Kapıyı kendisi kilitledi ve derhal kaptanla konuşmaya gitti. O sırada temizlikçi çocuk cılgına dönmüş bir şekilde fısıldıyordu: «Çiçek.»

İngilizli yaşaması ya da ölmesi için tek başına o kabinde bırakıldılar. Kimse oradan geçmiyor, kimse içeri girmiyordu. Sadece çocukken çiçek geçirmiş ve yüzünde bunu kanıtlayacak izler taşıyan Brezilyalı temizlikçi çocuk hariç. O bile, bu hastalığa sadece bir kez yakalanılacağına dair söylenen hikâyelere güvenmeyerek başının etrafına üç-dört tane bez sarıyordu. Günde bir kere kamaraya su ve yemek götürüyordu. Sonra, kapının kenarlarına sımsıkı yastık pamuğu doldurmadan önce bir saniye içeri bir göz atıyor, kapıyı tek-

rar hızla kapatıyordu. Oradan havadis de getiriyordu. «Çiçek her yanını kaplamış, elbiselerini de yırtarak çıkarmış.» Ya da, «Daha su istiyor.» Fakat çocuk daha çok, başını korkuyla sallayarak, «O ne koku, Tanrım, o ne koku!» diyordu.

Oliver makina yağcısının kendisiyle aynı gece Bahia'daki genelleve gitmiş olduğunu hatırladı. Ve o kadını ve kara memelerinin altındaki sinek izlerini hatırladı. Kelimelerini, sıcakken donuk donuk parıldayan körfeze doğru fırlatarak bildiği bir dilde küfretti. Sonra aşağı indi ve kendine bir köşe bularak soyundu. Vücudunda dikkatle iz aradı. Hatta sırtını santim santim taramak için küçük traş aynasını kullandı. Vücudu kalın kıllarla kaplı olduğu için bu iş saatlerce sürdü. Ertesi gün, yeni bir korku içini kemirmeye başlayınca muayenesini yeni baştan yapmak için başka bir yer aramak zorunda kaldı.

New Orleans'a varmaya bir haftadan az kalmıştı. Hastalık marangozda da çıktı. Ateş ve kaşıntıya rağmen bunu günlerce gizlemişti. Fakat çiçek sonunda ellerine ve yüzüne bulaşmaya başladı. Çılgınca serin, açık güvertede dolaşıyordu. Oliver'la birkaç denizci onu görünce hemen bağırarak kaçışmaya başladılar. Yucatan'lılara has uzun badem gözlü, kısa boylu, tıknaz bir Meksikalı olan marangoz arkalarından çılgınlar gibi haykırdı. Boğazının içindeki kabarcıklar sesini boğuyor, bastırıyordu. Kaptan köşkünden birinci kaptan ona Almanca birşeyler haykırdı. Fakat Meksikalı ortadaki yük ambarının yanında, olduğu yerde duruyor, ayaklarının üzerinde hafifçe sallanıyordu. Görünmeyen şeyler görüyor, orada olmayan insanlarla konuşuyor ve arada bir bacağının yanındaki hayalî bir köpeği okşamak için eğiliyordu.

Kaptan, önu tamamen açılmış gömleği rüzgârda uçuşarak, aceleyle dümene geçti. İkinci kaptan yok oldu. Kafası kısmen sarılmış olan temizlikçi çocuk, Meksikalıyla konuşmak için güverte boyunca telâşla koşuyordu. Kaptan, «Hadi, durma, hadi!» diye bağırdı. Çocuk adamı omuzlarından çekti. Meksikalı, kolunun arkaya doğru bir hareketiyle onu kenara itti. Çocuk, paçavraları yüzüne tutmaya devam ederek, yan yan güvertenin öbür tarafına geçti. Bu işten kurtulduğu için rahatlamıştı. Kaptan tekrar bağırdı: «Bak, son defa söylüyorum.»

Meksikalı omuzları üstünde sallanan başını çevirirken, hayalî köpeğini bir daha okşadı. Parlak gözleri kaptanı buldu, oraya takıldı ve durdu. Köpeği diziyle iterek doğruldu. Yavaş yavaş, kasten kaptan köşküne doğru yürümeye başladı. «Dur,» diye haykırdı kaptan. «Dur-

sana Allahın belâsı deli herif!» Durmadı. Zaten kimse de durmasını beklemiyordu. Kaptan tekrar «Dur,» diye bağırdı. Sonra kolunu başının üzerinden kaldırarak sert bir hareket yaptı: «Ateş!»

Silâh sesi kenardan, harita dairesinin yanından, tayfanın göremeyeceği bir yerden gelmişti. Meksikalı, vücudu aşağı yukarı hareket-siz, parmaklığın üzerine düştü. O sırada iki el kurşun daha sıkıldı.

Başı hâlâ örtülü olan temizlikçi çocuk, bezmiş bir şekilde kalktı, ite kaka, sonunda cesedi gemiden aşağı yuvarladı.

Bundan sonra kimse geminin bu bölümlerine gitmedi. Kaptanlar da onları zorlamadı. Yalnız baş mühendis ve yardımcısı, her vardiyayı makina dairesine silâh zoruyla sokuyorlardı. Hava yumuşaktı. Tayfa, geminin kenarlarına tutunarak, hemen hemen hiç birşey yemeden, her biri diğerlerinde kırmızı benekler arayarak güvertede uyuyordu.

Mississippi'de, tam geçidin içinde, sarı salgın hastalık bayrağını çekerek, demir attılar. Ne kadar kalacaklardı burada? Oliver merak ediyordu. Bu son yolculuk gerçekten iyi geçiyordu! Beş yüz altı yüz metre uzaklıktaki yeşil bataklığa uzun uzun baktı; haftalarca erişemeyeceği yeşile. Ve daha fazla bekleyemeyeceğini anladı. Aşçı masasının canı cehenneme, onların olsun. Bu son yolculukta yeteri kadar ticaret yapmıştı. İyi kalite saf kinin, (Onu tanıyanlar istediği fiyatı ödemeye razıydılar) zengin, ihtiyar adamlar için gergedan boy-nuzu ve dosdoğru Roma'daki Papadan gelen kutsal emanetler. Kazancının büyük bir bölümünü altına çevirmişti. Böylesini tercih ediyordu. Altınları da özenle kemerinin içine yerleştirmişti. Bu özel kemeri kendisi yapmıştı. Sıradan eski bir deri kemerd. Ayrıca ceke-tinin içine dikilmiş bir kaç madenî parası da vardı. Ama bunlar daha çok uğur içindi.

O gece hızla akan karanlık sularda şansını denemeye karar verdi ve gemiden aşağı atladı.

OLIVER, Ohio Nehrinin Edwardsville'deki kesimini iyi tanırdı. Çocukluğundan beri hep orada yüzmüştü. Oysa bu sular, Ohio Nehrine hiç benzemiyordu. Bir kere Mississippi daha sıcaktı. Hamam gibi, diye düşündü Oliver. Bu işin bu kadar kolay olacağı kimin aklına gelirdi? Fakat sonra öyle olmadığını ve hayatının en güç yüzüşünü yapacağını anlamaya başladı. Bir an, nöbetçilere seslenmeyi düşündü.

Sonra, *hayır*, dedi kendi kendine, *yüzeceksin, Allahın belâsı aptal herif*.

Su bir acaip geliyordu. Oliver'a; ağır ve yağlı... Ve bir acaip kokuyordu; tatlı ve çürümüş gibi.

Yüzünün suya bulaşmaması için başı yukarda yüzüyordu. Nehir belindeki kemere, elbiselerine, boynuna asılı ayakkabılara, baldırındaki bıçağa asılıyor, onları bir balık gibi kemiriyordu sanki. Karanlıkta çok zor görebiliyordu ama, kara olması gerektiğini bildiği yere doğru yavaş yavaş yüzmeye devam ediyordu. Arada bir omzunun üstünden bir göz atıyor, geminin ışıkları sayesinde yerini kestirmeye çalışıyordu.

Akıntılar da bir garipti. Bir tanesi yüzeyde, diğeri de onun tam altındaydı galiba. İnsanı şaşırtıyordu. Geminin ışıkları olmasa Oliver yönünü büsbütün kaybedecekti. Bir an suyun üstüne çıktı, vücudunu su hizasına getirmeye çalıştı. Üstten yüzerse aşağı doğru çekiş azalıyordu. Ama bu sefer de yüzü suya giriyordu. Bu da pek kolay oluyordu.

Karanlık nehir, kollarının yanından, omuzlarının üzerinden geçiyordu. Bütün vücudunda dolaşan parmaklar gibi... Bacaklarını sımsıkı ileri doğru uzatmış, aşağı doğru bırakmamaya çalışıyordu. Altta birşeylere dokunmaktan korkuyor gibiydi. Oysa bu noktada nehir çok derin olmalıydı.

Yüzen bir dal gördü, yanından geçişini seyretti. Akıntının bu denli hızlı olduğunu farketmemişti. Geminin ışıklarına tekrar bir göz attı ve koyu, karanlık, çürük kokulu suları tekrar kulaçlamaya başladı. Suyun kokusu ansızın değişti. Herbiri başka bir akıntı tarafından taşınan değişik maddelerin oluşturduğu bölgeler olmalı, diye düşündü. İçinden bu düşünceler geçerken ansızın bir girdaba yakalandı. Daha ne olduğunu bile anlamadan içgüdüleriyle hareket ederek kendini şiddetle arkaya doğru sudan dışarı fırlattı. Mesafe kazanmak için sırtını gitmek istediği yöne verdi. Kolları gemi çarkları gibi çılgınca dönüyordu. Ayaklarını birşeyler yakaladı. Bunları hızla kendine çekti. Bir cenin gibi duruyordu şimdi. Sonra kendini midesinin üzerine attı, yüzünü suyun içine sokarak, bütün gücüyle yüzmeye başladı. Kurtulduğunu hissedince, emin olmak için bir-iki kulaç daha attı. Sonra durup dinlendi. Boynu ayakkabılarının ve elbiselerinin ağırlığından ağrıyordu. Para kemeri hâlâ belindeydi. Su tekrar değişti, duruldu. Oliver artık ayna gibi pürüzsüz bir yüzeyde hareket ediyordu.

Edwardsville'deki kayıkçıların akıntının içinden çıkardıkları bütün o kimlikleri belirsiz zenciler için buranın «son durak» olduğunu anladı. Demek o boğulmuş adamlar buradan geliyorlardı...

YEŞİLLİĞE vardığında buranın hiç de güvenli olmadığını, bir çeşit bataklık, kaygan bir çamurla kaplı bulunduğunu anladı. Nehrin daha yukarısına doğru ilerlemesi gerekiyordu. Yarı yüzerek, yarı çamurlarda yürüyerek hep kıyıya yakın ve akıntının dışında kalarak yoluna devam etti. Küçük küçük hayvanların su sıçratarak kendisinden kaçıştıklarını duyuyordu. «Misk sıçanları olmalı,» diye düşündü.

Gün ışımadan önce geminin görüş alanının dışında bir yerde olacaktı, bu kesindi. Ama daha nereye kadar böyle çamurla boğuşması gerekiyordu? Ve daha ne kadar zaman sürdürebilecekti bunu?

«Cehennemin dibine kadar!» diye, kendi kendine karşılık verdi. «Taa cehennemin dibine kadar.»

Puslu, beyazımsı bir güneş çıktı. Oliver karanlıkta kestirmeye çalıştığı şehiri görmeye başladı. Ondandır on metre kadar uzakta hızla akan bir akıntı vardı. Hareket halinde sarı bir çizgi. Oysa kıyıya yakın yerlerde su tamamen sakindi. Yukarı baktı ve ufukta bir meşe yığını gördü. Ağaçların bulunduğu yerde toprak yüksek olmalıydı, meşe suda yetişmezdi. Bataklığın arasından dümdüz geçmeye karar verdi. Ceketini giydiği halde dikenli otlar açıkta kalan ellerini çiziyor, yırtıyordu. Ne tuhaf, bu kesikleri duymuyordu bile; derisi saatlerce suda kalmaktan duymaz olmuştu. Küçük, kırmızı damlalar halinde yavaş yavaş sızan kana baktı. Elini yaladı ama ağzına sadece çamur tadı geldi.

Dümdüz gökyüzüne dikti gözünü. Puslu, gri bir mesafe geri çekiliyor; gök, gözlerinden kaçıp ince, uzun, parlak bir tünele; sonsuz bir tünele giriyor gibiydi.

Bataklığı incelemeye başladı. Ohio'dakileri andıran bir çeşit ot ve ağırlığını ancak bir süre taşıyabilecek kahverengi ve sarı, birbirine dolaşmış kök ve yapraklardan oluşmuştu. Bu sağlam olmayan tabakaların birinden öbürüne hızla geçerse, çok fazla batmazdı içlerine.

Seksek oynar gibi; hop, hop, hop, tutturamazsan oyundan çıkar-sın. Keçeleşmiş sarı kamışlara gelince dinlenebilirsin. Onları bulamazsan atlamaya devam... Ya atlayamayacak kadar yorulursan? Ya da dinlenme yeri olarak kullandığın sarı kamışlar kalmazsa? O zaman ne olacak?

«Durma,» dedi kendi kendine. «Şu meşelere doğru ilerlemeye

devam et.» Aslında uzun otların arasından onları göremiyordu; yönlerini tahmin etmek zorundaydı.

Beyaz bir parıltı oldu ve Oliver isimsiz bir tehlikeden korkarak uzağa sıçradı. Panik içinde iki-üç adım attıktan sonra, o gördüğü rengin ona tanıdık birşey hatırlattığını anladı. Arkaya döndü. Bataklığın arasından, güneşin soldurduğu deniz kabuklarının beyazlığında, küçük, sert bir tümsek yükseliyordu. Oradaki tek tük ota basarak yas-sılaştırdı. Yılan ihtimaline karşı. Sonra da oturdu. Bu erken saatte bile kabuklar sıcaktı. Kollarını bacaklarının arasından sarkıtarak öne doğru eğildi, dinlenmeye başladı. Bahia'da, sokak köşelerinde böyle yere çömelmiş insanlar görmüştü. Yalnız onlar şapka giyerlerdi. Keş-ke benim de bir şapkam olsa, dedi. Güneş ensesini yakıyordu. Meşeliğe vardığında gölgeye kavuşacaktı.

Kolları, bükülmüş dizlerinin arasında çenesi göğsüne değmeksi-zin, başı boynundan aşağı sarkık, bir ileri bir geri sallanıyordu.

Elma gibi, lânet olası bir elma gibi. Sapından sallanan bir elma.

Toparlanarak ayakları üzerinde doğruldu. Kabuklardan oluşmuş tümseğin hafif yüksekliğinden yararlanarak meşeliği görebiliyordu. Yarım mil ötede, sisler arasında hafif hafif parılıyordu. Artık yönünden emindi, devam etme zamanı gelmişti.

Meşeliğe vardığında, bunun sandığından da büyük olduğunu gördü. Çevresine bakmak için, rüzgârın yakmış olduğu meşelerden birine tırmandı. Sağlam toprak bir timsah sırtı gibi bataklığın içinde bir çeyrek mil boyunca dolaşarak gidiyordu. Bir miktar çalılık, sadece bir kaç tane dökülmüş yaprak ve bir-iki tane çoktan kurumuş dal vardı.

O kadar da fena değildi.

Arkasını dayayacak bir ağaç buldu ve sivrisineklerden korunmak için ceketini başına sardı. Eğer güpegündüz, azıcık rüzgâr eserken bu denli sivrisinek olursa, diye düşündü, akşam karanlığı basınca ne olacak? Ya gece? Onları kaçırmak için bir ateş yakması gerekecekti. Kibrit getirmemişti, akıl etmemişti bunu. Yani bu demektir ki, kemiklerim burada, bu kabuklar gibi ağaracak... Ama gerçekten inanmıyordu buna. Daha otuzuna yeni varmıştı, omuzlarını ve sırtını boydan boya geçen kas demetlerindeki gücü duyuyor, bacaklarının itme gücünü ve sağlamlığını hissediyordu. Ne yapıp yapıp bir yolunu bulacak, bu belâyı savuşturmanın çaresini arayacaktı.

Başındaki örtünün içine bir sivrisinek girdi ve burnunun ucunda-ki tuzlu teri içerek oraya yerleşti. Oliver yavaşça parmaklarını oynatarak, sivrisineği ezdi.

YERİNDE duramıyordu. Sivrisinekler elbiselerinin arasından ısırıyor, bütün vücudu yanıyor, kaşınıyordu. Derhal bir ateş yakmanın yolunu bulmalıydı.

Önce kurumuş yaprakları elinde toz haline gelene kadar ufalatarak kavını elde etti. Yaprakların arasında keneler vardı. Bu küçük, kızılımsı nesneleri inceledi. Nasıl gelmişlerdi buraya? Misk fareleri getirmiş olmalıydı.

Şimdi sıra, yıllar önce Ohio'da öğrendiği bir numaraya gelmişti. Bir yağmur damlası, ya da bir çiy damlası bulması gerekiyordu. Bakındı, yaprakların dışları tozlu ve kuruydu. Herhalde çoktandır yağmur yağmamıştı.

Omuzlarını silkti. Bir yerde bir damla su bulacaktı nasıl olsa.

Yarığın ta derinlerinde, bir kamışın üzerinde buldu aradığını. Güneşin erişemediği bir noktadaydı damla.

İnşallah yeteri kadar berraktır. İnşallah...

Damlayı yavaş yavaş, dikkatle taşıdı. Dağılmaması gerekti. Eğer bozulursa, mercek olarak ayarlanmak fikri suya düşerdi. Kızılderili öyküleri hatırlatan bu yöntemle mercek yaptıklarını anlatırlardı hep. İhtiyarlar, kendileri ya da büyükbabaları adına hatırlarlardı. Öldü diye bırakıldıktan sonra gelip katillerini öldüren ve kendi kafalarının derilerini tekrar diken adamların öyküleri.

Titrek, yaşlı adamlardı bunlar. Anderson'ın dükkânının dışında, güneşin altında otururlar, küçük çocuklara deri yüzmenin inceliklerini öğretirlerdi. *Sen gözünü açıp kapayana dek bir sincabı yüzerim ben. Bak, seyret; bir kere başladıktan sonra gayet basit. Geyik doldurmak da iş değil bildikten sonra. Zaten sadece bazı kısımları doldurulur. Kızılderili usulü yaparım ben. Bir kızılderili karıyla yaşarken öğrenmişim...*

Kendilerine ya da babalarına ait öyküler, başka başka yerlerden gelen öyküler anlatırlardı.

İnşallah atmıyorlardı, diye düşündü Oliver.

Çiy damlasını bir kenara bıraktı ve sivrisinekler kulaklarının çevresinde kaynaşp kanatlarını yanağına sürterlerken, diğer gerekli şeyleri toplamaya başladı. Küçücük dal parçalarını kurumaları için düz bir sıra halinde, beyaz kabukların üzerine sıraladı. Sonra kav yatağı hazırladı. Son olarak bir de mantar kavı bulması gerekiyordu. İhtiyarlar bunun şart olduğunu söylerlerdi.

Gömleğinin ceplerine baktı. Köşelerinde sıkışmış tozları çıkardı. Aşağı yukarı avucunun içi büyüklüğünde bir yumak elde edene kadar bunları tırnağıyla kazıdı.

Sonra çakısıyla gömleğinin dikişlerinden birini söktü. Beceriksiz parmaklarla iplik parçalarını çekip çıkardı. Kopuk iplik parçalarını toplayarak ufak bir yumak yaptı. İplik ve toz yumağını alarak ikisini de ufalanmış topraklardan oluşan kavın üzerine koydu.

Sonra su damlasını aldı. Damla tek bir yeşil sapın üzerinde kalana kadar etrafındaki yaprakları temizledi. İşte merceği buydu. Öne doğru eğilmiş, bir eliyle öbürünü destekliyerek, hareketsiz, dengeli, ufak beyaz ışık noktasını kavın üzerine tuttu. Tamamiyle sessiz ve hareketsizdi.

İhtiyarlar bu yöntemle ateş yakılabileceğini söylerlerdi. Bazıları bunu başarmış olduklarını anlatırlardı.

Oliver başını örtmeyi unutmuştu. Sivrisinekler yüzünün ve boynunun etrafında dolaşıyorlardı. Oliver iğnelerini hissediyor, fakat hareket edemiyordu. Ensesinin artık kendine ait olmadığını düşünmeye çalıştı. Canı cehenneme, dedi kendi kendine. Orada değil benliğim, burada, ellerimin, parmaklarımın arasında. Ellerinin üzerinde de sivrisinekler vardı. Beş-altı hatta yedi tane görebiliyordu. Başları aşağıda, iğneleriyle emiyorlardı... Benliğim orada da değil, diye düşündü. Damlanın, merceğin içinde, onun üzerine gelen güneş ışınlarında ilk değişiklik kavda ufak bir kıpırtı olarak başladı. Gözlerindeki sivrisinekleri kovmak için hızla kırıştırdı onları. Aynı zamanda bütün iradesi ve gücüyle, bir alevin oluşmasını istiyordu. İlk başta sadece bir kıpırtı oldu, içerde ağır ağır hareket eden bir böcek varmış gibi. Oliver kızgın, beyaz bir nokta halindeki güneş ışığına ısrarla bakmaya devam etti. Bir kıvrınma oldu. Belirli bir kıvrınma. Oluyordu, güneşin küçücük beyaz gözü istenileni yapıyordu.

Sonra hareket çoğaldı. Bir çeşit çırpınmaydı bu. Kavın açık rengi koyulaşmaya başlıyordu. Şimdi de lif gibi bir duman ve kaçışıp koşarak toz yığınının altına gizlenen küçücük kömürler göründü. Oliver merceği hareketsiz tutmaya devam ederek üflemeğe başladı. Dişlerinin arasından, kışkırtmaya çalışır gibi, yavaş yavaş üflüyor, tutuşturmak istiyordu. Bir kadının kulağına fısıldar gibi.

O kulağın biçimini görür gibi oluyordu. Kıvrılan, küçük, pembe kanallarını gözleriyle izleyebiliyordu. Nefesi, aralarındaki bütün temaslardan daha ısrarı ve yumuşak, dolaşıyordu.

Küçük kömürler alev parçaları haline geldi. Yapraklar çatırdadı. Oliver küçük, sarı, canlı parçacıklardan ibaret olan ateşini beslemeye başladı. Bir bebek besler gibi. *Emziriyorum onu. Memelerim olmadı için odunla besliyorum.*

Ateşi iyice büyüttü. Sonunda büyük, kuru dallar ateşin üzerinde

bir kemer meydana getirdi. Meşelerin ordan avuç dolusu ot alarak üzerine attı, duman yapmak için. Gözleri yaniyor, yüzünden aşağı yaşlar akıyordu ama sivrisinekler kaçmaya başlamıştı.

Başının rahatça dayanabileceği, hafif meyilli, gölgelik bir yer buldu. Burayı bıçağının sırtıyla kazıyarak temizledi ve kendi eseri olan dumandan sütunun doldurduğu gökyüzünü seyrederek oraya uzandı.

Birisinin kendisini gözetlemekte olduğunu sezerek uyandı. Bıçağı elinin altında, hazırdı.

Ufak tefek, dişsiz, sarkık yanaklı yaşlı bir adamdı bu. Vücudunun üzerine itinayla yerleştirilmiş bir tüfeği vardı. Yanında, iri bir sandalın kaba, kahverengi teknesi içinde oturmuş bir erkek çocuk vardı. On yaşlarında görünüyordu; düğmesiz gömleği, şişkin karnının basıncıyla açılmış, göbeği işaret eden bir parmak gibi dışarı fırlamıştı.

«Sen hep böyle habersiz, insanların üzerine mi yürürsün?» dedi Oliver.

Adamın gözleri çok açık bir mavi, yüzü de bir meşe gövdesinin rengindeydi. Başının sert bir hareketiyle oğlana işaret etti. Çocuk derhal onun yanına gelip durdu.

«Konuşmasını bilmiyor musun?» diye sordu Oliver.

Oğlan, «İngilizce bilmez o,» dedi.

Oliver omuzlarını silktilti. «Nece bilir?»

«Fransızca,» dedi çocuk, «Ama ben, ben İngilizce konuşurum.»

Oliver esnedi.

«Babam burada ne aradığını öğrenmek istiyor,» dedi.

«Baban mı o senin?» Oliver düşündü: İhtiyar pezevenk görüldüğünden daha hayat dolu galiba.

«Ateşi niye yaktığını öğrenmek istiyor.»

«Sivrisinekleri kaçırmak için... Siz buralarda mı oturuyorsunuz?»

«*Là bas.*» İhtiyar adam başıyla arkaya doğru işaret etti.

«Şu tarafta,» dedi çocuk.

«Bal gibi İngilizce anlıyor,» dedi Oliver.

«Hem de nasıl,» dedi adam. Çökmüş yüzünde en ufak bir kıpırtı yoktu.

Oğlan sordu, «Niye buraya, sadece babamın avlandığı yerlere geldin?»

«Herhalde avlanmaya değil.» Oliver ellerinin arkasındaki sivrisinek izlerini kaşımaya başladı. En fena oralarını ısırılmışlardı galiba. «Söyleyeyim size.» Oliver gerçekten yalanı bir an teraziye koydu ve gerçek üzerinde karar kıldı. «Bir gemiden atladım.»

İhtiyar adam kafasını salladı. Çocuk, «Ne zaman?» dedi.

«Dün gece.»

«Gemi nerede?»

«Nereden bileyim? Nehirde bir yerededir.»

İhtiyar adam tekrar konuştu; hızlı hızlı, kelimeler boğazının içinde boğularak.

Konuştuğu dili bilseydim bile, ne dediğini anılamazdım, diye düşündü Oliver. Ağzında tek bir dişi bile kalmamış.

Çocuk, «Babam iki şey daha sormak istiyor,» dedi.

«Ne?»

«Sen ne gidiyorsun?»

«Yani nereye demek istiyorsun. New Orleans'a.»

«Peşinden gelen var mı?»

Oliver çocuğun zayıf yüzüne baktı. Gözleri dışında, tıpkı ihtiyarın çökmüş yüzüne benziyordu. «Bilmiyorum,» dedi. «Sanmıyorum ama belki de vardır.»

Yaşlı adam bir elini tüfeğinin üzerinden kaldırdı ve tekneyi işaret etti. Oliver çocuğa baktı.

«Gelebilirsin,» dedi çocuk.

Teknede sadece bir kişilik yer vardı; baş tarafta. Çocuk ortaya oturdu, babası da kış tarafına. Sandalın nazik dengesine alışık olmayan Oliver tekneyi boydan boya titretti. Kenarlardan içeri su sırıyordu.

«Hareket etme,» dedi çocuk sert bir sesle. «Sakin otur.»

Oliver hiç kımıldamadan durmaya çalışıyordu. Yaşlı adam kısa küreği aldı. Su teknenin kenarından ancak iki-üç santim aşağıdaydı. İlk kürekte sandal anî, korkutucu bir hareketle yana doğru sallandı. İkinci kürekte ise düzeldi ve yol almaya başladı. Dördüncü küreğe geldiklerinde suyun içinde hızla hareket ediyorlardı. O denli hızlı ki, arada bir ön taraftan çarpan bir dalga içeri giriyor ve suyu ayaklarının dibindeki küçük, durgun havuzun içine süzülüyordu.

Ancak geçebilecekleri genişlikteki kanalların arasından kayıyorlardı. İhtiyar adam bir o yana, bir bu yana dönüyordu.

Nasıl da beceriyor, diye düşündü Oliver. Benim gördüğümden fazla birşey göremez oysa.

Küçük bir ırmağı andıran, karşıdan karşıya on metre kadar genişlikte boş bir kanala geldiler. Oliver hafif bir akıntı var sandı. Sonra yanlış olduğunu anladı. Yanlarından yüzerek bir su yılanı geçti. Kara başı suları v biçiminde yarıyordu. İhtiyar adam hep aynı kararda kürek çekmeye devam ediyordu.

Oliver, «Babana söyle,» dedi, «fazla param yok ama, eğer beni bir yola, ya da bir kente varabileceğim bir yere götürürse, hepsini veririm ona.»

Çocuk sözlerini çevirirken, (Bu, baba için gereğinden uzun bir cümleydi galiba) Oliver içi para dolu kemerini düşündü. Ne kadar parası olduğunu bilselerdi onu sağ bırakmazlardı. Uçları püsküllü kamışlara bakarak sırttı. Herhalde çok sefil, parasız bir görünüşü vardı, yoksa şimdiye kadar çoktan ölmüştü.

Çocuk arkasından, «Kaç paran var?» dedi.

«Şimdi mi istiyorsun?» Durakladı, düşünüyordu. Ne kadar bekliyordı acaba? Ne denli sefil görünüyordu? Onları kemerinden uzak tutmalıydı. «Belki size yetmez.»

«Ne kadar?» diye tekrarladı çocuk.

Oliver karar verdi. «Ceketimin astarında yirmi dolarlık bir altınım ve dört tane de gümüş param var. Altını veririm size.»

«Hemen,» dedi ihtiyar.

Oliver kasten eli ayağı dolaşıyormuş gibi yaparak arkasını döndü. Tekne sallandı, çocuk kenara tutundu. İhtiyar adamın küreği, cam gibi suya saplandı. Bir de «ceketimi çıkarmaya kalksam hepimiz suyun dibini boylayacağız.»

Yaşlı adamın bu sözleri kendi kendine çevirmesi bir dakika sürdü. Sonra başını salladı. Küreği tekrar suyun içine saplandı. Sandalın önünden gelen dalga, tahtadan kenarları boyunca katlandı, gitti.

BÜYÜK bir meşeliğe gelince durdular. Tuzlu su tarafından yıkılmış bu karmakarışık meşe korusunda, sırtlar üzerinde yükselen, teneke damlı bir ev vardı. Oliver ağrıyan bacaklarını oğuştururken, oğlan da sırtarak onu seyrediyordu. Oliver bunun sabit bir ev olmadığını anladı. Kepenksiz pencerelerin çevresindeki boşluklarıyla, gelişigüzel birbirine yamanmış parçalardan ibaret damıyla, sadece bir kulübeydi. Ama bahçesi tertemiz süpürülmüştü. Yer yer çökmüş balkonun altında da tünemiş, dört-beş tane tavuk vardı.

Oliver çocuğa, «Bana biraz su getir,» dedi.

Alt basamağa oturdu, bıçağını ve ceketini yanına attı ve beklemeye başladı. Çocuk bir teneke kovayla bir maşrapa getirdi.

Oliver, dudaklarını suya değdirir değdirmez, ne denli kurumuş, çatlamış olduklarını farketti. Dili de bir hayli şişmişti. (Neden daha önce farketmedim? Neden acaba?) Maşrapayı elinden bıraktı, kova-
dan içmeye başladı.

Su içmeyi bitirdiğinde üzerinden soğuk terler boşanıyor, başı sersemlemiş, dönüyordu.

Çocuk yanına çömelmişti. Kahverengi, kuru yüzü bir metreden daha yakındaydı.

Oliver, «Biliyor musun?» dedi ona, «Mexico'da Tanrılar vardır, tıpkı sana benzeyen küçük Tanrılar.»

Çocuk anlamadı. Gözünün ucuyla Oliver'ı süzüyordu.

Oliver boynunu ve omuzlarını oğuşturdu. Birisinin, evin içinden kendisini seyretmekte olduğuna emindi ama başını çevirmedi.

«Tia geliyor,» dedi çocuk.

«Öyle mi?» Oliver bataklığın üzerinden ufkun ta öteki parıltısına, uzaklara doğru bakmaya devam etti.

«Tia,» diye tekrarladı çocuk.

«Duydum,» dedi Oliver. «Kim Tia? Annen mi?»

Çocuk başını salladı. «Annem öldü. Bu Tia.»

Oliver çocuğun parmağını izleyerek başını çevirdi. Gözüne ilk çarpan bacaklarıydı. Kahrverengi, kalın ve genç bacaklardı bunlar. Üstleri kara tüylerden bir kürkle örtülmüş, orasına burasına çamur sıçramıştı. Ayak tırnakları boynuz gibi kalın ve uzundu. Tabanlarındaki nasırlaşmış deri, ayaklarını yanlarına doğru sarıyordu. Vücudunun diğer kısımlarına baktı. Rengini sadece dikiş yerlerinde koruyan, güneşin soldurduğu pembe elbiseli genç bir kadındı. Kısa, kıvrıkcık, kara saçları, açık mavi gözleri vardı. Kalçasının üzerine bir bebek oturtmuştu. Oliver onları seyrederken, küçük, kısa bir gömleğin dışında çıplak duran bebek işlemeye başladı. Çişi, yarım metre kadar ileri fıskırdı ve balkonun tahtalarının arasından aşağı aktı. Evin altında tavuklar toprağı eşeliyor ve gıdaklıyorlardı.

«O dumanı yapan kimmiş, görmeye geldim.» Oliver'a Singapur'daki Çinli kadınları hatırlatan tiz, inişli-çıkışlı bir sesi vardı.

«Demek sen de İngilizce biliyorsun.»

İhtiyar adam teknedeki işini bitirdi ve elinde bir çift ördekle büyük bir alabalık taşıyarak kulübeye yaklaştı. Elindekileri tek bir kelime söylemeden kıza uzattı. Kız bunları da, çocuğu yaptığı gibi kalçasından aşağı sarkıttı.

Balığın gözleri tıpkı bebeğin gözlerine benziyor, diye düşündü Oliver.

Arkasında biri daha varmış, evin ince duvarlarının hemen öbür tarafında başka biri nefes alıyormuş izlenimi hâlâ rahatsız ediyordu Oliver'ı. Ama bunun farkında olduğunu belli etmenin de bir anlamı yoktu. Onu yorgunluktan bitmiş, hasta sanmaları daha iyiydi.

Ama çok fazla da değil. O zaman da onu öldürmenin daha kolay olacağını hesaplıyabilirlerdi.

Tia bebeği kolunun altına geçirdi. Adam kemerindeki bıçağı çıkarıp ona verdi. Tia suyun kenarına gidip ördeği temizlemeye başladı. Çok hızlı çalışıyordu.

Oliver ceketinin astarını yırtarak çıkardı. Avucunun içine dört gümüş dolarla, küçük, ince bir yirmi dolarlık altın parçası düştü. «En yakın yol nerede?»

«Pointe la Gauche'da,» dedi adam.

«Pekâlâ, öyleyse oraya gideyim.» Oliver ayağa kalktı. Hareketi arkasındaki evde anî bir hareketle yankılandı.

«Şimdi mi?» İhtiyar adam bataklığa doğru bakıyordu.

«Bak,» dedi Oliver yalan söyleyerek, «arkadaşlarım beni arıyor, onları bulmam gerek. O ateşi beni bulabilmeleri için yakmıştım.»

İhtiyar adam bir dakika düşündü, sonra başını salladı.

Yürüyerek evden uzaklaşırlarken Oliver bir elini çocuğun omzuna koydu. «Başım dönüyor,» diyerek açıkladı bu hareketini. Böylece çocuğun vücudunu devamlı kendisiyle ev arasında tutmayı başarıyordu. *Her kimse o oradaki, ateş etmeye niyeti varsa çocuğu vurmayı göze alması gerekecek.* Sonra kendini daha da küçük bir hedef haline getirmek için sancı girmiş gibi midesini tutarak iki büküm oldu. Gözleriyle evi dikkatle taradı. Hiç birşey göremedi ama karanlık pencerelerin içini de göremezdi ya?

Evden uzaklaşıp tekrar bataklığa girdiklerinde, adam bir yandan kürek çekmeye devam ederken Oliver çocuğu bıraktı, «İyileştim.» Çocuk teknenin ön kısmına geçti. O denli dengeliydi ki hareketleriyle, tek ne aşağı yukarı hiç sallanmadı bile.

Oliver elini cebine atarak büyük bir dikkatle paraları çıkardı. Dört gümüş doları sol eline, tek yirmi dolarlık altın parçasını da sağ eline aldı. Her iki elini sımsıkı yumruk yaparak teknenin kenarlarına dayadı. Avcundaki paralar suyun birazcık üstündeydi.

Çocuğun gözlerin parıldadı, yüzüne bilgiç bir ifade geldi.

«Gördün mü? Bana birşey olursa, örneğin arkamdaki ihtiyar birşey yaparsa, yirmi dolar cup diye gidecek. Buralarda ne kadardır suyun derinliği?»

Çocuk başını iki yana salladı.

«Farketmez. Dipte, çamurların arasında ufak yuvarlak bir altın parçasını bulabileceğini sanıyor musun?»

Çocuk Oliver'ın omuzu üzerinden kıçtaki ihtiyara bakarak tekrar başını salladı.

«O kasabayı görmek istiyorum,» dedi Oliver.

OLİVER kasabayı görmeden çok önce kokusunu aldı. Bataklığın kükürtlü kokusunun ötesinde uzun bir sütun halinde yükselen çöp ve insan kokusunu tanıdı.

Pointe la Gauche'da, fırtınalı denizden korunmak için uzun sırkıklar üzerine yapılmış, her birinin kendi iskelesi olan beş ya da altı ev vardı. Bir çift meşe ağacı, birkaç çam ve bir-iki tane de, koyu yeşil yaprakları akşam güneşinde parlayan zakkum ağacı bu tuhaf köyü süslüyordu.

«New Orleans yolu şu mu?»

Çocuk başını çevirmeden kafasını salladı. Kara pençesi suyun içinde hareketsiz kalmış, balık yakalamaya çalışan bir kediye seyre-di-yordu.

Adam, tekneyi kıyıya yanaştırdı. Kedi, pençesini sudan çıkardı ve silkeleyerek kuruttu.

«Buraya ne zaman gelsek o kedi orada oturur,» dedi çocuk. «Hiç balık yakaladığını da görmedim.»

«Karides,» dedi babası, bozuk bir ingilizceyle, «karides arıyor o kedi.»

Oliver arkaya dönerek ihtiyara baktı. «Senin ingilizce bildiğini tahmin etmiştim, ihtiyar pezevenk,» dedi.

«Haaa...» İhtiyar adam, avucunu açarak elini uzattı.

Oliver da sımsıkı kapamış olduğu kendi yumruğunu, küçük altın parçası kahverengi deriden, parmaksız eldivenin içine düşecek biçimde açtı.

Yaşlı adam, akşam güneşinde parlayan paraya baktı. Baş parmağıyla yokladı, sonra beceriksizce öbür yanını çevirdi. İri ellerinin içinde para çok küçük ve ince görünüyordu.

«Değeri yirmi dolardır,» dedi Oliver.

Yaşlı adam başını salladı. «*Sais ça.*»

Para, Oliver'ın ceket astarına sürtüne sürtüne parlamıştı. «Vera Cruz'da almıştım onu,» dedi Oliver. «İri yarı, şişman bir Meksikalıyla dövüşüyordum. Kaybedince ağlamaya başladı. Sonra da beni bıçaklamak istedi.»

Çocuk kafasını salladı ve ihtiyarın yüzündeki bir yarayı işaret etti. «O da bıçak izi.»

«Bir dövüşte oldu, ha?»

«Dövüşmek için çok yaşlı artık o,» dedi çocuk. «Bu yüzden ertesi gün ağabeyim gitti oraya.»

«Ağabeyin mi var senin?» Ev hakkındaki kuşkuları açıklık kazandı.

Çocuk evet anlamına başını salladı. «Ya o Meksikalı? Arkadaşları var mıydı?»

«Bilmiyorum,» dedi Oliver. «Gemim ertesi gün ayrıldı oradan.» Oğlan kıkırdadı. «Bu paraya karşılık sen ne koymuştun ortaya?» «Ben mi? Yanımdaki kızı koymuştum.»

Çocuk kuşkuyla baktı.

«Eğer o kızı görseydin fazla bulmazdın bunu.»

İhtiyar anlamak çabası içinde, azıcık kaşlarını çatmış, dinliyordu.

«Bazan merak ederim ondan sonra ne olduğunu,» dedi Oliver. «Herif herhalde kızı almıştır. Kahveyle otel onundu, o kızı alacak kadar parası vardı.»

Teknenin içine uzandı, ceketiyle bıçağını aldı. «Ağabeyin neden evin içinde gizleniyordu?»

Çocuğun yüzüne ansızın şaşkın bir ifade geldi. «Anlamadım.»

Sandal salınarak yola koyuldu. Oliver onu, koyun sularında dalga yapmaksızın, kamışların arasında gözden kaybolana kadar seyretti. Aldığı tedbirlerin gerekli olup olmadığını, kendini gülünç bir hale getirip getirmediğini düşünmeye başladı. Hiç birşey olmamış, kimse gözdağı vermemişti ona. Neyse; hayattaydı ve hayatta kalmaya devam edecekti.

Eşyalarını sırtlandı ve küme halindeki evlere doğru yürümeye başladı.

OLİVER, New Orleans yolunun bir bölümünü yürüyerek aştı. Yazın tozları arasında portakal korularını, çayırları, çiftlikleri ve bataklıkları geçerek, saatlerce durmadan, ağır ağır ve güçlkle yürüdü. Yolun bir bölümünü ise araçlarla aştı. İki ya da dört tekerlekli yük arabalarıyla, hatta bir keresinde iki kişilik, hoplaya zıplaya giden kara, küçük bir arabayla. Pérez adında, orta yaşlı, şişman bir adam olan sürücü durmadan konuşuyor, arada bir karnının altına bastırarak kendi sözünü kesiyordu. Her seferinde, «Bağırsaklarım çatladı,» diye açıklıyor, sonra derhal konuşmasına devam ediyordu. «Sivrisinekler mi, korkunçtur onlar dostum.»

Oliver nazikçe başını salladı. Pérez kamçısıyla, yanlarından ge-

çen uzun kanatlı bir yusufluğa vurdu. Hayvan küçük, tozlu bir hışırıyla havada gözden kayboldu. «Bunlar bütün gün sivrisinek yer ama hiç bir işe yaramıyor. Bazan bu zavallı hayvanlar acıdan çıldırırlar, ve kendilerini nehre atıp öldürürler.»

Sulu, kahverengi gözlerinin ucuyla Oliver'a baktı, buna ne tepki gösterdiğini anlamak istedi.

Oliver, kolları ve dizlerinin üzerinde, öne doğru eğildi ve terbiyelice, «Amma da berbat,» dedi.

Sivrisinekler üzerine tartışmaya girmeye niyeti yoktu. Sessizce oturup, vücudunu arabanın sarsıntısına bırakmak istiyordu. «Yemek yiyip geceyi geçirebileceğim bir yer biliyor musun? Dün gece yerler bayağı ıslaktı.»

«Paran var mı?»

«Var,» dedi Oliver.

Pérez atının sırtındaki bir yeşil sineğe vurdu. «Şimdi, *alors*, galiba Landry'lerde bu gece fazladan yemek pişer. İyi bir aşçıdır kadın.»

«Vız gelir dostum.» Oliver tekrar uyuklamaya hazırlandı. «Kuru çörekle Meksika biberi de yesem yeter.»

LANDRY'lerin evinin arka balkonunda, önündeki toprağın üstünde ihtiyatla dolaşan tavuklar ve ayak bileklerine sürtünen kedilerle akşam yemeği yedi. Aceleyle, nerdeyse çiğnemedi yiyordu. İçinde karides, et ve balık parçaları olan tabak dolusu pilâv yağlı ve sıcaktı. Cin ya da viski istemişti ama bunları bulamayınca böğürtlen şarabına razı olmuştu. Çok tatlıydı bu ve kadın böğürtlenden yapıldığını söylemese katiyen anlamazdı. Ama alkolü boldu, bardak da büyüktü. «Kendimiz yapıyoruz,» demişti, Bayan Landry; «Aşağı kıyılarda bulabileceğin en iyi böğürtlen şarabıdır bu.» Oliver gözlerinin ardında o çok iyi tanıdığı ısınmayı, parmaklarının ucundaki uyuşmayı ve dudaklarındaki yanmayı hissetti.

Ayaklarını parmaklığın üstüne kaldırdı. Akşam üstüydü ve gökyüzü sarımsı bir renge bürünmüştü. Oliver baktıkça, karşısındaki ağaç yükseliyor gibi geliyordu. Kulaklarında çok hafif bir fısıltı, bir uğultu vardı. Bir kayalıktan gelir gibiydi bu fısıltı. Suyun rengini ve kıpırtısını tam önündeymiş gibi açıkça görebiliyordu.

Uğultu geçti. Deniz, tek kulağı kopmuş ve sadece yüzünün bir yanında bıyıkları olan kocaman, kara-beyaz bir kedi oldu. «Ağzına sıçayım,» dedi Oliver kediye, «yorgunum.»

Tavuklar ayaklarının dibinden kaçışarak dağıldılar. Kediler parmaklığa oturup onun uzaklaşmasını seyrettiler. Odunlukta, büyük çamaşır kazanlarının yanında yatacaktı. Ancak sığabileceği kadar yer olan ufak bir odaydı bu. Penceresi yoktu. Omuzu kapıya dokunacak şekilde uzandı. Kendini güvene almıştı.

ERTESİ gün, boş fıçı yüklenmiş bir bira arabasıyla New Orleans'a vardı. Yeşilimsi bir suyla dolu derin lâğım kuyularını; dar, tozlu yolları, tahta parmaklık ve kapılarla birbirine bitişik küçük, ahşap evleri inceliyordu. Bir köşede, bir levhanın üzerinde 'Müzik Caddesi' yazılıydı. Hoşuna gitti bu cadde adı. Derhal arabadan atladı. Yırtık, çamurlu elbiselerinin, düğüm olmuş saçlarının ancak o zaman farkına vardı. Küçük bir dükkân buldu ve sahibi sinirli, kuşkulu bir tavırla kendisini seyrederken bir takım elbise satın aldı. Sonra hamamın ve en yakın berberin yerlerini sordu.

Berber saçlarını keserken bir yandan çene çalıyordu: «New Orleans'da, yaz olmasına rağmen her zamankinden çok salgın hastalık var.»

Her yerin kendine özgü bir salgın hastalığı var, diye düşündü Oliver. Ohio Nehrinde 'kemik kıran' hastalığı, Panama'da sarı humma, Singapur'da da... (Adını bile unutmuştu bu hastalığın.) Eğer salgın hastalıktan ölecek olsa, yıllar önce ölürdü.

Oliver, kulaklarında ve burnunda kalan sabunları silerek doğruldu. Berber bir blok ilerdeki bir evi işaret ederek; «Geçen hafta bir çocuk öldü orada salgından,» dedi. «Bu da yetmiyormuş gibi... kadın, pansiyoncu alırdı hep o eve. Tabii hepsi de kaçtılar.»

Oliver evin önünden geçti. Çevredeki bütün evler gibi gri boyalı, ahşap, dar fakat çok uzun bir evdi. Kiremit döşenmiş bir yan sokağı ve ön kapıda tahtadan, daracık, üç basamaklı bir merdiveni vardı. Oliver sokağın bir başından öbür başına göz gezdirdi. Yanından geçen buz arabasına, parmaklıkların üzerinden taşan ağır yapraklı, küme küme incir ağaçlarına, yüklü, kara yağmur bulutlarıyla dolu gökyüzüne baktı. Kaldırım boyunca sendeliyerek yürüyen kara elbiseli bir kocakarı ve onun tersine giden, biranın şişirdiği koca göbekli bir adam gördü. İkisi de güneşe karşı tuttukları kara güneş şemsiyelerinin gölgesinde yürüyorlardı. Uzaktan bir tren düdüğü duydu; yakınlarda bir yerden de koro halinde ilâhîler söyleyen çocukların sesleri geliyordu.

Oliver tahta basamaklara tırmanarak kapıya vurdu. Bu evin odaları kentin her yerinden daha ucuz olmalıydı. Hem de çok daha ucuz. Parasını çarçur etmeye de niyeti yoktu hiç.

ERTESİ gün Oliver Storeyville'e gitti. Yıllardan beri buranın kumarhane ve genelevleri üstüne çok şey duymuştu. Oysa şimdi hayal kırıklığına uğruyordu. San Francisco'nun yarısı kadar olamaz, Singapur'un ise onda biri etmezdi. Ama Oliver'a yetecek kadar mükemmeldi. Bir iş bulana kadar kapı kapı dolaştı. Julia Chaffee adında bir madam, güçlü sarışın erkeklerden hoşlandığı için Oliver'ı işe aldı. New Orleans'da sarışınlar pek enderdi. Oliver barmene yardım ediyor, ufak tefek işlere koşuyor ve müşterilerden biri kendini kaybederse onu sağ salim evine götürüyordu. Julia Chaffee'nin yanında, altı hafta sonra Alonzo Manzini ile tanıştı. Manzini şişman, sarkık vücutlu ve ince, sarımsı yüzlü bir imalâtçıydı. Bir gün Julia'yla salonunda konuşup kahve içmeye gelmişti. Sonradan kilere uğradılar. Oliver, bir haftalık şampanya şişelerini dizme işini yeni bitirmişti.

«Duyduğuma göre,» dedi Manzini, «Julia sana bir hazine gözüyle bakıyormuş.»

Oliver gülümsedi ve gömleğinin yakasını takmaya başladı. Daha rahat çalışabilmek için yakasını çıkarmıştı.

«Julia'yla iki yıl önce tanışmıştım, hâlâ çalışıyordu o sıralarda. Ne karıydı be...»

Julia meslekten gelme bir gülümseyişle gülümsedi. «İkimiz de yaşlandık, dostum.»

Ertesi gün Manzini, beraberinde polis şefiyle birlikte yine geldi. Bu kez, kahve yerine, büyük salonda şampanya içtiler. Barmen kendi eliyle götürdü içkilerini. Bir kaç dakika sonra Manzini tek başına aşağı indi.

«Bir Vichy,» dedi o sırada barda durmakta olan Oliver'a, «karaçigerim için bir Vichy istiyorum.»

«Şampanyayı neden kızlardan biri götürmedi yukarı?» diye sordu Oliver. Genellikle öyle olurdu.

«Kızlardan hoşlanmaz o,» dedi Manzini. «Müşterileri tanımak gerek oğlum. Julia'nın başına dert çıkarabilir o herif, ama anlayacaklar sanırım. Julia güzel bir oğlan bulur.»

«Bunu bilmiyordum,» dedi Oliver.

Manzini Oliver'ı, paha biçiyormuşcasına, küçük, pırıl pırıl gözleri parıldayarak süzdü. «Senin gibi çocukları çok gördüm. Bir kaç kurşunu bir araya getirir getirmez kendi işini yapacaksın sen.»

Oliver başını salladı ve bardakları parlatmaya başladı. Julia bütün bardaklarının pırıl pırıl olmasını istedi.

Manzini devam etti: «Hazır olduğunu anlayınca bana gel, bir konuşalım. Belki bir yardımım dokunur.»

«Olabilir,» dedi Oliver.

«İmalât işini karımla oğlum sürdürebilirler. Ben de yapacak başka bir iş bulurum, kazançlı bir iş.»

«Bir çok sorun var.»

«O kadar da çok değil. Sonra yukardaki şu herif var ya, benim kuzenim olur.»

SONUNDA Oliver annesine mektup yazarak küçük çiftliklerden birini satmasını söyledi. Altı ay sonra, Manzini'yle ortak olarak kendi işini yapıyordu. Ama rekabetin çok ve vergilerin yüksek olduğu Storeyville'de değil. Açtıkları ev, şehrin arkası diye bilinen kesimde, Conti Caddesindeydi. Sessiz, namuslu bir yerdi. Ve bol kazanç getiriyordu.

Oliver hem barmendi hem de güvenliği sağlıyordu. «Fedai» diyorlardı ona. Manzini ise kızlarla, madamla ve polislerle verilen rüşvetlerle uğraşıyordu. «Sen çok gençsin,» diyordu Oliver'a, «görünüşün de çok genç. Parayla, birkaç tatlı sözle ve belki bir gülümseme ya da sırt okşamayla haledilebilecek bütün dertleri ben hallederim. Kızlar, küçük köpeklere benzer, devamlı havlarlar. Bu işi ben yapayım. Sen de bara bak, bütün gece uyanık kal; yani genç bir adamın yapabileceği, adele, kafa ve yumruk gücü isteyen işlerle uğraş. Böylece mükemmel iki ortak oluruz.»

Ve oldular da. Oliver Manzini'yi uzaktan denetliyordu hep. Ama hiç bir işte haksızlık yaptığını görmedi. Manzini de onu gözlüyordu. Dikkatle, saygıyla ve yakından. Hiçbiri diğerinde bir kusur bulamıyordu.

İlk kazancıyla Oliver, Conti Caddesinde aynı blokta iki küçük ev aldı ve saygıdeğer ailelere kiraladı bunları. «Nerden buluyorsun bu kadar çok parayı?» dedi Manzini içini çekerek. «Karım anneannesini Lourdes'a götürmek istiyor. Oysa yolculuğun sonuna çıkmaz ihtiyar. Bir mucize bekliyorlar, ben de bunun parasını vermek zorundayım.»

«Benim hiç bir masrafım yok,» dedi Oliver.

Hâlâ Müzik Caddesindeki aynı evde oturuyor ve aynı kirayı, düzenle her hafta başında ödüyordu.

Ölenden başka altı çocuğu daha olan ev sahibi kadın, Oliver'a cennetten gelme bir melek gözüyle bakıyordu. O denli sessiz ve ça-

lışkandı. Kadın, onun sabahları erken eve gelişini, akşamüzeri de işe gidişini seyrederdi. Her zaman sakin ve tatlı dilliydi. Gevrek kuzeyli ağzıyla konuşuyordu. İçki içmez, eve kadın getirmez, hatta çevrede kimseyi de tanımazdı ona göre. Kadın hep Oliver'a ne iş yaptığını sormayı düşünürdü ama nedense bir türlü soramamıştı. Neredeyse çocuğu olacak yaştaydı ama soru sorulacak bir adam değildi işte.

Kadıncağızı ürkütüyorum herhalde, diye düşündü Oliver. Neden-se korkutuyor olmalıyım. Çatık kaşlı değilim, küfür de etmem ama herhalde ürkülecek bir halim var.

Küçük traş aynasında köşeli çenesini, sarı bıyıklarını, birbirine yakın gözlerini inceledi. Aynada korkulacak birşey göremiyordu.

«Yine de,» diye düşündü, aynasıyla traş tasından başını kaldırıp tozlu, dar Müzik Caddesine bakarak, «devamlı soru yağmuruna tutulmaktan iyidir.» Her ne yapıyorduyse, sonucundan memnundu.

New Orleans'daki o ilk yıllarında, (hayatında ilk kez bir yere yerleşip, hergün yeni yerler görmediği sıralarda) Thomas Henry Oliver üzerinde düşünmeye vakit buldu. Her gece uykuya dalmadan plânlar yapıyordu; hayatının sonuna kadar uzanan, soyut ve ayrıntılı plânlar. Her gelen yıl, gerek özel hayatında gerek iş hayatında neler yapması gerektiğini gözden geçiriyordu. Her ikisi için de programları vardı ve bunları uygulamaya kararlıydı.

Bir yandan da çalışıyordu. Her hafta, kiradaki iki evinden kiraları topluyor, evleri dikkatle kontrol ediyordu. İri yarı halinden korkan kiracılar, evleri titizlikle temiz tutuyorlardı. Küçük bir bar ve restoran satın almayı düşünüyordu. Tam köşede, tamamen meşru bir yer olacaktı bu. Kadın filan olmayacaktı; rahatlıkla idare edebilirdi. Yine de fiyatı biraz fazla yüksekti... Düşünmesi gerekiyordu.

Manzini her sabah yedide gelip, beşte Oliver dönene kadar bekliyordu. Beraberce günlük hesabı gözden geçirip kısaca konuşuyorlardı. Sonra da Manzini evine gidiyordu.

Oliver bütün akşam ve gece boyunca orada kalıyordu. Hiç bir zaman gerçek bir dert çıktığı görülüyordu. Yalnız arada bir kızlar arasında bir kavga, ya da yavaşça dışarı çıkarılması gereken sarhoş bir müşteri oluyordu. Geceler, sarhoş erkek kahkahalarıyla ve kızların madenî, çingiraklı sesleriyle doluydu. Bir de Joseph adında, ufak tefek ihtiyar zenci piyanistin piyanosunun değişmeyen ve hiç susmayan ezgisiyle...

Oliver piyanoda çalınan bu tür parçalardan nefret ediyordu. Bir türlü bir ezgiyi diğerinden ayırtedemiyordu. Hepsisi de aynı notaların tekrarıyla, bangır bangır bir davuldan ibaret gibi geliyordu ona.

Bir kere, yağmurlu bir akşam, daha kimse gelmemişken, Oliver Joseph'den değişik birşey çalmasını rica etmişti. Joseph da yavaş, yumuşak bir biçimde 'The Rosewood Spinet'le 'Juanita'yı çalmıştı. Conti Caddesindeki o evde çalıştığı bütün yıllar boyunca Oliver bunlardan başka bir ezgi öğrenememişti.

Sabahları eve kadar iki kilometrelik bir yürüyüş yapıyordu. Yazın aydınlık ve sıcak olduğu için, herkes evlerinin dışında oturuyor, sokak satıcıları yüksek arabalarından haykırıyordu. Kışın ise, başının üstünde gök tamamen kapkara, evler gecedden kaçmak için âdeta geri çekilmiş, caddeler gölgeli ve buz gibi oluyordu. Yolda sadece, kara paltoları ve atkıları içinde iki büklüm olmuş, erken saatteki âyine yetişmek için hızlı hızlı yürüyen birkaç ihtiyar kadın görürdü. Oliver, çürümüş ot kokan havayı derin derin içine çeker, yürürken havanın tüy gibi yanaklarını sıyrıp geçtiğini duyardı. Odalarda, hollerde, salonlarda bir aşağı bir yukarı yürüyerek geçirdiği saatlerin, vücudunun kaslarına verdiği sıkıntıyı atması gerekiyordu.

OLİVER'in bütün bu zaman boyunca hiç bir kadınla ilişkisi olmadı. Bir ev işletiyordu ama orospularla yatmak istemiyordu. O defteri kapamıştı. Bahia'daki kadın sonuncu olmuştu. Kızlar arada bir onunla dalga geçiyorlardı. Kızlardan biri; Juliette, çok güzeldi ama Oliver ona yüz vermiyordu.

Sonunda bir kadın sahibi olmaya karar verdi. Aklında belirli bir kadın da vardı, haftalar önce kafasına koymuştu onu. La Page Meydanında küçük bir fırının önündeki merdivenleri süpürürken görmüştü. İşimi görür, diye düşündü. Gayet iyi işimi görür. Ertesi sabah orada durdu: ekmek daha hazır değildi, bekleyebilir miydi biraz? Kız başını işine eğmiş, büyük bir titizlikle rafları ve kutuları sabunlu suyla temizliyordu. «Seni her sabah merdivenleri temizlerken görüyorum,» dedi Oliver, bu ona kız üzerinde bir hak kazandırıyormuş gibi.

Kız başını kaldırıp baktı. «Ben de her sabah senin buradan geçtiğini görüyorum.»

Güzel değil, diye düşündü Oliver, yüzü fazla zayıf ve sivri. Ama mavi-beyaz çizgili elbisesi ve kocaman beyaz önlüğüyle tatlı bir kızdı. Evet, işini görürdü.

Adı Edna'ydı, fırının arkasındaki evde annesi ve babasıyla oturuyordu. Ve Oliver ne zaman isterse, onunla caddenin karşısındaki küçük, gölgeli parkta buluşuyordu.

Oliver bu kızla çok sık görüşmüyordu. O da zaten bunu beklemiyor gibiydi ondan. Köşeli vücudu ve zayıf kalçalarıyla Oliver'a pek

kadınısı gelmiyordu. Parktaki karanlık meşelere dayanarak geçirdikleri o nefes nefese birkaç dakika ise Oliver'da büyük bir cinsel istek uyandırmıyordu. Zaten istediği de tam buydu. Vücudunun, diğer zamanlarda iradesine boyun eğmesi için, arada bir ona da istediğini vermeliydi.

Cildinin deniz yanığı rengi değişti. Önce sarı, sonra da pembemsi-beyaz oldu. Genellikle yeteri kadar uyumadığı için gözleri şiş, etraflarında da koyu renk halkalar oluyordu. Çalışırken, yorgunluğunu alması için devamlı, bardak bardak bira içiyordu. Şişmanlamaya da başlamıştı; pantolon askılarının arasından bir göbek çıkıyor, yakaları da kapanmıyordu.

Manzini farketti bunu. «Sen tatil yapsan iyi olacak,» dedi. «Göle git, ya da bir yerlerde hava al. Herkes Abita Çağlayanına gidiyor, oraya gitmek istemez misin?»

Oliver başını salladı. «Hava için para harcıyacak değilim.»

«Yarın tatil yap,» diye ısrar etti Manzini. «Verem filân olursan ne olacak burası? Kapatmak zorunda kalırım.»

Böylece Oliver iki gün tatil yaptı. Birincisinde yirmi dört saat uyudu; yalnız arada bir uyanıp su içip, işeyerek. Büyük bir ihtimalle ikinci gün de uyurdu ama ev sahibi kadın kapısını vurdu: «Öldün diye korktum.»

Saati durmuştu. Bağırarak saati sordu. Kadın, «On buçuk,» dedi. Traş olup giyindi. Kendini tuhaf ve amaçsız hissediyordu. Büyük toptancı pazarlarını geçip arabaların, katırların, sepet ve çuvaların arasından kendine yol açarak yavaş yavaş kentin yukarı bölümüne doğru yürüdü. Balık ve karides yığınlarına baktı, günlerden cuma olduğuna karar verdi. Durup bir bira içti. Çevresindeki italyanca gevezeliğin arasında ingilizcesi yadırganıyordu. Kısa boylu, esmer bir adam Oliver'ın elini sıktı, bir içki ısmarladı. Saia -ilk ismi neydi?- Corti Caddesindeki eve içki satıyormuş, çoğunlukla da kendi kapıya kadar getiriyormuş. Oliver onunla bir bira daha içti, değişik pazarlara ait konuşmaları dinledi, birkaç kişiyle daha el sıkıştı.

Bir saat sonra oradan ayrılıp rıhtıma doğru yürümeye başladı. Saadece bir kez durup, bir direğe asılmış kara çerçeveli bir ölüm ilânını okudu: yaş otuz yedi: «Fazla vakti olmamış,» diye düşündü Oliver, «zavallı herif.»

Gemiden kaçtığından beri ilk defa nehri görüyordu. Geniş, sarı bir şerit halinde öğle güneşinde parıltıyor; üzerinden, dönen, kararsız girdaplar oluşturan hafif bir rüzgâr esiyordu. Karşı taraftaki ağaçlar sislerin arkasından belli belirsiz görünüyor, güç seçiliyordu. Ka-

ba, tahta iskelede iki güvercin aceleyle yürüyordu. Onun varlığından o denli habersizdiler ki, Oliver neredeyse üzerlerine basıp, onları ezecekti. Kanatlarını çırparak, uzun bir sıçrayışla Oliver'a arkalarını döndüler. Oliver, ayak sesleri ormanda yankılanarak ağır ağır dolaşmaya devam etti. Yakınlarda bir yerde birisi düzenli bir biçimde boya kazıyordu. Oliver bu sesi tanıdı, tıpkı gemilerin hafif eğilmiş teknelerinden ve iskelenin ıslak tahtalarından gelen kokuyu tanıdığı gibi.

Nehirden uzaklaştı ve Kanal Caddesindeki iş çevresine gelene kadar hiç durmadan yürüdü. Birkaç dakika, Henry Clay için yapılmış bir anıtın taş merdivenlerine oturdu. Kanal Caddesini boydan boya incelemeye başladı. Yeni elektrikli tramvaylar hoşuna gidiyordu. Biraz sonra, biranın verdiği bulanıklık geçince, caddenin gölgeli tarafında tembel tembel yürümeye başladı. Arabaların yavaş yavaş, aşağı, yukarı geçişlerini; ellerinde güneş şemsiyeleri, etekleri topuklarının etrafında hışırdayan kadınların dükkânlara giriş çıkışlarını seyrederiyordu. Ticaret çevresi sona erene kadar yürümeye devam etti. Şimdi caddenin iki tarafında sıra sıra ağaçlar ve bahçelerinde oynayan çocuklara zenci dadıların baktığı evler vardı. Bir kilisenin önünde durakladı. Yeteri kadar yürüdüğüne karar verdi ve geldiği yoldan geri döndü. Zenci dadılar arkasından şüpheyle bakarak çocukları evlerin önüne, daha yakına çağırdılar.

Elektrikli tramvayların o garip kokusu, içlerindeki o hafif keskin koku hoşuna gidiyordu. Tramvay raylarını izleyerek St. Charles Bulvarına geldi, sonunda durup bir bira daha içti. Birasını içerken açık kapıdan, kaldırımın üzerinde devamlı akan kalabalığa baktı. O gece düşünde bankalar, kaldırım taşlarıyla döşenmiş caddeler, tuğladan yapılmış evler, şapkalı, şemsiyeli ve güzel çizmeli kadınlar ve dükkânların kapılarını açan üniformalı kapıcılar gördü.

O günden sonra, her ay düzenli olarak iki gün tatil yapmaya başladı. Manzini onayladığını gösteren parlak bir gülümsemeyle, «iyi geliyor sana,» diyordu.

Oliver her seferinde aynı şeyi yapıyordu. İş çevresinde, oradan buradan kulağına parça parça konuşmalar çalınarak, acele içindeki meşgul iş adamlarıyla beraber adım adım yürüyerek dolaşıyordu. Geçtiği büroların içini canlandırıyordu gözünde: kalın ciltli muhasebe defterleriyle, gözlüklü, kol düğmeli muhasebecilerle dolu olmalıydı. Ancak ender bir öğleden sonra fırtınasının temizlediği tozlu caddelerde yürürken, yavaş yavaş, dikkatle ve heyecansız, parayı düşünüyordu. Bazen nefesinin tutulduğunu farkediyordu.

Öğlen yemeklerini «Galatin'in Yeri» adlı küçük bir lokantada yemeye başlamıştı. Bir kaç kez gittikten sonra oranın sahibi Oliver'ı tanımaya başladı. Bir gün -Müzik Caddesindeki kiralık odasında- kendi kendine söz verdi: «Birgün gelecek, benim kim olduğumu herkes bilecek. Caddede yürürken beni görenler; 'İşte bak, şu giden Bay Oliver' diyecekler...»

Ohio'daki annesi için bir fotoğraf çekti. Siyah-beyaz karttan kendisine bakan adama o da baktı ve gördüğü şey bayağı hoşuna gitti.

Serbest günlerinde başkalarının dostluğunu, ya da barlardaki tek-lifsiz samimiyeti aramıyordu. Kadınların varlığını, onların seslerini tercih ediyordu. En iyi ve açık biçimde, yanında bir kadın gevezelik ederken düşünebiliyordu. Robichaux kardeşlerle dostluğunun o denli uzun sürmesinin nedeni de buydu. Oliver'la beraber çıkmaya bayılıyorlardı. İkisi de sanki orada yokmuş gibi tamamen Oliver'ın varlığını unutup devamlı birbirleriyle konuşuyorlardı. Oliver bu kadınlarla yatmıyordu. Bunu ne o, ne de onlar istememişti hiç.

Birşey daha dikkatini çekiyordu Oliver'ın. Kadınlar onunla flört etmiyordu. Başka erkeklerle yaptıkları gibi ona ne gülümsüyorlar, ne de göz süzerek bakıyorlardı. Her zaman ilk adımı onun atması gerekiyordu. O zaman, onunla yürüyüşe çıkmaya, kalabalık, gürültülü Alman *Biergarten*'lerinin birinde bira içmeye, ya da gölde akşam melteminde serinlemek için küçük, dumanı tüten bir gezinti treniyle gezmeye bayıla bayıla geliyorlardı. Oliver, en çok beğendikleriyle yatıyordu. Vücutlarını ayda iki kez kullanma izni veriyordu kendi kendine; ne daha az ne daha çok. Hepsi de iyi kızlardı. Terzi, tezgâhtar, kâhya ya da hizmetçiydiler. Onların hayatlarını dinlemek hoşuna gidiyordu Oliver'ın. Başkalarının hayatını merak ediyordu. Bir yıl kadar, bir İrlandalı hanımefendinin hizmetçisi olan tombul, kara saçlı bir kızla gezmişti. Adı Catherine Drury olan bu kızdan çok hoşlanmıştı. Bir keresinde, Catherine'in izin gününde tramvayla gezerlerken, Catherine St. Charles Bulvarındaki çalıştığı eve işaret etti. Yayıp yeşil bir tepeden yükselen, kemerli girişi, gotik pencereleri, si-perleri ve ufak kuleleriyle gri taştan, büyük bir evdi bu.

Tramvay önünden geçerken Oliver, «Benim de böyle bir evim olacak,» dedi.

Catherine güldü ve Oliver'ın koluna girdi. «Sahi mi canım? Sana şu kadarını söyleyebilirim yalnız; o Allahın belâsı yeri temiz tutmak bayağı bir iş. Hanımefendi Hazretleri de saçlarını fırçalarken devamlı bağıırır bana: 'O kadar bastırma Catherine, sen hiç birşeyi

incelikle yapamaz mısın Catherine?’ Gelecek hafta ne var biliyor musun?» Oliver başını salladı. «Bir maskeli balo... Hiç duydun mu böyle birşeyin adını»

Oliver bir kere bir roman okumuştı... Evet, hatırlıyordu. Maskeli balonun ne olduğunu biliyordu.

«Hanımefendi Lady Mathilda olacak. Üstü şifonlu sivri bir şapkası var. Ve mavi lâmeli nefis bir elbisesi. İnanır mısın, terzi ilk diktiği elbiseyi atmak zorunda kaldı, çünkü hanım bıçkısını beğenmedi. Beyefendi de şövalye kılığına girecek. Hem de ata binecek.»

«Nerede oluyor bu?» diye sordu Oliver.

«Kırlarda bir yerde. Aman, bana ne, neredeyse nerede.» Catherine içini çekti ve dik tahta koltuğa yerleşti. «Biliyor musun,» dedi, «zenginler biraz çatlak oluyorlar. Ben küçüklüğümden beri bir çoğunun yanında çalıştım.Senin benim gibi değiller yani.»

Benim gibi, diye düşündü Oliver. *Benim gibi.*

BÜTÜN bu kızlardan hoşlanıyordu. Onlara parasının yettiği kadar armağanlar alıyordu. Bir dizi mercan kolye, küçük, kabartmalı bir iğne, dikkat ve incelikle işlenmiş bir şapka iğnesi v.b. Hamile kalıp da, çocuğun kendisinden olduğunu söyledikleri zaman hiç sesini çıkarmaz, çocuğu aldırma için gerekli parayı verirdi onlara.

Ama evlenmiyordu. Kırk beş yaşına kadar evlenecek parası olmayacağını hesaplamıştı. O zamana kadar mal sahibi, karısına verecek birşeyleri olan, başarılı bir işadamı olacaktı. Karısı ise iyi bir aileden gelme, ona sağlayabileceği rahat hayata alışkın bir bakire olmıyordu.

Bütün bunları inceden inceye hesaplamıştı ve hesaplarının yerinde olduğuna emindi.

BİR kaç yıl daha geçti. Oliver Manzini’ye gidip «Ben bu işten ayrılmak istiyorum,» dedi.

Şaşırp kalan Manzini, «Çıldırдың mı, sen? Ne olmasını istiyorsun yani,» dedi.

«Benim hisselerimi satın alabilirsin,» diye karşılık verdi Oliver. «Ya da satın alacak birini bulurum.»

«Ama niye?» diye sordu Manzini üzüntüyle. «Bu işin ne kadar kazançlı olduğunu görüyorsun.»

«Orospulardan,» dedi Oliver, «buranın manzarasından, kokusundan bıktım artık.»

«Başka bir iş buldun,» dedi Manzini kuşkuyla. «Başka bir iş var.»

«Evet,» dedi Oliver.

Kaliforniya'da silâh kaçakçılığı yaparken şöyle bir tanıştığı, Mc. Ghee adında bir İskoçyalıyla ortak olmuştu. İkisi, kent sınırlarının dışında, Fransiscan Point'da bir kumarhane açmaya karar vermişlerdi. Oliver bütün giderleri çıkardıktan sonra bile, kalacak paranın çok iyi olacağını hesaplamıştı.

Aynı yıl Maurice Lamotta da Oliver'ın yanına geldi. Lamotta, Manzini'nin imalâthanesindeki ufak tefek işlere koşan bir çıraktı. Çökük yüzlü ve çok yoksullara özgü iplik gibi kemikli ufak tefek bir çocuktuktu. Ailesi yoktu. Oliver onu dikkatle sorguya çekmişti; hayır, bir kuzeni bile yoktu. On beş yaşındaydı ve o sırada Manzini'nin bürosunun arka tarafında yatıyordu. «Sayılara karşı yeteneği var,» demişti Manzini birgün. «Bazan hesap işlerine yardım ediyor.»

Ve o anda Manzini bu çocuğu kaybetmişti. Oliver Lamotta'ya sessizce teklifini yaptı. Okulu bitirip, ondan sonra işe girecekti. O sırada Conti Caddesindeki evde kalabilirdi. «İki yıllık bir yatırım bu,» dedi Oliver. «Bütün bunlara lâıyk mısın?» «Evet,» dedi Lamotta. Arkasından da, sonradan aklına gelmiş gibi ekledi, «Evet, efendim...»

Çocuk erkek lisesini bitirdiğinde Oliver onu bekliyordu. Şimdi o kadar çeşitli işlere atılmıştı ki, merkezî bir büroya ve bir muhasebeciye ihtiyacı vardı. İlk kazancıyla, iş gömleği ve iş pantolonu yapan ufak bir fabrika satın almıştı. Bir banka kredisiyle, başarısız bir büyük mağazayı elde etti. Esplanade Bulvarında, iki katlı eski ahşap bir binaydı bu. Eskiden depo olarak kullanılan tozlu, dağınık ve hemen hemen yeni, yıpranmamış sayılabilecek üst kat Oliver'ın bürosu olacaktı. Oliver, Lamotta'nın iki yıllık düzenli yemekten sonra bile ancak biraz kilo almış zayıf yüzünü inceledi. Yaptığı alışverişten memnundu.

OLİVER'in annesi Edwardsville'deki son çiftliği de sattı ve New Orleans'a taşındı. Oliver ona bir ev almıştı. Kerlerrec Caddesindeki bu küçük köşkün kapıları, döşemeleri selvi ağacından yapılmıştı. Sağlam tuğla örme bir evdi. Öndeki iki balkon camının kepenkleri devamlı kapalıydı ama evin arkasında bir bahçe, parmaklıkların yanında iki büyük incir ağacı ve yan duvara tırmanan bir mor salkım vardı. Nehir yakındaydı. Sıcak gecelerde bile buradan hafif bir esinti geliyordu. Sandalların sesi ise her zaman duyuluyordu. «Hoş ve dostça bir ses,» diye düşündü Oliver.

Annesi haziran ayında geldi. Kısa boylu, güçlü bir kadındı ve Oliver'a yirmi yıldan beri çok az değişmiş göründü. Annesi trenden

indi, Oliver onu saygıyla yanağından öptü, «Bu şehrin her tarafı berbat kokuyor.»

«Şimdi yaz,» dedi Oliver. «Buradan daha kötü kokan yerler vardır.»

«Benim bulunduğum yerlerin hiç biri bu kadar fena kokmazdı.»

«Bırak şimdi. Sıcak bir günde Ohio Nehrinin kokusunu biliriz. Menekşe koktuğunu söyleyemezsin.»

Annesi iki hafta durmadan yakındı. Oturdıkları caddenin garip isminden; dar bir avlunun ötesinde bir kol boyu uzakta olan diğer evlerin yakınlığından; iç duvarların rutubetlenip küflenmesinden; caddedeki rahip ve rahibelerin çokluğundan; Angelus kilisesinin çanının günde üç kez gürültüyle çalmasından; komşuların İtalyanca gevezeliklerinden...

Ama gitmedi.

Oliver onunla dalga geçiyordu: «Anneciğim, hepsini kuşların birtirmesini istemiyorsan şu incirleri reçel yap.» «Tavuk istiyorum,» dedi annesi. «Hiç olmazsa doğru dürüst yumurta yeriz.» «Olur, anneciğim,» dedi Oliver. «Sana bir kümes dolusu tavuk alayım.» «Oliver, bu çevrede doğru dürüst İngilizce konuşan bir kişi var mı? Bir tek kişi?» «Anne başkalarının ne konuştuklarını merak ediyorsan biraz İtalyanca öğrenmelisin; zor değil.»

«Öğrenmem,» dedi annesi, «Ve senin de bunu yapmayacağını umarım.»

O yaz bütün incirleri reçel yaptı. Kilerin rafları bir dizi kavanozla doldu. Batıya bakan, güneş alan pencerelerin içine kırmızı sardunyalılar yerleştirdi ve büyük koltukların arkalarına koymak için tığla örtüler işlemeye başladı. Oliver o zaman, annesinin yanında kalacağını anladı.

Oliver'ın bir aşçı tutma teklifini devamlı reddederek, her gece ona yemek hazırlıyordu. «Mutfağıma zenci sokmam ben.»

«Beyaz bir aşçı turalım o zaman.»

«Mutfağımda sarhoş bir İrlandalı karı istemem.»

Oliver onu kendi haline bıraktı. Ne istediğini biliyordu.

Her pazar yürüyüşe çıkıyorlardı. Oliver devamlı Baptist kilisesine yardımında bulunduğu halde, oraya ender gidiyorlardı. Annesi vaizlerden ve vaazlardan hoşlanmamıştı. Kesin olarak; «İş yok bunlarda,» demişti.

Böylece her pazar sabahı Esplanade Bulvarından başlıyorlar, Oliver'ın dükkânının önünde bir süre oyalanarak uzun bir yürüyüş yapıyorlardı. «O dükkânın boyanması gerek.» «İçindeki süprüntüleri sa-

tarak yeteri kadar para kazandıktan sonra, boyatacağım anne.» Hepsi onarılmayı gerektiren büyük, eski moda evlerinin önünden geçiyorlardı. Gölgeyi kaldırımlardan, keskin kokulu kâfuru ağaçlarının ve küf kokulu meşelerin yanısıra, yürüyorlardı.

Havada hafif bir serinlik duyulan güneşli bir ekim pazarı, annesi yeni bir elbise giymişti. Koyu, canlı yeşilden bir ipekliydi bu.

Ve o pazar Oliver ona bir armağan almıştı. Üstünde altı tane pırlanta olan dümdüz bir altın iğneydi bu. Oliver bu taşların en değerli çeşitten olmadığını biliyordu ama hatırı sayılırdı. Parası olduğu zaman daha iyilerini alacaktı.

Pırlantalar yeşil kumaşın üzerinde çok iyi duruyor ve parılıyordu. Elbisenin yumuşak rengi de annesini çok gençleştirmişti. Onun da kendini bu haliyle beğendiği belliydi. Başını yüksekte tutarak, gevrek, genç adımlarla yürüyordu.

Oliver yavaşça, «Bu kentteki annelerin en güzeli benimki,» dedi. Annesinin itiraz edeceğini sanmıştı. Oysa cevabı sessiz, teşekkür eden bir gülümseymeydi.

Oliver'in şaşkınlığı henüz geçmemişti ki, annesi yürüyüşünü değiştirmeksizin ve yüzüne bakmadan sordu; «Oliver, ne zaman evleneceksin?»

Oliver şaşkınlığını belli etmemeğe çalıştı. Belki de çok yerinde bir soruydu bu. «Ancak kırk beşime gelince bir kadını geçindirecek param olacak.»

«Annemi geçindirebildiğine göre,» dedi sertçe, «karına da bakabilirsin.»

Oliver yüksek sesle güldü. «Cici bir kız mı buldun yoksa?»

Annesi başını salladı. «Hayır ama sen de bulmadın.»

«Yeteri kadar param yok. Önce sana daha iyi bir ev almam gerek.»

«Daha iyi bir eve ihtiyacım yok benim.»

«Kanal Caddesinde bir ev var, onu düşünüyorum. Biliyor musun, buraya ilk geldiğimde, bir gün orada oturacağıma söz vermiştim kendi kendime.»

Annesi şimdi biraz daha hızlı yürüyor gibiydi. «Saçma.»

«Evi beğeneceksin, ama.»

«Senin evlenmen gerek.»

Oliver tekrar denedi. «Anne, eve nasıl geldiğimi görüyorsun. Yorgunluktan gözlerimi açık tutamıyorum. Yeni bir gelin bundan başka şeyler bekler herhalde.»

Küçük, üçgen biçimi bir parka gelmişlerdi. Kırmızı tuğla kaideli

heykelin altındaki yeşil boyalı banklara oturdular. İkisi de orada yazılı olanları okuma zahmetini göstermediler.

Annesi yeni, yeşil elbisesini buruşturmamak için dimdik oturuyordu.

«Anlayışlı bir kadın bulmalısın.»

«Anne, hayatta gördüğüm en inatçı insansın sen.»

«Tanıdığın doğru dürüst bir kız yok değil mi?»

«Evlenmeyi düşünebileceğim biri yok.»

Bu gerçeği Oliver'ın beklediğinden çok daha kolay kabullenmişti. «Tahmin etmiştim.»

«Benim planlarım var anne. Herşey iyi olacak sonunda.»

OLİVER Kanal Caddesindeki evi aldı. Büyük bir ön terası ve kırmızı tuğladan geniş basamakları olan büyük bir evdi bu.

«Benim için fazla büyük bu ev,» diye yakındı annesi. Ama Oliver onun ne kadar memnun olduğunu görüyordu.

«Yeni eşya ve haliya ihtiyacımız olacak,» dedi. «Sen alır mısın bunları?»

«Bu senin karının görevi olmalıydı.»

«Bir de hizmetçiye ihtiyacın olacak anne,» dedi. «Temizlik için. Ben bir kadın tutacağım.»

Annesi karşı çıkmayınca şaşırdı. «Belki,» dedi yavaşça, «belki de iyi olur. Yaşlanıyorum artık.»

Oliver annesinin çok kilo aldığının farkındaydı. Ama iyi görünüyordu. Yeni eve taşındıktan sonra, pazar yürüyüşlerine çıkmaz olmuşlardı. Annesi artık teklif etmiyordu bunu. Oliver annesinin bu ihtiyacını bahçede çalışıp hava alarak giderdiğini düşünüyordu. Bacaklarını ve gözlerini hareket ettirmek için yürümeye ihtiyacı yoktu artık. Birşeyler yetiştirip parmaklarının arasında toprağı hissetmekten her zaman zevk almıştı. Oliver, -kaç yıl önceydi?- mutfak kapısının yanında yetiştirdiği o yumuşak renkli sert saplı kozmos çiçeklerini hâlâ hatırlıyordu.

Şimdi de çiçek yetiştirebilir, diye düşündü Oliver, bu sıcak iklimde çiçekler parmaklarının arasından fışkırır.

Orada oturalı bir yıl olmuştu. Oliver bir gün annesinin bahçesine bakmaya gitti. Hiç çiçek yoktu. Çimenler muntazam bir biçimde kesilmiş, kenarları düzeltilmişti. Bu iş için her hafta bir adam geliyordu. Ama çiçek yataklarının yerinde yeniden çimen yetişmişti. Yeşiliğin arasında bu yatakların eski yerleri belli belirsiz seçiliyordu.

«Anne,» dedi, «çiçeklere ne oldu?»

Annesinin suçlu bir hali vardı. «Daha elim varmadı onlara Oliver. Bu iklimde birşeyler yetiştirmenin usulünü bir türlü öğrenemedim sanırım.»

Oliver annesine pek inanmamıştı ama fazla üstünde de durmadı bunun. Mutlu görünüyordu. Hatta hoşuna giden bir papazla anlaşmış, Baptistler Yetimhanesi ve Güney Amerika Misyonerleri Cemiyyetinde çalışıp boş zamanlarını dolduruyordu. Her altı ayda bir de «Oliver, çok tatlı bir kızla tanıştım,» diyordu.

«Anne, şimdi olmaz.»

Oliver bir ocak akşamı eve döndüğünde; (Hava erken kararmış, köşedeki sokak lâmbası kaldırıma yuvarlak, sarı bir daire halinde ışıklarını dökmüştü.) bir değişiklik olduğunu sezdi. Kırmızı tuğla basamaklardan ön terasa çıkarken adımları her zamankinden fazla ses çıkarıyordu. Ev ise cam kapının ötesindeki hol ve her iki taraftaki pencerelerin arkasındaki odalar, tamamen karanlıktı. Hizmetçi dörtte giderdi. Ama annesi her zaman ön odanın ışığını yakardı. Sonra yanan başka ışıklar da olmalıydı. Annesinin ona yemek hazırlamakta olduğu mutfakta, yemek odasında...

Ensesinde bir ürperti duyarak ön kapıyı anahtarıyla açtı. Işıkları yavaş yavaş, bir bir yaktıkça ev önünde açılıyordu. En son baktığı yer annesinin yatak odası oldu ama oraya gelene kadar neyle karşılaşacağını çoktan anlamıştı.

Annesi yatakta yatıyordu, biraz kestirmek için uzanmış olmalıydı. Öleli çok olmuştu, vücudu soğumaya başlamıştı bile. Oliver kendi kendini inandırmak için nabzını tuttu, boynuna dokundu. Sonra dört ev ötede oturan doktoru bulmak için dışarı çıktı. «Herhalde gelip görmeniz gerek,» dedi.

Doktor küçük kara çantasını almaya gitti. Doktorun çocukları da kapının aralığında bakmaya başladılar. Oliver Maurice Lamotta'ya telefon etti. Lamotta on dakika sonra oradaydı.

ANNESİNİN ölümü Oliver'ın planlarını da değiştirdi. Arkasından gözyaşı döktüğünden değil. Oliver, annesinin kendisinden gerçekten ızdırap çekmesini beklemeyeceğini biliyordu. Birbirlerini çok iyi anlamışlardı. Oliver iyi bir oğul olmuştu; o da şefkatli bir anne... Annesi onu yetiştirmiş ve yoksulluk içinde oldukları halde onu doyurmuştu. O da annesinin yaşlılığını bolluk içinde geçirmesini sağlamıştı. Herbiri diğerine karşı görevini yerine getirmişti ve ikisi de bu sonuçtan memnundular. Olaylar doğal sonucuna varınca insan yas tutamaz, gözyaşı dökemezdi.

Yalnız bu sonuç Oliver'ın beklediğinden daha da erken gelmişti. Tasarılarını değiştirmesi gerekecekti.

Oliver artık biriyle beraber yaşamaya, bir arkadaşla alışmıştı. Şimdi akşamları onu yemeğe bekleyen birine ihtiyacı vardı. Yemekten sonra da, o uyuklarken ya da akşam gazetesini okurken yanında birinin bulunmasını istiyordu. Konuşmasa da olurdu ama gözlerini gazetesinden kaldırdığında, karşısında birini görmeliydi.

Bunun için de, tasarılarını birkaç yıl öne alması ve evlenmesi gerekiyordu.

Annesiyle beraber oturduğu yıllarda, kadınlarla olan ilişkileri değişmişti. Artık onları düşüncelerine bir zemin olarak kullanmıyordu. Artık dostluklarını aramıyordu ama hâlâ vücutlarına ihtiyacı vardı. Listesinde yedi sekiz kadın yer alıyordu. Onları sırayla ziyaret ediyor, herbirinin yanında ancak gerektiği kadar kalıyordu.

Bunların hiçbirisiyle evlenemezdi. Belki de annesinin, bulduğu o cici kızları kendisine tanıtmasına izin verseydi daha iyi olacaktı... İçinde ufak bir burkulma duydu. Annesi ne kadar memnun olurdu. Ama şimdi hiç birinin adını bile bilmiyordu. Öğrenmek için Güney Amerikalı Misyonerler Cemiyetinin kadınlar koluna gidecek hali de yoktu.

Lamotta'ya «Benim iş yaptığım bütün adamların bir listesini çıkar. Kızları olanları işaretle,» dedi.

«Kızları mı?»

Oliver başını salladı. Sonra birden aklına gelmiş gibi, «Sen kadınla nasıl tanıştın?» diye sordu.

Lamotta'nın yüzünde hafif bir gülümseme belirdi, «Aynı yetimhanede kalıyorduk.»

«Benim de evlenmem gerek,» dedi Oliver sabırsızlıkla. «Ben de böyle evleneceğim işte...»

Oliver herkesin ona yardım etmeye hevesli olduğunu gördü. İdeal bir damat adayı, başarılı bir iş adamıydı. Pazarları yemeklere, Cumartesi günleri de konserlere, kır gezintilerine, pikniklere gitmeye başladı. Dans etmeyi öğrendi. Çevresine bakıyor ve dikkatle araştırıyordu. Aşağı yukarı altı ay sonra birini seçmişti. St. Matthews Episcopal Kilisesinde org çalan uzun boylu, sarışın bir kızdı bu. «Teşekkür ederim,» dedi, «ama evlenmeye niyetim yok. Yani şimdilik.»

Oliver bu karşılığa iyice şaşırdı; «Neden?»

«Gelecek güz St. Louis Konservatuarına gideceğim. Size bundan daha önce söz etmiş olmalıyım.»

«Kimse sizi St. Louis'ye gitmeye zorlamıyor ki,» dedi Oliver, onu anlamaya çalışarak, «Gitmek zorunda değilsiniz.»

«Ama *gitmek* istiyorum. Gerçekten iyi öğretmenlerin olduğu bir okula gitmek ne kadar önemli bilemezsiniz. Ben küçüklüğümden beri bunu çok istiyorum. Uzun süredir planlıyorum bunu.»

Oliver başkalarının da planları olabileceğine tam olarak inanamıyordu. «Beklemek için çok yaşıyım,» dedi.

«Sizin beklemenizi istemiyorum ki...»

O akşam eve erken döndü. Şaşırmış ve kırılmıştı. Ondan sonra-ki birkaç hafta kızın kararını değiştirmesini bekledi. Herhangi bir değişiklik olmadı.

Başka bir kız buldu. Kısa boylu, ince yapılı, kara saçlı, kara gözlü, Stephanie Maria D'Alfonso adında bir kız. Bu kız, Sophie Newcomb Üniversitesine bir dönem devam etmiş, orayı beğenmemişti. Şimdi evde oturup devamlı birşeyler işliyor ve bunları çeyiz sandığına kaldırıyordu. On yedi yaşında, sessiz ve yumuşak bir kızdı. Ailesinin tek kızıydı. Dansetmekten, partilerden hoşlanmıyordu; elinde bir kitapla terastaki salıncakta oturmayı tercih ediyordu. Babası yargıçtı, amcası da başarılı bir kumarbaz. İmalât işinde olan kuzenlerinden birinin durumu çok iyiydi. Ağabeyiyse çanta fabrikası sayesinde gittikçe zenginleşiyordu.

«İyi bir aile,» diye düşündü Oliver. Böyle bir aileye girmek akıllıca bir iş olacaktı.

Başlangıçta Stephanie D'Alphonso onu tuhaf buldu ve kararsızlık içinde durakladı.

Oliver'a ürkekçe, «Beni kendine göre çok genç bulmuyor musun?» diye sordu. «Yani, benden beklediğin herşeyi yapabilecek miyim?»

Oliver içtenlikle anlamamıştı. «Senden ne bekliyebilirim?» Birden aklına birşey geldi. «Ev işini mi söylemek istiyorsun? Annen sana ev idare etmesini öğretir.»

«Hayır,» dedi kız. «Evimi rahatlıkla idare edebileceğimi sanıyorum.»

«Ne öyleyse?» dedi Oliver. «Hizmetçilerin olacak, istediğin kadar.»

«Yok,» dedi, «o da değil...» Birşey; ifade edemediği hattâ tam olarak düşünemediği birşey vardı. Bir gölge. On yedi yaşındayım. İki ay öncesine kadar tanımadığım bir adamdan daha başka bir şeyler olmalı...

Annesi ağlayarak, «Böyle iyi bir adam için, Kutsal Bakirenin önünde diz çöküp dua etmen gerekir,» dedi.

Babası öfkeyle, «O adam sana istediğin her şeyi verecek. Şu anda hayal edebildiklerinden bile fazla şeyler,» dedi.

Kızın zihninde küçük, belirsiz gölge karardı, söndü ve yok oldu. Stephanie D'Alfonso bu uzun boylu sarışın adamı gerçekten sevdiğine karar verdi. Nişan yüzüğü bir kuruş büyüklüğünde yuvarlak bir pırlantaydı.

Ağustos ayının bir cumartesi günü öğleyin St. Rose Kilisesinde evlendiler. (Oliver bir burukluk hissederek, annem büyük bir ihtimalle buraya gelmezdi, diye düşündü.) Rahip kızın büyük amcasıydı, küçük kuzenleri de korodaydılar. Hepsisi akraba olan sekiz tane nedime vardı. Bir de, sonradan görevini yapmaktan vazgeçip zorla dışarı çıkartılan, yüzükleri taşıyan çocuk...

Gelinle damat Abita Şelalesine iki günlük bir balayına gittiler. Oliver çok uzun süre işinden ayrılmak istemiyordu.

İlk aylar geçtikçe Oliver ne kadar fevkalâde bir pazarlık yapmış olduğunu, ne kadar değerli bir kadınla evlendiğini anlamaya başladı.

Çok iyi bir ev kadınıydı. Eskiden beri midesine fazla düşkün olmayan Oliver onun yaptığı yemeklerden zevk alıyordu. Karısının, annesine almış olduğu evde yaptığı değişiklikler de hoşuna gidiyordu. Ev şimdi daha canlı ve daha rahattı. Oliver onunla gittikçe daha çok övünüyordu. Sadece on yedi yaşında olmasına rağmen otuz yaşında bir kadın kadar ciddiydi. Ama aynı zamanda içtenlikliydi de. Evleri hep konuk doluydu; hiç bir zaman yemekte yalnız kalmıyorlardı. Oliver'ın daha önce hiç arkadaşı olmamıştı, oysa şimdi yepyeni bir dünyaya girmişti. Evin boş kaldığı tek zaman pazar ayınlarının yapıldığı zamanlardı. Oliver kiliseye hiç gitmiyordu. Karısı da zorlamıyordu onu. Bazan boş evde oturur ve puro içmekle vakit geçirirdi. Bazan da pazar sabahını bürosunda, ayaklarını tozlu, darmadağınık masanın üzerine uzatır, dinlenerek geçirirdi.

Oliver mutluydu. Gece geç saatlerde, yatağa girmek için soyunurlarken memnunluk duygusu bütün benliğini sarıyordu. Havadaki nem gibi, sis gibi, sivri uçları yumuşatan, herşeyi incelikle birbirine kaynaştıran bir memnunluk duygusu...

O yıl içinde Stephanie gebe kaldı.

ŞİMDİ artık çok yaşlıydı. Günlerini hareketlendiren, sadece zihninin dönüp dolaşmalarıydı. On bir yıl karısı olmuş ve ona beş tane

çocuk doğurmuş olan, Stephanie Maria D'Alfonso'yu çok az hatırladığını ancak şimdi farkediyordu.

Oysa birçok kişiyi; doğru dürüst tanımadıklarını bile hatırlayabiliyordu. Beklemediği zamanlarda yüzleri gözlerinin önünden sırayla geçerlerdi. Örneğin o adam -neydi adı?- ha evet; Saia, Vincet Saia... Altmış yıl önce içki işinde tanıdığı, ince, esmer yüzlü, saçları dökülmeye yüz tutmuş bir adam... Onu üç, ya da dört kereden fazla görmüş olamam. Her seferinde de en fazla birkaç dakika görüyordum, diye düşündü Oliver. Ama onu hatırlayabiliyorum.

Başkaları da vardı. Elli yıl önce ölen eski ortağı Manzini. Sonra düzinelerle isimsiz insan. Yalnız bir kerecik görmüş olduğu insanlar. Örneğin Franciscan Point'daki kumarhaneye gelen o çocuk. Uzun boylu sessiz ve terbiyeli bir çocuktü. Bir kere gelmiş, kağıt oynamış ve bir daha da gelmemişti. Onun yüzünü niye hatırlıyordu? Her pazar sabahı kiliseye, yedi ayinine giderken Kelerec Caddesindeki evin köşesinden geçen ihtiyar kadın... Berberin oradaki, Birinci Dünya Savaşında askere çağrılan ayakkabı boyacısı çocuk... New Orleans'daki ilk yılında gömleklerini ütöleyen Çinli...

Oliver bütün bu yüzleri bir bir hatırlıyordu ama genç karısının yüzünü hatırlamıyordu.

O sıralarda çok meşgul ve başarılıydı. Evlendiğinden iki yıl sonra Saraybosna'da çıbanın başı koptu. Bütün Avrupa savaşıyordu. Oliver düşündü ve kararını verdi. Gömlek fabrikası, Amerikan askerlerine üniforma çıkarmaya başladı. Büyük işler yapıyor ve çok kazanıyordu... Maurice Lamotta hayranlık ve takdirle başını sallıyordu hep. Savaştan sonra, içki yasağı çıkınca Oliver bir kumar daha oynadı. İçki kaçakçılığına başladı.

Herşey Oliver'ın kayıkhanesiyle başlamıştı. Birkaç yıl önce, kentin bir iki kilometre aşağısında, küçük bir kayıkthane almıştı. *Oradan hiç para kazanmadım*, diye düşündü, *ama iyi ki satmamışım*. Yıllarca, Thibodeaux adındaki o kayıkhanede balıkçı sandalları, mavnalar ve arada bir de büyük bir balıkçı teknesi yapıldığı olmuştü. İhtiyar Thibodeaux hâlâ oradaydı ve hâlâ iyi bir tekne yapımcıydı. Oliver'la beraber modelleri çizerlerdi.

Sandal sonunda suya girmeye hazır olunca Oliver, «Şimdi bir yenisine başla,» derdi.

Bu sandallar, amacı için biçilmiş kaftandı. Oldukça büyük, alçak ve küçük dümen dairesi dışında her yanı açıktı. Özenle yapılmışlardı. Hızları da üstündü.

Kayıkhane birdenbire servet getirmeye başladı. İsmi bilinmeyen beyler tekne sipariş ediyorlardı. «Küçük bir filoya sahip olduğunu gizlemek için neden bu kadar sıkıntıya giriyorsun?» diye sordu Thibodeaux. Oliver sadece baktı ona. Thibodeaux, onun bakışındaki kelime haline getirilmeyen gözdağını hissetti ve bir daha sesini çıkarmadı.

İçki yasağı çikalı altı ay geçtiği sırada Oliver hazırды. Büyük tekneler Küba'dan yola çıkıp üç millik sınırın dışında bekliyorlardı. İçkiyle yüklü küçük tekneler ise bunların yanına gelip, gecenin karanlığında son hızla bataklığa geri dönüyorlardı. Hızları herhangi bir hükümet teknesini rahat rahat geçecek gibiydi. Alçaklıkları nedeniyle, nerdeyse bir mavna kadar rahatlıkla suyun üzerinde sekerek bataklıklara girip çıkabiliyorlardı. Pervaneleri bir yere takılmadığı ya da karaya oturmadıkları sürece, az çok güvenli sayılıyorlardı.

Önceleri Oliver teknelerden birini bizzat kullanıyordu. Tıpkı eski günlerdeki gibi, diye düşünüyordu. İçki kaçakçılığı silâh kaçakçılığından pek farklı değildi. Ve birçok bakımdan da daha kolaydı. Oliver'in yasaya aykırı içki kasaları her seferinde değişik bir buluşma yerinden ayrılıyor ve hep değişik yolarla; arabalarla, buz kamyonlarıyla ya da kömür mavnalarının köşelerine gizlenmiş, kente giriyorlardı. Oliver adamlarını yavaş yavaş ve dikkatle seçiyordu. Güvenilir, titiz adamlardı hepsi. Oliver onları iyi yetiştirilmiş küçük bir grup haline getirdi. «Bu işi daha yıllarca yapacağız,» dedi onlara, «ve adam gibi yapacağız.» İlk bir iki yıldan sonra kendisi gitmemeye başladı. Bütün bu çeşit işleri genç adamları yapıyordu. Ayrıca, Esplanade Bulvarındaki bürosunda otururken kendini emniyette hissedebilmek için birçok şerif, belediye reisi ve polis satın almıştı.

New Orleans'da en iyi çalışan, en başarılı içki kaçakçısı ve ülkedeki en iyi küçük örgütlerden biriydi. Daha doğrusu kendisini ziyaret etmek için uğrayan doğulu ve orta batılı kimselerden bunun böyle olduğunu öğreniyordu. Onların bütün tekliflerine fağmen Oliver bağımsız kalmaya devam etti. İş fazla da genişletmiyordu. Tanıdığı ve güvendiği kimselerle çalışmaktan hoşlanıyordu.

Arada bir, sessiz büroda Lamotta'ya «Ne kadar alçak gönüllü olursak o kadar iyi iş yaparız,» dedi... «Ve o kadar da uzun süre dayanırız.»

Lamotta'nın karmakarışık hesaplarla gizlediği bu parayı, rahatlık ve kolaylıkla yasaya uygun işlere doğru yöneltiyordu.

Oliver bunları, bunların hepsini bütün ayrıntılarıyla hatırlıyordu. Hatta hiç tanışmadığı kadınları bile hatırlıyordu. O Şikago tren is-

tasyonundaki kadın gibi. Çok uzun boylu, kahverengi elbisesi ve tüylü şapkasıyla çok şık bir kadındı. Peronda durmuş, trenin istasyona girişini seyrediyordu. Oliver belki kendisini tanıyordur diye bir umutla ona el salladı. Kadın karşılık vermedi. Aceleyle kompartmandan çıktı fakat koridorun tamamen tıkalı olduğunu gördü. Hamal bütün bagajı kapının önüne yığmıştı ve boşaltmakta güçlük çekiyordu. Bir de, paltolarını giymek için boğuşan, Şikago'nun o ürpertici soğuşundan korunmak için eşarplarını bağlamaya çalışan dört tane kavgacı kocakarı vardı... Oliver insanları kenara iterek bir vagon dan diğerine koştu. Sonunda açık bir kapı bularak perona atladı. Ne yapmak istediğine dair kesin bir fikri yoktu. Sadece o kadını bulmak istiyordu. Peronun sonuna, boş rayların, uzayıp gittiği yere kadar koştu. Tekrar aceleyle istasyonun kapısına geldi. Kadın kaybolmuştu. Devamlı akan, çantaların, paketlerine sımsıkı yapışmış yolcu kalabalığı ve bagaj arabalarını itmekte olan kırmızı şapkalı hamalları gördü. Kalabalığın arasında aradığını bulamadı. Nefes nefese durdu. Çok üşümeye başlamıştı. Paltosunu da kompartmanda bırakmıştı. Son defa etrafına bakındı, sonra koşarak vagonuna gitti. Hamal bavulları ancak indirebilmişti. Kocakarılar eşarplarını bağlamış, mantolarının önlerini iliklemiş, yeni iniyorlardı.

Oliver o kadının görünüşünü ayrıntılarına varıncaya değin net olarak hatırlıyordu. Ama Stephanie Marie D'Alfonso'yu unutmuştu. İyi bir koca olmadığı için değil. Bunu düşündükçe daha çok emin oluyordu: İyi bir koca olmuştu.

Ona karşı her zaman incelikle ve anlayışla davranmış, kırmaktan kaçınmıştı. Daha başından bu böyle olmuştu zaten. Düğün gecelerinde, Oliver kızın bakireliğini kanıtlayan kanamadan korkmuştu. O ise hiç ses çıkarmamış, vücudunun bir kasılmasından başka bir tepki göstermemişti. Oliver yaptığı işten o denli tiksinimişti ki, karısına ancak günler sonra tekrar dokunabilmişti. O da ancak, karısı: «Birşey mi oldu?» diye sorduğu için. Ama Oliver o korkuyu hiç bir zaman tamamen atamamıştı üzerinden. Karısı ona her zaman narin ve kolay incinir görünmüştü.

Zavallı kızcağız, diye içini çekti ihtiyar Oliver. Zavallı kızcağız.

OLİVER o gün eve geldiğinde karısını doğum yaparken buldu. Ev telaşlı insanlarla dolmuştu. Kendi aşçısı ile kayınvaldesinin aşçısı fırından bir kızarmış but çıkarırlarken kafa kafaya vermiş gülüşüyorlardı. Karısının iki kuziniyle kocaları salonda domino oynuyorlardı. Daha önce hiç görmediği beyazlar giyinmiş bir hastabakıcı, yanından

aceleyle geçerken Oliver'a selâm verdi. Kayınvaldesiyle doktor ortalarında görünmüyorlardı, yatak odasında idiler. Kayınpederi Oliver'a bir bardak viski doldururken rahip olan amca kapıdan girdi. Beraberinde de daha genç bir rahip getirmişti. «Kuzenim Umberto» diye açıkladı. (Oliver onu hiç hatırlamıyordu.) Karısının 'Harriet Teyzesi' yemek odasının masası üzerine kayınpederin düğün hediyesi, gümüş takımları hazırlıyordu. Pastalarla sandviçleri titizlikle tabaklara dizirken büyük çini süslü çaydanlıklardan çıkan kakao ve kahve kokuları odanın her tarafına yayılıyordu.

«Neden kimse bana haber vermedi?» diye sordu Oliver. «Karım niye çağırmadı?»

Oliver'ın sorusuna kimse karşılık vermedi.

Bir saat kadar sonra daha uzak akrabalar da geldi. Oliver hiç birinin adını bilmiyordu ve öğrenmek zahmetini de göstermedi. Çocuklar bahçede, sessizce oyun oynuyorlardı. Kadınlar balkonda oturmuş onları seyrediyor, bir yandan da kahve ya da kakao içiyorlardı. Erkekler oturma odasına dolmuş viski çekiştiriyorlardı. Oliver tek başına arka balkona gitti ve beklemeye başladı. Saat onda küçük çocuklar şurada burada derin uykulara dalmışlar, kadınların sesi kesilmiş ve erkeklerin de hepsi az çok sarhoş olmuştu.

Bunlar hepsi onun kanından, diye düşündü Oliver. Bir teki bile benim kanımdan değil. Yalnız doğmakta olan bebek hariç. Ne yazık ki, ihtiyar anam bugünü göremedi. Burada nasıl koştururdu şimdi, ve ne kadar da mutlu olurdu...

Kız gece yarısından biraz önce doğdu. Kadınlar ağlaştı, erkekler birer içki daha içtiler. Oliver karısının yanına gitti; uyuyordu, derin bir uykudaydı. «İlk doğumlar bazan güç olur,» dedi doktor. Oliver ürperdi. Onu koruyacağına, canını acıtmıştı. Hastabakıcı toplayıp kaldırmadan önce kırmızı lekeli çarşaflar gözüne çarptı. Tekrar düğün gecesi geldi aklına ve utançtan midesi bulandı. Bu narin, kara gözlü kıza kan ve acıdan başka birşey verememişti.

ÖBÜR doğumda, Oliver herşeyi daha uygun bir biçimde düzenledi. Bir otele gidip iki geceyi orada geçirdi.

Doğuma hiç bir zaman alışamayacağını biliyordu. O herşeye kolayca alışabilmesi ile övünen Oliver. O, adam öldürüp de hiç birşey duymamış olan Oliver. Şimdi, kara gözlü bir kızdan ödü kopuyordu. Doğumlardan önceki haftalar onun için gerçek işkenceydi, karısının yüzüne bile bakamıyordu. Bürosunda geç saatlere kadar kalmak için özürler uyduruyor, Şikago'ya, St. Louis'ye ya da Miami'ye gitmesini

gerektiren işler buluyordu. Doğumun başladığını duyar duymaz şiddetli bir mide bulantısı da başlıyordu. Ve bir duygu daha, tam olarak tanımlayamadığı bir duygu: Karısının vücudundan zorla dışarı çıkmaya çalışan ve arkasından sürüklenerek kan getiren o et parçasıyla ilgili bir duygu. Sanki karısını harap eden, yıkan kendisiymiş gibi geliyordu ona...

O ise hiç birşey söylemiyordu. Fakat Oliver, onun kendisini anladığını, ona hak verdiğini biliyordu. Doğumları mümkün olduğu kadar kocasından gizli tutuyordu. Son iki çocuk zamanından önce doğduğu için, doğumlar evde olmamıştı. Oliver her ikisinde de onunla hastahaneye gitmedi. Bir keresinde Şikago'daydı. Sonuncusu için ise Maria onu uyandırmadı bile. Yatağından yavaşça indi; (O zaman yalnız yatıyordu. Oliver haftalarca önce başka bir odada yatmak için bir sebep uydurmuştu.) Ve annesine telefon etti. Oliver sabah onun kendisine bıraktığı notu buldu.

Bu inceliği Oliver'ı şaşkına çevirdi.

Onun yanında kendini küçük ve önemsiz duymaya başladı. Birşeyler yapmalıydı. Ona bir armağan verecekti; çok güzel, çok pahalı birşey. Her kadın mücevherlerden hoşlanırdı. Mücevher almaya karar verdi. Bürosundan öğleye doğru ayrıldı. Hiç yapmadığı birşeydi bu. Kanal Caddesindeki kuyumcuları dolaşmaya başladı. Gördüklerinin hiç birini beğenemiyordu. O gün öğleden sonra trene atlayıp Şikago'ya gitti. Orada karısına lâyük, pahalı birşey bulacaktı.

Nitekim aradığını buldu. Mutlu ve rahatlamış, kendinden memnun duygularla geri döndü. Karısına aldığı armağan çok, çok pahalıydı. Yalnız daha sonraki yıllarda bu armağanın tam olarak ne olduğunu hatırlayamamıştı. Galiba uzun, bir dizi inciyle bir çift kenarları pırlantalı, ortalarında göz yaşını andıran birer inci bulunan küpeydi. Annesinin; «İnci göz yaşıdır,» diyen sesini duyar gibi oldu. İşte onun için almıştı: Stephanie'nin gözyaşlarına karşılık inci. Daha doğrusu öyle sanıyordu. Şimdi armağanın ne olduğundan emin değildi.

Bu da Stephanie'yle ilgili öbür ayrıntılar gibiydi. Bir türlü hatırlayamıyordu.

STEPHANİE öldüğü zaman Oliver üzüntüden deliye döndü. Ellerini ayakları buz gibi oldu, sonra bütün duygularını yitirdi. Elindeki kibritin alevleri parmaklarına kadar uzanmıştı. Cildinin yandığını kokusundan anladı, ama hiç birşey duymadı.

Elle tutulur bir üzüntü de değildi bu duyduğu. Ansızın bir hiç ol-

muştı. Büyük bir hiç. Stephanie büyük bir kilise töreniyle, koro, ayin, kara örtüler ve leş gibi, dalga dalga gelen günlük ve çiçek kokuları arasında gömülmüştü. Ailesi kadınlı erkekli açıktan açığa ağlamıştı. Birisi bir çığlık atmış, bir diğeri bayılmıştı. Hava keskin bir amonyak ve lavanta kokusuyla doluydu. İki kızı sessiz; gözleri kuru, elleri titriyerek duruyordu. Oliver bütün ayrıntıları hatırlıyordu. Tabutu taşıyanların yüzlerindeki teri, ayakkabılarındaki taşlı yolların beyaz tozunu ve tabutun beyaz orkideden yapılmış örtüsünün kenarlarındaki kahverengi lekeleri.

Kendisi orada yoktu. Kurumuş ağzı ve kafatasının arkasındaki nabız gibi atan o donuk acı vardı. Ama ne bu kurumuş ağız, ne de başının ardındaki acı kendisinin değildi sanki. Parmakları gözlerinin gördüğü şeylerin hiç birine dokunmuyordu. Yürüdüğü zaman havada yürüyor gibiydi. Oysa ayaklarının yere vurduğunu görebiliyordu. Kontrol etmek için, ayağının burnuyla duvara vurdu. Bunu duymuş ve görmüş, fakat hiç birşey hissetmemişti. Giyinirken, parmaklarına nasıl hareket etmesi gerektiğini gözleri söylüyorlardı. İki kızı da oradaydı, ama hiç ilgilenmedi. Karısının akrabaları etrafına üşüşmüşlerdi. Onları belli belirsiz selâmladı.

Bir taş bebek ya da manken gibi hissediyordu kendini. Tahtadan oyulmuş bir adam yataktan kalkıyor ve iki tane ayakla erişemediği bir döşemeye basıyordu. Kahvaltıda ağaçtan oyma parmaklarını birbirine zorla yaklaştırıyordu. Ancak gazetedeki küçük kırışıklıklar onu sımsıkı tuttuğunu kanıtlıyana dek. Sonra gazeteyi gözlerinin hizasına kaldırıyor ve okuyordu. Kahvaltıdan sonra onu traş etmek için bir berber geliyordu. Bu iş için ellerine güvenemez olmuştu. Bürosuna gidiyor, Lamotta'nın söylediklerini dinlemeye çalışıyordu. «Sen karar ver.» Bürosunda, duvarların arasında sıkışmış da nefes almakta güçlük çekiyormuş gibiydi. Yürüyüşe çıkıyor, var olmayan ayaklarının üzerine bütün gücüyle basıyor, hızlı hızlı yürüyordu. Gidecek belli bir yeri olmadan.

Birinin devamlı kendisini izlediğini anladı. Karısının akrabaları onu merak ediyor olmalıydılar. Yoksa Lamotta'mıydı bu? Birini peşine takıp, başına birşey gelmemesini sağlamakla görevlendirmişlerdi. Oliver peşindeki bu yüzü tanıdı. «Benim yanımda çalışıyor bu çocuk,» dedi yüksek sesle ve duygusuz parmaklarıyla çenesini kaşdı. «Adı, adı neydi? Hah, tamam Robert Caillet.»

Oliver, koları iki yanından sarkarak durdu ve çocuğa bakmaya başladı. Robert Caillet de saklanmak için bir çaba sarfetmeden durdu. Oliver arkasını döndü ve yürümeye devam etti. Bir daha arkası-

na bakmadı. Sadece yürüyordu, yüzünden aşağı ter damlayana ve bacak kasları ağrıyana kadar. Sonra dinlenmek istedi. Bir telefon direğine yaslandı. Tramvay durağının boyası çatlamış bankına oturup kelimeleri ilk defa görüyormuş gibi reklâmları okudu: NEZLEYE KARŞI CCC. Kimi zaman bir kilisenin alçak beton duvarına oturup, ayaklarının altındaki toprağı eşeliyen böcekleri seyrediyordu. Hiç denecek kadar az yiyor ve acıkma hissi duymuyordu. Sokaklar kararınca, nerede olduğunu ve eve nasıl gideceğini kestirmek için levhalardaki yazıları okuyordu.

Robert Caillet hep peşindeydi.

Oliver bu dönemin ne kadar sürdüğünü kesinlikle bilmiyordu. Şanki günler saat ve dakika kavramlarından yoksundu. Sadece ölmeyen, geçen zaman vardı. Artık saatine hiç bakmıyordu, saatin yüzündeki sayıların yok olduğuna inanmaya başlamıştı.

Bir akşam güneş batarken durmadı. Sokak lâmbaları sarımsı ve hafif bir ışıqla yandı. O gün hava serinlemişti. (Bir mevsim değişimi mi? Sıkıntıyla ve fazla merak etmeden düşündü.) Henüz yorgunluktan halsiz düşmemişti. Belli belirsiz, güç anlaşılır bir plânu vardı. Tasarısı kelimelerle ifade edebileceği kadar berrak değildi. Karondolet Caddesinden aşağı doğru yürümekte olduğunu farketti. Pansiyonların, köhne barların yanından; amaçsız, kısa süreli öfkelerin, bir dakika içinde başlayıp biten kavgaların arasından yürüyordu. Howard Caddesine gelince saptı ve istasyona doğru yürümeye başladı. Şimdi yavaşlamıştı. Zenci orospuların sokağıydı burası. Kaldırımlara dizilmişler, Oliver'a sesleniyor, işaret ediyorlardı. Oliver ilk baştakilerden birinin önünde durdu. Çok kara bir kızdı bu. Taranmamış saçları küçük bukleler haline getirilmiş ve sarı tokalarla tutturulmuştu. Yeşil tafta elbisesinin eteği sökülmüştü. Yüksek topuklu kırmızı ayakkabıları vardı.

«Çok pis,» diye düşündü Oliver. «Üzerinde, o karmakarışık saçlarının arasında, o kara derisinin kıvrımlarında gizlenmiş yengeçler vardır mutlaka.» Dudakları uçuklamış gibiydi; ama belki de çok fazla dudak boyası sürmüştü. Kalçaları dar, göğsü yassıydı. Kolları vücudunun iki yanından aşağı sarkıyor, pembe avuçları dışarı bakıyordu. Kadın çirkindi ve leş gibiydi. Oliver, «Ne kadar?» diye sormakta olduğunu farketti.

«Yedi dolar.»

«Çok fazla.»

Oliver, dizi dizi orospuların kapı önlerinde oturdukları, pencere-

lerden sarmakta oldukları geniş caddeden aşağı baktı. Cadde kara deriler ve parlak elbiselerle doluydu.

Kadına bir daha göz attı. Soluk ışığın altında yüzü hiç görünmüyordu. Sadece gözlerinin akları ve altın kenarlı dişlerinin parıltısı seçiliyordu.

«Gidelim,» dedi.

İşi bittiğinde, o çocuk yine kapının dışında bekliyordu. Her zamankinden fazla sokulmuştu. Ne olup bittiğini merak etmişti herhalde.

Oliver şimdi şehre kadar yürüyecek ve St. Charles Otelinin önünden bir taksiye binecekti.

Gecenin serinliğinde bile o odanın kokusu Oliver'ın peşini bırakmıyordu. Kadının terli derisini, odanın kırıltısız havasını unutamıyordu. Sonra o dayanılmaz, bayatlamış şehvet kokusuyla bir ahırı andıran, bir yılan deliği kadar küflü o yatak! O yatakta yatmış, yuvarlanmış ve bunu yapabilmek için iki buçuk dolarlık bir orospuya yedi dolar ödemek zorunda kalmıştı.

Ellerini inceledi. Hiç değişik görünmüyorlardı. Burnunu çekerek orospunun pis kokusunu yeniden duydu. Onu bir parfüm gibi içine çekti. Sefalet ve pislik kokuyordu.

Yürüyüşü biraz daha canlanmıştı. Yürüyüş sırasında bir an, parmak ve ayaklarındaki duyuların geri geldiğini duydu. Gerçek gittikçe çoğalan bir acıyla, bu duyular bir anda üzerinden aktı. Otele varıp da bir taksiye işaret edebildiği zaman zorlukla yürüyordu. Dişlerini sıkmış, gözlerinin kenarlarında yaşlar birikmişti.

«Dur,» dedi şoföre. Onu hâlâ izlemekte olan on metre uzaktaki çocuğa işaret etti. «Nasıl olsa aynı yere gidiyoruz. Bari benimle gel,» dedi.

Çocuk sessizce arabaya girdi. Oliver oturduğu yerde arkasına yaslandı. Parmaklarını birbirine vuruyor, dalgalar halinde gelen acıyı sevinçle karşılıyordu.

ROBERT

IHTİYAR onu St. Charles otelinin önünden taksisine çağır-
dığında Robert Caillet yirmi bir yaşındaydı. Belle River'lı, uzun boylu,
ince bir Cajun'du. Babası yoktu, annesi de Robert on iki yaşındayken
ölmüştü. Kuzenleriyle birarada yetişmişti. Balıkçı kulübelerinde, ot-
tan şiltelerin üzerinde yatmış, yelkenli gemilerde çalışmıştı. Ellerin
derisi soyulup kollarında çizgi çizgi izler kalana kadar, savaş gemi-
lerinin ziftini temizlemişti, balık ağlarından. Sırtı ve omuzları istirid-
ye sepetlerinin ağırlığından sızlayana kadar istiridye sandallarında
çalışmıştı. Bir gün, Theophile Beauchamp'ın sandalındayken bacağı-
na birşey çarptı. Robert baktı. Sırtına büyük bir zıpkın saplanmış, ok-
yanuslara özgü bir çeşit pisi balığının çırpınmakta olduğunu gördü.
Pantolonunun ıslanmaması için paçalarını kıvırmıştı.

Robert bir daha oraya dönmedi. Yolda durdurduğu arabalara bi-
nerek Baton Rouge'a vardı. Bacağı yol boyunca acımişti. Yarası ka-
buk tutuyor, sonra tekrar açılıyor ve tekrar kabuk tutuyordu. Nihayet
aylar sonra büyük, beyaz bir iz bırakarak kapandı. Baton Rouge'da ilk
önce ayakkabı boyacılığı yaptı. Sonra bir işyerine girdi. Görevi evle-
re mal taşımaktı. Çalıştığı eczane aynı zamanda içki kaçakçılığı için
kullanıldığından, Robert sağa sola kaçak içki de taşımaya başladı.
Birgün yasal bir iş için New Orleans'a, Oliver'ın bürosuna gitmişti.
Baton Rouge'daki kaçakçı, (Ona mallarını Oliver sağlıyordu) Oli-
ver'a Baton Rouge'da bulunan ve böcek denilen bir çeşit küçük ist-
akozlardan göndermişti. Robert, Oliver'ın bürosuna, elinde sular
damlayan bir kese kâğıdında on beş kilo yeşil istakozla girdi. Paketi
bir köşeye bıraktı. Maurice Lamotta ile kısaca konuştu; sonra ikisi

de torbayı yüklenerek tekrar aşağı indirdiler ve arabayla doğru İhtiyar'ın mutfağına götürdüler. Lamotta da İhtiyar gibi, istakozdan hoşlanmazdı. Ama gelen armağanları her zaman büyük bir incelikle kabul ederlerdi. Yolda Lamotta, torbanın içinde solucan gibi kıvrılan, kavga eden ve birbirini yiyen böcekleri düşünmeye çalışarak bu genç adamla konuşmaya başladı. Sonra sıradan konuşmanın yerini gerçek bir ilgi aldı: Acaba Caillet, New Orleans'da çalışmak ister miydi?

«Kimin için?» diye sordu Robert. Lamotta buna kesin bir karşılık vermedi. Farkeder miydi? Parayı aldığı sürece farketmezdi Robert için, hem de hiç farketmezdi.

Bunu izleyen iki yıl boyunca Robert Caillet İhtiyar'ın kaçak içkilerini arabayla taşıma işini yaptı. Bu iki yıl boyunca İhtiyar Robert'ı ancak uzaktan görüyordu. İhtiyar bütün işini Maurice Lamotta ile çözümlüyordu. İhtiyar kendisini bürosundan dışarı dar attığı o gün, Robert Caillet da raslantı olarak, orada mal bekliyordu. O sırada elinde başka kimse olmadığı için Lamotta, Robert'ı İhtiyar'ın peşine takmıştı. «Gözden kaçırma,» dedi Lamotta, «Sadece gözden kaçırma, yeter.» O gün Robert, Lamotta'ya bir kaç kez telefon edip nerede olduklarını bildirdi. Bu titizliği ve becerikliliği ile Robert, Lamotta'nın öylesine gözüne girdi ki, Lamotta ertesi gün tekrar onu İhtiyar'ın arkasından gönderdi. Daha ertesi gün yine... Sonra da hergün. Robert, elli yaşındaki bir ihtiyarın bu tempoyu sürdürebilmesine şaşıyordu. İhtiyar, yürüyen bir manken gibi bacakları dimdik, yorulmadan, sokak sokak dolaşıyordu. Robert da bir yandan küfrediyor, bir yandan da onu izliyordu. Hiç böylesini görmemişti ama İhtiyar'ın tekine de pes etmeğe niyeti yoktu. Ne kadar çılgın bir enerjiye sahip olursa olsun.

İhtiyar onu taksiye çağırdığı zaman Robert bitkin bir haldeydi. «Ama İhtiyar da en az benim kadar yorgun,» diye düşündü.

«Bu gece benim evimde kal,» dedi İhtiyar, «Yarın sana yeni bir iş vereceğim.»

«Peki efendim.» Robert o denli bitkindi ki, neredeyse Lamotta'ya telefon edip raporunu vermeği unutacaktı. Verdiği son rapor oldu bu.

BUNU izleyen yıllarda Robert, İhtiyar için her çeşit iş yaptı. Boğucu yaz sıcaklığında kan ter içinde, büyük mağazanın alt katında tezgâhtarlık yapıp perakende mal sattı. Ciddî bir gece memuru olarak İhtiyar'ın otelinin resepsiyonunda çalıştı. Bu lüks bir otel olduğu için, Robert'ın yerine yakışır bir biçimde çok saygılı ve incelikli davran-

ması gerekiyordu. Mallarını İhtiyar'dan alan kaçak içki bayilerini ve kulüpleri dolaşma işini de yaptı Robert. İhtiyar'ın talimatına uyarak hiç birşey yapmıyor, sadece etrafı seyrediyor ve oradakilere varlığını duyuruyordu. Özellikle arada sırada devriyedeki polislerle ufak rüşvetler vermesi gerekiyordu. İhtiyar her zaman rüşvetlerin doğrudan doğruya adamların ellerine verilmesini isterdi. «Bu bölge şefleri var ya,» derdi, «parayı diğerlerine dağıtacaklarına hiç bir zaman güven olmaz.» Onun için Robert, onlukları, yirmilikleri dostça bir gülümemeyle teker teker ellerine verirdi.

Bu arada Robert, içki taşıma işine de devam ediyordu. Haftada bir ya da iki kez, kasalarla içki taşıyabilecek güçte sağlam makasları olan büyük arabayı alıyor ve bu işte kullanıyordu. Araba kullanmak ve açık havada olmaktan hoşlanıyordu ama her seferinde de biraz korkuyordu. Diğer şoförler bu işten gülererek söz ediyorlardı. «Hiç bir iş yapmadan iyi para,» diyorlardı. Ama Robert hiç söz açmıyordu bu işten. Bu konuda konuşursa bir şanssızlık olacağını sanıyordu.

Bir gece İhtiyar'ın şoförlerinin başı derde girdi. Hatta ikisi tutuklandı. Robert da durduruldu ama neyse ki arabası boştu. Midesindeki bulantıyı bastırmak için bir sigara yaktı. Rahat ve ilgisiz görünmek için de şapkasının kenarını düzeltilti. Çok ucuz atlatmıştı: Tam malı alacakken bir önseziyle evlerin çevresinde bir tur daha atmaya karar vermişti.

Doğru İhtiyar'a gitti. «Artık paranın bir değeri kalmadı,» dedi. İhtiyar; «O bölge sağlama bağlanmıştı. Sözde oradakilerle anlaşma yapılmıştı,» diye karşılık verdi.

«Demiryolundan geçerken anlaşılmış,» diye ekledi Robert.

Oliver elinde tuttuğu telefon ahizesine homurdandı; «En hıyar he-rifler bile dolu bir arabanın demiryolundan geçişini boşundan ayır-eder... Yıllardır onlara bunu görmezlikten gelmeleri için para veriyorum. Ama artık hiç birinin gözü doymaz oldu. Dur bakalım, şu çocukların işini halledeyim.»

Robert İhtiyar'ın ününü biliyordu. Adamlarından hiç biri hapiste uzun süre kalmaz, hiç biri mahkûm olmazdı. Bazan o denli çabuk haber alırdı ki, tutuklanan şoför karakola getirildiğinde, avukatı orada bulurdu. İhtiyar'a birinin tutuklandığını haber vermek için telefon edenler vardı. Tabii bu işin her zaman bir karşılığı da olurdu. Şoför avukatın elini sıktıktan sonra hemen yeni bir mal yüklemeye giderdi. İhtiyar her zaman işleri sessiz ve sağlam bir biçimde hallederdi.

O sabah elinde telefon, İhtiyar yarı Robert'a yarı kendi kendine anlatarak, «Bu usul çok pahalıya maloluyor. Bu gidişle fiyatları yük-

seltmem gerekecek,» dedi. «Ama yine de kentteki en iyi mal bende. Para kazanmaya devam ediyorum.»

Robert bunun doğru olduğunu biliyordu. Dışardan gelen viski, cin ve romlar, etiketlerinin üstünde yazılandan başka birşey değildi. İhtiyar'ın, daha çok kulüplere satılan etiketsiz viskisi, o bölgede oraya buraya serpiştirilmiş küçük ve gizli damıtma fabrikalarının yaptığı iyi cins içkiydi. (Bazan Robert'a tepelerde ve bataklıkta her ağaç kümesinin altında gizlenmiş küçük bir viski imbiği varmış gibi gelirdi.) Bu fabrikaların hepsi yerleşik olarak çalışıyorlardı. İhtiyar da çalışanların hepsini tanırdı. Bu adamların ürettikleri içkinin ölümüne ya da körlüğe yol açma olanağı yoktu. Robert sık sık bunları denetlemeye gönderirdi. İşçilere, sattıkları maldan birer bardak dolusu, sek olarak içirilirdi.

«Şimdi çocukların başını dertten kurtarmam gerek.» İhtiyar elini sallayarak Robert'ın dışarı çıkmasını istedi. Yanında Lamotta'nın ince, gri gölgesinden başka birşey olmamalıydı telefon ettiğinde.

Robert İhtiyar'ın el hareketini gördü ve çıkması gerektiğini anladı. Fakat biraz daha oyalanmak, kirli pencerelerin altından sızan ışıktan toz taneciklerinin yüzdüğü loş, kahverengi ofiste biraz daha kalmak istiyordu. Bu yüzden (İhtiyar'ın zaten bildiğini bile bile.) «Verecek haberlerim var daha,» dedi. «Biliyorum, sizin çocuklarınızdan biri değil ama, Burt Phillips dün gece Napoleonville civarında öldürülmüş.»

İhtiyar, «Dün sabah,» diye onu düzeltti.

«Phillips'in yanında av tüfeği varmış». Lamotta bu konuşmanın anlamsızlığına bıyık altından gülümsüyordu. İhtiyarın şoförleri hiç bir zaman yanlarında silah bulundurmazlardı. Onlar yetkinliğe yaklaşan gizliliklerine, devamlı yol değiştirmelerine, kendi çılgınca araba kullanışlarına ve İhtiyar'ın verdiği rüşvetlere güvenirlerdi. Başlarına birşey gelirse; polis ya da eşkiyalar tarafından durdurulurlarsa hiç direnmezlerdi. Sadece gülümserler ve bu işin içinde olan herkesin önceden bildiği şeyi tekrar ederlerdi. Yani İhtiyar'ın sonradan o arabadaki içkileri tekrar satın alacağını.

Bu sistem iyi işliyordu. İhtiyar, bütün çalışma hayatı boyunca sadece iki şoförünü kaybetmişti. Onlar da aynı gece, aynı yolda Braithwaite adlı bir kasabadan gelen üç gang özentisi genç tarafından öldürülmüştü. Robert bunu hatırlıyordu; İhtiyar'ın yanına yeni girmişti o zaman. Aynı hafta içinde bu üç gangster taslağı tam Braithwaite Postanesinin karşısında bir arabadan dışarı atılmışlardı. Üçü de jilotle kesilerek öldürülmüş, sonra da kanamalarını durdurmak için iti-

mayla bezlere sarılmışlardı. Lamotta İhtiyar'a, cenazelerine çiçek göndermesi için ısrar etmişti: «Herkes bağıntıyı kurar böylece. Güzel olur.» İhtiyar, «Gereksiz bir duygusallık,» demişti kesin bir tavırla. «Zaten herkes anlayacak.»

«Şiddete gerek yok.» İhtiyar tekrar elini sallıyarak Robert'ı çıkarmak istedi. «Parayla çözümlenmiyecek birşey olmadığı sürece... Hadi, şimdi çık dışarı, işim var.»

Böylece yapılacak başka birşeyi olmadığı için, Robert Caillet büyük mağazanın ön kapısında, kenarında boydan boya kırık dişleri andıran yanık ampullerin bulunduğu eski püskü tentenin altında durdu. Esplanade Bulvarının dizi dizi ağaçlarla donanmış yeşilliğine baktı, düdük çalan gemileri dinledi ve nehrin yüzeyinden gelen, hafif, ekşimsi rüzgâr kokusunu içine çekti. Erken gelen birkaç müşteriyi eğilerek, gerektiği gibi inceliyle selâmladı. Genç bir kadın ona sıcak sıcak gülümsüyordu.. Ama bu sabah bunu farketmeyecek kadar canı sıkındı.

ROBERT Caillet'nin büyümeğe başladığını ilk farkedene İhtiyar olmuştu. «Herhalde yeteri kadar yiyor olmalısın, kerata. Demek iyi beslenirse senin gibi bir Cajun bile büyüyor...» Robert'ın vücudu öne doğru sarktı. Sonradan aldığı santimlerden utanmıştı. Hatta bir süre yemek bile yememeye çalıştı ama birkaç gün sonra başı dönme, sersemlemeye başladı. Durup dururken, hiç bir neden yokken tiz bir sesle kıkırdıyordu. Çaresizlik içinde tekrar yemeğe başladı. Hayatında bu denli aç olduğunu hatırlamıyordu. Tabii kuzenlerinin evinde, burada bir günde yediği yemek kadar iyi yemeği bütün bir hafta boyunca bile bulamazdı.

«Tuhaf şey,» diye düşündü. Demek onun çocukluğunda, böyle bol yemek yiyenler varmış da Robert'ın haberi bile yokmuş. Ve haberi olmadığı için, böyle birşeyin mümkün olacağını da düşünmemiş.

Birşey daha vardı. Robert düşünmeye başladığını farkediyordu. Herşey üzerinde kafa yormaya başladığını. Eskiden bunu da yapmazdı. Hoş eskiden üzerinde düşüneceği birşey de yoktu ya...

Hatta Robert'a İhtiyar'ın yanında çalışmaya başlamadan önce hiç yaşamamış gibi geliyordu. O zamanlar bir köpek ya da belki bir tavuk gibi, sadece oradan oraya koşturup yemek aramış; yemek bulmak için toprağı eşelemiş, uğraşıp durmuştu. Robert o yıllarda gerçekten yaşamamıştı. Hiç birşey de görmemişti.

İhtiyar'ın en büyük eğlencelerinden biri Robert'ı dışarı öğlen yemeğine ve oradan da bir elbise diktirmek için terziye götürmekti.

«Bunun kolunun iki santim daha uzun olması gerek. Nasıl başarıyorsun bu işi?» İhtiyar gülerken Robert da şu andakinin iki mislini yiyebileceği düşüncesiyle kendi kendini avutuyordu.

ROBERT çalışmadığı geceleri sevgilisinin evinde geçiriyordu. Kızın ismi Nella Beauchardrais idi. Robert onunla altı ay önce, annesiyle beraber dükkâna geldiğinde tanışmıştı. Boş zamanlarını genellikle onun evinde geçirdiği halde kızla çok ender olarak yalnız kalıyor ve hiç bir zaman da onu yalnız başına dışarı çıkaramıyordu. Nella yakında yirmi yaşına basacaktı. Namuslu bir kızdı, ailesi de son derece ciddiydi. Bazan yanlarında Nella'nın kızkardeşi, annesi ve bir iki arkadaşı da olduğu halde sinemaya giderlerdi. Bazan da piknik yaparlardı. Fakat daha çok arka bahçede asma çardağının altında oturup iskambil oynarlardı. Kızın annesi içeri girip çıkar ya da arka bahçeden onları gözetlerdi. Arada bir de babası görünürdü. Kulaklarının çevresinde kalan siyah saçlarıyla kabak kafalı, kısa boylu bir adamdı. Yürüdüğü zaman hışırdayan kolalı beyaz bir gömleği vardı. Adam dişçiydi. Evin yanındaki muayenehaneleri de hep açık olurdu. Bazı kimseler işten sonra gelmeyi tercih ederlerdi. Zaten o saatte dişçinin yapabileceği daha iyi bir işi de yoktu. Purosundan birkaç nefes çektikten sonra işinin başına dönerdi.

Robert, bu evde genellikle her zaman sıkılırdı. Nella, kahverengi saçları, kahverengi gözleri ve zayıf vücuduyla fazla güzel bir kız değildi. Robert sinemadan hoşlanmaz, iskambil oynamaktan ise nefret eder sayılmazdı. Nella'nın annesini kafasız, kızkardeşini de aptal buluyordu. Neden her gün oraya gittiğini ise kendi de bilmiyordu.

O gün Nella Robert'a sordu, «Saçım böyle iyi olmuş mu?»

«Evet,» dedi, «olmuş. Uzadı mı kısaldı mı?»

«Aaa... çok daha kısaldı,» dedi Nella. «Farkına varmayacağını biliyordum.»

«Ama böyle güzel olduğunu farkettim.»

Nela gülümsedi ve iskambillerle avucunun içine vurdu. (Robert'ın gözünün önüne ihtiyar geldi. O da telefonla avucunun içine vururdu, dünyanın saçmalığına sinirlenince.) «Robert, geleceğini düşünmez misin sen hiç?»

«Hayır,» dedi Robert, «hayır, galiba hiç düşünmüyorum.»

«Daha iyi bir iş bulamaz mıydın?»

Robert başının üzerindeki yeşil asmalara baktı. «İhtiyar'ın, Bay Oliver'ın ihtiyacı var bana.»

«Akraban mı oluyor?»

Robert onun gözlerinden, ihtiyar'ın artık kentte zengin bir adam olarak tanındığını anladı. «Hayır,» dedi kesin bir biçimde. «Hayır, ak-rabalığımız filan yok. Ama bana çok emeği geçmiştir.» Robert'ın as-madan gözünü ayırmadığını gören Nella;

«Daha sonra asmadan üzüm toplıyabilirsin; hepsi orada duruyor. Sonbaharda, yani oldukları zaman,» dedi.

«Olur,» dedi Robert incelikle.

«Ama Robert, cidden, bir meslek sahibi olsan daha iyi olmaz mı senin için?»

«Ben mi?» dedi Robert, «ben işimden memnunum.»

«Örneğin kuzenim Noel Belachaise gibi. Bir uzman o. Ya da ba-bam gibi.»

«Fena fikir değil,» dedi Robert.

O gece erken gitti. Neredeyse uyuyup kalacaktı. «Gelecek cumar-tesi Milnebourg'a gidelim mi?»

Nella somurttu. «Biliyorsun ki annem öyle yerlere bırakmaz beni.»

«Peki ya İspanyol Kalesine? Cumartesi günü İhtiyar'ın büyük ara-basını ödünç alırım.»

Kız hâlâ memnun değildi. «Cumartesi işçilerin izin gecesi.»

Robert sonunda yüksek sesle güldü. «Benim de yerim onların arası herhalde.»

Cumartesi günü gittiler; kızkardeşi, annesi ve Nella. İhtiyar'ın bü-yük, gösterişli yeni Packard arabasıyla, akşamın alacakaranlığında New Basin Kanalı boyunca sarsıla sarsıla gidiyorlardı. Robert üç ka-dını evden aldığı andan itibaren sis gibi üzerine çöken bir sıkıntı his-setmeye başlamıştı. Bu sis onların saçma sapan, anlamsız konuşma-ları arasında gittikçe koyulaşarak artıyordu. Sonunda Robert'ı bir çar-şaf gibi sardı. Göl kenarındaki küçük parkta ağaçların altında onlarla saygılı bir tavırla oturdu. Borazan ve davul gümbürtüleri arasında kaybolan bir müzik çalarak yaklaşan askeri bandonun sesini dinledi. Gölün serinliğinde yavaş yavaş, bir ileri bir geri, onlarla yürüdü. Es-ki taşlara ayakları takılıp, kalenin dökülen duvarlarının üzerinden öbür tarafa bakarlarırken onlarla beraber gülmek zorunda duydu kendini.

«Robert,» dedi Nella, «haydi eve gidelim. Sana gerçek bir sürpri-zim var.»

«Sahi mi?» O da ne acaba, diye düşündü Robert sıkıntıyla. Ge-cirdiği bu tatsız akşam onu iyice uyuşturmuştu.

«Dünyanın en güzel dondurmasını yaptım. Biliyor musun, bütün akşamı arka balkonda dondurma makinasının kolunu çevirmekle ge-çirdim.»

«Başka ne işin var zaten?»

«Aptal. Dondurma şahane oldu, bayılacaksın. Hem de limonlu.»

Nella'nın isteğine uyarak eve gittiler. Ön balkonda, salıncakta oturlurken, (asma çardakta yazın sivrisinekler rahat vermediği için orada oturulmuyordu,) Robert'ın aklına ansızın bir fikir geldi. Bu düşünceden ödü koptu ama yine de kelimeler ağızından döküldü.

«Nella,» dedi, «benimle evlenmeye ne dersin?»

Yüzündeki kıpırtısız, boş ifadeden Nella'nın bunu beklediğini ve bunu kelimeler halinde duymaktan büyük bir zevk duyduğunu anladı.

«Valla,» dedi, «bu kadar önemli bir konuyu, eh, herhalde biraz düşünmem gerek.»

«Okey,» dedi Robert.

«Bu argo konuşmalar hiç hoş olmuyor, değil mi?» Yüzünü ekşitti. «Bir hafta düşüneyim bu konuyu.»

İşte ezberlenmiş bir cümle daha. Kız gerçekten iyi hazırlanmıştı.

«Biliyorsun, biriyle yaşantını birleştirmeyi düşününce önemli olan çok şey vardır.»

Robert kızın bu resmî ifadesine gülümsedi. «Örneğin?»

«Şey...» dedi. «Seni kırmak istemem Robert, ama örneğin çocuklarımız olursa ve senin ne iş yaptığını öğrenmek isterlerse, onlara senin içki kaçakçısı olduğunu söyleyebilir miyim?»

«Benim büyük bir mağazada çalıştığımı söylersin. Olmaz mı?»

«Ama senin sadece bir kâtip olduğunu nasıl söylerim?»

«O zaman içki kaçakçısı olduğumu söyle.»

Nella içini çekti. «Belki,» dedi. «Dükkânda daha iyi bir işe geçersin.»

«Okey,» dedi Robert sırtarak. «Nefis dondurmayı görelim.»

Robert o gece geç saate kadar kaldı. Nella'yla balkonda, bir çiçek saksısının arkasında, yarı yarıya gizlenmiş bir köşede oturdular. Robert, evlenme teklif ettiğinden beri Nella'nın annesinin ortalarda olmadığını farkettil. Artık kabul edildiği için miydi? Yoksa onu artık kafese koyduklarını, bundan sonra zararsız olacağını sandıkları için mi?... Her iki halde de gülünçtü. Bu çeşit hikâyeler İhtiyar'ın da çok hoşuna giderdi. Sabahleyin ona anlatmaya karar verdi.

Robert, tatlı bir yaz gecesi salıncakta hafif hafif sallanarak gelecekteki karısıyla beraber limonlu dondurma yiyor ve İhtiyar'ın bu işe çok keyifleneceğini düşünüyordu.

Yüksek sesle güldü.

«Niye gülüyorsun?» Nella, Robert'ın yanına iyice sokulmuştu.

«Hiç, aklıma birşey geldi de.»

«Arada bir de beni düşünsen ne kadar iyi olacak.»

«Senin için ne düşündüğümü tahmin edemezsin.»

Örneğin: Nella'yla annesi nasıl haberleşmişlerdi? Annesi nereden biliyordu? Nasıl işaretleşmişler, ne yapmışlardı? Yoksa annesi yakın bir yere gizlenmiş de onları mı dinlemişti?

«Evet,» diye düşündü Robert; «İhtiyar çok çok eğlenceli bulacak bunu.»

BU konuşmadan iki gece sonra Robert'ın mal almaya gitmesi gerekmişti. Bavulu düzenle hazırlanmış yirmilik dolar desteleriyle dolu, Houston trenine bindi. İhtiyar'ın bir borcunu ödeyecekti. Robert, adını ve adresini cebinde taşıdığı bir adama bavulu teslim etti. Yemek yedi ve New Orleans'a giden ilk trene yetişti. Yol boyunca bir kez bile Nella'yı düşünmemişti. Ama şimdi, kentin eteklerindeki ilk bataklık ve kulübeler görünmeye başlayınca, başka birşey düşünemez olmuştu. Nella'nın ince vücudu penceredeki perdelerin üzerinde dolaşıyor, yüzü camda parlıyordu.

Arka kapıyı anahtarla açıp da ofise girdiğinde daha erkendi. Dallarında palamutların çıkmaya başladığı kalın meşe ağaçlarının altı oldukça serindi.

İhtiyar telefonla konuşuyordu. Robert'ı eliyle selâmladı ve konuşmaya devam etti. Lamotta başını uzatıp, «Dün bir mektup geldi size Bay Robert,» dedi. «Bir çocuk getirdi.» Dosya dolabının üzerinden dörtköşe beyaz bir zarf aldı. «Önemli olmalı. Dışarda büyük işleriniz var mı?»

Robert zarfı yırtarak açtı. İki satırlık, imzasız bir mektuptu. «Seni ömrüm boyunca bir daha görmek istemiyorum.»

İhtiyar telefon konuşmasını bitirdi. «Houston'da işler iyi gitti mi?»

«Dediğiniz gibi teslim ettim.»

«Dert çıkmadı ya?»

«Hayır.»

«Bugün tatil yap,» dedi İhtiyar. «Dinlenmeyi hakettin.»

«Peki,» dedi Robert ve mektubu cebine yerleştirdi.

Saat sekize birkaç dakika vardı. Robert doğru Nella'nın evine gitti ve zili çaldı. Beklerken hafifçe çenesini kaşıyordu. Trende traş olmadığı için sakalı sıcakta kaşınmaya başlamıştı.

Zenci hizmetçi kapıyı açtı, gözlerini kırıştırtarak Robert'a baktı ve kapıyı hızla vurarak kapattı. Robert tekrar zili çaldı, kapıyı açan yoktu. Yalnız arada bir perdeler oynuyordu.

Eve gitti, traş oldu ve üstünü değiştirdi. Tekrar oraya gitti. Nella'nın annesi tam kapının önünde duruyordu. Sesi titreyerek, «Eğer buradan gitmezsen kocamı çağıracağım. O seni burdan uzaklaştırmayı bilir,» dedi.

Robert, kadınla aralarındaki boy farkını zihninde kıyaslıyor ve söylediklerinin mümkün olup olamayacağını düşünüyordu. O sırada kapı tekrar çarpılarak kapandı. O kadar hızlı çarpılmıştı ki, Robert kapı kulpunun düştüğünü ve iç döşemede ses çıkardığını duydu.

«Hepiniz çıldırmışsınız,» dedi. «Ne oluyor Tanrı aşkına?»

Bir sigara yakıp bekledi. Saksıların arkasındaki salıncağa oturup hafif hafif sallanmaya, Nella'nın yanında olduğunu hayal etmeye başladı. Sonra ön kapıdan çıkıp arabasına doğru ilerledi.

Sigarasını orada bitirdi. Belki birşeyler olur diye bekledi, ama hiç birşey olduğu yoktu. Perdeler bile kıpırdamıyordu. Mekanik hareketlerle motoru çalıştırdı. Az benzin kalmış olduğunu farkettiler ve benzin almak üzere hareket etti.

Araba yepyeni bir Studebaker'dı, daha alınlı bir hafta olmamıştı. İhtiyar durmadan araba değiştirmekten hoşlanırdı. Bu sayede tannınması güçleşiyordu. Arabaların bazıları kendi adına, birçoğu da değişik adlara kayıtlıydı. Bu Studebaker şimdilik Robert'in adındaydı. «Farketmez ya,» diye düşündü Robert. «Yine de benim değil.»

«Doldur,» dedi benzinci çocuğa.

«Ne araba be,» dedi çocuk. «Yeni, değil mi?»

Robert başını salladı. «Ön camı sil, oğlum.»

«Herşeyi var mı?»

«Evet,» dedi Robert. «Herşeyi var.»

«Herhalde epeyi pahalıdır.»

«Evet,» dedi Robert. «Epeyi pahalı. Ama bazı kimseler için paranın önemi yok.»

Gözünün önüne İhtiyar geldi. Onunla alay etti Robert içinden. O, diye düşündü, eline geçen her kuruşa sımsıkı yapışan o... Masa ve telefonunun başından çok ender ayrılan, herkesten çok tanıdığı olan ve her işi çözümlemeyi beceren o...

Robert, pırıl pırıl temiz ön camdan dışarı gözlerini dikmiş, hiç birşey görmeden duruyordu. Sonunda çocuk omzuna dokundu. «Beyefendi, birşeyiniz mi var?»

«Yok, yok.» Robert gülmeye başladı. «Oğlum,» dedi, «ben biraz önce bir kazık yedim, yalnız nedenini anlayamıyorum...»

Çocuğun sivilceli, zayıf yüzünde endişeli bir ifade belirdi. Robert ona bahşiş olarak birkaç dolar verdi. Arabasına binip oradan uzakla-

şırken, çocuk hâlâ orada duruyor, elindeki kâğıt paralara hayretle bakıyordu.

Çocuk rahat bu paraları biran önce elden çıkarır, diye düşündü Robert. Çünkü mutlaka onları sahte sanıyordur.

Robert Nella'nın evinin önünden bir kere daha geçti ama durmadı. Babasının arabası girişe park edilmişti. Demek ki sonunda gerçekten onu çağırmışlardı. Elinde bir silâh kapının arkasında mı oturuyordu acaba? Belki de Nella'ya başını dayayıp ağlaması için omuzunu uzatmıştır.

En azından ağlıyor olmalı Nella, diye düşündü. Onu kaybettiği için bu kadarcık üzülmeliydi.

Arabasını tam dükkânın önüne, genellikle müşterilere ayrılan yere park etti. Canı o gıcırdayan asansörü beklemek istemedi. Merdivenleri ikişer ikişer çıktı. Bütün vücudundan ter boşanıyordu. Gömleğinin göğsü ıslanmış, yapış yapış olmuştu.

Merdivenlerin sonuna gelince, paltosunu çıkarmak için durdu.

«Arkandan kovalayan mı var?» dedi Evelyn Malonson. Bu uzun boylu, gri saçlı, kanca burunlu kadın ihtiyar'ın sekreteriydi.

«İhtiyar nerde?»

«Tanrı aşkına Robert,» dedi kadın, ellerini belli belirsiz, kuru, yassı göğsünün üzerinde gezdirerek.

Bu karı hiç terlemiyordur herhalde, diye düşündü Robert.

Herhalde terleyecek memeleri de yoktur, hiç yoktur... «Burada mı?»

Kadın ince gri dudaklarını aralayıp geniş sarı dişlerini gösterek gülümsedi.

«Kendi çocuğunu yerdin bu karı, eğer çocuğu olsaydı...»

«Hadi Molly,» (Sırf onu kızdırmak için takma adını kullandı.) «Acelem var.»

Sarı dişler sırtmaya devam etti. «İhtiyar seni beklediğini söylemişti.»

İhtiyar her zamanki gibi ayaklarını pencerenin kenarına dayamış, bira içiyordu. Sıcaktan bardak buğulanmış, kenarlarından su damlıyordu.

«Kendine bir bira al.» İhtiyar küçük buzdolabını işaret etti.

«İstemem.»

«Öyleyse otur.»

«Molly beni beklediğini söyledi.»

«Hı hı,» dedi İhtiyar.

Robert cebinden mektubu çıkardı. «Bunu gördün mü?»

İhtiyar şaşırmış göründü. «Senin özel hayatına karışmam.» «Belli karışmadığın,» dedi Robert, «ama yine de şuna bir bak.» İhtiyar büyük bir dikkat ve ciddiyetle okudu. «Çok üzüldüm,» dedi ve mektubu geri verdi.

«Ne oldu?» dedi Robert.

«Aşkın yolu her zaman dikenlidir.»

«Bak,» dedi Robert, «sevgilim beni terketti ve mektubundan hiç bir anlam çıkmıyor.»

«Verdiğin armağanları da geri göndermiş,» dedi İhtiyar, «şurada.»

«Ben ona hiç armağan vermedim ki.»

«Bir tuvalet atkısı,» diye İhtiyar sıralamaya başladı, «çok iyi cins değil, aşağıda sattıklarımıza benziyor. Üç - dört tane eşarp... Bayağı güzel bunlar, herhalde Holmes'dan aldın. Bir mücevher kutusu.»

«Vallahi pes.» Dolapta yarım düzine bira şişesi vardı. Robert birini aldı.

«Sıcak bir günün sabahında biradan daha iyi bir serinletici olmaz.»

Robert sükûnetle, hiç birşey söylemeden birasını içti. *Nasıl olsa anlatacak,* dedi ve kendi kendine yemin etti. *Sesimi çıkarmıyacağım.*

«Kızcağız çok kızmış, buna kuşku yok,» dedi İhtiyar. «Kırılmış ve çok kızmış.»

Robert bira şişesini ışığa tutup içindeki sarı sıvıyı incelemeğe koyuldu. *Bekle, bekle...*

«Çünkü terkedildiğini sanıyor.» İhtiyar istediği zaman ne kadar sakın konuşabiliyordu. Hayret vericiydi. Sakin ve kesin. Robert çok şaşırtıcı birşey olmak üzereymiş gibi büyük bir gerginlik içinde olduğunu farketti. Duvarlar yıkılacak ya da bir deprem olacakmış gibi.

«Kız terkedilmiş ve aldatılmış hissetti kendini,» dedi İhtiyar, «...senin *evli* olduğunu öğrenince.»

Robert kelimelerin kulaklarından içeri süzülüp kafasının içini oymakta olduğunu hissetti. Kendi kendine içinden bunları birkaç kez tekrar ettikten sonra, «Ben hiç evlenmedim ki,» dedi.

«Kız evlenme çüzdanını bile gördü.»

Robert birasını bıraktı ve gidip İhtiyar'ın masasının köşesine oturdu. «Herhalde canın istediği zaman nedenini anlatacaksın.»

«İki çocuğunun nüfus kâğıtlarını da gördü.»

Robert ellerini inceliyordu. «Kaç yaşındaymış çocuklarım?»

«Biri üç, biri dört,» dedi İhtiyar, «Onlar da senin gibi Belle River'da doğmuşlar.»

«Beni çileden çıkarmak için mi uğraşıyorsun?» dedi Robert.

İhtiyar başını salladı; iri saçsız başı pencerenin tozlu parıltısı önünde inip kalkıyordu. «Ben de eskiden çok sinirliydim. Senin şu anda kendini tuttuğun kadar bile kendimi tutmayı öğrenmek için yıllar harcadım.»

«Konuyu değiştirme.» Robert ellerini öne doğru uzattı ve onlara bakmaya başladı.

«Yani evlenme cüzdanıyla nüfus kâğıtları sahte diyorsun, öyle mi?»

«Öyle olduğuna yüzde yüz eminim.»

«Evet,» dedi İhtiyar, «Ama çok başarılı olmuş.»

Robert ansızın gülmeye başladı. Birdenbire herşey çok gülünç geldi ona. «Kaça maloldu bütün bunlar sana?»

«Pek ucuza değil.»

«Şimdi bana nedenini anlatır mısın?»

«Kız o kadar çabuk inandı ki,» dedi İhtiyar pencerenin dışındaki yapraklara bakarak. «Sana bu kadar kolay kızabildiğine göre, o da seni, senin onu sevdiğin kadar az seviyormuş.»

Robert masanın üzerinde kıpırdandı. «Gerçekten de bana sormaya bile zahmet etmedi.»

«Kaçakçılar.» İhtiyar ışığa doğru belli belirsiz gülümsedi. «Onlara güvenilemeyeceğini herkes bilir.»

Robert masada arkaya doğru yaslandı ve tavanın köşesini incelemeye başladı. Örümcek ağıları ve üstlerinde yuvalanmış büyük kara örümcekler vardı. «Sevgilimle aramı bozuyorsun ve ben sana kızamıyorum bile. Galiba deliyim ben.»

«Hayır,» dedi İhtiyar.

«Ama niyetim ciddiydi. Gerçekten evlenecektim onunla.»

«Biliyorum,» dedi İhtiyar.

Robert masanın köşesine oturmuş, kendi kendine bir ileri bir geri sallanıyordu. Bir yandan da Nella bu denli çabuk vazgeçmemeliydi, diye düşünüyordu.

İhtiyar artık pencereden dışarı bakmıyordu. Dimdik Robert'a bakıyor, onu dikkatle inceliyordu. Büyük bir dikkatle, milim milim...

«Bende bir tuhafılık mı var?»

«Hiç birşey yok.» İhtiyar'ın omuzları biraz öne doğru eğildi. Keskin dikkati uzanıp Robert'ın gömleğine değdi, omuzlarına dokunup geçti.

«Bak,» dedi Robert. «Senin hiç bir zaman esaslı bir nedeni olmadan birşey yaptığını görmedim. Şimdi Tanrı aşkına söyle, neden bu işi bozmak istiyorsun?»

«Evet,» dedi İhtiyar. Omuzları hâlâ öne doğru, gözleri hâlâ düşünceliydi.

«Peki ama, neden?»

«Çünkü,» dedi İhtiyar yavaş, ağır bir tonla; «iki kızım var ve senin de damadım olmanı istiyorum.»

Robert tamamen hareketsiz kaldı, hayretle İhtiyar'a bakıyordu. Sonunda, «Eve gitsem iyi olacak,» dedi.

İhtiyar sadece başını salladı.

İki gün sonra Robert Havana'ya gitti. Oradaki kaçakçılarla bir anlaşmazlık çıkmıştı. Gemiye mal yükleme işleri her zamanki gibi düzenli yürümüyor ve mallar İhtiyar'ın gemilerine geldiğinde kasalar hep eksik oluyordu. «Ne olup bitiyor, git bak bakalım,» dedi İhtiyar; «ne yapabileceğini anla.» Robert trenle Miami'ye gitti, oradan da vapura bindi.

İşi iki gün içinde çözümlemişti. Basit bir para sorunuydu. Zaten her zaman böyleydi bu işler. İçki yasağı sona erecek olursa, birçok kişi bu «basit» işlerinden olacaklar, diye düşündü Robert. Haftanın geri kalan günlerinde de isteyerek orada oyalandı. New Orleans'a dönmek istemiyordu. Çoğunlukla Sloppy Joe'nun yerinde, yavaş yavaş dönen vantilatörlerin altında oturup Daiquiris içiyordu. Bir akşam büyük kumarhanelere gitti. Kumar oynamadı, adeti değildi. Bir saat kadar tekerlekleri, zarları ve kartları; bütün bu yanıp sönmüş danseden şeyleri inceledi. Sessiz, boş barda oturup bir ileri bir geri, yavaş yavaş önünden geçen kadınları hayranlıkla seyretti. Hepsisi de özenle giyinmiş her çeşit kadın vardı. Hareketleri çok daha yavaş olduğu için Lâtin ırkından olanları tercih ettiğine karar verdi. Amerikalı kadınlar, erkeksi adımlar atarak hızla önünden geçiyorlardı. Serin, güzel kokulu bir tropik gecede bu barda oturmanın, gündüz vakti Sloppy Joe'nun yerinde oturmaktan çok daha iyi olduğuna karar verdi. Son olarak da viski ve sodayı, Daiquiris'e kat kat tercih edebileceği sonucuna vardı. O sırada beyaz *guayaberalı* zayıf, esmer bir adam yanındaki tabureye oturdu. Robert hafifçe ona döndü ve içki kadehini kaldırdı. Barmen, adama ağzına kadar buzla dolu, bir bardak su getirdi. Robert kaşlarını kaldırdı.

«İçki içmem,» dedi adam.

«Sanırım patronlar hiç içmiyor.»

Adam belli belirsiz, incelikle gülümsedi. Kusursuz, beyaz dişleri vardı. «İnşallah sıkılmıyorsunuzdur.»

İspanyol aksanı değildi bu. Robert ne olduğunu bulmaya çalıştı ama bulamadı. «Çok eğleniyorum.»

«Oyun oynamıyorsunuz.» Bu bir sorudan ziyade bir gerçeğin ifadesiydi.

«Hayır,» dedi Robert, «Hayır, oynamıyorum. Kumarhaneleri görmeye geldim, çünkü Havana'ya ilk gelişim. Ama kumar oynamam.»

Adam buzlu suyundan bir yudum içti. «Bizim fişlerimizle oynamaz mısın? Bizim için şeref olurdu.»

«Hayır, teşekkür ederim,» dedi Robert, «Başkalarının fişiyle oynamak istemem. Ama neden beni seçtiniz?»

«Siz senyor Robert Caillet değil misiniz?»

Robert omuzlarını silkti.

«Buraya senyor Oliver'in işlerine bakmaya geldiniz, değil mi?»

Robert tekrar omuz silkti.

«Senyor Oliver'in dostu ve yakını olan bir kimseye saygılarımızı sunmaktan mutluluk duyarız.»

İhtiyar'ın burada da mı parası vardı? Bir kumarhanenin bir bölümü... Amerika'nın dışında. Sağlam ve emin. Tam ihtiyar'a göre bir iş...

«Çok memnunum,» dedi Robert. «Keyfim yerinde. İki ya da üç viski daha içip, önümden geçen kızları seyredeceğim, sonra da otele döneceğim. Yarın patronumun satın almak istediği bir şeker kamışı çiftliğine gidip bakmam gerek.»

Adam suyundan bir yudum daha içti, sonra hafifçe eğilerek selâm verdi. «Bir yardımım dokunabilirse,» dedi, «lütfen bana bildirin.»

Robert onu viski bardağıyla selâmladı.

Beş dakika sonra yanına bir kız geldi. Zeytin rengi cildi ve laciverde çalan kara saçlarıyla çok güzeldi. Patron herhalde onun bu tip kızları gözleriyle diğerlerinden daha çok izlediğini farketmiş olmalı. Çok iyi. Robert içkisini içip onu seyretmekten çok memnun olacaktı.

Robert iki bardak viskiyi bitirdi. Sonra bir üçüncüsünü içti. Ve kıza iyi geceler dileyerek otele döndü. Kız çok tecrübeli olmasına rağmen yüzündeki hayret ifadesini pek gizleyemedi.

Robert patronun ona bulduğu bu kadını istemiyordu. Kendi kendine bir kadın bulabilirdi, yardıma ihtiyacı yoktu.

«BAK,» dedi Robert ihtiyar'a, «Artık şakadan bıktım, sevgililerimi rahat bırak.»

«Uygun kızı bulduğun zaman,» dedi İhtiyar, «...seni teşvik ederim.»

«Ya, öyle mi?» İhtiyar'ın neşesi yerindeydi, Robert da bu nedenle daha ihtiyatlı davranıyordu. «Nella'nın nesi vardı?»

İhtiyar içini çekti. «Küba'da bir kız bulacağını umuyordum...»

«Küba'da bir sürü kız vardı, hepsi de orospuydu... Nella'nın nesi vardı?»

«Aptal bir Cajun kızıydı.»

«Ben de Cajunum,» dedi Robert.

«Evet,» dedi İhtiyar. «Gelelim Nella'ya. Üç aya kadar bir kocası, bir yıla kadar da bir çocuğu olacak. Belki bu kez babasıyla beraber çalışabilecek bir dişçi bulur.»

«Bak,» dedi Robert, «bütün bunları bana söylemene neden dayanıyorum? Söyler misin bana, neden bütün bunlara dayanıyorum?»

«Çünkü,» dedi İhtiyar, «gençsin, ama söylediklerimi anlayacak kadar kafan çalışıyor. Yarın araba kullanman için sana ihtiyacım olacak. Yarışlara gidiyorum.»

İhtiyar'ın Packard'ı öğleyin hazırды. Nella'ya evlenme teklif ettiği gece onu gezmeye götürdüğü arabaydı bu. «Esaslı bir araba bu,» dedi.

«Çok pahalı,» dedi İhtiyar, «onun için esaslı olması gerek... Önce eve uğrayalım.»

Daha önce de birkaç kez böyle bir yere giderken eve uğramışlardı. İhtiyar üstünü değiştirmek ya da eve bazı kâğıtlar bırakmak isterdi hep. Bu kez, inmek için hiç bir hareket yapmadı. «Korna,» dedi Robert'a.

Tam o sırada merdivenlerden aşağı genç bir kız inmeye başladı. Kara saçlı, iri kara gözlü ve düzgün, zeytin rengi ciltli bir kızdı bu. Kız arabaya bindi. «Kızım Anna,» dedi İhtiyar. «Hadi şimdi gidelim.»

Robert arabayı parkedip localarına doğru onların arkasından gitti. İhtiyar tanıdığı bir oyuncudan ipuçları alıyor, sanki dinliyormuş gibi kafasını sallıyordu. Anna sessizce etrafına bakınıyordu. Robert'ı görünce gülümsedi. Dişleri biraz eğri ve araları açıktı. Bu da onu olduğundan daha da genç gösteriyordu.

«Robert,» dedi İhtiyar, «Anna'ya yarış pistini göster. Benim burada işim var.»

Böylece Robert Anna'ya kapalı tribünleri, kulüp binasını, atların bulunduğu yeri gezdirdi. Kız hayretle bakıp eğlenirken, Robert onu büyük bir dikkatle, bir çocukmuş gibi kalabalıktan uzak tutuyordu.

Bundan sonra Robert kuşku içinde beklemeye başladı. Bir hafta kadar sonra, tekrar yarışlara gittiklerinde Anna yoktu yanlarında. İhtiyar da bir daha ondan söz etmedi. Başka birşeye dalmış gibi görünüyordu.

BİR yıl kadar sonra bir sabah, Robert ihtiyar'ı bürosunun penceresinden dışarı bakarken buldu. «Arabayı çıkar,» dedi kısaca.

Robert Bayan Malonson'a sordu: «Ne var?»

«Depo işi,» dedi ve daktilosunu tıkırdatmaya devam etti.

İhtiyar güvenlik için sık sık depolarını değiştirdi. Bunu ise kullanmaya başlayalı daha bir hafta olmamıştı. Bir mezarlıkla bir parkın arasında yer alan kıvrımlı tenekeden yapılmış pejmürde iki katlı bir binaydı bu. Aslında İhtiyar'a ait bir antikacı dükkânının deposuydu. Küflenmiş kırmızı kanepeler, demir karyolalar, salıncaklı iskemleler ve abajurları boyanmamış lambalar satılırdı burada. Deponun uzak bir köşesinde de içki kasaları duruyordu.

«Oraya götür beni,» dedi İhtiyar. «Görmek istiyorum.»

Gidip gördüler. Teneke duvarlara birşey olmamıştı ama tahta desekler yanmıştı. Onun için de duvarlar dışarı doğru açılmış, çatı ise hafifçe çökmüştü. Dışarda dükkâna ait, park edilmiş bir kamyon vardı. İki adam, için için yanmaya devam eden yıkıntının arasında birşeyler arıyordu. Robert'la İhtiyar onları seyrederken, bükülmüş bir metal parçasını yakalayıp çektiler. Sonra tekrar yere attılar, kafalarını sallayıp küfrederek orada durdular. Sabahın erken saatinde sesleri çok zayıf geliyordu.

«Peki,» dedi İhtiyar, «yeteri kadar gördüm.»

Dönerken yolda Robert tereddütle sordu, «Çok mal var mıydı orada?»

«Evet,» dedi İhtiyar kısaca. «Ve hepsinin bununla kalacağını da sanmıyorum.»

ON gün sonra İhtiyar'ın gemilerinden biri Chevalier Körfezinde infilâk ederek yandı. Gemi tamamen yüklüydü. İhtiyar Robert'in, geminin genellikle demirli bulunduğu yedi saat uzaklıktaki Hébert Limanına gitmesini istedi.

«Ne yapmamı istiyorsun?» diye sordu Robert.

«Sadece bak ve bana anlat.»

«Bir kaza olmuş olamaz mı?»

Elinde Robert'in seyahat parasıyla orada durmakta olan Lamotta derin derin içini çekti. «Depo gibi mi?»

«Aptallar.» dedi İhtiyar. «Galiba parayla yardımcı tutmam gerekecek.»

Lamotta tekrar içini çekti.

«Ben de en az senin kadar sıkılıyorum bu işe.» dedi İhtiyar ters ters. «Herifler bir kez bu işe karışınca onlardan bir daha kurtulmak çok güç... Ama belki de gerekmeyecek...»

«Eninde sonunda.» dedi Lamotta üzgün bir tavırla, «siz de diğerleriyle birleşmek zorunda kalacaksınız. Bu devirde işlerin gidişatı bunu gösteriyor.»

İhtiyar piposunu aldı ve dikkatle içini temizlemeye başladı. «Haklı olabilirsin ama bakalım Robert neler öğrenecek.» Piponun kara küllerini çöp sepetine boşalttı. «Mason, Guidry ve Sylvester'ın işi bu... Belki son dakikada başka birini de katmışlardır. Dul kadınlar ya da ana - babalardan lâf alabilirsin. Onlara gidecekleri yeri söyle, parayı kaçırmak istemezler.»

İki gün süreyle Robert bu olayın nasıl olduğunu öğrenmeye çalıştı. Bir düzine kadar insan patlamayı görmüştü, gemi de yok olmuştu. Bu Robert'a çok saçma geliyordu. Gemiler bazan mazot ya da sintine borularından infilâk ederlerdi; ama genellikle tamamen yokoldukları görülmemişti. Su ne kadar derin olursa olsun genellikle teknenin yanık bir parçası ya da iskeleti kalırdı. Köpek balıkları bu denli de insafsız olamazlardı yal Geriye birşeyler kalmış olmalıydı.

İlk akşam Robert dindar bir ifadeyle kumsalda durup, rahibin ölenlere dua okumasını ve dalgaları takdis ederek üzerlerine kutsal su serpmesini seyretti. Küçük çocuklar tahta parçalarının üzerine mumlar dikip bunları sahilden denize saldılar. İnanca göre, bu mumların meydana getireceği ışıklı yol ölenlerin cesetlerine gidecekti. Ama mumların çoğunun ışığı söndü, diğerleri de belirli bir yöne yönelmeden ileri geri suyun üzerinde yüzdüler.

Robert'ın yapacağı birtek şey kalmıştı. Körfeze açılıp kendi başına birşeyler aramak. Birşey bulacağını umduğu da yoktu ya, yine de İhtiyar'ın işini tam olarak yapması gerekiyordu. Bu da ağlayan kadınlarla, küçük çocuklarla ve onların kutsal mumlarıyla kıyıda durmakla olmayacaktı. Gidip her yeri bizzat araması gerekiyordu.

Limanın en büyük ve en yeni yelkenlisi olan *Jolie*'yi kiraladı. Karides avına çıkmak için bütün bir gün verilen kiranın üç katını ödedi. Robert yıllar önce kuzenlerinin evinden ayrıldığından beri denize çıkmamıştı. Ama sert tahta güverte ayaklarına yabancı gelmemişti. Yine de içinde bir sıkıntı duydu. Sürekli olarak kendi kendine bu

kez başka olduğunu, bu kez cebinde parası bulunduğunu ve bu motorun da onun emrinde çalıştığını hatırlatmak zorunda kaldı.

Robert, yelkenlinin sahibi Aristide Landry ve oğlu Gus, sabah erkenden denize açıldılar.

Kaptan köşkünde keskin bir balık, yem, gaz ve katran kokusu vardı. Robert tahtadan bir kasa aldı ve onu açık güverteye yerleştirdi.

«Bir zamanlar bütün bunların farkına bile varmazdım,» diye düşündü Robert. «Bu kokuyu duymazdım bile. Ama artık değiştim. Artık Havana'da bir gece kulübünde oturup önümden geçen kadınları seyretmeyi ve kalçalarına bakıp kokularını duymayı tercih ediyorum. Sırtımın, omuzlarımdan ağrıdığı, ellerimin sürekli olarak çatladığı, gözlerimin güneşten, rüzgârdan ve denizden yandığı günleri unuttum.»

Ellerini önüne uzatıp, inceledi.

«Nasırlar zamanlar yok oluyor,» diye düşündü. İz de bırakmıyorlardı. Şimdi elleri kirliydi, motorlar hep kirli olurdu. Ama düzgün ve yumuşaktı. Tırnakları kesilmiş, törpülenmiş, diplerindeki etler alınmıştı. Hatta bazan cilâ bile sürüyordu.

Motor güvertayı altından titretiyordu.

«Bir zamanlar bunu da farketmezdim,» diye düşündü Robert. Ve farketmemek de daha iyiydi. Bir kere farketmeye başlayınca daha zayıf oluyordu insan. «Ben, örneğin,» diye düşündü. «Artık tekrar denizcilğe dönemem. Yapamam bunu.»

Robert yumuşak, kirli ellerine bakıyor, üstlerine güneş düşecek biçimde kaldırıyordu. O sırada aklına ansızın bir düşünce geldi. Onu değiştiren, bu hale getiren İhtiyar olmuştu. Geçmişini geriye itip, unutturan İhtiyar'dı.

Bir an için İhtiyar'ın görüntüsü deniz yosunlarıyla dolu koyda, güneşin altında oynadı. İhtiyar telefonun başında oturuyor. Ya da konuşuyor: «Fiyatı olmayan hiç birşey yoktur. Hiç birşey... Yalnız bulmak gerek... Bulmak...» Herşeyi düzenleyip ayarlayan, Tanrı rolünü oynayan İhtiyar...

Robert sağ yumruğuyla sol avucuna hızla vurmaya başladı. Bütün vücudunu saran ani öfkenin arasında esas nedeni arıyordu. Hiç birşey yoktu. Hem de hiç. Sadece kaptan köşküden gelen Gus vardı.

«Ne istiyorsun be?»

Gus şaşırmış göründü. «Babam size birşey sormak istiyor.» Zayıf omuzuyla dümenin olduğu yere doğru bir hareket yaptı.

«Öyleyse buraya gelsin. Orası leş gibi kokuyor,» dedi Robert.

Gus aceleyle uzaklaştı. Ufak tefekt. *Herhalde yeteri kadar gıda*

almıyor, diye düşündü Robert. Benim gibi. Ben de ancak İhtiyar beni beslemeye başladıktan sonra büyümeye başladım... Allah kahretsin İhtiyar'ı... Böyle sıskayken ne kadar da dokunaklı oluyor insanlar. Gözleri yüzlerine büyük geliyor. Kamburu çıkmış, her an tetikte, bir çeşit karidese benziyor... Bir zamanlar ben de böyleydim. İhtiyar bana el atana kadar. Paranın yapamıyacağı yok. Küçük bir oğlanı dolgunlaştırır, bir çocuğu erkek yapar. İnce kemikler üzerine geçirilmiş o sızlayan kaslar yok mu, onları kalın kemikler üzerinde kolaylıkla bükülen yumuşak kaslar haline getirir. Kemikleri çıkmış bir çocuk, güçlü kuvvetli bir erkek oluverir. Kasların, gömleğin kumaşını kaldırdığı hissedilir. Kadınlar bu kasları görmeye, hissetmeye bayılırlar: Ah, Robert... Hepsi İhtiyar'ın lütfu bunlar. O kasları o besledi, o büyüttü. Allah onun belâsını versin!

Aristide Gus'u dümenin başında bırakarak güverteye geldi. «Leş gibi kokuyor,» dedi. «Ama ne yapabilirim? Nereye gitmek istiyorsun, Şef?»

«Bir enkaz bulmak istiyorum. Ya da onun gibi birşey.»

«Herkes başka bir tarafı gösteriyor,» dedi Aristide. «Kimisi orada diyor, kimisi burada... İkisinin arasında belki yirmi mil uzaklık var. Ne tarafta arayalım, Şef?»

Robert ayağa kalktı. «Evet, herkesin başka başka şeyler söylediğini farkettim. Şuralardaki kanala baksak nasıl olur? Bir geminin izlemesi gereken belirli bir yol var mı?»

«Arkasında birşey yoktu ki... Kanaldan gitmesi zorunlu değildi yani,» dedi Aristide yavaş bir sesle. «Yüklü bile olsa.»

«Hı hı,» dedi Robert. «Doğru. Geminin yapısı öyleydi zaten. Arkasından birşey çekmezdi... Neyse, mazot yettiği kadar ileri geri dolaşalım bakalım.»

«Yönünü sen söyle Şef. Parayı veren sensin.»

Robert bir süre düşünceli, düşünceli suyu seyretti. Turuncu tanelerle yüklü sayısız yosun parçaları suyun hemen altında yüzüyordu. İki gazete sayfası vardı. Sonra iki tane yarım portakal, derin sularda parçalanmış şerit halinde deniz yosunları. Çocukların kıydan denize saldıgı mumlardan biri de görünüyordu. *Jolie'nin* dalgası bunu tersine çevirip batırdı. (Belki bu mumun, enkazı suyun altında bulma şansı daha çoktur, diye düşündü Robert. Yüzeydeyken pek bir işe yaramamıştı.) Robert bir de atlayıp etrafa su sıçratan iki tane yunus balığı gördü. Hepsi bu kadardı.

Gözleri yorulmuştu. Kasasını kaptan köşkünün küçük gölgesine taşıdı ve sırtını duvara dayadı.

Bütün sabah sistemli bir biçimde ileri geri gidip geldiler. Sonunda Robert, teknenin burnunun, dönüş yolu olduğunu tahmin ettiği bir yöne çevrildiğini farketti. Dümenin yanına gitti.

«Farkettin demek Şef?» dedi Aristide.

«Denizcilikten çakarım biraz.»

«Sahi mi?» dedi Gus.

«Çok eskiden.» Robert kirli camdan, pürüzsüz, gri denize bakıyordu. *Buradaki işimi bitirdim. Elimden geleni yaptım ama bir sonuç alamadım.* «Aksilik,» dedi. «Herkes patlamanın olduğu yer hakkında başka şey söylüyor. Öyle olmasa daha kolay olurdu.»

«Ben hiç birşey görmedim,» dedi Aristide.

Gereğinden çok aceleyle söylenmişti bu sözler...

Aristide fazla acele etmişti. Robert yüzünden bir kasın bile oynamasına dikkat etti. Gözleriyle, geminin tam burnunda uçup suya dalan bir martıyı izleyerek, bekledi. «Yine de birşey bulabilmemiz gerekirdi.»

«Tekneyi sen kiraladın Şef,» dedi Aristide. «Gideceğimiz yeri de sen seçtin.»

«Herkes öyle diyordu... ama şimdi kuşkulanmaya başlıyorum.»

«Ben hiç birşey görmedim,» dedi Aristide.

«Ben sana birşey gördün demedim ki...» Robert parmağını kirli cama sürerek öne doğru eğildi. Düzgün, manikürlü parmağı aşağı yukarı gidip geliyordu. «Gemi yok. Adamlara gelince, onlar da öldü. Ama şu arkada kalıp ağlaşan kadınlar... Evet onlar gerçek. Ölümle karşı karşıya kaldılar ve bunun farkındalar. Bana öyle geliyor ki; geminin yakınlarına bile gelmedik. Belki daha koya bile varmamıştı. Belki patlama açıkta oldu, herhangi bir yerde olabilir. Belki de patlama falan da olmadı. Bana öyle geliyor ki, biraz çok kimse görmüş bu olayı. Gece yarısı kumsalda durup denizi seyreden fazlaca insan varmış.»

«Ben hiç birşey görmedim,» diye tekrarladı Aristide. «Diğerlerinin söyledikleri ise kendi bilecekleri iş.»

«Elbette,» dedi Robert. «Elbette...»

«Şef,» dedi Aristide. «Bir yere olaydan dört gün sonra gelip de herşeyi ortalıkta bulamazsın ki... Akıntı var, rüzgâr var.»

Oğlanın başı yana doğru oynadı, ama birşey söylemedi.

Babasından daha zekî, diye düşündü Robert. *Açığını yakaladı.*

Robert parmağını cama sürmeye devam etti. *Kente dönünce bir yüzük alayım. Pırlantalı. Bayağı iyi durur. Sağ ele mi takmalı sol ele mi?*

«Dört gece önce mi? Herkes bana üç demişti.»

Aristide dönüp ona baktı. «Yani üç gece demek istedim ben de.»

Robert başını salladı. «Hayır, öyle demek istemedin,» dedi. «O gemi programa göre dört gece önce geçecekti buradan. Herkes üç gece deyince biz de bir gün gecikmiş olacağını düşündük, bazan olur bu. Ama gecikmiş olduğunu sanmıyorum...» İhtiyar duyduğunda, haber zaten yirmi dört saatlikti.

Robert yavaşça dişlerinin arasından bir ısıklık çaldı. «Yirmi dört saat. Kimse gelip aramadan o bölgeyi temizlemeye bol bol vakit varmış.» «Sen aklını kaçırmışsın,» dedi Aristide. «Güneşten böyle olmuş bazan insan. Annem söylerdi.»

«Orada, Hébert Limanındaki herkes biliyor gerçeği,» dedi Robert. «Ama kimse konuşmuyor. Çünkü ya korkuyorlar, ya parayla susturuyorlar. Ya da ikisi birden. Normal olarak, hiç birşey söylemeden mumlarını yakıp dua ederlerdi ama birşeyler var. İhtiyar'ın o üç aileye para vermesi gerektiğini de biliyorlar.»

Jolie, dizi dizi eski lâstiklere sürtünerek iskeleye yanaştı. Motor yavaşladı, geri geri gitti sonra öksürdü ve sustu. Robert dikkatle merdivene basarak rıhtıma çıktı. Pantolonunun dikişlerini patlatmak istemiyordu. «Eh,» dedi. «Herkes sandıkları kadar aptal olmadığımı söyleyebilirsin. Yalanın kokusunu da çabuk alırım; anam öyle derdi. Orosuydu anam.» Aristide gözlerini kırıştırdı, Robert tekrar güldü. «*Enfant garce*,» dedi. «İşte ben öyleyim. Şimdi gidip o kadınlarla görüşmem gerek. Paralarını alacaklar, hakettiler.»

Robert iskelenin üzerinden geçip arabasını park ettiği taşlı yola geldi. Diğer sandallarda da adamlar vardı. Onarmakta oldukları ağların, ya da çalıştıkları kayıkhanelerin arkasından ona bakıyorlardı. Robert hiç birini görmezlikten geldi. Oyunu çok geç anlamıştı; enayilik etmişti.

Şimdi gidip kadınlarla görüşmesi gerekiyordu. Aralarında özellikle hatırında kalan biri vardı; tek genç olanı. Ölenlerin birinin karısı ya da kızkardeşi olmalıydı. Kara kaşlı soluk, sarı gözlüydü. O kadar çok ağlamıştı ki, gözleri cilâlı gibi parlamış, şişmiş ve dışarı fırlamıştı. O kadar şişmişti ki, gözkapakları görünmüyordu. Göz akları birbirine karışan kırmızı damarlarla dolmuş, pembe renge dönüşmüştü. Gözpinarları gözyaşlarıyla doluydu hâlâ...

Robert, Hébert Limanından o anda ayrılmak istiyordu. Kaçmak, arabasının altından yolun aktığını duymak istiyordu. Ama kadınlarla konuşması da zorunluydu. Beyaz badanalı parmaklıkları olan bu evlere girmesi, muşamba kaplı mutfak masalarının başında oturup on-

lara paralarını nasıl alacaklarını anlatması gerekiyordu. İhtiyar iyi para verirdi. Herkes de bu nedenle onun işlerinde çalışmak isterdi.

Arabasını ilk evin önüne park etti. Dar, beyaz taşlı patikadan; parlak, yuvarlak çiçekli, uzun yapraklı zakkum ağaçlarının arasından yürüdü. Çocukluğunda, bu ağacın zehirli yapraklarından çorba yapıp kocalarını öldüren kadınlarla ilgili öyküler dinlemişti. Çorbaya konan bol kırmızı biberin ağır kokusu herşeyi bastırırmış.

O üç adam zehirli bir koruda yaşamış ve bir gemide ölmüşlerdi. İşte ev buydu. Kirli balkon camlarının arkasında kımıldayan belli belirsiz biçimler görünüyordu. Robert merdivenlere gelince içerdeki konuşmalar kesildi. Evin derinliklerinde ağlayan biri duyuluyordu. «Tanrım,» diye düşündü Robert, «hâlâ ağlıyor olabilir mi?»

Evden dışarı kokular geliyordu. Ter, pislik ve yağ kokusu, çene kemiklerinin arasında çürüyen dişlerin kokusu, balık, karides ve yoksulluk kokusu... Bütün bunlar bir zamanlar Robert'a aşına gelirdi ama artık öyle değildi. Bir an, eli kapının üzerinde durakladı. Yüzüne duruma uygun, ağırbaşlı bir ifade geldi. «Tanrım,» diye düşündü, «tanrım, nasıl leş gibi kokuyorlar.»

Şimdi de içerde yanan mumların kokusu geliyordu, evdeki o küçük mihrabın üzerinden. Robert bu mihrabı buraya son gelişinde görmüştü. Bir köşeye asılmış on beş santimlik bir raftan ibaretti. Ortasında Deniz Yıldızı'nın ufak bir heykeli vardı. Bunun etrafında ise kırmızı camların içinde titrek ışıklı mumlar yanıyor, fitilleri yağ birikintilerinin içinde kararsız, titreşiyordu.

Herhalde o Allahın cezası mihrabı tekrar görmek zorunda kalacaktı. Bu insanlar, mihrâptan özel bir görev bekliyorlardı sanki. Oysa içki kaçakçılığı yapan birine Deniz Yıldızı'nın ne yararı olabilirdi?

Hepsi de yalan söylemişlerdi. Ama farketmezdi. İhtiyar'a sadece bu işe birinin karışmakta olduğundan kuşkulandığını söyleyecekti. Parayla satın alınamayacak biri. İhtiyar şimdi profesyonellere başvurmak zorunda kalacaktı. Bu da bir sürü dert anlamına geliyordu...

Robert kapıyı açtı ve içeri girdi. «Ah, işte o kadın!» Gözyaşlarından harabolmuş o sarı gözlere bakmakta ona güç geliyordu.

ROBERT üzüntüsünü bildiren sözleri söyleyerek işini mümkün olduğu kadar çabuk bitirmeye çalıştı. Kadınların her birine aynı adresi veriyor, aynı açıklamayı yapıyordu. «Anlıyorsunuz değil mi?» diye tekrar tekrar söyledi. «New Orleans'da bu adrese geleceksiniz, paranız orada hazır olacak. Ben yanımda para taşımıyorum. Şurada, kâğıtta yazılı adrese geleceksiniz.»

Bu, Fransızlar Caddesinde bir kasabanın adresiydi. Kadınlar gelince kasap Bayan Malonson'a telefon edecekti: «Sipariş ettiğiniz dana budu hazır, sizi bekliyor.» Malonson Lamotta'ya söyleyecek, Lamotta da parayı bürodaki çocuklardan biriyle gönderecekti. Bütün bu işler yarım saatten az sürer, çocuk da her zaman dönerken İhtiyar'a bir dana budu getirirdi. İhtiyar bunu, sarmısak ve birerle pişirilince çok severdi.

İhtiyar hiç bir zaman bu dükkânın yakınından bile geçmezdi. Kendi işinin yapıldığı bu kesimlerden uzakta dururdu.

Robert öğleden sonra Port Hébert'den ayrıldı. Dar, taşlı yol çok bozuk ve tozluymdu. Arka arkaya aksırmaya başladı. Burnunu elinin arkasıyla silerek gökyüzüne baktı. Gökte kocaman bir göz gördü. *O kadının gözü bu. Ulu Tanrım, her yerde karşıma çıkıyor.* Bütün kuzeyi kaplayacak büyüklükteydi bu göz. Sarı ve şişti. Allah kahretsin şu karıyı, nasıl da ağlıyor. Mihrâbın başında oturup nasıl da ağlıyor. Kocasını içki kaçakçılığında öldürüldü diye... Kocasına ne için para verildiğini sanıyordu acaba? Sadece o iri göz için işte. Ağlaması için.

Yolda bir tavuk sürüsüne rasladı. Robert fren yaptı ve elini korunanın üzerine bastırdı. Tavuklar çılgık çılgıla kaçıştılar. Evin penceresinden bir kadın kafasını çıkardı. Robert, kıvrır kıvrır gri saçlı, dişsiz bu kadına sıırttı. *«Comment ça va?»* diye seslendi.

Kadın bulaşık yıkamıştı. Bulaşık suyunu pencerenin kenarından avluya boşalttı. Tavuklar ıslak yerde yemek kırıntıları bulmak umuyla oraya koşuştular. En son sıksa tavuk da avluya girdi. Robert el salladı ve yoluna devam etti.

Kuzenine benziyordu bu kocakarı. İşe girdiğimi duysa, gelir arardı onu. «Ah, *cher*, bize biraz birşeyler vermelisin. *Maman* öldüğünde seni yanımıza aldık, sana baktık, kendi çocuğumuz gibi büyüttük...»

Robert, beyaz taşlı yola bakarak bunun gerçek olduğunu kendi kendine itiraf etti. Gerçekten ona kendi çocuklarından farklı davranmamışlardı. Ama Robert yine de onlara içerliyordu. Belki de dünyaya gelmesine neden olan o isimsiz babasından dolayı.

Arabanın camından içeri bir çam ağacının keskin, tatlı kokusu geliyordu. İşte oradaydı ağaç. Kalın gövdesi ve yeşil yapraklarıyla. Hemen hemen her evin bahçesinde bir tane bulunurdu. Dallarını her yıl yakacak odunu sağlamak için budarlardı. Bu, denizin pürüzsüz, çamurlu yüzeyinden sisin yükseldiği kış geceleri için en iyi yakacak değildi elbette... Ama Robert'ın kuzenlerinin evindeki küçük mangalda yakılan mangal kömüründen daha ucuzdu.

Robert ürperdi ve omuzlarını kıstı. Bütün bunlar yıllar önceydi,

şimdi düşünmenin ne anlamı vardı? Kendini, önünde uzanan beyaz şeritten ve tekerleklerin arkasından kalkan tozdan başka birşey düşünmemeye zorlayarak hızını arttırdı. Bir saat kadar sonra devlet karayoluna varmıştı. Şimdi dahat rahat araba kullanıyordu.

Birden direksiyonun kuvvetle sola çektiğini anladı. Lâstik patlamıştı. Durdu ve arabadan indi. Kızgın asfalt, ayakkabılarının tabanından geçerek ayaklarını yakıyordu. «Allah kahretsin,» dedi yavaşça. «Tüh, canına yandıgımın...»

Kravatını çıkararak, koltuğun üzerine fırlattı. Kollarını sıvadı ve arkadan yedek lâstiği aldı. Lâstiğe ayağıyla vurdu; yeteri kadar şiş gibiydi. Krikoyu kaldırdı ve lâstiği yerine taktı.

Büyük bir aceleyle çalışıyordu. *Hayatımda hiç bu kadar çabuk lâstik değiştirmemiştim. Ne oluyor bana böyle?*

Durmuşken bir de işeyeyim bari... Yolun dik yamacından aşağı indi ve orada durup bekledi. Ama birşey olduğu yoktu. *Niye işeye-meyecek kadar sinirliyim?*

Tekrar arabaya döndü. Ancak ikinci vitese geçtikten sonra, daha önce içgüdüleriyle sezmiş olduğu şeyi gördü. O denli sinirli oluşunun nedenini anladı. Arkasında, epeyi uzağında bir araba onunla beraber durmuştu.

Aynadan arkasını gözetleyerek üçüncü vitese geçti. Araba da o sırada hareket etti. Hızla Robert'a yaklaşıyordu. Robert yanağının içini ısırarak, keşke yanında silâh olsaydı, diye düşündü. Ford'un özel motorunun hızından başka hiç bir silâhı yoktu. İhtiyar bu arabanın bütün arabaları geçebileceğini iddia ederdı. Ama yavaş yavaş hızlanmak gerek. Bunun hafif bir araba olduğunu unutmal Hız yapıp yoldan uçurmamalısın kendini...

Robert dişlerinin arasından sessizce ısıklık çaldı.

Arkasını gözlemeye devam ederek cesaret edebildiği kadar hızlandı. Peşindeki araba kenara savrularak durdu. İçinden iki adam atlayarak yolun kenarına koştular. Sümbüllerle dolu suyu dikkatle incelediler. Adamlardan biri yolun yamacından aşağı iniyordu.

Robert ansızın anladı. Kentte ihtiyar uyuşturucu madde kaçakçılığı yapmakla ün yapmıştı. *Çok şanslı bir orospu çocuğuyum ben. Orada birşey bıraktığımı sandılar. İşemeye gittiğimde oraya esrar bıraktığımı sandılar. Onu tekerleğe sakladığımı sandılar...*

Ford yolun üzerinde hafifçe kaydı. Fazla hızlanmıştı. Robert ayağını gazdan çekti. Öbür araba sıcak toz bulutunun arasında gözden kaybolmuştu. Büyük bir dikkatle arıyor olmalıydılar. Robert tekrar gaza bastı ve araba tekrar titredi. Motoru çok güçlüydü. İhtiyar ya-

nılıyordu. İçkiyle tamamen dolu olmadığı zamanlar bu Ford'un ağırlığı onu yere yapıştırmaya yeterli değildi.

Fena halde işlemek istiyordu, karnının alt kısmı yanıyordu. Bir elini direksiyondan çekti ve karnını oğuşturdu. Bu sadece baskıyı arttırmaya yaradı.

Bütün dikkatini arabanın üzerinde toplamıştı. Araba yoldan havalanacakmış gibi olduğu sırada kilometre saatinin kaçta geldiğini anlamaya çalışıyordu.

«Hadi oğlum, gazla,» dedi yüksek sesle. Kendi sesiyle avunur gibi oldu. «Bir ağacın tepesini boylayacaksın şimdi.» Buralarda tepesi boylanacak ağaç da yoktu ya. Sadece otlar, arada bir de tuzlu suların çürüttüğü, kolları ölü dalların arasından dimdik yukarı bakan çalılıklar vardı. Yüksek sesle: «Şuraya bir ceset saklansa, hayatta kimse bulamaz. Benim de olsa, yine bulamazlar,» dedi.

Kente yaklaşıyordu. Önünde iki tane araba göründü. İkisini de korna çalarak solladı. Üçüncü araba büyük, koyu renkli bir Studebaker'di. Robert dikkatsizce bunun da yanından geçti. Yaklaşan arabayı yanından geçene kadar farketmedi. Robert'i neredeyse sürtüne- rek, arada bir - iki santim aralık kalarak geçmişti. Ansızın yanında bir parıltı gördü ve bir an nefes halinde yanıp sönen bir çığlık duydu. Bir duman parçası ve yıldırım gibi gelip geçen bir çığıktı bu.

«Tanrım,» diye yüksek sesle fısıldadı. «Tanrım!»...

Pantolonunun içinde ılık ılık akan, yayılan birşeyler duydu. Korkusunun aniden geçmesi ile bütün vücudu ürperdi. Araba sol tarafa doğru sıçradı. Tekerleklerin ikisi yoldan çıkmıştı. Hafif yana yattı ve zıpladı. Makasları sonuna kadar indi, arkasından birşeyler sürüklüyor gibi bir metal sesi geliyordu. Robert yavaşladı, arabayı tekrar yola soktu. Birkaç dakika sonra ayaklarının dibinde ufak bir göl birikmişti. Yanındaki koltuğun üstüne de bir ıslaklık yayılıyordu.

Saat dokuzda New Orleans'a varmıştı. Her nedense, önünden geçtiği kiliseleri saymaya başladı; bir Episcopal, iki Baptist, bir Christian Scientist. *Demek ki Claiborne Bulvarındaki üç blokta dört tane kilise var. İlginç, değil mi? Herhalde en çok kilise bulunan cadde burasıdır. Kanalin, İhtiyar'ın oturduğu kesimlerinin dışında... Canı cehenneme İhtiyar'ın!* Evinin bulunduğu caddeye girdi. Garajın kapıları, tıpkı bıraktığı gibi, sonuna kadar açıktı. Ne kadar olmuştu buradan ayrılalı?

Robert, küçük, iki katlı bir evin üst katında oturuyordu. Arka merdivenlerden yukarı çıkarken, arka balkondan ev sahibi kadın bağırdı; «Hasta mısınız, Bay Caillet?»

Robert karşılık vermeden önce derin bir nefes aldı. «Hayır, biraz yorgunum sadece... Çok çalışıyorum da...»

«Birşeye ihtiyacınız var mı?» Sesi merak doluydu. Saksıdaki çiçeklerinden hasta kedilerine kadar herşeye analık etmeye bayılırdı. «Size biraz buz getireyim mi?»

Bu onun için büyük bir övünme konusuydu, elektrikle çalışan bir buzdolabı vardı. Oysa Robert sadece bir buz kabına sahipti, o kadar. «Burada buz var,» dedi Robert. «Teşekkür ederim.»

Robert, kadın peşinden çıkmasına fırsat vermeden içeri girdi.

Pantolonunun kemerini çözdü ve mutfakta yere indirdi. Gömleğini ve iç çamaşırlarını da çıkardı.

Ocağın üzerinde beyaz emaye bir kahve ibriği duruyordu. Ne zaman kullanmıştı bunu? Geçen hafta herhalde. Kapağını açtı. İçinde kurumuş kahve telvesinden başka birşey yoktu. Lavaboda bir iki kirli fincan, mutfak fayansının üzerinde de sarımsı bir leke yer alıyordu. Bu ne olabilirdi? Hiç sarı renkli birşey gelmiyordu aklına. Bu kabının kapağını açtı. Birden keskin, kötü, ekşi bir koku geldi burnuna. Kutunun beyaz kenarlarındaki yeşil - kara küfler yavaş yavaş yukarı doğru tırmanıyordu.

«Burayı temizletmek gerek.»

Yemek odasının çıplak tahta döşemesi tozdan zor görünüyordu. Masanın etrafında üç iskemle vardı. Dört olması gerekmez miydi?

Ev bütünüyle sıcak ve havasızdı. Robert pencereleri açmaya başladı. Niye bütün perdeler kapalıydı? Herhalde o aşağıdaki karı gizlice girip kapatıyordu bunları... Değerli eşyalarını korumak için. Bu odanın eşyaları hep hasırdandı. Sandalyelerden birinde arkana yaslanırsan kopuk uçlardan biri mızrak gibi saplanırdı sırtına. Gece lâmbasının durduğu masada çatlak bir cam vardı. Köşesinde saç teli gibi kıvrılıp bükülen bir çizgi meydana gelmişti. Ne zaman kırılacaktı bu? Ya o pembe tüylerle dolu vazo?...

Robert vazoyu kaldırdı. Tüyler hafifçe sallanarak arkalarında tozdan bir iz bırakıyorlardı. Oturma odasına, içinde örümcek ağlarından başka birşey olmayan dolaba koydu vazoyu. Bir an durup bu örümcek ağlarını inceledi, üzerlerindeki beyaz yumurtaları saydı. «Ömrümde bu kadar çok yumurta görmedim. Bu örümcekler yumurtadan çıkınca bütün evi saracaklar.»

«Örümcekler beni buradan atarlar belki...» Zafer kazanmış bir futbol antrenörü gibi örümceklerin tüylü sırtlarında taşındığını görür gibi oluyordu. «Belki onlara antrenörlük yapabilirim...»

Bütün pencereleri açmış olduğundan havada birden bir serinle-

me oldu. Robert hava akımının çıplak derisi üstünden geçtiğini duydu. Gerçekten de güneşten yanmıştı. Yüzüne yavaşça dokundu. Artık bu kadar çok güneşte kalmaya alışkın değildi. Koluna baktı. Gömleği uzun kollu olduğu için koları yanmaktan kurtulmuştu. «Cildim bayağı beyazmış,» diye düşündü, kara kılların arasından koluna bakarak. «Herhalde babam beyaz bir adam olsa gerekti...»

(Daha çok küçükken, Robert'ın annesiyle büyük bir kavgası olmuştu. «Garanti babam zencinin biriydi, garanti.» Annesinin kafasına indirdiği tokatla dudağını ısırıp döne döne duvara çarpmıştı. Annesi oradan uzaklaşırken Robert, kendi kanının görüntüsü ve söylediği sözün korkunçluğu ile avaz avaz haykırmaya başlamıştı. Etrafında, her köşeden birşeyden ona öfkeyle bakıyormuş gibi geliyor, korkudan ödü patlıyordu.)

Robert banyodaki aynada kendine baktı. Yüzünde bu güneş yanığı varken nasıl traş olunurdu? İhtiyar'ın armağan ettiği süslü püslü traş taşı orada duruyordu.

Banyonun penceresini açtı ve taşı bahçeye fırlattı. Canı cehenneme İhtiyar'ın.

Saatine baktı. Tam ondu.

«İstifa edeceğim,» dedi saatin dönmekte olan küçük koluna. «Başka bir iş bulacağım.»

İçkilerini elbise dolabına koyardı. Bourbon şişesi yerinde yoktu. Yine ev sahibi kadın almış olmalıydı. Açılmamış bir şişe Chivas Regal'den başka birşey kalmamıştı. Şişeyi dikkatle yatağın ortasına yerleştirdi, telefona uzandı ve İhtiyar'ın numarasını çevirdi. Bir kız sesi cevap verdi. İhtiyar'ın kızlarını unutmuştu bile.

«Ben Robert Caillet.» Kızın anlaması için yavaş yavaş konuşuyordu. «Babanıza bir haber bırakmak istiyorum.»

«Kendisi burada,» dedi kız. «Çağırayım.»

«Hayır çağırma, canım.» Bu kelime ağzından kaçmıştı, yeri olmadığını biliyordu. Oysa çok incelikli konuşmak istemişti. «Benim geleceğimi söyleyiverin, o kadar.»

Telefonu kapadı. Başka bir numara çevirdi. «Betty'yi rica ediyorum.» Gözü Chivas Regal şişesinde, yine beklemeye başladı.

«Alooo...» Kulaklıktan gelen keskin ve madenî bir sestti.

«Tam yanibaşımda bir Chivas Regal şişesi duruyor, hayatım.»

«Ah, Robert,» dedi. «Ne iyi ettin de aradın.»

Robert, kızın sesinin tonundan annesinin oralarda olduğunu anladı. «Bu gece olur mu?»

«Herhalde erken yatacağım Robert,» dedi. «Annem de ben de çok yorgunuz.»

«Bir saat sonra filân mı?»

«Evet, herhalde olur.»

Robert yatağa uzandı. Bol zamanı vardı. Betty, Claiborne Bulvarında, beş dakikalık uzaklıkta oturuyordu. İnsanın yakında oturan bir sevgilisi olması iyi oluyordu. Geçirdiği son iki gün yavaş yavaş Robert'in belleğinden silinmeye başladı. Heyecanla hareketlenen kanı anıları temizliyordu adeta.

Arabasını her zamanki gibi Jena Caddesindeki boş bir arsanın önüne park etti. Elinde bir kese kâğıdına koyduğu şişe, köşedeki büyük beyaz eve doğru yürüdü. İçi bamyı ve sarkık çiçekli pembe zambaklarla dolu olan bahçenin kapısı daima açık dururdu. Islak bir ot Robert'in yanağına süründü. Allah kahretsin, hava ne kadar kuru olursa olsun, bu meretler hep ıslak olurlar. Robert bir mersin ağacının yanına gitti. Parmaklarıyla dalgın dalgın gövdesini okşuyor, bodrum kapısının açılmasını bekliyordu.

BURAYA ilk kez bir yıl önce, at yarışlarında tanıştığı Al Stevens adında bir adamla gelmişti. Al, devamlı hipodromlarda vakit öldüren kısa boylu, kara gözlü genç bir adamdı. Vilâyetinde çalışıyor, Valinin de dördüncü dereceden kuzeni oluyordu. «Gerçekten iyi bir parça istiyorsan, dostum, seni bir yere götüreyim. Ömründe böylesini görmemişsindir,» demişti.

İşte Robert'in Betty'yle tanışması böyle olmuştu.

ROBERT, Betty'yi karanlıkta bu kadar sabırla neden beklediğine şaşıyordu. Oysa bir kız bulmak çok kolaydı gizli içki satan yerlerde, sinemalarda. Yolda araba bekleyen, hatta yolda dolaşan kızlar bile vardı. Bir keresinde bunu da yapmıştı Robert, Girod Caddesinde. Arasına oradaki bir kitapçıya giderdi. O gün yanından bir kadın geçti. Yeşil bir elbisesi ve özenle kesilmiş günün modasına uygun kara saçları vardı. Birşeyler vardı bu kadında... Robert onu bir kere de karşıdan görmek için apartmanların çevresini dolaştı. Kadının yanından, birşey belli etmeden, rahat bir tavırla geçti. Emin olmuştu. Geriye dönüp kadını izlemeye başladı. Kadın bir vitrine bakmak için durakladı. Robert da yanında durdu. «Burası bir Rum lokantası,» dedi. «Rumlara ait yerleri seviyorsunuz galiba?» Kadın ağır ağır gülümsedi. Robert yanlış hatırlamıyorsa, kırk beş yaşında ve torun sahibi olduğunu söyleyen kadın buydu. Ona inanmamıştı, daha çok yir-

mi beş yaşlarında genç bir kadın tavrı vardı üzerinde. Kadınların bazan böyle tuhaf kaprisleri olurdu. Bu da onlardan biriydi herhalde.

Ama dünyada bir sürü kadın varken, Robert neden ıslak bir bahçede dikilip bir kapının açılmasını bekliyordu? Bu kızın ne özelliği vardı ki, ona bir şişe çok pahalı gerçek viski getirmişti? Chivas Regal; âlem dünyanın parasını verirdi buna. Küflü bir bodrum, yamru yumru bir yatak, iki tane kirli kadeh ve belki, sadece belki, Betty mutfaktan kaçırmayı başarabildiyse, biraz buzdan fazlasını verirlerdi.

O yatakta birşey vardı sanki. İkisi onun üzerinde, yatak sanki canlı bir varlıkmiş gibi sevişiyorlardı. Robert'ın kasıkları ızdırap vererek, istekle acıyor, bir nabız gibi atıyordu. «Öyle güzel acıyor ki sevgilim,» diye fısıldadı. «Öyle güzel acıyor ki...» Vücudunun karanlık bir denizde parıldayan dalgalar gibi, mavi, parlak, ıslı ıslı ışıldadığını hissediyordu. Bu ışık, kıyıya çarpıp dağılan bir dalga gibi çatlayıp akana kadar titreşip parlıyordu. Robert da dönüyor, titriyor, kendini dengeye getiriyor ve nefesinin sonuna varıyordu. Ve sonra orada, o sessizlikte bir an için, dünyadaki tek insan oymuş gibi kusursuz bir yalnızlık hissediyordu.

«Amma da keyfine düşkünsün,» dedi kendi kendine, vücudunun ağırlığını bir ayağından öbürüne geçirerek. El yordamıyla evin yan tarafına yürüdü ve oradaki tahtalara dayandı. Kapı açıldığında, yerinden kımıldamadı. Bırak, biraz merak etsin. Betty bir an durakladı, sonra karanlığa doğru yürüdü. Sol ayak, sağ ayak, çamurun üzerinde parmaklarının ucuna basarak yürüyor, elbisesi ışıktaki açık mavi renkli görünüyordu. Biraz şaşırılmıştı, daha önce hiç beklediği olmamıştı. Yüzlerce adam, her zaman ileri atılmışlardı. «Kapıyı birazcık arala, biz içeri süzülürüz...» Beklesin orada, küçük ayak parmakları iyice küfe gömülerek beklesin. Burada kimse yaprakları süpürmezdi. Bir-biri ardından gelen mevsimler, ayakların altında çöken, yumuşak tabakalar oluşturuyordu. Şehvet dolu yapraklar. İçlerinde kurtlar vardır herhalde... Yukarı aşağı beraberce dalgalanan kurtlar.

Betty bir adım daha attı. Şimdi uzun elbisesinin eteklerini toplamıştı. Terliklerini kirletecek, sonra da bunu nasıl açıklayacaktı? «Kediyi kovalarken terliklerim çamur oldu anne...» Kedisi var mıydı acaba? Köpek yoktu, havlama duyulmuyordu. «Robert?» diye fısıldadı. Fazla alçak, fazla yumuşak bir sesle. Biraz bekle bakalım. «Robert, Robert, orada mısın?» Onun her zaman durduğu yere doğru bakıyor, arkasına dönmeyi akıl edemiyordu. «Robert!» Tamam, bu kez iyice yüksek sesle söyledi. Aferin. Şimdi cevap ver ona, bak nasıl korkacak: «Böööö, merhaba güzel bebek!»

Daha sonra, arabasına girerken aklına geldi: İhtiyar onu bekliyordu. Tozlu Ford'un içine oturdu ve gözleri yarı kapalı yola bakmaya başladı. Önündeki bütün ışıkların üzerinde renkli, küçük haleler vardı. Baş, gittikçe etkisi azalan alkol dalgalarıyla şarkı söylüyordu sanki. Çok hafif, uçuyormuş gibi duyuyordu kendini. Susamıştı. Arabanın motoru, gecenin rutubetinde kuru patırtılar çıkarmaya başladı. Durakladı ve sonra titreyip sarsılmaya başlandı. Debriyaj tutmadı, vites gıcırdadı ve yerine oturmadi. Ayağıyla iyice debriyaja basarak gürültüyü kesti. Kafasının arkasında bir kas seğiriyor, kulaklarından biri kendi kendine oynuyor, başının yanında danseder gibi kımıldıyordu. «Belki de,» diye düşündü, «ihtiyar beni beklemekten vazgeçmiştir. Işıklarını görmezsem eve giderim.»

İhtiyar'ın evindeki bütün ışıklar yanıyordu. Robert merdivenlerden yukarı, pırıl pırıl parlayan camlı ön kapıya baktı. Bütün bunlar benim için, diye kendi kendine gülmüştü. Görkemli bir törenle ayrılıyorum işten.

Merdivenleri çıkmaya başladı. *Bu kadar çok basamak olduğuna hiç dikkat etmemiştim. Kulaklarım da, suyun dibinde yüzüyormuşum gibi zonkluyor...*

Balkonun taşlarına ayağını bastığı anda ön kapı açıldı.

«Seni bekliyorduk,» dedi Maurice Lamotta.

Robert, bir ayağı havada, elleri önünde sarkarak durdu. «Senin burada olacağını bilmiyordum.»

«Dört saattir seni bekliyoruz.»

Robert gözlerini kısarak adamın dar, zayıf kafasına, anlamsız yüzüne, çizgili, bez gibi bir kumaştan yapılmış elbisesinin içindeki narin vücuduna baktı. «Güç bir gün geçirdim,» dedi ağır ağır. «Öldürülmeye pek alışık değilim de.»

Lamotta'nın kahverengi gözlerinin arkasına birşey yerleşti. Alaydı bu. Şaşkınlık. Belki de sadece merak. «Biraz farkedebilir tabii,» kelimeler ince dudaklarının arasından yumuşak dökülüyordu. «Hatta bağı sinir bozucu bile olabilir.»

«Canın cehenneme,» dedi Robert.

İhtiyar, içi şimdi kuru çiçeklerle dolu olan yalancı şöminenin yanında büyük, mavi koltukta oturuyordu. Yanındaki masanın üzerinde, sıcaktan terleyip duran, hemen hemen hiç dokunulmamış bir kadeh içki vardı.

«Geç kaldığımı biliyorum,» dedi Robert. «İstifa etmeye geldim.»

İhtiyar'ın kaşları belli belirsiz havaya kalktı. Sessizce iskemleyi gösterdi.

Robert onun bu hareketini görmezlikten geldi. «Peşimde birtakım heriflerin dolaşması hoşuma gitmiyor. Sinirlerimi bozuyor. Ayrıca herkesin yalan söylemesinden başka birşey de öğrenemedim. O Allahın cezası geminin nerede battığını bile öğrenemedim. Onun için başka bir iş bulacağım ben.»

Bir an, konuşmasındaki Cajun aksanını farkedip şaşırarak durdu. Bu aksanı artık unuttuğumu sanıyordum... Biraz olsun yürekli olduğumu da sanıyordum, ama değilmişim. «Ölmedim ve istifa ediyorum. Tanrım, yanımda silâh bile yoktu. Bunun ne demek olduğunu biliyor musun?»

«Silâh bir işe yaramazdı,» diye directti İhtiyar. «Onlar o işi senden çok daha iyi yaparlar. Silâh sadece sana dövüşebileceğin izlenimini verirdi.»

«Bu işe yanımda silâh olmadan girdim,» dedi Robert. «Gelecek sefer silâh istiyorum.» İşte yine Cajun aksanı.

İhtiyar tekrar iskemleyi gösterdi. «Ne olup bittiğini tahmin edecek değilim ya, anlatsana.»

Robert o denli yorgundu ki... Belki bir dakika otursa. «Sırf parmağını aşağı indirmen için oturuyorum,» dedi İhtiyar'a. Arkası ağrıyor, gözleri de yerinden fırlayacakmış gibi oluyordu. *Allahın cezası karı. Keşke hiç oraya gitmeseydim.*

Tırnaklarının içi kirliydi. Betty'yle yattıktan sonra ellerinin kirlenmesi garipti. «Olanları anlatayım.»

Bitirdiğinde, İhtiyar hiç birşey söylemedi. Yavaş yavaş içkisini içiyor, bardağın dibinde biriken sular ceketinin yakasına damlıyordu. Lamotta da kımıldamadan oturuyordu.

«Onun için istifa ediyorum,» diye tekrarladı Robert.

İhtiyar sanki duymamış gibiydi. Gözünü boş bardağa dikmiş, arada bir içindeki buzu sallıyor, dikkatle bunun çıkardığı küçük, gevrek sesi dinliyordu. Robert'ın öfkesi rahatlığa, sonra da sıkıntıya dönüştü ve sonunda baygınlik halinde, sarhoş bir uykuya daldı.

Bir süre sonra uykusunun arasında İhtiyar'la Lamotta'nın tartışmakta olduklarını farketti. Lamotta'nın, «Yanıyorsun,» dediğini, İhtiyar'ın, «Şimdi hemen telefon ederim; New Jersey'de saat kaç şimdi? Louis böyle bir iş için uyandırılmaya razıdır herhalde,» dediğini işitti.

İhtiyar'ın ağır adımlarla holden geçip telefonun başına gittiğini, sabırsızlıkla telefonun üzerine vurmaya başladığını duydu. Robert yerini değiştirdi, tek gözünü açtı. Maurice Lamotta, yüzü öfkeden çar-

pılmış, dik dik ona bakıyordu. «Şu anda ihtiyar'a muazzam para kaybettirmekte olduğunu biliyor musun? İçki işinden çekiliyor.»

«Ben mi? Ben sadece istifa ettim.»

«İstifanı kabul etmiyor.»

«Bana bak,» dedi Robert. «Ne yapacağımı o mu öğretecek bana? İstedğim zaman balıkçılığa geri dönebilirim.»

«Seni işe alan da bendim.» Lamotta gecenin körelttiği pencereden dışarı bakmaya gitti.

Robert yüksek sesle esnedi. *Balıklar, balıklar, bak bir sürü güzel balık.* Tam tekrar sızmak üzereyken ihtiyar geri geldi.

«Oldu,» dedi ihtiyar. «Louis'nin kabul edeceğine emindim.»

«Bunun kaç malolacağını biliyor musun?» dedi Lamotta.

İhtiyar kendine bir içki daha hazırladı. «Ömrümüz boyunca içki kaçakçılığı yapacak değiliz ya dostum. Ben sonunun geldiğini anladım. Sen de anladın.»

Lamotta burnunu çekti. «Bir gün oturup bu kavga yüzünden tam tamına ne kaybettiğini hesaplayacağım.»

İhtiyar kuru, neşesiz bir sesle güldü. «Dostum, işin mi yok senin?»

«Bu adamlar amatör.» Lamotta açıkça yalvarıyordu. «Onların hakından gelebilirsin.»

«Mossy,» dedi ihtiyar. (Robert bir an için bu isimle Lamotta'ya hitabettiğini anlamadı.) «Kolay olmayacaktı. Ve biliyorsun ki bir sürü,» bir an, aradığı kelimeyi bulamayarak durakladı; «...dert çıkacaktı.»

«Ya Louis,» Lamotta tartışmayı sürdürüyordu, «Louis ne yapacak sence?»

«Sanırım teker teker hepsini öldürecek.»

«Şu anda Louis senin korkup bu işten kaçtığını sanıyordur.»

«Louis'nin sanısının ne önemi var benim için? Artık içki işinde değilim, üne de ihtiyacım yok. Kazancı da belâsı da Louis'nin olsun. Bırak son birkaç yılını yaşasın...»

«Çok ucuza sattın.» Lamotta bu kelimeleri söylerken neredeyse boğulacaktı.

«Mossy, dostum. Yasaya uygun işlerin de para getirebileceğini unutuyorsun. Artık saygıdeğer bir adamım ben.»

Lamotta adeta hıçkırır gibi içini çekti.

İhtiyar: «Oğlanı gözden çıkaramam, anlıyor musun bunu? Dünya-daki bütün paralar için bile onun hayatını bir kez daha tehlikeye atamam.»

ROBERT ani bir silkinmeyle, adeta iskemleden aşağı düşercesine uyandı. İhtiyar aynı noktada oturuyordu. Fakat yanındaki bir tepside kahvaltı vardı ve oda kahve kokuyordu. Pencereye gün ışığı vurmayla başlamıştı. Doğudan gelen hafif yeşil bir ışıldama, bir palmye ağacının gür yaprakları arasından uzanıyordu.

«Neden uyandırmadın beni? Bütün gece uyumuşum burada.»

«Sen uyurken daha sakın oluyor burası.»

Biraz üzgün görünüyor, diye düşündü Robert. Yoksa sadece yorgun muydu? «Ben eve gidiyorum.»

«Otur,» dedi İhtiyar.

«İstifa ettim.»

«İstifa etmedin,» dedi İhtiyar. «Bugün öğleden sonra trene binip Şikago'ya, yarın da yine trenle Denver'e geçeceksin.»

«Seyahat etmekten bıktım.»

«Burada kalırsan,» dedi İhtiyar, «öldürürler seni.»

Robert, gerçeği yavaş yavaş anlayarak ona baktı hayretle.

«Senin güvenliğini sağlamak için çok para harcadım,» dedi İhtiyar. «Paramın boşa gitmesinden de hoşlanmam.» Yavaşça ayağa kalktı. «Dün gece duydun konuştuklarımızı. Lamotta'nın kanısının teresine, para kaybetmekten hiç hoşlanmam... Şimdi istersen traş ol, fakat evden çıkma. Kızlarımı uyandırıp bavulları toplamalarını söyleyeceğim.»

Robert gözlerini kırıştırarak baktı ona. «Kızların mı?»

«Herhalde birlikte tatile gidiyoruz,» dedi İhtiyar. «Ders yılı bitmek üzere. Kızlar son bir ay okula gitmese rahibeler birşey demez herhalde.»

«Ben akşamdan kalmayım ve kendimi hiç de iyi hissetmiyorum,» dedi Robert. «Nereye gidiyoruz?»

«Bir daha sefere korkudan o kadar çok içme,» dedi İhtiyar. «Batıyı görmeye gidiyoruz; bütün batıyı... Belki orada bir çiftlik alırım.»

İHTİYAR'ın söz verdiği bütün batıyı gördüler. Montana'dan İhtiyar gerçekten orada bir çiftlik satın aldı: «Arada bir ava gelmek iyi olur.») dikkatle Rio Grande'yi inceledikleri Arizona'ya kadar geldiler. Aylarca programlı bir biçimde dolaştılar. At sırtında sarsıla sarsıla, kayalarla dolu topraklardan geçtiler. Katır sırtında daracık, Robert'ın başı dönmesin diye gözlerini kapadığı patikalardan, terk edilmiş maden ocaklarından ve yepyeni yüksek hızlı trenlerle saatlerce boş araziler halinde uzanan bölgelerden geçtiler. Robert, sonu gelmeyen, birbirinin aynı dağları, bu dağların yamaçlarındaki sıskalıkları

ve çirkinlikleri ile ona çok çekici gelen küpe çiçeklerini hatırlıyordu. (Çiçekler bir anlam ifade etmeye başladığına göre ben sapıtıyorum herhalde, dedi kendi kendine.) Ay ışığında kar gibi parlayan dümdüz çöller... Doğum, ölüm ve savaşları anmak için dikilmiş taş yığınları... Bir de rüzgârlar; sert, kuru rüzgârlar... İhtiyar dağları çok seviyordu. Rüzgârın sesini duyunca birşeyler hatırlıyormuş gibi kendi kendine gülümsüyordu.

Robert'ın ise sinirini bozuyordu rüzgârlar. Pasifik Okyanusu da öyle... Önce Seattle'a sonra da Portland'e gittiler. («Buraları hiç görmedim,» dedi İhtiyar) ve bu ikisinin arasında bir yere Pasifiği görmek için özel bir gezi yaptılar. Ufalanmakta olan çıplak, dik bir kayanın kenarından kahverengi kumsalın ötesinde uzanan Okyanusa baktılar. Denizin yüzeyi, dalgalar nefes alıyormuş gibi, inip kalkıyordu. O günden sonra Robert, bir daha Pasifiğe bakmadı; nedense bakmasa daha iyi olacak gibi geliyordu.

Gezileri dört aya yakın sürdü. İhtiyar Robert'a hiç işten söz etmiyordu. Birkaç kere Maurice Lamotta geldi, bir gece kaldıktan sonra geri döndü. Onun dışında hiç birşey yoktu. Hatta ihtiyar telefonla bile fazla konuşmuyordu. Söylediği gibi, bu tam anlamıyla bir tatil oluyordu.

New Orleans'a döndüklerinde Robert, İhtiyar'ın kızı Anna'yla nişanlanmıştı.

BU işin nasıl gerçekleştiğini hiç bir zaman tam olarak anlayamamıştı. Yalnız; «Bu kız onyediy yaşında, adamakıllı gelişmiş ve bir erkeğe ihtiyacı var,» diye düşündüğünü hatırlıyordu.

Evlenmekten sözettiğini hatırlamıyordu ama herhalde etmiş olsa gerekti. Bu teklifin kızıdan gelmediğine emindi. Böyle bir davranışta bulunmayacak kadar incelikli ve eğitim görmüş bir kızdı. Sesi yumuşak ve fısıltı halindeydi. Bu ses, sahibinin konuşması bittikten sonra bile bir süre havada dolaşıyor gibiydi.

Robert bir süre düşündü. Ne dediğini bilmeyen, sessiz bir kız değildi Anna. Düzgün bir anlatımla ve zekice konuşuyordu. O da babası gibi dağları çok seviyordu. Robert kızın vücudunun heyecanla titrediğini hissediyordu. Genç ve güzeldi. Bu güzellik Robert'a her an duman haline gelip de yok olacaktı izlenimini veriyordu.

Belki de bu yüzden, diye düşündü Robert. Bu hiç alışkın olmadığı kendi kendini inceleme, onu şimdiden tedirgin ediyordu. *Denemem gerek...*

Bu güzel kızla evlenecekti. Artık çamurlu bahçelere ve karanlıkta dikilip beklemelere paydos!

Evde insanı bekleyen bir karısı olmasının nasıl birşey olacağını hayalinde canlandırmaya çalıştı. Kendi evi olacaktı. Robert'ın hiç bir zaman böyle birşeyi olmamıştı. Annesi yaşıyorken bile akrabalarının yanında kalırlardı. Daha sonra hepsi de yabancı, hepsinde de başkalarının kokusu olan bir sürü kızın evini hatırladı. Kendi evinde sadece onun kokusu olacaktı. Bu ev onun, sadece onun olacaktı.

İhtiyar ne mutlu ne de mutsuz görünüyordu. Sadece, «Anna'nın evlenmeyi düşünme zamanı geldi,» dedi. Hepsi bu kadar.

Anna'nın kendisi ise, yüzünün biraz daha renklenmesinin dışında, değişmemiş gibiydi. Düzgün, esmer yanaklarında küçük, açık pembe noktalar belirmişti. Arada bir yumuşak, tatlı bir hareketle elini Robert'ın koluna koyduğu zaman, Robert tüm vücudunu saran, ta kasıklarına kadar inen bir burkulma duyuyordu. Bir iki kez böyle bir ürperme duyduktan sonra, Robert, Anna'ya bayağı aşık olduğuna karar verdi.

New Orleans'a döndükten sonra bir akşam, lambanın çevresinde pervanelerin uçtuğu, havasız odasında otururken, bütün bunları baştan sona düşündü. Belirsiz, biçimlendirmekte, anlamlandırmakta güçlük çektiği düşünceleri yok oldu. Sessizliği, sadece pervanelerin kanat sesleri ve aradabir gelen bir sivrisineğin vızıltısı bozuyordu. O sırada Robert, hayatta istemiş olduğu herşeye erişeceğine ve bunların onu beklediğine karar verdi. *İlk kez yeterli oldu. Yeterli oldu gibi geliyor.*

ANNA

A N N A kendini bildi bileli düğün gününü hayal etmişti. Bebeklerden gelinler yapardı. O günlerde yüzlerce bebeği vardı; teyzeleri, amcaları, kuzenleri devamlı bebek getirirlerdi ona. Her çeşit, her boy bebeği vardı: Büyük, küçük, sarışın, esmer; yumuşak vücutlu çocuklar kabarık etekli hanımefendiler. Anna hepsine aynı şeyi yapardı. Elbiselerini çıkarır, (elbiseleri mutfaktaki çöp kutusuna atardı.) ve çıplak bebekleri dikkatle raflara, köşelere yerleştirirdi. Altı yaşına gelince babasına: «Bebeklerimin yeni elbiseye ihtiyacı var,» dedi. Ertesi gün Anna'nın terzisi Bayan Evelyn Boissac geldi ve büyük dikiş odasına yerleşti. «Nasıl elbiseler istersiniz küçük hanım? Sizin elbiselerinizden kalan parçalar var. Bebeklerinizin de eş giyinmesini ister misiniz?» «Onların gelin olmalarını istiyorum,» dedi küçük Anna kararlı bir biçimde. «Hepsinin de mi?» «Evet.» Bayan Boissac duraklayınca Anna öfkeyle haykırmaya başladı. Cecilia Teyzesi, (Anna'nın annesi her zaman hamile olup bebeğin sağlığını merak ettiğinden evi Cecilia Teyze idare ediyordu. Herkes henüz doğmamış küçük varlığın normal süresini doldurması için annesinin sessizliğe ve dinlenmeye ihtiyacı olduğunu biliyordu) kapıyı açıp bağırmaya başladı: «Bayan Boissac, doktorların ne dediğini biliyorsunuz...» Bayan Boissac başını salladı, ince dudakları daha da inceldi. O hafta boyunca bebeklerin hepsine, hatta çocuk olanlarına bile yalnızca gelinlik dikti. Parlak, yumuşak satenden, kabarık organzeye kadar her çeşit kumaş kullandı. «En aşağı yüz tane bebek var,» diye yakındı Bayan Boissac. «Hiç saymadım,» diye cevap verdi Anna soğukkanlılıkla.

Uzun beyaz elbiseli, duvakları boyalı yüzlerini ortaya çıkaracak şekilde arkaya atılmış gelinler bir bir raflara dizilip köşeleri doldurdular. Anna günlerce odadan dışarı çıkmadı, (yaz tatiliydi) Bayan Boisac bardak bardak buzlu çay içerken, o da yanbaşında duruyor, dikiş makinasının iğnesinin gidip gelişini seyrediyor ya da bir sonraki elbisenin kumaşını seçmek için dizi dizi kumaşları karıştırıyordu. Yine dikiş diktikleri bir sabah Anna'nın annesi sessizliğe ve istirahate rağmen zamanından önce doğum sancısı çekmeye başladı. Ev ağlama sesleriyle, oradan oraya koşuşturan akrabalarla ve kadının boş yatak odasına dizilmiş dua eden kara etekli rahiplerle doldu. Anna onlara bir kere bakıp Bayan Boissac'ın yanına döndü. «Olmayacak,» dedi duygusuz bir sesle. Ne olmayacak? «Bebek yaşamayacak, kanı bozuk.» Ne kötü bir söz. «Ben ilk çocuk olduğum için en sağlıklı bendim; kardeşim daha ufak doğdu, belli değil mi? Diğerleri olana kadar kan o denli bozulmuş ki yaşayamıyorlar.» Kim söyledi bunları sana? Bir çocuğun kafasına böyle düşünceleri kim sokuyordu? «Kim mi?» Aslında bunları söyleyen bir zenci aşçıydı ama Anna birden ketum bir tavır takındı ve sakın bir ifadeyle, «Tanrı söyledi,» dedi.

O gelinlikli bebekler yedi sekiz yıl Anna'da kaldı, sonra hepsini kutulara koyarak St. Vincent Yetimhanesine gönderdi. Artık onlarla ilgilenmiyordu. O sırada resim defterlerini, düğünüyle ilgili desenlerle doldurmaya başlamıştı.

Çok güzel buluşları vardı, çizgisi de iyiydi. Moda dergilerini, desen kitaplarını inceliyor, hepsinden topladığı ayrıntıları kendine uygun bir biçimde birleştiriyordu. Hatta Halk Kütüphanesine giderek eski Roma devrinden kalma gelinlik modellerini bile incelemişti. Raflardaki bebeklerin yerini, hepsi düzenle sıraya konmuş, dizi dizi resim defterleri aldı. Bir defterde suluboyayla yapılmış çiçek resimleri, bir diğerinde baş nedime için elbiseler vardı. Resimler kızkardeşi Margaret'in bodurluğunu örtecek biçimde çizilmişti. Bir defterde düğün töreninde görev alacak olan öbür nedimeler vardı. Bir defterde de yüzükleri taşıyacak çocuk için desenler vardı. Narin, küçük bir çocuk çizilmişti hep. Anna kuzenleri arasından bu resimdekine aşağı yukarı benzeyen birini bulabileceğine emindi. Düğün pastası için de ayrı bir defter yaptı. Düğün büfesi için kullandığı defter, *Larousse Gastronomique*'den uyarladığı resimlerle doluydu. Bir diğer defter ise düğün töreninin kendisi içindi. Eğlenciler, pavyonlar, bahçeler, salonlar yer alıyordu bu defterde. Ve nihayet defterler dolusu, akla gelen her biçimde gelinlik deseni...

Sonsuz bir dikkat ve titizlikle ev eşyalarını seçmeye başladı. On

beş yaşına geldiğinde, Guatemalan Carmelite Manastırının tüm rahibeleri Anna'nın elişlerini işliyorlardı. Kanaviçe yapıyorlar, monogram işliyorlar, önceden çizilmiş desenleri gerçekleştiriyor ve mekik işi yapıyorlardı. Yıllarca Anna'nın siparişlerine ve desenlerine uygun olarak durmadan çalıştılar. Bitenler eve geldikçe Anna bunları titizlikle katlıyor ve içleri mavi kâğıt kaplanmış sandıklara yerleştiriyordu... Bir Belçika Manastırında, Anna'nın dantel sofrâ örtülerini işlemek için, dualar dışında herşeye ara verildi. Yavaş yavaş, düzenli bir biçimde Anna'nın dolapları, sandıkları dolmaya başladı.

Anna bu eşyaların birikmesiyle büyük bir mutluluk duyuyordu. Bilinmeyen bir damadın gelişine kadar mühürlenip saklanan sandıklar da, kutularda çeyiz biriktiren kızlardan biri olduğunu hissediyordu.

On altı yaşına gelince, modelini kendi çizdiği tabak takımını ısmarladı. Minton fabrikasında yapılan bu takımın bitmesi iki yıl sürdü ve düğüne ancak yetişti.

Yine on altı yaşında evini satın aldı. Bunu, manastırda sınıfça dinsel bir gezi yaptıkları bir akşamüzeri bulmuştu. Aziz Jude'un küçük bir mucize yarattığı söylenen, idrar, küf ve lâhana kokan, küçük, karanlık bir evi ziyaret etmişlerdi. Burada parlak ışıklar ve ağlayan insanlarla dolu bir kutsal resim de vardı. Bu ilginç olayın kahramanı olan, kalçası sakat, bir eli de parmaksız olan kötürüm kadın yatağında yatıyor, durmadan burnunu çekiyordu. Manastırın formalı kızları yatak odasının kapısına sıralanıp içeri baktılar, ama kadın gözünü açmadı. Okula geri dönerlerken Anna tembel tembel pencereden dışarıyı seyrediyordu. O sırada demir parmaklıklı bir bahçenin arkasında yarı gizlenmiş olan evi gördü. Tek bir bakış yeterliydi. Ertesi gün babası, değerinin üç katını ödeyerek bu evi satın aldı. Anna, evde yapılacak değişiklikleri her zamanki titizliği ile tasarlamaya başladı. Yeniden defterler dolusu taslak çizdi. İki yıl sonra, Robert'la nişanlandığında planlar tamamlanmıştı fakat henüz hiç bir iş yapılmamıştı. Anna'nın acele etmesi gerekiyordu. Komşuların yakınmaları arasında geceyarılarına kadar çalışan bir sürü işçi tuttu. Her gün okuldan sonra, Anna kitaplarını bir kenara fırlatıp onları denetlemeye koşuyordu. İşçiler onun istekleri karşısında homurdanıyorlardı. Bazıları işlerini terkettiler, ama bir bölümü kaldı ve ev Anna'nın istediği biçime girdi.

Anna düğünü için plan yapmadığı bir zamanı hatırlamıyordu. Tıpkı Ursuline Manastırına devam etmediği bir zamanı hatırlamadığı gibi. Rahibelerin her birini teker teker tanırdı. Revirde, ölüm döşeğinde yatan en yaşlılarından yeni gelen genç, yuvarlak yüzlülerine kadar hepsini... O karanlık binayı da adım adım bilirdi. İçinde seslerin

yankılandığı kocaman tavanaralarını, duvarların arasındaki daracık merdivenleri, zamanın durmuş gibi görüldüğü hareketsiz tapınak ve dehlizleri, salonların soğuk resmiyetini... Burada hayatından memnun ve mutlu on iki yıl geçirmişti. Sessiz, terbiyeli, iyi bir öğrenciydi. (Kardeşi Margaret kütüphanede fişekler patlatır, tapınma yerindeki gece ışıklarının hepsini birden yakar, yemek kaplarına mürekkep doldurur, okuldan kaçır, sınıfta ciklet çiğnerdi.) Anna, şimdi son yılında yerinde duramaz, huzursuz bir öğrenci olmuştu. Latince dersinde, resim defterlerindeki elbise modellerine bakıp birinde karar kılıyor, kompozisyon dersinde bu kararını değiştiriyor, Fransızca dersinde sinirden ağlamaklı hale geliyordu.

Nihayet fildişi rengi, kuyruksuz, yüksek yakalı, uzun kollu bir elbisede karar kıldı. Üzeri silme inci işlenmiş olan modeli *Ivanhoe*'daki bir resimden esinlenerek bulmuştu. Modelini kendi çizdiği, çağlayan biçimindeki uzun inci küpeler dışında mücevher takmıyacaktı.

Kararını verdikten sonra epey rahatlamıştı ama yine de ders çalışmaya vakit bulamıyordu.

Sömestr ortasında Başrahibe Anna'yı odasına çağırdı. Kolalı, pırıl pırıl baş örtüsü, kara yün eteğinin tozlu kıvrımları... *Buraya ilk geldiğimden bütün bunlardan nasıl korkardım*, diye düşündü Anna. *O başörtünün hisırtısını duyunca ensemden bir ürperti duyardım. Rahibelerin büyük, tahta tesbihlerinin tıkırtısını duyunca da onlarla karşılaşmamak için köşelere saklanırdım. Onları Tanrıyla kara hayaletlerin karışımı varlıklar sanır, geceleri onlarla ilgili korkulu düşler görürdüm... Bu manastırda herşey karadır; koridorlarda pencere yoktur, yerler de kara muşamba döşenmiştir. Tapınma yeri ise koyu renk tahtadan yapılmıştır. Sadece bir - iki tane gece ışığı vardır. (Bu titreşim, tek nokta halindeki ışıklar orayı olduğundan da daha karanlık gösterirler.) Bir de hava cereyanı olduğu zaman sallanıp duran dua yerindeki kırmızı ışık. Her yer Tanrının hatırı için kapkaranlıktır. Yılda iki kez değişir bu durum. Noelde, geceyarısı kırmızı - yeşil olur her yer. Paskalyada da beyaz ve altın sarısı...* Başrahibenin, notlarını yükseltmesi gerektiği konusundaki söylevini Anna yarı duydu yarı duymadı. Sonra sakın bir sesle: «Sanırım mezun olup olmamam hiç birşeyi değiştirmeyecek. Haziranda evleniyorum. Robert da babam da aldırmazlar benim diplomama...»

Anna, rahibenin yüzünden önce şaşkınlık, sonra da derin bir ilgi gördü. Ciddî, ağır bir ifadeyle devam etti, «Ben öğrenimimi sonuçlandırdım. Mezuniyet günü elimde çiçeklerle sahneye çıkıp çıkmamam birşeyi değiştirmeyecek nasılsa...»

Anna belli belirsiz, saygılı bir biçimde gülümsemeye devam ediyordu. Düşüncelerini açıklamaya devam etti: «Bir ev hazırlamam gerek, Robert'la oturacak bir yere ihtiyacımız olacak. Bu yerin güzel olması ne kadar önemli, bilmiyor musunuz?»

Şubat ayında iki hafta süreyle, her gün derslerden sonra okulda kalıp özel matematik ve Lâtince dersleri aldı. Sonra vazgeçti. «Size çok teşekkür borçluyum,» dedi terbiyeli, «Ama her gün okuldan sonra yapmam gereken o kadar çok işim var ki...»

Kırmızı yüzlü bir rahibe olan öğretmen, sessizce başını salladı.

«Okulu niye toptan bırakmadığımı merak ediyorum. Sizin için de daha kolay olurdu, değil mi?»

Sakin, kırmızı yüzlü rahibe; «Başladığın birşeyi yarıda bırakmak çok yazık olur bence evlâdım,» dedi.

Anna yeni edindiği büyük, tatlı gülümsemesiyle; «Ama yarıda bırakmıyorum ki... Yeni birşeye başlıyorum,» dedi.

Kolalı, beyaz ketenlere sarılı, kızarmış yüz hafifçe gülümsedi; «Öğrendiklerinin sana epeyi yararı olacağını sanıyorum. Sınıfını geçmeyi başaracağını umarım.»

«Umarım,» dedi Anna. O an için bu dileğinde içtendi.

Eviyle ve Robert'la o denli doluydu ki, sonra bütün bunları tamamen unuttu. Lisenin son sömestri boyunca durmadan ikisini düşünüyordu. Halıların, perdelerin, kanepe ve koltukların arasında Robert'ın yüzü dolaşıyordu. Shakespeare'i görmeden okuyor, Virgil'in mısralarının veznini gelişi güzel ayırıyor, bir yandan da Robert'ın kulaklarının biçimini, ellerinin yapısını; (kısa, dörtköşe tırnaklı, parmaklarında birer tutam kıl olan ellerdi bunlar) düşünüyordu... Bazan Robert onu okuldan almaya geliyordu. Onun orada beklediğini görünce Anna başında bir ürperti, kulaklarında da hafif bir şarkı sesi duyuyordu. Kitaplarını fırlatıp ona doğru koşmamak için kendini zor tutuyordu. Ama tabii bunu yapmıyor, gerektiği gibi ağırbaşlı hareket ediyordu.

«Bu gün nişanlım beni almaya gelecekti,» dedi rahibelere. «Tamam, işte orada.»

Anna yavaş yavaş Robert'a doğru yürürken, rahibeler pencerelere üşüştiler. Anna onların gözlerinin küçük parmaklar gibi üzerinde dolaştığını, onu incelediğini hissediyordu.

Ertesi gün; «Yakışıklı bir adam; çok yakışıyorsunuz birbirinize,» dediler. Anna utangaç utangaç başını salladı. Aynı sözleri bütün kızlara söylediklerini bildiği için hiç üzerinde durmuyordu. Çünkü onların bu tarafsız ilgilerini öğrenmek; pencerenin sınırladığı, kaçamak, uzaktan bakışları görmek daha çok hoşuna gidiyordu.

ANNA mayısta beyaz elbiseler ve kırmızı gül buketleri arasında, bütün sınıfıyla beraber mezun oldu. Babası davetlilerin arasında oturuyordu, Robert da babasının yanındaydı. «Ne kadar şanslıyım,» diye düşündü. Babam ne kadar herkesten başka, asil görünümlü bir adam. Ve bu koca salonda, onun kadar uzun boylu kimse yok. Robert da kara saçları parlak kara gözleriyle ne kadar yakışıklı... İkisi de bej, ipekli elbiseler giymişler. Kravatları değişik yalnız. Babamınki daha koyu renk... Şimdiden aynı ailenin iki kişisi oldukları nasıl da belli...

Anna babasının iki tarafında sıra sıra dizilmiş kuzenlerine, teyze, dayı ve enişterine baktı ve annesinin ailesinde sevdiği tek bir kişi bile olmadığına karar verdi. Evlendikten sonra dürüst olacağım, diye söz verdi kendi kendine; bunlarla ilişkiye yavaş yavaş fakat kesin olarak son vereceğim.

İnsan zaman zaman bazı şeyleri geride bırakıp unuttur. Örneğin; ömür boyunca sakladığı taşbebekleri başkalarına verir. Ya da kapalı odaların kapılarını açar. Annesinin ölümünden sonra, (ailesinin söylediğine göre annesi, ölü doğan son bebeğin acısına dayanamayıp ölmüştü) yatak odasının kapısı hep kapalı kalmıştı. Anna'yla Margaret, tıpkı anneleri yaşarken yaptıkları gibi, öldükten sonra da bu kapının önünden hep ayaklarının ucuna basarak, aceleyle geçmişlerdi. O kapı yıllarca kilitli kalmıştı. Anna'yı bir kere anneannesi o odadan içeri sokmuştu. (Daha küçük olduğu için Margaret'i içeri almamıştı.) Annesinin, biraz modası geçmiş olduğu Anna'nın gözünden kaçmayan elbiseleri, hâlâ dolaplarda asılıydı. Oraya buraya serpiştirilmiş naltalin parçaları, bu elbiseleri olmayan güvelere karşı koruyordu. Yataкта, örtünün altında, annesinin üzerinde öldüğü hafif kırışmış yastık duruyordu. Kitabı bir daha okunmamak üzere masanın üzerinde açık duruyordu. Şalı, katlanmış, koltuğun üzerinde bekliyordu... «Gördün mü,» dedi anneannesi. «Herşey annenin bıraktığı gibi.» Yanağından aşağı tek bir damla gözyaşı aktı. Anna çocuklara has bir sessizlikle bu gözyaşının anneannesinin geniş yanağında bıraktığı parlak ize bakıyor, ve «Acaba insan ne kadar zaman gözyaşı dökmeye devam eder, acı ne kadar sürer?» diye merak ediyordu. Kendisi hiç birşey duymuyordu. Annesi hayattayken bile Anna onu çok az tanımıştı, ölünce onu özleyebilir miydi? Ruhu bu odada yaşayan, elbiseleri dolapta asılı duran, ayakkabıları cilâlı tahta dösemeye dizilmiş olan bu kadınla ilgili hiç bir anısı yoktu. Bunlar, içinden kâğıt bebekler kesildikten sonra arta kalan kâğıt parçaları gibi annesinin bıraktığı izlerdi. Tuvalet masasının üzerindeki gümüş fırçalar örneğin: «Babanın annene aldığı son armağandı bu, çok az kullandı. Ama bak,

burada, fırçanın kılları arasındaki uzun saçları görüyor musun, işte bunlar annenin saçları. Gördün mü, saçları ne kadar uzundu, ne kadar karaydı. Yok, yok, dokunma. Biz hiç dokunmayız; sadece tozunu alıp yerine koyarız, o kadar.»

Anna, her zaman kapalı duran perdelerin çevrelediği odayı dik-katle inceledi. Havasız odayı saran keskin naftalin kokusu nefesini kesiyordu. Dolaplarda, etekleri eğri büğrü elbiseler gevşekçe sarkmış, topuklarının birer yanı hafifçe aşınmış ayakkabılar birbirlerine yaslanmışlardı.

«Annem cennette mutlu,» dedi Anna. Bunu ona biri öğretmişti ama kim? «Cennette herkes mutludur.»

İkinci bir gözyaşı damlası, birincinin izinden aşağı doğru kayınca Anna, hiç birşey anlamadan hayretle anneannesine baktı.

BU özel türbe bir gün tamamen yokoldu. Anna bir gün okuldan döndüğünde, annesinin odasının kapısını açık buldu. Perdesiz pencerelerin ardında kü rengi bir sonbahar parılıyordu. Anna merakla içeri girdi. Yatağın üzerinde yeni bir örtü vardı. Ucunu kaldırıp baktı; yatağa tertemiz çarşaf lar konmuştu. Tuvalet masasının üzerindeki parfüm şişeleri, fırçalar, vazolar kaldırılmıştı. Dolabı açtı içi boştu. Babası hiç birşey söylemedi, anneanesi ise çok uzun süre eve gelmedi. Anna bu değişiklikle ilgili birşey sorma gereğini duymadı.

Bazı şeyleri geride bırakıp unutmamanın, hayatın bir parçası olduğunu öğrenmişti. Babası öğretmişti bunu ona.

ANNA, anneannesine karşı, acımayla karışık belli belirsiz bir sevgi duyuyordu. Gözyaşlarını daha silmeden yanaklarından yenileri ak-maya başlayan o zavallı kadını seviyordu.

Anneanesi nisan ayında ansızın bir sarılık krizi sonunda öldü. Hastane odasında, çiçekler ve kutsal ışıklar arasında sabırla, sessizce acı çekti. Hepsi de akrabası olan altı rahibin beraber söyledikleri dinsel şarkılarla ölümsüzlüğe doğru gidişi adeta kolaylaştırıldı. Bütün aile, kadının güçlükle nefes alan sarı vücudunun çevresine sıralanmıştı. Geç gelenler küçük odaya sığışamayıp holde kalıyorlardı. Hastanenin her tarafından taşıdıkları iskemlelerin, kasaların üzerine çıkıp kapının aralığından içeri bakıyorlardı. Başrahip geldiğinde, o da bir iskemlenin üzerine çıkıp, kadıncağıza son duasını akrabalarının bir araya gelmiş sırtları üzerinden okumak zorunda kalmıştı. Rahip buraya tören elbisesi ve başında tacıyla gelmiş olsaydı belki o za-

man ona yer açarlardı. Ama belki de açmazlardı. Çünkü onlar için ölüm de bir aile sorunuymuştu ve kendi aralarında da rahipleri vardı.

Odanın içinde sıkışıp kalan Anna, bu bilinçsiz kadının varlığından o kadar dehşet duymuştu ki, tüyleri diken diken olmuştu. Kardeşi Margaret, «Galiba kusacağım,» diyip, dört ayak üstüne düşmüş, orman gibi bacakların arasından ite kaka kendini odadan dışarı güç atmıştı. Anna nişan yüzüğüne bakmış, (dört köşe bir safir taşı vardı üzerinde) «Pırlanta herkeste var, Robert,» ve bir an Robert'ı ve geleceğini en karamsar bir biçimde görmüştü. İhtiyarın nefesi sonunda kesildiğinde Anna, çığlıkları ve bağrıışmaları tam duyamamıştı bile.

Cenaze Anna'nın düğününden iki ay önceydi. D'Alfonso'lar düğünün geri bırakılmasını istediler; cenazeye bu kadar yakın bir zamanda düğün yapmak saygısızlık olurdu. Anna babasının omzuna yaslanıp acı acı ağladı.

«Ne ağlıyorsun Tanrı aşkına Anna? İhtiyar bir kadındı o.»

Anna öfkeyle: «Ona ağlamıyorum ki. Ben hazıranda düğün istiyordum,» dedi.

Bir an sessizlik oldu. Babası onu anlamıştı. «Anna, madem sen hazıranda evlenmek istiyorsun, evleneceğin bir adam da var, sana engel olacak tek bir neden göremiyorum.»

«Ama diyorlar ki...»

«Onlar herşey der.»

«Düğüne gelmeyiz diyorlar.»

«Gelirler,» dedi İhtiyar. «Büyük bir düğün dünyada en bayıldıkları şeydir. Hatta büyük bir cenazeden bile fazla hoşlarına gider. İstedini yap, Anna. Gerisinin canı cehenneme.»

D'ALFONSO'lar biraz homurdandılar fakat çabuk sustular. İhtiyar, karısının akrabalarını iyi tanıyordu: büyük düğünlere bayılırlardı. Yavaş yavaş planları öğrendikçe, Anna'nın düğününün, İhtiyar'ın döktüğü büyük çapta paranın da etkisiyle, ailenin tarihindeki en büyük olay olacağını anlamaya başladılar. Kocakarılarının anlattığı, çoktan kaybolmuş eski Sicilya zenginliklerinden bile daha görkemli olacaktı düğün.

Eğlence programı bir hafta süreyle devam edecekti. Yapılacak şeylerin ancak bazıları fısıltı halinde anlatılıyordu. İhtiyar'ın Abita Şelâlesindeki çiftliğinde yapılacak iki günlük içki partisi gibi... Buna Şikago'dan özel olarak getirtilen fahişelerle birlikte sadece erkekler katılacaktı. Kocaları yokken kadınlar da sakın bir göl yolculuğu yaparak, Gulf kıyısında büyük bir pikniğe gideceklerdi. İhtiyar'ın tüm

kumarhanesinin ayrıldığı kumar partileri, danslar, konserler ve herkese evliliğin kutsal birşey olduğunu hatırlatmak için arada bir kilişeye kısa ziyaretler de vardı. İhtiyar ortalıkta pek görünmüyor, kimse de onu aramıyordu. Robert partilerden birine gidip sarhoş oldu ve erkenden ayrıldı. Anna kalabalığın farkında bile değil gibiydi. Özür bile dilemeden toplulukların çoğundan kaçırıyordu. O kendi programını, kendi planını izliyordu.

Düğününden bir gün önce Anna, o boş odanın hayaleti olan annesinin gelinlik resimlerini çıkardı. Fotoğrafçı ışıklarını; gelinin mücevherlerinin parıltısını, saten elbisesinin parlaklığını, boynundaki küçük cam boncukların ışıltısını yakalayacak biçimde ayarlamıştı. Gelinin yüzü çok fazla ışıkla aydınlandığından gölge gibi belli belirsizdi. Anna bu yüzün, üstü parlatılmış belirsiz çizgilerini, bulut halindeki kara saçlarını sabırla inceledi. Annesiyle kendisi arasında bir benzerlik bulmaya çalışırıyordu. Bir benzerlik, şurada, gözlerin çevresinde, elmacık kemiklerinin çıkıklığında vardı. Ama o kadar, o kadar küçük bir benzerlikti ki bu... Anna bir saate yakın bir süre, belki ölmüş annesinin ona söyleyeceği birşey vardır diye bu fotoğraflara baktı. Bu bir yabancı da olabilirdi. Sonra Anna, zaten bir yabancı bu, diye düşünmeye başladı yavaş yavaş. Annesi ölmüştü. Onun belki biraz kanı dışında hiç birşeyi kalmamıştı. Anna yavaşça albümü kapattı. Hepsi bu kadardı. Annesi gitmişti. Ailesinin bitmez tükenmez dualarının üzerinde yükselmiş, cennette yüzüyordu...

Anna fotoğrafları kaldırdı. Sanki kendisine verilen bir söz yerine getirilmemiş gibi, biraz sinirlenmişti. «Çocukluk bu yaptığın,» dedi kendi kendine sertçe. «Sinirli, anlamsız ve çocukça davranıyorsun. Tıpkı diğer bütün gelinler gibi... Ne kadar aptalsın.»

Kendi kendine bu nutuğu çektikten sonra daha iyi hissetti kendini. Hep böyle olurdu zaten. Çünkü herkese benzemediğini biliyordu. Hiç kimseye benzemiyordu.

ANNA, fotoğrafların üzerinde bıraktığı düş kırıklığından kurtulmak için evine gitmeye karar verdi. Kendi evi, tam istediği gibi yaptığı, biçim verdiği eviydi bu.

«Niye hep anneme kızıyorum,» diye düşündü. «Bana birtek anı bırakmadığı, bu kadar silik ve iyi olduğu için mi acaba? Kendini çocuk yapma işine o denli vermişti ki, bir kere içinden çıktıktan sonra çocuklarının varlığıyla ilgilenmiyordu sanki... Babasına soracaktı bu doğurma saplantısının nedenlerini. Babası o kadar çok mu istemişti

bir erkek çocuk sahibi olmayı? İşte şimdi bir oğlu var, diye düşündü Anna kendinden memnun bir tavırla; Robert!

Haziran ayının bereketli ışık demetleri evin üzerinden adeta akıyor, kendin betaz çizgileri yumuşatıyor, parlak yağlıboyları bulanıklaştırıyordu. Gül ağaçlarının ağır kokusu arasında sert cila kokusu kayboluyordu. Evin bulunduğu bütün blok, tabaka tabaka değişik kokularla doluydu. «Ne şahane yerler buraları,» diye düşündü Anna. Zamanın içinde kaybolmuş gibiydi. Evler yüzyıllık vardı. Sokağın kendisi ise çakıl taşı döşenmişti. «Eskiden kalma bir yer,» diye düşündü. «Tam anlamıyla eskiden kalma bir yer.»

Annesinin ailesi bu evi uygun görmedi. Haftalarca, eve gidip gelirlerken, çakıl taşlarının üzerinde hoşnutsuzlukları yankılanıyordu. Metairie adında bir yazlıkta yeni bir ev yaptırmakta olan ikinci kuzeni Bernadette, «Anna,» dedi, «yolun karşısında şahane bir arsa var. Oraya çok güzel bir ev yapılabilir.» Eyalet senatörü olan ve aynı zamanda otomatik para makinelerinde hissesi bulunan kocası Andrew, Anna'ya meslekî bir tebessüm fırlattı. «Sizin gibi bir komşumuz olması bizim için şeref olur. Duyduğuma göre Mike da bizim taraflara taşınıyormuş. Bütün yeni evliler orada zaten.»

Anna onun gülümsemesini dümdüz iade etti. Birden kendi iradesinin, karar verme yeteneğinin bilincine vardı. Hayır diyebilirim, diye düşündü. Beni ilgilendiren şeyleri denetleyebilirim. Çocuk değilim artık. Kendi kendimi yönetebilirim...

«Düşündüğün için teşekkür ederim, Andrew.»

«Babana söyle, size güzel bir ev yaptırın. Parası var nasıl olsa...»

Anna kesin ve son bir red karşılığını maske gibi örten yumuşak, belli belirsiz bir gülümsemeyle devam etti. «Ben çok beğendiğim bir ev buldum.»

«Ama yeni bir ev...» Anna'nın gülümsemesiyle şaşırان Andrew'nun sesi yavaşça sustu.

Düğününden bir gün önce Anna evine baktı ve: «Bu evi istiyordum ve onu elde ettim,» diye düşündü. Burada kocamla beraber oturacağız ve mutlu olacağız. Bu ev benim, bana benziyor ve onu çok seviyorum.

Kaç kez yapacağım bu işi acaba, bu eski moda demir kapıyı kaç kez açacağım? Ayağımın altındaki bu kaygan yosunlu yolda kaç kez yürüyeceğim? Eski taşlar hep böyle olur. Drenaj delikleriyle dolu tah-ta merdivenlerden yukarı çıkacağım, yerden yukarı bakan kara göz-ler. Elimdeki ağır soğuk anahtarla kapıyı açacağım. Ne güzel kapı;

ışığı yansıtmaması için yüzeyi kesilmiş, oval biçimi kurşunlu camları var. Bu evde en çok sevdiğim şey bu kapı.

Anna, tertemiz pırıl pırıl hazır bekleyen holün önünde durdu. *İşte ben böyleyim, eşyaların benim olduğunu hissettiririm.*

Annem gibi değilim. Ben ölecek olsam herkes bu eşyalarda benim yankımı görür. Annem hiçbir yankı bırakmamış. Sadece dolabın birinde asılı birkaç elbise bırakmış. Bir de beni. Bir de Margaret'i.

Anna parmaklarını küçük maun masanın cilâlı yüzüne sürerek holü geçti. Açık yeşil duvarları, yeşil perdeleri, koyu renk ağır mobilyaları olan oturma odasına bir göz attı. Burası da hazır bekliyordu. Sigara kutuları bile doluydu. Anna emin olmak için birini açtı. Evet. Sigara içmeyi de öğrenecek miydi? Belki de. Kendini şöminenin yanında oturmuş, parmaklarının arasında altın bir ağızlık ve önünde açılmış altın sigara kutusuyla pencereden dışarı, gül ağaçlarına bakarken hayal etmeye çalıştı...

Denemek için ağzına bir sigara aldı. Ekşi tütün tadı ağzına doldu. Anna bu tadı dikkatle inceledi. İşte büyüklerin dünyasının tadıydı bu.

Yanmamış sigara ağzının bir kenarından sallanarak, bütün evi dolaştı. Cilâlı döşemelerde bir toz zerresi, pırıl pırıl camlarda tek bir leke yoktu. Mutfığa girince yanmamış sigarayı yepyeni çöp kutusuna attı. Mutfakta cilâ, yeni sürülmüş yağlıboya ve yerden yükselen muşamba kokusu vardı. Ocağa daha el değmemişti. Buzdolabında ise buzdan başka birşey yoktu. Bu duvarlara henüz is veya yemek buharı bulaşmamıştı. Ter kokusu yoktu. Herşey kusursuz ve kullanılmamıştı. Yakında ocağın üzerinde yağ damlaları sıçrayarak, tencereler o ilk parıltılarını kaybedecek, buzdolabının raflarına yemekler dolaacak ve ayak izleri bu cilâlı döşemenin ilk parlaklığını alacaktı. Gecenin geç saatlerinde herkes gittikten sonra bile, yemek kokularının, sözlerin ve hareketlerin yankıları kalacaktı. Mutfak bir evin yankılarının toplandığı yerdı.

Anna küçük arka bahçeye bir göz attı. Tahta parmaklığın önünde leylâk ağaçlarından pembe, balmumu gibi çiçekler sarkıyordu. «Kapıyı açsam kokuları içeri gelir,» diye düşündü Anna. Ama açmadı. İçeri toz da girebilirdi.

Bir çeşit çalışma odası olarak döşediği ikinci yatak odası dışındaydı, evin hertarafı tamamen yerleşmişti. O odaya büyük bir radyo, önü camlı bir iki kitaplık koymuştu. Burayı aceleyle, aklında belirli bir plân olmadan döşemişti. Sonunda çocuk odası olacaktı burası. O zaman bu odayı organze perdeler, danteller, fırırlarla dolduracaktı. Köşeye de eski tip, kiraz ağacından yapılmış tahta bir beşik koyacaktı.

Bebeğin orada uyuduğunu görür gibi oluyordu. Pencerenin yanında beşiğe güneş ışığı vuracak, perdeler meltemde hafifçe uçuşacaktı. Bebeğin kurşunî mavi renkli gözlerini bir noktaya dikerek dünyayı tanımaya çalışmasını görür gibi oluyordu... Önce odayı tamamen boş bırakıp kapısını kapamayı düşünmüştü. Fakat o zaman burası tıpkı annesinin odasına benzeyecekti. Orayı doğrudan doğruya çocuk odası olarak döşemeyi de düşünmüştü. En kolayı da bu olurdu, diye düşündü. Çünkü o zaman hamile kalınca bütün dikkatini büyüyen karına verebilirdi... Ama insan evlenmeden önce çocuk odası hazırlayamazdı ki...

Baştan aşağı açık mercan rengi olan perdeler, duvarlar ve halılarla dolu yatak odasının önünde durakladı. Odanın sıcaklığını hissetti. Burası cildini düzeltiyor, onu güzelleştiriyordu. Abajurlar bile hafif renkliydi. *Düğün gecesini için burası daha iyi. Bir otelden, bir daha hiç görmeyeceğim bir yerden daha iyi.*

Anna bunu da planlamıştı. Düğün töreninden sonra buraya gelecekler, ertesi gün de balayına çıkacaklardı.

«Saçma mı sence bu?» diye sormuştu Robert'a.

«Sen nasıl istersen öyle olsun, sevgilim.»

Anna sinirli bir tavırla dudaklarını birbirine sürttü. «Robert, hatırlıyor musun, *Küçük Kadınlar*'da Meg, John Brooke'la evlendikten sonra, evlerinin bahçesinde beraberce yürüyorlar. Ortak yaşantılarının başlangıcı bu oluyor. Sade ve, şey... ağırbaşlı.»

(Kardeşi Margaret ekşi bir şekilde, «Başka birşey yapacak paraları olmadığı içindi o,» dedi.)

«Ben *Küçük Kadınlar*'ı okumadım ki,» dedi Robert.

«Bazı şeyler o denli adi ki, anlayamıyor musun Robert?» Anna'nın sesi biraz titriyordu.

«Sevgilim, düğünün ve balayının her çeşidi beni memnun eder.»

«Korkuyorum, Robert,» dedi, yarım bir gülümsemeyle. «Sadece korkuyorum.»

Ama aslında başka birşeydi bu. Anna kendisi için çok önemli olan birşeyden sözetmeye, düşüncelerini kelime haline getirmeye çalışmıştı. Ne zaman kendini ifade etmeye çalışsa, kendinden birşeyler verdiğini hissediyordu.

Görünmeyen kollar uzanıyor, kelimeleri toparlıyor ve tekrar onun içine yerleştiriyordu. Onların hepsini bulduğuna, kırık boncuklar gibi dağıldıkları 'havadan bir rafın' üzerinden toplayıp tekrar kendi içine yerleştirdiğine emin olması epeyi uzun sürüyordu Anna'nın. Kendini güvenlik içinde duyana kadar uzun bir süre geçiyordu.

(Şimdi en istediği şey öğütsüz, yardımsız, yalnız bırakılmaktı.) Karı-koca arasındaki ilişkiyi (bu kelimeleri defalarca zihninde tekrarlıyordu; karı - koca arasındaki ilişki...) tam olarak hayal edemiyorsa, bu, kendinden başka kimseyi ilgilendirmezdi. Cecilia Teyzesinin o sinirli, kısa söylevine içerlemişti: «Bu bütün kadınların geçirdiği birşey evlâdım. Çarşafın altına fazladan bir bez koymayı unutma.» Cecilia Teyze çok iyi bir ev kadınıydı; kendi evi pırıl pırıldı. Oğulları ayakkabılarını holden çıkarıp, içeri girmeden terlik giyerlerdi...

Anna, oraya buraya serpiştirilmiş, içinde odaya güzel kokular vermesi için özel maddeler konmuş olan kavanozlara son bir kez baktı. Bu maddeyi kendisi hazırlamıştı. Limonla gül karışımı bir kokuydu. Adeta ayaklarının ucuna basarak odadan dışarı çıktı.

Eve geldiğinde, en aşağı bir düzine akrabası onu bekliyordu. Arabayı parkederken Joseph Dayısı seslendi: «Merhaba, küçük gelin!» Evlendikten sonra bu aileden kurtulmak için birşeyler yapmam şart, diye düşündü Anna bir kez daha. Sadece Robert ve ben kalmalıyız. Bir de babam, diye ekledi. Onu bir an için bile unutmuş olduğuna üzüldü.

Balkondaki salıncakta baldızıyla beraber sallanmakta olan dayısına şöyle bir el salladı. Merdivenlere çökmüş olan iki küçük kuzenine sırtıttı. Diğerlerini itercesine geçti ve içeri girdi.

«Neredeydin?» Cecilia Teyzenin genellikle kâğıt kadar düzgün olan alnı kırışmıştı.

Anna kasten cevap vermeyerek gülümsedi. «Beni arayacağınızı bilmiyordum.»

«Baban bile nerede olduğunu bilmeyince...»

İhtiyar pencerenin yanında, her zamanki koltuğunda oturuyordu. Yüzü tamamen ciddiydi. Eğlenmekte olduğu, sadece gözlerinin rengindeki hafif bir değişmeden anlaşılıyordu. «Teyzene, senin nerede olduğun hakkında en ufak bir fikrim olmadığını itiraf ettim.»

«Aman Allahım,» dedi Anna.

«Yeni evine bile telefon ettik,» dedi Cecilia Teyze. «Oradan da çıkmayınca, gözümün önüne, hastanenin birinde yatmakta olduğun geldi.»

Telefonun zili çalmamıştı, Anna emindi buna. «Acaba telefon bozuk mu?» Herşeyin kusursuz olması gerekiyordu.

«Şey,» dedi babası yavaşça, «Ben olsam merak etmem bunu. Belki de ben yanlış numara çevirmişimdir.»

«Haaa,» dedi Anna, «haaal» Babasını hafifçe yanağından öptü. «Keşke ben de senin kadar sabırlı olsam, baba,» dedi yavaşça.

İhtiyar parmağıyla kızının yanağını okşadı. «Zamanla olur, yavrum.»

Nedense, Anna'nın gözünde yaşlar birikti. Onları akıtmamaya kararlıydı.

İNSAN düşününden neler bekler? Göklerin en mavisini, gün ışığının en parlağını. Bütün renklerinin görkemi içinde bir ufuktan diğerine uzanan bir gökkuşağı. Caddelere sıra sıra dizilmiş, gülümseyen, selâm veren bir insan kalabalığı: «İşte geliyorlar, ne kadar güzel bir çift!» Şatolar, kuleler, at sırtında şövalyeler. Sessiz bir sevgi gösterisi, çaba sarfedilmeksizin yapılan hareketler, debdebe; krallar, papalar, imparatorlar, tantana, görkem. Ve hatta daha da fazlası. Tanrıdan bir işaret, bir iyilik işareti... Sürekli bir anı. Tanrım, ne olur hep hatırlayayım. En şahane gün, en güzel gün olsun bu hepsini hatırlayayım. Kutsal Bakire, ne olur uyandığım andan itibaren herşeyi hatırlayayım. Günah çıkartmaya gittim, günahlarımdan arındım. Şimdi Tanrının iyiliği üzerimde. Bunun da yararı olmaz mı? Herşeyi hatırlamak istiyorum, tek istediğim bu. O bir tek günün ölene dek ben de kalmasını istiyorum...

İnsan düşününde ne bulur? Bulut bulut sesler, birbirine karışmış yüzler. Alkol, kahve ve şekerli pasta kokan nefesler. Çürümüş konyak kokusuyla bayıltıcı anason kokusu. Saten ve incilerin ağırlığıyla, beklenmedik bir şekilde ağır bir elbise. (Ve; «İnci gözyaşıdır, zavallı kız. Uğursuzluk getirecek,» diye fısıldayan biri.) Ağrıyan bir sırt, sarkmanın diye büyük çaba gösterilen omuzlar, titremesin diye uğraşılan bacaklar. Ve herşeyin üzerini örten bir pus, bir bitkinlik bulutu. Arada bir Anna, kapanan gözkapaklarının çevresinde herşeyi sisli, altın tozundan yapılma gibi görüyordu.

O sıralarda: «Herşey ne kadar nefis,» diye düşünüyordu.

GÜN erkenden başladı. Saat tam beşte, terzisiyle berberi öksürerek hafifçe Anna'nın kapısını vurdular. Arkalarından, ısıklık çalıp, perdeleri ve pencereleri açarak, kardeşi Margaret geldi.

«Aman Allahım.» Anna gözlerini açtı. Mavi - beyaz, dörtlüke pencerenin titreşen ışığı önünde Margaret'in yüzü belirdi. Yuvarlak, esmer bir kafa, birbirine yakın gözler, fazla geniş ve kenarları fazla kıvrılmış bir ağız. Margaret'in yüzü bir palyaçonun ya da bir köpek yavrusunun yüzünü andırıyordu.

«Hadi güzelim, kalk,» dedi Margaret. «Gün ışıyor, kuşlar cıvıldaşıyor, damat geliyor.»

«Aman Allahım,» dedi Anna tekrar.

«Hadi, hadi.» Margaret yorganı çekmeye başladı. «Senden sonra benim saçım yapılacak. Benim saçım, düşünebiliyor musun?» Alaylı bir tavırla kısa, kara buklelerinden birini çekiştir-di.

«Şapkan çok yakışıyor sana.»

«Allah bilir benim bu dolaşık saçlarımda fazla durmaz şapka.»

Margaret odadan dışarı çıktı. Anna onu bir daha gördüğünde amuda kalkmış, sessizce başının üzerinde duruyordu. Kara kıllarla kaplı güçlü, esmer bacakları, ince ayak parmakları tavana doğru dikilmiş duruyordu. Pembe pijaması kalçasının hizasına düşmüştü. O geniş, parlak gülümsemesi de başaşağı olmuşt-u. Kardeşinin bu amuda kalkmış, kirli, küçük vücudu bütün sabah Anna'nın aklından çıkmadı. Onunla kiliseye kadar geldi, sırtarak, org müziği bulutları arasında asılı kaldı. Pırıl pırıl altın rengi mihrâbın üzerinde dolaştı, küflü günlük kokularının, sert, kolalı elbiselerinin arasında yüzdü.

(Anna, ömrü boyunca, ne zaman kardeşini düşünse, ilk aklına gelen sırtışı oluyordu: o geniş, kavun dilimi gibi ağız, o dörtlük ve sert dişler.)

Gölge nihayet gözünün önünden gidince, Anna rahatladı. Dügün gününü hiç birşeyin bulutlandırmamasını istiyordu. Sadece töreni, ayini ve kocasını düşünüyordu. Sonsuza kadar tek vücut halinde, ölüm ayırana kadar beraber olmayı istiyordu. Ölüm ona, kapkara başka ayinler, başka bir müzik ve başka sesler hatırlatıyordu. İnsan ruhu yargılanmaya gidiyor; davullar, ateş ve gökgürültüsü... Güzel Tanrım, çok erken olmasın bu, Robert ve benim için... Amma da saçma sapan şeyler geliyor gözümün önüne. Önce amuda kalkmış, başının üzerinde duran Margaret. Sonra ölüm. Niye ölümü düşünüyorum? Çünkü yorgunum. Kemiklerim, ihtiyar bir kadınlık gibi ağrıyor, sızlıyor. Toprağa doğru çekildiğimi hissediyorum... Bu gün olmamalı bu. Robert'ı düşünmeliyim.

Ona dokunmak, onu öpmek, ensesindeki saçların, yakasının arasına girişini hissetmek istiyorum. Bu gün traş olacak, ensesindeki saçları düzelttirecek. Yeni çıkan saçları hissedebilmek için bir iki gün beklemem gerekecek... Ya saçının kokusu, saçları, düz dursun diye kullandığı o losyonun kokusu? Cajun'ların saçları hep kıvrıkcık oluyor... Acaba annesinin, babasının kim olduğunu bilmediği doğru mu? Ne korkunç. «Hayır,» demişti Robert, «korkunç değil. Annem

bana çok iyi davranırdı. Ama zaten verebileceği birşeyler yoktu.» Küçük Robert, yoksul ve aç Robert...

Anna artık hazırdı. Yıkanmış, taranmış, baştan aşağı pahalı ve lüks giyim eşyalarıyla donanmıştı. Koro şarkı söylemeye, orgun ses dalgaları onun için titreşmeye başladı. Kilisenin merdivenlerinden, bir eli hafifçe babasının kolu üzerinde, dikkatle yürürken Anna çok sakin, buna karşılık alev alev yanmakta olduğunu duyuyordu.

MANASTIRIN geleneklerine uygun olarak Anna, nikâhtan hemen sonra, rahibelere resmî bir ziyaret yapmaya gitti. Kıpırtısız bir hava ve mobilyaların cilâsının rutubetiyle dolu, loş salonlarda gelinliği ışıltıyor, parılıyordu. Robert sabırla Anna'nın yanında duruyor, kara elbiseli rahibeler hayran hayran etrafına üşüşüyorlardı. Anna bir an, küçücük bir korku duyarak, buradaki tek beyaz varlık benim, diye geçirdi aklından. Bütün çevremdekiler kara, Robert bile kara giymiş. O bile...

Başrahibe Anna'yı yanağından öptü, sert kolalı başörtüsü hışırtıyla Anna'nın omuzuna sürtündü. «Bu yılki mezunlardan ilk gelin sensin.» Rahibenin yanaklarından aşağı inen iki damla gerçek gözyaşı aktı. «Bu yıl mezun olanlardan ilk evlenensin sen...»

Bu yılın ilk gelini; Anna vücudunun kasıldığını hissetti. Bu, gerçek olduğu halde, fazla hoşuna gitmemişti. Başrahibenin elbisesinin kıvrımlarından yükselen hafif ekşi koku da hoşuna gitmemişti.

Robert sordu; «Hazır mısın?»

«Ah, evet, evet.» Anna'nın çevresindeki kara peçeler, bu kez de kocaman meşe kapıları açmak için koşuşturdu.

Anna elindeki büyük buketi Başrahibeye uzattı. «Bunu alır mısınız? Benim için.»

Rahibe başını salladı. Anna, beyaz eteklerinin bir hışırtısıyla kapıdan çıktı ve merdivenlerden aşağı indi. Güneşliği ve parlak mavi gök, birden gözlerini kamaştırdı.

«Çiçeklerini niye ona bıraktın?» diye sordu Robert.

«Onları özel mihrâba koyarlar.»

Robert sırtıttı. «Tam İsa'ya lâayık bir gelin oldun.»

«Sadece bir gelenek,» dedi Anna. «Bütün kızlar yapar bunu.» Manastırın kapısına doğru el salladı. Karşılık olarak kara elbiselilerden biri beyaz çiçek buketini havaya kaldırdı. Çiçekleri zafer kazanmış bir tavırla yüksekte tutuyordu.

Anna, sağ elinin küçük parmağında şiddetli bir ağrı duydu. Bu ancak birşeye üzüldüğü, canı sıkıldığı zamanlarda olurdu.

«Anna,» dedi Robert, «canını sıkacak birşey mi söyledim?»

Anna kasten sırtını rahibelere döndü. Yanındaki kocasıydı ve düğününe gidiyordu. Robert'ın gözlerine uzun uzun baktı ve sıkıntısının yok olduğunu hissetti. Aynı duyguyu bazan kilisede, dualar özellikle iyi okunduğu zamanlar duyardı. Omuriliği boyunca ağır ağır, yukarı aşağı, her iki omurun üzerinden geçerek ta beynine kadar bir su geziniyor, sonra da bu su, beyninde küçük, derli toplu dalgalar halinde dolaşıyormuş gibi bir duyguydu bu.

«Şahanesin,» dedi Robert, Anna'nın yeni yüzüklerinin takılı olduğu elini tutarak.

Anna Robert'ın gözlerinin rengini incelemeye devam etti. «Şu anda hayatımın en büyük dileğini gerçekleştiriyorum,» dedi kendi kendine. Tamamen mutluydu.

GÜN ilerleyip akşamüstü olduğunda, Anna mutluluktan uçuyordu. Kent Kulübünde, (kulübün en uygun biçimde, kusursuzca hazırlanmış olduğu Anna'nın gözünden kaçmamıştı) iki bardak şampanya içti, konukların elini sıkamak için saatlerce bir kenarda ayakta bekledi, önce Robert'la, sonra da babasıyla dansetti.

Gün, planlarına uygun olarak, iyi yağlanmış bir makina gibi pürüzsüz ilerliyordu. Orkestranın hafif müziğine ayak uydurarak enişterileriyle, dayılarıyle, kuzenleriyle dansetti. Ayakta zor duran seksen yaşındaki ihtiyarlardan, boyları Anna'dan daha kısa, bilyantlı saçlarına yukardan baktığı on iki yaşındaki çocuklara kadar hepsiyle. Şampanya içmeye devam etti, neşeli bir biçimde, hafifçe başı dönmeye başladı. Beyaz saten elbisesinin omuz kısmında pembe bir pudra izi belirdi. Anna onu eliyle hafifçe sildi. «Bunun kim olduğunu biliyorum,» dedi Robert'a. «Kuzinim Loretta. O renk pudra süren birtek o var. Şu şapkasında mor çiçekler olan kokona. İşte orada, bak. Bu renk pudrayla cildi yeşilimsi oluyor.»

«Bütün bu insanlar senin akrabalar mı?» diye sordu Robert.

«Eh, bazıları babamın iş...»

«Onları tanıyorum,» diye Robert sözünü kesti. Kalabalık odaya doğru kolunu salladı. «Ya öbürleri?»

«Akraba oluyorlar herhalde; yakından ya da uzaktan.» Ansızın Robert'ı düşündü. Düğünde onun ailesinden kimse yoktu; kimseyi istememişti. «Benim için kimseyi çağırmayın, akrabalarımı da istemem,» demişti... Böylece Robert tek başınaydı.

Bundan sonra bir ailesi ve bir evi olacaktı. Anna sağlayacaktı bunları ona.

Anna birşeyler hissediyordu; neydi bu? Ve duygusunun şiddetinden tedirgin oluyordu. Sanki Robert'a açıklaması gereken birşeyler vardı. İçindeki bazı kelimeler, bazı cümleler bir türlü ortaya çıkmıyordu.

«Robert,» dedi büyük bir ciddiyetle, «Seni seviyorum.»
Robert karşılık olarak göz kırptı.

YARIM saat sonra küçük Gondolfo havuza düştü. Kafasını havuzun çinili duvarlarına çarptı, kafatası kavun gibi yarıldı ve yüzünden aşağı kanlar akmaya başladı. Diğer çocuklar tam bir sessizlik içinde, ağızları açık, durup seyretmeye koyuldular. Peter, ağlamayacak kadar şaşırmış bir halde havuzdan çıktı; cilâlı dans pistine kanları damlayarak büyük salona doğru yürüdü. Annesi bir çığlık attı, başka biri daha bağırdı, orkestra sustu.

«Ne oldu?» diye sızdı Robert.

«Çocuklardan biri,» dedi Anna sükûnetle. «Birine birşey olacağına emindim, ama herşey yoluna girecektir.»

Çığlıklar hafifledi, sonra bütünüyle kesildi. Orkestra tekrar çalmaya başladı.

«Öldüler mi, ne oldu?»

«Babamın arabası yolun kenarında bekliyordu, birşey olursa diye. Cecilia Teyzeyle konuştum, çocuğu doktora götürecektir. Annesi çok üzgünse işleri o yoluna koyacak.»

«Herşeyi düşünmüşsün,» dedi Robert. «Gerçekten herşeyi.»

«Çocuklar için getirttiğimiz sirk de görmedin sen.»

Kent Kulübünün tam arkasındaki golf alanını, çizgili çadırlar ve hayvanların, haziran sıcaklığında iyice duyulan sidik kokusu doldurmuştu.

«Bunu nereden akıl ettin?» dedi Robert.

«Söyledim ya, sirk bu.» Sonra ekledi: «Sadece zararsız hayvanlar var, Robert.»

Arka arkaya iki fil, çadırların arkasındaki boşlukta ağır ağır dolaşıyordu. Beyaz ve altın rengine boyanmışlardı. Koşum takımlarının üzerinde de yapay elmaslar parıltıyordu. Önlerinde altın rengi satenden elbiseler giymiş sürücüler oturuyordu. Sırtlarındaki tahtlarda ise gülüşen ve çılgınca el sallayan çocuklar vardı.

«Filler de nereden çıktı?»

«Şimdi çocuklar binecek. Daha sonra da, hava kararınca, çiftler romantik gezintiler yapabilir diye düşündüm. İlk önce biz binelim istersen.»

«Eğer kalırsak... Başka neler var orada?»

«İşte, her zamanki palyaçolar ve trapez numaraları. Bir de çocuklara hokkabazlık öğreten bir hokkabaz var.»

«Kılıç yutan adam da var mı?»

«Dalga geçiyorsun benimle.»

«Rica ederim hanımefendi... Muhteşem bir düğün oluyor bu.»

«Robert, düğünümüzün unutulmaz olmasını istedim. Büyükler için kolay; tabak dolusu havyar, çiçekler, müzik. Ama çocukların da unutmamalarını istedim.»

Robert, elinden olmadan yaptığı ve hoşlanmadığı bir hareketle ellerini öne doğru uzattı. «Unutmayacaklar.»

Akşamın geç ve durgun saatlerinde, sarhoş olanlar çoğaldı ve düğün şenliği gürültülü bir hal aldı. Margaret ve bazı arkadaşları, (Anna, «Kim bunlar?» diye sormuştu...) piyanonun birini sürükleyerek terasa taşıdılar ve kara saçlı bir çocuk bangır bangır birşeyler çalmaya başladı. Tek parmakla çaldığı bu caz parçası, dans salonundan gelen yumuşak keman seslerine karışıyordu. Margaret, yüzü kızarmış, pembe elbisesi sıcaktan buruşmuş, tek başına dansediyordu.

«Robert,» dedi Anna, «şu çocuğa bak. Bu sabah saatin beşinde benim odamdaydı.»

«Çocuk mu? Aranızda iki yaş bile fark yok.»

Robert o başaşağı, sırttan yüzü bilemezdi. Anna da ona bunu anlatamazdı. «Ama,» dedi, «ben evli bir kadını.»

«Daha tam değilsin,» dedi Robert. «Tam değil.»

Anna onu duymamış olmanın daha doğru olacağını düşündü.

KARANLIK basarken Anna'yla Robert sessizce düğünden ayrıldılar. Arabaları yeni bir Studebaker'dı. Bunu Anna seçmişti; bir Packard ya da Buick onlara uygun olmazdı.

Margaret onları kapıda yakaladı. «Hayatınızın en güzel düğünü bu,» dedi. Sırıtırken ağzı biraz çarpılıyordu. «Papazın sarhoş olduğunu duydunuz mu?»

«Yaa, sahi mi?» dedi Anna.

«Benimle bir lütuf yapıyormuş gibi konuşma Tanrı aşkına.» Margaret ayaküstü bir çarliston figürü yaptı, «Ben iyi bir katolik kızıyım... Duvağını pencereden dışarı uçurarak güneşin battığı yere doğru gideceksin, değil mi?»

«Bir kadeh daha içsene küçük baldız,» dedi Robert. «Şimdi tam formundasın.»

«Sadece şampanya içtim.» Margaret'in sırtışı genişledi, ışıldadı.

«Şampanya iyi ve kutsal bir katolik içkisidir. Rahipleri görmüyor musunuz? Şu arkadaki bara bakınca, kendimi ayinde sanıyorum.»

Robert, Anna'nın arkasından duvağını ve eteklerini kaldırarak arabaya girmesine yardım etti.

«Heeey,» diye haykırdı Margaret. Kollarını dümdüz ileri uzatmış, fırıldak gibi dönüyordu. «Ben çarmıha gerilmiş İsa'yım, ama dönen bir çarmıh.»

Bir bakıma da ona benziyor gerçekten, diye düşündü Anna.

ANNA evine tıpkı tasarladığı gibi, beyaz satenler içinde bir gelin olarak girdi. Beklediği yerde acıyı, aradığı yerde de zevki buldu. Ve kanıyla de kocasına değerini kanıtladı. Mutlu bir uykuya daldı. Robert ise rahat uyuyamıyordu. Bütün gece yatakta dönüp durdu. Arada bir dirsekleriyle ya da yana fırlattığı kollarıyla Anna'ya çarpıyordu. 'İki kişilik yatakta uyumaya alışık değil,' diye düşündü Anna olgunlukla, 'ama alışacak.'

Yıllar sonra, bu konuda da, öbür konularda olduğu gibi yanıldığını anladı. Bütün dindarlığına rağmen, Tanrı da onun bilgisizliğini düzeltmedi.

MARGARET

MARGARET fırlıdak gibi dönmekten vazgeçip durdu ve arabanın oradan uzaklaşmasını seyretmeye koyuldu. Pencereden dışarı uçuşan duvak filân yoktu. Sadece bir an, hafif bir bulut halinde kalkan yaz tozları havada kaldı, sonra o da dağıldı. Margaret kemerinin arasından mendilini çıkarıp terleyen yüzünü sildi. Hava sıcaktı, vücudunu sımsıkı saran elbisesi de çok rahatsızdı. 'Galiba bu elbise benim üzerimde çekti, sanki küçülmüş gibi geliyor.' *Esrarlı bir cınayette boğularak öldürölen masum bir genç kız bulundu. Zavallı genç kız, vücudunun çeşitli yerlerinden boğulmak suretiyle öldürölmüş. Polis bu olayı açıklayamıyor...*

Belki de elbisemi çıkarsam... *Çıplak nedime kaçıyor!* Babam gülerdi. Anna da bir daha benimle konuşmazdı herhalde... Ben de evlensem artık iyi olacak. Ama evlenebileceğim biri yok ki... Güneşin ışınları arasından atının üzerinde yakışıklı bir prensin çıkıp gelmesini bekliyorum herhalde. Ben de Anna'nın yaptığını yapabilirim; dağlarla çarşaf, mağazalar dolusu eşya. Bütün bunların yapılma nedeni olan zavallı adam! Korkudan ya da nefes darlığından ölür herhalde... Ben böyle yapmayacağım. Yapamam. Ben sadece kendi tatlı, doğal halimle kalacağım. Yakışıklı prensim de bununla yetinecek...

Margaret sıcaktan kırışan eteklerini düzelitti. Neden canı ağlamak istiyordu? Hiç ağlamazdı oysa. Rahibelerin kızlara bu konuda öğretileri ilginç bir yöntem vardı. «Çabuk çabuk gözlerinizi kırpıştırın ve İsa'nın iyiliklerini düşünün,» derlerdi.

Rahibeler... On bir yıldır onların okuluna gidiyorum; ne öğrendim? Yunan alfabesini, Sezar'ın savaşlarını, Lâtince okumayı. Küçük,

yoksul kızlar için tığla dantel gibi şallar örmeyi, sabahları ilâhiler okumayı. Dickens ve Scott'un romanlarını okumayı... (Ama Hardy'yi asla!) Bir de bütün bunlara bir sürü sayıyı da eklemek gerek. İngilizce mektup yazmayı da öğrendim... İşte on bir yıllık okul süresi... Bütün bunları, bir de ispanyolca küfretmeyi öğrendim...

Bu işi ispanyolca dersinde, elinde *Isa'nın Taklidi* adlı, kara, küçük kitabıyla kilisede otururken öğrenmişti. Margaret bu kitaptaki bölümlerin başlıklarını okumayı başarıyordu. 'İsteklere Karşı Koyma Üzerine', 'İşlerimizde Basiretli Davranmak Üzerine', 'Yalnızlık ve Sessizlik Sevgisi Üzerine'... Margaret okumaktan vazgeçti. Yanında oturan Thérèse Garcia, ona ispanyolca öğretmeyi teklif etti. Rahibelerin istediği gibi, dimdik ileriye bakarak, yüzlerinde derse dalmış ifadelerle oturuyorlar, dudaklarını adeta kıpırdatmaksızın, duyulması imkânsız seslerle konuşuyorlardı. Margaret'in öğrendiği ilk kelimeler '*Tu puta madre*' oldu.

'Bu sözler herhalde öğrendiğim bütün dualardan daha çok işime yarar,' diye düşündü Margaret. Sınıfta bir kere dört tane küçük dinsel piyes oynamışlardı: 'Aziz Jude', 'Aziz Joseph', 'Kutsal Yürek', 'Her An Yardıma Hazır Olan Meryem'... Dualarla, dua kitaplarının bir kusuru vardı Margaret'a göre. Bunlar herkesin uygulayabileceği mucizeler, ustalıklar, hileler öğretmiyordu. Hiç bir zaman; «İşte bu, kesinlikle sonuç verir,» demiyorlardı. Hepsini deneyip umutla beklemek gerekiyordu. Piyango gibi: Bir numara seçiyorsun, kazanamazsan tekrar şansını deniyorsun. Hay Allah, ne şanssızlık, bir kere daha denemeli... Ve piyangoda olduğu gibi, bu işte de adalet yoktu.

'Hiç birseyde adalet yok,' diye düşündü Margaret. Örneğin, üçüncü sınıftaki o kız... 'İsmi neydi, epeyi eskidendi bu... Rosalie, tamam, Rosalie.' Bu kız kötürümdü. Çocuk felci sonucu omuriliği erimiş ve sırtında bir kamburluk oluşmuştu. Diğer kızlar, Rosalie tuvalete giderken sürekli olarak peşine takılırlar ve kızcağızın kamburuna parmaklarıyla vurarak gülerler, alay ederlerdi. Kızı hergün ağlattıkları halde o, onları rahibelere şikâyet etmezdi. Sonunda hiç tuvalete gitmemeye başladı. Birgün sırasının altında küçük bir sidik birikintisi gördüler. Ertesi gün Rosalie görünmedi. Ondan sonra da bir daha hiç okula gelmedi.

Herhalde kızcağızı öldürecektik, diye düşündü Margaret, yeteri kadar vaktimiz olsaydı. Tıpkı Matthew'a yaptığımız gibi...

Matthew, Margaret'in dördüncü ya da beşinci dereceden kuzeniydi. Aynı yaşıydılar. Çocuk partilerine, pikniklere giden, iri yarı, şişman, sarkık memeli kadınımsı bir çocuktü. Bir gün Margaret ve ye-

di - sekiz çocuk Matthew'u Cecilia Teyze'nin gül bahçesindeki havuzda boğmaya çalışmışlardı. Cecilia Teyze dışarı çıktığında Matthew artık çabalamaktan vazgeçmek üzereydi... Margaret, teyzesinin attığı çığlığı hâlâ hatırlıyordu...

Bütün çocuklar hain oluyor, diye düşündü Margaret. Örneğin okuldaki o deli dolu iri kız. Bir gün Margaret tuvalette otururken saçına öyle bir hızla asılmıştı ki, ensesinde bir yer tamamen saçsız kalmıştı. Olaydan sonra Margaret yanında, bir düğmeye basar basmaz on santimlik bir bıçağın çıktığı bir çakı taşımaya başlamıştı. «Seni öyle bir doğrarım ki,» diye gözdağı vermişti kıza, «kendi annen bile tanıyamaz.»

Rahibeler ise kızların yaptıklarından habersiz, kendi işleriyle uğraşmaya devam ederlerdi. Bu da bir çeşit adaletsizlikti.

Sonra Anna'nın ailenin bütün güzel taraflarını kendinde toplaması... Bu da gerçekten adaletsizlikti. Ben kısa boylu, tıknaz vücutluyum; saçlarım kıvrıkcık, gözlerim de anlamsız. Oysa Anna ince uzun; bir kızıl derili gibi dümdüz kara saçları, yumuşak, insanın içini eriten gözleri var.

Bir keresinde Margaret babasına yakınmıştı. Babası ciddiyetle, «Margaret, senin de kendine göre bir çekiciliğin var. Sonra Anna'nın tersine, kafan da çalışıyor...» «Teşekkür ederim babacığım,» diye mırıldandı Margaret. «Ben Jean Harlow'a benzeyebilmek için çıldırıyorum, sen bana kafamın çalıştığını söylüyorsun. Çok teşekkürler, eksik olma.»

ARABA, içinde Anna ve Robert'la beraber gözden kaybolmuştu. Margaret boş caddeye bakakaldı. Kardeşim evlendi ve gitti; artık yanımızda olmayacak, yazık.

Babası yanında duruyordu. Kolunu Margaret'in terden sıırılsıklam olmuş omzuna doladı. «Kaçmayı başarabildiler mi canım?»

Margaret başını salladı. Bir yandan da babasının her iki kızı için özel isimler kullandığını düşünüyordu. Ona «canım» derdi ama Anna'ya böyle demezdi. Anna'ya hep «tatlım» ya da «evlâdım» derdi.

«Baba, bu ayakkabılar beni öldürüyor.»

Babasının yüzündeki belli belirsiz hüznün ifadesi gülümsemeye dönüştü. «Elbette, saatlerdir ayakta duruyorsun.»

«Zaten saten ayakkabılar rahat olmaz. Ama herşey Anna'nın istediği gibi olmalıydı.»

«Anna herşeyin nasıl olması gerektiğini biliyordu.»

Margaret, pembe saten ayakkabılarını gardenya saksılarının ara-

sına fırlattı. «Şahanel!» Tek bir beyaz çiçek kopardı, dramatik bir tavırla koklayıp elinden attı. «Harika!»

Arkalarında kırılan bir camın sesi ve sonra da bağırışma ve kahkahalar yükseldi. Babası tek kaşını havaya kaldırdı. «Gerçek parti şimdi başlıyor sanırım.»

«Hans Amcanın partisini hatırlıyor musun? A.J. ile Joseph kavgaya etmeye başlamışlardı, herkes de onlara birşeyler atıyordu.»

«Yine böyle bir olay mı bekliyorsun? Herhalde olur. Alkol, annenin ailesi üzerinde çok kötü etki yapıyor, canım.»

Ağır ağır eve doğru yürüdüler. Dans salonundaki ağırbaşlı orkestra yok olmuştu. Yerine mavi ışıkların altında terleyip çalan bir caz gelmişti. Babası yorgun bir sesle, «Ben bir viski içiyorum. Sen de ister misin, canım?» dedi.

Margaret'in birbirine yakın kahverengi gözleri kapanıp açıldı. «Bana ilk kez böyle birşey teklif ediyorsun. Şampanya içiyordum.»

«Artık büyüdün. Şaraptan viskiye geçebilirsiniz.»

«Ya sarhoş olursam, gerçekten sarhoş?»

«Annenin ailesinin ortasında mı?»

«Evet.»

«Hep beraber yatabilirsiniz.» Açık yeşil bir kanepeye uzanmış koyu renk elbiseli bir adamı işaret etti. «Bak işte Ambrose. Aslanla kuzu yanyana yatar.»

«O da nerden çıktı şimdi?»

«Biliyorsam arap olayım,» dedi. «Yıllar önce bir yerde okumuştum.»

Hiç Margaret'la böyle konuşmamıştı babası.

Margaret'a bir kadeh içki uzattı. «Nedimenin şerefine.»

Margaret sakınarak bir yudum aldı. «Bu boktan sıcakta da o kadar susuyorum ki.» Kelimeyi söylerken babasının ne tepki göstereceğini bilmediği için hafifçe durakladı. Ama o hiç duymamış gibiydi. Bardağını alaylı bir tavırla kızının şerefine kaldırdı. Sonra da o sırada arkasında beliren Harriet Teyzeye doğru, resmî bir biçimde bir daha kaldırıp hafifçe başıyla selâmladı onu.

Margaret babasını o gece bir kez daha gördü. Küçük salonların birinde, bir köşede tek başına oturuyordu. (Bütün salonların dekorlarına uygun isimleri vardı. 'Kismet', 'Ivanhoe', 'Sultanın Çadırı', 'Buz Sarayı'. Margaret bunun hangisi olduğunu hatırlayamadı.) Babası, dallarında beyaz şakayıkların açtığı bir sürü palmye ağacının arkasına gizlenmişti. Yanındaki küçük masanın üzerinde içkisi duruyor, gözlerini tavana dikmiş puro içiyordu.

«Tıpkı evdeymiş gibi oturuyorsun.» Margaret oradaki ikinci bir koltuğa kendini attı. Bacak bacak üstüne atınca, pembe elbisesinin tozdan kapkara olmuş eteği yukarı çıktı ve altında bir kirt kirli, beyaz tenis ayakkabısı göründü. Babası hayretle bakıyordu. Margaret onun gözlerini izledi. «Ha, pabuçlara mı bakıyorsun... Evden getirttim, baba. Çıplak ayakla yürürken devamlı bir yerlere çarpıyorum parmaklarımı.»

Babası purosundan bir nefes daha çekip tekrar tavana bakmaya başladı.

«Yorgun musun, baba?»

Oliver koltuğunda gerinerek arkaya doğru gitti. «Annenin ailesi beni her zaman yorar. Bugün de her zamankinden fazla yormadılar.»

«Tootsie'nin yeni kayınpederinin hastaneye yattığını duydun mu? Kalbinde birşey varmış.»

«Tootsie'nin kayınpederi...» Oliver hatırlamaya çalışarak bir an durdu. Tootsie az önce Houston'lu bir kızla evlenmiş olan üçüncü dereceden bir kuzendi. «Hangisiydi o? Konfeksiyon mağazası olan m., gece kulübü işleten mi?»

«Hatırlamıyorum. Biliyor musun, Anna'nın cankurtaran servisi hiç de saçma değilmiş.»

Babası gülümsedi. «Anna hiç saçmalık yapar mı?»

«Bir sigara içebilir miyim?»

Babası başını salladı; «Bu gece içki içiyorsun, yeter.»

Margaret kıkırdadı; «Hiç birşey hissetmiyorum.»

Babası başını salladı; «Ediyorsun.»

«Nerden anladın?»

«Daha büyümüş görünüyorsun.»

Margaret babasına doğru eğildi ve kasten gözlerini parlak burnunun üzerinde şaşılaştırdı. «Büyüyünce Greta Garbo'ya benzemek ve bütün erkeklerin benim için çıldırdığını görmek istiyorum.»

Salonun ipek döşenmiş duvarlarının dışında bir tartışma başladı. Üç dört değişik ses, bağıra çağıra anlaşılmayan kelimeler söylüyorlardı.

«Biliyor musun,» dedi babası, «bu partiyi vererek kızlarımdan birini evlendirdim ve son on yılın tüm sosyal borçlarını ödedim.»

«Baba, bir ailen olmaması seni üzmüyor mu?» dedi Margaret.

Oliver başını salladı.

«Hiç aileden sözetmiyorsun.»

«Sözecek birşey yok ki. Babamı hiç görmedim. Annem de benimle beraber oturmaya geldiğinde benim için herhangi bir kadındı.»

«Bilmek istediğim bu değildi.» Margaret bardağındaki buz parçasını diliyle döndürmeye çalışıyordu.

Oliver omuzlarını silketti ve içkisiyle purosuna geri döndü. Margaret içkisini yarım bırakarak oradan uzaklaştı. Aslında tadından fazla hoşlanmamıştı.

Bunun çok pahalı, kaçak ve gerçek viski olması birşeyi değiştirmiyordu.

BAHÇELER yumuşak, renkli ışıklarla donanmıştı. Golf sahasının üzerinde, göğe yapıştırılmış bir kâğıt parçası gibi duran soluk bir ay vardı. Margaret, nilüferlerin arasında kuyruğunu sallayarak yüzen bir balık görme umuduyla havuza baktı. Fakat yeşil yapraklar arasında, sallanıp titreşen aydan başka birşey göremedi.

«Neye bakıyorsun?» Margaret o kadar anî bir hareketle kenara sıçradı ki az kalsın suya düşecekti. «Aşkolsun, bu yapılır mı?»

«Ne yaptım?» Konuşan Margaret'in ikinci kuzeni Bernadette'in kocası Andrew Stefano'ydu.

«Ödümü patlattın.» Çok yakışıklı, diye düşündü Margaret. Esmer, pırıl pırıl bir adam. Robert gibi.

«Margaret, sen içki içmişsin.» Andrew'nun sesinin tonunda birden bir değişiklik oldu.

«On yedi yaşımdayım,» dedi Margaret. «Hemen hemen... Canım isterse içki içerim.» Dudaklarını alaycı bir şekilde titreterek bir ısıklık çaldı.

«Sana yemek yedireceğim küçük hanım. Sanırım ihtiyacın var.»

Bir kolunu sımsıkı Margaret'in beline dolayarak onu büfeye doğru sürüklemeye başladı. Mavi ipekten bir örtünün üzerine oturtulmuş, etrafı bir sürü yaldızlı meleklerle süslenmiş kocaman buzdan bir kuğu, sayılamayacak kadar çok olan tabakların tam ortasında eriyordu.

«Bak, dinle,» dedi Margaret. Düzenli, metalik bir ses geliyordu. Kuğudan akan sular, dantel sofraya örtüsünün altına gizlenmiş metal bir kovaya damlıyordu. «Kuğu kan kaybından ölecek.»

«Neyse,» dedi Andrew, «yemekler çok güzele benziyor.»

Margaret yanına yaklaşan bir garsonu eliyle uzaklaştırdı. «Dışarı çıkalım, Andrew.»

Andrew iki tabak hazırladı, cebine de çatal bıçakları ve peçeteleri doldurdu. Bahçede boş bir masa aramaya çıktılar. Boş masa yoktu.

«Galiba içeri girmek zorunda kalacağız,» dedi Andrew.

«Biraz ileri git bakalım, sevgili kuzenim, bir yerde bir masa olmalı.»

Bahçenin içinde, mum ışığıyla aydınlanmış masalarda oturan küme küme insanlara bakarak dolaştılar. Sonunda, golf alanının kenarında durdular. «Şimdi ne olacak?» diye sordu Andrew.

Gece, bütün yaz geceleri gibi durgundu. Havada nemli bir ağırlık vardı. Kalın, iri ağaçların ötesinde, yeşilliğin arkasında gökyüzünün kıyısına aşılıp ağır yağmur bulutları görünüyordu. Arada bir, güneşin bütün gün kızdırdığı açık golf alanının sıcaklığı ve ağaçların serinliğinden doğan küçük, yarım nefeslik hava akımları, belli belirsiz bir kısırtı oluştuyordu. Bir gece pervanesinin uçuşu gibi.

Margaret bir parmağını yalayıp havaya doğru tuttu. «Duyuyor musun? Bu aslında rüzgâr değildir derler; toprağın nefes alışımı.»

Andrew hâlâ gölgelerin arasında bir masa arıyordu. «Boş bir yer görebiliyor musun?»

Margaret, tuğla döşeli yolda tenis ayakkabılarını gıcırdatarak topuğunun üzerinde döndü. «Çimenlere oturalım.» Kendini yere attı, sırtını bir ağaca dayadı. «Açlıktan ölüyorum.»

Andrew ağır hareketlerle yanına oturdu. «İnşallah beğenirsin bu yemekleri. Ne istediğini söylemedin bana.»

«O kadar açım ki, tırnaklarımı bile yiyebilirim.»

Margaret yemeğini yutarcasına, çabuk çabuk yedi ve tabağını bir hanımeli ağacının altına itti. «Bakalım sabahleyin bu tabağı bulabilecekler mi?... Sevgili kuzenim, şarap nerede?»

«Artık içki yok sana küçük hanım.»

«Benimle bu tarzda konuşma.» Birden dimdik oturdu. «Gidip birinin masasından bir şişe çalayım.» Toparlanıp ayağa kalktı.

Margaret, sessiz tenis ayakkabılarının üzerine basarak hemen geri geldi. «Bu kırmızı mı beyaz mı?» Kıkır kıkır güldü. «Öpüşmeye öylesine dalmışlardı ki... Bardak bulamadım ama bak, bunu aldım.»

Andrew keskin bir toz şeker kokusuyla aksırdı. «Kek mi getirdin?»
«Ne var bunda?»

«Bana şarabı ver,» dedi Andrew.

«Kaçıyorsun, Andrew. Bu kekler şahane, her neli ise.»

«Neli olduğunu anlayamıyor musun?»

«Yoooo...»

«Küçük hanım, sen gerçekten sarhoşsun.»

«Ben şarkı sesi duyuyorum, sen de duyuyor musun?»

«Hayır,» dedi Andrew.

«Bak, dinle...»

Topluluğun gürültüsü; 'Valencia'yı çalmakta olan orkestranın se-

si, gülüşme ve konuşma sesleri, bir de daha yakından, çevrelerinden, karanlığın içinden gelen hafif fısıltılar duyuluyordu.

«Ben şarkı, markı duymuyorum.»

«Belki yine başlar,» dedi Margaret. «Bekleyeceğim başlamasını.» Kendini dümdüz, sırtüstü yere attı. «Kendimi çok iyi hissediyorum.» Bir bacağını öbürünün üzerine attı. Ayağı az daha Andrew'nun suratına çarpıyordu. Andrew bu ayağı yakaladı ve elleriyle yokladı. Tabanları lâstik, üzeri de bezle kaplıydı. «Margaret, düğüne tenis ayakkabılarıyla mı geldin?»

«Yok canım.» Margaret'i hıçkırık tutmuştu. «Anna'nın istediği saten ayakkabıları giydim ve dilediği gibi terbiyeli davrandım.»

«Kilisede gelinin arkasından sıırıtyordun.»

«Bana dikkat ettiğine memnun oldum.»

«Delisin sen.»

Yolun kenarından bir garson incelikle, «Bir şeye ihtiyacınız var mı efendim?» diye sordu.

Andrew sıçradı. Sadece beyaz bir ceket ve parlayan gümüş bir tepsi görebiliyordu. «Hayalet sandım seni.»

«Ben bir sodalı viski istiyorum,» dedi Margaret.

«Bayan Margaret, babanız eve gitmek isteyip istemediğinizi soruyor.»

«Babama, beni kuzenim Andrew'nun eve götüreceğini söyle.»

Tepsi yükseldi, arkasında viski ve keskin bir kola kokusu bırakarak havadan uzaklaştı.

«Bu heriflere bunun için 'karalar' deniyor herhalde,» Margaret gülümsedi. «Hiç görünmüyorlar... Şerefe, Yeni Yılın kutlu olsun ve bütün o çeşit şeyler.»

«Biraz kendine gel, yavaş ol,» dedi Andrew.

«Biliyor musun,» dedi Margaret, «bugüne kadar içkiyi hep evde kimse yokken, ya da kimse görmeden kaçak içerdim.»

«Seni arabayla eve götürmek dert değil ama o merdivenlerden yukarı taşımak da istemem doğrusu.»

«Şu anda ne olmak isterdim biliyor musun? Genç delikanlılara açık saçık hikâyeler anlatan beyaz saçlı, ihtiyar bir kadın.»

Andrew bardağından son bir yudum aldı. «Sen şimdi doğru eve gidiyorsun,» dedi.

Margaret'in kıpırdamadığını görünce onu ayağa kaldırıp dik tutmaya çalıştı. Margaret bir an onun üzerine doğru yaslandı, sonra bardağını karanlığın içine fırlattı. «Peki sevgili kuzenim.» Erkeğin parmaklarını hâlâ belinde duyuyordu.

Andrew'nun arabası yeni bir Packard'dı. «Güzel araba,» dedi Margaret. «İşlerin sandığımdan iyi olmalı.»

Andrew dikkatle geri geri gidip park yerinden sıyrılarak çıktı. «Hâlâ bir sürü insan var burada,» dedi. «Galiba parti sabaha kadar sürecek.»

Margaret başını arkaya yasladı.

«Miden mi bulanıyor?» diye sordu Andrew hemen. «Arabanın içini kirletme sakın.»

«Düşünüyorum,» dedi Margaret. Sonra, «Hiç bundan daha hızlı gitmez misin?»

«Dünya yüzündeki en ayık adam değilim şu anda, kaza yapmaya da niyetim yok.»

Sokak lâmbaları Margaret'ın başının üzerinden yavaş yavaş geçiyordu. Ona göz kırpyorlardı, o da onlara göz kırptı. «Parkta biraz gezelim mi?» dedi.

«Sen doğru eve gidiyorsun.»

«Ben Magazin Caddesinin yanındaki parka gitmek istiyorum, o çıplak kadınların olduğu havuza.»

«Margaret, gerçekten şimdi...»

«Bu denli ruhsuz olamayacak kadar yakışıklısın.»

«Sadece bir dakika o zaman.»

Araba tamamen durmadan Margaret kapıyı açtı, farların ışığında bir an parlayarak arabanın önünden geçti ve yokoldu.

«Nereye gidiyorsun?» diye haykırdı Andrew.

Margaret, tenis ayakkabılarının rahatlığıyla, karanlığın içinde sağlam adımlarla koşuyordu.

Havuza gelince durdu. Ellerindeki kaplardan mermer havuza durmadan su akıtan tunçtan su perilerinden birinin çıplak vücuduna sarıldı. Soğuk metal ellerini üşütüyordu. Çocukluğunda buraya güneşli günlerde dadısıyla sık sık gelirdi. Havuzun içinde her zaman yüzmeye çalışan bir sürü beyaz çocuk olurdu. Etraftaki banklarda ise zenci dadılar sıra sıra otururlardı. Bir keresinde küçük bir erkek çocuğu donunu indirip Margaret'ın kolalı elbisesinin eteğine işemişti.

Andrew Margaret'ı buldu. «Demek senin havuzun bu.»

«Evet sevgili kuzenim, ta kendisi.»

Margaret elbisesinin eteğini kaldırarak diz boyu suyun içine girdi. Suyun içinde karanlığa doğru su sıçratarak ileri geri yürüdükçe pembe kumaşın kıvrımları kollarının üzerinde dalgalanıyordu. Andrew tunçtan heykellerin birinin kucağına oturmuş bekliyordu.

Margaret bu oyundan bıktı. Her adımda su dolu tenis ayakkabı-

ları cik cik sesler çıkararak, Andrew'ya doğru yürüdü. Oturduğu yerde, Andrew Margaret'la tam aynı boydaydı. Hatları o kadar bulanık görünüyordu ki Margaret'a, onu tanımakta güçlük çekiyordu. Herhangi biri olabilir bu, diye düşündü. Herhangi bir adam olabilir.

«Su güzel,» dedi. Andrew'nun ellerinin omuzlarına doğru uzandığını görmedi. Fakat o anda dünya dönmeye başladı. Ağaçların tepeleri önce sağa, sonra tekrar yerine gitti. «Ben sarhoşum.»

«Evet, öylesin.» Andrew omuzlarını sımsıkı tutuyordu. «Ne yaptığını da bilmiyorsun.»

«Evet, biliyorum.» Margaret kıkırdadı ve ağaçlar tekrar yalpalamaya başladı. «Anna da öyle dedi bugün, değil mi? 'Evet', dedi yani.» Ve Margaret, öpülmek üzere dudaklarını uzattı.

Ne tuhaf, diye düşündü, beni ilk kez yıllar önce bir oğlan öpmüştü. Islak, kaygan ve soğuk bir öpüştü bu, hoşuma gitmemişti. Şimdi de hoşuma gitmiyor. Dudaklarımı öpeceğine göğüslerimi öpmesini tercih ederdim aslında.

Göğüslerini belirlemek için omuzlarını birbirine yaklaştırdı. Belki anlardı. Andrew bu hareketi izledi ve dudakları Margaret'ın boyundan aşağı kaymaya başladı.

İşte bu kadar basitti. Başka birşey daha vardı. Bir yanma, anî bir kasılma. Ağaçların tepeleri titremeye başladı. Margaret da onlara göz kırptı.

«AMAN Allahımlı» dedi Andrew, «Niye söylemedin bana?»

«Neyi?» Ağaçlar artık durmuştu. Ne yazık.

«Koltuğa baksana, Allah kahretsin, koltuğa bak.»

Margaret gözlerini kısarak şaşı gibi eğilip baktı, sonra koltuğu eteğiyle silmeye başladı. «Gerçekten biraz kirlenmiş. Bu kadar çok kan akacağını bilmiyordum, Andrew. Bir damla sembolik kan aktığını sanırdım. Sonra da çarşafı balkondan aşağı sarkıtlarmış, sokaktaki herkes de tezahürat yaparmış... Sicilya'da.»

«Bu koltuğun halini Bernadette'e nasıl açıklayacağım?»

«Koltuğu yerinden söküp ona kaybettiğini söyleyebilirsin.»

«Aman ne komik,» dedi Andrew.

Margaret artık onu iyice görebiliyordu. Gözleri karanlığa alışıyor olmalıydı. Andrew korkunç görünüyordu; yarı kapalı gözlerinin altında kara halkalar vardı ve derileri sarkmıştı.

«Bana bak,» dedi Margaret. «Ya ben ne yapacağım? Kimse görmeden eve girmem gerek. Bunu yapmak da bizim evde biraz güç.»

«Herkes bir at tarafından tekmelendiğini söylersin, Sicilya'da.»

Margaret Andrew'ya doğru uzanıp burnunun ucuna bir fiske vurdu. Andrew, tokat yemiş gibi geriye sıçradı. Kolunu arabanın kapısına çarptı, acıyla iki büküm oldu.

«Köpekler de burunlarına dokunulmasından hiç hoşlanmazlar.» Margaret arabanın arkasından indi ve dikkatle ön tarafa geçti.

«Dikkat et,» dedi Andrew, kolunu tutmaya devam ederek, «tanrı aşkına dikkat et.»

«Ediyorum. Hadi gidelim.»

Andrew arabayı hiç konuşmadan, çok süratli sürüyordu. «Çok iyi bir fikrim var,» dedi Margaret araba evinin önünde durunca. «Şimdi geldi aklıma.»

«Koltuğun üzerine benzin döküp yak. Hiç bir delil kalmaz.»

«Araba da kalmaz.» Andrew Margaret'ın önünden uzanarak kapıyı açtı.

Margaret elbisesinin eteklerini dikkat ve titizlikle havaya kaldırdı, ıslak ayakkabıları cik cik öterek arabadan indi. Andrew hemen oradan uzaklaştı. Margaret, iki küçük kırmızı nokta halindeki stop lâmbalarına, «İyi eğlenceler,» dedi. Noktalar bir anda yok oldu.

Arka kapı kilitliydi. Margaret bir an zili çalmayı düşündü, sonra vazgeçti. Bu işi, çözümleyecekti; tek başına çözümleyecekti.

Kapının saçağında, eskiden tentenin asılmakta olduğu büyük bir çengel vardı. Bir ayağını o çengele basarsa sundurmanın damına tutunabilir ve su oluğundan kuvvet alarak kendini yukarı çekebilirdi. Eğik damda bir iki adım yürüdükten sonra kepenge tutunup kendini odasına atabilirdi. Böylece de istediği gerçekleşirdi.

Elbisesi ayaklarına dolaşıyordu. Eteklerini beline topladı. Bu kez de beli o kadar kalın oldu ki, güçlkle nefes alıyordu. *Unut onu, kızım,* dedi kendi kendine kısaca.

Dama kolaylıkla çıktı. Şimdi altında küçük arka bahçe görünüyordu. Düzenli çiçek yatakları, nokta nokta renkler (gül ya da buna benzer çiçekler olmalıydı) ve arka parmaklığın yanında ağaçların uzun, yelpaze gibi gölgeleri kımıldanıyordu. Onun ötesinde ise bitişik evin karanlık pencereleri vardı. Perdeleri çekilmiş ev, uslu uslu uyuyordu.

Margaret yavaşça ayağa kalktı. *Biraz daha gayret, kızım.* Ayağıyla sundurmanın damını yokluyor, bir yandan da ıslak ayakkabılarının çıkardığı seslere gülüyordu. Ağırlığını öbür tarafa verdi, tekrar bir hareket yaparak duvara bastı ve kepengi kaldırdı. Tam o sırada ayağı kaydı. Vücudunun dengesindeki değişmeyi farketmeden kayan ayağının sesini duymuştu. Sol kolunu çılgınca havada sallayarak, pence-

renin pervazına çengel gibi yapıştı. Çarpmanın acısıyla az kalsın kolu tekrar kayıyordu. Kendini ileri doğru iterek debelenmeye başladı. *Şimdi durursam bir daha başlayamam yorgunluktan... Hadi, fırla ileri!* Vücudunun üst kısmı pencerenin içindeydi. Şimdi de beline soktuğu elbisesi engel oluyordu girmesine. *Sanki dağa çıkıyorum. Allah kahretsin Anna'nın şu uzun elbiselerini.* Kaburgaları tahtaya sürtünerek hafifçe yana döndü. Şimdi ağırlığını çaprazlamasına veriyordu. Sonra paldır küldür içeri düştü.

Kupkuru bir nefes, adeta yırtarcasına boğazından geçerek dışarı püskürdü. Bacaklarını altına alarak, nefes nefese halinin üzerine oturdu. *Uzun, kırmızı tüylü, parlak, kara burunlu bir köpek yavrusuyum ben.* Gözlerinin gerisinde de çok garip bir his duyuyordu. Sanki orada, gözlerinin ardında birbirine dolanmış tel bir yumak vardı... Baş dizlerine değene kadar öne eğildi. Aniden ipleri birbirine dolanmış bir kukla gibi bütün vücuduyla çöktü.

Elbisesini sıyırdı. Parmakları şişmiş ve sertleşmişti. Sırtına bir sabahlık aldı ve holden geçip mutfığa doğru yalın ayak yürümeye başladı. Bütün ışıklar yanıyordu ama ev boştu. Bir şişe koka-kola buldu ve kapısı açık buzdolabının önünde ayakta durarak içti. Yaz gecelerinde tek serin yer burası oluyordu. Aşağıda bir parti vardı galiba. Babası bilârdodan hoşlandığı için, büyük bir salondan ibaret olan bütün birinci kat bir bilârdö salonu haline getirilmişti. Salonunda üç büyük masa ve raflara dizilmiş sayısız bilârdö sopası ve topolar vardı. Deri koltuklar ve duvarlardan gelen hafif tahta kokusuyla, evin en güzel yeri, diye düşündü Margaret. Acaba şimdi kim vardı orada? Dügün hâlâ devam ediyor muydu? Çıplak ayaklarıyla farkında olmaksızın bir tempo tutturmuştu. Bir şişe koka-kola daha açtı. *Umurumda değil.*

Aşağıdan gürültüye boğulan bir çığlık, sonra kırılan cam sesleri ve yine bağırışmalar geldi. Birileri kavga ediyordu. Şunu itiraf etmek gerek ki, diye düşündü Margaret, babam parti verdi mi iyi parti veriyor.

Holdeki masanın üzerinde, pirinçten yapılma uzun bir vazoun içinde beyaz çiçekler vardı. Ben çiçeksiz evleneceğim ve evimde tek bir çiçek olmayacak, diye düşündü Margaret. Sadece saksılarda, yavaş yavaş boğulup ölen otlar olacak.

Üstünden de bir çeşit küf kokusu geliyor gibiydi. Elbette. Havuza girmişti ya. *Suyun içinde herhalde yosunlar, kurbağalar ve Tanrı bilir daha neler vardı.*

Kolunu uzatıp incelemeye başladı. Koyu renk tüyleri kıpırdıyor

gibiydi. *Mikroplar oynatıyor onları. Yakında yeşerecekler. Havuzdaki tunçtan kadınlar gibi donuk bir yeşil olacaklar. Ya mevsimler boyunca orada oturup, gözünün önünden nesil nesil çocukların geçişini seyretmek nasıl bir duygudur acaba? O küçük canavarları yemeli kahvaltı niyetine. Gece yarısından sonra burada dolaşan bir çocuk yakalaşak onu mutlaka yeriz. Bir çocuk yiyip tuncun lânetini atalım üzerimizden. Özgür olalım, özgür, özgür, özgür!*

Kulağının arkasına tek bir şakayık sıkıştırdı ve duş yapmaya gitti. Tekrar tekrar 'Elveda yosunlar, elveda böcekler, elveda, elveda...' diye şarkı söylüyordu. Bu sözleri 'İyi geceler İrene' şarkısının ezgisine uydurmaya çalışıyordu ama bir türlü beceremiyordu.

Sonra yatağa girdi ve düşünmeye başladı.

Beyaz elbisesi, uçuşan duvağıyla akıllı uslu evlenmiş, kusursuz evindeki Anna'yı düşündü. Göğüsleri çıplak, bacakları sessiz bir biçimde yanyana konmuş, tunçtan kadınları düşündü. Gökyüzünde bir uçtan bir uca gezinen ayı, uçları bükülüp sallanan ağaçları düşündü.

Teyzelerinin kullandığı patchouli'ye benzeyen kokuyu da kim sürmüştü? Kuzeni Andrew. Evet, tamam.

Margaret kendini bıraktıkça parmakları kendi kendine titremeye başladı. Bacağının dış tarafında bir kas seğiriyordu.

Karanlığın içinde suratının asıldığını hissetti. Neler beklemiş, neler bulmuştu... Belki de günahının cezasıydı bu. Belki Anna ilk erkeğiyle daha mutlu olacaktı...

Düş kırıklığı, pis, küçük bir solucan gibi üzerinde dolaşmaya başladı. Arkasında çamurlu, pis izler bırakarak...

Canını acıtan, yanaklarını yakan birkaç damla sıcak gözyaşı aktı gözpınarlarından.

ANCAK ertesi gün öğleden sonra tekrar kendine geldi.

«Haberleri duymak istiyor musun?» dedi babası. «Müthiş bir parti olmuş anladığıma göre. Philip Wilson eve giderken St. John'da körfeze uçmuş. Köprü'nün on metre açığından gidiyormuş. Sally Mitchell kocasıyla kavga edip o gece onu terketmiş. Kocas da Tess Christina'yı çağırmış; yarım saat sonra Tess gidip onun evine yerleşmiş. Andrew Stephano'nun arabası tutuşmuş. Robert Lamoine'in oğlu Norma'nın Yeri'ne gitmiş ve doğrudan doğruya kızların yanına gideceğine barda bir kavgaya karışmış. O arada kulağı kopuyormuş az kalsın. Tootsie'nin kayınpederi kalbim tuttu, demiş, gerçekten de tutmuş. Başka ne vardı? Aklıma gelmiyor.»

Margaret sadece birtek şey duymuştu. «Andrew'ya ne olmuş?»

«Sigara mı düşürmüş ne. Sütçü gördüğünde arabanın bütün arka koltuğu tutuşmuş durumdaymış.»

Margaret dizlerini kendine doğru çekti, başını üzerine koydu ve kıkır kıkır gülmeye başladı. Ne kadar, ne kadar, ne kadar komik.

«Ne gülüyorsun?»

«Andrew'nun salaklığına; o araba için deli oluyordu.»

«Öyle mi?»

Margaret gülmesini kesti. Babası şüphelenebilirdi, ama asla sormazdı. «Büyük bir düğün oldu, baba. Dün gece aşağıdaki gürültüleri duydun mu?»

«Evde değildim,» dedi babası. «Margaret, bir daha böyle işlerle uğraşmaya niyetim yok. Sen kaçarak evlen en iyisi. Nehrin karşı tarafına, Gretna'ya git. Bir sulh yargıcı filan kıysın nikâhını.»

«Baba, dün gece evde olmadığına göre, neredeydin?»

Babası, başını kaldırmadan huzursuzca gazetesini hışırdattı. «Bu seni hiç bir şekilde ilgilendirmez, küçük hanım.»

OLIVER

K A D I N I N A D I Helen Augustine Ware'di. Duldu. Kocası Güney Demiryollarında muhasebecilik yapmıştı. Ölümünden altı ay önce müdür yardımcılığına yükselmiş olan çalışkan bir adamdı.

Helen Ware kısa boylu, narin yapılı ve çok ciddî bir kadındı. Evli oğlu, Oliver'la olan serüvenini anlayacak diye ödü kopuyordu.

«Ne gibi bir itirazı olabilir?» diye sordu Oliver doğal bir sesle. «Sen dul bir kadınsın, ben de dul bir erkek. Seni yemeğe götürmemde ya da görmeye gelmemde ne sakınca var?»

«Bu kadar sık olmaması gerek, anlamıyor musun? Herkes kuş-kullanıyor. İkimiz hakkında bir dedikodu çıkmasına katlanamam.»

«Kim farkediyor?» dedi Oliver, «Kimin ne umurunda?»

Helen Ware başını salladı: «Ah, şekerim, o kadar safsın ki... Milletin gözü projektör gibi. Dikkatli olmamız gerek.»

Böylece saklambaç oynuyorlardı. Helen'a gidebilmek için Oliver'ın önce onun aramasını beklemesi gerekiyordu. Sonra bir taksiye biniyor ve Helen'ın evinden iki blok ötede iniyordu. «Sakin aynı taksiye binme,» diyordu Helen, «ve her keresinde başka bir yerde in.»

«Tabii, elbette,» diye yalan söylüyordu Oliver. Sonra da her seferinde aynı taksiye binip onu yolun köşesinde bekletiyordu. Aynı şoförle gelmek hoşuna gidiyor, insanların yüzlerine alışıp onları tekrar tekrar görmekten hoşlanıyordu.

Belki de, diye düşündü Oliver, Helen'ın çekiciliğinin bir bölümü de onu görmek için oynadığım bu oyunlardan ileri geliyor.

Helen Oliver'ın evine geldiği zaman, herşey daha da ayrıntılı oluyordu. Arabasıyla her seferinde değişik bir yere geliyor; özellikle has-

tanelerin yakınlarındaki kalabalık caddeleri tercih ediyordu. «Biri arabamı tanırsa, bir arkadaşı ziyarete geldiğimi söyleyebilirim pekâlâ.» «O kadar arabanın arasında senin arabanı kim tanıyacak?» «Ne bileyim, belli olmaz.» Oliver da kendi arabasıyla oraya gidiyordu. Helen şoförünün onu görmesini istemiyordu, onun için Oliver'ın Helen'ı bulması, yanında durması gerekiyordu. Helen da kendini arabaya atmak için uygun anı bekliyor, sonra da oturduğu yerde görünmemek için iyice büzülüyordu.

Oliver'ın alaylarının etkisi olmuyor, Helen diretiyordu. Sonunda, Anna'nın düğün günü Oliver'ın sabrı taşı. Yemek masalarının yanında duruyordu. Garsonlar büyük bir titizlikle masaları hazırlıyorlardı. Oliver soğuk etlere, içinde ne olduğu anlaşılmayan karışık yemeklere baktı ve birdenbire midesi bulandı. O sırada birşeyler yiyordu; birden, aceleyle tabağı elinden bıraktı. İçki içmişti; birden alkolün kokusu iğrenç geldi. Kendini ön merdivenlerde buldu. Önünde uzanan park yerinde, beyaz ceketli zenci çocuklar arabaları getirmek için dizi dizi bekliyorlardı. Park yeri doluydu. Buradaki insanlar hiç evlerine gitmeyecekler galiba, diye düşündü. Gün ısıdığında hâlâ yiyip içiyor, ağaçların gölgesinde birbirlerine sürtünüyor olacaklar.

Merdivenlerden aşağı inip beyaz çakıllı park yerine geldi. Partide kimse onu aramazdı. Ya o; o kimi arardı? Seçme hakkı olsa bir daha görmek isteyeceği kim vardı orada? Ölmüş karısının ailesini ve onların yüzlerce yakını mı arayacaktı? Oliver'a, karısının ailesi sürekli olarak çevresindeymiş gibi geliyordu. Onların arasında boğuluyor, onların arasında ölecekmiş gibi sıkışıyor sanki.

Akrabalarının baskıları Oliver'a boynunda taşıdığı bir ağırlık gibi geliyordu. «Arabam nerde?» Başarısının pırıl pırıl bir simgesi olan büyük Packard marka arabası önünde durdu. Şoförünü eliyle uzaklaştırdı. «Kendim kullanırım.» Nereye gidecekti? Nereye gitmek istiyordu? Bir eli kapıda, durakladı. Sonra birden karar verdi. «Dur,» dedi ve aceleyle içeri girdi. Helen Ware'e gidecekti. Helen nikâha ve düğüne gelmiş, fakat fazla kalmamıştı. Her zaman son derece ölçülü davranıyordu. Oliver kendi kendine keyifli bir şarkı mırıldanarak numarayı çevirdi. Telefonun zili uzun uzun çaldı. Oliver, Helen karşılık verene kadar telefonu kapatmadı.

«Yanına geliyorum,» dedi. «Pencerede benim için bin ışık yak.» «Şimdi mi?»

«Hayır, kırk beş dakikaya kadar.»

Bir sessizlik oldu. «Sen çok içmişsin anlaşılan.»

«Saçını tara, ya da ne yapman gerekiyorsa onu yap işte.»

«Gecenin bu saatinde elini kolunu sallayarak gelemezsin. Saatin kaç olduğundan haberin var mı?»

«Yok,» diye itiraf etti Oliver. «Ama öğrenmek de istemiyorum. Kapıyı açacaksın.»

«Açmayacağım,» dedi Helen. «Sana dikkatli olman gerektiğini kaç kere söyledim?»

«Evet, söyledim,» dedi Oliver. «Ama artık köşelere saklanmaktan bıktım. Tam evinin önüne kocaman, siyah bir Packard park edip, gerekirse kapını tekmeleyeceğim.»

«Böyle birşeye izin veremem.»

«Helen,» dedi Oliver, konuşmaktan bıkmış bir tavırla, «kapıyı açacaksın.»

Sokaklar boştu. Oliver saatin kaç olabileceğini düşündü. Uzaklarda bir yerde hafif bir aydınlanma var gibiydi. Acaba sabah yakın mıydı? Yoksa gözleri onu aldatıyor muydu?

Oliver, Helen Ware'i tanıdığı iki yıl boyunca evine sık sık gitmiş olduğu halde, şimdi evi bulmakta güçlük çekiyordu. Kentin bu bölümündeki, kâfuru ağaçlarından yapılma ağır, yağlı görünümlü saçaklarla dolu sessiz caddelerin hepsi de birbirine benziyordu. Sokak isimlerine baktı: Hampson, Perrier, Coliseum. Helen'in oturduğu sokağın adı neydi? Bir köşeyi döndü, uzun uzun baktı. Yok, bu değil. Öbür tarafa gitmek gerek. Şu tam önünde manolya ağacı olan beyaz ev hangi cehennem dibindeydi? Ön balkonunun üstünde tahta oymadan bir kenar süsü olan alçak ev nereye gitmişti? Yok olmuştu herhalde. Oliver başka bir sokağa baktı, sonra bir diğerine. Belki de kentin bilmediğim bir kesimine geldim, dedi.

Evi farketmeden önce bir kere arabayla önünden geçti. İşte. Çabuk çabuk geri geldi. Tabii ya, burasıydı. Yoksa deminden beri önünde mi dolaşıp duruyorum?

Kapı hemen açıldı. Helen herhalde tam kapının önünde oturmuş, bekliyordu.

«Günaydın,» dedi Oliver neşeli bir tavırla. «Evin önünden birkaç kere geçtiğimi gördün mü?»

«Dışarı bakmıyordum,» dedi Helen.

Helen'in çok sinirli olduğu belliydi. Oliver, çizgilerle dolu, yaşlanmış yüzünde gülüşünün hâlâ çocuksu olduğunu görerek gülümse-di. «Evi bulmakta çok güçlük çektim.»

«Ne kadar içtin sen?»

«Hiç fikrim yok. Bir erkek arkadaşın gelince ona birşeyler ikram etmez misin sen?»

«Etmem.»

«İçkiler yemek odasındaki dolapta duruyor, değil mi?»

«Buraya gecenin her hangi bir saatinde gelip de benden...»

Oliver kendine bir bardak viski aldı. «Sağlığına.»

Helen hâlâ somurtuyordu. Alt dudağını belirli bir biçimde şişirmişti. Oliver anlamamazlıktan gelmeye karar verdi. «Nikâh nasıl oldu?»

«Çok güzel.»

«Ya düğün?»

«Herkes çok eğleniyordu, görünüşe göre.»

«Hâlâ da eğleniyorlar,» dedi Oliver elindeki sarı viskiye bakarak.

«Bu sinirine dokunmuyor mu?»

«Nasıl olsa içkiler onlardan daha uzun süre dayanacak.»

«Ne kadar sabırlısın.»

«Orada değilim ki.» Ayağıyla masanın yanından bir sandalye çekti ve oturdu. Helen'in sinir olduğunu bile bile, kasten, bardağını cilâlı maun masanın üzerine koydu.

Helen tek kelime söylemeksizin bardağın altına küçük bir tabak yerleştirdi.

«Bir viski içsene Helen?»

«İstemem, teşekkür ederim.»

«İç biraz,» dedi Oliver. «O zaman benim gibi yaşlı bir sarhoşa daha kolay katlanırsın.»

«Kendini yaşlı olarak görmekten vazgeçmelisin.»

Oliver gülümseyerek başını salladı. Helen onu yaşlı biri olarak düşünmek istemiyordu. Kendisini de yaşlı biri olarak düşünmek istemediği gibi. «Hadi gel, ihtiyar'la beraber bir içki iç,» dedi Oliver. «Herkes bana ihtiyar demeye başlayalı otuz yıldan fazla oluyor. Doğrusu, nihayet söyledikleri gerçekleşti.»

«İkimiz de orta yaşlıyız,» dedi Helen kelimelerin üstüne basarak, «orta yaşlı.»

Helen hiç bir zaman değişmeyecekti. Oysa yaşlanmak düşüncesi Oliver'ın biraz da hoşuna gidiyordu: eğer becerebilirse, Papa gibi kutsal bir kişi olmaya çalışacaktı. Herkes onu çok akıllı, tecrübeli olarak görecekti...

Helen Ware 'orta yaşlı' deyimini, zamanı durduran bir tılsım gibisi söylüyordu. Şu kadınlar ne kadar akılsız, ne kadar saçma oluyorlardı. *Orta yaşlı*. Oysa artık öyle değildi Helen. Çoktandır öyle değildi. Helen'in yaşı vücudundan okunuyordu; yılların hepsi teker teker cildinde izlerini bırakmışlardı. Bacaklarının iç kısımlarında, etinin sarkmış olduğu yerlerde küçük mağraları andıran boşluklar var-

dı. Bunlar 'orta yaş' değil, diye düşündü Oliver içinden, gülerek. Yaşlılık bunlar. Helen'in çenesindeki, o hergün düzeltip, bastırıp, kremlerle tedavi etmeye çalıştığı derin çizgiler gibi. Ya cildi? Nasıl ince, kuru, gevrek ve yanık geliyordu insana... Bazen Oliver zamanı, geçtiği yerleri yakan bir ateş olarak görüyordu. Zaman kanın sıcaklığıyla beslediği ciltleri kurutup solduruyordu.

Biraz sonra Oliver Helen'in yatağında, kollarından birini havaya kaldırmış seyrediyordu. Bazen şimdiki halini kendiyle bağdaştıramıyordu. Eski Oliver'a ait anılar imkânsız şeyler gibi görünüyordu. Bu kol, örneğin... Aynı kolun çocukken de kendisine ait olduğuna inanmakta güçlük çekiyordu. Kırk yıl önce Singapur'un dar sokaklarında; Manila'nın caddelerinde onun olan bu kollar, güneşten yanmış, üzeri açık renk tüylerle kaplı bir koldu. Oysa şimdi bu kol; başının üzerinde tuttuğu bu kol, bembeyazdı ve üzerinde de kara tüyler vardı. Bir fotoğrafın negatifi gibi... Duygular da böyle oluyordu. Genç için önemli olan şeyleri, yaşlı adam hiç düşünmüyordu bile.

Oliver kolunu döndürüyor, iç tarafındaki ince, mavi damarlara bakıyor, içlerinden akan kanı görmeye çalışıyordu. İnsanın bir yeri kesilince kanı, bir sandalı boşaltan pompadan akan su gibi, fışkırarak boşalırdı. Bunu küçüklüğünde Ohio Vadisindeyken görmüştü. Bir gün testereyle bacağı kesilmiş, kanı karların üstüne boşalmış ve oradan buharlar çıkmaya başlamıştı. Oliver bunu, mezbahada domuzların kanının akışına benzettiğini hatırlıyordu.

Oliver'in kolu havada asılı duruyordu. Dişlerinin arasından koluna bir ılık çaldı. İhtiyar'ın kolu, ihtiyar'ın vücudu...

«Ne yapıyorsun?» diye sordu Helen Ware.

«Düşünüyorum.»

«Neyi?»

«Gençliğimi.»

«Delisin sen.» Helen bütün anıları kötü bulurdu. Oliver'a sokuldu; parmaklarıyla kaburgalarına hafif hafif vuruyor, Oliver'ın vücudunu ısrarla, istekle çağırıyordu. Oliver'ın iki yıldan beri ona verecek cevabı olmuştu. Ama bu kez hiç bir cevap yoktu.

«Özür dilerim Helen,» dedi.

Ne tuhaf, diye düşündü Oliver, umurumda bile değil. Üzülmem gerek ama üzülüyorum.

«Fazla içki içmişsin.»

Helen'in canı sıkıldı bu işe, diye düşündü Oliver sakın sakın. Çok canı sıkıldı.

Peki ya arzusuna ne olmuştu? İsteği hangi bilinmez köşeye süzülüp girmişti?

Bu istek durup durup coşmuş ve onu uzun süre rahatsız etmişti... Bulutları göğüs, dağları kalça olarak gördüğü zamanlar olmuştu. Bütün havanın misk kokusuyla titrediği zamanlar. O zamanlar her kadın, gerekli olduğu gibi güzeldi. Oturamadığı, yerinde duramadığı zamanlar olmuştu. Üzerlerindeki yaraların, pisliğin farkına bile varmadan iki paralık orospuları sıkıştırdığı, ya da bulduğu pahalı kadınların nefis vücutlarının ayrıntılarına dikkat bile edemediği zamanlar. Orosputardan vazgeçip doğru dürüst kadınlarla yatmaya başladığı zaman bile hiç birşey değişmemişti. İsteği, hep o kör istekti.

Kadınların vücuduna, kışkırtılmış gibi, sanki kendi isteğiyle değilmiş gibi çekilirdi. Kendisinin sanki bir etkisi yoktu. Sanki sadece çıplak, neşesiz bir erkek arzusu ve onu doyuran isimsiz bir kadın vardı. İşi bitince Oliver tekrar kendi vücuduyla birleşirdi. Doygunluğun boşluğunda kendine de bir yer ayırabilirdi.

Şimdi bu kadının, Helen Ware'in yanından Oliver kendini rahat hissediyordu. Evine aşına olmuştu. İçindeki herşeyi en ufak ayrıntısına kadar tanıyordu. Çevresindeki odaları tanıdığı gibi, yanındaki vücudu da tanıyordu. Kadının ince derisini, boynundaki küçük, dikey kırışıklıkları ve kuru bacaklarını... Çok eskiden bir orospu tanımıştı Oliver. Kadının her tarafı, içi dışı yağlı gibiydi. Kaygan bir cildi, kaygan saçları vardı. O kadını anlatabilecek en iyi kelime 'sulu' olabiliyordu. Oliver onunla olduğu zaman buz üzerinde patinaj yapıyormuş gibi hissedirdi kendini...

Yarı karanlık odada Helen Ware'in yanında yatıp kollarının biçimini incelemek ve kızının düğününde içtiklerinin beyninde şarkılar söyleyerek dolaştığını duymak hoş birşeydi. Hoş olan birşey daha vardı; erkekliği sona ermişti. Oliver bundan korkacağını, üzüntü duyacağını sanmıştı. Oysa hiç öyle olmamış, sadece biraz şaşırmıştı, o kadar. İlk ölümdü bu. O denli sessizdi ki, yok olduğu ancak gittikten sonra anlaşılan bir akıntı gibiydi.

Helen Oliver'ı sarstı ve; «Hasta mısın?» diye sordu.

«Sadece yaşlılık.» İlk ölümdü bu. Evet, gerçekten. Bundan sonraki ne zaman olacaktı?

«Bu gece sana ne oluyor anlamıyorum.»

Oliver kolunu indirdi ve Helen'a baktı. «Senin için kötü oldu,» dedi, «özür dilerim.»

Helen birçok şey söyledi ama Oliver dinlemiyordu. Hâlâ, hayretle kendini düşünüyordu. Demek ki böyle gidiyordu bu, sessizce. Böy-

le birşeyin mümkün olacağı bile aklına gelmezdi. Doğa herşeyi ayarlıyordu insan için. İstekle gün, beraberce yokoluyordu. Basit ve gerektiği gibi. Şimdi kendini daha hafif hissediyordu. Üzerinden bir yük, bir gereklilik kalkmış gibi.

Helen ağlıyordu. Oliver ona döndü, fakat Helen öfkeyle onu itti.

«Genç bir kızın vücuduna sahip olmadığımı biliyorum.»

Oliver kaşlarını çatı. Neden söz ediyordu? Olanları nasıl yorumlamıştı?

«Elli beş yaşındaki bir kadının güzel olamayacağını gayet iyi biliyorum. Bir genç kız gibi olamaz.»

«Ne?» dedi Oliver. «Ne?»

Helen dinlemiyordu. «Bunu başka bir biçimde de anlatabilirdin bana.»

«Neden söz ediyorsun?» dedi Oliver. «Neyi anlatabilirdim?»

«Nasıl bu kadar küçük düşürücü, bu kadar yüreksiz olabilirsin?»

Vay... Demek öyle! Helen suçu kendinde buluyordu. Aslında tamamen kadınca bir davranıştı bu. Yazık... Helen anlamış olsaydı, yatakta beraberce yatıp birer içki içebilirlerdi. Oliver'ın duyduğu tatlı, yumuşak duyguyu onunla paylaşabilirdi belki. O büyük rahatlamayı paylaşabilirdi. Zavallı Helen, neler saçmalıyorsun. Ama belki de kadınlar böyle şeyler duymazlardı. Zavallı Helen, ne kadar yazık.

Oliver ne söylemek gerektiğini bildiğini sanarak konuştu: «Benimle evlenmek ister misin?»

Gözlerini tavana dikmişti. Uzayan sessizlik boyunca sabırla bekledi.

«Ciddi misin?» diye sordu Helen.

O zaman Oliver, vücudunun boşluklarında dolaşp bu boşlukları duman gibi dolduran bir bitkinlik duydu. «Hayır,» dedi, «hayır.»

Haziran başı güneşinin kırmızı ışığı altında arabasını eve sürdü. O kadar da kötü değil, diye düşündü. Hiç de o kadar kötü değil. Hiç olmazsa özgür hissediyordu kendini...

ROBERT

ROBERT, beyninin içi titreyip sarsılarak, yeni yatak odasının köşesinde duruyordu. Kafasının içi pelte gibiydi. Ya da bir deprem geçirmiş gibi. Birinden biriydi, hangisi olduğuna karar veremiyordu.

Oda pembe güllerle doluydu, Önündeki tomurcuklardan birini patlayana kadar parmaklarının arasında sıktı.

«Robert,» diye seslendi Anna yandaki odadan, «şampanyayı açsana.»

İşte oradaydı şampanya, gümüş bir tepsinin içinde tek bir şişe. Yanında da iki tane kristal bardak vardı.

Robert Anna'nın çekingen, ya da korkak davranacağını sanmıştı. Oysa sinirli olan kendisiydi. Anna onu elinden tutmuş, demir kapıyı açmış ve saten elbisesinin uzun etekleri taşların üzerinde küçük, gevrek sesler çıkararak, Robert'ı evlerine giden patika boyunca adeta sürüklemişti. Robert kapının kilidini açmayı becermiş, fakat içeri girdikten sonra sürgüyü çeken Anna olmuştu.

Şampanya büyük bir patlama sesiyle açıldı. Robert yavaşça ve dikkatle iki bardağı doldurdu. İçki pembe renkliydi. Yoksa odanın rengi mi yansıyordu? Robert pembe ipek perdelerle dikkatle bakmakta olduğunu farketti. Bütün bunların arkasında gerçekten bir pencere var mıydı?

Oda sisli gibiydi, dumanlıydı sanki. Işıldayan küçük duvar apliklerinin ve pembe abajurlu lâmbaların etkisiydi bu.

Robert artık evliydi. Hayatı düzenlenmiş ve planlanmıştı. Birbirini izleyen bir sürü başarının ödülünü alıyordu. Sayılıyor ve seviliyordu. Mutluluğu artıyordu. Karısının kahverengi gözlerindeki hay-

ranlık ifadesiyle içi ısıniyordu... Ben, mal mülk sahibi, başarılı bir iş adamıyım. Saçlarım yavaş yavaş saygı telkin eden beyazlarla dolu-
yor, etrafımda paradan yumuşak yastıklar var... Peki canını sıkın
neydi?

Bu ev ona aşına gelmemiştir... Buraya yüzlerce kere gelmiştir. Evin
çivilerini, desteklerini, boyasını teker teker tanıyordu. Temeldeki tuğ-
laları, bodrum katını biliyordu. Yerdeki tahtaları görmüş, kovaların
içindeki boyalara bakmıştı. Oysa şimdi, buraya gelince evdeki her-
şey ona yabancı gelmişti.

«Şampanya hazır mı?» Anna, üzerinde dalgalanan, titreşip oyna-
dıkça dalga dalga koku yollayan uzun, beyaz bir sabahlık giymişti.
«Saçlarının düz olduğuna hiç dikkat etmemiştim,» dedi Robert.

«Eskiden beri düzdür saçlarım,» dedi Anna.

«Acaba niye hiç farketmedim?»

Robert bardağını aldı, eli titriyordu. Köpüklü sıvı masanın üzeri-
ne aktı. Robert hemen mendilini çıkardı.

Anna elini onun koluna koydu. «Robert, evdeki herşey kullanmak
için. Dert edinme.»

Anna haklıydı. Herşey Robert'in istediği gibi kullanması içindi.
Anna'ya bardağını uzattı. «Mutluluklar, Bayan Caillet.»

Robert Anna'nın kızaracağını ya da utanarak acemice gülümseye-
ceğini sanmıştı. Oysa Anna sadece sessizce gülümsedi. «Çok mutlu-
yum, Robert.»

«Üzerindeki çok güzel, çok yakışmış sana,» dedi Robert. Uçuşan
kumaşa dokunmak için elini uzattı. Kumaşın kuru, kolalı temasıyla
parmakları şaşırdı. Ölü yapraklar gibi, diye düşündü.

«Biraz daha şampanya istiyorum, lütfen.»

Robert Anna'nın bardağını bu kez dökmeden doldurdu. «Usulünü
öğreniyorum galiba.»

Birçok şey öğrenmem gerek. Örneğin şuna alışmayı öğrenmeli-
yim: ben, evli bir adamım. Karım bembeyaz uçuşan birşeyler giymiş.
Kolalı gibi adamın elini çiziyor. Niçin giydi onu acaba? Benim ken-
di evim var. Yerleri o kadar cilalı ki halılar kayıyor üzerinde. Ti Chou'
nun: «Hadi, çabuk, çabuk. Mideni doldurmak istiyorsan çalış! Be-
nim soframda oturup yiyeceksen çalışmalısın!...» diye haykırdığı ba-
lıkçı sandallarından çok farklı bir yer burası.

Anna bardağını tekrar uzattı. «Sinirliyim galiba.»

Robert onu hafifçe öptü. Dudakları kaygan ve tatlıydı. Yüzünün
çevresinde bulutlar halinde parfüm kokuları dolaşıyordu.

«Seni bekleyeceğim,» dedi.

Beni bekleyecek. Evet. Ben onun kocasıyım. Benim olanı alacak. Hiç birşey yapmasam boşanma nedeni olabilir. Ayrıca Anna da beni anormal sanır.

«Şimdi geliyorum.»

Pijamasıyla sabahlığını kapının arkasında buldu. Herşey ayarlanmıştı. Duşun altına girdi. Su, yüzünden, saçlarından aşağı akmaya başladı. Ne oluyordu böyle? Genellikle bir kadının yanına gitmek için sabırsızlanırdı. Betty, örneğin. Bazen Betty'nin tozlu bodrum katındaki o gıcırdayan yatağa kadar bile gidemezlerdi. Robert, Betty'nin vücudunun altından döşemeyi hissederdi. Daha kapı açılmadan Robert'in pantolonu zorlanır, Betty'nin içine girmeye can atardı. Ya o bodrum? Aslında Robert orayı hiç görmemişti. Sadece kokusunu duymuştu: küflü, havasız odaya bir de farelerin tatlı kokusu karışırdı. Şimdi bile orayı düşününce bacaklarının arasında bir hareket başlıyordu. Aptal herif, ancak bir bodrumda yapabilirsin sen bu işi...

Yatak odası daha da karanlıktı şimdi. Sadece tek bir lâmba yanıyordu. Yere pembe bir ışık vuruyordu. Anna'nın sabahlığının beyaz kanatları bir iskemlenin üzerinde hareketsiz duruyordu. Dağlara inen bulutlar gibi.

Robert yavaşça yatağa girdi. Acemice Anna'yı tutarak, elleriyle okşayıp sevmeye başladı. Telâşı arttı. Ne oluyor bana böyle? Anna'nın cildi düzgün, haziran ayına rağmen serindi. Onu en iyi tarif edecek kelime 'mermer' olabilirdi. Betty'nin kollarının altında batan kıllar vardı. Cildi düzgün değildi, orada burada sivilceler ve çiçek bozukları meydana gelmişti. Betty her zaman sıcak olurdu, kış gecelerinde bile. Derisinin deliklerinden çıkan ter damlaları birleşip akmaya başlardı. Hafifçe ekşi, ter kokardı.

Anna memnun memnun içini çekti. Demek ki Robert idare ediyordu. Böyle devam edebilse yeterdi.

Anna'nın göğsünün ucu Robert'in ağzında uzayıp sertleşti. Robert eliyle onun alt tarafına uzandı. Anna hazırды. Oysa Robert değildi. Tanrım, diye düşündü, ne diye içki içtim?

«Öpmekten hoşlanıyor musun?» diye sordu Anna yumuşak bir sesle.

«Biraz beklersen,» dedi Robert, «anlarsın.»

Hiç bir kadına bunu yapmamıştı. Ancak bir bakire olması gerekiyordu.

Her kadının vücudu aynı biçimde hareket ediyor heyecanlanınca, diye düşündü Robert. Hepsî. Aynı biçimde yerinde oynuyor, aynı bi-

çimde kendini yukarı kaldırıyor. Bakire de orospu da aynı zevki duyuyor. Anna ve Betty.

Robert aslında Betty'i tam olarak görmemişti hiç. Betty hep karanlıkta fısıldayarak konuşan bir biçimdi. Ama Robert onu hatırlıyordu. Hem de nasıl hatırlıyordu. Hatta şimdi bile onu hissedebiliyordu. O yılan gibi hareketleri. O Robert için değil, herhangi bir erkek için duyduğu arzuyu. Ama Robert oradayken bütün erkekleri temsil ediyordu Betty için. Bir an geleceğin gücü ve kuvveti Robert'ın vücudundan geçti. Yutacak, mahvedecek, kendine göre yeniden yapacaktı.

Deli gibi Anna'nın üzerine çıktı. Fakat içine girdiği; kabul eden vücuduyla onu bekleyen Betty'di. Evliliğini Betty'nin vücudu üzerinde tamamladı ve Betty'den Anna'nın kanı aktı.

«Tanrım,» dedi yüksek sesle, «tanrım.»

BETTY'NİN hayali silinip de küçük bir yuvarlak halindeki kan, altı muşambalı çarşafa geçince Robert Anna'nın üzerinden indi ve düşünmeden elini uzatıp bir sigara aradı. (Yatağın yanında sigara vardı. Anna Robert'ın bu huyunu nereden biliyordu?) Sırtüstü yattı ve dumanın yükselip pembe gölgeler arasında kayboluşunu seyretmeye koyuldu. Söyleyecek birşeyler bulmaya çalışıyordu. Anlamlı birşeyler. Şefkat dolu bir söz. Derin bir söz.

Robert sigarasını bitirip de pembe, yaprak biçimi tablada söndürdükten sonra, Anna'nın hafifçe yana dönüp uykuya dalmış olduğunu gördü.

SABAHLEYİN, Robert daha gözlerini bile açmadan Anna'nın uyanık olduğunu anladı. Onun, bakışıyla kendisini uyandırmaya çalıştığını hissetti.

Robert belli belirsiz bir sesle «Merhaba,» dedi. Kendi sesindeki bitkinliğe şaşırdı. Sadece bir kerecik yapmıştı bu işi, oysa bütün gece sevişmiş gibi hissediyordu kendini.

Anna'nın kahverengi gözleri bu sabah yuvarlaklaşmıştı. Gözlerinin altında gölgeler, mavi gölgeler vardı ama gözleri, arkalarında bir ışık yanıyormuş gibi parlıyordu. «Robert,» dedi «dünyada gelmiş geçmiş en mutlu çift olacağız biz.»

Robert kaşlarını çattı, gözlerini kırıştırdı ve kahverengi ışıltının hâlâ karşısında olduğunu gördü. Ancak bir kedi böyle görünürdü. Yiyeceği avı önüne yerleştirdiği zaman bu ışıldayan bakış gelirdi gözlerine.

«Robert,» dedi Anna, «seni o kadar çok seviyorum ki... Bütün ömrüm boyunca da seveceğim.»

«Benim de seni sevdiğimi biliyorsun,» dedi Robert.

Kulağı ağrıyordu. Çocukluğundan beri böyle bir kulak ağrısı duymamıştı.

Anna sanki onu dinlemiyordu bile. «İkimizin beraberce yaşlanıp torunlarımızın olacağını düşünmek hoşuma gidiyor.»

«Sahi mi?»

«Tanrının isteğine uygun biçimde birleştirilen iki aşk. Sensiz yaşamak istemezdim.»

Anna'nın bu parlayan kesinliği karşısında Robert küçülüp, ezilmekte hissetti.

ANNA yataktan indi. Robert uzun beyaz geceliğinin üzerinde kan lekeleri olduğunu gördü. Acaba bu geceliği bir belge, bir şahadetname olarak katlayıp saklayacak mıydı?

Robert bir an için Anna'nın tekrar yatağa geleceğini sandı. Kırmıldanan hafif bir istek duydu; bir titreme, tanıdık bir yanma. (Ya o, diye düşündü acı acı, ya da çişim gelmiştir.) Fakat Anna kapıdan dışarı çıktı ve birkaç dakika sonra Robert'in burnuna kahve kokusu geldi.

Öğleyin New Orleans'dan ayrıldılar. Saat onda arabayla Collinsville'i geride bıraktılar. On birde tek bir bakkal ve postaneden ibaret olan Port Bella'dan geçtiler. Yolda işaret olmadığı için sapacakları yeri geç bularak otellerine ancak geceyarısından biraz sonra vardılar.

Gökyüzünde ay yoktu, fakat yıldızların ışığında herşey iyice görünüyordu. İki yüz metre kadar uzaklıkta beyaz, kenarları kumla çevrili körfez, geceyi donuk bir biçimde, cilâlanmamış bir metal parçası gibi yansıtıyordu. Ağaçsız ve dümdüz olan çayırlar, kumsaldan otel binasına kadar yükseliyordu. Otelin üstü kuleler, sivri tepeli küçük damlarla doluydu. Bir de içi yengeç dolu suları çevreleyen ahşap bir kale vardı.

Ön kapıya gelince Anna, «Bir zil olmalı,» dedi.

Robert bir kibrit yaktı. «Ne zil var, ne ip, ne de tokmak.» Başlarının üzerinde hafif sarı ışığın rahatsız ettiği iki kuş kanat çırpma-ya başladı. Daha uzakta ise bir baykuş, yumuşak, gittikçe yavaşlayan bir sesle ötüyordu.

Anna güldü, «Buraya kadar gelip de kapıdan içeri giremezsek ne gülünç olur, değil mi?»

Robert tahta kapıyı yumruklamaya başladı. Yumruklarını vurduğu yerden kısık bir ses çıkıyordu.

«Hayatımda duyduğum en tuhaf ses.»

«Meşe bu,» dedi Robert, «kapı da en aşağı kırk santimetre kalınlığında olmalı.»

«Çayırlarda kamp kurabiliriz. Ya da kumsalda. Eğlenceli olur belki.»

«Benim için pek olmaz.» Robert sinirle kapıya dayandı, kalçasıyla pirinç kilidi itiyordu. Kilitten bir ses çıktı, kapının menteşeleri iyi yağlanmamıştı. Sessiz ve rahat bir biçimde açıldı.

«Kilitli değilmiş.» Anna güldü. «Hiç aklımıza gelmedi bu.»

Hol çok karanlıktı. Duvarlar tahta kaplıydı ve epeyi yüksekte kalan tavan görünmüyordu. Geniş merdivenlerin dibinde, gerçek insan boyunda sarıklı bir zenci heykeli elinde soluk ışıklı bir meşale tutuyordu.

Merdivenlerin altında, adeta gizlenmiş gibi duran küçük bir levha vardı. Robert işaret etti. «Bakalım resepsiyon orası mı?»

Karşılarında ufak bir masa ve bunun arkasında da bir odanın belli belirsiz çizgileri görünüyordu. Işık yoktu.

«Hey,» diye bağırdı Robert. «Kimse yok mu burada?»

Sesler yankılanmadı, sadece düzleşip merdiven boşluğunun altında kayboldu.

«Geliyorum,» dedi uykulu bir ses. «Sizi bekliyordum. Geliyorum.»

Masanın arkalarından bir yerden resepsiyon memuru çıktı. Bir eliyle gözlerini uğuştururken diğeriyle de otelin formunu Robert'a doğru uzattı.

Bu adam çıplak, diye düşündü Robert. Sonra da, herhalde düşünüyorum, dedi.

Memur, ince uzun boynu üzerinde neredeyse ikiye katlanmış küçük bir lâmba yaktı. Robert şaşkınlıkla adamın göbeğine ve oradan ışık demetleri gibi her tarafa yayılan kıllara bakarak, ne yazdığını anlamadan formu doldurdu.

Memur, «Teşekkür ederim,» dedi ve notları çekmecesine soktu. «Çocuğu çağırayım da bavullarınızı taşısın. Bu zenciler de aradığınız zaman bulunmazlar...»

Adam dönüp kapıdan dışarı yürüdü. Lâmbanın ışığı kalçalarının ince yüzeyi üzerinden kaydı. Çıplak ayakları kısa bir süre için yerde ses çıkardı, sonra kapı kapandı.

Anna resepsiyon masasına tutunmuş, kıs kıs gülüyordu. «Sıcak bir gece, herhalde adamcağız rahat etmek istedi.»

«Buranın sabahleyin neye benzediğini merak ediyorum,» dedi Robert.

GÜNDÜZ gözüyle büyük, gri, eski moda bir otelden başka birşey değildi burası. Dört yaşlı sayılabilecek çift vardı. Desenli, vual elbiseli kadınlar ve beyaz keten elbiseli adamlardı bunlar. Bütün gün yanında kanaryasıyla dolaşan şişman bir dul kadına rasladılar. Evde kalmış iki kızkardeş, bütün gün balkondaki salıncaklı iskemlelerde oturup bulmaca çözüyorlardı. Ne birbirleriyle tek kelime konuşuyorlar, ne de kafalarını kaldırıp göğe ya da denize bakıyorlardı. Sadece arada bir masanın üzerindeki büyük sözlüğe göz atıyorlardı. Bir de her sabah dörtte balığa çıkan ve öğleden sonra müşterileri gezdiren geminin kaptanı tarafından kör kütük sarhoş geri getirilen kızıl saçlı bir adam vardı.

Otelin doğu tarafında bir kroket batı tarafında da bir golf alanı yer alıyordu. Ama kimsenin bunları kullandığı yoktu. Bir de körfeze doğru uzanan uzun bir iskele ve ucunda da palmye yapraklarından çatısı olan dörtköşe bir platform vardı.

İlk gün öğleden sonra Robert'la Anna burada, kuru yaprakların gölgesinde dinlendiler. «Burada birşey yok,» dedi Robert, «tekrar yatağa dönelim.»

Anna uyuklu ve memnun gülümsedi. «Herkes sonra ne der?»

«Deli gibi âşık olduğumuzu söylerler.»

Pencereleri, düzgün, dalgasız ve ufukta sıcaklığın buharlaştığı körfeze açılıyordu. Kolalı beyaz perdeler, hiç kıpırtısız, dümdüz aşağı sarkıyordu. Güneş ışığı kadar sıcak bir parlaklık aralarından içeri akıyordu.

Daha sonra Robert, «Ateş gibi sıcak,» dedi.

Anna'nın kaşları ve dudaklarının üstünde ter, çizgi halinde parlıyordu. Robert'ın göğsündeki kıllar kıvrılıp çizgiler halinde derisine yapışmıştı.

«Yatağa bir dokun,» dedi Anna, «fırın gibi.»

«Kepenleri kapatayım.» Robert bir an pencerenin önünde durup kahverengi çimenlerle dolu yamaçtan aşağı baktı. Eş mavî mayoları ve geniş hasır şapkalarıyla iki çocuk kumsal boyunca yürüyorlardı. Yeni mi gelmişlerdi? Yoksa otelin öbür tarafında başka evler mi vardı? Çocuklar, pırıl pırıl beyaz oyuncak sandallarını denizin sığ yerinde yüzdürmek için çömelmişlerdi.

Robert, ipinin ucunda yüzen beyaz odun parçasına baktı. Belki otelin bir sandalı vardı ve bu gece hava serinleyince Anna'yı gezdi-

rebilecekti. Sandalla açılmak, kürek çekmek hoş olacaktı. Kıyıdan uzağa doğru açılırlarsa bulundukları ve tekrar gidecekleri yeri görebilirlerdi.

Bu iş eskiden beri hoşuna giderdi Robert'ın. Çok küçükken bile küçük bir sandal ya da yelkenliye binip körfezin girintilerine açılmaktan, orada öylece dolaşmaktan büyük zevk alırdı. Bir keresinde böyle denizde dolaşırken, Cheramie kardeşlere ait *Bozo* adında büyük bir balıkçı teknesi birdenbire önüne çıkmıştı. Robert hayallere dalmıştı ve motorun sesi yarım mil öteden bile duyulabildiği halde bunu zamanında farketmemişti. O sesi herkes tanırdı. Tek silindiri eksik bir motordur. Robert teknenin önünden kaçamadı. Kendi sandalının burnunu geminin dalgasına dik duruma getirip bekleyecek kadar bilgisi vardı. Ama Robert çok gençti ve sandalı da fazla ağır hareket ediyordu. Tekne ansızın yana salınıp ters döndü. Robert da ömründe ilk kez olarak kendini suyun içinde buldu. Su ağır ve çamurluydu. Robert o denli korkmuştu ki gözünün önünde renkli kıvılcımların uçtuğunu görüyordu. Bacaklarını çılgınca oynatmaya başladı. Parmaklarıyla küreği sımsıkı yakaladı ve iyice kapalı dudakları arasından ağlar gibi sesler çıkarmaya başladı. Birden ayağı birşeye değdi ve yavaş yavaş bunun ne olduğunu anladı. Sandal tamamen batmamıştı. Su kesiminin biraz altında hafifçe sallanıyordu. Küçük bir adaymış gibi Robert bunun üzerine bastı. *Bozo* yoluna devam etmişti. Dalgalar hafifliyor, Robert kolaylıkla dengede kalabiliyordu. Su ancak omuzlarına kadar geliyordu. Biri gelip onu çıkarana kadar avaz avaz bağırdı. Kıyıya çıkarır çıkarmaz onu ustura kayışıyla dövdüler, fakat kuzenleri sandalı sudan çıkarmaya zahmet etmediler. Cumartesi gecesi idi, birayla haşlanmış karides yemişlerdi ve yorgundular. Akıntısız körfezde sandal nasıl olsa onları bekleyecekti. Ertesi sabah ne yapılacağını düşünürken birkaç bira daha içtiler. Sonra hava güzel olduğu için *Bozo* pazar günü ağ atmaya giderken, çamurlu suda görünmeyen sandala çarptı. Bir süre bağırışma, küfür, şamata ortalığı kapladı. Sonuçta balık tutma zamanından birkaç saatlik bir kayıptan başka bir zararları olmadı. Yediği dayanın yaraları kapandıktan sonra, Robert kendi kendine yüzmeyi öğrendi. Körfezin leş gibi mikroplu suyu yüzünden birkaç kez hastalandı ama sonunda yüzücü olmayı başardı.

«Anna,» dedi Robert. «Sen yüzmeyi biliyor musun?»

Anna duymadı. Çırlıçıplak, yüzükoyun yatmıştı. Uzun, düzgün sırtı ve kalçaları terden pırıl pırıl parlıyordu.

Ne tuhaf, diye düşündü Robert, onun hakkında bilmediğim ne çok şey var... Anna'nın omzuna dokundu. «Yüzme biliyor musun?»

Anna tek gözünü açtı. «Sel mi bastı?»

«Hadi, uyu sen yine,» dedi Robert. Elinin altında Anna'nın kaslarının gevşediğini, etinin yumuşayıp ağırlaştığını hissediyordu.

Robert bir elini yatağın üzerine koydu. Uzun akşam üzerinin bütün sıcaklığı o yörede toplanmış gibiydi. Anna kalkınca çarşafın üzerinde bir ter izi kalacaktı. Koyu renk, belirgin bir iz. Vücudunun tam bir kalıbı... Vücut olmadan gölgesi olacaktı.

Robert pencerenin altına, halının dışına bir yastık fırlattı ve yere uzandı.

Tahtalar pürüzsüz, serin ve rahattı. Robert ellerini başının altına koydu, ağır ağır gerindi. Bütün çocukluğu boyunca yerde yatmıştı. Yazın sivrisineklerin çok kötü olmadığı zamanlar balkonda uyurdu. Damarları iyice görünen, çamaşır tahtası gibi, güneşten solmuş tahtaların üzerinde... Sivrisinek akınları başlayınca; (o zaman hava bunlarla dolar, herkes süt veren ineklerini korumak için üstlerine günde iki kez kalın bir tabaka halinde çamur sıvardı.) Robert evde, yine yerde fakat cibinlikle uyumak zorunda kalırdı. O toz dolu tül kumaşların arasında, dışarda vızıldayan sinekleri, yatağın iplerinin gıcirtısını ve diğer çocukların nefes alışlarını dinleyerek geçirdiği gecelerden nefret ederdi. O çocukların nefesleri Robert'ın saçlarını uçuşturur ve onu o derece boğardı ki, tülün bir ucunu azıcık kaldırıp burnunu dışarı çıkarırdı... Ama en kötüsü kışındı. Dışarda soğuk, gri bir yağmur durmadan yağarken bütün çocuklar örtülerine sarınmış, vücutları birbirine bitişik uyurlardı. Sobanın sıcaklığı gittikçe azalır; çocuklar ürpertici soğuktan korunmak için gözlerini sımsıkı kapatırlardı.

Robert başka birisinin yanında yatmasından hoşlanmıyordu. Birinin ona değmesine tahammül edemiyordu. Her zaman midesinin ortasında bir korku duyarak, sıçrayarak uyanırdı. İşte evliliğin en güç tarafı buydu; aynı yatakta yatmak. Robert sıçrayarak uyandıktan sonra bir daha saatlerce uyuyamıyordu. Ama bütün bunları Anna'ya nasıl anlatabilirdi? Anna ona nasıl bir yatak istediğini bile sormamıştı. Onun dışında herşeyi sormuştu; oturma odasındaki halının rengini, pancurların çeşidini. Robert bahçeden mi hoşlanırdı yoksa küçük, üzeri kapalı, iç avlu tipi bir yer mi isterdi? Queen Anne takımının yanında Sheraton tipi bir büfe acaip kaçarmıydı? Ama yatağı sormamıştı.

Yapacak birşey yoktu. Robert'ın vücudu her gece korkuyla yal-

taklanıp, uykuya daldığında temastan kaçınıyorsa, bunu yenmek zorundaydı. Şimdilik epeyi uykusuz kalacağına benziyordu.

Robert çıplak tahtaları parmak uçlarıyla okşadı ve kurnazca tavana doğru gülümsedi. Ne güzel. Yakınında hiç birşey yoktu. Duvar bile. Küçükken şiltesini herkes gibi duvara dayamaz, odanın ortasında yatarı. Dışardaki helâya ya da balkondan aşağı, orada tünemiş tavukları kaçıarak işlemeye gidenler Robert'ın yatağına takılır ve odadan küfrederek geçerlerdi. Robert her defasında biri ışığı yakana kadar eski yerine dönmeyi başarır, orada uyuyor gibi yapardı. Onlar dizi dizi çocukların arasında sadece diğerlerinden farklı olmayan Robert'ı görürlerdi. O adam yatağına girer girmez Robert sessizce tekrar odanın ortasına geçerdi. Ancak böyle uyuyabilirdi.

Robert esnedi... Zihnini bu sorundan bir türlü koparamıyordu. Anna ona bu yatak meselesini sorsa bile, Robert ona hiç bir zaman söyleyemezdi. Bir adam karısıyla aynı yatakta yatmadığı sürece erkek sayılmazdı. Başka birşey olurdu. Damızlık bir at, ya da âşık gibi... Ama bir koca; gerçek bir koca olamazdı. Ve Robert bir koca olacaktı.

Robert uyandığında Anna yanında diz çökmüştü. Işık şimdi daha başka, daha sarıydı. Akşam oluyordu.

«Nereye gittiğini bir türlü anlayamadım.»

«Burası gerçekten daha serin.» Robert özür diliyordu. Sanki kötü birşey yaparken suçüstü yakalanmıştı.

«Sırtın ağrımıyor mu?»

«İlk kez yerde uyuyuşum değil bu.» Robert Anna'nın yüzünün donduğunu gördü.

«Birşey içmek ister misin?» Anna konuyu değiştiriyordu. Robert'a karşı iyi davranıyor, ona hoş olmayan şeyleri hatırlatmak istemiyordu.

Robert birdenbire Anna'ya kızdı. Hiç birşey anlamıyordu. Robert çocukluğunda babasının adını bile bilmeyen fakir, pis bir çocuktu. Ailesinde bir sürü çocuk vardı ama hepsi çalışıyordu ve genellikle yeteri kadar yiyecekleri oluyordu. Annesi de Robert'a karşı çok iyi davranırdı. Robert onun kendisine sarılıp öptüğünü, yüzünü ellerinin arasında tuttuğunu hâlâ hatırlıyordu. Daha sonraları, acaba annem bu hareketiyle babamın kim olduğunu mu anlamaya çalışıyordu, diye düşündüğü olmuştu. Ama o zamanlar bu düşünce aklına gelmezdi hiç. O zamanlar annesi onun için, bütün anneler gibi güzel bir anneydi sadece. Aslında Robert annesini daha çok ölümünden sonra düşünmeye başlamıştı. O zaman haftalarca korku ve dehşet içinde titremiş, sonra günün birinde, onu yaşarken olduğu gibi öldükten sonra

da düşünmemeyi öğrenmişti... Robert'ın günleri pislik, ter ve sürekli bir yorgunluk içinde geçirdi. Ama çocukluğunda bütün bunların bir önemi yoktu onun için.

Anna yanılıyordu. Robert, bütün o deniz kıyısındaki değişik evleri, o sıska tavuklarla dolu avluları ve her yerde karşısına çıkan helâl, karides ve balık yemi kokularını hatırlamak istemiyordu. Bütün bunları hatırlamaktan hoşlanmıyor ve zorunlu olmadığı sürece de bunları düşünmüyordu. Ama bunlardan utanmıyordu da...

«Ben Baton Rouge'a gelene kadar doğru dürüst bir yatakta yatmadım hiç. Bu işe alışana kadar epeyi zorluk çektim.»

Anna'nın yüzünden bir gölge geçti. «Anlatmıştın.»

Robert diretti. «Evin içine tıkmış her çeşit insan vardı. Nasıl oldu da annemden bana verem geçmedi hâlâ anlamıyorum.»

«Robert, bütün bunları daha önce anlatmıştın. Bir daha mı anlatacaksın?»

Anna'nın bu sözleri söyleyiş tarzı Robert'ı deli etti. Sessiz bir öfke içini бүrүdү. *Bütün günahlarını bana itiraf etmek mi istiyorsun? Sanki ne kadarını biliyordun?*

«Ne kadarını biliyorsun?» dedi Robert.

«Senin bana anlattığın kadarını Robert.»

Anna'nın yüz çizgilerinde birşey vardı; değişmeyen ve değişmeyecek birşey. Robert'ın öfkesi Anna'nın ısrarlı sevgisinin üzerinden geçti, zirveye çıkıp geri döndü. Ve yokoldu. Ne diye kızdım sanki, diye düşünmeye başladı. Anna'nın suçu değildi ki bu. Anlamak zorunda değildi Anna. Robert da onun ne düşündüğüne önem vermek zorunda değildi.

Robert sırtı tutulmuş bir halde ayağa kalktı. Demek ki tahtada yatmaya o kadar da alışık değildi aslında. Azıcık üzүldү buna. Çok değerli birşey kaybetmiş gibi.

Robert iki gün gayet sabırlıydı. Üçüncü gün fazlasıyla sıkılmış, yerinde duramaz hale gelmişti. Geceleri iyi uyumadığı için bütün uzun öğleden sonralarını uyuklayarak geçiriyor ve saatini şaşırmış, sersem bir halde uyanıyordu. Birbirini izleyen bu boş, güneşli günler onu hem yormuş hem de sıkırmıştı.

O gün öğleden sonra Anna telefonu açtığında Robert uyuyordu. Anna onu uyandırmadı. Robert terli uykusundan uyandığında onun pencerenin önünde oturmakta olduğunu gördü.

Yüzüne bakar bakmaz birşeylerin olup bittiğini anladı. Nefesini tutup, bir anda uyku sersemliğini dağıttı.

«Ne oldu Anna?»

«Babam yaralanmış.»

Anna ne kadar çok üzülsün yüzünden o kadar az belli oluyordu. Acaba duygularını da böyle tamamen denetleyebilir mi, diye düşündü Robert. Midesinin çalkalanmasına, iç uzuvlarının çekilmesine de engel olabilir miydi? İradesiyle korkuyu da yenebilir miydi? Manastırda Anna'ya kendini denetlemeyi öğretmişlerdi ama acaba daha derin bir kontrol da öğretmişler miydi?

«Telefon mu geldi?» Robert dikkatle konuşuyordu. O durgun, porselen yüz çatlayabilirdi yoksa.

«Bir saat kadar önce Cecilia Teyze telefon etti.» Konuşmasında önemle üzerinde durduğu bir bölüm yoktu. Renksiz bir konuşmaydı bu. Sadece tekdüze sesler çıkıyordu.

«Nasıl yaralanmış?»

Anna'nın kucağındaki elleri kıpırdamadı. Avuçları kucağına dönük, hareketsiz duruyordu bu eller. «Cecilia Teyzenin doğru anladığına da inanılmaz ya.» Pencereden dışarı, mavi-beyaz gökyüzüne bakıyordu. «Mağazaya bir baskın olmuş dediğine göre.»

«Bu çok saçma birşey.»

«Bilmiyorum, Robert.» Eller bir an için, özür dilercesine kalktı. «Babam bize söylenmemesini istemiş. Cecilia Teyze gizli telefon etmiş.»

«Anna, dönmek istiyor musun?»

Anna pencereden dışarı bakmaya devam etti. Robert bir kez daha, manastırın onun üzerinde ne denli güçlü bir iz bırakmış olduğunu düşündü. İnce boynu üzerinde tam dengede duran başının çevresinde sanki kutsal bir başlık vardı. Robert gözlerini biraz kısarsa onun kolalı başörtüsünü ve kara peçesini görür gibi oluyordu. Bütün mesele duruşundaydı. Sabırlı, kendinden emin ve son derece kibirli duruyordu.

Bu düşünceler Robert'ın üzerinde tatsız bir iz bıraktı. Pis bir koku gibi perdelere sindi, oradan haliya geçti ve odada dolaşmaya başladı.

«Dönelim, Anna.»

«Benim için değil ama, değil mi?»

«Hayır değil,» dedi Robert. «Ama döneceğiz.»

Anna yarım saat içinde toplandı. Kıyıdan topladığı deniz kabuklarını bile unutmadı.

Akşam üzeri hava ağır, tozlu ve sıcaktı. Denizin üzerindeki fırtına bulutları her zamankinden daha yüklü görünüyordu. Robert bu

bulutların kara diplerinde hafif hafif çakan şimşekler gördü. Yolculuk güç olacak, diye düşündü.

Eve vardıklarında geceyarısını geçiyordu. Sokak lâmbalarından ikisi yanmıyordu. Ağaçların arasındaki küçük, beyaz köşk karanlığın içinde zor görünüyordu. Balkonun tahtaları üzerinde hamam böcekleri dolaşıyordu. Kapıyı açtıklarında dışarı, boya kokulu bir sıcaklık boşaldı.

«Ne pis hava,» dedi Anna.

Robert birbiri ardından pencereleri açmaya başladı. Dışarının havası temiz, yumuşak, ağaç yapraklarının etkisiyle serinletilmiş gibiydi. Robert, Anna'nın santrali bulmak için sabırsızlıkla telefonun üstüne vurup durduğunu duyuyordu. Öğlenden beri birşey yememişti ama aç da değildi. Susamıştı. Raflardaki bardaklar hafif tozlu gibiydi. Bir tanesini duruladı ve doldurdu. Suyun tadı macun gibiydi. İçki dolabını açtı ve ilk önüne gelen şişeyi çekti: Bir İrlanda viskisiydi bu. Bardağını doldurdu, parmağıyla karıştırdı ve hepsini bir dikişte içti. Böyle içince insan buz olmadığının farkına varmıyordu.

Anna seslendi: «Babam evdeymiş, Robert. Ama gelmeyin diyor.»

İhtiyar, onun için hiçbirşeyin önemi olmadığını göstermek istiyordu. Ne isterse onu yapabileceğini. Koşulların ya da uğursuzluğun onun üzerinde etkisi yoktu...

Anna, «Baba,» diyordu, «sadece senin birşeyin olmadığından emin olmak istiyorum. Biliyorsun ki aksi halde gözüme uyku girmeyecek.» Ve telefonu kapattı.

Robert alçak sesle bir ıslık çaldı.

Anna telefonla oynuyor, parmağını ahizenin çevresinde tekrar tekrar döndürüyordu. «Bana kızma, Robert.»

«Nerden çıkardın kızdığımı?»

«İnsanın babasını merak etmesi çok doğal birşey.»

«Bak Anna,» dedi Robert, «babanı görmek istiyorsan oraya gideriz. Bu kadar basit bir mesele bu.»

ROBERT onlara kapıyı açan bodur adamı tanımişti. Jasper Lucas'dı bu. Bu adam İhtiyar'ın yanında, şu ya da bu işte, yıllarca çalışmıştı. İşe, İhtiyar'ın Franciscan Point'daki ilk kumarhanesinde barmen olarak başlamıştı. İhtiyar Southport'da daha büyük bir kulüp açınca Lucas'ı da oraya almıştı. St. John otelini satın alınca da Lucas dedektif olmuştu. Bir süre İhtiyar'ın Batı Teksas'daki kaçak viski bayiliğini yapmış, İhtiyar içki işini bıraktınca da büyük mağazalardan birinde tekrar dedektifliğe başlamıştı.

Robert, önünden geçerken Lucas'a başıyla selâm verdi... Lucas burada olduğuna göre ihtiyar işleri sıkı tutmaya niyetli olmalıydı.

İhtiyar yatakta yatmış, onları bekliyordu. Parlak mavi bir pijama giymiş, sol kolu ta omuzuna kadar sargılar içindeydi.

«Ah, babacığımı!» dedi Anna.

«Beni gözlerinde gördüğüne göre,» dedi ihtiyar alaycı bir tavırla «artık hepimiz uyuyabilir miyiz?»

«Cecilia Teyzenin ödü kopmuş,» dedi Anna.

«Hıyarın teki o. Birkaç saat önce eve yolladım.»

«Jasper, bize birer viski verirse, şansımızın şerefine içebiliriz,» dedi Robert.

Kapının aralığından Jasper başını salladı.

«Ben evde İrlanda viskisiyle başlamıştım,» dedi Robert, «siz ne içersiniz?»

«Okey,» dedi ihtiyar. Cildi, alınının ve yanaklarının üzerinde sım-sıkı gerilmişti. Dikkatsizce çekilmiş bir kumaş gibi, enlemesine kırışıklarla doluydu.

Jasper içkileri getirdi. Robert yarısını içti, sonra bardağın buzlu yüzeyini güneş yanığı yüzüne sürttü. Sakalınının çıkarttığı küçük çirtirtiyi dinliyordu.

«Neyse ki,» dedi ihtiyar, «fazla meraklı turşucu değilsin.»

«Nasıl olsa yarın herşeyi öğreneceğim,» dedi Robert. «Niyetleri seni vurmak mıydı? Jasper'ı onun için mi getirdin buraya?»

«Hayır,» dedi ihtiyar, «kazaydı.» Bardağına uzanırken dudakları acıyla burkuldu. Robert bardağı ona uzattı. «Oraya gitmemeliydim. Jasper burada olunca daha iyi hissediyorum kendimi.»

Jasper'ın köşeli yüzü bir an gülümsedi, sonra yine her zamanki anlamsız maskesine büründü.

«Doktoru nası! razı ettin seni hastaneden çıkarmaya?» dedi Robert.

«Çıkarmasaydı artık benim doktorum olamayacağını biliyordu.»

Kolalı poplin hışırtısıyla kapıda bir hastabakıcı belirdi. «Bay Oliver,» dedi, «iğnenizi şimdi istiyor musunuz? Doktor yapılabileceğini söyledi.»

«Canı cehenneme doktorun.» İhtiyar yastıkların üzerinden aşağı kaydı.

«Pekâlâ,» dedi Robert, «Anna'yla ben bu gece burada kalırız.» Holde Jasper'a sordu: «Ne oldu?»

Jasper durakladı. Robert'a öyle geliyordu ki, Jasper onunla, her-

kesle olduğundan daha dikkatli konuşuyordu; sanki başka bir dilden çeviriyormuş gibi. «Garajda olmuş.»

«Garajda mı?» Nakliye kamyonlarının, el arabalarının, eski sergi tezgâhlarının ve atılmış ilân tabelâlarının arasında.

«Biliyorum, saçma geliyor. Ama orada çok miktarda esrar olduğundan şüphelenmişler. Nerdeyse binayı yıkıyorlardı.»

«Hmmm,» Robert traşsız yanaklarını eliyle ovuşturdu. «Geçen yıl benim de başıma böyle bir olay geldi. Ne tuhaf, ihtiyar ömründe esrarla uğraşmadığı halde herkes onda bunu araştırıyor.»

Jasper yine uygun kelimeleri arıyordu. «İnsan içki kaçakçılığı yapınca çoğu zaman başka işlere de bulaşiyor. Örneğin et işi. Etrafta bir sürü et var. Hatta ihtiyar bile yıllar önce ben bu işe ilk girdiğimde et satardı. Onun için herkes şöyle düşünüyor: etle uğraştı, içki kaçakçılığıyla uğraştı, birşey daha olmalı, diyorlar. Anlıyor musun?»

«Et mi?» diye düşündü Robert. Et de ne demek yahu? Tamam, tamam orospu demek. İhtiyar işe öyle başlamış...

«Evet, anlıyorum. Sonra ne oldu?»

Jasper konuşmaktan nefes nefese kalmıştı. Oturma odasına geçti, rahatça oturabilmek için omzundaki meşin tabanca kılıfının yerini değiştirdi. «Sabahın o saatinde garajda birtek küçük çocukla iki tane zenciden başka kimse yokmuş. O dört kişi içeri girince tartışma filân olmamış. Çocukcağız donuna işemiş, görülecek şey...»

Jasper sustu, kendi kendine gülmeye başladı. «Herşey bittiğinde çocuğu görmeliydin. Yerinden kıpırdayamıyordu, gözlerinden yaşlar boşanıyordu.»

Bu ben de olabilirdim, diye düşündü Robert. O gün...

«Herifler bir saat kadar orada kalmışlar, her tarafı aramışlar. Hiç birşey bulamayınca iyice sinirlenmeye başlamışlar. O sırada ihtiyar gelmiş. Biliyorsun, aslında ihtiyar oraya hiç gitmez ama, bu kez raslantı olarak Malacuso'ya garaja doğru sapmasını söylemiş. Öbürleri de büyük kara arabayı görünce başlamışlar ateş etmeye.»

«Kimmiş bunlar?»

«Biloxi'den gelen birtakım kerizler. Muhasebeci Rizzo'yu tanır mısın? Biri onun kuzeniymiş.»

Arabanın arka koltuğunun altında bir 38'lik dururdu. Robert ihtiyar'ın silâha uzandığını görür gibi oluyordu.

«İhtiyar bir kenara kayıp başını eğmiş. Ben de tam o sırada işe geliyordum, koşarak oraya gittim.» Jasper'ın omuzları yine titremeye başladı. Robert, acaba hiç yüksek sesle gülmez mi bu adam, di-

ye düşündü. «Malacuso da altmış kilometre hızla geri geri çıkarken az kalsın beni ezecekti.»

«Önde de bir tabanca olması gerek,» dedi Robert.

«Malacuso onu aramamış.» Jasper öne doğru eğilip ayakkabılarının bağlarını çözdü ve şişmiş ayak bileklerini ovuşturmaya başladı. Ayaklarının şişen tarafları, balon gibi pabuçlarının yanlarından dışarı taşmıştı. «Arabayı öyle hareket ettirmekle ihtiyar'ı açıkta bırakmış.»

«Tabii,» dedi Robert, «tabii.»

«Malacuso'nun hemen arkasından o üç pezevenk bağırarak dışarı fırladı. Lâstikleri yaktılar hızdan, kamyonun kapağı da açılıp kapanıyordu.» Jasper tekrar ayakkabılarının bağlarını gevşetti ve bastıra bastıra bacaklarını ovuşturmaya başladı. «Tansiyonum yüksek de,» dedi, «artık ayakta duramaz oldum.»

«Hey, bir dakika.» Robert birden farkettil. «Dört kişiydiler demiştin, üç değil.»

Jasper başını ağrıyan ayaklarından kaldırdı. «Öyleydi, söyledim ya, Rizzo'nun kuzeniydi biri. İhtiyar çiviledi onu.» Ayakkabılarını çıkardı. «Aman Allahım...» Çoraplarını da çıkardı. «Bir süre çıplak ayaklarla dolaşacağım. Burada hastabakıcıdan başka kimse görmez beni.»

ROBERT yatmaya giderken düşünüyordu: Ben ödleğin biriyim. Eminim buna. O garajda donuna işeyen çocuğun yanı, benim yerim. Orada olmayışım da sırf şans.

Anna'nın eski yatak odasında iki tane eş yatak vardı. «Özür dilirim, Robert,» dedi Anna. «Çok üzüldüm bu işe.»

«Zararı yok sevgilim.» Ciddi dur oğlum, sakın gülme. Bu gece uyku uyuyacaksın.

«Balayımız yarıda kaldığı için de çok üzgünüm.»

«Gayet güzel bir balayı yaptık.» Bir kaç gün daha hiç birşey yapmadan bomboş otursaydın, alıp başını kaçardın. Dağları aşır uzaklara kaçardın, dedi kendi kendine.

UYANDIKLARINDA, ihtiyar çoktan kalkmıştı. Ardı arkası gelmeyen kuru öksürüğü duyuluyordu. Bu sert, kurbağa vıraklamasını andıran ses evin içinde dolaşıyordu. Robert Anna'nın odasında, tek kişilik yatağın güveni altında bile rahatsız bir biçimde kıvranıyordu. Hemen giyinip çıktı.

Anna'nın yanından uzaklaştıktan sonra hol boyunca, ön kapıyla yemek odası arasında bir aşağı bir yukarı yürümeye başladı. Bir ileri

bir geri. Topuklarını, sanki döşemeyi delip, arasından halıyı geçirmeye çalışıyormuş gibi, güçlü bir biçimde yere bastığını duyuyordu. Kendi ayak izlerinin üzerinde yürüdüğünü, her adımının, diğer tarafa dönük başka bir ayak izini yokettiğini düşünüyordu.

Ön kapıda durup parmaklarıyla cama vurdu. Beyaz boyalı koltukların, eğretili otlarıyla dolu beton çiçekliklerin durduğu balkonun ötesinden birkaç araba ve yürüyerek bir adam geçti. Robert güneşe karşı onun gri pantolonunu ve büyük kara şemsiyesini görüyordu.

Herhalde günlerdir yağmur yağmamıştı, sokak çok tozluysa. Palmiyeler bile kuru bir ses çıkarıyorlardı. Robert ağaçların delikli yapılarının birbirine çarpıp hışırdadığını duyuyordu. Görünmeyen ağaç kurbağaları da, yağmur diye sesleniyordu sanki. Robert eskiden beri bunlardan birini canlı olarak yakalamayı tasarlamıştı. Ama gerçekleştirememişti bunu. Yalnız bir keresinde, bu kurbağalardan biri üzerine düşmüş, küçük, vantuzlu ayaklarıyla Robert'i gıdıklamıştı.

ROBERT, bütün gün ön kapının önünde durup sokağı seyredemeyeceğini düşündü. Birşeyler yapıyor görünmesi, birşeyle meşgul olması gerekiyordu. Herşeyden önce bir kahve içmek istiyordu.

Yemek odasında Anna, «Robert, çok güzel bir fikrim var,» dedi. «Güzel.» Kahve çok sıcak ve koyu olmuştu. Robert biraz daha süt ilâve etti.

«Sence Port Bella'daki otel bizim için şahane bir ev olmaz mı?»
«Otel mi?»

«O yan bölümlerin çoğu ve o iğrenç mutfak yıkılırsa.»

«Hiç aklıma gelmemişti böyle birşey.»

«Biliyorum, çok saçma ve duygusal gibi gelecek sana ama, bala-yımı geçirdiğim yere sahip olmak isterdim.»

«Valla,» dedi Robert. *(Hayır, orada oturulmaz. Orayı sevmiyorum. Fazla sessiz ve uzak bir yer. Her dakika; rüzgâr olmadığı zaman bile; uğuldayan çamlardan hoşlanmıyorum.)* «Herhalde olabilir.»

«Orayı yazlık olarak kullanabiliriz. Çevresi gerçekten çok güzel. Hermen gidip babama soracağım.»

«Belki iş konuşmak istemez şimdi.»

«Babam ufak bir kazadan dolayı canını sıkacak adam değildir. Birkaç dakika önce Lamotta da geldi.»

«Peki,» dedi Robert. Başka birşey diyebilir miydi? Ve bir fincan daha kahve içmeye koyuldu.

«Ne haber, enişte bey?»

Margaret'di bu. Robert onu unutmuştu. Genç kız odanın ortasın-

da şöyle bir dönüp masaya yerleşti. «Seni iyi görmedim, Robert.» Margaret, kendisini annesinin elbisesini giymiş bir çocuk gibi gösteren açık yeşil bir pantolon takımı giymişti. Bu kıyafet Carole Lombard'a çok yakışır herhalde, diye düşündü Robert. Ama şişko bir İtalyan kızının üzerinde gerçekten gülünç duruyordu. Anna hiç bir zaman böyle bir yanlışlık yapmazdı. Ama aslında Anna pantolonla da güzel olabilirdi.

«Bak,» dedi Robert, «daha dün balayındaydım. Tenis mi yoksa golf mu oynamak istediğimizin dışında hiç bir düşüncemiz yoktu.»

Margaret sıırttı. «Biraz da memnun değil misin şimdi?»

«Tabii ki değilim.»

«Bahse girerim, sıkıntıdan patlamışsındır.» Margaret kıvrık saçlarının arasından bir bukleyi yakaladı ve dümdüz olana kadar çekti. Sonra tekrar eski haline dönmesi için bıraktı.

Robert kuru bir sesle, «Kaldığımız yeri o kadar beğendik ki, şimdi satın almaya çalışıyoruz,» dedi.

Margaret, o boğuluyor duygusunu veren gülüşüyle kıkır kıkır gülmeye başladı. «Nefis bir tipsin, enişte! Demek Anna onun için koşarak babamın yanına girdi.»

«Daha önce Lamotta da gelmiş.»

Margaret kaşlarını kaldırdı; kaşları kalın, gürdü ve burnunun üstünde nerdeyse birbiriyle birleşiyordu. «Tahmin etmiştim. İkisi bir çift peri gibi.»

Robert ona katılmadığını belli eden bir ifadeyle baktı.

«Hoşuna gitmedi mi?»

«Yok be, sen de. İsteddiğini söyle.»

«Lamotta çok sadıktır.» Margaret dudaklarını büzdü. «Orası muhakkak; sadık Mareşal Lord gibidir o. Görüyorsun ya, okula da git-tim. Konuşurken orada öğrendiklerimi satıyorum.»

«Biraz da susmayı denesene.»

«Robert,» dedi Margaret, «gidip ön balkonda oturalım mı?»

«Neden?»

«Çünkü ikimiz de salağız ve yapacak başka işimiz de yok.»

Böylece ön balkonda oturdular ve Robert Margaret'ın Betty'ye çok benzediğine karar verdi. Daha önce hiç dikkat etmemişti ama yüzlerinin biçiminde bir benzerlik vardı.

O sıcak haziran sabahı eğrelti otlarının arasında sallanırken, Robert Betty'yi düşünmekte olduğunu farketti. Acaba gündüzleri ne yapardı Betty? Bunu hiç düşünmemişti. Betty onun için hep geceleri yaşayan bir kadındı.

ANNA'yla Robert balaylarını tamamlamadılar. Haftalarca süren görüşmelerden sonra İhtiyar, Port Bella'daki oteli satın almayı başardı. Anna hayatından memnundu. Binanın alacağı yeni çehreyi defterler dolusu resimlerle yine sistemli bir biçimde tasarlamaya koyuldu.

Robert tekrar işine başladı. Artık hergün öğle yemeklerini İhtiyar'la beraber Galantin'in Yeri'nde yiyordu. Başlarının üzerindeki pirinç tavan vantilâtörleri, ağır havayı tembel tembel kanatlarıyla karıştırıyorlardı.

«Bugün yine bamyı mı yiyeceksin?»

«Evet,» dedi Robert.

«Şu Cajun yemeklerini bir türlü sevemedim.»

«Ben herhalde gerçek bir Cajun'um,» dedi Robert.

«Evet, Cajun tipi var sende zaten,» diye onayladı İhtiyar. «Gerçek şu ki, yoksulların yemeklerinden hoşlanmıyorum. Bamyayı, kırmızı mercimeği ve jambalaya'yı sevmiyorum.»

'Cajun' kelimesi neden hep beraberinde mazotlu denizlerin ve çürüyen karides kabuklarının kokusunu getiriyordu? «İnsan aç olunca çok lezzetli gelir bunlar,» dedi Robert.

«Bir zamanlar bana da pisi balığı bayağı lezzetli gelirdi. Ohio'nun çamuruyla dolu olurdu ama bayıla bayıla yedim.»

«İnsan o zaman zorunlu olarak seviyor,» diye directti Robert. «Ondan sonra da ömrün boyunca seviyorsun.»

«Sen seviyorsun,» dedi İhtiyar, «senin zevkin bu... Saat kaç?» İhtiyar yanında bir cep saati taşırdı. Tuvaletinin çekmecesinde ise, oraya öylece atılmış bir düzine kadar saati vardı. Bu yeniydi. Üzerine yakut ve pırlantılardan, parlayan bir güneş simgesi işlenmişti.

«Saatlere gerçekten meraklısın,» dedi Robert, «değil mi?»

«O da benim zevkim,» dedi İhtiyar. «Hadi işe dönelim.»

ROBERT'ın günleri yeknesak ve düzenliydi. Her sabah saat yedide İhtiyar'ın arabası onu bekliyordu. Yedi on beşte İhtiyar'ı alıyorlar, yedi buçukta da büroya varmış oluyorlardı. Hergün, düzenle... Yalnız, Anna'yla beraber ayine gittikleri pazar günlerinin dışında... Havasız bir nehir kenarı kentinin ağır sıcağında geçen tozlu, terli yaz günleriydi bunlar. Her köşeden elektrikli vantilâtörlerin sesi geliyordu. Anna'nın beyaz, yavru finosu yerdeki büyük vantilâtöre yakalandı ve mavi Çin halısının üzerine kıpkırmızı kanları aktı. İhtiyar işlerini yeniden düzenlemeye başladı ve sırf Robert'a yapacak bir iş olsun diye Esplanade A.Ş. ni kurdu.

ROBERT sürekli olarak yorgun ve ateşli gibiydi. Devamlı hafif hafif başı ağrıyordu. Kendi esas varlığının yanısıra görünmez bir gölge halinde yaşıyormuş gibi, herşeyden uzak hissediyordu kendini. Sabahları arabaya yürürken kiremit döşenmiş yolda adım adım giden iki Robert vardı. Kapıyı açarken, kapının kulpunu iki ayrı el çeviriyordu. Hatta bazen gölgesine yer açmak istercesine, hafifçe bir tarafa doğru çekildiği oluyordu.

Her sabah o iki kişilik yatağın sıcaklığından yanarak, erkenden uyanıyordu. Oturma odasına taşınarak, kanepenin üzerinde tekrar uykuya dalıyordu. Temmuz ayında bütün vücudunu büyük, kırmızı lekeler kapladı. Anna derhal iki vantilâtör daha koydurdu eve. Bütün ev vantilâtörlerin gümbürtüsüyle sarsılıyordu. Robert, kendinden beklenmediği gibi, şimdi çok daha rahat olduğunu söyledi. Lekelerin üzeri beyaz kabuk tuttu. Sonra pul pul dökülmeye başladı. Ama yine de geçmedi.

Bir ağustos sabahı Robert, mağazanın önünde durup günün başlama saatini geciktirirken, gözüne Betty ilişti. Betty bir arabayla önünden geçmişti, Robert o olduğuna emindi. Bunu izleyen birkaç sabah Robert aynı noktada durup tekrar geçmesini bekledi ama Betty'yi görmedi. Arada bir Robert Betty'yi düşünde görüyordu. Hep aynı rüyaydı gördüğü. Betty, bodrumun kapısında, şemsiye gibi büyük yaprakları olan o ağacın altında duruyordu.

Belki de bu düş filân değil de bir anıydı. Aradaki farkı anlamak Robert için gittikçe güçleşiyordu.

Robert'a sık sık, o kusursuz küçük evinde yaşayan başka birisiymiş gibi geliyordu. Her sabah işe gidip her gece eve gelen başka biriydi sanki. Karısının vücudunu okşayan ve o vücudun sevgi dolu titreşimlerle sarsıldığını duyan bir başkasıydı.

Fakat Betty'ye telefon edip, «Bu gece onda orada olacağım,» diyen Robert'dı. Karanlıkta durup, dev ağaçların biçimini, gökyüzüne karşı seyreden oydu. Kapı açılana kadar bekleyen de o... Daha sonra, eve dönerken arabada düşündü: Üç aylık evliyim.

Anna, «Niye kaşların çatık?» dedi.

«Sadece yorgunum,» dedi Robert. «Bir banyo yapayım, geçer.» Böylece vücudu Betty'nin doymak bilmeyen, emici kasları tarafından boşaltılmış olarak, sıcak suyun içine oturdu ve düşündü; üç aylık evliyim. Düşün bir kez. Bir bebek evinde, bebek karımla yaşıyorum. Şu beyaz sabahlığına bak. Üzeri baştan aşağı nelerle işlenmiş.

Ayağa kalkıp bir köpek gibi tepeden tırnağa silkindi. Eğilmeden,

özenle ayaklarını yerdeki havluya sildi. Sonra tekrar silkindi ve banyodan çıktı.

«Gerçekten serinlemiş bir halin var,» dedi Anna.

«Mutfağa gidiyordum. Galiba acıkmışım.»

Su damlaları cildinin üzerinde kuruyor, soğudukça hafif hafif vücuduna batıyordu. Buzdolabında nefis bir salam buldu ve sarmısak kokusu yavaş yavaş mutfağa yayılırken, salamı dilim dilim kesti. Anna bu sırada mutfağa girdi. Robert ansızın salamı da bıçağı da bırakıp Anna'nın sert, beyaz sabahlığına uzandı. Gülüyordu; belki de kocakarıların dediği gibi sarmısakta büyülü bir güç vardı. Sırt ve bacak kasları gerildi. Eve gidiyorum bebeğim, ah bebeğim...

ROBERT artık İhtiyar'ın terzisine ve gömlekçisine gidiyordu. «İpek gömlek,» diye buyurdu İhtiyar. «Tüylerimi ürpertiyor ipekli kumaş,» diye karşı koydu Robert. «İpek gömlek,» diye tekrarladı İhtiyar düz, anlamsız bir sesle.

Ve böylece Robert beğenmediği ve istemediği gömlekler için ölçüler aldırarak zorunda kaldı. «Şu hale bak,» diye düşündü oradan ayrılırken; «şu hale bak.»

Yağmur başlamıştı. Alışıl gelmiş apansız bastıran eylül fırtınalarından biriydi. Yağmur bardaktan boşanırcasına yağıyor, şimşekler çakıyordu. Önünden ağır ağır bir taksi geçiyordu. Robert kapının kulpunu yakaladı ve kendini içeri attı. Beyaz keten elbisesinin sadece omzuna birkaç damla su damlamıştı. «Epslanade'e gitmek istiyorum. Yok, bir dakika dur.» Aceleyle kapıyı açtı. Dışarda, eli hâlâ yarı havada, düş kırıklığı içinde bir kadın duruyordu.

«Özür dilerim, sıranızı aldım sanırım. Ne tarafa gidiyordunuz?»

«Burgundy'ye.» Sesinde hafif bir yabancı aksanı vardı.

«İsterseniz bırakayım oraya.»

Kadın bir an, sokağa, bir aşağı bir yukarı bakarak durakladı.

«Bakın,» dedi Robert, «incelik göstermek uğruna sıırıslık ol-maya hiç niyetim yok.»

Kadın elindeki paketlere daha sıkı yapıştı ve açık kapıya doğru koştu. «Çok teşekkür ederim.»

Şapkasını düzeltti, yanağındaki suları bir mendille sildi. Taksi onun parfüm kokusuyla dolmuştu.

Robert, kadının ağırbaşlı ve son derece iyi giyimli olduğuna karar verdi. Aşağı yukarı hiç makyaj yapmamış ve pek az mücevher takmıştı. Küçük altın küpeleri ve yine altın bir kol saati vardı. İyi, bir zevkti bu. Ama yine de birşeyler vardı bu kadında...

Yağmurdan yıkanan ve parlayan caddelerde trafik sıkışmıştı. Taksisi ağır ağır yol alıyordu. Robert hiç kımıldamaksızın, ayaklarını bile oynatmaksızın oturuyordu. Kımıldamıyor, konuşmuyor, sadece bekliyordu.

«İnşallah sizin işinize engel olmuyorum,» dedi kadın.

«Hayır,» dedi Robert. «Zaten işe geç kalsam da birşey değişmez.»

«İşte benim köşem; bundan sonraki.» Kadın dönüp kalın, kara kaşlarının altındaki iri gözleriyle dümdüz Robert'a baktı. «İnşallah babam çıkmaya hazırdır. Bütün romatizmalı ihtiyar kadınların yakınmaları bittiyse tabii.»

Kapıyı açtı ve binanın girişine doğru koştu. Apartmanın üzerindeki boyalı tabelâda; 'Marine Sigorta Binası' yazılıydı.

O gün Robert için uzun, karanlık, yağmurlu bir öğleden sonra oldu. İlk önce Lamotta'yla muhasebe defterlerine bakması, sonra da ihtiyar'la beraber Roosevelt Otelindeki bir randevuya gitmesi gerekiyordu. İhtiyar Long Island'da arazi satın alıyordu.

Kadın artık evine dönmüştür. O parfümün adı neydi? Robert, kadının takside söylediklerini kelimesi kelimesine hatırlıyordu. Hatta kelimeleri saymıştı bile: Kadın tam otuz yedi kelime konuşmuştu.

İhtiyar ağır ağır alt dudağını çiğniyordu. Robert onun biraz sinirli olduğunu seziyordu. Yok, sinirli değil de endişeliydi. Ne düşünüyor,sa, belli ki gerçekleşmesini şiddetle istiyordu.

Eh, dedi Robert, ihtiyar her istediğini elde eder nasıl olsa.

Bu kez Robert ihtiyar'ı salonda bekleyecekti. Sadece bekleyecekti o kadar.

Uzun, kemerli bekleme salonu hemen hemen boştu. Öğle sonrasının geç saatleriydi. Her iki uçtaki camlı kapılardan, Robert hâlâ yağmakta olan yağmuru görüyordu. İhtiyatla oralarda dolaşan ufak tefek bir fahişe Robert'ı gördü. Robert başını salladı. Tanrım, olmaz. Aslında hamama gitmek istiyordu ama ihtiyar işinin ne kadar süreceğini söylememişti. Robert oradaki çiçekçinin tezgâhı önünden ağır ağır geçti. Şu renklere bak, diye düşündü, şunlara bak. Sırf kadınlar çiçekten hoşlandığı ve her zaman çiçek satın alacak bir adam bulunduğu için buraya dizilmişlerdi...

Cüzdanından bir yirmi dolarlık çıkardı ve oradaki çocuğa işaret etti. «Bu, iki bloklu bir yol yürümen için,» dedi. «Benim için bilgi edineceksin. Adam galiba doktor. Marine Sigorta Binası'nda muayenehanesi olduğunu biliyorum. Bu gün öğleden sonra izinli. İspanyol aksanıyla konuşan güzel bir kızı var.»

Çocuk başını salladı.

«Çabuk gelirsen bir yirmi dolar daha vereceğim.»

Robert göğsünün tanıdık bir heyecanla sıkıştığını duydu. İyi çalışmaya başladı, dedi kendi kendine. Bir palmiye'nin yanına, bütün bekleme salonunu görebileceği bir yere yerleşti ve bir sigara yaktı. İhtiyar iki saat sonra geldi. Robert'ın beklediği haber ise on beş dakika sonra... Robert kâğıt parçasına baktı, ikinci yirmi doları uzattı. Bir kelime bile konuşulmadı; herşey gerektiği gibi işlemişti. Çocuk gözden kayboldu. Sadece Robert'ın cebindeki kâğıdın hafif hışırtısı kalmıştı.

Robert tekrar çiçekçinin yanına döndü. «Bu adrese, önümüzdeki dört hafta boyunca hergün bir gül göndermenizi istiyorum. Kart konmayacak.»

O yağmurlu eylül akşamı, İhtiyar'la beraber arabada eve dönerlerken, Robert bu çiçek işini akıl ettiği için kendi kendisiyle övünüyordu. İncelikli bir hareketti doğrusu...

O gece, Anna yanında derin ve düzenli nefes alarak uyurken Robert düşündü: Yarın belki yine Betty'yi ararım.

BİR ay sonra Robert esmer kızın evine telefon etti. «Çiçekleri beğendiniz mi?»

Çok kısa bir sessizlik oldu. «Her zaman bu kadar eli açık mısınız?»

«Sadece durum gerektirdiği zamanlar.»

«Başka neler gerektiriyor durum?»

«Onu sizin düş gücünüze bırakıyorum.»

Kadın güldüğü zaman Robert onun heyecanlı olduğunu anladı. Boğazında yabancı olmayan bir düğümlenme, midesinde hafif bir yanma duydu. Kabul edecekti. Robert avcılık içgüdüsünde yanılmamıştı.

KIZIN adı Aline Gonzales'di. Robert onunla bir yıl boyunca her hafta buluştu. Kusursuz zeytunî bir vücudu ve büyük, dik, birbirinden çok ayırık göğüsleri vardı. İkisi zıt yönlerde bakıyor, diye düşünürdü Robert.

Aline Gonzales'le güzel bir yıl geçirdi. Şahane bir yıl. Aline için Robert, Courville Körfezinde iki odalı bir balıkçı kulübesi yaptırdı. Onunla buluşmak için güvenilir bir yere ihtiyacı vardı. Çünkü Aline incelikli bir kadındı ve herkesin gittiği pansiyonlara gitmek istemiyordu. Robert'ın kulübesi kente arabayla bir saat uzaklıktaydı. Yollar kuru olduğu zaman. Orada Aline bile kendini güvenlik içinde duyuyordu.

Robert bu yüksek, kumlu, ormanlık araziye seviyordu. Ayı ve ge-yik olduğuna dair ilânlar görmüş ama hiç avlanmamıştı. Önlerindeki deniz de çeşitli balıklarla doluydu ama Robert'ın oltası yoktu. Sadece yatağın yeni ve rahat olmasına dikkat etmişti, o kadar.

Güneşli bir öğleden sonra orada oturlurken Aline, «Ben evleni-yorum,» dedi.

«Sahi mi? Çok iyil» Robert rahatlamıştı. Hem de çok rahatlamış-tı. «Senin hesabına çok sevindim.»

«Biraz üzülebilirdin böyle bir habere.»

«Sevgilim, her kadının evlenmek istediğini biliyorum. İyi bir adam mı?»

«İnşallah öyledir.»

Aline'in sesinde hâlâ biraz kararsızlık vardı. Buna engel olmalı-yım, diye düşündü Robert. «Evin, çocukların olacak. Sana ne kadar yakışır kimbilir bütün bunlar. Bu şanslı adamla tanışamayacağım için üzgünüm.»

«Sana bir davetiye gönderirim.» Kararsızlık gitmişti. İyi. Aline'in sesi kesin ve kararlıydı. İçi rahatlamıştı.

«Biliyorsun ki gelemem.»

Aline dudaklarını büzdü ve cevap vermedi.

Eh, diye düşündü Robert bu iş de burada biter. Onu bir takside bulmuştu, bir balıkçı kulübesinde bırakıyordu. Yağmurda başlayan hi-kâye kilisede sona erecekti Robert için... Robert o tuhaf biçimli gö-ğüsleri hiç pişmanlık duymadan hatırlayacaktı. Artık bu işi sona er-dirmenin zamanıydı. İyi sıyrıldım, diye düşündü. Bir kızı bulmak ka-dar, ondan kurtulmak için de yetenek gerekliydi. Robert her ikisini de becermeyi öğreniyordu.

SAHiP olduğu bütün kadınlar arasında Robert, sadece iki tanesi-ni net olarak hatırlayabiliyordu; Aline Gonzales'le Betty'yi. Aline'den, evlendikten sonra hiç haber alamadı. Birkaç yıl sonra Betty'nin de izini kaybetmişti. Robert o ara o kadar doluydu ki, Betty'yi bir türlü arayamamıştı. Sonra, buluşmaları gittikçe seyrekleşmiş ve sonunda Betty, Robert'ın yaşantısından tamamen silinmişti. Ama Robert göz-lerini kapadığı zaman Betty'yi görebilirdi. Aline'i de. Fakat diğerleri-ni göremezdi. Bazen, çok ender olarak, bazılarının yaptığı saçma sa-pan hareketleri hatırlardı. Kulübesine iki saksı pembe sardunya geti-ren kadın, örneğin. Bunlar aylarca çiçek açmış ve Robert denizi, siv-ri çiçek saplarının arasından seyretmek zorunda kalmıştı. Sonunda sardunyalar yok olmuş ve toprak saksıların içi, kendi kendine yetişen

otlarla ve küçük yabancı çiçeklerle dolmuştu. Bu bitkiler gelişip ölüyor, sonra kendi kendilerine tohum olup mevsimleri gelince tekrar açıyorlardı.

Robert, kendisiyle rahatlıkla hafta sonlarını geçirebilecek kızlar seçmeye başladı. Kendiyle gelemeyenleri ayırıyordu. Ancak çok güzel olanlardan bazılarının ilişkilerini sürdürüyor, onlarla pansiyon odalarında öğleden sonralar geçirmeye razı oluyordu.

Bu kızlardan hiç biriyle başı derde girmediydi. Bu işi bir ilim haline getirdim, diye düşündü. Kadınları dikkatle seçersen mesele çıkarılmazlar...

Çıkarsalar bile, diye düşündü, Anna farkına varmazdı. Port Bella'daki eski oteli değiştirmekle o kadar meşguldu ki. Bütün o işi tek başına, mimarın yardımı olmaksızın yapıyordu. «Kusursuz olması gerek,» diye anlatmıştı hevesle. «Bol bol zamanım var ve en iyi biçimde yapabilirim bu işi.»

«Yıllar sürer bu,» demişti Robert.

«Biliyorum. Ama orada geçirecek bütün bir ömür var önümüzde. Onun için önemi yok bunun.»

Robert, kaygan, kırmızı kasların içine girip çıkarken, et yığınları arasında boğulurken, bulutlara bakıp, kusursuz, güzel göğüsler düşerken, deniz kabuklarına dokunurken hep düşünüyordu: Yaşıyorum, buradayım ben. Çarşafaların üzerinde izler bırakıyorum. Acaba girip çıktığım kasların arasında da yarıklar, oluklar açıyor muyum? Aktığım yerleri harab ediyor muyum?

MARGARET'a gelince... Liseyi bitirdikten iki gün sonra Harold Edwards'la kaçtı ve Gretna'da bir sulh yargıcı tarafından nikâhı kıyıldı. İhtiyar onlar için Roosevelt Otelinde bir daire tuttu. «Çiçekler,» dedi Margaret sonradan, «her taraf leylâk doluydu. Her sabah uyanınca, acaba kim öldü diye düşünüyordum.»

Harold Norton Edwards'ın değirmi bir yüzü ve biçimli, düzgün mavi gözleri vardı. Ailesi oğullarının bu acele evlenmesine şaşırılmış ve kızın zenginliği ile ilgili söylentiler sayesinde yola gelmişlerdi. Gelecekte haftalık aile yemeklerinde Margaret, Sicilya'daki kan davaları ve Kara El Çeteleriyle ilgili hikâyeler anlatarak onları kasten korkutuyordu. Aslında Margaret, Harold Edwards'dan bile hoşlanmıyordu. Onunla sadece, Harold kendisini sevdiği için evlenmişti. İnsana birinin âşık olmasının baş döndürücü birşey olduğunu anlamıştı... Evlilikleri sekiz ay kadar sürdü. Soğuk bir şubat sabahı Margaret babasının evine taşındı. Harold Edwards iki gün küçük balayı dairelerinde otur-

du. (Margaret'dan haber bekliyor, telefonlara, her ihtimale karşı çalar çalmaz cevap veriyordu.) Sonra bir avuç uyku hapı aldı ve beş dakika sonra baldızı Anna'ya telefon etti. Robert'la Anna, onu yarı sürükleyerek yarı taşıyarak hastaneye götürdüklerinde Harold tamamen bilinçsizdi.

«Ah,» dedi Anna, soğuk, ıslak kış sabahının havasını içine çekerek, «Ah, ahl! Saat yediydi ve geçen arabaların farları hâlâ yanıyor-du. «Düğününe gittik, şimdi de az kalsın cenazesine gitmek zorunda kalacaktık...»

Robert, Harold Edwards'dan hiç bir zaman hoşlanmamış ve onu şu kadarcık bile merak etmemişti. Tembelce esnedi.

«Margaret'a telefon edip Harold'un iyileştiğini söyledim. Ne karşılık verdi biliyor musun?»

«Tahmin edemem.»

«Dul kalmak, boşanmaktan daha kolay olacaktı,» dedi.

Robert kenarında boydan boya meşeler dizili caddeye ilgisizce baktı. «Oldukça soğukkanlı bir söz.»

«Margaret hep böyle sözler söyler, Robert.» Anna onu çekerek arabalarına doğru götürdü. «Hadi, eve gidelim.»

«Margaret bu herife geri dönecek mi? Bütün bu şatafatlı aşk gösterisinden sonra?»

«Kendisine sor,» dedi Anna. «Ben kendime düşeni yaptım. Biraz uyuduktan sonra doğru Port Bella'ya gidiyorum. Damcıların dün başlaması gerekiyordu.»

«Damcılar mı? Daha orada mısın hâlâ?»

«Mermeri beklemek zorunda kaldık,» dedi Anna. «Çok uygun bir çeşit İngiliz mermeri var.»

«Ve ondan başka olamaz.» Robert Anna'nın sözünü kesti. «Bana kalırsa o ev hiç bir zaman bitmeyecek.»

«Zaman ister,» dedi Anna. «Ha, şey... hamile de değilmişim.»

«Eh,» dedi Robert sessizce, «daha evleneli o kadar da çok olmadı...» Anna o kadar çok çocuk istiyordu ki. Belki de kusur Robert'ındı. Belki tohumlarını fazla israf ediyor, karısını hamile bırakamıyordu. Bir yıl daha bekleyecek, sonra da, (kendi kendine söz verdi) karısı hamile kalana kadar başka kadınla yatmayacaktı. (Bazan Robert eli kadar, tıpkı kendisine benzeyen, önlüklü ve bıyıklı bir bebek görüyordu düşlerinde.)

Robert işten erken çıktı. Çalışamayacak kadar yorgundu. «Eve gitsen,» dedi ihtiyar. «Yemekte görüşürüz.»

Önünde bütün bir öğleden sonra vardı ve yapacak işi de yoktu.

Bir kâsede mandalinalar duruyordu, içinden bir tane alıp oturma odasına geçti. Mandalinanın kabuğunu, havaya fışkıran keskin, yağlı alkol damlacıklarını koklayarak yavaş yavaş soydu. Kabukları bir tablaya doldurdu. Ayaklarını bir sehpanın üzerine uzatarak dilimleri teker teker yemeye başladı.

O sırada Margaret içeri girdi. «Ne işin var senin burada?» dedi «Anna nerde?»

«Anna Port Bella'da. Benim de biraz uyukum vardı, erken geldim.»

«Kimin yok ki uykusu?» Deve tüyü paltosunu çıkarmaya zahmet etmeden bir koltuğa attı kendini. «Eski kocamın yüzünden bütün gece uykusuz kaldığınız için özür dilerim.»

«Boşver,» dedi Robert, «önemsiz...»

«Kurtarılmak istiyordu.»

«Az kalsın kurtarılamayacaktı salak.»

«Anna herşeyin doğrusunu yapar. Onun için Harold kendi ailesine haber vereceğine Anna'ya telefon etmiş.»

Robert mandalina dilimlerini birbiri peşisıra atıştırıyordu. «Şanslıymış.»

«Robert, benimle beraber 'şu daireye' gelir misin? Harold'un midesi temizlenirken bir iki eşyayı toplamak istiyorum.»

«Artık midesinin temizlenme işi bitmiştir sanırım.»

«Her neyse, gel de biraz bana yardım et. Sonra yemeğe babama gideriz.»

Robert ağır ağır ayağa kalktı, yere düşen bir mandalina kabuğunu almaya çalıştı, sonra onu olduğu yerde bırakmaya karar verdi.

GÜNEŞ tam olarak yüzünü göstermiyordu. Arada bir ışığı güçleniyor, hatta bazen metal şeyler üzerinde hafif bir parıltı belirliyordu. Bazen de, yok olmadan önce bir iki dakika için gökyüzünde sarı bir ay gibi kalıyordu. Fakat her tarafa yapışan sis, evlerin çevresini, sanki onlardan doğuyormuşcasına sarıyor, ağaç dallarının arasında küme küme birikiyordu. Islak havada güçlü bir yanmış kömür kokusu vardı; keskin, hep yerinde duran bir koku.

«Herhalde dünya ilk oluştuğunda böyle kokuyordu.» Margaret burnunu kırıştırıp aksırdı.

«Şubatta hep böyle olur çevre,» dedi Robert sakın bir sesle.

«Tam intihar edilecek hava. Harold'un neler hissettiğini anlıyabiliyorum.»

«Saçmalamayı bırak,» dedi Robert.

«Espri yaptığımı sanıyorsan da aldanıyorsun.»

Margaret arabanın içinde ona döndü. «Robert,» dedi. O kadar yavaş bir sesle söyledi ki Robert bunu güçlükle duydu. «Başka türlü davranmak elimde değil. Beceremiyorum.»

Robert arabayı durdurup ona sarılmak istedi, fakat dümdüz önüne bakmaya devam etti. «Zararı yok, şekerim.» Sesinin bu kadar şefkat dolu çıkmasına şaşırılmıştı. «Senin için güç bir durum olduğu ortada.»

«Babam ne dedi biliyor musun, eve taşındığımda?»

«Ne dedi?»

«Güldü. Düşünebiliyor musun, nutuk filân atmadı. 'Kocana karşı görevini unutma.' gibi saçmalıklarda da bulunmadı. Hatta, 'Beni düş kırıklığına uğrattın' bile demedi.»

«Belki söylenecek birşey olmadığını düşünmüştür.»

«Epey uzun süren gülmesi bitince; (bu sırada gittikçe daha zavallı hissediyordum kendimi. Oysa babamın bu tepkisine kadar bayağı bir roman kahramanı gibiydim) ne dedi biliyor musun? 'Ondan hoşlanmıyorsun, bu yüzden sana onunla yaşamayı söyleyecek değilim,' dedi.»

«Doğru, ne var bunda?»

Araba küçük, sarı sıvalı bir evin önüne gelince durdu.

«Aslında birşey yok,» dedi Margaret.

Gittikçe bastıran sislerin arasından aceleyle geçtiler, ıslak, kaygan, mavi çinili merdivenlerden yukarı çıkarak eve girdiler.

Evin içi de dışarısı kadar soğuktu. Harold pencereleri sonuna kadar açık bırakmıştı.

«Acaba kendini pencereden atmayı mı düşünüyordu?» Margaret bütün kaloriferleri açarak mutfaktaki fırını yakıp, mutfak kapısını açık bıraktı.

«Şimdi ısınır,» dedi Robert, «odalar küçük.»

Robert, Margaret'ın bavullarını indirdi, Margaret da bunlara elbiselerini koymaya başladı. Yarım saat sonra üç bavul dolmuş, ev de yeteri kadar ısınmıştı. İkiisi de paltolarını çıkardılar.

«Başka?»

«Yarın birini gönderirim buraya.» Margaret parmaklarını eşyaların tozlu yüzlerine sürerek evde bir aşağı bir yukarı yürüyordu. «Evi terketmeyi düşünürken herşeyi ayırmıştım.» Gümüş bir lâmbayı kaldırdı; altında belirgin bir kırmızı tırnak cilâsı izi görünüyordu. «Bak.»

«Anlamadım.»

«Bütün bir gün eşyaları ayırdım. Onun ailesinden gelen armağanları yemek odasına koydum. Benimkileri de oturma odasıyla yatak odasına. Yerinden kaldıramadıklarımı da tırnak boyası ya da tebeşirle işaretle-

dim.» Margaret anî bir hareketle sandalyelerden birini tersine çevirdi: altında tebeşirle yazılmış büyük bir 'M' harfi vardı. «Sana birşey söyleyeyim mi Robert? Aslında bütün bunlar umurumda bile değil. Sadece iş olsun diye yaptım.»

«Sen de Anna kadar düzenlisin. Ve de onun kadar aptal.»

İkisi de bu söze güldüler, gerektiğinden çok fazla güldüler. Mutfaktaki fırından yüzlerine sıcaklık geliyordu, pencereler de buzlanmıştı. Sonra kendilerini yatakta buldular. Toplanmamış, büyük, iki kişilik bir yataktı bu. Yastıkların üzerinde hâlâ Harold'un başının izi duruyordu. Örtüler de hâlâ onun bıraktığı gibi yerlerdeydi.

Tanrım, diye düşündü Robert, bu kokladığım Harold'un kokusu. Kolunun bir hareketiyle bütün yastıkları yere attı.

İkisi de sessizdi, adeta nefes almıyorlardı. Sonra o vücutları döndürüp kasan titreşim... O da sessizlik içinde oldu. Robert kesin bir biçimde bir eklem çıtırdadığını duydu. Bir kırıkdağ törpülenir gibi sürtünmüştü bir yere. Kimin acaba bu, diye düşündü, benim mi onun mu? Ayırdedemiyordu. Tek bir vücut gibi olmuşlardı. Gözlerinde o bildiği renkler, bildiği ışıklar vardı. Bunların hepsini tanıyordu. Kulaklarım duymuyor galiba, olamaz bu, diye düşündü. Bir yürek atışı, ya da soluk borumdan geçen havanın hışırtısını duymam gerekirdi hiç değilse.

Robert'ın vücudu titreyerek ilerliyor, sonra saklanmak, kaçmak ister gibi geri çekiliyordu. Margaret'in vücudu da onu izliyordu. Ona yapışmış, sonuna kadar istiyordu onu. Robert, kollarını iyice açarak sırtüstü döndü. Margaret onun üzerine yatıp güzelce yerleşti. İşte oradaydı. Ve istiyordu onu...

Bir uğultu oldu. Margaret tam Robert'ın kulağının içine nefes alıp veriyordu. Robert, kulağı gıdıklanarak başını kenara çekti. Margaret onun üzerinde yatar durumda kaldı. Yerinden kımıldamaya niyeti yoktu.

YEMEĞE, İhtiyar'ın evine gittiler. Margaret her zamankinden farklı davranmıyordu. Robert da, intihar eden bacanağını ölümden kurtarmış bir adam kadar üzgün görüldüğünü umuyordu.

Yemekten sonra poker oynadılar. İhtiyar briçten nefret ederdi ve zaman hoşça akıp gitti. Anna, Port Bella'dan telefon edip havanın dam işini bir hayli yavaşlattığını söyledi. Robert erkenden eve döndü. Sis şimdi daha da çoğalmıştı. Sokak lâmbalarının çevresine sınıksı, sarı şeritler halinde sarılmıştı. Arabasının farları bükülüp tekrar ona doğru geri geliyormuş gibi görünüyordu.

İçini çekerek koltuğunda arkaya doğru yerleşti. Canına yandığım, diye düşündü, kasıklarım ağrıyor.

İKTİSADÎ buhran artmaya devam ederken, 1933 1934'e dönüştü. Robert sokaklarda ve bütün çevresinde yoksulluğun kokusunu duyuyordu. Cüzdanına sımsıkı yapışarak dilencilere sırtını dönüyordu.

Ne istiyorsun? Bana bakmasana.

Sürekli bir korku içindeydi. Cüzdanını dikkatle sakınıyordu, Anna'dan, İhtiyar'dan... *Dünya yıkılıyor, komünistler makinalı tüfeklerle başa geçecekler. Huey Long, 'Serveti Paylaşalım' sloganıyla çıktı ortaya... Zenginlerden alıp yoksullara verelim. O kadar çok yoksul var ki... Ekmek sıraları, küreklerine yaslanıp gökyüzünü seyreden işçiler.*

Bendekini almayın, alamazsınız. Öldürürüm sizi.

Robert hergün İhtiyar'ın peşinde dolaşıp onun sırlarını, hünerlerini öğrenmeye çalışıyordu. «Fiyatlar ne kadar düşerse,» diyordu İhtiyar, «benim için o kadar iyi.»

Robert İhtiyar'ın işlerinin karmaşıklığına şaşıyor, Lamotta'nın sonu gelmeyen raporlarını akli almıyordu. Bütün o şimdiye kadar yapılanlardan farklı işler, değişik değişik şirketler. Bu ara hep petrolle uğraşıyorlardı. Bir de arsa ve icar işleri vardı. «İnanır mısın,» diyordu İhtiyar, «bu toprakların bir bölümünü anneme inek çiftliği olarak almıştım.»

Maurice Lamotta gizlice gülümsedi: «Annen yüzüne bile bakmazdı bunun.»

Robert İhtiyar'ın, ekonomik buhrandan, eski ortaklarının hisselerini satın alıp onlardan kurtulmak için de yararlandığını farkediyordu. Artık karısının ailesi ile hiç bir iş ilişkisi kalmamıştı, sosyal ilişkisi de azalmıştı. Bir taraftan Anna, bir taraftan da İhtiyar'ın sayesinde, D'Alfonso'lar süratle yok oluyorlardı.

«Yaşlılığımda dürüst olmaya başladım, Robert.»

Lamotta yüksek sesle güldü.

«D'Alfonso ailesini ele alalım örneğin. İçki yasağı onları sarstı, tamamen mahvetti. Ancak yasa dışı yollardan para yapmaya işliyor kafaları. Duyduğuma göre Andrew'nun vergi tahsildarlarıyla başı dertteymiş. Sadece benim bildiklerimin onda biri kanıtlanırsa, Atlanta hapisanesini boylar.»

«Yanında arkadaşlık edeceği bir de amcası olur,» dedi Lamotta. «Değmez,» dedi İhtiyar.

MARGARET boşandı ve Sorbonne'da okumak üzere Paris'e taşındı. Mektup yazmıyor, yalnız görevini yerine getirdiğini anlatmak istemesine her pazar bir kartpostal gönderiyordu.

«İşte bir tane daha,» dedi İhtiyar bir sabah büroda.

Robert baktı. «Yine aynı resim. Son bir yıldır hep bunu gönderiyor.»

Notre Dame'ın yakından çekilmiş bir fotoğrafıydı bu. İhtiyar kartı çöp kutusuna fırlattı.

«Sanırım her hafta bir kart göndermenin espri olduğunu sanıyor.»

«Haa,» dedi Robert, «bu hiç aklıma gelmemiştir.»

İhtiyar dönüp ayaklarını masanın üzerine koydu. Kirli, gri büroya, çok uyan üstü bozulmuş meşe ağacından yapılma bir masaydı bu. Esplanade Bulvarındaki tozlu ağaçlara bakan camlar lekeli ve kirliydi. Açık pencereden çamurlu nehrin sesi geliyordu.

«Kulübene gidiyor musun?» diye tozlu pencerelere bakarak sordu İhtiyar. «Hâlâ hoşuna gidiyor mu orası?»

Robert boğazının sıkıştığını, göğsünün daraldığını duydu. Bilinçli ve uyanık davranması gerekiyordu. «Tabii, bir kaç gün önce oradaydım.»

«İyi balık var mı?»

«Bilmiyorum. Balkonda oturup çevreyi seyrettim.»

İhtiyar dönerek bacaklarını masanın öbür yanına geçirdi. «Kadınlarını iyi idare ediyorsun.»

«Anlamadım?» Robert duyduğu şeye inanamıyordu. Yakalandığını anladı.

«Anna'nın haberi var...» dedi İhtiyar.

«Anna'nın birşey bildiği yok.»

«Şüpheleniyor,» diye sözünü kesti İhtiyar. «Çocuk istiyor Anna. Çocuğu olmaması üzüyor onu.»

«Bu konuda birşey söylemedi bana.»

İhtiyar ağır ağır gülümsedi. «Senin, benim oğlum yerinde olduğunu bilir. Babasını da çok sever. Bu yüzden oğlundan etmek istemez onu.»

«Saçmalık bul» Robert eliyle masanın üzerine vurdu.

«Senin sır sandığını başkaları da bildiği için öfkelenme,» diye devam etti İhtiyar. «Anna aptal değil. Bu konuda tam ondan umduğum gibi davranıyor.»

Robert oturdu ve ayaklarını masanın öbür köşesine dayadı. İhtiyar hemen ayaklarını indirdi.

«Arada bir bir kadınla buluşuyorsam,» dedi Robert, «ne var bunda?»

«Birşey olduğunu söylemedim.»

«Dedin ki,» Robert durakladı. İhtiyar'ın sözlerini tam olarak hatırlamaya çalıştı ve bu sözlerde suçlayıcı bir yan bulamadı.

«Belki de,» dedi İhtiyar, «Anna'yla beraber yaşamamanın tek yolu budur.»

Robert başını salladı.

Korkmuştu. Bu konuşmayı izleyen altı ay boyunca hiç bir kadınla ilişki kurmadı. Karısının hamileliğinin iyice ilerlediğine emin olana kadar... Sonra, Willie Mae adında bir gece kulübü dansöz, Connie adında bir sekreter ve Tanya adında bir hastabakıcı ile, üç gün süren bir av gezisine çıktı. İki kasa da viski almıştı yanına.

BEŞ ay sonra Anna, Anthony adında, tıpkı kendisine benzeyen, tombul, kara saçlı bir erkek çocuk dünyaya getirdi.

MARGARET Paris'den telgraf çekti: «Bebeği görmeye hemen geliyorum.» Bir yıla yakın bir süre sonra gelmişti.

MARGARET

TREN, New Orleans'a son iki saatlik yavaş tırmanışını yapmak üzere Mobile'den ayrıldı. Margaret kompartmanda, pencerenin önünde oturmuş, uzayıp giden yeşil bataklığı seyreliyordu. Ne tekdüzelik, diye düşündü.

Trenin içinde dolaşmayı denedi fakat ikinci seferden sonra sonu gelmeyen bu kompartman kapılarından sıkıldı. Pahalı krokodil çantasını açarak makyajını yenilemeye başladı. O kadar ağır ve özenle yapıyordu ki tren ancak Kanal Caddesi İstasyonuna girmeden on dakika önce işini bitirebildi.

Kapının arkasındaki boy aynasında kendini yeniden gözden geçirdi. Çok incelmmişti. Hafif makyajı, koyu renk ve biraz çekik olan gözlerini iyice ortaya çıkarıyordu. Kıvrıkcık saçları iyice kısa kesilmişti. Bu saçlar başını bir şapka ya da bir taş bebeğin boyalı saçları gibi gölgeliyordu.

Margaret güzel değildi ama erkeklerin gözleri onu sık sık izliyordu. «Sana ancak zevk sahibi erkekler bakar,» diyordu Georges Lègier. Georges'la bir gün öğleden sonra, içip gülen dört masa dolusu öğrencinin arasında, Rotonde'da tanışmışlardı. Sözde James Joyce da oraya gelecekti o gün, ama gelmemişti. Hemingway de oralardaydı ama o da görünmedi. Margaret, Georges Lègier kendisiyle konuşana kadar düş kırıklığı ve sabırsızlık içindeydi. Georges çok uzun boylu, ince yapıydı. Koyu renk gözleri yuvalarına gömülmüştü ve karga burunluydu. Aşçılık öğrenimi görüyordu. Sonunda da Lyon'a babasının lokantasına döneceğini söylüyordu. Margaret onun New York'lu olduğunu anlayana kadar iki hafta süreyle Fransızca konuştular. Bunu öğ-

renmesi bir raslantı sonucu oldu. Bir gece Georges'un dairesinde se-
vişmekten ter içinde, sersemlemiş bir haldeyken Georges, ışığı sön-
dürmek için uzanmış ve yanlışlıkla açıkta kalan bir tele dokunmuştu.
«Tanrım,» dedi ingilizce, «tanırım!»

Margaret ona hayretle baktı; Georges yanan parmağını ağzına al-
mış, kaşlarını çatmıştı ve kahkahalarla gülmeye başladı. «Allah ceza-
nı vermesin senin!»

Georges, bu bir tek yanlışlık da olmasa, Margaret'ın hiç bir za-
man anlayamayacağını iddia ediyordu. «Aslında da babam Lyon'da
doğmuş, Fransız sayılabilirim. Babamın restoranı da var gerçekten.»

«Bu senin Fransız olduğunu göstermez,» dedi Margaret. «Sadece
yalancı olduğunu gösterir.»

Margaret hatırlıyordu şimdi: Georges'un hemen hemen hiç kılsız,
çıplak göğsünü, birşeye kendini verdiği zamanlar kaşlarını çatışını,
açık renk teninin altından düğüm olmuş küçük bir ip gibi adelerinin
göründüğü zayıf kollarını, omuzlarını... Vücudunun bütün ayrıntıları-
nı hatırlıyordu. «Kemik yükü» derdi Georges'a alayla...

«Ama bakıyorum hoşuna gidiyor.»

«O kadar da kendini beğenmiş olma. Seninle sadece vakit geçi-
riyorum.»

«Biraz daha vakit geçirsene benimle... Hoşuma gitmeye başladı.»

Sonra bir gün, ansızın, Georges'un oradan ayrılması gerekti. Bir
kış günü öğleden sonrasıydı; sokaklar sisli, puslu, yerler de parlaktı.
Margaret Georges'un evinin nemli, sidik kokan merdivenlerinden yu-
karı çıktı. Georges, odadaki tek penceresinin önündeki bir masanın
başına oturmuş onu bekliyordu. Arkasındaki pencereden görünen pus-
lu, gri gökyüzü çarpuk çarpuk bacalarla doluydu. «Memlekete dön-
mem gerekiyor,» dedi Georges. «Biletimi aldım.»

Margaret göğsünde bir boşluk duydu. «Neden?»

«Para kalmadı. Zaten bu kadar bile dayanacağını sanmıyordum.»

«New York'a mı gidiyorsun?»

«Tabii. Babamın yanında çalışacağım. Onu kandırabilirsem aşçı-
başı olurum.»

Margaret suratını astı. «Sana kalman için ödünç para verebilirim.»

«Hayır, mersi.» Margaret'ı boynundan öptü. «Zaten bu buhranda
restoranın işi o kadar da iyi gitmiyor. Belki benim biraz yararım do-
kunur.»

«Neden evlenmiyoruz?»

«Olmaz,» dedi Georges. «Ben evlenecek adam değilim.»

«Ben de seninle geleyim. New York'u severim.»

«Olmaz.»

Georges'un gemisi yola çıktığında Margaret da o gemideydi. «Senin ne işin var Allah aşkına burada?»

Margaret geniş, çocuksu gülüşüyle sırtarak Anna'dan gelen telgrafi çıkardı ortaya. «Ablamın çocuğu oldu, onu görmeye gidiyorum. Ne hoş bir raslantı, değil mi?»

Georges, telgrafi sanki patlamasından korkuyor gibi tutup inceledi. «Gerçek mi bu? Yoksa numara mı?»

«Beni gördüğüne memnun olduğunu söyleyebilirdin.»

«Biliyor musun,» dedi Georges, «sevinmedim değil. Korkarım ki gerçekten de memnun oldum.»

MARGARET, bunu izleyen sekiz ay, New York'da Georges'la beraber yaşadı. On ikinci caddede, restorana yakın küçük bir daire tuttu. Ailesi kentin dışında bir yerde oturduğu için Georges çoğu geceleri Margaret'in yanında geçirme alışkanlığını edindi. «Daha rahat oluyor,» diyordu Margaret. «O kadar çok çalışıyorsun ki.»

Margaret, New York'a vardıktan birkaç saat sonra gizlice babasına telefon etti. «Bir restorana yardım etmem gerek baba,» dedi. «New York'da tanıdığın yok mu? Yapılması zorunlu bir iş bu.»

«Bakarız,» dedi babası.

Restoran derhal iş yapmaya, para kazanmaya başladı. Margaret ilk ve son mektubunu yazdı: «Teşekkürler baba. Kentin en ünlü sokak çapkınları buraya geliyor artık.»

Margaret bir kez daha sordu: «Georges, neden evlenmiyoruz?»

«Olmaz,» dedi Georges.

«O zaman ben evime dönüyorum.»

«O da nerden çıktı şimdi?»

«Çünkü bu iş hoşuma gitmiyor böyle.»

«Aptallık ediyorsun.»

«Hayır,» dedi Margaret. «Anahtarın var. Bu ayın kirası da ödenmiştir.»

O gece Georges işten döndüğünde Margaret yoktu. Ev karanlıktı, yemek odasının masasının üzerinde Margaret'in babasının telefon numarası vardı.

«EH,» dedi Margaret New Orleans'ın eski eşya yığınlarına ve leş gibi pis arka bahçelerine. «Hay Allah, ya bu numara sökmezse...»

Georges'u özlemişti bile. Trene bineli yirmi dört saati biraz geçmişti ama yalnızlıktan içi sızlıyordu.

Neden?

Georges Lègier yakışıklı değildi, zengin de değildi. Fazla esprili ya da fazla ciddî de değildi. Az konuşurdu. Yorgunluktan sapsarı ke-silene kadar çalışıyordu. Beyzbol maçlarını gitmekten hoşlanırdı.

Bunların hiç biri anlam taşı mıyordu aslında. Georges'u böyle düşündüğü zamanlar can sıkıcı bir tip gibi görünüyordu Margaret'a. Ama onun yanında olunca içinin heyecan ve hayat dolduğunu duyuyordu.

Sadece seks bu, diye düşündü Margaret. Georges ona ne zaman elini sürse sadece yolun karşısına geçmek için kolunu bile tutsa parmakları görünmeyen, ateşli izler bırakıyordu sanki. Margaret'ın bütün vücudu onun için kımıldanıyor, bir yürek gibi atıyordu. Kanı hızlanıyor, tamamen duruyor, sonra yine koşturmaya başlıyordu. Oysa Georges'un sevişmesi de olağanüstü değildi. Kendisi öyle olduğunu sanıyordu ya... Margaret gülümsedi. Çok büyük ya da çok kalın değildi adaleleri. Çok yavaş sevişen bir erkek de değildi Georges. Ama onda bir özellik vardı, bir şiddet...

Sevda, dedi Margaret gecenin kararttığı aynaya. Düpedüz sevda bu. Nerden girdim ben bu için içine?

BABASI bekliyordu. Margaret onu görünce her zamanki gibi duygulandığını hissetti. İçinde bir kabarma, bir coşku, bir yukarı doğru çekilme hissediyordu. Duyduğunun sevinç olduğunu sanıyordu. Ama tam anlamıyla değil. Sevgi miydi? Tam olarak o da değil. Güven, korku, aşinalık, kendi kendini onun yerine koyma. Şu yürüyen benim bir parçam. Benim çıktığım ağaç o. Onun vücut hareketleri oluşturdu beni. Vücudunun bir titreşimi sonucu yeryüzündeyim ben.

O GECE; tanıdık kömür kokusu dolu bir kış gecesi idi; uykuya dalmadan önce Margaret düşündü: «Babam yapacağım hareketten hoşlanmayacak. Ama yine de yapmak zorundayım bunu.»

New York'da geçirdiği, kendini Georges Lègier'nin yaşantısına sığdırdığı bütün o aylar boyunca Margaret'ı birşey tedirgin etmişti: yirmi bir yaşımı geçtim ve hâlâ babamdan para alıyorum, diye düşünmüştü... Kendi param olmalı.

Yatak odasının tavanındaki çatlaklara dikti gözünü. On yedi tane olmalı, dedi kendi kendine. Kızamık olduğumda, burada karanlıkta yatarken çatlakları saymışım ve onların karayolları ve ırmaklar olduğunu düşünüp kendi kendime oyunlar oynamışım... Tekrar saydı. Evet, on yedi taneydiler. Hiç birşey değişmiyordu.

Babasıyla yapacağı konuşmayı erteledi. Vaktim var, diye düşü-

nüyordu, bol bol vaktim var. Burada, New Orleans'da geçirecek, gerektiğinden fazla zamanım var.

Sabahleyin ilk iş Georges Lègier'ye bir telgraf çekti: «Geri gelmemi istiyor musun?» Sonra hafta sonunu Anna'nın yanında geçirmek üzere arabayla Port Bellaya gitti. Bütün vaktini bitmemiş odaları gözden geçirerek, bahçeyi adımlayıp, ölçerek ve burada yapılacak olan yolları işaretleyen karmaşık sopaları izleyerek geçirdi.

«Eh,» dedi sonunda, «fikrimi sormadın ama, buranın neye benzeyeceğini öğrenmek istiyorsan söyleyeyim sana; Ivanhoe'nun şatosuna benzeyecek, yalnız ondan çok daha pahalıya malolacak.»

Yarı bitmiş balkonun gölgesinde oturmuş, kucağındaki bebeğin narin pembe ayaklarıyla oynamakta olan Anna, Margaret'a tatlı tatlı gülümsedi. «Sanıyorum.»

«Hoşuna gidiyor mu bu?»

Anna, bebeğin küçük yüzünü gıdıkladı. «Evet.»

«Kentteki bebek evinde de aynı şeyleri yaptın.» Margaret, keres-te yığınlarına ve merdivenlerin üzerinde ağır ağır yukarı aşağı hareket eden marangozlara göz gezdirerek Anna'ya doğru döndü. «Yıllarca sürdü.»

«Acısını benden çıkarma,» dedi. «Aslında Georges'a kızıyorsun.»

«Ne olduğunu anlamıyorum,» dedi Margaret. «Ailesi bile bayılıyordu bana. Ondan başka herkes.»

«Eh,» dedi Anna avutucu bir sesle, «bir süre bekle.»

«Güzelim, zenginim, onu seviyorum... Daha ne istiyor pezevenk? Biliyor musun; birgün benim duyduğumu bilmedikleri bir sırada, babasının ona aynı şeyi sorduğunu duydum.»

«Bence evlenecek seninle,» dedi Anna. «Evlenmek zorunda kalacak.»

CANI cehenneme sevdanın, diye düşündü Margaret. Midemde bir ağrı, başımda korkunç bir duygu ve yanlıştır birşey yapmışım gibi benimde dolaşan korkudan başka birşey değil. Sihirli sözcüğü şaşırdım galiba. Onun için, kurbağa Yakışıklı Prense dönüşmeyecek ve gizli kapı da açılmayacak. Her an dünyanın sonu gelecekmış gibi bir duygu içindeyim.

MARGARET New Orleans'a, babasının evine döndüğünde, şöminenin üzerindeki toprak heykellere dayanmış bir telgraf buldu.

«Baba, niçin bana haber vermedin?»

İhtiyar bacaklarını uzattı. «Burada değildin ki.»

«İşte.» Margaret'ın gözleri o kadar parlıyordu ki, iki renk gibi görünüyordu. Kâğıt parçasını babasına uzattı.

«Hayır. Gelme. Georges,» diye okudu ihtiyar. «Bunda mutlu olacak ne var?»

«Cevap verdi,» dedi Margaret. «Anlamıyor musun, *cevap* verdi.»

Margaret derhal bir telgraf daha çekti: «Beni özlüyor musun?» Cevap gelmedi.

Bu sessizliği dinlememeye kararlıydı. Haftada iki kere, pazartesi ve cuma günleri Georges Lègier'ye telgraf çekiyordu: «Bekliyorum.» Bunların bir bölümünü restorana bir bölümünü de Georges'un ailesinin evine gönderiyordu. Onların da bilmesini istiyordu.

Margaret Robert'ın balıkçı kulübesine gitmek istiyor, bunu ısrarla söylüyordu. «Anna'nın büyük yapıtını gördüm. Bir de seninkini görmek istiyorum.»

Bulutlu bir öğleden sonra oraya gittiler. Bütün yol boyunca Margaret mırıldanarak 'Valencia' şarkısını söyledi. «Georges bu şarkıya bayılıyor.»

«Herhalde sen söyleyince değil.»

«Tıpkı babam gibi konuşuyorsun.» Margaret burnunu pencereden dışarı çıkararak yüksek sesle rüzgâra doğru söylemeye devam etti; «rüyalarımda her zaman seni görüyorum...»

Robert dikkatle arabayı sürüyordu. «İşte burası küçük hanım.»

Margaret saçlarını arkaya attı, şarkısını bıraktı ve baktı. «Birşeye benzetemedim.»

«Ben de birşeye benzediğini iddia etmedim ki.» Robert arabadan indi. «Gelmek isteyen sendin.»

«Bir de içini görelim.» Margaret, dondan yanmış uzun çimenlerin üzerinden hızla koşarak dik merdivenleri tırmandı.

Robert, kasten ağırdan alarak, pantolonuna yapışan otları temizleyerek onun arkasından gitti.

«Feci kokuyor burası,» dedi Margaret. «Küfle yeni boya karışımı birşey.»

«Hiç yakınan olmadı şimdiye kadar bundan.»

«Herhalde olmamıştır.» Margaret etrafına bakınarak, iki odanın içini ağır ağır dolaşıyordu. «Amma büyük yatak... Ya o çiçek saksılarında ne vardı?»

Ön balkondakilerden sözediyordu. «Birtakım pembe çiçekler.»

«Sen mi aldın onları?»

«Buraya bak,» dedi Robert ansızın öfkelenerek, «bir tartışma başlatmaya çalışıyorsan vazgeç.»

«Tanrı korusun.»

Robert biraz önce açmış olduğu pencereyi çarparak kapattı. «Evet küçük hanım. Geri mi dönüyoruz yoksa yatağı denemek istiyor musun?»

«Geri dönüyoruz.» Margaret çantasını masanın üzerine, gaz lâmbasının yanına bırakmıştı. Onu tekrar eline aldı. «Sana çok içten bir biçimde söylemiştim ama inanmadın. Burayı görmek istiyordum sadece.»

Arabada sessizlik içinde gittiler. Margaret ağaçları ve geçen arabaları sayarak kendi kendine eğleniyordu. Sonra başını arkaya dayayıp gözlerini kapadı. Acaba, diye düşündü, bugün bir karşılık geldi mi?

Arkasını hiç bırakmayan o küçük, korkulu ses cevap verdi: Georges başka birini buldu. Başka biriyle evlenecek ve sana bir davetiye gönderecek...

O sesi susturmak için ansızın doğruldu. «Bana kızdın mı Robert?»

«Ne diye kızayım sana?»

«Bak, seninle yatağa girerdim, niye olmasın? Georges bana bir karşılık bile vermiyor, bu da benim için pek hoş birşey değil. Ama herşeyi elde edebileceğinden o kadar emin olmamalısın.»

Robert onu duymazlıktan geldi.

Margaret onun esmer, kaba hatlı profiline dikkatle baktı. «O kadar *emin* olmasaydın...»

«Tipik bir kadın mantığı bu.»

«Ben de seçebilmek istiyorum...» Erkeklerde olanın bende de olmasını istiyorum; birşeyi başlatabilmek, seçebilmek. Oysa şimdi beklemek, sürekli olarak beklemek var. Hep o kendinden emin, herşeyi düzenleyen erkekleri beklemek. Onlara ihtiyacım olduğu için. Ama onlara ihtiyacım olmasını da istemiyorum.

Babam örneğin, onu ele alalım. İki kızı var ama umurunda bile değil. Kızların çükleri olmadığı için işe yaramazlar. Babam da ne yapıp edip bir erkek çocuğa sahip olmalıydı. Hatta istediğini elde etmek için kızını bile evlendirdi. Neydi o Çinlilerin yaptığı, kız çocuklarını ölüme mi terkederlermiş, ne... Dağın çevresinde ağlayıp yaygara eden bütün o kız çocuklarının ruhlarını düşünebiliyor musun? Bir bebek, öldükten sonra da bebek olarak mı kalır, yoksa bütün ruhlar eş mi olur? Hatta belki o kız çocuklar sonradan erkek olup hayattayken kaçırdıkları zevki tadarlar... Ya da bir erkek dünyaya getirmek için adeta bir doğurma yarışına çıkan annem... Oysa bir kan hastalığından

dolayı her doğumda hayal kırıklığına uğramış ve sonunda iki tane de-
ğersiz kız çocuktan başka birşeye sahip olamamış...

«Çocuk doğurmak uğruna kendini öldürmüş,» dedi Margaret.

«Ne?» Robert ona döndü.

«Annem, çocuk doğurmak uğruna kendini öldürmüş.»

«Biliyorum bunu,» dedi Robert.

«Evde sürekli olarak: 'Şşşş... anneniz dinleniyor, anneniz yine
bir bebek bekliyor' deniyordu. Ben, ödüm kopmuş bir durumda, par-
maklarımın ucunda dolaşıyordum etrafta. Annemin neye benzediğini
bile bilmediğimi düşünemiyordum.»

Margaret bacak bacak üstüne attı ve bir sigara yaktı. Aslında si-
gara içmekten hoşlanmıyordu ama, o parmaklarının ucundaki rahat-
sız edici, sinirli titremeye engel oluyordu sigara.

(Cenazede Cecilia Teyzesi: «Zavallı, zavallı adamcağız. Sadece
iki kızla kaldı,» demişti. O zaman çocuk olan Margaret, -o gün için
aceleyle yapılmış kara elbisesiyle- kızların çıplak vücudunun nesi var
ki, bir erkeğin uzamış karnı daha çekici geliyor, diye düşünmüştü...)

Margaret sigarasından bir nefes çekti ve öksürdü. «Robert,» dedi,
«New York'la geçirdiğim şu on yıl boyunca hep kafamı kurcaladı dur-
du. Acaba babam kendisiyle ortak olup işe girmeme izin verir mi
sence?»

«Hayır,» dedi Robert.

«Bütün gün oturup kendi yaptığım esprilere gülerек vakit geçi-
remem ama.»

«Bana sordun, ben de söylüyorum. Bence izin vermez.»

«Senin için bir sakıncası var mı böyle birşeyin?»

«Bana ne soruyorsun?» dedi Robert. «Burada işleri idare eden ben
değilim.»

«HAYIR,» dedi babası.

«Ama neden baba? Sadece kafanı sallıyorsun, nedenini söylemi-
yorsun.»

«Sen benim işlerimle ilgili hiç birşey bilmiyorsun.»

«Robert'a öğrettin, bana da öğretebilirsin.»

«Kadın işi değil bu.»

«Baba, ben kendimi bir kadın gibi duymuyorum ki.»

İhtiyar yüksek sesle bir kahkaha attı.

«Hiç birşey gibi duymuyorum. Son bir yıl boyunca çevremi sey-
redip dinledim. Benim de kendime göre bazı düşüncelerim var.»

«Erkek arkadaşın için bir restoran satın almak gibi mi?»

Margaret, göğsünden başlayan sıcak, kanama gibi bir öfke duydu.

«Hayır,» dedi. «Erkek arkadaşım değil o benim. Benimle evlenmezse onu bir daha görmeyeceğim.» Margaret bu taşan, kan gibi öfkeden adeta boğuluyordu. «Bana satın almaktan söz etme baba.» Babası sinirli bir hareket yaptı, Margaret sesini yükseltti. «Robert burarlarda olduğu sürece söz etme hiç olmazsa. O zavallı budala parayı o kadar çok seviyor ki, herşey yapar para için. Hatta Anna'dan bile vazgeçer. Sen bu iş için ona para veriyor olmasaydın Robert Anna'nın yüzüne bile bakmazdı.»

«Yeter artık,» dedi ihtiyar.

«Aslına bakarsan ben de para konusunda bu denli aptalca davranmasaydım, Georges benimle çoktan evlenmiş olurdu herhalde.»

Aptal, bundan daha aptalca davranılamaz. O ince, balta gibi yüzündeki ifadeyi hâlâ görür gibi oluyorum. «Bu ev çok soğuk, Georges. O merdivenleri çıkana kadar da canım çıkıyor. Tam şu köşede güzel bir yer var. Sana alsam orayı ne olur?» Herşeyi yıkığımı biliyordum. O buz gibi odadaki tek sıcak yer olan yatağın ısısı odayla bir oldu şimdi. Georges'un vücudunun soğuduğunu hissediyordum. Eli, kolu, her yanı da sanki kesilmiş gibi aşağı sarktı...

«Paradan hoşlanmıyorsan ne diye para alıyorsun benden?» İhtiyar aldırılmaz bir tavırla gazetesini eline aldı.

«Benim olan birşeyden ne diye yararlanmayayım?» Margaret nasıl bu kadar öfkelenmişti? Bir kalp krizi geçirecekti nerdeyse. İçinde kaynayan bütün o kan ağzından dışarı fışkıracak ve ölecekti... «Baba, dinle beni lütfen!»

İhtiyar cevap vermedi.

Georges de telgraflarına cevap vermiyor, diye düşündü Margaret. Georges Margaret'in yanında huzursuz oluyordu. Margaret da babasının yanında. Margaret ellerinin kemiklerine baktı. Parmakları kucağında, görünmez bir biçimde duruyordu. Tam da manastırda öğretildiği gibi davranıyorum şimdi, diye düşündü.

Parmaklarını açtı, koltuğun iki yanına dirseklerini dayadı, dizlerinin üstüne de sıkılmış birer yumruk oturttu.

«Bir dakika okumayı bırak, baba.»

«Konuşulacak birşey yok.»

«Var. Sana birşey söylemem gerek.»

İhtiyar okumaya devam etti. Margaret çenesinin titremeye başladığını duydu. Korkuyor muyum ondan, diye düşündü, yoksa sadece kızdım mı?

«Kendi payımı istiyorum baba,» dedi Margaret ağır ağır ve kesin bir biçimde. «Artık oturduğum yerde halime şükredecek değilim.»

«Şimdiye kadar hiç isteyip de elde edemediğin birşey olmadı.»

«Ben kendi payımı istiyorum.»

İhtiyar kaşlarını kaldırdı. «Neymiş o?»

«Annemden kalan.»

«Çıldırılmışsın sen.»

«Dinlersen anlatacağım sana, baba. Ortak mal sorunu bu. Annem öldüğünde senin malının yarısı onundu. Onun malları da Anna'ya ve bana kaldı. Ben kendi payıma düşeni istiyorum şimdi ve gerekirse mahkemeye kadar gideceğim.»

İhtiyar'ın yüzü kıpkırmızı olmuştu. «Neden söz ediyorsun sen Al-lahaşkına?»

«Senden incelikle istemeye çalıştım, hayır dedin. Sen kendine ait olanları istiyorsan baba, ben de benim olanları istiyorum.»

İhtiyar çok yavaş bir sesle gülmeye başladı. «Senin olsun,» dedi. «Başarılar dilerim sana.»

MARGARET altı hafta New Orleans'da kaldı. Serin, kömür kokulu kış günleri yavaş yavaş yağmurlu ilkbahar haftalarına doğru kayıyordu. O sırada Georges telefon etti. «New York'a gelmeni istiyorum; gelir misin?»

Margaret aynı akşam tek bir bavulla trene atladı. On ikinci Cadde-deki eve girdiğinde Georges yeni kalkıyordu. Traşını tamamlamıştı ama pijaması hâlâ üzerindeydi.

«İşe erken gitmek zorundayım,» diye açıkladı. «Bu gün hesap defterini gözden geçireceğim.»

«Hmmm...» Margaret bavulunu bıraktı. Odada bir değişiklik yoktu ve temiz, derli topluydu. Georges Margaret'a 'hoşgeldin' dememişti, onu öpmemişti bile. Sanki Margaret çöp dökmekten geliyordu yukarı. Georges'un temiz elbiseleri her zamanki gibi yatağın üzerine dizilmişti. İnce, kemikli vücudu hızla hareket ederek giyinmeye başladı. «Trenin bir saat önce varacaktı hesapça.»

«Gecikti,» dedi Margaret.

«Bak,» dedi Georges, «hâlâ evlenmek istiyor musun?»

Yaka düğmesi kopup arkasından kayarak yere düştü. Margaret hiç düşünmeden yuvarlak, ufak düğmeyi alıp ona uzattı.

«İstiyor musun?» Şimdi kravatını bağıyordu. Bu çabayla ağzı hafif çarpılmıştı.

«Evet,» dedi Margaret.

«İkimiz de mutsuz olacağız.»

«Ben istiyorum.»

Georges kravatını bağlama işini tamamlayarak Margaret'in tam karşısına geçti. «Başka birisi vardı, biliyor muydun? Sen gittikten iki gün sonra başka birisi yaşamaya başladı burada.»

«Ondan bu kadar derli toplu burası. Kadın eli değdiği belli.» Margaret ağır ağır küçük mutfığa doğru yürüdü. «Benden daha çok beğendiğin birini bulduğuna emindim.»

«Evet, buldum. Kendini hayatımdaki tek kadın sanıp böbürlenme.»

«Niye evlenmedin onunla?»

«Bilmiyorum.» Georges paltosuna uzandı ve paltoyu arkasına attı. «Düşünüp düşünüp yine erteliyordum. Evlenmedim işte sonunda.» Paltosunu dikkatle ilikledi, vücudunun bir hareketiyle omuzlarına yerleştirdi. «Seninle evlenmek istemiyorum, hiç bir zaman da istemedim. Ama evleneceğim. Aradaki fark bu, anlıyor musun?»

Daha başka şeyler de olmalıydı; hepsi bu kadar olamazdı. Margaret, «Bana göre hava hoş,» dedi.

«Peki, gelecek çarşamba işe gitmem.»

MARGARET beş yıl süreyle çok mutlu oldu.

İstedığı adamı elde etmişti. (Georges da şaşılacak kadar memnun ve evine bağlıydı.) Margaret, annesinin mallarını ele geçirdikten sonra 'kendinin olan parayı' kazanmaya başladı. (Beklediğinden çok fazlası geçiyordu eline; babası eli açık davranıyordu.) Doğu Ellinci Caddede bir ev satın aldı; restoran oraya taşındı ve para yapmaya başladı. Margaret'in bürosu birinci kattaydı. En üstteki iki katı ise ev olarak kullanıyorlardı. Ne onun ne de Georges'un bu binadan dışarı çıkmaları gerekmiyordu. Bunu düşünmek Margaret'in hoşuna gidiyor, ona güven veriyordu. Her sabah gözlerini heyecanla açıyor, her gece kendinden memnun, günün getirdiklerinin mutluluğu içinde kapıyordu. Ünlü kişilerin resimlerinin koleksiyonunu yapmaya başladı. Düzenli bir biçimde, kategoriler halinde, (bu düşünce bir sabah uyandı-ğında aklına gelmişti) çalışıyordu. Önce Algonquin'lerden başladı. Bürosunun duvarlarını sarhoş, entellektüel partilere ait büyük fotoğraflar süslüyordu. Bunlardan sıkılınca politikaya, sonra da Hollywood'a atladı. Kulağına yabancı gelmeyen her adı ekliyordu koleksiyonuna.

Evini, bütün eşyaları değiştirerek üç kere yeni baştan döşedi. Sonunda koyu kırmızı duvarlar ve ağır, barok mobilyalarda karar kıldı.

«Bu evle uğraşmaktan ne zaman vazgeçeceksin?» diye sordu Georges.

«Artık beğeniyorum. Yapacak başka bir iş bulmam gerek.»

«Çocuk, örneğin,» dedi Georges heyecansız bir sesle. «Hiç düşünmüyor musun bunu?»

Margaret başını salladı. «Şimdilik hayır.»

Margaret Edward Matthews'la tanıştı. Edward bir beyzbol oyuncusuydu, Margaret da o sırada ünlü sporcuları topluyordu. Üç ay süreyle Edward abone biletiyle her hafta Şikago'dan Margaret'i görmeye geldi. Sonra ilişkileri, başladığı gibi ansızın soğudu. Trende çok fazla vakit geçirmesi gerekiyordu, diye düşündü Margaret ve sessizce gülümsedi. Yeni bir âşık bulmuştu bile. *New York Times*'dan ufak tefek, bodur bir muhabirdi bu. Margaret'in tanıdığı ilk sünnetli erkekti. (Zaten onu çeken de bu olmuştu.) Muhabiri, Ellinci Caddede, aynı blokta oturan uzun boylu bir İrlandalı kahve ithalâtçısı izledi. Sonra Georges Lègier, *New York Times* antetli imzasız, daktiloyla yazılmış bir mektup aldı. Kontrol edince, bu mektuptaki bilginin gerçeğe uygun olduğunu öğrendi.

Georges, günlük programında bir değişiklik yapmadı. Geceyarısı restorandaki işini bitirdi, babasına iyi geceler deyip onu öptü ve bekleyen arabaya kadar geçirdi. Sonra evinin kapısını anahtarla açtı, kara-beyaz antreden geçti ve oturma odasına girdi.

Margaret bekliyordu. Hiç birşey farketmedi. Georges yorgun olduğu zamanlar yüzü genellikle solgun olurdu. Genellikle de odalara sessizce girerdi. Margaret yeni satın aldığı lâme pijamasını göstermek için ayağa kalktı ve ağır ağır döndü. «Nasıl buluyorsun?» Dönüşünü tamamlayınca Georges ona sağ eliyle bir tokat attı, arkadan sol eliyle bir tane. Sonunda Margaret kırmızı ipekli kumaşla kaplı duvara çarptı ve başının arkası yarıldı. Yere kaydı, orada, bacakları dimdik önüne uzanmış, bir taş bebek gibi, şaşkın oturdu. *Nasıl olur?* diye düşündü, *nasıl, nasıl?* Boynundan aşağı sıcak birşeylerin aktığını duydu. Dokununca parmakları kıpkırmızı kesildi. Mahvolacak, diye düşündü, iki yüz dolarlık pijamalarım mahvolacak. Oturduğu yerden Georges'un iskemleleri duvara çarpışını, masaları parçalayışını, lâmbaları pencerelerden fırlatışını seyrediyordu. Georges, yöntemli bir biçimde odayı bir uçtan öbür uca geçip adım adım herşeyi parçalıyordu. Büyük kanepeler ve koltuklar fazla ağırdı. Onları tekmeleyerek yerinden oynattı. Sonra kemerinden kocaman bir tabanca çıkararak

sırayla eşyalara ateş etmeye başladı. Bazen isabet ettiriyor, bazen de çılgın kurşunları duvarlara çarpıyordu. Margaret'i, hiç olmazsa o an için, unutmış gibiydi. Tabanca boşaldı, silindiri metalik sesler çıkararak yavaş yavaş dönüyordu. Tabancayı avizeye fırlattı, fakat isabet ettiremedi. Margaret iki elini de başının arkasına koymuş, kafasını tutuyordu. Georges, küçük bir iskemle yakalayarak kocaman, yıldız çerçeveli bir aynaya fırlattı. Ayna çatladı, üzerinde boydan boya, güneş ışınları gibi çizgiler belirdi. Fakat kırılmadı. İskemleyi, bu sefer bir bacağından yakalayarak, tekrar salladı. İskemlenin kırılmış olan arkası aynanın kenarına takıldı ve orada kaldı. Georges, hızla iskemleye asıldı. Aynanın ucu çivilerinden çıkarak kalktı ve öne doğru düşmeye başladı. Georges'un öfkeden o derece gözü dönmüştü ki; -Margaret sonradan, acaba gözleri açık mıydı yoksa kapalı mıydı, diye düşündü kendi kendine-, aynayı, ancak üzerine düştükten sonra gördü.

Margaret düşündü: Kan nasıl da boynumdan aşağı sızıyor... Acaba bu işin ciddi bir hal alması için ne kadar kan kaybetmek gerek? Georges yarı yarıya aynanın altında; çerçevesi de düşmüş. Onu oraya takmak için ne kadar uğraşmışım oysa. Üzerinde bir çizgi, bir çentik bile yoktu. Büyük, kusursuz bir imparatorluk parçasıydı bu. Ve Georges bunu kırdı. Parçaları aramalı, belki tekrar tutkalla yapıştırılabilir. Üzerine de çatlakları kapamak için kalın yaldız sürülür. Nefis bir aynaydı... Georges niye kıpırdamıyor? Polis mi çağırmalıyım, doktor mu? Doktor çağırayım. Kaçtı telefonun numarası? Gitti, yok oldu. Kafamdan silindi. Tanrım, başım nasıl ağrıyor.

Margaret, bir elinde ahize, telefonun başında oturmuş numarayı hatırlamaya çalışıyordu. O sırada polisler ön kapıyı tekmeleyerek açtılar. Margaret kapıya vurduklarını ve bağırdıklarını duymamıştı.

AMELİYATLA dikilmiş başı ve traş edilen bölümü örten yeni şapkasıyla Margaret, Reno'ya gitti. Kafatası çatlamış ve bir kolu kırılmış olan Georges, hâlâ hastanedeydi. Margaret'a hiç bir haber göndermemişti. Kayınpederi Margaret'in gitmesine karşı çıkıyordu. «Ona sevdalı olduğumu biliyorum. Oğlumu da tanıyorum, o da sana sevdalı...»

Margaret, «Oğlun tarafından öldürülmeye niyetim yok,» dedi.

«Kendini kaybetmiş, insan bazen kendini kaybetmez mi?»

Margaret endişeyle, top gibi bir aşağı bir yukarı zıplayan bu küçük, toparlak, kırmızı yüzlü adama baktı. Bir şef garsona benziyor, diye düşündü, çok meraklı, endişeli bir şef garsona... Sonra yorgun

bir şekilde düşündü: Neden bu kadar üzülüğünü biliyorum... «Bak, üzülmen için bir neden yok. Restoran sizde kalabilir. Paramı çekmek için diretecek değilim.»

Kayınpederi birden durdu.

Duymak istediği şeyleri duyuyor, diye düşündü Margaret... «Bir süre sonra benim hissemi satın alabilirsiniz. Ya da başka birşey yapın, vız gelir bana. Nasıl istiyorsanız öyle yapın. Ama üzülmeniz için bir neden yok.»

Altı hafta sonra, boşanma işi bitince, Margaret Georges'a son telgrafını gönderdi: «Ayna kırmak yedi yıl uğursuzluk getirirmiş. Dikkat et.» Sonra oteline döndü. Şimdi ne yapacağım, diye düşünüyordu. Nereye gitmek istiyorum? Herhangi bir yere gidebilirim ama bir yer adı düşünmem gerek.

Margaret uzun boylu, iri adamlar, uzun boylu, ince kadını otelin geniş, palmyelerle çevrili bekleme salonunda gördü.

«Vay canına.» Yüzüne incelikli bir gülümseme oturtarak yürümeye devam etti.

Söyleyecek birşey bulması gerekiyordu: Kısa ve kesin birşey. Her şeyi yerli yerine oturtacak bir söz. «Burada ne işiniz var baba?» dedi. «Hanginiz boşanıyorsunuz?»

Fazla iyi olmadı, diye düşündü. Biraz daha vakti olsaydı daha iyi bir söz bulabilirdi. Ama yine de fena sayılmazdı. İkinin de yüzüne gülünç bir ifade gelmişti. Bu şaşkın ifade, kendisini kurtarmaya gelmediklerini belirtmiş oluyordu.

MARGARET New Orleans'a döndü. Aslında gerçek evim burası herhalde, diye düşündü. Aklıma başka bir yer gelmeyince buraya koyuyorum hep.

Şuraya bak: Burada doğdum ve büyüdüm. Ama hiç bu kadar pejmürde olduğunu farketmemiştim. Kırmızı kiremit merdivenler nasıl çatlamış. Sonra ev yerine oturdukça alçılar da çatlıyor. Her otobüs geçişinde sesler çıkıyor ve bütün ev zangır zangır sallanıyor. Odalar ne kadar sıkıcı; yirmi yıldır kimse ilgilenmemiş bunlarla. Şu oturma odası örneğin; duvarda uydurma halılar, şöminenin üzerinde şişko çini melekler. Ya şömine? O kadar küçük ki, kara bir deliği andırıyor. Tabii odun doğru dürüst yanmaz bu şöminede... Margaret demir ka-

festen içeri baktı. Sadece bir iki ufacık korlaşmış kömür ona göz kırptı.

«Baba,» dedi Margaret, «burası korkunç bir yer. Taşınman gerek.»

«Evi beğenmiyorsan kendine başka bir ev bul.»

Margaret bu kırmızı, kırıksık yüzlü, uzun boylu ihtiyar adamı inceledi. *Annemle yatakta yaptığı bir iki hareketten dolayı bugün ben buradayım. Ona olan bağlarım sonsuza kadar uzanıyor. İnsan babasını nasıl değiştirir? Yılanlar derilerini değiştiriyor, sırtlarından çıkarp atıyorlar. Ya insan? Başlangıcından, genlerinden kurtulabilir mi?*

«Sana doğru dürüst bir ev bulacağım baba. Ve o evi idare edeceğim. Görevsever bir evlât olarak seninle beraber oturacağım.» «Hadi bakalım,» dedi ihtiyar.

«Ama kendi işlerimi de yürütmeye devam edeceğim.» Sönmek üzere olan ateşi kurcaladı; küllenmiş kömürlerin arası açıldı, bir an için alevlenip sonra tekrar söndüler. «New York'da bir evim vardı ama buradaki daha güzel olacak.»

«Ya bundan sonraki kocan?»

«Bilmem.» Kömürlere doğru üfledi, nefesinin oralara kadar uzanıp uzanmayacağını görmek için bekledi. «Georges'u hâlâ seviyorum.»

İhtiyar utangaç bir tavırla ellerini kavuşturdu. «Öyleyse diğerleri nereden çıktı?»

«Bilmiyorum baba, bunu hiç bir zaman anlayamadım.»

Holdeki saat buçuğu çaldı. Margaret başını kaldırıp baktı. «İlk önce bu gidecek, bu boktan saat.»

«Anlaştık,» dedi ihtiyar.

«Pekâlâ şimdi işimize bakalım.» Dolaptan bir şişe viski aldı, içindekinin viski olduğuna emin olmak için şişeyi çalkaladı. Bir de açılmamış ikinci bir şişe aldı. «Ben yatmaya gidiyorum. Yarın akşam, ya da belki öbür gün görüşürüz.»

«Anlaştık,» diye tekrar etti ihtiyar.

MARGARET aldığı her yudumda şarkı söyleyerek, doğrudan doğruya şişeden içiyordu. «Nehrin ötesinden, ormanların arasından, anneannemin evine gidiyoruz.» Nerden aklına gelmişti bu? Bir yudum daha alın hamfendi. Merhaba ve elveda Georges. Sen de Harold'un yanına git. Eski kocalarımın listesi uzuyor. Birkaç tane daha bul da bir kulüp kuralım. Eh, işte başladı sallanma. Atlı karınca dönmeye başlıyor. İlk başta dişliler kayar. Bak, dinle, nasıl gıcırdayıyorlar. Metal-ler birbirine sürtünüyormuş gibi bir ses çıkar. Bir yudum daha iç. Ve bekle. Yakında oda dönmeye başlar. Durmadan döner. Tam daire

şeklindeki dönüş yassılaşıp ve daire elips haline dönüşür. Sonra bu yassı biçim gittikçe derinleşir. En dibi tamamen karadır. İşte ben oraya gidiyorum. Yaşasın, aferin bana.

Margaret sırtüstü yatıp *Veni, Creator Spiritus* şarkısını söylemeye başladı.

Rahibeler duysa nasıl övünürler benimle. Bütün o dört vuruşlu Gregoryen ilâhiler, küçük kara kutuları andıran notalar çarşafın üzerinde bir aşağı bir yukarı dolaşıyordu. Vızıltılı ince kadın sesleri kilisenin kemerleri arasında çekirgelerin sesi gibi kuru geliyor kulağa. Margaret, beyaz bluz ve mavi etekli üniformasının içine gizlenmiş, mobilya cilâsı kokan alacakaranlıkta oturuyordu. Renkli camların içerisinde kalan alacakaranlık... Küçük, yuvarlak bir şapka, küçük, yuvarlak bir yüz. Tanrım, şu halime bak! Margaret Mary Oliver. Sıranın sonundan dördüncü şapka, sayarsan beni bütün diğerlerinin arasında bulabilirsin. Kovanlardaki arılar gibi dizilmişiz. Bal sesini, o eski, ince sesi emiyoruz. Org bile borularını titreştirmiyor. Bir mucize yarat Tanrım, birşey yap. Benim inanıp inanmamam önemliyse senin için. Yarınki matematik sınavından yüz üzerinden yüz aldirt bana. Virgil'i latineden çevir benim için. Beni güzelleştir ki, sokakta erkekler baksın dönüp. Birşeyler yap işte. O mihraptaki küçük, kilitli dolapta gizlenip duran tanrı... Tanrı, etrafta koşup rüzgârlarla uçup güneş ışınlarıyla zıplayacağına ne diye karanlıkta oturuyordu? Neden rahibin, ondan başka herşeyi düşünen bir sürü kadınla dolu, rutubetli bir kiliseye varlığını doldurmasını bekliyordu? Belki rahibeler hariç, yalnız. Rahibeler hiç düşünür mü acaba? Yüzleri bomboş görünür onların. Sanki artık nefes bile almıyorlar sanırsınız. Belki Azize bilmemkim gibi ayaklarının yerden kesilmesini, bir ütü masası gibi dimdik gerilip bir uçurtma gibi, kara elbiseleri uçuşarak, kolalı başörtüleri hışırdayarak uçmayı bekliyorlardı... Margaret bir kere de böyle birşey olması için dua etmişti. Çok çok dua etmiş, hergün mumlar yakmış bir sürü saçma sapan adaklar bile adamıştı... Uçmasam da olur, Tanrım, gökgürültüsü, şimşek olmasa da olur. Ama beni biraz olsun kıpırdat. Sandalyemle beraber iki santim yukarı kaldır. Ayaklarımı yerden yükselt. Ya da beni bir yandan bir yana salla, bir kere sallasan yeter. Bir kerecik.

Margaret tavana doğru gülümsedi. Hayatında duyduğu tek sallanma viski şişesinden gelmişti.

Daire biraz daha genişleyip yassılaştı. Ne güzel, ne güzel. İşte bu yoldan gideceğiz. Geldiği zaman dağdan gelecek, dağdan gelecek...

Margaret yüksek sesle mi şarkı söylüyordu? Emin değildi. Anlamayacak kadar çok gürültü vardı. Eski dişliler gerçekten gıcırıyor, karşı kokuyordu. Yağlanmaları gerek. Şu gürültüye bak. Muazzam. Gök küreleri şarkı söylüyor sanki. İşte dut ağacının etrafında dönüyoruz...

O derindeki kusursuz kara noktaya ulaşmak o kadar da kolay değildi. Yavaş yavaş gitmek gerekiyordu. Bir hata yapınca insan kenarlardan düşüp yuvarlanarak başladığı yere geliyordu.

Margaret kol saatine baktı ama kollarının nerede olduğunu çıkaramadı. Sisli burası, diye düşündü. Sis nasıl dolmuştu içeri? Duvar da bir çatlak vardı. Bu çatlak hareket edip, küçük bir el oldu. Bu kara-beyaz el Margaret'a el salladı. Margaret kibarca eliyle karşılık verdi ona. Çatlaklara daima incelikle davranmak gerek. Tekrar şişeye uzandı. Yavaş, kızım, yavaş... Bu sefer yakaladım. İşte yayılan daire, işte dibini yakaladım.

Karanlıkta sessizce bir patlama oldu; kusursuz bir biçimde, kusursuzca çizilmiş sarı zambaklar yağmaya başladı.

«OOO...» dedi İhtiyar, «seni kaybettiğimizi sanıyordum.»

«Bugün günlerden ne?»

«Perşembe.»

«Saat kaç?»

«İkiyi yirmi iki geçiyor.» İhtiyar saatini gösterdi.

Margaret dikkatle kendi saatini ayarladı. «Tekrar düzenli hayata döndük... Baba, güpegündüz evde ne arıyorsun?»

«Senin için bir doktor mu yoksa cenazeci mi çağırمام gerekiyor diye düşünüyordum.»

«Beni merak ettiğin için mi işe gitmedin?»

«Aptalca bir davranış mı bu?»

«Çok tatlı bir davranış, baba. Artık insanların bana tatlı davranmasına alışkın değilim de...»

«Daha çok, insanların kafalarına ayna düşürmeye alışkınsın galiba.»

«Georges'la geçirdiğim o kadar yıl, herşeyin iyi olduğu o kadar güzel gün var. Ama ben sadece o son günü hatırlıyorum.»

«Öyle olur,» dedi İhtiyar.

«Şimdi üç fincan kahve içeceğim, sonra da bir berber bulacağım.» Margaret parmaklarını dolaşık saçlarının arasından geçirdi.

«Sonra da bana yeni bir ev bulacak mısın?» İhtiyar şimdi dalga geçiyordu.

«Tabii,» dedi Margaret. «Hem o evi yöneteceğim de. Tıpkı annem gibi.» Bir an karşı duvardaki önu camlı meşe kitaplığa baktı. İçinde sadece, ciltleri soluk, üstleri okunamayan dört kitap vardı. Ne olabiliirdi bunlar? (Babası kitap okumazdı.) Nereden gelmişlerdi bu-
raya? Dört kitap ve altı -hayır yedi- tane porselen heykel. Bir dizi ha-
linde filler, elinde güneş şemsiyesi olan pembe bir kadın... Tanrım.
Bir de burnunun üzerinde top taşıyan bir fino köpeği vardı. Bütün
bunlar ta annesinin zamanından mı kalmıştı?

«Baba, annem nasıl bir kadındı?»

İhtiyar şaşırmıştı.

«Nasıl bir kadındı?»

«Bilmiyorum,» dedi İhtiyar.

MARGARET'in sürekli olarak uykusu geliyor, yorgunluk duyuyor-
du. Herhalde sarılık oldum, diye düşündü. Mikroplu bir sivrisinek
sokmuştur beni ve beynim iltihaplanmıştır. Ya da beynimde bir ur
vardır. Ameliyat olup sonra başımın çevresinde bir sürü yastık gibi
sargılarla dolaşırım... Bir uçak gemisi gibi...

Anna, «Margaret, hamile misin sen?» diye sordu.

«Neden?»

«Yüzünün biçiminde, ifadesinde birşey var.»

Margaret hatırlamaya çalışarak kaşlarını çattı. «Herkesle, her se-
ferinde korundum gibi geliyor bana.»

«Şimdi evlenmen gerekecek,» dedi Anna. «Hoşlandığın biri yok
mu? Yani evlenebileceğin biri?»

Margaret hafifçe başını salladı.

Ta içinde, belkemiğinin çevresinde bir kımıldanma duyuyordu.
Bir balık çırpınıyordu sanki. Minyatür bir bebek, kıvrılmış, zarının
içinde yüzüyordu. Yumurtadan çıkmamış bir ejderha gibi kuyruğunu
oradan oraya sallıyor, eski zamana ait suları karıştırıyordu.

Margaret kızkardeşinin yumuşak, temiz yüzüne baktı. Porselen bir
fincan gibi, diye düşündü. Onu kırıp paramparça edebilirsin ama içi-
ne, derinlerine nüfuz edemezsin. O parlak, güzel yüzeyi, o kendinden
emin yüzü delmek imkânsız.

«Anna,» dedi Margaret, «evlenmeyeceğim.»

Anna'nın dikkatle boyanmış güzel dudakları sımsıkı kapandı. «Ço-
cuğun adı ne olacak?»

«Şey...» diye düşündü Margaret. Bütün bu karışıklığın nedeni bir
kuyruk sallanması, anî bir oynama ve ufacık, nokta halinde bir et
parçasıydı. «Babamın ismini koyarım belki, hoşuna gider bu.»

«Öyle mi?»

Margaret yüksek sesle güldü. «Anna,» dedi, «kusursuz ev kadını, mutlu anne, Kutsal Bakire ve buna benzer roller oynamaktan vazgeçsene artık.» Belki de, diye düşündü, bu rolleri o kadar uzun süre oynamıştır ki, artık gerçekten bütün bunlar varlığının doğal birer parçası haline gelmiştir.

«Hiç farkına varmadın mı? Babam beni çok komik buluyor.»

HAMİLELİĞİ Margaret'ı sürekli bir harekete sevketti. Adeta bekle yarışıyor, karnının sürekli büyümesine karşı koyuyordu. Kararlı bir biçimde ev arıyor ve bir sürü mimar, müteahhit peşinde koşuyordu. Ve tabii aradığını bulamıyordu. Bir sabah, gazetenin ilk sayfasında bir haber görene kadar sürdü bu: «Baba, John Maroney intihar etmiş.»

İhtiyar başını salladı. «Galiba banyoda tabancayla öldürmüş kendini.»

Margaret yüzünü ekşitti.

«Herhalde banyoyu temizlemenin daha kolay olacağını düşündü.»

Babam intiharı eğlenceli buluyor, diye düşündü Margaret. Acaip, değişik ve gülünç birşey ona göre bu.

«O odayı yıkmak zorunda kalacağız demek ki,» dedi Margaret.

«Orayı satın almayı mı düşünüyorsun?»

«Güzel bir ev. Adamın malıyla, mülküyle kim ilgilenecek acaba?»

«Herif daha henüz morga kaldırılmıştır.»

«Bir teklifte bulun sen.»

«Cenazeden önce mi?»

«Oradan kurtulmak isteyeceklerdir nasıl olsa bir an önce. Bütün duvarlarına kan bulaştığına göre.»

«Margaret Mary,» dedi ihtiyar, «korkunç, insafsız espriler yapıyorsun.»

«Tıpkı senin gibi.»

«Evi gerçekten istiyor musun?»

«Bu konuyu çözümlediğimizi sanıyordum.» Margaret gazeteyi yere fırlattı. «Tekrar para kavgası yapacak değiliz herhalde.»

İhtiyar şaşırılmıştı. «Yaşlı bir babayla böyle konuşulur mu?»

Margaret babasına, paha biçiyormuş gibi baktı. «Biliyor musun baba,» dedi, «sen intihar edecek olsan çok üzülürüm.»

«Bu söz elimin tetiği çekmesine engel olacak her zaman.»

«Aman, babacığım.» Margaret sıkıntıyla ayağa kalktı. «Sadece o evi alman istiyorum bana, o kadar.»

İHTİYAR bir ay sonra evi satın almıştı. Margaret, bir yandan karını şişmeye devam ederken, mimarların ve müteahhitlerin peşinde koşuyordu. «Çocuk doğmadan evin bitmesini istiyorum,» diyordu.

«Öyle mi?» dedi Anna. Beraberce yarı bitmiş eve gitmişlerdi. «Buna imkân yok.»

«Daha çok adam tutalım.»

Anna'nın yüzünde o yumuşak gülümseme belirdi. «Şu anda bile burada, çalışamayacak kadar çok adam var. Baksana, birbirlerine çarpıp duruyorlar.»

Margaret sırtıttı. «Gerçekten de büyük bir karışıklık var. Zavallı oğlan, başının üzerinde bir çatı olmayacak doğduğunda.»

«Oğlan mı?»

«Tabii,» dedi Margaret. «Erkek olacak, adı da Joshual Kız doğurmam ben, yok. Öyle bir hata yapmam.»

ÇOCUK gerçekten erkek oldu. Margaret'in yatak odasında yerde, yeşil, amonyak kokulu bir suyun arasında dünyaya geldi. Yanında pis, karmakarışık şeritlerle halının üzerinde yatıyordu. Anna aceleyle çocuğun ağzını burnunu sildi. «Şu Allahın cezası doktor da nerde kaldı?»

Hâlâ yatakla sandalyenin arasına çökmüş durumda olan Margaret, «İlk kez kötü söz ettiğini duyuyorum,» dedi.

«Margaret, göbek bağı şimdi mi kesilir yoksa sonun çıkması mı beklenir, biliyor musun?»

Margaret hafif bir sancı daha duyarak gözlerini kapadı. «Çok iğrenç görünüyor.»

Kapı vuruldu, doktor odaya girdi. «Aman Allahım,» dedi.

Margaret alnındaki teri sildi. «En eğlenceli bölümü kaçırdınız doktor.»

«Hanımefendi, bazen ilk doğumlar çabuk olur.»

«Çabuk olmadı ki. Altı saatten beri sürüyor.»

«Ah, Margaret,» dedi Anna. «Ah, Margaret, neden söylemedin kimseye?»

«Korkak olup olmadığımı anlamak istedim.»

«Ah, hanımefendiciğim,» dedi doktor. Aceleyle nabzına baktı. Sonra bebeğe döndü.

Margaret ayağa kalktı. Tanrım, içim dışıma çıktı, dökülüyorum. Bir çorap gibi tersyüz edildim sanki...

Arkasından kaygan, pis bir iz bırakarak yatağına girdi. Çok yorgundu ve uykusu vardı. Birilerinin telâşlı telâşlı koşuşturduğunu ve

bebeğin bir kuş gibi öttüğünü duyuyordu. Bitkin bir halde, karnının sarkan şişkinliğini yatağa bastırarak yüzükoyun döndü.

Bu olay 1941'in eylülünde olmuştu.

YILLAR sonra, Margaret'a herşey 1941'le 1945 arasında olmuş gibi geliyordu. Genel ve kişisel bütün çarpışmalar. Görünen ve görünmeyen bütün kazalar...

Robert Caillet, denizci olarak İngiltere'ye atanmıştı. İhtiyar ilk damar tıkanıklığını ve ilk kalp krizini geçirmişti. Sonra bir de Anna'nın oğlu Anthony'nin meselesi vardı.

Evet, diye düşündü Margaret korkuyla, korkunç yıllardı bunlar.

ANTHONY

ANTHONY küçüklüğünde, annesini Meryem Ana sanırdı. Meryem Ana'nın resimlerine çok benziyordu. Dümdüz, arkaya taranmış kara saçları, gülümsemesi, mavi elbisesi aynıydı. Hatta, bir iki kez annesinin başının üzerinde bir hale görüldüğüne bile emindi.

Ama bu düşüncesini söylediği zaman babası gülmüş; sinirli, öfkeli bir sesle: «Çocuğun dinsel eğitime biraz erken başladın, Anna. Onu bu sürekli papaz kitapları rejiminden çıkarmazsan yakında kendini de İsa sanacak,» demişti.

«Bir çocuk için çok güç sorunlar bunlar,» dedi annesi her zaman ki sakin tavrıyla. «Çok da karışık.»

Aslında öyle değil, diye düşündü Anthony. Hiç de öyle değil. Babası herşeyi iyice açıklamıştı.

Anthony'nin iki ayrı dünyası vardı: Babasının evde olduğu ve olmadığı zamanlar. Babası yokken sessizlik örtüsü, bütün evi saran gözle görünmeyen bir biçim alırdı. Herkes sürekli olarak gülümsüyor, yavaş hareket ediyor; iyi, düşünceli ve ciddi davranıyordu. Ve tabii herkes de Anthony'yi seviyordu. Ama herşey o denli sessiz, o denli hareketsizdi ki... Margaret teyzesi bile, eve geldiği zamanlar daha yavaş konuşuyor, bebeği de her zamankinden daha alçak sesle ağlıyordu sanki.

Babası evde olunca bağrışmalar, tartışmalar birbirini izliyordu. Hizmetçiler koşuşmaya başlıyor, evde bir hareketlenme oluyordu. Anthony sevgi ve heyecanla bütün vücudunun titrediğini duyuyordu. «Hey Anthony!» diye sesleniyordu babası, her pazar sabahı; «Benimle yelkenliye geliyor musun?»

İkisi göle açılırlardı. Babası yeteri kadar ileri gittiklerine karar verince yelkenleri indirir ve bütün gün suyun üstünde, hareket etmeden gezinir dururlardı.

Her pazar, hava nasıl olursa olsun, bu gezintiyi yaparlardı. Bazen Anthony'nin, kalın elbiselerine rağmen soğuktan titrediği olurdu. Kimi zaman ise çevrelerinde suya yıldırımlar düşüp yelkenli, gökgürültüsünün sesiyle sarsılırken, korkudan tüyleri diken diken olurdu. Bazen de, sudan akseden güneş ışığının altında kavrulurdu.

Böyle bembeyaz, sıcak bir pazar günü akşamı Anthony, yemek sofrasında dimdik, terbiyeli bir tavırla oturuyordu. Birden başı dönmeye, midesi bulanmaya başladı ve tabağındaki yemeğe elini bile süremedi. Annesi, «Anthony, bana öyle geliyor ki, fazla güneşte kalmışsın sen,» dedi.

«Birşeyi yok,» dedi babası.

«Baksana, sıcaktan kavrulmuş çocuk, Robert.»

«Yemekten sonra üzerine biraz şu senin kreminden sürersin.» Babası mumların titrek, çifte ışıkları arasından Anthony'ye göz kırptı. «Böylece senin için rahat eder, Anthony de mis gibi kokar.»

Yavaş yavaş, kasten, annesinin ona bakmakta olduğunu bile bile, Anthony babasına göz kırparak cevap verdi. Babasının yüzü bir an için yok oldu, sonra yine görüldü. Karşılık olarak babasının gülümsemişliğini görünce Anthony kendini daha mutlu hissetti.

Ama yatağa girdiği zaman derisi yanmaya başı da ağrımaya başlamıştı. Sağdan sola, soldan sağa, durmadan dönüyordu. Anthony istemediği halde annesi ona bir aspirin getirdi. Kapının dışında durup, yatağın yaylarının gıcırtısını dinlemiş olmalıydı.

«Ateş gibisin.» Anna odaya şöyle bir göz attı. Anthony bu bakışı çok iyi tanıyordu. Her sabah okula gitmeden önce, elbiselerinin düzgün olup olmadığını görmek için üzerinde dolaşan bakıştı bu. Ev işinin yapılıp yapılmadığını anlamak için evdeki her odanın üzerinde de dolaşırdı. Hatta babası işten geldiği zaman, onu da bu bakışlarla denetlerdi. Kaygan, hafif ve kişisel olmayan bir bakıştı bu.

«Anne!» Ne söylemek istediğini tam olarak düşünmeden, kelimeler Anthony'nin ağzından çıkıverdi: «Giderken mumu söndürür müsün lütfen?»

Anna, anlamayarak ona döndü.

«Oradakini.» Üzerinde titrek, kırmızı bir ışığın yanmakta olduğu koyu renk, oyma Meksika mihrabını işaret etti. «Artık istemiyorum onu.»

«Ama ne kadar güzel, antika birşey bu.»

«Beğeniyorsan kendi odana koy.» Babası kesinlikle kabul etmezdi böyle birşeyi.

«Hadi uyu artık,» dedi annesi ve odadan çıktı.

Anthony gürültüyle oraya bir iskemle çekerek mumu kendi söndürmek zorunda kaldı.

Bir hafta sonra, yine akşam yemeğinde Anthony, «Anne, o mihrabı benim odamın duvarından indirir misin?» dedi.

«İndireyim mi?»

«Duymadın mı? Çocuk indir dedi.» Robert sırtıttı. «Herhalde o çirkin şeyi seyretmekten bıkmış olmalı...»

Annesinin yüzünde sadece sakın bir ilgi vardı. Onu anlamaya çalışıyordu. Anthony, onun çok üzölmüş ve kızmış olduğunu anladı. «Gerçekten bıktın mı, Anthony?»

«Evet, anneciğim,» dedi Anthony terbiyeliçe.

«Anna,» dedi babası, «çocuk artık kendi kafasını kullanmaya başlıyor.»

«Pek komik birşey değil bu, Robert.»

Anthony umutla sandalyesinde arkasına yaslandı. Kavga mı edeceksiniz? Hiç gerçekten kavga ettiğinizi görmedim. Bütün o istenmeyen sözleri söyleyecek misiniz? Haykıracak mısınız?

«Anna, çocuğuşa ne düşüneceğini ve ne yapacağını hep senin söylemenden bıkaçağı bir gün gelecekti elbette.»

Annesi adeta fısıltı halinde, «Çocuğuş herşeyin doğrusunu yapmanın yolunu göstermeye çalıştım ben,» dedi.

Şimdi, diye düşündü Anthony; tamam, işte başlıyor.

Ama babasının sesi yumuşak ve avutucuydu. «Onu çok iyi yetiştirdin. Baksana, sınıfının en parlak öğrencisi. Hem de çok terbiyeli.»

Demek ki, diye düşündü Anthony, babam bugün tartışmak istemiyor. Ama belki de...

«Ben okulumu sevmiyorum,» dedi yüksek sesle. Bu sözünde ciddi olduğunu belirtmek için de biraz somurttu. «Rahibeler çok sıkıcı... Gelecek yıl başka bir okula gidemez miyim, baba?»

Belki şimdi olur. Açıkça birşey iste, bakalım ne olacak. Gözünün ucuyla -dümdüz bakmamaya dikkat ediyordu- annesinin, sandalyesinde hafifçe kıpırdadığını gördü. Tamam, başlıyor, diye düşündü kendi kendine gülererek; şimdi oldu.

«Hayır,» dedi annesi. «İyi bir okuldur orası.»

«Bakalım,» dedi babası. «Herhalde daha çok sevebileceğın bir okul bulabiliriz.»

Annesi ayağa kalktı. «Anthony, lütfen yemeğini bitir.» Ve odadan çıkıp gitti.

Gereken sözler söylenmemiş, hiç bir bağışma olmamıştı. Yazık.

Babası zili çalıp daha şarap istedi. «Çocuğa da bir bardak getir.»

Yarım bardak su doldurdu, sonra üzerine şarabı ekledi. Anthony büyük bir ciddiyetle onu seyrediyordu. Şarabın koyu kırmızı rengi, açık pembeye dönüştü.

«Hiç bir zaman kadınların canını sıkmasına izin verme. Annen kızdı ama yarına kadar unuttur. Öfkesinin bu geceyi berbat etmesine izin vermek aptallık olur,» dedi babası.

Anthony, Ronald Colman'ı taklit ederek bardağını dikkatle kaldırdı. Hatta Ronald Colman'ın o yarım gülüşünü de yüzüne ilıştirmeye çalıştı ama beceremedi. Biraz çalışması gerekiyordu bunun üzerinde.

«Bak,» dedi babası, «ben dedene gidiyorum. Gelsene sen de benimle?»

«Dersim var.»

«Boşver. Seni burada bırakırsam annen çiğ çiğ yer sonra.»

«Ondan korkmuyorum,» dedi Anthony.

«Gideceğimizi söylemeyiz. Böylece bir sürü dertten kurtulmuş oluruz.»

«ANNA bizi kovdu, biz de buraya geldik,» dedi babası. Gülünç değil, diye düşündü Anthony, pek gerçek de sayılmaz. Ama dedesinin göz kenarları, eğlendiğini gösterir bir biçimde kırışmıştı.

«Çocuğa kadınları tanıtmaya başladın sanırım,» dedi ihtiyar. İyi görünmüyor dedem, diye düşündü Anthony. Rengi, açılmakta olan güneş yanığı rengi gibi, bir tuhaftı.

Anthony yeni bir çocuk dergisi buldu orada. Dergide okumak istediğini duyduğu, çalınan mücevherler ve İspanyol İç Savaşıyla ilgili bir Nero Wolfe romanı vardı.

Dergiyi bitirmek üzereyken babası, «Geceyi benimle beraber kulübede geçirmeye ne dersin?» dedi.

«Tabii,» dedi Anthony, «çok iyi olur.»

Büyükbabası onları kapıya kadar geçirdi. Çok yorgun olmalı, diye düşündü Anthony. Ayakları sanki yere sağlam basmıyordu. Yüzeyin neresi olduğunu tam bilmiyormuş gibi. Elleri de vücudunun yanında rahatça sallanmıyor, dümdüz aşağı sarkıyordu. Sanki kolları omuzlarına iğreti ilıştırılmış gibi.

Demek yaşlılık böyle oluyordu. Anthony kendi yaşlılığını düşün-

meye çalıştı. Kollarının iğreti bir biçimde sallandığını, topuklarının sertçe yere bastığını düşünüyordu.

Nasıl bir duyguydu acaba yaşlılık? Sürekli olarak kendini yorgun hissetmek gibi birşey mi oluyordu? Yoksa özel bir çeşit duygu muydu? Yüzmek, ya da nefesini tutmak gibi özel bir duygu. İnsan yaşlanınca değişiyor muydu? Örneğin bir bebek, bebek olduğu için kendini değişik hisseder miydi? Bunu bilmesi gerekirdi Anthony'nin ama hatırlayamıyordu. Buna benzer çok şey vardı; bilmesi gereken ama nedense unuttuğu gerçekler.

«Ben yatmaya hazırım,» dedi dedesi.

«Ben de,» dedi Anthony.

Robert yüksek sesle güldü. «Böyle erken yorulursan nasıl kızların peşinden koşarsın?»

BİRKAÇ dakika sonra Anthony, arabanın arkasına girmişti. Derin bir uykuya dalmadan önce, kızlar hakkında nasıl birşeyler öğrenebilirim acaba, diye düşündü. Okulunda sadece erkekler vardı ve Anthony onlarla ilgili herşeyi biliyordu. Bir sıra halindeki fayans deliklere işedikleri helâda erkek çocuklar gözleri ve parmaklarıyla birbirlerininkini ölçerlerdi. Sonunda Jerry Hanneman bir cetvel getirmişti. «İşte serseriler, bununla ölçün bakalım da görelim.» Böylece onun dediği gibi yapmışlar ve Jerry Hanneman kazanmıştı. Fakat daha bu sabah, Jerry'nin, cetvelin ucunu ta göbeğine kadar soktuğunu hatırlamışlardı. Helâda uzun süre kalıp o kadar çok gülmüşlerdi ki, rahibeler onları dışarı çıkarması için hademeyi göndermek zorunda kalmışlardı. Hademe, ne yaptıklarını anlayınca soluk ışıktaki dişsiz damağını göstererek sırtmıştı. «Askerdeyken saatlerce bu işle uğraşırdık. Bütün bir kışla dolusu asker birbirlerininkini ölçüp, biçip böbürlenirdi... Hadi şimdi buradan gazlayın bakalım. Yoksa iyi yürekli rahibeler canıma okuyacak.»

Babası Anthony'yi sarsıyordu. Dışarda, gökyüzüne yapıştırılmış küçük parçalar gibi duran yıldızlar ve kapkara bir geceden başka birşey yoktu. «Geldik.» Anthony, babasının fenerini izleyerek kulübeye girdi. Babası ışıkları ve pencereleri açarken Anthony en yakındaki yatağın üzerine kıvrıldı. Gün ışığıyla beraber bir kahve kokusu duydu ve gözleri yarı kapalı, ayağa kalktı.

Babası balkonda oturuyordu. Daha erkendi. Denizin üzerinden dümdüz bir tabaka halinde sis yükseliyordu. Karşı taraftaki selvi ağaçları da halka halinde gri bulutlarla çevrelenmişti. Havada hiç kırıltı

yoktu; yalnız uzaktaki sisin arasından bir kuşun tekdüze sesi geliyordu.

«İyi uyudun mu?»

«Çok,» dedi Anthony. «Okula geç kalacağım.»

«Ben de işe.» Babasının üzerinde bir gün önceki koyu renk takım elbise ve beyaz gömlek vardı. Kravatını ceketinin cebine sokmuştu. Bu giysiler körfezin ve bataklığın ortasında gülünç duruyor, diye düşündü Anthony.

«Kahve ister misin?»

«Hayır,» dedi Anthony, «evet.»

Babası güldü. «İyi bir karşılıktı bu.»

Kahve kokusu dedesinin evini hatırlatıyordu. Geniş antre, kıvrıllarak yukarı çıkan merdivenler, şömine ve çevresindeki yeşil kadife koltuklar... Hepsі Anthony'nin gözleri önünde dolaşmaya başladı. Sonra selvi ağaçları, kirli pencereler ve kulübenin akçaağaç mobilyaları bunları tekrar hayalinden sildi. İşte evini özlemek böyle olur, diye düşündü Anthony. Ama özlediği kendi evi değildi. «Kahve kokusu onun evini hatırlattı bana.»

Babası anladı. «Bazı yerlerin kendine özgü kokuları olur. Ben de hatırlıyorum böyle birkaç yer.» Omuzlarını silkti. «Saçını tara da hemen gidelim.»

Anthony sarnıçtaki küf kokulu suyla yüzünü yıkadı ve sonra gömleğinin ucuna kuruladı. Bir tarak aradı ama yatak odasındaki tuvalet masasının üzerinde sadece abanoz saplı, uzun, yumuşak kıllı bir fırça buldu. Fırçayı eline aldı, parlak ilkbahar ışığına tutarak bir an durakladı. Fırçanın kılları arasında tek bir tel uzun, sarı saç vardı. Tekrar inceledi fırçanın dibine dolanmış, daha kısa, kıvrıkcık saçlar da yer alıyordu. Parmaklarının arasına alarak kontrol etti... Büyük bir rahatlama duydu. Zaten baştan beri biliyordu. Babası buraya kadınları getiriyordu... Ve şimdi de o, Anthony gelmişti. Babası onu, özel yerine, gizli yerine getirmişti... Orada durup, elindeki fırçaya gülümseyerek baktı ve acaba nasıl bir kadındı bu diye düşünmeye koyuldu... Babası seslendi: «Hazır mısın Anthony?» Anthony fırçaya bakarak gülümsemeye devam etti. Sonra çok ağır hareketlerle, yaptığının bilincine vararak fırçayı kaldırıp başına götürdü ve o sarı saçlarla kendi saçlarını karıştırarak saçını fırçaladı. Bunu yapmaktan büyük bir mutluluk ve övünç duyuyordu.

ANTHONY o yazı, annesiyle beraber Port Bella'da geçirdi. Babası hiç ortalarda görünmedi. Bir kez bile. Arada bir Margaret teyzesi,

oğlu Joshua ve dadıları ile gelip birkaç hafta kalıyorlardı. Ve tabii, her hafta sonu dedesi de geliyordu.

GÜNLERİN uzun, yağmursuz olduğu ve sıcaktan kavrulduğu bir ağustos öğlesonrası, Anthony'yle annesi körfeze bakan parmaklıklı balkonda iskambil oynuyorlardı. «Babam bu yıl hiç gelmedi,» dedi Anthony.

Anna oturduğu yerde kıpırdandı. «Vakti olunca gelir.»

«Dedem geliyor.»

Anna kartları dağıtmaya başladı. «Hadi bakalım.»

Anthony kartlarını aldı. «Anne, babamın seninle niçin evlendiğini merak ettin mi hiç?»

Anna duraklamadan, anlamsız bir sesle, «Hayır,» diye cevap verdi.

«Seni seviyor muydu?»

Anna büyük bir ciddiyetle devam etti. «Ben onu seviyordum, Anthony, bu da aşağı yukarı aynı şey.»

Anthony başını salladı. Anlamış gibiydi. Kelimeleri değil de arkalarında gizlenen anlamı.

«Seninle para için mi evlendi acaba?»

«Baban, ben olsam da olmasam da dünyanın her yerinde para bulurdu.»

Birdenbire Anthony bu konuyu daha fazla konuşmak istemedi. Konuyu değiştirmede için annesine kızmıştı. Neden hep onunla bu kadar ciddiydi; büyük bir adammış gibi davranıyordu ona? Neden hep bu kadar dürüsttü? Yılmayan bir dürüstlüğü vardı... Bu sözler hoşuna gitti; kendi kendine tekrarlardı: «Yılmayan dürüstlük.»

«Elin titriyor, Anthony.»

Sol elindeki kartlar titriyordu. Fırlatıp attı kartları elinden. Vücutu onu hep ele veriyordu.

«Kırların ortasındaki bu evde oturmaktan bıktım. Keşke okul başlasa.» Güneşin ağarttığı çimenlerin üzerinden denize doğru yürümeye başladı. Annesinin kahverengi gözlerinin anlayışla, sevgiyle onu izlediğini duyuyordu. Kumsaldan küçük bir taş alıp bütün gücüyle uzaktaki bir kayaya fırlattı. Taş paramparça olup dağıldı.

Anthony birden, hiç gerçek bir kavgaya katılmamış olduğunu düşündü. Hiç yumruk atmamış ve yememiş, gerçekten de güreşmemişti. Evde ve okulda aldığı terbiye sadece biraz itişip kakışmaya izin veriyordu. Hiç bir zaman yumruğun, etle kaplı bir kemiğe vuruşunu duymamıştı... Avucunun içinde yumruğunu denedi. Hoş bir duyguydu bu. Aynı şeyi tekrar, daha güçlü bir biçimde yaptı ve elleri acı-

yana kadar tekrarladı. Keşke kumsalda biri olsaydı, dedi. Kazansa da kaybetse de onunla dövüşecekti. Kaslarının birşeyi ittiğini duyardı hiç olmazsa. Havadan başka birşeyi.

Kumsal, her zamanki gibi boştu. Yeşil bir su ve ince şerit halindeki sarı kumsal uzayıp gidiyordu. Bir deniz kabuğu, bir çöp bile yoktu. Her gün sular yükselip, çekildikten sonra iki çocuk gelip buraı temizlerdi. Yere çömeldi, eline bir avuç dolusu kum alarak taneleri açık avucundan denize doğru üflemeye başladı. Gözlerini kırsarak, bunların suya kadar varıp varmadığını anlamaya çalıştı. Hiç biri varmıyordu. Ama zaten, suya düşen bir kum tanesini göz seçmezdi ya.

Suya düşerken bir ses bile çıkarmaz bunlar, dedi kendi kendine.

BİN dokuz yüz kırk iki yılında Anthony'nin babası savaşa gitti. İngiltere'ye atanana kadar Anthony'ye haftada iki kez telefon ediyordu. Oradan da arada bir mektup yazıyordu; aslında mektup yazmaktan hiç bir zaman hoşlanmamıştı.

O yıl Anthony'nin boyu yedi santim uzadı. Bütün elbiseleri küçük geliyordu. Pantolonları, gömlekleri hepsi kısalmıştı. Kol ve paçalardan bilekleri çıkıyordu.

«Anthony, bir korkuluğa benziyorsun,» diye yakındı annesi.

«Benim elimde değil ya büyümek.»

«Neyse,» dedi annesi. «İdare ederiz. Rengin de çok solgun.»

«Yorgunum,» dedi Anthony.

Anthony aylardır yorgundu ve bütün vücudu ağrıyordu. Belirli bir noktada ağrı yoktu da, vücudundan süzülüp geçen, oradan oraya doluşan, dokunup kaçan bir bulut vardı sanki. Düşlerim bunun nedeni, diye düşündü. Düşlerinde savaş, kan ve patlamadan başka birşey görmüyordu. Babasını görmüyordu hiç... Sadece kendisi, yüzleri belirsiz bazı kimseler, gürültü, karışıklık ve bir düşme duygusu vardı. Her gece bu hep böyleydi. Ancak öğleden sonraları uyuyabiliyordu. Sanki onu rahat bırakmayan o biçimler, renkler, imgeler geceyi bekliyordı... İnsan beyninin yarıklarını ve çatlaklarını gösteren resimler görmüştü. Orada gizlenecek çok yer vardı... Birkaç ay sonra Anthony bu düşleri bayağı beklemeye, hatta aramaya başladı. Bir kere üşütmüş ve kodeinli bir öksürük şurubu içmişti. O gece tek bir imge

bile görmemişti düşünde. Sinirlenmiş, düş kırıklığına uğramıştı. Bu düşleri bayağı arıyor ve istiyordu.

Bin dokuz yüz kırk üçte annesi New Orleans'daki evi kapatıp sürekli kalmak üzere Port Bella'daki büyük eve taşındı. Anthony hafta sonlarını onunla geçiriyordu. Hafta içinde ise dedesinin yanında kalıyordu. Bir nisan günü, öğleden sonra da oradaydı. Basketbol antrenmanından dönmüştü. Teri soğumamıştı; pantolonu derisine yapıyor, yürüdüğü zaman bacaklarını itiyordu adeta. Her zamanki gibi yan kapıdan eve girdi ve holü aşarak merdivenlere doğru ilerledi. Oturma odasından geçerken içeri bir göz attı. Durup, kapalı perdelerin loşluğunda gözlerini kırıştırarak tekrar baktı. Odanın ortasında dedesi dörtayak üstüne düşmüş, yavaş yavaş kapıya doğru ilerliyordu. Çok yavaş hareket ediyordu. Bir kolu kalkıyor, sürtünerek halının üzerinde birkaç santim ilerliyor, duruyordu. Sonra diğer kolu, aynı biçimde harekete geçiyordu. Başını aşağı sarkmış, iz peşindeki bir av köpeğinin başı gibi bir yandan öbür yana sallanıyordu. Bu saçsız baş, bir sahne ışığı gibi döşemeyi tarayarak dolaşıyordu.

Ya o parlaklık nereden geliyor, diye düşünceye başladı Anthony. O çıplak deriye nereden ışık vuruyordu?

Dedesini, sürünerek birkaç santim daha ilerledi. Sonra karnı yere değene kadar aşağı sarktı. Omuzları yüksekteydi; kolları ise bu çabanın etkisiyle gözle görünür bir biçimde titrediği halde, sağlam duruyordu. Birkaç dakika sonra omuzbaşlarını dikerek yine sürünmeye başladı.

Bütün bu çabalarına karşılık ancak yarım metre ilerleyebildi, diye düşündü Anthony. «Dede! Dedel» bağırarak odaya girdi. Tam yanıbaşında durdu. O kadar yaklaşımıştı ki, kahverengi okul ayakkabıları dedesinin sol eline değdi. Dedesi güçlükle nefes alıyordu. Her nefesi o kadar yavaş ve gürültüyle veriyordu ki Anthony'ye hiç bitmeyecek gibi geliyordu. Soluk alışı bitince, boğuluyormuş gibi, yeniden çaba harcıyordu. «Ne oldu?» diye bağırdı Anthony. «Söyle, ne yapıyorum?» Dedesinin sol eli tekrar ileri uzandı, Anthony'nin ayakkabılarına sürtünerek geçti ve halının üzerine indi. Bu el, kapıya doğru bir-iki santim daha ilerleyen vücudun bütün ağırlığını çekiyordu.

Anthony geri geri odadan dışarı çıktı. Bağırmak istedi, fakat nasıl olduysa bağıracığına haykırmaya, çığlık atmaya başladı. Ve bir kere de çığlık atmaya başlayınca, bir daha susamadı.

ANTHONY, büyük maun ön kapının hemen önünde, dizi dizi sütnlerin olduğu balkonda duruyordu. Yanından deli gibi birileri ge-

çiyor, arabalar, çakılları su gibi sıçratarak kapıya yaklaşıyordu. Margaret teyzesi Anthony'yı öfkeyle kenara itti. «Allah aşkına, bari ayak altında dolaşma.» Anthony açık kapının arasından; önce, kareleri gözüyle tekrar tekrar izleyerek düzgün parke döşemeye baktı. Sonra kuyu renk trabzanlarına kaldırdı. Elini uzatıp kapının tahta çerçevesine dokundu. Sanki bu çerçeve alev alev yanıyormuş gibi, parmakları oradan aşağı kaydı.

Bir tuhafılık var bende. Mutlaka bir tuhafılık var.

Birkaç blok öteden keskin bir klâkson sesi geldi. Büyük bir alakarga meşe ağacının dallarını gagalıyordu. Bir başka kuş da onu taklit ediyordu. Gelin duvağı kadar ince bir bulut gökyüzünün bir köşesinden geçti. Sarı bir kedi çimenlerin üzerinde ağır ağır ilerlerken, kuşlar sırtından tüylerini yoluyordu. Kedi bir kere pusuya yatıp anırsızın döndü. Ama birşey yakalayamadı.

Boş evde telefon çalmaya başladı.

Benim açmam gerek. Alo. Ben Anthony. Herkes hastaneye gitti. Bir tek ben varım burada...

Telefon sustu. Anthony birden nefes aldı. Nefesini tutmuştu da, farkında bile değildi.

Kedi yakınlıkla Anthony'nin bacaklarına süründü.

«Defol.» Anthony bir tekme attı. Kedi miyavlayarak kapıya kaçtı. Sonra, tüylü kuyruğu havada, balkondan geçerek, ön kapıya gitti.

Telefona kedi cevap verebilirdi.

Ama telefon susmuştu... Anthony dikkatle dinledi. Uzaklardan gelen mırıltılı bir şarkının dışında, öğle sonu havasında hiç bir ses yoktu.

Bir deniz kabuğunun yankısı gibi, kendi kafamın içinden gelen şarkı sesini dinliyorum. Sünger gibi beyaz ve kırmızılarla dolu kafamın içinden gelen sesi.

Evin duvarları tam bir santim; Anthony'ye doğru bir santim hareket etti. Dikkatle, sezdirmeden Anthony'ye yaklaşıyorlardı sanki. İçerdeki kedi yapıyordu bunu herhalde.

Saçmalık, dedi kendi kendine. Ama geri geri gitmeye başladı. Ayakkabılarının altında çakıl taşlarını duyunca, dönüp koşmaya başladı. Bir süre sonra koşmaktan vazgeçip hızla yürümeye devam etti. Sonra da sadece yürüdü.

Dar rayların üzerinde sallanarak gelen bir tramvay gördü. Elini cebine daldırdı. Bozuk paraları çıkarıp tramvay durağına koştı. Sadece yedi sente ihtiyacı vardı... Tramvayın ağır, sürekli sallantısıyla, yarım saatlik bir yolculuktan sonra kendini çok daha iyi hissediyordu.

ANNESİNİN evi kapalı ve kilitliydi. Parmaklıklara tırmandı, arka taraftaki pencerelerden birini kırarak içeri girdi. Yemek saati olduğunu hatırladı. Bir teneke içinde sebze çorbası buldu ve ısıtmadan yedi. Kendi odasına gitti ve eline bir kitap alarak yatağına uzandı. *Tom Sawyer*'dı bu... Annesi karşı koyana kadar birçok kereler okumuştı. «Hiç başka birşey okumayacak mısın?»

Annesi... Herhalde Port Bella'da, bahçesindeki çimenleri düzeltiyordu şimdi. Ona haber veren olmuş muydu acaba? Telefon her zaman çalışmazdı...

Uyuyakalana kadar *Tom Sawyer*'ın o çok iyi bildiği bölümlerini yeniden gözden geçirdi.

MARGARET teyzesi Anthony'yı sarsıyordu. «Uyan.»

Anthony onu görene kadar gözlerini ovuşturdu. «Uyanıyorum...»

«Polise haber vermeden önce bir de buraya bakalım dedim.»

Margaret teyzenin kıvrıkcık saçları taranmamış, küçük, dağınık tutaclar halinde yüzünü çevrelemişti. Teyzesi saçlarını düzeltip duruyordu, ama parmaklarıyla bastırır bastırmaz bukleler tekrar kalkıp, kabarıyordu.

«Birşeyin yok ya?»

«Yok teyzeciğim.»

Anthony bacağına, geçen haftaki basketbol maçından kalma bir çürüğü ovuşturdu. Acıyla yüzünü buruşturdu.

«Ne var orada?»

«Yok birşey...»

«Her yerin çürük dolu. Biraz daha dikkat etmelisin.»

«Olur teyzeciğim.»

Margaret teyzesi Anthony'nin çoraplı bacağına okşadı. «Sana bağışmamalıydım Anthony. Hâlâ küçük bir çocuk olduğunu unutuyorum. Ama çok aptalca davranıyordun... Dedenin nasıl olduğunu sormayacak mısın?»

Anthony ona olduğu gibi gerçeği söyledi. «Ben öleceğini sanıyordum.»

«Bu doğru sözlülük annenden geçmiş sana. Deden hâlâ aramızda.»

«Kurtulacak mı?»

«Valla...» Margaret ayağa kalktı, «bilmiyorum Anthony. Kalbinin bir tarafı tamamen gitmiş mi ne olmuş. Ama henüz ölmedi ve nedense bana bu kez de ölmeyecek gibi geliyor.»

İKİ ay sonra -yine bir yaz tatiliydi- Anthony'yle dedesi Port Bel-la'daydılar. Ağır ağır giden bir cankurtaran ve dört arabadan, oluşan bir konvoyla beraber Margaret teyzesi de gelmiş, hafta sonunu orada geçirdikten sonra aceleyle tekrar New Orleans'a dönmüştü. («Robert İngiltere'de, babam da sırtüstü yatıyor. Benden başka işleri idare edecek kimse yok.»)

Yolun tozu, tekerleklerin çıkardığı rüzgâra karışmıştı. Yaz ağırlığını, uzunluğunu sürdürüyordu. Bütün yazlar gibi, diye düşündü Anthony. Savaşın getirdiği birkaç değişikliğin dışında... Bahçıvanların çoğu askere alınmıştı. Bahçede sadece Philip ve oğulları çalışmaya devam ediyorlardı. Günlük viski stoklarını mor salkımların kalın gövdesinin altına saklıyorlardı. Ama akşamlar... En kötüsü akşamlar, diye düşündü Anthony. Kalın, kapalı perdelerin ardındaki evde havasızlıktan boğulacak gibi oluyordu. (Denizde Alman denizaltıları dolaştığı yolundaki ilk söylentilerden beri, kıyıdaki bütün evler karartılıyordu.) Işığı dışarı vermeyen sıcak odalar annesini, dedesini rahatsız etmiyordu. Ama Anthony için dayanılmaz oluyordu.

Yemekten sonra radyoyu dinleyip oturma odasındaki büyük duvar haritaları üzerinden savaşın her iki taraf için gösterdiği gelişmeleri izlerlerken, Anthony dışarı çıkıp balkonda oturuyor, gözlerini karanlık gecede dolaştırıyordu. Bulutlar halinde sivrisinekler vardı. Anthony bunların çıplak kolunu tüy gibi sardığını görebiliyordu. Hortumlarını cildine gömüp kanını emdiklerini düşünüyordu. Yine de içerde oturmaktan iyiydi bu.

BİR yağmur sonrası biraz serinleyip ferahlayan havanın, şimşeklerin oluşturduğu keskin ozon kokusuyla dolduğu bir öğleden sonraydı. Anthony, dedesiyle beraber büyük balkonda, nemli yastıkların üzerinde oturuyordu. «Ne yazıyorsun?» diye sordu Anthony.

Dedesi not defterini kaldırdı. «Haftaya kente dönünce yapmam gereken işleri.»

«Hmmm.» Anthony yağmurlu körfeze baktı.

Dedesi gülümsedi. «Annenin ne diyeceğini biliyorum. Ama kalp krizi yüzünden iki aydan fazla vakit harcadım. Yeter artık.»

Küçük, yeşil bir kertenkele pencerenin içinden geçti ve kırmızı nefes torbasını sinirli bir şekilde titreterek onları seyretmeye koyuldu.

«Eskiden insanlar bu yaratıkları zehirli sanırdı,» dedi dedesi.

«Senin burada kalman çok iyi oluyordu.»

«Teşekkür ederim Anthony,» dedi dedesi ciddiyetle.

Anthony kertenkeleye hafifçe vurarak kaçırdı. «Kalp krizi geçirdiğin zaman,» diye sordu, «...korktun mu?»

Dedesi kaşlarını çatarak, sarmaşıklarla kaplı duvara baktı. «Biliyor musun Anthony, o koltukta oturduğumu ve kendimi iyi hissetmediğimi hatırlıyorum. Ondan sonra kendimi yerde buldum. Sanki tabancayla içimde bir delik açılmıştı...»

«Ama...» Anthony, tırnaklarının içi kir dolu, kararmış ellerini inceliyordu, «... hiç korkmadın mı?»

«Ölmekten mi?» ihtiyar acı acı gülümsedi. «Tabii, herkes gelip bakmaya başlayınca insan biraz sıkılıyor. Sonra da onların baktığı şeye sen de bakmaya başlıyorsun.»

«Ama korkmadın, öyle mi?»

«Hayır.»

«Hmmm..» -Anthony yerden bir papatya kopardı, sonra onu attı. «Neden öyle oluyor dersin?»

«Herhalde,» dedi dedesi, «insan ölüme o denli yaklaşıncı onu gerçek yüzüyle görebiliyor. O kadar da kötü görünmüyor.»

DEDESi New Orleans'a gitti. Yolculuk yorucu olduğu için, artık her hafta sonu gelmiyordu. Margaret teyzesi de gelmiyordu. Ansızın evlenmiş, üç hafta sonra da boşanmak için mahkemeye başvurmuştu. Kocasını, çalılıkların arkasına gizlenip Margaret'a ateş etmişti. Vuramayınca tabancayı kendine çevirmiş; yine isabet ettirememiş, yalnız kulak memesinin ucunu uçurmuştu. Polis geldiğinde, adamı gözyaşları içinde bulmuştu.

Anthony bütün bu olayları uzaktan duyuyordu. Port Bella'daki evde ise hiç birşey olmuyordu. Anthony balkonun köşesinde oturup bahçede çalışan annesine bakıyor, ışık gözünü almadığı zamanlar da bomboş uzanan mavi-gri denizi seyrediyordu. Bazen Anthony'ye, nefes almak için bile bütün enerjisini harcaması gerekiyormuş gibi geliyordu. Eskiden basketbol oynardım, diye düşündü. Beyzbol takımındaydım. Şimdi bir yerimi bir iskemleye çarpsam, koyu mavi bir iz kalıyor. Bacağıma hafifçe bir yumruk atsam, çürüyor...

Her Allahın günü Anthony balkonun gölgesinde oturuyordu. «Bütün gün hareketsiz oturuyorsun,» dedi annesi. «Biraz hareket etmen gerek.»

«Boş oturmuyorum, anne. Kitap okuyorum.» Bunu kanıtlamak için, hergün değişik bir kitap getiriyor ve sayfalarını çeviriyor, idare ediyordu.

Yalnız bileklerindeki o anî acı çok canını sıkıyordu. Bir sabah

oluyor, ertesi sabah olmuyordu. Bilekleri o kadar ağrıyordu ki, artık kitabını balkona taşıyamaz olmuştu. Hatta eline bile alamıyordu. Sabahları giyinirken kendini zorluyordu. O denli şiddetli bir ağrıydı ki, gözünden yaşlar akıyordu. Gömleğinin düğmesini açık bırakıp serinlemek istediğini söyleyebilirdi ama pantolonunu kapatmak zorundaydı. Bunu bile büyük bir güçlükle yapabiliyordu. Ellerini bir masanın üzerine bile koyamıyordu. Ağrı, ancak kolları hiç kılmıdamadan, dümdüz aşağı sarktığı zaman dayanılır oluyordu.

Annesi ancak iki gün sonra farkettti. Anthony şaşırmişti; annesinin onu daha yakından izlediğini sanıyordu.

«Anthony, bu işi anlamamız gerek.»

İlk önce Collinsville'deki doktora gittiler. Kırkbeş yıl önce Georgia'daki üniversiteden mezun olduğundan beri burada çalışan, kızıl saçlı, yaşlı bir adamdı. Abartılmış bir şekilde terbiyeliydi. Yavaş ve incelikli konuşmasını o kadar uzattı ki, Anthony onu anlamakta güçlük çekti.

«Hanımefendi, hayretler içinde kaldım. Yüzlerce kadına doğum yaptırdım. Diktiğim yaraların uzunluğu kilometreleri bulur. Kırık kemikleri yerine kaydattım, ölüm haberleri vermek zorunda kaldım. Ama böyle birşey görmedim. Bütün kitaplarımı karıştırırsam, yine de emin olamam.»

Annesi sabırsızlıkla, «Herhalde New Orleans'a dönmemiz gerekiyor,» dedi.

«Pensacola'da genç bir doktor var -şeker hastası olduğu için askere çağırılmadı- o hem daha yakın, hem de bu konuda söz sahibidir.»

«İyi,» dedi annesi. «Lütfen ona telefon edin, hemen oraya gidelim.»

Anthony, açık mavi gözlerin kısa ve keskin bir bakışını yakaladı. Yuvarlak, çilli yüzün ortasında acele, keskin bir bakıştı bu. Neden öyle baktı, diye düşündü; neden öyle baktı bana?

Pensacola'da, dut ağaçlarının arasındaki bir pansiyonda iki gün kaldılar. Geceleri Anthony, olgunlaşan dutların evin damına düşerken çıkardıkları sesleri dinliyordu. Ezilen dutlar, balkonun tahtalarında da kırmızı lekeler bırakıyordu. Bu çürüyen meyvaların üzerine parlak, yeşilli mavili sinekler üşüşüyor, bunları da şişman alakargalar kovalıyordu. Sabahın erken saatlerinde Anthony penceresinden bunları seyreliyordu. Sonra çalar saat çalıyor, annesi de uyanıyordu.

Anthony bu günlerle ilgili fazla birşey hatırlamıyordu; yalnız bu doktorun da kızıl saçlı olduğu hatırında kalmıştı. İkinci günü öğleden sonra, muayene masasının üzerinde uyuya kaldı. Uyandığında

kendini çok daha iyi duyuyordu. Doğruldu, bileğine giren anî bir ağ-
rıyla inleyerek yeniden oraya yıkıldı.

«Gidelim,» dedi annesi. «Artık eve dönelim.»

Hemen arabaya binip eve gittiler. Anthony saatlerce arka koltuk-
tay atıp acıyla sessiz sessiz ağladı. Karanlık, gözyaşlarını gizliyordu.

Bunu izleyen birkaç gün Anthony yataktan çıkmadı. Annesi de kalkması için ısrar etmedi. Kendini yeteri kadar iyi hissedince kalk-
tı. Kahvaltıda annesi en ufak bir hayret göstermeden onu öptü; san-
ki her sabah kahvaltıya kalkıyormuş gibi. Anthony balkondaki eski
gölgeli köşesine gitti. Annesi de bahçede çalışmaya devam etti. Hiç
doktorun sözünü etmiyordu, Anthony de sormuyordu. Sanki hiç böy-
le bir olay geçmemiş gibiydi.

Anthony sanki gözleri açık uyuyor, ya da vücudunu nemli havaya
yaslayıp dinleniyor gibiydi. Herşey yumuşak, belirsiz ve uzaktı.

Birgün babasına bir mektup yazdı; yazı yazarken kolu ağrıdığı için
kısa bir mektup olmuştu bu. «Hastayım,» diye yazdı. «İzin alabilir mi-
sin? Sen eve gelirsen kendimi daha iyi hissedeceğim.»

Yavaş yavaş bileklerindeki ağrı azaldı, eylül günleri keskin bir
maviye dönüştü, Anthony uykusundan uyanıp etrafına bakındı. Herşey
değişiyordu.

Annesi daha da dindarlaşmıştı eskiye göre. Her sabah altmış ki-
lometrelik bir yolu aşarak ayine gidiyordu. Ev azizlerle, titrek ışıklı
mumlarla ve tuhaf günlük kokularıyla dolmuştu. Birgün annesi otur-
muş gazete okurken eteğinin ucu kalktı ve Anthony dizlerinin nasıl
ve yaralarla dolu olduğunu gördü. O bakarken, bacağının önünden
bir damla kan akmaya başladı. Küçük, siyah kılların arasından kıvr-
ılarak akan kıpkırmızı bir kandı bu. Annesi bunu hissetti, sivrisinek
sanıp eliyle vurdu. Kan, ıslak ve yağlı bir ses çıkararak etrafa dağı-
lınca ayağa sıçrayıp oradan aceleyle uzaklaştı. Anthony gece uyan-
dığı zaman duyduğu tesbih sesini de hatırlıyordu. Bazen geceleyin
sessizce annesinin kapısına kadar gidiyordu, ama kapı her zaman
sımsıkı kapalı, anahtar da içerde oluyordu. Sadece Ursuline Manas-
tırından gelen tesbihin kuru gürültüsü duyulabiliyordu.

Anthony, annesinin devamlı ateşi varmış gibi göründüğünü de
farkediyordu. Gözleri parlamış, yanaklarını örten deri kuru ve kâ-
ğıt gibi kırış kırış olmuştu. Artık sadece omzundan sarkan bol el-
biseler giyiyor ve acı çekiyormuş gibi yürüyordu. Anthony sürekli ola-
rak onun odasını karıştırıyordu. Birgün bir şişe içinde kırmızı karın-
calar buldu. Bir başka gün de annesi banyodayken yarı açık kapıdan

onu gözetledi. Göğüslerinin ve midesinin üstü, bu karıncaların ısırmasından oluşan büyük, iltihaplı yaralarla doluydu.

«OKUL açılıyor,» dedi Anthony. «Benim de gitmem gerek.»

«Ben burada kalırsın diye düşünüyordum,» dedi annesi. «Yarım yıl kaybet sen birşey olmaz. Zaten yaşına göre bir yıl ilerisin.»

Bu gerçektir. «Keşke bunu bana daha önce söyleseydin, anne.»

«Pek ilgilenmiyordun ki Anthony.»

Bu da gerçektir. Anthony son bir aydır annesiyle aşağı yukarı hiç konuşmamıştı.

«Dedem gelmiyor artık.»

«Sen iyileşene kadar beklemesini söyledim ona. Pek istiyor gibi değildin.»

«Belki gelseydi sevinirdim.» Anthony annesinin bu aşırı düşkünlüğüne, bu kendini tümüyle unutup ona verişine deli oluyordu.

«Anthony, bazı şeyleri bilmemi istiyorsan bana söylemen gerek.»

«Evet, dedemi görmek istiyorum.»

«Anthony,» dedi annesi ifadesiz bir sesle, «unutuyorsun. Deden bir kalp krizi geçirdi. Şimdi de teyzen korkunç bir boşanma davasıyla uğraşıyor. İkisi de meşguller.»

Bu da bir başka gerçektir işte. Annesinin söylediği şeylerin tek tek hepsi gerçektir. Ama hepsi bir araya gelince gerçeklikten çıkıyordu. «Babama bir mektup yazıp eve gelmesini söyledim. Neden bana cevap yazmadı?»

«Baban vakit buldukça yazıyor Anthony.»

«Ama hiç gelmekten söz etmiyor. Hatta izin alamadığından bile. Mektubu alsaydı mutlaka söz ederdi.»

«Ben o mektubu attım,» dedi annesi sakın bir ifadeyle. «Çok saçma birşeydi ve babanı çok üzdi.»

«Yani göndermedin mi onu?» Bu kadar basit bir gerçeğin karşısında Anthony'nin öfkesi yok oldu. Balkonun gölgesindeki yerine gitti ve körfezi seyretmeye koyuldu. Yağmurun serinlettiği bu mavilikte hiç bir gemi görünmez, hiç bir sandal hareket etmezdi. Sadece arada bir, bir martı süzülürdü gökyüzünden...

Daha sonra, annesi bahçe eldivenlerini çıkarıp ellerini elbisesine silerek yanına oturduğunda Anthony sordu: «Neden durmadan dua ediyorsun?»

O da körfeze doğru bakmaya başladı: «Çünkü Tanrı yaşantımızın nedeni ve kurtuluşumuzun umududur.»

Anthony bir daha ona soru sormadı.

ŞİMDİ her sabah, karartılmış, kefene sarılmış evden dışarı, parlak eylül havasına çıkınca, körfezin ne kadar korkunç derecede boş, ne kadar çıplak ve durgun olduğunu görüyordu. Artık oraya bakmayacaktı, evin öbür tarafına taşınacaktı. Bu tarafta bahçeler, bahçelerin ötesinde de tarlalar, meralar vardı. Meralardaki yumuşak, bol çimenle sığırlar semiriyor, özel olarak ekilmiş kara buğday tarlalarına yabani kuşlar geliyordu. Tarlaların ötesinde ormanlar vardı; yumuşak, kumlu toprakları çam iğneleriyle örtülmüş sarı-yeşil çam ormanları... Sağa sola serpiştirilmiş birkaç hurma ağacı kümesinin dışında çalı da yoktu orada. Anthony hiç oralarda dolaşmaya çıkmamıştı. Annesi yilandan korkardı. Adamların öldürdüğü büyük çingiraklı yılanları görmüştü. Avcılar bunları mutfak kapısına getirirlerdi. Hizmetçiler, aşçılar toplanıp ölü yılanlara bakar, gülüşürlerdi. En büyüklerinin derilerini yüzüp, güneşte kurumaları için marangozhanenin yanına asmışlardı. Anthony hiç canlı bir çingirak yılanı görmemişti. Yapmadığı o kadar çok şey vardı ki...

«Yerini değiştirmişsin,» dedi annesi.

«Ağaçlar hoşuma gidiyor,» dedi.

Temiz havada parıldayan ağaçlar hiç de hoş görünmüyordu.

Birkaç gün sonra Anthony dedesine telefon etti. Annesi bahçedeydi. «Bu hafta sonu geliyor musun?»

Dedesi; «Annen bu ara pek konuk istemiyor sanırım,» diye karşılık verdi.

«Ben senin gelmeni istiyorum.»

Dedesi durakladı ama sadece bir an içindi bu. «Anthony, annen yalnız kalmak istediğini söyleyince, benim pek yapacağım birşey yok,» diye karşılık verdi.

«Öyle ise ben New Orleans'a gelmek istiyorum.»

«Annen, geçirmen gereken bulaşıcı bir hastalığın olduğunu söylüyor.»

«Doktor öyle mi demiş?»

«Annen bana öyle söyledi.» Dedesinin sesi biraz sinirliydi.

«Galiba ben hastayım,» dedi Anthony ağır ağır. «Galiba ben çok hastayım. Buradan gitmek istiyorum.»

«Annenle konuşurum.»

Anthony telefonu kapattı.

ANNESİ, «Deden aradı beni,» dedi.

«Gidebilir miyim?»

«Biraz daha güçlenince Anthony.»

«Neyim var?» diye sordu.

«Çok hızlı büyümekten yorgun düştün.»

«Beni dışarı bırakmıyorsun. Oraya göndermiyorsun.»

«Anthony, saçmalama.»

«Babama bile söylemiyorsun, yazdığım mektubu engelliyorsun!»

O gece Anthony babasına bir mektup daha yazdı, gün ışımadan biraz önce yola çıkıp Port Bella'daki postaneye yürümeye başladı. Annesi arkasından yetişmeden oraya varacağını umuyordu. Varmasına da az kaldı gerçekten. Kentin dışında istakoz avlamaya giden birkaç zenci çocuk onu yolun kenarında bir hendeğin içinde, beline kadar çamura ve suya gömülü buldular. Bayıldığı zaman oraya düşmüştü.

DAHA sonra, başucunda oturan annesinin bu işi başaramadığından emin olmasından sonra öfkesi geçti. Kendini kafese kapatılmış gibi de duymuyordu artık.

«Anne,» dedi. «Doktor ne dedi? Neyim varmış benim?»

«Hiç birşeyin.»

«Anne,» dedi Anthony, «yalan söylüyorsun.»

«Anthony, lütfen...» Eliyle Anthony'nin alnına dokundu. «Ateşin var ve çok yorgunsun.»

«Doktor benim öleceğimi söyledi.»

Anthony annesinin güneş yanığı renginin solduğunu gördü. Rengi sarı oluyor, diye düşündü, beyaz değil de sarı. Ne tuhaf şey, değil mi?

Annesini izlemeye devam etti. Yüzünün donuk ifadesine, teninin altından lekeler halinde görünen rengine baktı. Ve korkmadı, hatta üzülmedi bile. Sadece bunu tahmin etmiş olduğu için bayağı memnundu. Bir de annesini üzmüş olduğu için...

«Anthony, böyle konuşmamalısın.»

Anthony gülmeye başladı, ta içinden gelerek. Belkemiğinin arkasında ufak bir noktada başlayan kahkaha, her tarafı sarsılana kadar vücuduna yayıldı. Oysa dışardan hiç bir ses, sessizliği bozacak hiç bir gürültü duyulmuyordu. Sadece kendi kendine gülüyor, gülüyordu.

ŞİMDİ daha hafif, daha mutlu olarak duyuyordu kendini. Sanki sürekli olarak içinde kaynaşan bir kahkaha var gibiydi. «Dün gece çok dua ettin,» dedi gülümseyerek annesine. «Belki daha da çok dua etsen ölümden kurtulurum.» Annesi Anthony'le ışığın arasında duruyordu. Işığın önünde ince, uzun bir silüetten ibaretti. Anthony onun yüzünü göremiyordu. Karşılık vermeden arkasını döndü.

Anthony tekrar konuştu: «Rahipler neredeler Anne?»

«Anthony, sen iyileşiyorsun.»

«Hayır, iyileşmiyorum,» dedi Anthony.

ARTIK yemek de yemiyordu; fincan fincan buzlu çay içiyordu «Yemen gerek, Anthony,» dedi annesi.

«Ben New Orleans'a gitmek istiyorum. Babama haber verilmesini istiyorum.»

«Kentte yapacağımız birşey yok, Anthony; sen de biliyorsun bunu.»

Anthony o küçük, gizli gülümseyişiyle başını salladı. «Adını biliyorsun bunun, ama bana söylemiyorsun. Ben de nasıl birşey olduğunu biliyorum ama adını bilmiyorum.»

«Tanrı mucizelerin kaynağıdır,» dedi annesi ansızın. «O dilediğini yapar.»

«Evet, gerçekten yapar,» dedi Anthony ve bu kez gizli kahkahalarını açığa vurdu.

DAHA sonra, geceler ona yük olmaya başladı. İki saat uyuduktan sonra uyanıyordu. Bu kadar uyku ona yetiyordu. Işığı yakıp ya-
tağında doğruluyor ve radyoda bütün gece çalan bir istasyon bulma-
ya çalışıyordu. Annesi; -artık o da hiç uyumuyordu galiba- gelip ne-
den uyanık olduğunu anlamaya çalışıyordu. Anthony de kasten onun-
la konuşmuyor, annesi oradan gidene kadar ona arkasını dönüp ya-
tıyordu.

İnsana ağlaması gerek gibi geliyordu. Anthony annesinin niçin ağ-
lamadığını merak ediyordu. Gözleri, gece yarısı bile yuvarlak ve kuru
oluyordu. Yalnız belirli bir ışık vardı bu gözlerde. Nereden geldiği, ne
olduğu belli olmayan değişik bir ışıktı bu. Annesinin gözleri, An-
thony'nin ömründe gördüğü en parlak gözlerdi. Araba farlarının yolu
aydınlatmak için parlayan yapay ışınları gibi ışınlar saçıyordu göz-
leri. Bu ışınlar sayesinde herhalde gece de görebilirdi... Bunlarla bir
mucize yaratabilirdi belki...

Anthony gizlice arka merdivenlerden inip -annesinin odasına en
uzak köşedeydi merdivenler- mutfak kapısından dışarı çıkmayı da öğ-
renmişti. Bazen balkonda oturup çöp kutularını karıştıran tilki ve ça-
kalların çıkardığı sesleri dinliyordu. Kimi zaman da bahçede dolaşıp
yaprakların renklerini, biçimlerini inceliyordu. Arada sırada da kum-
sala iniyor, uzun tahta iskelenin ucuna kadar gidiyor ve ay ışığında
altından yengeç yakalayarak, yakutlarla kaplı gövdelerini incelediğini
düşlüyordu.

Anthony'nin oraya kadar yürümesi, yolda iki üç kere durup dinlenmesine rağmen, gittikçe güçleşiyordu. Çok yakında dışarı da çıkmayacağım, diye düşündü. Annem beni sonsuzluğa kadar kapamayı başarmış olacak.

Sert, tahta iskelenin kenarına oturmuş bunları düşünüyordu. Ufukta, alçakta başaşağı asılı gibi duran ay, hareketsiz, ayna gibi bir suya parıldayarak yansıyor. Anthony, yıldızların süslediği sonuna dek boş, durgun denize bakıyordu. Sonra aşağıdaki sandalı gördü. İskelenin altına demir atmış, suyun cam gibi yüzünde sallanıyor, ayışığında pırıl pırıl parlıyordu. Bahçıvanın oğlu onu kayıkhaneye götürmeyi unutmuş olacaktı.

Anthony başını bir yana eğerek, sağ gözüyle aya, sol gözüyle de sandala bakmaya başladı. *Ayin fincanı ters dönmüş, sular boşalacak...* Oysa gecede en ufak bir yağmur izi yoktu. Sert, yarı bitmiş tahta sandal, (tek parça keresteden oyulmuş eski model bir şeydi bu,) ayın parlatarak kadifeye benzettiği suyun üzerinde kımıldamadan duruyordu.

Yumuşacık, diye düşündü, ne kadar yumuşacık. Kumaş döşenmiş bir koltuk gibi... Ne kadar rahat...

Aslında öyle olmadığını biliyordu. Bu çeşit sandallara çok binmişti. Suyun yüzeyinde danseden sert, rahatsız, küçük deniz kabuklarından başka şeyler değildi bunlar.

Dedem o kadar çok para kazanıyor. (Sanki bir karşılık bekliyormuş gibi gözünü kısarak dümdüz aya baktı.) Bizim sıradan fakir bir Cajun gibi sadece küçük bir sandalımız var. Diğer tekneler kıyıların korunması için savaşa katıldılar. Ama hiç olmazsa yeni bir sandal ya da bir yelkenli alabilirdik. O kadar çok parayla...

Ya para nasıl birşeydi? Küçükken parayı bir dolaba kilitlenmiş bir sürü dolar desteleri olarak düşünürdü. Babam annemle bu dolabın anahtarını elde etmek için evlenmiş. Dedem de babamı, annemi sevdiğinden daha çok seviyor... Acaba benim hakkımda ne düşünüyor? Pek fazla sevmiyor herhalde, beni görmeye gelecek kadar sevmiyor.

Oturduğu yerin altından sürü halinde yavru balıklar geçtiler. Bu görünmeyen düşmandan kaçan pırıl pırıl gümüş noktalar, arkalarında bir dalganın ancak gölgesini bırakarak yok oldular.

Anthony yıldızları saymaya başladı; dört, beş, üç tane de şurada, alçakta, Büyük Ayı'nın yanında vardı. Vakit bir hayli geç olmalı. Yılın bu zamanında gün yavaş ışı. Ekimin ortasını da geçtik. Yakında Yortu Günü ve Noel gelecek, o zaman günler daha da kısılacak.

Bu yaz bir kez bile güneşin doğuşunu seyredemedim. Bu sabah beki-
liyeceğim...

Tekrar eve baktı. Gecenin lacivert rengine karşı geniş, uzun ve
gri görünüyordu. Annesinin ışığı yanıyordu. Holdeki ışık da. Onun
yerinde olmadığını farketmişti bile.

Kendini merdivenlerden aşağı sarkıttı ve sandalın içine girdi. San-
dal suyun üzerinde sallanmaya başladı ama Anthony onu durdurdu.
Dikkatle oturulacak yere oturdu ve demiri aldı.

Annesi onu önce bahçede, sonra da kente giden yolda arardı.
Kumsala bakmak ancak en son aklına gelirdi. Anthony'nin bol bol
vakti vardı.

Küreği, önce ürkerek suya batırdı. Birkaç çabadan sonra bu işin
nasıl yapıldığını, bütün öğrenmiş olduklarını hatırladı.

Doğru pürüzsüz, rüzgârsız körfeze doğru açılmaya başlandı. Sık
sık durup dinleniyordu, bileklerindeki ağrı yine başlıyordu. Ama be-
lirli bir planı vardı, devam etti. Emniyette olacak kadar, kıyidan ko-
laylıkla görünemiyecek kadar uzağa vardığında, batıya doğru döne-
cekti. Hatırladığına göre akıntı o yöndeydi. Akıntıyla o küçük kente
(Neydi adı, Longport mu ne?) kadar gidecek, oraya varınca da ne
yapacağına karar verecekti.

Ama bilekleri çok ağrıyordu. Durmak zorunda kaldı. Küreğini san-
dalın dibindeki su birikintisinin içine bıraktı. Ağrıyan bileklerini san-
dalın iki yanına dayayıp sırtüstü uzandı. Sırtına çarpan su ılık ve ra-
hat geliyordu. Beşiğinin içinde, güvenle yüzüyordu. Güçlkle başını
kaldırıp sandalın kenarından baktığında, gökte hâlâ bir aydınlanma
belirtisi göremedi. Ay batmış, başının üstünde sadece yıldızların ya-
nıp söndüğü bir karanlık kalmıştı. Anthony'nin dört bir tarafında de-
niz, yıldız ışığını aynı parlaklıkta yansıtarak donuk donuk parıltıyor-
du. Anthony, gördüklerinin hayalini beraberinde taşıyarak yeniden ar-
ka üstü yattı. Pürüzsüz, temiz, saten gibi yumuşacık beyaz bir boşluk
onu kendine çağırıyordu. Sonsuz ve ferah bir yatak gibi. Tekrar ba-
şını kaldırıp bakmak istedi ama bunu yapacak gücü kalmadığını an-
ladı. Hiç düşünmeden yana döndü. Ağrıdan sızlayan kollarını uzata-
rak gerindi. Yavaşça, yumuşak ve sonsuz bir boşluğa yuvarlandı.

METAİRİE mezarlığındaki cenaze töreninde üç rahiple bir, baş-
rahip ve bir düzine kadar da küçük ayin çocuğu vardı. Günlük koku-

su kırmızı mermer tabutun çevresini sis gibi sarıyor; dumanlar tabutun dört köşesinden eğilmiş, ağlaşan meleklerin kanatlarına karışıyordu. Ama Anthony'nin tabutta sadece, büyük harflerle oyulmuş adı vardı. Çünkü bütün aramalara, dedesinin vaadettiği bütün ödüllere rağmen, Anthony insanlardan kurtulmayı başarmıştı. Tabutta değil, kendi seçtiği yatakta yatmayı tercih etmişti.

ANNA

ANTHONY gitmiş, yok olmuştu. Odasından kaçmış, gizlice merdivenlerden inmiş, bahçeyi geçmiş ve okyanusa varmıştı. Özlediği ve dilediği yere...

Anthony sandalı bile gizlemişti onlardan. Bataklıkların arasında ağır ağır dolaşan, körfezi alçaktan tarayan uçaklar ve balıkçı tekneleriyle arayan yüzlerce kişiden gizlemişti. Neden vermiyordu sandalı Anthony? Nereye gidiyordu ki, eski bir sandala ihtiyacı vardı? Nereye gidiyordu?

Anna çılgık çılgılığa koşarak bütün evi dolaşmış; tepelere, bahçelere, meralara bakmıştı. Uşakları arabalara bindirip bütün yolları aratmıştı. Kendisi ise balkonun gölgesinde büzülüp kalmış, elleriyle, sanki parçalanacakmış gibi sımsıkı yüzünü tutmuş ve güneşin doğuşunu seyretmişti...

Kumsala bakmak aklına gelmeyecek kadar. Anthony'yi az tanıyor ve yanılıyordu.

Zaman ve olaylar tersine çalışmaya başlamıştı. Anthony gittikçe küçülüp kıvrılarak bir cenin haline gelmiş ve tekrar Anna'nın rahmine girmişti. Sonra ilk baştaki gibi yumurta ve sperm olarak iki ayrı parçaya ayrılmış, daha sonra da birleşmelerinden önceki haline, yani hiçliğe dönüşmüştü. Son gizlenmesiydi bu.

Anthony gitmişti.

Anna bu acıya, bitkinliğin verdiği, duygudan yoksun bir metanetle göğüs gerdi. Anthony'nin vücudunun bulunması için dua etmedi. Babası, ve kızkardeşi dua ediyorlar; Anthony'nin dönmesi için manastırlar dolusu rahibeye dua ettiriyorlardı.

Anna sadece cennetin kapılarına asılı büyük bir ilân görüyordu: «Aranıyor; Ölü ya da Diri.»

Dev bir halı gibi açılan sonsuz dualar Anthony'yi cennete götürüyordu.

Peki neredeydi o? Yok olmuştu.

Dualar onu bulacak, dualar onu geri getirecekti. Bir mıknaatısın uçları gibi. Gizlendiği yerden çıkacak, ailesinin arasına, Tanrı'nın muhafazası altına dönecekti...

Oysa Anthony saklandığı yerde daha becerikli, daha çapraşık ve daha kurnaz olduğunu kanıtlamıştı.

KARINCALARIN sebep oldukları iltihaplı yaralarla, Anna'nın ateşi başdöndürücü bir hızla yükseldi. Zenciler gibi bütün vücudunu ıslak çamaşır suyuyla; sonra da yedi çeşit ottan yapma lâpalarla kapladı.

Anthony, geri gel.

Şimdi ya da, bir hafta sonra denizden çıkabilirsin. Siyah saçların pırıl pırıl, gözlerinin çevresinde benim yüzüm, kemiklerinin üzerinde benim derim...

Anthony! Suyun dibindeki kamışların, renkli yosunların, köpüklerin, parlak balık gözlerinin ve bütün o kendin gibi kabuksuz, yumuşak nesnelerin arasından, gizlendiğin yerden çık artık! Saklambaç oynuyorsun, biliyorum. Ama oyun bitti. Artık eve gelme, eve dönme zamanın!

Anna, havada dağ gibi yükselen bir sürü mum görüyordu. Oysa orada mum olmadığını biliyordu. Bunların oval biçimli ışıkları gözünün önünde yüzüyordu. Bu gürültüyü yok etmek, paramparça edip uzaklaştırmak için başını sallıyordu. Mumlar, kendi acelesiz, güvenli düzenleri içinde, merhametsizce, birer, birer sönüyordu. Arkalarında sadece, içinde durdukları kara-kırmızı cam muhafazalı şamdanları bırakarak.

Çan olmasına imkân olmayan yerlerde çan desisi duyuyordu Anna. Gün ışığında olsun, karanlıkta olsun, günde dört-beş kez penceresinin dışında boşlukta gidip gelen bir çan görüyordu. Bu çanın sesi ne düğünlerdeki gibi neşeli, ne Angelus Kilisesinin çanları gibi düzenli, ne de cenazelerdeki gibi tekdüze ve ruhsal bir sestti. Kendine özgü, kırık, kararsız bir sestti bu. Bazen, dil çanın sadece bir tarafına çarpıyormuş gibi tek bir vuruştan oluşuyordu bu ses...

Anna, insanların içlerini, ta iskeletlerine kadar görebiliyordu. Gözleriyle, onların kemiklerini bir röntgen kadar net izliyordu. Herkesin kaburgalarını sayıyor, midelerin yiyecekleri erittiklerini görüyor, kı-

vır kıvrır solucan gibi bağırsakların açılıp kapandığını düşünüyor-
du. Kılcal damarlara varıncaya kadar kaşın akışını görüyordu. Yüz-
ler hatlarından, göz yuvaları gözlerden arınmıştı; Anna karşısında sa-
dece kurukafalar görüyordu. Kendi kolunu kaldırdığı zaman iskelet
halinde bir el çarpıyordu gözlerine. Etten, adaleden arınmış, sadece
kemikleri kalmış bir el.

Görüntüler de görüyordu. Mavi giysiler içinde, kıvrılmış bir yı-
lanın üzerinde çıplak ayağı ile basmış, gūnahtan arınmış Meryem
Ana! Pembe-beyaz yüzünde, bir an için yanıp sönen yarım bir gü-
lümseme vardı. Başındaki, yıldızlardan yapılma taç, bazen parlakla-
şıyor, bazen donuklaşıyordu. Yılan ağırbaşlı ve uykulu göz kırpyordu.

Başka görüntüler de vardı. Birtakım gölgeler... Bazen Anna bun-
ları bildiği, çok eskiden tanıdığı kimseler sanıyordu. Ama karanlık-
ta gizlenmiş olan o yüzleri tam olarak hatırlayamıyordu... Bazen de
bu gölgeler hayvanlarla ilgili oluyordu. Yok; tam olarak hayvanlar da
değil. Gerçekte hayvan değildi bunlar. Hiç birşey değildiler ama ora-
daydılar işte...

Sonra Robert'ın mektubu: «Onu sen öldürdün. Ölmesine sen izin
verdin.» Anna bu mektubu öfkeyle yırtmış, şömineye atarak yakmış
ve küllerini karıştırmıştı.

Hepimiz suçluyuz, diye düşündü. Yeryüzünde sendeleyerek ya da
çalım atarak yürüyen iki ayaklıların tümü suçlu. Ne yaptığımızı, ne
günah işlediğimizi hiç bilmiyoruz. Hiç birimiz, hatta Anthony bile...
(Yitip giden güzel oğlum!) Çizgi çizgi derili ya da çıplak derili bütün
çatalı yaratıklar suçlu. Ne yaptık biz? Yuvarlak, beyaz bir kafatası-
mız ve üzerinde kamuflaj olarak deri ve saçlarımız var. Daire biçimi,
şişe biçimi beyaz kemiklerimiz... Onların içinde de hiç bir duanın
ya da günlüğün yok edemediği isimsiz korkular, dehşetler... Bir me-
zarın içindeki kurtlara benzeyen düşüncelerimiz...

Anna ölmüştü, ölüyordu, sonra yine canlanıyordu. Biçimler uzak-
laştı, çanlar sustu; titreşen, görünmeyen mumlar tekrar çevre görün-
tülerine dönüştü.

SAVAŞ, Robert'ın New York'tan çektiği bir telgrafla sona erdi:
«Geri geleyim mi?» Anna derhal tek kelimelik bir cevap gönderdi:
«Evet.» Robert'ı sevmediği için, onu tekrar görmekten mutlu olacaktı.
Tam tamına böyleydi bu. (Ne yazık ki bu sözleri telgrafa yazamam,
diye düşündü; herşeyi çok güzel açıklıyordu oysa.) Artık çocuğu ol-
mayacağı için Robert'a damızlık at gibi ihtiyacı yoktu. Robert sadece
babasının bir iş ortağı, eski dosttu. Saf bir dost olarak gelecek, (An-

na'nın vücudunda en küçük bir arzu kıpırtısı kalmamıştı.) Anna da onu büyük bir mutlulukla karşılayacaktı. Yavaş ve sessizce. Birbirlerine dokunmadan, büyük bir bitkinlik içinde, sendeleyerek aynı yöne doğru giden iki hayvan gibi yaşamaya devam edeceklerdi.

Evet, diye düşündü Anna, evet, gerçekten de böyle olacak...

Tanrı'yı, bir de oğlunu sevmişti. Bu da yeterliydi. Sevgi, üzerinden attığına memnun olduğu bir yükten başka birşey değildi.

ROBERT 1942-1955

A N N A, Robert'a Anthony'nin ölüm haberini yazmadı. Mektup ihtiyar'dan geldi. Robert, Londra'daki ofisinde, elindeki kâğıt parçasına bakakaldı. «Nasıl olur?» diye düşündü tekrar tekrar: «Nasıl olur?» Artık bunu kendi kendine sormaması ve anlaması gerektiğini biliyordu. Ama o zaman bile durup durup kendi kendine: «Nasıl olur?» diye soruyordu.

İhtiyar'ın mektubu açık ve kesindi. Hatta, bir iş mektubu gibi, resmî bir ifadesi de vardı. Sanki, bir adama oğlunun öldüğünü bildirmek ihtiyar için olağan işlerden biriymiş gibi.

Ama nasıl olur? Robert, perdesiz camdan dışarı, bombaların harabettiği yerlere bakıyordu. Kendi bulunduğu, Amerikalılar için ofis haline getirilmiş olan binada bir çizik bile yoktu. Fakat (şimdi ağaçsız olan) küçük bir alanın ötesindeki bütün binalar tamamen yıkıntı halindeydi. Karları bir dondurup bir eriten kış havasında ufalanıp iyice parçalanmış tuğla, yanmış tahta ve izolasyon maddesi yığınlarıyla dolmuştu buralar. Üst kattaki inzibat Amirliği Ofisinden ufak tefek, kızıl saçlı, kendine fazlaca güvenen bir adam, «Dua edelim de havalar fazla sıcak olmasın. Yoksa orası iğrenç bir mezarlık olur,» dedi.

Almanya'daki gibi... Robert, kara savaşının ortasında kıdemli bir deniz yüzbaşı olarak, oraya niçin gittiğini hiç bir zaman anlamadan, Almanya'da altı hafta kalmıştı. Adını bilmediği, öğrenemediği bir sürü kasaba ve köyde yaşamıştı. Her yer, ölülerin leş gibi kokuyla doluydu. Gökyüzüne yükselen, kibritleri andıran, hepsi tek boyutlu ve yalnız duran duvarlar çevreyi dolduruyordu. Dört duvar olan tek bir bina dahi kalmamıştı. Ve bir de bütün bunların arasından dö-

ne döne giden, millerle uzunlukta beyaz şeritler vardı. Mühendisler, henüz mayından arınmamış bölgeleri işaretlemek için kullanıyorlardı bunları... Çocuk partilerindeki bir oyun gibi, bu beyaz şeridi izlemek gerekiyordu...

Robert, bu yıkıntıların arasından, mezardan çıkan İsa gibi, taşları kenara iterek çıkan ölülerini seyrediyordu. Tuhaf, yuvarlak gözlerin sanki yaltaklanıyor, dalkavukluk ediyor gibi bir halleri vardı. «Yeni fatihe selâm olsun; yiyecek birşeyler var mı?» Robert, çavuşlardan birinin, «Vay canına! Kadınlar bile düzülemeyecek halde,» dediğini duymuştu.

Bir cesetten ne beklenir, diye düşündü. Sadece topraktan çıkması... Bu gün yeniden dirilme, canlanma günü ama hiç bir anlamı kalmamış. Sadece o pis koku var; o her tarafa yayılmış, sürekli pis koku...

ROBERT masasının başında oturup İhtiyar'ın mektubunu tekrar tekrar okudu. Anthony. O ince uzun çocuk. Oğlu.

Birisi, «Bunun işi bitti mi efendim?» diye sordu.

«Evet,» dedi Robert.

Çocuk nasıl boğulabilirdi? İmkânsızdı bu. Robert onun, daha bebek denecek yaştan beri her yaz, körfezin ılık, sığ sularında yüzdüğüne tanık olmuştu. Bebeğin yerini uzun boylu, güçlü kuvvetli çocuk alırken, sudaki o çırpınma da sağlam, ölçülü ve kendinden emin bir yüzmeye dönüşmüştü... Robert, daha önce hiç çocuk görmemiş gibi, saatlerce onu seyredirdi. Suda yüzüşünü, bahçe partilerinde çiçeklerin çevresindeki bayrakları izleyerek koşuşunu... Bayrakların çevresinde en hızlı koşan ödülü alıyordu... Aynı bayraklar bu harabenin de içinden dolaşıyordu sanki. Beyaz şeridi izleyen yarına dek taşıyordu... Anthony'yi görüyordu Robert. Anthony oyun oynuyor, Anthony gül bahçesindeki yeşil çimenlerin üzerinde, kan kırmızısı güllerin arasında koşuyordu. Anthony beyaz şeridi izleyerek koşuyor, bir yandan gülüyor, bir yandan bu şerit vücudunun çevresine dolanıyordu.

Robert'ın miğferi masasının yanında duruyordu. Miğferi kavradı ve bir balta gibi sallayarak bütün pencerelerin camlarını kırdı. Sonra, düzenle pencerelerin tahta çerçevelerini toz haline getirdi. İş bittiği zaman bu yaptığının, sadece aşağıdaki karmakarışık mezarlığı eskisinden de iyi görmesine yaradığını anladı. Miğferi aşağı, mezarlığa doğru fırlattı.

CAM kesiklerinin yaraları iyileşti. Doktorlar Robert'a iki çeşit sinir ilâcı vermişlerdi. Robert bunların her ikisini de alıp arkadan da yüklüce bir viski içerse, yaşamaya devam edebiliyordu. Anna'ya bir mektup yazdı, arkasından bir tane de İhtiyar'a...

Her Allahın günü, mevsimlerle birlikte değişen; yağmurlu havada pırıl pırıl, karlı havada da yumuşakça ısıldayan yıkıntıları seyrediyordu.

Savaşın bitmesine az kalmıştı. İngilizler bu yıkıntıları temizlemeye başlamışlardı bile. Robert çalışanları seyrediyor ve duygudan yoksun, bulunan cesetlerin hiç birinin kafaları olmadığına dikkat ediyordu. Bu konu üzerine uzun uzun zihnini yordu. İnsanın başı vücuduna o kadar ince bir biçimde bitişmişti ki... Almanya'dayken dikkat etmişti: Bir patlama oldu mu ilk önce kafalar uçuyor, arkasında karmakarışık, birbirine dolaşan kol ve bacakları bırakıyordu. Şimdi de, bu yıkılmış binaların altından yamyassı, başsız cesetler çıkıyordu. Bunların başları herhalde portakal gibi yarılmış, suyu çıkıp kuruyana kadar ezilmiş, sonra da buharlaşmıştır, diye düşündü Robert. Gü-lünç birşey bu, dedi kendi kendine. Çok, çok gülünç...

İngilizler, cesetleri yeniden gömmek için yıkıntılardan çıkarıyorlardı. Cesetlerin bu kadar zaman sonra yıkıntılardan çıkarılmaları Robert'ı rahatsız ediyordu. Taş ve tuğla döküntülerinin altına o kadar rahatça yerleşmiş bir halleri vardı ki... Tıpkı Anthony'yı sonsuza kadar saklayacak olan dalgalar gibi... Yaşayanlar ölüleri patates gibi topraktan çıkarıp, belirli, sınırlı bir yeşillığe tekrardan gömüyorlardı. Acaba patates gibi gittikçe çoğalarak, göze görünmeden toprağın altında büyüyorlar mıydı? Robert'ın gözünün önüne sisli, yeşil bir yamaç geliyordu. Toprağın altında hazır ol vaziyetinde duran dizi dizi iskeletler vardı: Küçük, büyük, arada bir de bir çocuğa ait olduğu anlaşılan minicik iskeletler. Hepsi dizi dizi ve hepsi de başsız...

Robert, kendini yeteri kadar iyi hissettiği geceler yürüyerek sevgilisinin evine gidiyordu. Yolda sendeliyor, ansızın karanlığın içinden çıkan arabalardan zor kaçıyordu. Her zaman «taksil» diye seslenen Amerikalı'ların sesi duyuluyordu. Sevgilisi, canavar düdüklere çalarken, hatta bombalar atıldıktan sonraki bir anlık sessizlikte bile onların seslerinin duyulduğunu söylüyordu...

Kızın ismi Norah'ydı: Robert'a bitişik binadaki nakliye şirketinde çalışıyor ve annesinden kalan küçük bir dairede oturuyordu. («Annem ilk patlamada öldü.») Robert onunla, buraya geldikten iki hafta kadar sonra tanışmış ve o gece yatmıştı. Artık Norah onun sürekli sevgilisiydi. Robert ona ihanet bile etmiyordu!

Norah Hindistan'da doğmuştu. Robert'a, annesinin saklayıp biriktirmiş olduğu baharatlarla ve Robert'ın askerî kilerden getirdiği malzemeye, Hint pilâvı yapıyordu. Bir süre sonra Robert'a, bütün İngiltere bu baharattan kokuyormuş gibi gelmeye başladı. Koku üniformasına, saçlarına, burnuna sinmişti. Görünmeyen bir siper gibi onunla beraber dolaşıyordu.

Robert, Norah'yla çok mutluydu. Zaman zaman onu sevdiğini bile sanıyordu. Yine de ona hiç Anthony'nin ölümünden söz etmemişti. Tek bir kelime, imalı tek bir söz bile söylememişti. Sadece bazı geceler koşarak banyoya gidiyor ve kan kusana kadar öğürüyordu.

«Hasta mısın?» dedi Norah.

«Hayır.»

«Benim yüzümden mi oluyor?»

«Saçmalama.»

«Benim yüzümden,» dedi. «Biliyorum, benim yüzümden.»

Robert ona Anthony'yî anlatmalıydı. Ama bir türlü söze giremiyordu. Gözlerini her kapayışında, o bombalanmış yıkıntıların arasında dolaşan parti şeritlerini, bayraklarını gördüğünü de anlatamıyordu.

«Birşeyim yok,» dedi.

Norah'nın ona inanmadığını biliyordu. Geniş yüzünde inanmadığını anlatan bir gölge vardı şimdi.

Nisan ayında Norah Robert'a hamile olduğunu söyledi. «Kasım'da doğacak galiba.»

Robert, ağızındaki çayları elindeki fincana püskürttü. Fincanın sarı yüzeyi üzerinde oluşan dalgaları seyretti. Körfezin kumları üzerinden geçen dalgalara benziyordu bunlar; Anthony'nin debelenip tepindiği gizli, sığ kumlar.

«Ben memnunum,» dedi Norah. «Bir çocuk istiyorum.»

«Seninle evlenemem.»

Norah'nın yüzüne soluk, küçük bir gülümseme yayıldı. «Zaten evlenmeni beklemiyordum, koca komutan!»

«Bunda gülecek ne var?»

«Neyse,» dedi Norah yavaşça. «Hindistan'da olduğumuz bütün o yıllar boyunca annem babam vatan sözü ederlerdi. Tuhaf değil mi? Ben de Londra'yı vatanım olarak görmeye başladım. Hâlâ da öyle görüyorum. Burada kalacağım.» Bardağın ağızındaki bir çatlakla oynuyordu. «Yıllardır bir çocuk sahibi olmak istedim, Robert. Ama savaşın en kötü günlerinde cesaret edemedim buna. Ölmekten çok korkuyordum.»

«İnsan her yerde ölebilir,» dedi Robert. «Kırlara gittiğimiz zamanı hatırlıyor musun?»

Bir yıl kadar önceydi bu, hatta daha da fazla. Norah'yla Robert aynı zamanda birkaç gün izin almayı becerebilmişlerdi. Kırlara gitmek Norah'nın fikriydi. «Havası iyi gelir sana,» diye diretmişti. Güzün sonlarına doğruydı, gökyüzü gri, toprak griydi. Küf kokulu çarşafı olan soğuk, rutubetli yataklarda yatmışlardı. Boş ve soluk renkli yollarda, çamurlu ve donmuş sularla dolu tekerlek izlerinin üzerinden kilometrelerce bisiklet sürmüşlerdi. Norah bayılıyordu buna. Elleri ayakları duygusuzlaşmış, burnu devamlı akan Robert, onun yüzünde hiç böyle bir canlılık, böyle bir güzellik görmediğine emindi. Yanakları alev alev kızarmış, gözleri olağanüstü bir mavilik kazanmıştı. Bütün bunların nedeni de kırağıdan donmuş tarlalarla karanlık, sırsıklam çitlerdi...

Bombardımanı kimse beklemiyordu; herkes bir daha göklerde Alman uçaklarının görünmeyeceğini söylüyordu. Canavar düdükleri çalmaya başlayınca «Eyvah,» dedi Norah. «Yandık!» Robert yüzükoyun döndü: «Boşver, belki de asılsız alarmdır.» Tehlike geçti işareti duyan kadar uyudular, sonra Robert, «Acıktım, birşeyler yiyelim,» dedi. «Oldu,» dedi Norah, «bir patlama duydum.» «Boşver patlamaya matlamaya, acıktım ben,» dedi Robert.

Daha sonra bisiklete bindiler. İki de kahvaltıda içtikleri üç şişe bira yüzünden biraz sarhoş gibiydiler. «Bak,» dedi Norah. Bir süre önce büyük güzel bir çiftlik evi olduğu anlaşılan bir binayı işaret ediyordu. Çevresinde, oraya buraya serpiştirilmiş bir sürü küçük yapı vardı. Robert, hafifçe bir ısıklık çaldı: «Tam isabet!» «Robert,» dedi Norah, «bu binayı bombalamalarının ne anlamı var?» Robert cebinden küçük bir şişe çıkararak, Norah'ya uzattı. Soğuk, alkolle ısınılamayacak kadar fazlaydı. «Tahmin edebilirim,» dedi gözlerini kısıp kurşunî gökyüzüne bakarak. «Herhalde bir çiftlik evini bombalamak amacıyla yola çıkmamışlardır. Başka bir yerden geri çevrilince dönmeden önce ellerindeki bombalardan kurtulmak istemişlerdir. Kitapta; 'İlk hedefine ulaşamazsan ikinci önemde bir hedef bulmalısın,' der. Bunlar da tek başına duran güzel, büyük bir bina görünce ona saldırmışlardır. Biliyor musun, herhalde hedefe isabet ettikdikleri tek bomba da bu...»

«İŞTE söylemek istediğim bu,» dedi Robert. «O evdeki zavallı herifler kırlarda oldukları için kendilerini güven içinde sanıyorlardı herhalde... Nerede olduğunun hiç önemi yok oysa.»

Bir zamanlar bir oğlum vardı. Kendi evinin bahçesinde, annesi de evde bulunduğu bir sırada öldü. Ben vuruldum, ama hâlâ yaşıyorum. Oğlum güvenlik içindeydi, ama öldü...

Londra'daki o soğuk nisan günü Robert, bunların hiç birini söyleyemedi Norah'ya.

«Sen birkaç ay sonra yurduna döneceksin,» dedi Norah. «Benim de seninle beraber gelmemi isteyecek değildin herhalde, değil mi?»

«Hayır,» dedi Robert.

«Bak, gördün mü?»

Robert'ın başı ağrımaya başlamıştı. Ceketimin cebinde aspirin, ya da biraz kodein var mı acaba, diye düşündü. Ayağa kalkıp ceplerini aramaya başladı. «Yalnız birşey var,» dedi Robert. «Bebeğe karşı hiç birşey duymayacağımdan ne kadar eminsin.»

Küçük bir şişe içinde kodein buldu ve ufacık beyaz haplardan birini birayla yuttu. Norah'nın karşılık vermemiş olduğunu farkedince tekrar: «Norah, çocuğumu burada bırakmak hoşuma gider mi sanıyorsun?» dedi.

«Çocuk senden değil.»

Robert bir an için inanmadı, hatta böyle birşey duymuş olamayacağını sandı. «Yaa,» dedi. Bu tek söz o kadar çıplaktı ki, bir başkasını söylemeyi gerekli görmedi.

Robert gözünü duvara dikti; badanaya ihtiyacı var diye düşündü. Bir de çok hafif bir ses vardı. Elindeki bira fokurduyordu. Bardağı kulağına yaklaştırdı. Evet, oydu. Biranın üzerinden küçücük hava kabarcıkları çıkıyor, havada kayboluyordu. Robert yavaş yavaş bardaktan içti, köpük üst dudağında toplandı. Durup tekrar dinledi. Küçük kabarcıkların dudağının ince cildi üzerinde patladığını duyuyordu.

Birasını bitirdi, ağzını avucunun içiyle sildi. Yağmurluğunu giyerek özenle düğmelerini ilikledi. Tek bir söz söylemeden Norah'nın yanından ayrıldı.

Subaylar Kulübüne giderek barın bir köşesine sessizce oturdu. Ancak biri omuzuna vurunca başını kaldırdı. «Hey, Rob,» dediler. «Gel biçimle birşeyler iç.» Robert başını salladı. Oturduğu tabure çok rahattı, bacakları çevresine dolanıyordu. Dirseklerini de barın tezgâhına iyice yerleştirmişti.

O gece arkadaşları Robert'ı kışlasına taşıyarak götürdüler. Kendisi hiç birşey hatırlamıyordu. Ertesi sabah da uyandırıp vaktinde işe yetiştirdiler. Akşamdan kalanlar için sakladıkları özel tüpten oksijen verdiler. Robert başını ve omuzlarını dik tutarak masasında oturana kadar ilâçlarını ve kahvesini içirdiler. Hatta onun işlerini bile yaptı-

lar. Robert, kendine çok büyük gelen bir kabuğun içinde yaşayan yen-geç gibi, kocaman vücudunu yavaş yavaş, güçlkle taşıyordu. Saatler geçtikçe bu kabuk küçüldü ve sonunda -gece- Robert'ın kendi derisi haline geldi. Derisi tekrar kemiklerinin üzerine yerleştikten sonra Robert düşünmeye başladı: Norah gerçeği mi söylüyordu?

Bir oğlum öldü, diye düşündü. Bu diğerini de yitirecek miyim?

Bir ay sonra Norah, Edward Harris adında bir adamla evlendi. Ay-nı evde, Norah'nın annesinin evinde oturuyorlardı. Bir iki kere Robert, kapılarını çalmaya niyetlenerek evin önünden geçti. Çocuk kasımda doğacağına göre, Norah'nın hamileliği artık gözle görülür bir hal almış olmalıydı. Acaba karnındaki şişlikten çocuğu tanıyabilir miydi?

Norah perdelerin arasından bakıp benim buradan geçtiğimi görüyor mudur, diye düşündü. Acaba aylar ilerleyip, kasım yaklaştıkça git-tikçe büyüyen karnıyla, pencerenin önünde durup aşağıdaki sokağı seyrediyor mudur?

Çocuğun kendisinden olduğunu biliyordu; emindi buna.

Ağustos ayında Robert New York'a atandı. Ekimde de tekrar si-vil olarak New Orleans'daydı. Çocuğu bir görebilsem, diye düşündü. Ama İngiltere'ye dönmedi ve Norah'dan da haber almadı.

ROBERT deniz kuvvetlerinin bir uçağıyla Pensacola'ya geldi, oradan da bir cip kiralayarak Port Bella'ya, evine yöneldi. Yol uzun, Robert da yorgundu. Karanlıkta araba sürekli olarak yoldan çıkıyordu. Durdu, çok az kullandığı kalın pardesüsünü katlayıp yastık yapılarak çimenlerin üzerine uzandı. Günün ilk, puslu ışığıyla uyandığında bir köpek ayaklarını kokluyordu. Yüzü ve saçları kırağıdan sırlı-sıklam olmuştu.

Ne güzel bir başlangıç, diye düşündü: Pisliğin içine uzanmışım, serseri köpeğin biri de beni seyrediyor.

Ayağa kalktı, bacakları uyuştığı için sendeliyordu. Paltoyu, üzerindeki lekeleri inceleyerek arka koltuğa fırlattı.

Bahçe kapıları kilitliydi, Robert'ın da anahtarı yoktu. Yanda, karpıcının evine açılan bir telefon vardı ama Robert uğraşmadı. Cipi dümdüz kapıya doğru sürdü. Üç dört kez aynı şeyi yaptıktan sonra tahtalar menteşelerinden ayrıldı ve cip bahçeye girdi.

Döne döne giden toprak yolu çalılık kaplamıştı. Hurma ağaçlarının sarkan dalları arabanın çamurluğuna sürünüyordu. Ağaçların altı dökülen çam iğneleriyle doluydu. Açık, güneşli yerlerde ise böğürtlen çalıları rahatlıkla karmakarışık dikenlerin arasına doğru uzan-

mişti. Kara buğday tarlasında çimenler bel yüksekliğine gelmişti. Bir düzine kadar da çarpuk çarpuk ağaç vardı.

Çimenlik bile karmakarışık görünüyordu. Çimenler kesilmişti ama kenarları düzeltilmemişti. Çiçek tarhlarının çoğu yok olmuştu. Sadece gül bahçeleri rengârenk parlıyordu. Tam Anna'ya göre, diye düşündü Robert, gül bahçesi olmadan edemez.

Robert cipi kumsala doğru çevirdi. İnce bir şerit halindeki kumun ötesinde denizle gökyüzü, aynı dümdüz, sakın kış mavisini rengeydiler.

Anthony işte bu yoldan gelmişti. Yavaş yavaş yürüyerek bu çimenleri, bu yumuşak kumları geçmiş, güneşin ve deniz suyunun çürüttüğü iskeleye çıkmıştı.

Tahtalar Robert'ın ağırlığıyla sallandı, martılar tünemiş oldukları yerlerden uçtular.

İşte Anthony bu tahtaların üzerinden yürümüştü.

Robert sığ sulara baktı. Kocaman mavi bir yengeç aceleyle geçti, sonra bir sürü halinde gelen yavru balıklar iskelenin kenarındaki yosunları kemirmeye başladılar.

Anthony de bir zamanlar burada durup bunları seyretmişti. Anthony buradan bir sandala binmiş ve bir daha dönmemişti.

Robert, ayakkabıları neredeyse suya değerek, bacaklarını aşağı sarkıtmış, iskelenin ucuna oturmuştu. Parlak, puslu ufka doğru bakıyordu.

Anthony o yöne gitmişti. Ondan önce bulunduğu en son yer iskelenin üzeri olmuştu. Robert iki eliyle sert tahtalara vurdu. İşte şurası!

Güneş şimdi yükselmiş ve çevreyi ısıtmaya başlamıştı. Robert, ensesinden aşağı doğru akıp yünlü paltosuna karışan teri duyuyordu. Bir an için kendini, karşısında bir ayna varmış gibi açık bir biçimde gördü. Gri saçlı, fazla şişmanlamış, yanaklarında leke halinde sakallar, koyu renk üniforması şeritler ve kurdellâlarla süslü bir adam... Eve dönerken mavi elbiselerini giymişti.

Cüzdanında Anthony'nin bir fotoğrafı vardı. Onu hiç kimseye göstermemiş, kendi de hiç bakmamıştı. Fotoğrafı cüzdandan çıkardı, yavaş yavaş, dikkatle inceledi, sonra kolunu ileri doğru uzatarak suyun içine bıraktı. Bu fotoğraf, akıntı alıp götürene kadar orada yüzecekti. Suyun, bir karayolunun kıvrımlarını andıran; gözle görülmeyen fakat çok belirli olan yolları boyunca götürecekti onu akıntı. Tıpkı Anthony'yi götürdüğü gibi...

Robert ağır ağır ayağa kalktı. «Anthony!» diye seslendi.

Bir an için duyar gibi oldu. Vücudu kasılıp sertleşti. Ama sadece suyun iskeleyle çarparken çıkardığı ses, bir de uzaktan bir karganın bağırışı duyuluyordu.

Birşey *vardı*. Evet. Anthony buradaydı. Suyun üzerini bir sisle örtmek gerek.

Bir an için Robert, henüz doğmamış olan İngiliz çocuğunu gördü. Karanlık rahim sularında yüzüyordu. Sonra Anthony'nin ince, esmer yüzü oldu bu. O da yüzüyordu.

Anthony bulunamamıştı. Hepsinden kaçmıştı. Mezar da onu kalayamamıştı. Özgürce, yüzüyordu o...

Robert sessizce sağ elini kaldırıp kızılderililer gibi selâm verdi.

ROBERT kolaylıkla tekrar savaş öncesi yaşantısına döndü.

O ekim sabahı eve girdiğinde Anna, büyük bir vazanın içine, alev alev kırmızı bir yığın halinde lâleler yerleştirmekle uğraşıyordu. Onu görünce fazla şaşırmadı. «Geleceğini bilmiyordum, Robert.» Ve onu yavaşça yanağından öptü.

Robert evine dönmüştü.

İLK başta hiç birşey değişmemiş gibiydi. Sadece Maurice Lamotta yoktu artık. Bir pazar günü kilisede damar tıkanıklığından ölmüştü. Son krizini tam olarak atlatamamış olan İhtiyar da yanında iki tane hastabakıcı ile dolaşıyordu.

Birkaç hafta geçtikten sonra, Robert herşeyin değişmiş olduğunu anlamaya başladı. İhtiyar'la olan o özel ilişkisi kalmamıştı artık; her yerde Margaret çıkıyordu karşısına. İhtiyar'ın artık iki oğlu vardı...

Robert deliler gibi çalışmaya başladı. Bütün o yıllar boyunca o kadar çok şey unuttum ki, diye düşündü. Neredeyse dört yıl oluyor. İpin ucunu yakalamam gerek.

Bütün çabası vücuduylaydı. Bir süre sonra yorgunluktan tamamen bitkin bir duruma geldi. Her gece onda yatıyor ve anında uykuya dalıyordu. Sabahleyin gözleri, bir kuklaninkiler gibi birdenbire açılıyor ve Robert bütün enerjisiyle günün içine dalıyordu. Başının içinde rakamlar dönüp dolaşıyordu. Bir elektronik beyin gibi vızıltılar çıkarak çalışmaya ya da dönmeye başlayacağından korkuyordu.

«İntihar etmeye mi çalışıyorsun?» dedi Margaret. «Biraz yavaştan al.»

«Kendimi çok iyi hissediyorum.»

Gerçekten de öyleydi. Vücudu, iyi yağlanmış bir makine gibi ra-

hatlıkla, itaatle hareket ediyordu. Robert neredeyse eklemlerinin bir makine gibi ses çıkardığını duyacaktı.

Ancak bir noel ağacı görünce aylardan aralık olduğunu hatırlayabildi.

Aralık! Çocuk artık doğmuş olmalıydı. Düşüncelerini kaynaklarına kadar dikkatle izledi. Fazla bir acı duymuyordu. Kendini, hiç çocuğu olmadığına inanmaya hazır buldu. Birincisini Tanrı almıştı, bunu da Norah.

Aralıktan sonra herşey çok daha kolaylaştı. Artık canlı bir çocuğun hareket edip havayı teneffüs ettiğini, Anthony gibi karanlık rahim sularında yüzmediğini düşününce rahatlıyordu.

GÜNLER ve aylar düzenli bir biçimde birbirini izleyerek geçiyordu. Robert'ın yaşantısı, masasının üzerinde birbirine paralel, kusursuz bir dizi halinde duran kalemler kadar düzenli ve kesindi. Bu işe bayağı meraklıydı. Kalemlerinin sıra halinde, düzenli bir biçimde durmasını istiyordu. Sabahları ilk iş onları denetliyordu. Temizlikçi kadının beziyle sıralarını bozmuşsa düzeltiyordu. Öğle yemeğinden sonra ilk iş ve akşam tam oradan çıkmadan önce yine bakıyor ve düzeltiyordu.

Yemekleri sık sık ihtiyar'la beraber yediği halde hâlâ kendi evinde oturuyordu; karısının o küçücük, kusursuz balayı evinde. (Anna Port Bella'da kalıyordu.) Ev değişmemişti. Aynı eşyalar, aynı dekor. Robert duvarların hiç badana edilip edilmediğini hatırlamıyordu. Herhalde edilmiş olsalar gerek, diye düşündü. Ama eski renklerini koruyorlardı. Sanki on beş yıl ve bir çocuk hiç bir iz bırakmamış gibiydi. Herşey hâlâ parlak bir dergi sayfalarındaki bir ev gibi yepyeni ve içinde yaşanmamış izlenimini veriyordu. Evin boşluğu Robert için bir çeşit avunma gibiydi. Herşeyin sessizce, kusursuzca işlemesine de hayret ediyordu. O kimseyi görmüyordu ama kahvaltı bulaşığı yıkıyor, yatağı yapıyordu. Bazen kendi kendine eğlenmek için kirli çamaşırlarını saklıyordu. Yatağın arkasına bir gömlek tıkıştırıyor, çoraplarını ayakkabılarının ta burnuna itiyor ya da elbiselerini yanlış do-laplara asıyordu. O görünmeyen kimseler her defasında bunları bulup evi tekrar kusursuz düzenine sokuyorlardı.

Bütün o yıl boyunca, (savaştan sonraki ilk yıl,) Robert'ın yaşantısı da evi kadar düzenli oldu. İhtiyar'ın planlarının gözle görünmeyen gücüne dayanarak işler zenginleşiyor, şirketler büyüyordu. Şimdi Anna'nın bile hissesi vardı artık; 'Çam Ağaçları Tesisleri' babasının savaş sırasındaki kazancının (Robert bunun miktarını düşününce tit-

riyordu) hemen hemen hepsi bu işe yatırılmıştı. Anna Collinsville kendini ele almıştı. Bir hastane yaptırıyordu, yakında da ilk ana okulunu açacaktı. Buraya ekonomik bir canlanma getirmeye çalışıyordu. Tanrı bilir daha başka da neler yapmak istiyor, diye düşündü Robert, ama çok pahalıya malolacak bütün bunlar...

Bazen Robert'a para denen şey, üzerine binip ağır ağır günlerin arasından kaydığı, görünmeyen bir takım tekerleklerden ibaretmiş gibi geliyordu. İhtiyar da elindeki bezi sallayınca eşyalarını ortaya çıkartan ya da yok eden bir sihirbaz. Hep ihtiyar. Ailenin bütün gücü, kuvveti, açıkgozlülüğü ondan geliyordu. Robert aslında buna aldırmadığını biliyordu. Hatta o kendisine ait olduğunu sandığı başarıların bile ona ihtiyar tarafından öğretilmiş şeyler olduğundan şüpheleniyordu. Robert'ın sezmemesi için becerikli, akıllı bir biçimde, göze görünmeden tasarlanmış iş planları...

(Bir kere Robert Margaret'a sormuştu: «Bu işleri onsuz becerebileceğimizi sanıyor musun?»)

Margaret, tek parmağıyla yavaşça onun yanağını okşadı. «Evet Robert, ben becereceğim. Ya sen?»)

Robert Margaret'ın partilerine gitmeye başladı. Bunları oldukça da eğlenceli buluyordu ama bir hafta sonra orada kimlerin bulunduğunu hatırlayamıyordu.

Bir telefonla başlamıştı bu iş. Margaret, «Robert, Phil hasta. Bu gece bir erkek gerek bana,» demişti.

«Phil de kim?» diye sordu Robert. «Ve niçin bir erkek gerek?»

«Aman, anlasana canım. Soframda bir erkek eksik olacak da ondan. Bu saatten sonra başka birini de bulamam. *Bu* gecedен söz ediyorum yani.»

«O kadarını anlamıştım.»

«Yemek boyunca uyanık kalamaz mısınız?»

Robert biraz sinirlendiğini hissetti. «Uyanık kalmama değecek bir şey varsa kalırım.»

İhtiyar'ın yemek odasında tanımadığı bir sürü insan görmek, (ihtiyar üst kata çıkmıştı; kalabalıktan hoşlanmıyordu,) kahkaha ve tabak-çanak sesleri duymak, masanın öbür ucunda Margaret'ın, mum ışıkları tarafından üçe bölünmüş yüzünü görmek tuhaf geldi Robert'a. Saat onda uyku bastırdı. Tam o anda Margaret onu kolundan tutup sarstı: «Uyuma.» Robert aptal aptal sırtıttı. «Bak,» dedi Margaret. «Şurada şarkı söylüyorlar. Yanlarına gitsene.» Pişano çalmakta olan gri saçlı bir adamı gösterdi.

«Ne çaldığını anlayamıyorum ki.»

«Clyde sadece bir tane şarkı bilir. Değil mi Clyde'cığım?»

Clyde gözlüklerinin arkasından baktı, başını salladı. «Bizim eski üniversite şarkısı. Tek öğrendiğim şey budur.» Bütün dikkatini toplayarak tuşların üzerine eğildi, sonra başını arkaya atarak söylemeye başladı: «Buldog, buldog, hav, hav, hav...»

Sarı elbiseli zayıf bir kadın Robert'ın koluna girdi. «Çok hoşsun, hadi şarkı söyleyelim.»

Robert kadının onu piyanoya doğru çekip üzerine yaslanmasına engel olmadı. Bir zamanlar, diye düşündü, bir kadın vücudunun temasıyla parmaklarının ucu uyuşur, kasıklarına bir ağırlık girer ve itip yırtıp patlamak için büyük bir arzu duyardım. Oysa şimdi en ufak birşey hissetmiyordu. Sarı elbise çok güzel, kadın çok çekici, kokusu da ağır derin bir kokuydu. Ve bütün bunlar Robert'a hiç birşey ifade etmiyordu.

Yatağa girdiğinde yorgunluktan midesi bulanıyordu. Ertesi gün akşama kadar kendini çok kötü hissetti. Bir daha kesinlikle, diye düşündü, kesinlikle gitmem... Birkaç gün sonra Margaret, «Robert,» dedi. «Bu gece boşum. Mavi Oda Kulübünde de Frankie Laine varmış. Gidip orada yemek yiyelim mi? Canım tek başıma evde oturmak istemiyor.»

Robert sonradan düşündü: Kabul etmesinin nedeni, Margaret'in sesindeki üstü kapalı bir küçümseme tonuydu.

O günden sonra daha kolay oldu. Margaret onu, karmakarışık yüzlerle dolu, biri öbüründen geç biten bir sürü partiye götürüyordu. Her seferinde sabaha karşı, doğuda gün ışımaya başladığı sırada eve dönerlerken Robert uyuyakalır, Margaret'i ihtiyar'ın şoförüyle çene çalmaya bırakırdı.

ROBERT'ın sosyal hayatı başladığı gibi ansızın sona erdi. Bir yıl önce sipariş etmiş olduğu yeni motoru, (yirmi metre boyundaki bir tekne) nihayet geldi. Robert daha önce birçok yelkenli kullanmıştı ama bunlara hep Anthony'yle, kendi yüzünün belirsiz bir yansıması olan o kara saçlı oğluyla beraber binmişti. Robert bir daha hiç bir zaman yelkenliye binmeyecekti. Orada hep Anthony'yi bulacağından korkuyordu.

Bu yeni motor, tik ağacından güvertesiyle, (savaştan sonra yeni yeni çıkmaya başlıyordu bu ağaç) pırıl pırıl kaygan teknesiyle ve konforlu kamarasıyla çok güzeldi. Her gün öğleden sonra Robert arabasıyla Yat Kulübüne gidiyor, beton iskeleden hızlı adımlarla geçerek motoruna biniyordu. Yazın o yumuşak, uzun gurup saatlerinde

tek başına güvertede oturuyor, elinde viskisi, körfezin yavaş yavaş gölgelenip kararmasını seyrediyordu. Etraf tamamen kararınca, 'Manolya Evi' adlı beyaz sütunlu bir lokantada yemeğini yiyor, oradan da eve dönüyordu. Bu lokanta genellikle öğrencilerle dolu oluyordu. Hepsi de kafa kafaya, kıkır kıkır gülüşerek tezgâhın önüne diziliyorlar ve gevezelik ediyorlardı. Gürültüyle çalışan havalandırma cihazına rağmen 'Manolya' hep soğan, kızarmış yağ ve ağır bir parfüm kokusuyla dolu olurdu. Robert iki hamburgerle bir krem-şokola yiyip duvarlardaki kocaman beyaz manolya resimlerini seyreder, çevresindeki gençlerin yaşama telâşlarını duyardı. Burada özellikle sevdiği bir yer, duvarın yanındaki son masaydı. Oradan lokantayı, kapıyı, paranın öndendiği kasayı boydan boya görebiliyordu. Pırıl pırıl yüzlü, saçları uçuşan kızların vücutlarının titreşimlerini hissediyor, erkeklerin ter kokularını duyabiliyordu.

Zeytin ve mersin ağaçlarının ağır kokusuyla yüklü ağır yaz gecelerinde arabasına doğru yürürken Robert bu öğrencilerin ne kadar sağlıklı, ne kadar genç gördüklerini düşünüyordu... Kendisi hiç bir zaman böyle olmamıştı. Hiç genç olmamıştı. Sadece bir zamanlar ufak olduğunu hatırlıyordu. Çok eskiden...

Bir an için kendi çocukluğu geldi gözünün önüne. O zamanlar bile küçük bir ihtiyardı.

Şimdi ise yaşlanmıştı. Bir savaş geçirmiş, kendi oğlunun mezarını görmüştü. Ve kendi erkekliğinin ölüşüne de tanık olmuştu. Arzunun yok olmasıyla yerini sadece büyük bir boşluk, rüzgâr gibi bir hafiflik, bir başdönmesi almıştı.

Görüyorum, düşünüyorum ama gerçekte birşey duymuyorum. Bir yaşantım, bir isim ve bana bakan iyi bir karım var; herkes elimi sırkarken ayağa kalkıyor. Sayılıyor. Paramın çoğaldığını, elimin altında çimen gibi büyüdüğünü görüyorum. İhtiyar bile arada bir başını sallıyor bana. Onun oğluyum, arayıp bulduğu oğlu.

Küçüklüğünde herkes Robert'a çarpar, onu kenara iterdi. «*Tais toil*» Kes sesini. Şimdi olmaz. Oysa şimdi onun yolunda çekiliyorlardı. Gençliğinde istediği şeyi yaşlılığında bulmuştu... Gerçekten de yaşlıydı artık. Çeşitli belirtilerden anlıyordu bunu... Vücudu hâlâ görevini yerine getiriyor, bütün eklemleri ona acı vermeden hareket ediyordu. Ama teni o parlaklığını, esnekliğini yitirmişti. Ne kadar güçlü olursa olsun, kolları, omuzları ne kadar kuvvetli olursa olsun, gençliğin kaygan, şerit gibi kasları yerini orta yaşın ağır, kalınlaşmış kaslarına bırakmıştı. Vücudu bir küfe gibi dört köşe ve ağırdı. O yumuşaklığı, kayganlığı yitip gitmişti. Robert tekrar düzgün, genç bir tene

elini sürmek, onu iki parmağı arasında tutmak, parlak yüzeyini duymak istiyordu zaman zaman. Herhangi bir ten olabilirdi bu... Kadın ya da erkek!

İHTİYAR, Robert'la beraber Anna'nın Port Bella'daki evine sık sık gidebilmek için özel bir uçak satın aldı, bir de pilot tuttu. Perşembe günü öğleden sonra Port Bella'ya gidip, pazartesi akşamı dönüyordu. Bu uzun hafta sonu tatillerine, geçirdiği ikinci krizden sonra başlamıştı. Bu hafif krizden sonra ağzı birazcık çarpık kalmış, bir eli de azıcık felçli gibi olmuştu. Port Bella'da iyi vakit geçiriyordu, çok iyi vakit geçiriyordu. Robert ise, buraya sadece cumartesi-pazar günleri, o da sadece İhtiyar istediği için geliyordu. Her seferinde sıkılıp yerinde duramıyor, pazartesi sabahını zor getiriyordu.

«Neden motoru getirmiyorsun buraya?» dedi Anna. «Burası o gölden daha eğlenceli değil mi?»

«Getireceğim,» dedi Robert. «Hazır olunca.»

«Allah bilir daha motoru çalıştırmamıştır bile.» Margaret babasına bakarak güldü. «Sadece okşayıp seyrediyordur.»

«Güzel bir tekne,» dedi İhtiyar.

«Baba, sen de hep Robert'ın tarafını tutarsın.» Margaret Robert'ın yanağına hafif bir fiske attı, gözlerinin içine bakarak sıırttı. «Benim kesinlikle bir kavalıeye ihtiyacım olduğu zamanlar oluyor. Robert bütün vaktini o motora verecekse yeniden evlenmek zorunda kalacağım.»

«Senin için pek korkunç bir ihtimal olmasa gerek bu,» dedi İhtiyar kuru bir sesle.

«Aman, zavallı küçük kızına hakaret edip durma baba.»

Anna, «Robert,» dedi. «Motora isim koymadın.»

«Sen bul bir isim,» dedi Robert İhtiyar'a.

İhtiyar bir an düşündü ve sonra yine aynı kuru sesle;

«Akbaba,» dedi.

«Bu adı seçmek nereden aklına geldi baba?» dedi Margaret.

Anna sordu: «Ne demek Akbaba?»

«Vahşi, iri bir çeşit kuş,» dedi İhtiyar. «Eskiden kanatlarının arasında altın tozu taşırlarmış.»

«Altın bir kuş,» dedi Anna ağır ağır. «Ne güzel.»

İhtiyar başını salladı. «Hayır, kara bir kuş. Altını kanatlarının arasına öldükten sonra doldururlarmış.»

BİR hafta sonra isim tekneye yazıldı. Margaret bir gün öğleden sonra arabasıyla görmeye geldi. «Güzel olmuş, Robert.»

«Neden bu ismi istedi dersin?»

«Boşver, Robert,» dedi Margaret. «Babamın her hareketinin arkasında bir sürü çapraşık nedenler vardır. Saçma sapan bir motora isim takmasının bile...» Güneş gözlüklerini başının üzerine doğru itti. «Bana iyi tatiller dilesene.»

«Nereye gidiyorsun ki?»

«Söylemedim mi sana? New Orleans yazın yaramıyor bana. O gotik konakta Anna'yla beraber oturmak da pek iç açıcı olmuyor. Üç hafta tatil yapıp Meksiko'ya gidiyorum. Hiç görmedim oraları.»

«Güzel,» dedi Robert, «güzel.»

ROBERT, Margaret'ı özlüyordu. Sabahları büroda ondan haber olup olmadığını soruyor, telefonu hevesle açıyor; Margaret'ın kendisini öğle yemeğine dışarı çıkarmasını istediğini ya da akşamki ziyafette bir erkeğin eksik olduğunu söylemesini bekliyordu. Onun koridorlarda çınlayan tiz kahkahalarını özlüyordu. Motorda geçirdiği akşamlar bile bir başkaydı şimdi. Körfezin sessizliği, halatların gıcırtısı, suyun iskeleyi kemirip emerken çıkardığı ses, ayaklarının altında güvertenin hafif, yumuşak sallantısı... Bütün bunlar onu sadece biraz huzursuz ediyordu. Bir akşam elinde içki kadehiyle uyuyakaldı. Kulübün bekçisi, geceyarısından biraz sonra onu sarsarak uyandırdı. Robert yemeği filân unutup doğru arabasına binerek eve gitti. Yanlış birşey yapmış gibi, belli belirsiz bir huzursuzluk duygusuyla acele ediyordu.

ROBERT 'Akaba'yı körfezden çıkarıp Pontchartrain Gölüne götürmeye karar verdi. Yalnız gidiyor ve kıyı boyunca yöntemli bir biçimde bir aşağı bir yukarı dolaşıyordu.

Artık akşamları geç vakit bir sandviç yemek için lokantaya uğradığında, güneş ve rüzgârın yaktığı yüzünün sağlıklı ve canlı olduğunu, öğrencilerin arasında o kadar yadırganmadığını hissediyordu. Ellerini tezgâha dayadığı ya da şekerliğe doğru uzattığı zaman, yanık ve yer yer halatlar tarafından kesilmiş olduğunu görüyordu. Hatta elbiselerinden hafif bir tuz kokusu geliyor, vücudundan bir tazelik fışkırıyordu. Bütün bunların bir çeşit cilâ olduğunu, güneş yanığının yaşlı bir cildi örttüğünü, tuz kokusunun acı sudan geldiğini biliyordu. Ama yine de bütün bunlar ona güven veriyordu. Biraz daha iyi göründüğünü anlıyordu.

BİR perşembe akşamı geç saatlere kadar motorda kalmıştı. Uzun yaz günlerinin aydınlığı çoktan çekip gitmişti. Motorun mutfağında buz kalıplarını yerleştiriyor, sağa sola damlayan suları siliyordu. Tek nede tek bir ışık yanıyordu.

«Merhaba denizcil» Margaret bağırdı.

Robert güvertede topuklarının tıkırtısını duydu.

«Ayakkabılarını çıkar,» diye seslendi düşünmeden.

«Beni böyle mi karşılıyorsun?» Daire halindeki ışığın kenarından başını uzattı. Saçları her zamankinden daha kıvrıkcık, yüzü incelmış, gözleri irileşmiş görünüyordu.

«Zayıflamışsın,» dedi Robert hemen.

«Aztek'lerin intikamı.»

«Ne?»

«Hiç olmazsa beni gördüğüne memnun olmuş gibi yapabilirsin. Doğru havaalanından buraya geldim. Taksi bavullarımla dışarda bekliyor.»

«Geldiğine memnun oldum,» dedi Robert. «Özledim seni.»

«Sahi mi?»

Margaret çok yakınında duruyordu. Robert gömleğinin arasından vücudunun sıcaklığını hissediyordu.

«Sensiz çok sessiz oluyor burası,» dedi.

«Babamla Anna hayatlarından memnundurlar sanırım.»

«Birşey içer misin?»

Margaret tam önünde, hiç kıpırdamadan, tamamen hareketsiz duruyordu. Gözlerini gözlerine dikmişti. Bu kahverengi gözler daha çok iki iri delik gibiydi. Robert, içki kadehlerine uzanabilmek için kollarından tutup incelikle kenara çekti. Kolları o kadar ince geldi ki eline, parmakları etrafında dolaşıp birbirine değiyordu. Kendi vücudu bir balon gibi, o kadar büyük, o kadar kalındı ki... Margaret onun vücudunun bittiği yerde, millerce ötedeydi. Parlak, kıvrıkcık kara saçları ıslaktı. Herhalde sis vardı bu gece. Robert'in gözünün önüne kıvrır kıvrır kıllar, küçük, kırmızı dudaklar geldi. Çok eskiden bir kere Margaret'ı arabasıyla evine götürdüğü günü hatırladı. İlk kocasını yeni terketmişti. O gece de Margaret ona küçük ve narin görünmüştü.

Margaret, Robert'dan kendini çekerek bir adım arkaya gitti. Arkasını dönüp kabinenin ön tarafına geçti ve yatağın üzerine oturdu. Robert, onun yavaş yavaş soyunmaya başladığını, elbiselerini öbür yatağın üzerine fırlattığını görebiliyordu.

Artık bir kadınla hiç birşey yapamıyorum, diye düşündü. Orada durup onu seyretmeye başladı.

Margaret sutyeninin dışında herşeyini çıkarmış. Şimdi de sutyenini açmaya çalışıyordu. «Geçen sefer buz gibiydi Robert ve her taraf küf kokuyordu.»

«Hatırlayacağını ummazdım.»

Margaret şimdi tamamen çıplaktı, yatağın kenarına oturmuş bekliyordu. Robert da karşısında oturuyordu. «Bak, sana anlatmaya çalışıyorum. Eskisi gibi değilim artık.»

«Öyle mi?»

«Evet.» Margaret'in zayıflamış vücudunda göğüsleri çok büyük görünüyordu. Uçları da yukarı doğru bakıyordu. Bir çift şaşı göz gibi. Robert gülmeye başladı. «Sen çırılçıplaksın, bense kravatlı...» Gülmeye başladı.

Margaret, gülümsemeden, kızmadan, sadece sabırla bekliyordu. Robert'in gülmesi sona erince yarı ayağa kalkarak öne doğru uzandı, elini tuttu ve kendine doğru çekti. Robert, Margaret'in bacakları arasına, yere oturdu. Margaret'in kokusu bir bulut gibi vücudundan çıkıp Robert'ı çevreledi.

Keşke yapabilsem, diye düşündü Robert. Margaret biliyor. Söyledim ona, hem de açıkça. Artık beni rahat bırakması gerekir. Bunu duyduktan sonra...

Ayva çiçeğinin kokusunu andıran güzel, yumuşak bir kokuydu. Yıllar önce, bu açık pembe çiçeklerle dolu kocaman bir dalı nerede koklamıştı?

Robert'in pantolonu sıkmaya başladı; yana doğru dönmüş olmalı. Bir solucan gibi kıvrandı. Margaret onu sımsıkı tutuyordu. Amma da kuvvetli kadın.

O da Robert'in yanına, yere kaydı. Orası hemen hemen tamamiyle karanlıktı. Küçük lâmbadan çıkan solgun ışınlar başlarının üzerinden geçiyordu.

«Hay Allah,» dedi Robert, «sana yapamayacağımı söyledim.» Pantolonu iyice acıtıyordu şimdi. Yeniden kıvrandı: «Yumurtalıklarım sıkıştı.»

Margaret gömleğinin üzerinden onu iyice ısırdı. «Yeter artık, Allah kahretsın!» Margaret tekrar ısırdı. Sonra, onu itmeye çalışan elinden başını kaçırarak kulak memesini dişlerinin arasına aldı.

Margaret ısırmaya devam etti. Robert'in ensesinden aşağı doğru bir acı indi. Sonra bütün vücudunu ansızın bir sıcaklık kapladı. Arkadan bir titreme, bir yanma. Tanıdık duygulardı hepsi. Karanlıkta kör bir şans ya da köklü birşeyler olsa gerekti.

«BİR dahaki sefere,» dedi Margaret, «lütfen pantolonunu çıkar. Fermuarı acıtıyor, kemerin de bir yerimi çürütmüştür mutlaka.»

Robert onu güçlkle duyuyordu.

«Bak,» dedi Margaret. «Dışarda beni bekleyen bir taksi var.»

«Parasını verip göndereyim.» Robert güçlkle konuşuyordu. «Bavullarını benim arabama alırlz.»

Margaret aceleyle giyiniyordu. «Ben de seninle geleyim.»

Uzun iskele boyunca yürürlerken, Robert onun elini tuttu. Arabada eve giderlerken daha da sıkı tuttu.

«Yapabileceğini öğrendiğine sevinmedin mi?»

«Belki de sadece seninle yapabiliyorum.»

Bir gecede iki üç kadınla yatmaktan yorulmadığı zamanlar olmuştu. Öğleden sonra da ayrıca ufak tefek bir numarası olurdu. Tanrım, kadınları ne kadar severdi, eteklerin altında kalçalarının biçimi, aşağıdan bacaklarının çıkışı. Ömründe gördüğü en güzel şeydi bu. Yıllar önce, hâlâ kiliseye götürülecek kadar küçükken görmüş olduğu, beyaz badanalı bir duvarın üzerine büyük, kara harflerle yazılmış şu sözü hatırladı: 'A.' Tanrıdır. Törene her gidişinde bu sözleri okurdu. Hiç kimse de bunları silmek için aceleye gerek görmüyordu. Sonunda Robert, kadınlarla arası çok iyi olan papazın kendisinin bu sözleri oraya yazmış olduğuna karar verdi. Robert 'a' kelimesinin yazılışına da biraz hayret etmişti. Daha uzun, daha etkileyici bir kelime olması gerekiyordu sanki.

Margaret'in parmaklarıyla oynuyor, onları öne arkaya çekiştiriyordu.

«Canımı acıtıyorsun,» dedi Margaret.

«Belki öyle istiyorum.»

«Ben de belki istemiyorum.»

Margaret elini çekmeye çalıştı, Robert bırakmadı. «Dinle,» dedi Robert, «bu gece benimle kalsana, benim evimde.»

«Olmaz,» Margaret ona yavaşça gülümseyerek başını salladı.

Arabanın önündeki ışıkların aydınlığında Robert gözlerinin kenarlarındaki küçük kırışıkları gayet net görüyordu. «Çok isterdim gelmeni.»

«Düşün, komşular ne der.»

«Canı cehenneme komşuların.»

Margaret elini onun elinden kurtarmayı başardı. «Eminim ki kadınların peşinde koşup durduğun bütün o yıllar boyunca o eve hiç kadın götürmemişsindir. Değil mi?»

Robert ağır ağır, «Bunun senin için bir övünç nedeni olması gerekir,» dedi.

«Öyle zaten,» dedi Margaret. «Ama ben saygıdeğer bir dulum ve babamın evine gideceğim.»

Çöplerle dolu suyu ağır ağır akan New Basın Kanalı boyunca sesizce ilerlediler. Sonunda Robert, «Bu geceyi seninle beraber geçireceğim,» dedi. «O büyük ambarda yatarız. Kimse farkına bile varmaz. Zaten İhtiyar Port Bella'da. Bu gece perşembe, unutma.»

Margaret burnunu kırıştırdı. Robert karanlıkta bile bu hareketi görebiliyordu. «Nedir bu geceyi beraber geçirme hikâyesi? Saçmalama sana sen...»

Yanlış hareket ettim, diye düşündü Robert. Bir kadına hafifçe yaklaşmak gerek; bir dokunup bırakacaksın. Kenara atacaksın. Üzerlerine vardığın zaman kadınlar hemen sonucunu düşünmeye başlarlar. Birşeye zorladığın zaman, altında daha derin nedenler ararlar. Onlara sihirli değnekle hafifçe dokunmak gerek sadece. Bu kadar basit bu iş.

Sabahleyin Robert daha tam uyanmamıştı. Kapalı perdelerin arasından sızan bir damla ışıktan saatin kaç olduğunu anladı. Margaret'a telefon etti.

«Ne var?» Robert tabak çanak sesi duydu, kahvaltı ediyor olmalıydı.

Bir hata daha, diye düşündü Robert. Ne oluyor bana? «Senin iyi olup olmadığını sormak için ettim.»

«İyiym tabii.»

«Şimdi öğrendim.»

Margaret gürlüyle ağızındakini yuttu. «Meksiko'da kaldığım sürece bir fincan doğru dürüst kahve içmedim. Berbat bir yer. Bana bak Robert. Benim bildiğim ertesi sabah telefon edip 'Ne güzeldi değil mi?', ya da 'Bir daha ne zaman görüşeceğiz?' gibi sözler eden kadındır.»

Robert öfkeyle kızardığını ve kırıldığını duydu. «Genellikle öyledir,» dedi. «Ama ben bir daha ne zaman görüşeceğimizi biliyorum.»

Margaret tekrar güldü. «Yok arkadaş, bugün büroda görüşemeyeceğiz. Ben Port Bella'ya gidiyorum.»

«Ne var orada?»

«Kızkardeşim,» dedi Margaret ve telefonu kapattı.

O sabah bütün işler ters gitti. Robert bir türlü yataktan çıkamıyordu. Ancak biraz sonra Anna'nın o görünmeyen hizmetçilerinin geleceğini düşününce giyindi.

Geç kalmıştı ama doğru büroya gitmeyecekti. Sabah trafiğinin

arasından sabırsızlıkla yılan gibi geçerek Yat Kulübüne gitti. Sabahın geç saatlerinin o beyaz güneşinin altında aceleyle iskeleyi geçti. (Bu iskelenin üzerinde aysız bir gecede, -dün gece- Margaret'la beraber yürümüştü. Onun elinin sıcaklığını, teninin yumuşaklığını, parmaklarının arasındaki kemikleri duyar gibi oldu tekrar.) Kabin kapısını açarak içeri girdi. Orada onun kokusunu duyabiliyordu; durgun, ağır hava bu kokuyla doluydu. Masanın üzerinde onun bardağı vardı. Robert bunu eline aldı, üzerinde bir dudak boyası izi gördü ve bardağı yanağına, sonra da kendi dudaklarına sürdü. Bardağı yıkamadan dikkatle yerine koydu. Gidip, örtülerde hâlâ Margaret'ın vücudunun izleri duran yatağa baktı. Bu yatağı dokunmadan, oldukça uzun bir süre seyretti. Sonra kendine bir içki hazırladı, karşıdaki yatağa oturdu ve yavaş yavaş içmeye başladı. İkinci bir içki hazırladı, yine aynı noktada oturup içti. Bitirince bardağı yıkayarak kaldırdı.

Arabayla, bezginlikle defalarca gördüğü yolları seyrederek kente girerken, kapının üzerine doğru yıkılıyordu. Elini yanağına sürdü, çenesinin yanında sert bir yer vardı. Çok acele traş olmuştu. Eh, doğrusu büroya böyle giremezdi. Yüzünde kalan bu sakalları elleyip duruyordu. Traş olmak için berberin koltuğuna oturduğunda yüzündeki bu sakalların on santim uzunluğunda olduğuna yemin edebilecek hale gelmişti.

Büroya öğlene doğru geldi. Sekreteri başını kaldırıp baktı, durakladı, birşey söylemedi.

«Uyuyakalmışım,» dedi.

«Evet efendim.»

Üzerinde hâlâ berberin kolonyasının kokusu vardı. Bu kokudan nefret ediyordu. Cenaze kaldırıcılarının kokusuna benziyor, diye düşündü. Pis, tatlı bir koku. Aniden yüksek sesle güldü.

Sekreteri bu kez başını bile kaldırmadı. Bilinçli bir dikkatle masasının üzerindeki kâğıtları düzeltmeye devam etti.

Robert, hiç düşünmeden her zamanki gibi İhtiyar'ın imparatorluğuna karşı hayretle karışık bir hayranlık duyarak, mektupları imzalamaya başladı.

Esplanade Anonim Şirketi çok karışık, holding tipi bir şirketti. Robert içini çekti. En tuhaf şeyler burdaydı. Örneğin Şikago'daki eczaneler serisi, Atlanta'daki oyuncakçı. New Jersey ve Virginia'da elma bahçeleri, Mississippi'de birkaç bin dönümlük pamuk tarlası, ülkenin değişik yerlerine gizlice yerleştirilmiş üç küçük banka, St. Louis'deki o büyük mücevher dükkânının yarısı. Birçok çeşitli anonim şirkette de hissesi vardı. Küçük bir gazete, kiraladığı ya da sahip olduğu petrol

yatakları, yepyeni bir televizyon yapma izni, Long Island'da blok apartmanlar... İhtiyar kusursuz bir dikkatle birbiriyle rekabet eden, tümüyle de dış dünyayla rekabet eden bütün bu şirketleri izliyordu.

Boğulacak gibi oluyorum, diye düşündü Robert.

Sekreteri ona hayretle bakıyordu. «Savaş yorgunluğu,» dedi, Robert.

Bu kadın herhalde hayatta tanıdığı, hiç bir çekiciliği olmayan tek kadındı. Sivri yüzü ve küçücük vücuduyla Almanya'da gördüğü, toplama kamplarının sakinlerine benziyordu. Acaba yemek yemek zahmetinde bulunuyor mu, diye düşündü Robert. Kusursuzdu, şahaneydi, bir hiçten ibaretti bu kadın. 'Bayan Jones.' Sıfatından anlaşıldığına göre kadın. Soyadından anlaşıldığına göre de insan. Bu eski özel isim çok uyuyordu ona. Bir gölge için ideal bir isim. Yürüyen, çalışan, zeki bir gölge. Konuşuyor, daktilo yazıyor, telefonlara cevap veriyor ve kilometrelerce kâğıdı düzene koyuyor. Sen bir harikasın Bayan Jones. Çocukların çizdiği kadın resimlerine benziyorsun; yassı ve renksiz.

«Bayan Jones,» dedi Robert. «Sen şahane bir sekretersin.»

«Teşekkür ederim efendim.»

Sesinde bir memnuniyet ifadesi bile yoktu.

İhtiyar bütün bu işlerle tek tek nasıl başa çıkıyordu? Ya kendisi nasıl becerecekti bütün bunları?

Böyle zamanlarda Robert işinden düpedüz korkuyordu. İhtiyar'ı nasıl izleyebilirdi? O işin ayrı ayrı bölümlerini bile güç hatırlıyordu. Ama Margaret vardı, Margaret ona yardım ederdi.

Robert, elinin arkasındaki deriyi ısırarak, düşünceli düşünceli kirli pencerelerden dışarı bakıyordu. Birden aklına geldi: Anthony, oğlum. Kaybolan oğlum!

Otobüs durağında, manastırdan çıkan bir gurup kız öğrenci kümelenmişti. Bugün bir aziz günüydü. Okul yarım gün tatil olduğu için kızlar öğlen vakti evlerine gidiyorlardı. Plili lâcivert etekleri sabırsızlıkla ileri geri dalgalanıyordu... Anthony şimdi lisede olacaktı. Bu kızlarla geziyor olacaktı. Ağızlarının içine nefes alacak, o güzel, parlak tenlerini kendi etrafına sarmak isteyecek, gizli, karanlık ıslaklıklarını, sımsıkı bakire dehlizlerini zorlayacaktı...

Robert'ın kasıkları ağrımaya başlamıştı. Sert kalçalar, sımsıkı bacaklar. Neler kaçırdın Anthony, ikimiz de neler kaçırdık...

Arkasından Bayan Jones, «Snyder'la olan toplantıyı unutmadınız değil mi?» diye sordu.

«Hayır.»

«Dosya masanızın üzerinde.»

«Aslan Bayan Jones.» Robert sayfaları gereğinden hızlı çevirdi, kâğıtlar masanın altına uçtu.

Bayan Jones hemen, sessizce kaldırdı bunları. «Burada Eastdown gurubuyla ilgili bazı bilgiler de var. Bir de, aklıma gelmişken söyleyeyim, eski Morgenthau broşürünün başlığı doğruymuş.»

«Teşekkür ederim,» dedi Robert.

Margenthau broşürü de neydi? Onunla ilgili birtek şey hatırlamıyordu Robert. Bir zamanlar biliyordu ama unutmuştu.

Pencereye dönüp iki yanında ağaçlar dizili, tozlu yola bakmaya devam etti. Kızlar, o yürüyen, güzel, küçük yaratıklar gitmişti.

Omzunun üzerinden baktı. Bayan Jones hâlâ oradaydı, hâlâ bekliyordu.

«Bayan Jones,» dedi. «Gereken kimselere telefon edip bugün kendilerini göremeyeceğimi söyler misin? Eğer başka bir güne ertelemek isterlerse -eğer isterlerse ama- Bayan Margaret'ın da ya Bay Oliver'ın kentte olduğu bir günü seçmelerini tavsiye ederim. Benim olduğum günü değil.»

Robert o anda ve orada, yıllar önce binbir güçlükle girmiş olduğu bu dünyadan çekiliyordu.

«Bayan Jones,» dedi. «Ben çıkıyorum.»

Robert zafer kazanmış gibi düşündü. Sonunda Bayan Jones'un yüzünde bir ifade belirtmeyi başarmıştı: Şaşkınlık ve korku.

Robert vücudunun terlemeye başladığını hissederek hızlı hızlı yürüyordu. Esplanade'den çıkıp hemen hemen nehre kadar, oradan da Royal Bulvarı boyunca yürüdü. Bu caddeler birazcık daha serindi. Dar sokaklar daha rüzgârlıydı. Açık pencerelerinin önüne öğrencilerin doluştuğu tramvaylar geçiyordu yanından. Büyük bir tatil olmalı bugün, diye düşündü. Okullar erkenden tatil olmuştu. Dikkatsizce tuttukları kitaplar ellerinde üç kız, gülerek Robert'ın önünden geçtiler. Parlak, kıvrıkcık saçları parlıyor, kalın kalçaları birbirine uyarak hareket ediyordu. Sanki bir çeşit dansı öğrenmeye çalışıyorlardı. Robert elbiselerin altındaki bu vücutlara bakmakta olduğunu farkettiler. Gözleri kalçaların kıvrımları boyunca, o düzgün, gergin ciltlerin oluşturduğu yuvarlaklıklar boyunca gidip geliyordu... Bu kızlar Anthony için fazla büyük olurlardı. On sekiz civarındaydılar. Anthony'nin bu kadar büyük kızlarla dolaşmasına kesinlikle izin vermezdi...

Robert yürümeye devam etti, kızlar kıkırdarak omuzlarının üzerinden baktılar ve öbür yola saptılar. Birkaç blok sonra Robert bir

postanenin önünden geçerken gözüne telefon ilişti. Evet, diye düşündü, işte istediğim bu. Connie'ye telefon etmem gerek...

Connie yıllar önce orospuluk yapmış, sonra da bir randevu evi işletmişti. Daha sonra, savaş sonrası sofuluğunun baskısını duyarak bu işten vazgeçmiş ve başarılı bir lokanta işletmeye başlamıştı. Gizli olarak pahalı kızlar buluyor; bu işi de oradan idare ediyordu. İhtiyar onun ilk evine ve daha sonra da lokantaya yardım etmiş, kazancın ancak küçük bir yüzdesini almıştı. Her ikisi için de eski, hoş, kazançlı bir dostluk olmuştu bu. Şimdi de, diye düşündü Robert, biraz daha iş yapalım.

«Ah, Bay Robert,» dedi kadın. «Tekrar sesinizi duymak ne kadar hoş. Gelip bir içkimi içer misiniz? Rahat rahat iş konuşabiliriz.»

Robert güldü. Telefonda ne kadar da dikkatli konuşuyordu. Postanenin penceresinin önünden bir gurup kız daha geçti. Bunlar daha küçüktü, on beş civarında. Uygundu... «Connie, oraya gelemem. Seninle sadece ahırların için konuşmak istedim.» Connie'nin gerçekten içinde birkaç hayvanı olan bir ahır vardı. O denli dikkatliydi.

«Bay Robert, hayvanlarımın hepsi gerçekten iyi cinstir, hepsi de,» dedi.

«Ben genç, hiç kullanılmamış bir yavru arıyorum. Var mı?»

«Yok,» bir an durakladı. «Elimde tek bir tay bile yok.»

«Eski bir dosta bir iyilik yaparsınız herhalde... Bulamaz mısınız bana bir tane?»

«Tabii bulabilirim.»

«Bugün.»

«Yok, bugün...»

«İstediyiniz fiyatı vereceğim. Aldatmaca yok, farkını anlarım. Ben beşten sonra evde olacağım, oraya beklerim.»

İnsanın acelesi olduğu zamanlar için yeteri kadar iyiydi bu. Bundan sonra ise Robert kendisi bulacaktı... O genç tenin tadını dilinde duyuyordu bile. Bu gece Anthony'nin odasını kullanacaktı.

MARGARET 1955-1965

DE R T, diye düşündü Margaret, kimin aklına gelirdi Robert'ın böylesine dert olacağı?

Artık işle ilgisi yok gibiydi. Bütün işini baştan savma, dikkatsiz ve aptalca yapıyordu. Snyder'la buluşmayı reddettiği günden beri doğru bir iş yapmadı, diye düşündü Margaret. Çok aptalca bir davranıştı bu... Ama onu izleyen davranışı daha da akıllıca değildi.

Ertesi sabah, -cumartesiydi- Robert erkenden Port Bella'ya geldi. Bir gece önce o kadar çok içmişti ki, üstünden alkol kokusu fışkırıyordu. Margaret'in oğlu Joshua'yla tenis oynamak için diretti. Margaret kortların oraya gitmemiştir ama pencereden dışarı baktığında uşağın, Robert'ı baygın bir şekilde omzuna atmış, nefes nefese yokuş yukarı taşımaya çalıştığını ve sonra da balkonda yere yatırdığını gördü.

Onunla ilişki kurmakla aptallık ettim, diye düşündü Margaret. Neden hep erkekler konusunda aptalca davranıyorum?

Anna, «Joshua'yla çılgınlar gibi oynadı, sonra yere yığıldı,» dedi. «Onu kendine getirmeyi bilirim ben,» dedi Margaret. «Bak, seyrete.»

Bahçe hortumunu eline alıp, suyu sonuna kadar açarak Robert'ın, terden ıslanmış elbiselerinin üzerine tuttu.

«Yapma,» dedi Anna. Hortumu yakalamaya çalıştı, «Yapma.»

Margaret ondan bir sıçrayışta uzaklaştı, hortumun ucunu kardeşinin yüzüne çevirdi. Anna, yüzündeki suları silmeye çalışırken, tekrar Robert'a döndü.

Basınçlı su, Robert'in ağzına doluyordu. Boğulacak gibi oldu, yükükoyun dönüp omuzlarını kısarak, dertop oldu.

Margaret hafifçe Robert'in üzerinden atladı ve o arada hortumu indirip tam boynuna tuttu.

«Margaret, aklını kaçırmışsın sen,» dedi Anna sessizce.

Robert tekrar kımıldadı; bacaklarını altına doğru alıp kollarını vücudunun çevresine doladı. Bu haliyle tıpkı bir kaplumbağaya benziyordu. Margaret hortumu sallayarak Robert'in sırtına gelişigüzel şekiller çizmeye koyuldu. «Şunun haline bak!» Margaret kıkır kıkır gülyüyordu. «Kulağına su kaçacak şimdi. Bak nasıl sıçrayacak.»

Sonra, bu gülmesinin arasında, Margaret'in yüreğinde birşeyler kımıldandı; beklenmedik şeyler... Bir uğultu, arkasından bir heyecan duydu. Hoşuna gitmeyen ve ne yazık ki iyi tanıdığı duygulardı bunlar. Acıma ve bu acımanın içine gizlenmiş sevgi!

Bir hata bu, diye düşündü Margaret, tekrar tekrar yıllar geçtikçe. Gerçek bir hata... Yolda durup Robert'in motoruna uğramak fikri neden o kadar çekici görünmüştü ona o zaman? Neden bu işe girişmişti başlangıçta? Robert onun için dertten başka birşey olamazdı. Davranışları aptalca ve saçma sapandı, olumsuz bir insandı Robert. Yaptığı tek olumlu şey, Joshua ile iyi geçinmekti. Daha doğrusu o derece iyi geçiniyorlardı ki, Margaret öfkeyle, ikisinin bir çok ortak yanları olmalı, diye düşünüyordu.

Joshua: «Para, hep para. Burada kimse başka birşeyden söz etmiyor,» dedi.

Margaret uzun boylu, zayıf oğluna baktı. «Babana benzemekle kalsan neyse, bazen de tıpkı onun gibi konuşuyorsun. O da böyle derdi hep: 'Para, hep para, başka konu yok.'»

Robert yavaş bir sesle, «Gerçekten de bu işle ilgisi olmayan biri için sıkıcı bir konu bu,» dedi.

«İyi ya, benim de ilgim yok işte.»

Robert aynı tonla konuşmasını sürdürdü: «Son zamanlarda hep yakınma duyuyoruz senden. Ne yapmak istiyorsun yani?»

Çocuk durakladı. Margaret kıkır kıkır güldü. «Kendi de bilmiyor ki.»

«Bir dakika dur,» dedi Robert, «düşünsün çocuk.»

Joshua Robert'a teşekkür dolu bir yüzle baktı. Babası gibi, diye düşündü Margaret. Tıpkı babasının seviştikten sonra baktığı gibi bakıyor, aynı yumuşak ve sıcak gözlerle. Aptal Georges Légier. Ben ondan da aptalım. O güzelim evliliği berbat ettiğim için. Yapmamalıydım bunu... Ama şimdi oturup da pişmanlık duymanın bir anlamı

yoktu. Bitmişti bu iş. Margaret içinde hâlâ pişmanlık duyguları duyuyorsa, bu da ondan başka kimsenin suçu değildi.

Joshua annesi orada yokmuş gibi doğrudan doğruya Robert'la konuşuyordu: «Ne yapmak istediğimi biliyorum ben.»

«Söyle bakalım.»

«Şey, bir kere Anna teyzemin yanında oturmak istiyorum.»

Margaret'in kaşları ansızın yukarı kalktı, fakat Robert bütün dikkatini Joshua'ya vermişti.

«Okulumu orada da bitirebilirim.»

Robert başını salladı. «Eminim ki Anna çok memnun olur buna, Josh.»

«Teşekkür ederim,» dedi Joshua alçak sesle. «Anna teyzemi yaptığı işlerden dolayı çok beğeniyorum. Yöntemleri de insanda saygı uyandırıyor...»

«Yani onun Dr. Schweitzer'e karşı olan ilgisinden mi söz ediyorsun?»

«Evet,» diye karşılık verdi Joshua saygılı bir tavırla. «Bana onun bazı kitaplarını verdi.»

Benim öz oğlumu kendi düşüncelerine inandırmış, diye düşündü Margaret.

«Eh,» dedi Robert, yarı Joshua'ya yarı Margaret'a. «Denememesi için bir neden göremiyorum, değil mi?»

«Bana göre hava hoş,» dedi Margaret.

Joshua ona müteşekkîr bir yüzle baktı. Tanrım, diye düşündü Margaret, bu çocuğu en mutlu yapan şey benden uzaklaşmak.

«Anne,» dedi Joshua ansızın, «senin yaşantını uygun görmediğimi sanmanı istemem...»

«Sahi mi söylüyorsun?» Margaret'in oğluna ve Robert'a karşı olan bütün öfkesi sesinden belli oluyordu. «Senin uygun görüp görmemen vız gelir bana.»

«Anlamıyorsun.» Joshua gözlerini Robert'a doğru çevirdi. «Hiç anlamıyorsun.»

Anlıyorum, dedi Margaret kendi kendine. Oğlumun bana hiç bir zaman yardımcı olmayacağını çok iyi anlıyorum. Robert gibi o da her zaman bir yük olacak bana... Hayatın sinir bozucu, varlığını her an duyuran sevimsiz bir gerçeği bu.

MARGARET işleriyle uğraşıyordu. Robert'ı düşünmeye vakti yoktu. Onun, kadınlara olan ilgisinin belirli bir biçimde artmakta oldu-

ğunu farkediyordu. (Anna birşey görmüyor gibiydi.) Ama Margaret'in kendi aşkları vardı, Robert'inkilerle uğraşacak hali yoktu.

Bir sabah erkenden Robert telefon edince Margaret gerçekten şaşırıldı.

«Merhaba,» dedi ihtiyatlı bir sesle, «neredesin sen?»

Mahçup olmuş, tiz bir kahkaha duyuldu. «Rampart Caddesinde bir genel telefodayım.»

«Allah Allah, ne işin var orada senin?»

«Seni bu gece görmek istiyorum.»

«Kadınsız mı kaldın yine?»

«Sıra sende.»

Margaret telefonu kendisinden biraz uzaklaştırıp baktı. Dert. Hep dert. Tatlı baş belâsı...

«Bu gece işim vardı Robert.»

«Randevunu iptal et.»

«Bunu yapmaya hiç de niyetim yok doğrusu.» Margaret trafiğin uğultusunu duyabiliyordu telefondan. Hiç olmazsa genel bir telefondan aramakta olduğu doğruymuş, diye düşündü.

«İptal et diyorum sana.»

Margaret telefonu kapadı.

Bir dakika sonra Robert tekrar aradı. «Hayır,» dedi Margaret. Ve tekrar kapadı telefonu.

Bir dakika sonra telefon yine çalıyordu. Bu kez Margaret başını yastığın altına soktu ve cevap vermedi.

Margaret'in kahvaltı tepsisinin üzerinde bir not vardı: «Bay Robert telefon etti. Sizi bu gece, önceden planladığı gibi gelip alacağını söyledi.»

Margaret kâğıdı buruşturup yere attı.

O gün öğleden sonra Margaret, her salı yaptığı gibi golf oynadı ve eve geç geldi. Banyo yapıp üstünü değiştirerek ağır ağır ve özenle giyindi. Saatine baktı. Ne tuhaf. Edward Briscoe yedide geleceğini söylerse, gerçekten de tam yedide gelirdi. Belki de Ellen'e bir haber bırakmıştı. Margaret zili çaldı, fakat Ellen karşılık vermedi. Nereye gitmişti; bu gece evde olması gerekiyordu.

Yatak odasının ışığı, açık kapıdan dışarı uzanarak holdeki halının üzerinde yansıyor. Ama hol her zamankinin tersine karanlık görünüyordu. Margaret aceleyle aşağı indi. Sadece gece lâmbaları yanıyordu. Ev tıpkı, sabahın üçündeki görüntüsüne bürünmüştü. Margaret emin olmak için tekrar saatini kontrol etti. Yediyi çeyrek geçiyordu. Mutfağa ve kilere baktı. Boştu. Bu gece, Margaret'in kendi hizmet-

çisi dışında bütün uşaklar izinliydi. «Ellen!...» Tanrı bilir nereye gitti. Döndüğünde canına okuyacağım onun. Evin hanımı evden çıkana kadar, arandığı anda bulunabilmesi gerekir... Margaret kilerin ışığını yakarak telefona uzandı. Fakat Briscoe'nun numarası aklında yoktu. Rehberde de yazılı değildi; Margaret çalışma odasındaki telefonun yanındaki adres defterine yazmıştı numarayı...

Tekrar aceleyle holden geçti. Bir yandan da bağıırıyordu, «Hangi cehenneme yok oldu herkes?»

Çalışma odasına girdi, öfkeyle oradaki ışıkları da yaktı. Akşamın bu saatinde hepsi birden nereye defolmuştu? Ellen'in başının altından mı çıkıyordu bütün bunlar? Ellen'in zilini iki kez, parmağıyla hızla basarak çaldı, belki duyardı artık. Briscoe'nun telefon numarasını buldu ve çevirmeye başladı.

«Vazgeç bu işten,» dedi Robert.

Margaret'in tam arkasında, ona nerdeyse dokunacak kadar yakın duruyordu.

Margaret ilk iki numarayı çevirmiş, ahize elinde kalakaldı. Hatta ses yoktu. «Sen nereden çıktın Tanrı aşkına?»

«Şuradaki koltukta oturuyordum. Tam önümden geçtin.»

«Buraya bak Robert, meşgulüm.»

Robert omuzlarını silkti. «Telefonu bırak elinden.»

«Şu anda telefon ediyorum.» Margaret üçüncü numarayı çevirdi, Robert elini telefonun üzerine basarak hattı kapattı. «Robert, yapma.»

Telefonu Margaret'in sımsıkı parmaklarının arasından çekip, zorla elinden aldı. «Bu işten vazgeçmeni söyledim sana.»

«Randevum var.»

«Randevunu iptal ettim ben.»

«Kiminle olduğunu bilmiyordun ki...»

Robert masanın üzerini gösterdi. «Bak, randevu defterin orada. Telefon numarasını da adres defterinden aldım.»

Margaret, öfkeden başının karıncalanmaya başladığını duydu. Senin titremesine engel olmaya çalıştı ama tam başaramadı bunu. «Ne dedin ona?»

«Tatlı tatlı konuştuk. Bir aile sorunu çıktığını ve senin de bulunmanın gerekli olduğunu söyledim.»

Margaret ellerini masanın üzerine dayadı ve ağırlığını kollarına vererek öne eğildi. Bir yandan da masanın cilâlı, deri yüzeyi üzerine dikkatle dizilmiş kristal bibloları bakıyordu. Ne saçma birşey kristal. Ne diye oraya koymuşlar onları? «Ne zamandan beri karanlıkta oturuyorsun?»

«Eh, epey oldu.» Robert bir elini Margaret'in sol omzuna koydu. Margaret bunu itmek istercesine vücudunu kastı. Robert elini tekrar çekti. «Tam giyinmeye başladığın sırada geldim. Daha doğrusu Ellen öyle söyledi.»

«Ellen.» Margaret kristal biblolarıdan birine elini sürdü. Lekesiz kristalin üzerinde parmak izleri belirdi. «Ellen'a ne oldu?»

«Bu akşam izinli olduğumu söyledim. Beklenmedik bir iş çıktığını anlattım.»

Margaret hâlâ bibloyu tutuyordu. Birşeyler kırmak, bir yerleri yumruklamak, avaz avaz bağırarak istiyordu. Düşüncelerinin, her zaman ki gibi doğru dürüst bir düzende çalışmasını istiyordu.

«Ellen çok memnun oldu. Randevusu varmış.»

Margaret elinin anî bir hareketiyle bütün kristal parçalarını halının üzerine süpürdü. Aslında böyle birşey yapmayı düşünmemişti. Düşünceleri gibi, elleri de gerektiği biçimde hareket etmiyordu. Geriye ne kalıyordu zaten?

«Çekil önümden.» Robert'ı kenara itip kristal bibloları toplama-ya başladı. Üç tane bulmuştu, oysa dört olmalıydı. Dört ayak üstünde masanın altına girdi, çorabının çektiğini hissetti. Doğruldu, dönüp çorabına baktı ve bir santim eninde bir kaçık gördü. Bir bu eksikti.

Bibloları yerlerine yerleştirdi: üzerlerinde çatlak filân yoktu. Şimdi biraz daha sakın buluyordu kendini. Robert bir metre ötede, kollarını kavuşturmuş, onu seyrediyordu.

«Çok akıllısın,» dedi Margaret. «Bir çift bilmemnen var diye dünyayı yönettiğini sanıyorsun. Ama bana sorarsan o bilmemnelerini alıp kışına sokabilirsin.»

«Bağırma,» dedi Robert.

«Babam Anna'ya bir koca satın almaya karar verdiği için, bu gün buradasın sen. Ne diye seni seçtiğini zaten hiç bir zaman anlayamamıştım ya, boktan bir iş yapmış. Yanından geçen her kadının arkasından koşmayı bilirsin sadece. Eminim ki, Anna bu işe hiç karışmamış olmayı istiyordur.»

«Kapa çeneni ve kanepenin üzerine yat,» dedi Robert.

«Canın cehenneme senin.»

Margaret bu denli ağır birinin böylesine çevik davranabileceğini sanmamıştı. Margaret'ı iki kolundan tuttu ve döndürerek kanepeye götürdü. «Serseri, aptall»

Robert, bir elini göğsünün ortasına yerleştirerek Margaret'ı sımsıkı tuttu. Margaret bu eli oradan çekmeye çalıştı ama o sıkılmış

yumruğu yerinden bile oynatamadı. Göğsündeki bu baskı Margaret'in nefes almasını güçleştiriyordu. «Yeter, yapma.»

Robert onu bir eliyle tutmaya devam ederek, ağır ağır pantolonunu çıkardı. «Briscoe'ya söylediğim gibi, aile işlerinin bekletilmeye tahammülü yoktur.»

Robert'ın yüzü, her zamankinden çok daha koyu renk görünüyordu. Dudaklarının çevresindeki deri adeta maviydi. Margaret anı bir korkuyla vücudunun güçsüz kaldığını ve başının döndüğünü hissetti. «Nefes alamıyorum,» dedi.

Robert elini kaldırdı, Margaret'in vücudundan çıkan bir acı bu eli izledi. Göğüslerinin her tarafı acıyor, uçları sızlıyor, derisi ağrıyordu. Üzerlerindeki basınç şimdi kalkmış olduğu halde, aldığı her nefes özel bir çaba gerektiriyor ve bunu bir yanma izliyordu.

Robert sessiz, kendinden emin bir tavırla gülüyordu. «İslanmış-sın,» dedi dişlerinin arasından, «basbayağı sırlıslıklamsın.»

MARGARET sabahleyin uyandığında boş çarşaplardan başka birşey yoktu. Robert, sessizce gitmişti. Margaret'in bütün vücudu, özellikle kalçası acıyordu. Yukarı çıkarken ayağı takılıp düşmüş ama onu Robert da parmaklığa doğru itmiş olabilirdi. Derisi üzerinde yayılan mavi izi elledi. Eskiden bu tür çürüklerin üzerine sülük koyarlarmış.

Yataktan çıktı ve sendeleyerek kendini sıcak suyla dolu banyoya attı. Suya iki çeşit banyo köpüğü boşalttı. Sonra bunların ağır kokularının birbirini yokedip sadece hafif bir klor kokusu bıraktığını farketti. Dudağına dokundu. Şişmişti. Eh, diye düşündü kendi kendine, dişlerim hâlâ yerinde olduğu için şükretmem gerek herhalde. Bu yaşta yapılacak iş mi bu? Robert'ın omzunda açıkça görülebilen bir sıra diş izi olmalıydı... Margaret gülümsedi. Şişmiş dudakları yanıp sızlayınca bütün vücudu ürperdi.

Su serinleyince yatak odasına döndü. Kan lekelerini kapatmak için yatak örtülerini çekti. Sonra iki aspirin alarak saate baktı. Dokuza geliyordu. İşe gitme zamanı gelmişti. Aceleyle giyindi. Ciddî ve sade, bej keten bir tayyör giydi. Makyajını özenerek yaptı. Sıcak banyo saçını daha da kıvrıcık yapmıştı; saçını fırçalayıp sprey sıkı, sonra tekrar fırçaladı.

Robert'ın odasına uğradı, sekreterini başıyla selâmladı: «İçerde mi?»

«Yok efendim.» Genç, güzel bir kızdı sekreter. Margaret, acaba bu da Robert'ın oyuncaklarından biri mi, diye düşünürken yakaladı

kendini. «Biraz önce telefon edip bu gün büroya gelmeyeceğini söyledi.»

«Mersi canım.» Margaret cana yakın bir tavırla elini salladı. «Ardığımı söylersin.»

Saat beşte, eve dönerken, bir çiçekçi dükkânının önünde durdu. Bütün menekşeleri satın aldı. Beyaz dantellerle bağlanmış yarım düzine kadar mor demeti Robert'a yolladı. Eğri büğrü el yazısıyla karta, «*Nazenin dostuma. Bugün özledim seni işte,*» yazdı.

İŞTE yaşlılık bu, diye düşündü Margaret. Yıllar geçtikçe. Duygularla, canlılıkta yavaş yavaş görülen eksilme... Bir yandan da insan daha az şey bekliyor kendinden. (Bir ömür boyu haykırmadan sonra, diye düşündü Margaret, sessizlik iyiye alâmet değil.) Erkeklerle olan ilgisi gitgide azalıyordu. Onları, söndürülmesi gereken bir arzudan değil, daha çok alışkanlıktan alıyordu yatağına. İki vücudun bir araya gelmesi ona hâlâ zevk veriyordu ama artık bu birleşmede özel bir değer aramıyordu. Artık terli omuzlar üzerinde gerilmiş herhangi bir gömlek, onu istekten yerinde duramaz hale getirmiyordu. Artık her erkek bacağı, her erkek çenesi ona dayanılmaz bir biçimde güzel görünmüyordu. O çekici kabarıklığı görebilmek için pantolonlara bakmıyordu artık. Ama, tuhaftır, her zamankinden daha çok zevk duyuyordu şimdi. Özenle, edindiği deneylere dayanarak, büyük bir arzu duymadan, orgazmlarını ayarlıyor, bunların uzun süreli, dalga dalga, ve çarpıcı olmasını sağlıyordu. Gerçek bir ilginin yokluğu, beraberinde bir çeşit ustalık getiriyordu. Her yeni erkek vücudunu dikkatle, tarafsızca inceliyor, bunu diğerleriyle kıyaslıyordu. Artık o erkeği bir kişilik olarak bile görmüyordu. O rahat, değerlendirci bakışıyla bir adamı değil, bütün erkeklerin, tüm erkek vücutlarının bir birleşimini görüyordu...

Cildi ve onu ayakta tutan kemikten yapısı, yaşlılık ve yıpranma izleri gösteriyordu. Bacaklarının üst kısmı gittikçe kalınlaşıyor, kollarının içindeki deriler sarkıyor, saçları düzenle ve ağır ağır ağarıyordu.

Saçını boyatmaya, dönen silindirlerin biriken yağları eritip attığı, masajların ağrıyan sırtını rahatlattığı saunalara gitmeye başladı. Hayatın içine yerleştiğini, onu bir örtü gibi etrafına sardığını duyuyordu. O heyecan, o çılginca neşe yok olmuştu. Yavaşça, adeta sı-

zıntı halinde yitip gitmişti bunlar. Farkına bile varmamıştı. Yerlerini sakın bir yeterlilik ve güç duygusu almıştı: «Ben sonsuzum. Bana hiç bir zaman, hiç birşey olamaz. Nereye gidersem gideyim, herşeye aşınayım ben...»

Oğlunu üniversiteye gönderdi ve görevsever bir anne olarak, yağmur altındaki mezuniyet törenlerine katıldı. Sonra, İlâhiyat Okuluna giderken onu öperek uğurladı ve hiç birşey söylemedi bu konuda.

Babasının iki kez daha damar tıkanıklığı ve birçok önemsiz kriz geçirmesine tanık oldu. Onun ılık, rutubetli havada daha rahat nefes alabildiği de dikkatini çekmişti. O kocaman çiçek serini akıl eden de Margaret oldu. Onu tedavi etmediği halde rahatlamasını sağlıyordu bu. New Orleans'daki evin uzunluğu boyunca uzanan bu serin planını Margaret yaptı. (Pencereleri her gün, içten ve dıştan yıkamakla görevli iki adam tuttu.) Sonra da bütün bu bitkilerin (sarmaşıklardan, göz hizasındaki orkidelere kadar herşey vardı,) sessizliği sıkıcı olduğu için, bir de kuş kafesi ekledi buraya. Bu, bir zamanlar görmüş olduğu, Brezilya'da bulunan bir çeşit ilkel balık kapanlarından esinlenerek yapılmış, bambudan bir kafesti. Çok büyük, hemen hemen kursuz bir gözyaşı biçimindeydi; tepesi serin camdan damına kadar uzanıyordu. İçinde, devamlı değiştirilen -portakal, limon, gardenyadizi dizi, büyük, saksılı ağaçların dallarında, düzinelerle kuş, kanat çırpıp şarkı söylüyordu.

«Bu da nesi yahu?» diye sordu babası.

Ama hoşuna gittiği ve ilgilendiği belliydi. Onu, günün hemen hemen her saatinde, yoğun, ağır, tatlı kokulu havada serde rahatça dinlenirken bulmak kolaydı.

(Daha donra, Anna da Port Bella'da, bunun benzeri bir çiçek seri yaptırdı. Tek değişiklik yerlerin beyaz mermer yerine cilâlı kara mermerden olmasıydı.)

Margaret babasının evinin dekorunu on kere değiştirmişti. Artık dekoratörlerden, renk değiştirmelerden ve uygun mobilyaları aramaktan bıkmaya başlamıştı. Son bir gösteriş hareketi olarak New York'tan bir dekoratör getirtti ve bütün banyoları yeniden dekore ettirdi. Akik taşından deniz kabukları, altın kuğular, oluklu mermer sütunlar ve yerde beyaz kürkten halılar doldurdu banyo odalarını. İş bitince, yapılanlara dikkatle baktı. Mermerdeki açık mavi damarlar gözüne çok müstehcen göründü. *Artık bu işin sonuna vardım, acıklı sonuna.*

«Baba bu ev baştan aşağı saçmalıklarla dolu, farkında mısın?»

«Ne yani?» diye sordu babası. «Buradan çıkıp yeni bir eve mi geçelim istiyorsun?»

«Yok canımı! New Orleans'daki en güzel ev bu. Evi bu şahane hale getirmek için yıllarımı verdim...» Margaret durup gülmeye başladı. «İçinde abartılmadan yapılmış tek birşey yok.»

İhtiyar devam etti. «Şimdi neye para harcayacaksın?»

«Zorunlu mu para harcamam?»

«Hoşuna gidiyor.»

«Gerçekten de öyle.» Margaret bir an düşündü. «Senin ise hoşuna gitmiyor, değil mi baba? O paraya sahip olduğunu bilmek yeterli senin için. İnanır mısın, bazen parayı, manastırda yapmayı öğrendiğimiz mayalı ekmek hamurlarına benzetiyorum. Gittikçe şişip, kabarıp, tabaklardan, kaplardan taşan ekmek hamuruna... Sanki büyüyüp, çoğalıp yürümeye başlayan canlı bir varlık gibi geliyor bana... Sanki bütün yeryüzünü kaplıyormuş gibi.»

İhtiyar güldü. «Öyledir zaten.»

«Eh, ben para kazanıp, bunu da kendim için harcamaktan hoşlanıyorum. Hayır işlerini Anna yapsın.»

«Mücevher alsana? Hiç doğru dürüst mücevherin yok.»

«Bu suratla mı?» Margaret eğilip babasını kuru, kâğıt gibi yanğından öptü. «Babacığım, bana dünyada en yakışmayacak şey şu suratımı mücevherlerle donatmak olur. Çevresine dantel geçirilmiş bir kuzu pizolasına benzerim herhalde.» Bu işe çok üzülmüş gibi yaparak arkasına yaslandı. «Olmaz baba, başka birşey bulmam gerek.»

«Pekii,» dedi ihtiyar, «sanat eserlerine ne dersin?»

Margaret başını salladı ama babasının bu sözleri kafasında yer etmişti. Bir hafta sonra, çok geç saatlere kadar süren bir partiden sonra, çizmelerini ve vizon kürkünü giyerek New York'a ilk uçağa yetişti. Öğlen olduğunda, Madison Bulvarında yirmi blokluk bir yeri yukarı aşağı dolaşmış, sanat galerilerine girip çıkmış ve doksan yedi bin dolara Utrillo'nun bir tablosunu, saat üçte de Manzu'nun dört tunçtan heykelini satın almıştı. Sonra altı uçağına binerek eve döndü. Üzerindeki şifon elbiseyle üşümeye başlamıştı.

Sanat eserlerini toplamaya karar verdikten sonra, babasının evine bir de galeri bölümü yaptırmaya başladı.

«Yahu,» dedi ihtiyar, «bu evin kendisi bayağı bir sanat eseri haline geliyor.»

Margaret omuzlarını silkti. «Gerçekten Grant'ın Mezarına benze-meye başladı, baba. Ama ne yapayım, birşeyler becermek hoşuma gidiyor.»

«Eğlendiğin sürece mesele yok.»

Margaret büyük bir hevesle koleksiyonunu yapıyor, herşeyi bizzat

kendisi seçiyordu. Meksiko'dan satın aldığı bir sandık dolusu Kolombiya öncesi çağa ait el yapısı sanat eserini gümrükten kaçak olarak içeri soktu. Viyana'da, Polonyalı bir komünistten yarım düzine Çin işi el yazması aldı. Hong Kong'dan da bir düzine Tibet işi mihrap... Bunları yalancı faturalarla, uçakla getiriyordu. Londra'ya gidip Mısır atmacaları ve Yunan vazolarından oluşan ufak bir koleksiyona, yedi yüz elli bin dolar ödedi. «Baba,» dedi, «öyle tuhaf bakıyorlar ki, insana... Sanki; 'Bu karı kafadan çatlak ama parası var, çantası dolu,' diyorlarmış gibi geliyor.»

«Şimdi bütün bunları ne yapacaksın?»

«Hmmm.» Margaret en gülünç yüzünü takınarak başını kaşıdı. «Oturup seyredeceğim sanırım...»

Ama gerçekte bunu çok ender olarak yapıyordu. Yenilerini aramakla o kadar meşguldü ki...

MARGARET, tamamen mutlu olduğunu düşündü. Eğer Josh bir gün bana sorarsa; (bundan yıllar sonra, onun da saçları ağarmaya başladığı zaman,) anne, yaşantının en mutlu yılları hangileriydi, derse, ona bu yıllardan söz ederim. Ama tabii Joshua hiç bir zaman bunu sormayacaktı...

BİR de Robert diye bir problem olmasaydı... Margaret zaman zaman onun için büyük bir arzu duyuyor, teninin tadını, vücudundaki kılların hafifçe ona sürtünüşünü özlüyordu. Vücudunun hem isteyip hem tiksindiği, yarı kabarmış, yarı yatışmış, yanıp tutuşup onu istediği garip zamanlar oluyordu. Gecenin ortasında, hatta yatağında başka bir erkek varken bile. Evet, o zaman bile... Vücudunun içindeki boşluk titreyip yankılanıyor, teni ürperiyordu; bir çeşit şarkı söylüyor, ya da gülüyormuş gibi oluyordu bütün bedeni...

ROBERT dengesiz bir adam, diye düşündü Margaret, bütün mesele buradan çıkıyor. Sevgillileri örneğin. Onları gururla herkese gösteriyor, açıktan açığa övünüyor. Phyllis Lorimer'la olduğu gibi. Helikopterini Phyllis'in evinin önündeki kumsala park edip kendini onun yatağına atıyordu. Bir yandan komşular polise şikâyet ediyor, çocuklar dadılarıyla beraber bu garip nesneye bakmaya geliyorlardı. (Robert helikopteri satın aldığı anda, Margaret ciddi ciddi: Belki ölümüne sebep olur bu, diye düşünmüştü. Yıllar önce, Robert uçak kullanmasını öğrendiği zaman da aynı şeyi düşünmüştü; ama Robert sarhoşken bile ustaydı. Bunda da şansım yokmuş, diye düşündü.) Ya bü-

tün o küçük kızlar? Kim düşünebilirdi lise öğrencisi kızların ona bu kadar yüz vereceğini? Allahtan Louisiana'da reşitlik yaşı çok büyük değil, yoksa bir de ırza geçme olaylarıyla uğraşacaktık, diye düşündü Margaret. Tanrının bu çeşit küçük lütuflarına şükretmek gerekl

Delinin biriydi Robert. İlgisiz saatlerde telefon edişleri... Zorla Margaret'in evine gelişleri. Üç dört kez Margaret uykusundan uyanıp yatağının başucunda Robert'ı görmüştü. Bir keresinde yatakta başka bir adam vardı...

Bu da bardağı taşıran son damla olmuştu. Margaret'in sinirlenmeleri yerini azgın bir öfkeye bıraktı. Robert çok oluyordu artık, Margaret bütün bunlardan bıkmıştı.

Birgün Robert Margaret'in odasına uğrayıp o gün öğleden sonra için planladığı şeyleri fısıldadı.

«Burada çok işim var Robert,» dedi Margaret. «Bu gün öğleden sonra çıkmama imkân yok.»

«Bütün o işler bekleyebilir.»

«Hayır,» dedi Margaret, «başka şey beklesin.»

Robert'in yüzü kıpkırmızı oldu. «Bu gece anandan emdiğin sütü burnundan getireceğim.»

Margaret koltuğunda arkaya yaslandı. «Robert, canımı sıkıyorsun. Yeter artık.»

«Benim için deli oluyorsun.»

«Bu gece eve gelme, Robert.»

«Hoşlanacaksın,» dedi Robert. «Her zamanki gibi.»

Margaret sesini çıkarmadan, gülümseyerek, oturma odasında bekliyordu onu. Robert kapıdan içeri girip de iki adım ilerleyince, Mike Bertucci küçük bir odun parçasıyla sağ kulağının üzerine hafifçe vurdu. Ve hatta, Robert yere düşmeden onu yakalamayı bile başardı.

ROBERT bir dert, diye düşündü Margaret tekrar tekrar. Herkes için. Mike Bertucci onu evine götürüp, yatağına yatırarak, bütün gece başucunda beklemişti. Fazla sert vurmuş olmaktan korkuyordu. Olayın üzerinden bir hafta bile geçmeden ihtiyar Margaret'a: «Artık Robert'la ilişkini kes,» dedi.

Margaret kulaklarında bir şangırtı duydu, ardından da yumurta kabuğu ya da kuru otlardan çıkan sesleri andıran bir hışırtı. Ağır ağır, «Baba, üzülüyor musun bu işe?» dedi.

İhtiyar ellerini kucağında bitıştirdi. Ellerinin eklem yerleri suçlayıcı parmaklar gibi yukarı bakıyordu. «Anna merak ediyor.»

Margaret'in sesi, odanın ta öbür ucundan geliyor gibiydi. Ama,

bunun sakın ve sinirsiz bir ses olduğunu farkettil Margaret. İlgisiz, hiç bir şey açıklamayan bir sestil. «Baba, bu bir 'yirmi soru oyununa' benzemeye başladı. Anna neden merak ediyor?»

«Çünkü,» dedi ihtiyar, kucağındakil ellerini kıpırdatmaksızın, «Robert'ın o gece başı şişmiş ve çok fena ağrımış. Anna'ya seninle ilgili herşeyi itiraf etmiş.»

«Eşşoğlueşşek.»

«Anna'nın hiç birşeyden haberi yokmuş.» İhtiyar tamamen hareketsiz oturabiliyordu. Ne vücudu kıpırdıyor, ne de yüzündeki ifade de bir değişme oluyordu.

«Şu anda Robert'ı öldürebilirim.»

«Yok canım,» dedi ihtiyar.

Margaret öfkeyle perdeyi açtı ve Japon bahçesinin düzenli parsellerini seyretmeye başladı. Öbek öbek çakıllar ve orada burada delikli, kara kaya parçaları vardı. «Bu eve ne diye bir Japon bahçesi yaptım sanki?» Kanının akışındaki coşkunluğun durulmasını, nabzının normale dönmesini ve soluk alışının düzene girmesini bekledi.

«Hiç birşey anlamıyorum,» dedi çakıllara. Yere bir kuş kondu, kanatlarını çırparak kum banyosu yapmaya ve dikkatle düzeltilmiş parselleri bozmaya başladı. «Baba, sen benimle bir çeşit oyun oynuyorsun; ama hiç birşey anlamıyorum bu kez.»

«Çok akıllı bir kadın oldun,» dedi ihtiyar.

«Anna'nın benden yakınacağını düşünmüyorum. Eğer yakındıysa bile, bunu başka bir sözün arasında, önemsiz bir nokta olarak söylemiştir.»

İhtiyar, felçli sol eliyle burnunu kaşıdı. «Anna bana bazı sorular sordu. Koçasını ve benim ona verdiğim değeri merak ediyordu.»

«Neden?»

«Boşanmayı düşünüyormuş.»

«Yok yahu?»

İhtiyar tekerlekli koltuğunu ileri geri oynattı. Lâstik tekerlekler hafif gıcırtilar çıkarıyordu. «Bunun yağlanması gerek. Anna'ya boşanmasının imkânsız olduğunu söyledim.»

Kuş hâlâ çakılların arasında kanat çırpıyordu. «Ve o da bu söz üzerine vazgeçti, öyle mi?»

«Evet.»

«Buna inanmıyorum, baba. Bu kadar kolay vazgeçmez o.»

İhtiyar koltuğunda arkaya doğru yaslandı ve felçli elini ovuşturdu. «Bu elimin ağrısı da geçmiyor bir türlü... Anna boşanmaktan vazgeçti.»

«Bu sana kaç mal oldu?»

İhtiyar içini çekti. «Erkek olmalıydın sen. Çok kurnazsın.»

«Hadi söyle, Anna'yı nasıl satın aldın? Kaç paraya?»

İhtiyar, ilk kez görüyormuş gibi dikkatle eline bakıyordu. «Benim için hiç birşeye. Sadece vasiyetimde bir değişiklik yaptım.»

«Anna nasıl bir değişiklik yapmanı istedi?» dedi Margaret.

«Robert'ın payı, senin ve Anna'nın idaresindeki bir şirkete verilecek.»

Margaret, kararmaya başlayan bahçeden kendini ayırıp döndü. «Bu hemen hemen bütün parası Robert'ın baba... Biliyorsun ki, Robert'ın kendi adına çok az şeyi var.»

İhtiyar başını salladı. «Bu fon tamamen sizin isteğinize göre kullanılacak.»

«Anna iyi bir pazarlık yapmış doğrusu... Sen de Robert'ı satmışsın basbayağı.»

«Evet,» dedi İhtiyar.

«Onu burada isteyen de sendin...» Margaret babasının soluk yüzüne baktı. Ve bir kere daha, bu adamla nasıl oluyor da bağlantım sürüyor, diye düşündü. «Robert bütün bunları biliyor mu?»

«Hayır,» dedi İhtiyar. «Ama öğrendiği zaman ben ölmüş olacağım.»

«Onun için sana vız geliyor tabii... Anna o parayı eline geçirince ne yapacak biliyor musun?»

«Sen de olacaksın. Robert'a sen bakabilirsin.»

«Ben bakmam.»

«Öyle bir bakarsın ki...» İhtiyar çarpık tebessümüyle gülümsedi. «Robert'ı ikimiz de seviyoruz.»

«Bok yesin,» dedi Margaret.

MARGARET pilotuna telefon etti: «Derhal Collinsville'e gidiyoruz.»

«Emredersiniz efendim.» Adamın Teksas aksanlı sesi tellerin öbür tarafından gürültüyle geliyordu: «Yalnız ön farlar gece yolculuğu için pek yeterli değil. Sise filân rastlarsak çok tehlikeli olabilir.»

Margaret sinir içinde homurdandı. «Gidebileceğin bir yer var mı?»

«Evet efendim. Pensacola'ya...»

«Tamam,» diye sözünü kesti Margaret. «Oraya gidelim.»

Pensacola'ya varınca, yolun geri kalan bölümü için bir araba kiralandı.

Trafik sıkıştı; Margaret kornaya basarak petrol kamyonlarını ve büyük otobüsleri solluyordu. Diğer arabaların çamurluklarını sıyrır-

casına geçiyor, arada bir yoldan çıkıp bir süre tozlu bankette gidiyor, karşısındaki dizi dizi araba farlarına gözlerini kırıştırarak bakıyordu. Sonunda trafik azaldı; yolun son iki saatinde yollar tamamiyle boştu. İki tarafındaki çam ağaçlarının ince gölgeleri dışında birşey görünmez oldu.

Margaret bahçe kapısını açarken, av köpeklerinin uzaktan gelen havlamaları duyuluyordu. Dar, dönemeçli yolda yarım kilometre ilerledikten sonra gördü onları? Bir sürü halinde, kahverengi-beyaz vücutlarıyla önüne çıktılar. Robert'ın av köpekleri yine dışarı çıkmış, azmışlardı. Sabaha kadar Anna'nın yeni bahçesini mahvedeceklerdi. Oradaki gevşek toprağa bayılıyorlardı.

Margaret, bıkkın bir biçimde ana yoldan çıkıp daha küçük bir yola girdi. Bu, kumlu toprakta incecik bir patikaydı. Osgood Watkins'e söylemeliydi av köpeklerinin yine kaçmış olduğunu. Arabanın kenarlarına hurma ağaçları sürtünüyor, yolun ortasındaki yükseklik de arabanın altına çarpıyordu. Aniden Margaret'in önüne bir geyik atladı. Margaret frene bastı, araba yana doğru kaydı ve hoplayıp sıçrayarak tekrar ana yola girdi.

Bir daha önüne geyik çıkarsa çarpacağım, diye düşündü. Yoksa burada kuma saplanıp yılanlara yem olacaktım.

Bir daha geyik görünmedi. Gecenin kararttığı çamlar da Watkins'in evinin olduğu meydanda sona erdi. Margaret'in farları uykuda olan, ışıksız beyaz boyalı evi ve onu çevreleyen parmaklığı boş gecenin içinden çekip çıkardı. Kornaya bastı ve başını pencereden dışarı çıkarıp beklemeye başladı. Önce bir sessizlik oldu, sonra Watkins'in balkondan atlayıp parmaklıklara doğru koşan ev köpeklerinin boğuk, telâşlı havlamaları duyuldu. Köpekler ön kapının önünde birikip havlamaya, havaya sıçrayarak şamataya devam ettiler.

Osgood Watkins de çıplak ayak, elinde av tüfeği dışarı fırladı. Köpekler onun bağırarak verdiği emirleri dinlemiyorlardı. Watkins onları tekmelemeye başladı, sonra ayaklarının çıplak olduğunu hatırladı, tüfeğini yere bırakıp köpeklerden birini yakaladı ve onu sürünün arasına fırlattı. Sonra ikinci köpeği yakaladı ve onu da aynı biçimde fırlattı. Köpekler havlayarak terasın altına kaçıştılar. Margaret onların hâlâ sıçrayıp zıpladıklarını birbirleriyle hırıştıklarını görebiliyordu.

Watkins eğilip tüfeğini yerden aldı. Margaret, kumlu toprak ayak-kabıllarının içine girerek, parmaklığa doğru yürüdü.

«Watkins,» dedi, «sürü boşanmış yine.»

Watkins başını salladı. Beyaz gömleğinin yanında, teni kapkara görünüyordu. «Onları zaptetmek güç oluyor bazen.»

«Bahçelere dikkat et, tamam mı?»

«Ayışığı var, bu yüzden çıkmışlardır,» dedi Watkins. «Şimdi gidip kapatırım onları.»

«Ablamın bahçelerini altüst edecekler.»

ANA bina sessizce yayılmış yatıyordu. Rengi griydi. İçerde sadece birkaç lâmba yanıyordu ama bahçeler tamamen aydınlatılmıştı. İhtiyar geceleri her tarafı görmek isterdi. O, New Orleans'da olduğu zaman bile, buradaki ışıklar onun isteğine uyardı.

Margaret, iri taşlarla döşenmiş patikayı izleyerek evin çevresinde dolaştı. Ön kapının anahtarı çantasındaydı. Tam merdivenleri çıkarırken gözüne birşey ilişti. Bir hareket veya ses olmamıştı ama orada birinin bulunduğunu sezinlemişti Margaret. Başka birinin varlığını hissetmişti.

«Kim var orda?»

Bir sessizlik oldu. Margaret tam sorusunu tekrarlamaya hazırlanırken Joshua, «Anne, gerçekten bozdun işimi,» dedi.

Margaret, gözlerini kısarak dibi görünmeyen karanlık noktalar yaratmaktan başka işe yaramayan ışık bolluğuna baktı. «Geceleri gözüm iyi görmez Joshua. Oradan çıkman gerekecek.»

Daha bunları söylerken Joshua'nın büyük bir çalılığın altında oturmakta olduğunu gördü. «Çalılıklar arasında gece yarısı ne yapıyorsun sen Allah aşkına?»

«Düşünüyorum.»

Margaret Joshua'nın sesinde ufak bir duraklama ve çekinme farketti. Kendi de farkında ya, diye düşündü.

«Buda'nın Lotus pozisyonundaydım,» dedi Joshua merdivenlerden çıkarken. «Bu durumu gerçekleştirmeye çalışıyorum.»

«Resimlerini gördüm bunun,» dedi Margaret. «Buda'nın bir çeşit ağaç altında oturduğunu da hatırlıyorum ama böyle bir çalı değildi galiba o.»

«Elbette değildi anne, ama önemli olan niyet.»

«A, tabii,» dedi Margaret, «niyet çok önemlidir.»

«Anne, sana birşey sormak istiyorum.»

«Gece yarısı burada ne işim olduğunu mu soracaksın?»

«Ne? Yok...» Joshua'nın ince yüzünde şaşırılmış bir ifade vardı; annesinin gece gelmesinde hiç bir gariplik görememişti. «Anne, çok ciddiym. Seninle konuşmak istiyorum.»

«Gelecekteki planlarınla ilgili olarak mı?»

«Evet,» dedi Joshua.

«Çok uzun vadeli bir planın var sanırım senin.»

«Anne, bence Doktor Schweitzer'in mistisizmini, yolunu şaşırmış bir toplumun sorunlarına uygulamak mümkün... İrkçılığı hariç tabii.»

«Joshua!» Margaret karşısındaki uzun boylu genç adama hayretle baktı ve ona çok fazla vitamin verdim galiba, diye düşündü. «Söylediklerinin bir kelimesini anladıysam arap olayım.»

«Aman, anne. Herşeyi o kadar basit ve berbat bir hale sokuyorsun ki...» Joshua gecenin karanlığında uzaklaştı.

Margaret onun dönmeyeceğini anlayınca büyük, meşe kapıyı açtı.

Merdivenleri çıkarken, bir yandan da düşünüyordu. Bütün ev Anna'nın o acaip, koku veren şeylerinden doluydu. O garip, kuru yaprak gibi şeyler... Kurumuş ve ölü şeylerde olamayacak kadar taze bir kokuları var...

Margaret Anna'nın kapısına vurdu, kapının altından ışığın yandığını görünce iterek açtı.

«Günaydın,» dedi.

«Margaret!» Anna yatağında dimdik oturuyordu. Uzun yüzü uykudan dumanlanmış, yatakta bile dağılmamış uzun, kara saçları dümdüz sırtından aşağı sarkıyordu. Bu tamamen düz, kara saçların arasında, sol şakağının üzerinde tek bir tutam kül rengi saç vardı.

«Bu saç gerçek mi yoksa sen mi yaptırdın?»

«Ne?»

«Gerçek mi?»

«Tabii gerçek.»

«Haberim yoktu... Şu anda bir film artistine benziyorsun.» Kırmış beyaz çarşaf, açık mavi battaniyeler, kare yakalı, uzun kollu beyaz gecelik... Yemin ederim ki, yakından bakacak olsam, herşeyin üzeri bir çeşit pahalı dantel ya da elişile kaplıdır. Tutucu bir zerafet, işte Anna bu. Hem de dramatik bir tutuculuğu var. Ya ben nasılım? Oldukça dağınık ve sertim galiba. Saçlarım ve yuvarlak İtalyan yüzüm gibi. Ceviz ağacındaki dikenli, yuvarlak toplara benziyorum...

«Taa buraya kadar, bana bunu sormaya mı geldin?»

«Hayır,» dedi Margaret.

«Kalabalık ediyorsam özür dilerim.» Anna düşünmeden eliyle çarşafı düzeltti. «Ne zaman geldin sen? Geleceğinden haberim yoktu.»

«Şimdi geldim işte. Yolda durup Watkins'e o Allahın cezası av köpeklerinin yine dışarda olduklarını söyledim. Bir de Buda gibi bağdaş kurmuş oturmakta olan Joshua'ya rastladım.»

Anna'nın parmakları çarşafın kenarını düzeltmeye devam etti.

«İnşallah Watkins kafasını kullanır da bahçeye dikkat eder... Joshua'nın çok karışık planları var gelecekle ilgili. Epeyi kafasını yordu bu işe ve seninle konuşmak istiyordu. Sence bir sakıncası var mı?»

«Sakıncası mı?» Margaret odanın loş köşelerine baktı. Bu ev her zaman karanlıktır, diye düşündü. Yüzlerce lâmba vardı ama kimse hepsini birden yakma zahmetini göstermezdi. Bu yüzden de geceler kenarlara köşelere gizlenmiş gibiydi. Anna böyle olmasından hoşlanıyordu. «Hayır, bir sakınca yok. Neden olsun?»

«Joshua bu işte çok ciddi.» Anna'nın parmakları çarşafı bitirmiş şimdi de kenarlarına geçmişti. Parmakları yatağın üzerinde santim santim ilerleyerek çarşafın kenarındaki plileri teker teker düzeltiyordu.

«Ben buraya Joshua'yı konuşmaya gelmedim.»

Herşey bu kadar gerçek dışı görünmeseydi çok daha iyi hissederdim kendimi, diye düşündü Margaret. Biraz uğraşsam fon müziğini de duyacağım. Anna sürekli olarak sahneler hazırlıyor, sonra da onların içinde yaşıyor...

«Babam, Robert'in sana herşeyi anlattığını söyledi.»

Anna'nın parmakları durdu. O ince, düzgün, narin, zeytunî parmaklar çarşafın plilerinin üzerinde takılı kaldı. «Bunu yapmamalıydı babam.»

«Seninle yaptığı pazarlığı da anlattı.»

Eller, parmaklar üstüste gelecek biçimde kavuşturuldu. Rahat etmek için miydi bu hareket? Yoksa güç almak için mi?

«Üzerinde biraz düşündükten sonra fazla hayret etmedim bu işe aslında,» dedi Anna.

Margaret bekledi. Bir yandan da, arabaya atlayıp bu gece geri döneceğim, diye düşünüyordu. Bir arabada olduğumu görsem.

«Biliyorsun, Robert'in o kadar çok kadınla ilişkisi oldu ki... Bir yenisini duymak beni fazla şaşırtmadı.»

«Ama artık biri eksildi.» Ona Bertucci'nin kapıda durup beklediğini anlatmalıyım, şart anlatmam. Ama anlatmayacağım. «Buraya özür dilemeye geldim.»

«Bunun gereği yok.» Anna'nın sesi hafif ve kuruydu. Duygudan yoksundu bu ses. «Robert'i tanıyorum. Ne kadar çoğuna sahip olursa olsun, yetmez ona. Hiç bir zaman yetmez.»

«Eh, bana yetti. Herşey bitti artık.»

«Babam seninle konuşmasaydı da bitecek miydi?»

Margaret şaşırarak durakladı. O düzgün tenin altında biraz da kin mi gizlenmişti yoksa?

«Bunun karşılığını sen ver,» dedi Margaret.

«Babam Robert'ı çok seviyor.»

«Biliyorum, oğlu gibi... Neyse bak, dinle, özür diliyorum, çok üzgünüm ve şimdi eve gidiyorum.»

Margaret kapının önüne geldiğinde Anna: «Üzülme bu iş için. Eninde sonunda bir aile sorunu, yabancı yok,» dedi.

Margaret bütün yol boyunca, kendisini izleyen bu öfkeden kaçarcasına, arabayı çok hızlı kullandı.

STANLEY 1965

İŞTE benim yine, Stanley... Dostunuz, rehberiniz, saygılı uşağınız, sadık esirlerinizin torunu. Yalnız, bu konuda bazı tartışmalar oluyor. Kayınbiraderimin yeğeni, (on yedi yaşında, saçları zenci usulü kesilmiş bir çocuk,) geçen gün bana, «Sen beyaz bir zencisin,» demez mi? Herhalde daha da güçlü bir biçimde açıklayacaktı duygularını ama annesi orada oturuyordu. 'Beyaz zenci.' Ben de ona şöyle bir baktım; (maviye çalan kara tenimle ben,) saçının kesiliş biçiminden başka zenciye benzer bir yanı yoktu. Teninin rengi ancak bir İtalyaninki kadar koyu... Gülünç bir durum gerçekten de bu. Beyazların arasında zenci, zencilerin arasında beyazım. Bunu herkes beceremez doğrusu... Bu çocuk beni pek beğenmiyor ama araba soymaktan tutuklandığı zaman gönderdiğim kefaleti bal gibi kabul etti. Hem de bayıla bayıla. Çocuğun sabıkası olduğu için yargıç oldukça yüksek bir para cezası verdi diye, bütün ailesi koşa koşa bana geldi. Bronşit olmuş otuz dokuz derece ateşle yatıyordum. Sevgili yavrularını kurtarmak için gelip yataktan çıkardılar beni o durumda... Benden başka parası olan yok ki... Benim ve Vera'nın, ikimizin parası var yalnız. (Aslında Vera da hoşlanmıyor bu çocuktan ama hoşlanması gerektiğini düşünüyor.) Biliyor musunuz, arabayla istasyona giderken düşündüm durdum, herhalde ihtiyar da böyle hissediyordur. Herkes başını dertten kurtarması için ona geliyor ya da ilişkileri, nüfuzu geniş olduğu için ondan birşeyler istiyor.

Aslında ihtiyar'a benzemem ben. Yanlış anlamayın, onu demek istemiyorum. Bu küçük benzerliği bulduğuma bile şaşırdım. Ne demek istediğimi anlıyorsunuz sanırım.

NE yönden bakılırsa bakılsın, İhtiyar'la geçirdiğim şu son bir yıl hayli güç oldu. Altı, yedi kez -altı mıydı yedi miydi?- onu alalacele Collinsville Hastanesine götürdük. Canavar düdükları çalışıyor, ışıklar yanıp sönüyordu yolda. Ve altı, yedi kez de, İhtiyar geri döndü. Ağır ağır, temkinli, düdükları filân çalınmadan, sessizlik içinde...

Her seferinde büyük bir sükûnetle ölümden geri döndü.

Ve her sefer, hastanede bir hafta kadar kaldıktan sonra, Port Bella'da, deniz kıyısındaki o büyük eve gitti. Yol yorucu değildi onun için. Arabayla ağır ağır gidince bir saatten biraz fazla sürüyordu. İhtiyar'ın özel cankurtaran arabası da vardı. Birkaç yıl önce Bayan Margaret almıştı bunu. Bu araba, o nereye giderse oraya gider, hiç göze görünmez fakat her zaman hazır, beklerdi.

Onlar her işi böyle yaparlardı. Bir bakıma bunun akıllıca ve pratik bir yol olduğunu itiraf etmek gerek. Çünkü İhtiyar sürekli olarak hareket halindeydi.

Son krizinden sonra, tehlike atlatılınca İhtiyar'ı uçakla New Orleans'daki Üniversite Hastanesine götürdüler. Kalp kapaklarının ki-reçlenmesinden söz edip durdular. Vera'yla bir gece kitaplarda araştırdık bu konuyu. Çocuk yazısı gibi yazılarla ve büyük, ters dönmüş Y harfleriyle dolu birtakım resimler vardı. Vera bir saat kadar inceledi bu resimleri ama ben bir süre sonra vazgeçtim. İhtiyar'ın kalbinin deliklerle, kayalarla, izlerle dolu olduğunu düşünmek pek hoşuma gitmedi. Vera'nın sınırları eskiden beri sağlamdır. Örneğin o tavuk kesebilir, oysa ben hiç bir zaman; çocukluğumda bile yapmadım bunu... Bir süre İhtiyar'ı ameliyat etmekten söz ettiler ama birşey yapılmadı. Cankurtaran arabasıyla yavaş yavaş, dikkatle New Orleans'daki evine götürdüler.

Bu kez durum biraz değişti. İhtiyar, eve dönerken yolda bir iki yerde durmak istedi. Arabayı ben kullanıyordum. İhtiyar onu her yere benim götürmemi isterdi. Şunu rahatlıkla söyleyebilirim; İhtiyar nereye gitmek istediğini çok iyi biliyordu. Bunamış ya da ne yaptığını bilmeyen bir hal yoktu üzerinde hiç. Adresler aklındaydı, numaralarıyla, cadde isimleriyle. Ve hepsi de doğruydı. Bunları bana söyleyiş biçiminden, daha önce düşünerek sıraya koymuş olduğu anlaşılıyordu. Bütün kenti dolaştık. Önce ta Müzik Caddesine gittik. Sonra Gayarre Alanında bir tur atmak istedi. Daha sonra da Kanal Caddesine gittik. Yolda on, on iki kez durduk sanırım. Gerçekte İhtiyar, bu yerlerin hiçbirine gitmek istemiyor, sadece önlerinden geçip, sedyesinin üzerinde yana dönerek buralara bakmak istiyordu.

Bu kadar uzun süre arabayla dolaşmak için harcadığı çaba yara-

madı İhtiyar'a. Evin yoluna girdiğimde mışıl mışıl uyuyordu. Yorgunluktan bitmişti. Onu yukarı, yatağına taşırlarken kıpırdamadı bile.

Bir ay sonra, İhtiyar Port Bella'ya dönmesi gerektiğine karar verdi.

Bunun ona ne farketmediğini bir türlü anlayamadım. Sonuç olarak nerede olursa olsun, bir çiçek serinin ılık, rutubetli havasında oturup telefonla konuşmaktan ve büyük kafesteki kuşlarının uçuşup ötüşünü seyretmekten başka birşey yapmıyor ki... Dışarı görünse bir derece belki. Ama her iki serden de dışarısı görünmüyor. İkisi de yeşil yapraklar ve büyüüp sarkıp her yöne doğru uzayan bitkilerle doluydu. Kıvrılan, ucundan su damlayan, kendi yarattıkları hava akımında hafif hafif hareket eden ıslak yapraklarla... Seyredilecek, bakılacak hiç birşey yok. Yerini değiştirmeye geçecek hiç birşey...

Ama İhtiyar öyle düşünmüyordu işte.

Bu insanlar hakkında birtek şey söyleyebilirim size. Bizim gibi düşünmüyorlar bunlar, bizim gördüğümüz gibi görmüyorlar olayları ve nesneleri... Ben, Stanley, Port Bella'daki ön balkonda durduğum zaman, üstü çimenlerle örtülü bir yamaç, sonra da kumsala inen ufak bir uçurum görüyorum. Beyaz bir çizgi halinde kumsalı ve arkasından denizi görüyorum. Başka birşey göremiyorum. Evet, denizin bulutlara ve rüzgârlara göre renk değiştirdiğini, çimenlerin yeşilinin mevsimlere göre farketmediğini de görüyorum. Ama *hepsi* bu kadar işte... Ya onlar? Ne görüyorlar kesinlikle bilmiyorum... Bayan Anna örneğin... Hiç bu taraflara bakmaz bile o. Ön balkona gelmez, buradaki çimenlerin üzerinde yürümez. Bahçenin öbür yönünde dolaşır o hep, denizden uzak yönünde... Denizde görmek istemediği birşey varmış gibi davranır. Oysa Bay Robert, arada bir kumsala iner. Daha iki hafta önce orada gördüm onu, boş denize birşeyler haykırıyordu. Sarhoştı. Zaten bu günlerde hemen hemen hep sarhoştı... Onun da birşey gördüğünü sanmıyorum. Bana Bay Robert'in sesi öfkeli gibi gelmişti. O gün Vera da yanımdaydı. Ona sorarsanız korku dolu bir sesmiş bu. Neyse, onu orada bıraktık öylece. İkimizin de onların hayal ve hayaletleriyle uğraşmaya niyeti yoktu.

Onun için bu konuda kesin bir fikrim yok. Belki de İhtiyar serde oturup o ağır havanın içindeki parlak yapraklara baktığı zaman, iki yeri birbirinden ayırdeden birşeyler görüyordur gerçekten. Bilmiyorum.

Birşey daha var. Sanırım bu kriz sonuncu olacak. Ve sanırım İhtiyar da biliyor bunu. Belki de o New Orleans'da yaptığımız uzun, ağır gezinti İhtiyar'ın cenaze töreniydi. Zaten cankurtaran arabası da cenaze arabasına benziyor biraz.

İHTİYAR

BÜTÜN o pırıl pırıl yaz ve sonbahar başları İhtiyar için çok iyi bir dönem oldu, diye düşündü Stanley. Ekim sonlarında bir cuma akşamına değin... O akşam, dahilî telefonlarda tehlike işareti verildiği duyuldu. Aynı anda bütün odalarda duyulan elektronik çığlık üzerine herkes İhtiyar'ın odasına koşmaya başladı. Ondan sonrası da morfin, oksijen ve asansörle aşağı inerek İhtiyar'ı cankurtaran arabasına bindirmekten ibaretti.

Arkada, sedyenin yanında iki kişilik yer olduğu halde (İhtiyar baygındı ve yüksek sesle horluyordu,) orada sadece hastabakıcı oturuyordu. Bay Robert Stanley'nin yanına, öne binmişti. Gecenin serinliğinde yüzünden aşağı ter boşanıyor, gözleri de yuvarlak ve yassı görünüyordu.

Stanley, yer yer sonbahar sislerinin kapladığı yolda, cesaret edebildiği kadar hızlı gidiyordu. Yarım saatlik yol boyunca Bay Robert'ın tek bir kere bile arkasına dönüp İhtiyar'a bakmadığını farketti. Sadece tekrar tekrar, «Çabuk, çabuk,» diyordu.

Bu sürekli ve sinir bozucu ses, Collinsville ana caddesinden aşağı sapıp Çamlık Hastanesine varana kadar devam etti.

Dışarda beyaz gömlekli iki nöbetçi bekliyordu. Arabanın tekerlekleri daha durmadan kapıları açmışlardı. İhtiyar'ın doktoru beton yol boyunca koşarak geldi. Saçları parlak flüoresan ışığında kabarık ve yeşilimsi görünüyordu.

Tekerlekli sedyeyle İhtiyar'ı son hızla öbür yöne götürürlerken Stanley seyrediyordu. *Şuraya bak. Önce sana doğru koşuşan yuvarlak yüzler görüyorsun, sonra da senden uzaklaşan dörtköşe sırtlar.*

Şu hale bak! Stanley, bir kuş sürüsü gibi adeta uçarak gidişlerini ve dönüp kapının gölgesi içinde gözden kayboluşlarını hayretle seyrediyordu. Tanrım, Tanrım, insanları bu kadar hızlı ancak para hareket ettirebilir...

Stanley 'Yönetim Memuruna Aittir' yazılı bir park yeri seçerek, arabayı oraya çekti.

Otoparkı yürüyerek geçerken, iki katlı hastanenin pencerelerinin ötesinden yukarı karanlık gökyüzüne baktı. Daha yıldızlar çıkmamış, diye düşündü. *Vera'ya telefon edip gecikeceğimi söyleyeyim.*

Tam girişte bir telefon vardı. Pencereden görünüyordu. Parlak kırmızı bir telefonda bu. Ama Stanley köşedeki diğer telefonu kullanmaya karar verdi. Vera'yla konuşması bitince serin, gölgeli karanlıkta durup düşündü: Bu hastane şehirdeki tek yeni bina. Bir de yeni olarak ana caddeden yukarı çıkan düzgün asfalt yol var, devletin yaptırdığı...

Collinsville'de dikkati çeken birşey yoktu. Akşamları salıncaklı iskemlelerde yaşlıların sallandığı ön balkonları olan küçük, beyaz evler; vitrin camlarını gelip de kimsenin yıkamadığı yedi sekiz dükkân, bir bar, bir kahve ve biri aynı zamanda Greyhound otobüs durağı olan iki benzin istasyonu. Artık buraya gelip giden trenler tarifelerde de yer almıyordu. Demiryolu istasyonu sadece yazın, gemilere yüklenmeyi bekleyen karpuzlarla dolduğu zamanlar işe yarıyordu.

Küçük, sevimsiz bir kasabaydı burası ama şanslıydı. İhtiyar onun yakınında oturduğu için ve kızı hayatını hayır işlerine adanmış için şanslıydı.

Stanley ağır ağır yürüyerek geri döndü. Akşamın bu erken saatinde bile kasaba tamamen boştu. Caddelerde hâlâ yaşayan birileri olduğu ancak arada bir görünen evlerin ışıklarından anlaşıyordu. Stanley yüksek bir çitin üzerinden geçerken çiçek açmış bir dalı kopardı. Flüoresanlarla aydınlatılmış giriş bölümünden geçerken bu dalı hâlâ elinde tutuyor ve kapıya yaklaşırken dalgın dalgın kokluyordu. Ansızın durarak üzeri çiçeklerle dolu olan bu dala baktı. Bazen 'ölü çalısı' da denilen ve cenazelerde taşınan bir çeşit tatlı zeytin dalıydı bu. Stanley dal parçasını mümkün olduğu kadar uzağa fırlattı; dal çimenlerin ortasına düşerek, donuk, yeşil örtünün arasında kayboldu. Uğursuzluk getirmeye, İhtiyar'ın ölümünü çabuklaştırmaya niyeti yoktu.

Giriş kapısının tam karşısına park edilmiş sarı spor Mercedes'i tanıdı. İhtiyar'ın kızları gelmişti. Stanley derin bir nefes alıp, asker gibi yürümeye başladı. Dikdörtgen biçimli kapıyı tam ortadan bölerek, holün de tam ortasından geçerek düzgün adımlarla yürüyordu.

Öf be, üniformam yok ama tam asker gibi yürüyorum.

Ne yazık ki, yolu kısaydı. Çabuk bitmişti. Oysa o kadar fiyakalı yürüyordu ki... Ama İhtiyar'ın odasının kapısı girişten ancak beş metre uzaktaydı.

İhtiyar'ın odasının bulunduğu yer aslında hastane binasına sonradan eklenmiş özel bir bölümdü. Büyük bir oturma odası ve onun yanında da yatak odası yer alıyordu. Kapı ardına kadar açıktı ve herkes içeri girip çıkıyordu. Kolalı kumaş hışırtısı ve yumuşak tabanlı ayakkabıların fısıltıya benzeyen sesleri arasında, lâstik tekerlekli arabaların üzerinde bir sürü tıbbî cihaz taşınıyordu.

Birşeyler yapıyor görünmek zorundaydılar elbette.

Stanley kasten oturma odasının tam ortasında durdu. Çevresi ile ri geri telâşla koşuşan insanlarla doluydu ama kimse ona yoldan çekilmesini söylemiyordu. *Yemin ederim ki kimse bana yoldan çekilmemi söylemeyecek. Oysa herkesin ayağının altında duruyorum...*

Arkasından Bay Robert, «Aslan Stanley,» dedi. «Biliyordum burada olacağını.»

Bay Robert sarhoş, diye düşündü Stanley. Nereden buldu içkiyi acaba? Sonra da, yok yok, sarhoş değil, korkudan böyle olmuş.

«Aslan, sadık Stanley. Ne zamandan beri bizim yanımızdasın sen?» «46'dan beri.»

«Epeyi olmuş... Eh, herhalde kardiyogram İhtiyar'ın yeni bir damarının patladığını gösterecek bize...» Bay Robert sustu, hararetle yüzünü iki eliyle ovuşturdu. «Allah kahretsin, bayılacak gibi hissediyorum kendimi.» Odanın öbür köşesine kadar yürüyüp pırıl pırıl parlayan camdan dışarı, park yerine baktı. «Arabada içecek birşeyler var mı?»

«Cankurtaranla geldik efendim.»

«Bak dinle, şu dükkâna kadar gidip bana bir şişe viski alsana.»

«Saat ona geliyor; dükkânlar kapanmıştır.»

«Doğru, doğru.» Bay Robert berrak camın üzerine parmak izlerini çıkarıyordu.

Yatak odasından Bayan Margaret çıktı; Bay Robert derhal topunun üzerinde döndü. Onun ayak sesini diğerleri arasında tanıması olmalıydı.

«Nasıl?»

Bayan Margaret'in serinkanlı, telâşsız, kahverengi bakışları Stanley'nin üzerinden geçti. Stanley derhal kravatını düzeltmesi gerektiğini hatırladı. Kahverengi gözler hafifçe Robert'a değdikten sonra holden

aşağılara doğru kaydı. Oranın görünüşü hoşuna gitmiyormuş gibi bir halleri vardı.

«Babam hâlâ aramızda Robert.»

«Tanrıya şükürler olsun.»

Kahverengi gözler bıkkın bir biçimde tekrar Robert'a döndü. «Kendini dağıtmanın gereği yok, Robert.»

«Bana bak, sadece merak ediyorum ben.»

«Hepimiz merak ediyoruz.»

Bayan Anna gelip Bayan Margaret'in yanında durdu. *Ikisi benziyorlar*, diye düşündü Stanley. *Böyle yanyana durdukları zaman, doğal olarak farkedilmeyen bir benzerlik görülüyor.*

«Nasıl?» diye sordu Robert.

«Şimdi bana sormuştun bunu,» dedi Margaret.

«Bir değişiklik olabilir.»

«Hayır Robert,» dedi Anna. «Hiç bir değişiklik yok.»

Onun yüzü biraz daha kendine egemen, biraz daha düzgündü. Parlak duvarların arasında bu kusursuz, uzun yüz daha sert, ağzı da daha kararlı görünüyordu. Saçındaki o geniş gri tutam, bir yarım ay gibi parlıyordu.

«Dinle,» dedi Robert, «onu uçakla New Orleans'a götürelim, ne dersin?»

«Yerinden kımıldatmak iyi olmaz, Robert.»

«Şu doktor olacak salakla görüşmek istiyorum.»

«Bunu yapacak durumda değilsin, Robert,» dedi Anna.

«Hadi, hadi.» Margaret Robert'ı kolundan tutup yavaş yavaş kapıya doğru sürükledi. «Hadi bakalım,» dedi, «bir cankurtarana atlayıp eve yollan.»

Bu espri, karanlığın içinde ince bir iplik parçası gibi asılı kaldı.

«Çok neşelisin bakıyorum,» dedi Robert. Sesindeki korku kaybolmuştu. Şimdi küskün bir hali vardı.

Margaret yumuşak bir tavırla kolunu okşadı. «Eve git, Robert.»

«Sanki sadece Anna'yla sen varmışsınız, ben hiç yokmuşum gibi.»

«Yeteri kadar derdim var şu anda,» dedi Margaret kısaca ve arkasını döndü. Sonra Stanley'ye, «Gerekirse sürükleyerek eve götür onu,» dedi.

STANLEY sabahleyin işe gelince, holde, merdivenlerin yanında kırık bir viski şişesi buldu. Şişe büyük, kabartmalı konsolun altına yuvarlanmış ve arkasında yapış yapış cilâlı bir iz bırakmıştı.

Bayan Anna çok kızacak, diye düşündü Stanley. Bu döşemeler

çok değerliydi, ünlü evlerden birinden özel olarak getirtilmişti. Jefferson Davis mi, Alexander Hamilton mu, General Beauregard mı, onlardan birinin eviydi. Stanley cam kırıklarını süpürerek geri kalan o yapış yapış pisliği olduğu gibi bıraktı ve mutfakta kahvesini içmeye başladı. O sırada Vera girdi içeri.

«Ne gördüm bill!»

«Dört başlı bir inek filân mı?»

«Bay Robert nerede biliyor musun?»

«Yukarda bir yerde sızmıştır herhalde.»

Vera, ceviz rengi gözleri alayla dansederek ona bakıyordu. «Hayır.»

Mutfağın geniş pencerelerinin ötesindeki gökyüzü rüzgârın önünde uçan alçak bulutlarla doluydu. Stanley gözlerini kısarak baktı. «Vera, çocukken bu bulutlara ne isim takmıştık hatırlıyor musun?»

«Evet,» dedi Vera, «piskopos derdik.»

«Neden?»

«Ne bileyim ben, öyle işte.»

«Hiç de piskoposa benzemiyorlar... Nerede Bay Robert?»

«Tenis kortlarının orada.»

«Tanrım, nasıl gitmiş oraya?»

«Bir elinde tenis raketi, öbüründe de bir şişe var.»

«Hatırlıyor musun, yıllar önce kortta bayılmıştı da, nasıl buraya taşımıştım onu?»

«Bu sefer yapma bunu,» dedi Vera. «Unutma ki artık o kadar genç değilsin.»

«Biliyor musun, ihtiyar hâlâ yaşıyor.»

«Tanrı acele etmez,» dedi Vera.

Bu söz Stanley'e garip geldi, çünkü Vera pek dindar değildi. Onun daha önce böyle dindarca bir söz söylediğini de hatırlamıyordu.

Bay Robert'ın yamacı tırmanmakta olduğunu gördüler. Önce çok düzgün yürüyordu. Sonra, çimenleri çevreleyen dizi halindeki gardenya tarhlarına çarparak, onların arasına düştü ve alçak, yeşil çimenlerin ortasında bir yerde tekrar dengesini sağlayarak ayağa kalktı. Bir an durakladı, dikkatle evi ayarladı ve önüne gelen her çeşit bitkiyi ezerek bahçenin tam ortasından dümdüz yürümeye başladı.

«Vernon Dağı gibi gidiyor,» dedi Stanley. Bahçe, Virginia'daki bahçenin tıpkısıydı. «Acaba George Washington da böyle sendeleyerek eve gitmiş midir hiç?»

Bay Robert bahçeyi geçti, son büyük çiçek tarhının kenarından dolaştı ve dimdik, tamamen ciddi bir tavırla, hatta kenarlarına bile

tutunmadan merdivenleri tırmanmaya başladı. Kapıyı açtı, rüzgâr kapıyı elinden kaparak duvara çarptı. Duvardaki çengellere asılı duran tavalar tangur tungur sallandılar.

Bay Robert bu gürültüyü duymamış gibiydi. «Ooo, günaydın Stanley, günaydın Vera...»

Bütün gece içip bütün sabah kendi bahçesinde uyuyan bir adamın görüneceğinden çok daha kötü görünüyordu. Kurşunî elbisesinin üzerine çimen ve sarı, pembe çiçek parçaları yapışmış, elbiseyi adeta görünmez hale getirmişti. Koyu renk gözleri yanaklarının içine, iyice derinlere gömülmüştü. Bu gözler, mavi-kara sakallarının gerisinden, merhametsizce uzayan bu kılların arasında varlıklarını sürdürmeye çabalıyormuş gibi bakıyordu.

Kıllar, diye düşündü Stanley ansızın, biz öldükten sonra da uzamaya devam eden kıllar...

Bay Robert hafifçe sallanıyordu. «Hiç istakoz yeme nasıl asılır gördünüz mü, sudan dışarı çekilirken? Hiç gördünüz mü? İşte ben öyle hissediyorum kendimi şu anda, tıpkı öyle.»

Mutfağın içinde dolaştı, yemek odasının kapısında bir an duraklayarak hole girdi. Bir kolunu merdivenin trabzanına geçirerek orada asılı kaldı. Stanley sessizce arkasındaki odaya geçti.

«Dün gece burada bir şişe kaybettim, Stanley. Buldun mu onu?»

«Evet efendim.»

«Cilâyı bozmuş mu?»

«Evet efendim.» Stanley sabırsızlıkla düşündü: Bayılacak mı bayılmayacak mı? Birinden birini yapsa iyi olacaktı.

«Eh, General Beauregard'ın döşemesi de böylece mahvoldu desene. Canı cehenneme... Stanley, ihtiyar'ı bulur musun bana telefonda?»

Stanley numarayı çevirdi. «Bayan Margaret açtı.»

Biran için Stanley, Bay Robert'ın telefonu almayacağını sandı. Ama Robert telefona uzandı. Stanley Bay Robert'ın ellerinin leş gibi, tırnak içlerinin kapkara ve cildinin üzerindeki çatlak ve pürüzlerin kir dolu olduğunu farketti. Ama Bay Robert'ın sesinde her zamankinden farklı birşey yoktu. «Nasılsın tatlım? Babam nasıl?»

Stanley tekrar kahvesine döndü.

«Kuşlara baktın mı?» diye sordu Vera.

«İhtiyar olmayınca onlara bakmanın bir anlamı yokmuş gibi geldi bana.»

«Niye şimdi gidip bakmıyorsun?»

«Merak mı ediyorsun kuşları?» Stanley, ölçülü uşak adımlarıyla

holü geçti. Asansör kapılarının yanından, (bunlar, sımsıkı kapanmış dudaklara benziyordu,) derin iki kanatlı, pırıl pırıl cam kapılarına doğru yürüdü.

Serin kapılarını açınca, yoğun hava, ağırlığı ve hacmi olan birşey gibi Stanley'nin yüzüne çarptı. Stanley nefesini tutarak, uzayıp giden yeşilliklerin arasında aceleyle dolaşmaya başladı. Bir yandan da aşağı doğru sarkan, etli orkide yapraklarına dokunmamaya çalışıyordu.

Kuşlar, yüksek sesle ötüşüyorlar, ağaçların arasında kanat çırpıyor ve beyaz gardenya çiçeklerini dallarından düşürüyorlardı. O anlamsız salıncaklarında sallanıyorlar, kafesin açık olan üst bölümünde çalgınca dönüp duruyorlardı.

O sırada Bay Robert girdi içeri. «Stanley, aklımdan geçenleri okuyorsun sanırım. Bana kahvaltımı buraya getir.»

«Buraya mı?»

«Şuraya, İhtiyar'ın her zaman oturduğu yere.» Aşağı sarkan iri çiçeklerin altındaki yüksek, beyaz, hasır koltuğu işaret etti.

«Peki efendim,» dedi Stanley. «Kahve mi istersiniz çay mı?»

Bay Robert duymadı. «Yaşlılık herkesi yakalıyor. Bir de bakıyorsun sen başka şeylerle ilgilenirken bütün dünya değişmiş.»

Bay Robert dalgın dalgın omzuna sürünen kocaman bir eğrelti otunun yapraklarıyla oynuyordu. «En kötüsü de ne biliyor musun? Orandaki ilk beyaz kıl. O korkunç birşey işte... Aslında Margaret İhtiyar'la konuşturmalıydı beni telefonda biliyor musun?»

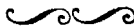
«Kahve mi çay mı efendim?»

«İhtiyar'la konuşmak istiyordum. Yok, yok, olmaz dinleniyor şimdi... Hep karşıma çıkıyorlar, ya biri ya öteki...»

Bay Robert arkasını döndü, öbür tarafa doğru yürüdü.

Stanley hem kahve hem çay getirdi. Cevap beklemekten daha kolaydı bu.

Bay Robert bütün günü, birleştirilmiş iki koltuğun üzerine uzanmış, başının altında mavi çiçekli bir yastık, uyuyarak geçirdi. Üstünü değişmedi, traş da olmadı. Bir keresinde Stanley onu büyük bir saksıya işerken buldu. «İşte hayat hakkındaki düşüncelerim bundan ibaret Stanley,» dedi. «Şuradaki garip ağaca bak; ya şuna... Yapraklarının altında kırmızı damarlar var. Koltukta oturdum, onu seyrediyorum deminden beri; dünyada gördüğüm en boktan şey. Daha önce hiç farketmemiştim. Üzerlerine işlemekten başka bir işe yaramaz bunlar.»

STANLEY, hastanelerden hoşlanırdı. Hastaneler ona her zaman dinlenilecek, rahat edilecek yerler olarak görünmüştü. Fazla kişisel olmayan, uzak bir dostu benzetirdi bunları hep. İnsanın kendini bırakacağı, bakılacağı yerlerdi. Bunu yirmi yıl önce, askerde farketmişti. O zaman hastane gidilecek en güzel, en güvenli yerdi. İnsanın bulunabileceği en iyi yer... Stanley, bir alarm verildi mi hemen ahlardı, oflardı. Hastanenin kapısındaki kuyruk, kapının dışına taşıp bütün binanın çevresini dolaşırdı. Bütün o uçuştan kaçan korkak itoğlu itler... *Oysa ben, diye düşünürdü Stanley, ben burada durup sizi seyredeceğim ve yüzümün içinden gülümseyeceğim size. Çünkü benim için hiç bir önemi yok. Ben kara bir adamım, sizin savaşlarınızda bir payım yok. Ben sadece savaştan dönenlerin içkilerini hazırlayıp tepsilerini taşıyım...*

Oksijen çadırlarından gelen oksijen kokusu Stanley'nin hoşuna gidiyordu. Biraz yağlı, biraz da gevrek bir kokuydu bu. Tıpkı İhtiyar'ın odasının şu anda koktuğu gibi.

Bayan Margaret, «Babam sana birşey vermek istiyor, Stanley. Bunun tam olarak ne olduğunu anlamamı istiyorum,» dedi.

Stanley başını salladı.

«Bugün babam sana iki yüz dönümlük bataklık arazi verilmesini istedi. Bonaventura'daki arazinin bir bölümü yani.»

«Evet efendim.»

«Burası şimdi hiç birşey değil. Haritada küçük bir isimden ibaret. Ama beş yıl beklersen...»

«Bekleyebilirim,» dedi Stanley.

«Bu arazi yirmi yıldır babamın elinde. Her zamanki gibi düşündükleri doğru çıktı. Arazinin büyük bir kısmından doğrudan doğruya karayolu geçecek. Tabii bunun ne demek olduğunu anlıyorsun?»

«Evet,» dedi Stanley. «Evet efendim.»

Bayan Margaret yarım bir tebessümle gülümsedi. «Anladığına eminim. Babam oraya bir de çarşı yaptırıyor. Sana verilen toprak kuzeybatı köşesinde. Bunun büyük bir bölümü ilerde yerleşme yeri olmaya uygun bir alan.»

Stanley yavaş yavaş, dikkatle düşündü. Oldukça çok para edecek herhalde bu.

Margaret şöyle bir gülümsedi. «En azından bir milyon dörtte üçü. Bana sorarsan bir buçuk milyon falan tutması gerek.»

Bana bunu verdiğine göre, diye düşündü Stanley aniden, sana ne düşünüyor kim bilir? Amma açgözlü olmaya başladım, dedi sonra da, amma açgözlü...

Stanley: «Bunu neden yaptı anlamıyorum,» dedi.

Bayan Margaret'ın gülümsemesi yine bir an için yanıp söndü. «Çünkü babam seni severdi.» (Stanley ona gözünün ucuyla bir baktı ve gerçekten geçmiş zamanı kullanmış olduğuna karar verdi.) «Çünkü senin istediğin herşeyi rahatlıkla yapabilmende özgür olmanı istiyor.»

Bana karşı olan borçlarını ödüyor, diye düşündü Stanley. Çünkü öleceğini düşünüyor.

«AKBABA nedir biliyor musun, Stanley?» dedi ihtiyar birden.

«Evet efendim,» dedi Stanley. «Anlatmıştınız bana akbabayı.»

«Altın tozu saklamak için uygun bir yer.» İhtiyar kıkır kıkır güldü. Dümdüz, neşesiz bir ses çıkıyordu. «Bunların kanatlarına altın tozu saklanırmış.»

«Evet efendim.» Allah Allah, diye düşündü Stanley, neden ensemde bir ürperti duyuyorum? Sanki oradaki küçük kılları uçuran hafif bir esinti varmış gibi. Oysa esinti mesinti yok.

«Kızılderililere göre de bu kuş öbür dünyaya haber götürürmüş. Tüylerinin içine altın tozu doldurup ölümlerle beraber gömerlermiş. Böylece ölenin ruhu da parasız kalmazmış hiç.»

Bana bakıyor, diye düşündü Stanley. Bana, büyük, kara kuşa. Nereye koyacaksın altını Bay Oliver? Bay Oliver, benim altın tozu konulacak kanatlarım yok. Senin akbaban değilim ben, bakma bana artık.

«Eskiden çok akbaba görürdüm,» dedi ihtiyar. «Nerede olduğunu hatırlamıyorum ama hep çok yükseklerde, çok çok yükseklerde yaşarlardı. Dağların üstünde, havada dönüp dururlardı. Herkes bunlar geçene kadar durup seyrederdi.»

Sonra ihtiyar'ın gözleri aşağı kayd, nefes alış, değişti. Uyumuşt.

Bay Robert'in holde ilerlemekte olduğunu duydular. «Ne nefis bir gün değil mi? Bu rüzgâr ne zaman esmekten vazgeçecek acaba?» Hafif içkili olduğunu belirten gürültülü bir neşeydi bu. Ona başka sesler karşılık verdi, uğultu halinde konuşma ve gülüşmeler duyuldu.

«Robert'in gerçekten sevimli bir yanı var,» dedi Margaret. Kolonyası şişesini alıp koklamaya başladı.

«Bu gün daha iyi.» Robert kapının dışında biriyle konuşuyordu. «Düşünecek olursan krizi geçireli daha üç gün oldu.»

Margaret dimdik Stanley'nin gözlerinin içine bakıp yüzünü buruşturdu.

«Vay,» dedi Robert, «kimler varmış burada...»

«On dakika önce gelseydin babamı uyanık bulacaktın, Robert.»

«Hay Allah kahretsin.» Robert alnına düşen saçı eliyle arkaya itti. «Daha erken gelmem gerektiğini biliyordum ama büroyla konuşuyordum.»

Margaret tekrar kolonya şişesini açtı ve daha önce koklamamış gibi koklamaya başladı. «Sahi mi? Ben de ne zaman telefon edecek kadar ayılacağını merak ediyordum.»

Robert'ın esmer teninde bir kızarma oldu. «Senin herşeyi yoluna koyduğunu söylediler.»

Margaret omuzlarını silkerek şişeyi kapattı ve üstü camlı masanın üzerine koydu. Robert, topukları muşamba döşemenin üzerinde gıcırtilar çıkararak arkasını döndü ve omzunun üzerinden, «Stanley,» dedi, «beni kulübe kadar götürmen gerekecek.»

Stanley hemen Bayan Margaret'a baktı. «Herhalde Yat Kulübünden sözediyor,» dedi Margaret. «Sanırım, onun için en iyisi de oraya gitmek.» Sonra da babasının örtüleri bile kaldıramayacak kadar ince, gölgesi şekline bir göz attı. «Üç dört saat uyur şimdi. Stanley, babam bugün bir sır saklıyormuş, birşeyler gizliyormuş gibi geliyor mu sana da?»

Dışardan Bay Robert bağırdı: «Hadi, Stanley.»

«Hadi git,» dedi Bayan Margaret. «Onu saat sekizde mutlaka geri getir.»

STANLEY Robert'ı Yat Kulübüne kadar götürdü. Bay Robert arabadan inerken, «Burada ne var ne yok bakalım,» dedi.

Stanley arabayı park ederek durup çevresine bakındı. Terası, beyaz boyalı mobilyaların durduğu bahçeleri, rüzgârdan yıkılmaması için kapatılıp kaldırılmış şemsiyeleri, tenis ya da golf oynayan ya da sadece kapının önünde durup gevezelik eden, her hafta sonu buraya gelen gençleri gözden geçirdi. Ansızın ağır, iri yağmur damlaları düşmeye başladı. Sonra yine ansızın başladığı gibi durdu damlalar. Çok yakında bir fırtına çıkacaktı.

Stanley üzerinde 'Görevliler' yazan kapıdan içeri girdi. Önce mutfığa baktı. İnce vücutlu, saçları dikkatle beyaz eşarpların altında toplanmış, salata yapan kızlardan başka kimse yoktu ortalarda. «Merhaba tatlılar.» Kızlar gülüştüler ve üzerleri yeşil maydanoz benekleriyle kaplı kara ellerini salladılar Stanley'ye. Stanley, hafif bir ıslaklık ve deniz kokusuyla kaplı olan holden aşağı yürüdü. İşçilerin yemek odasının kapısını iterek açtı. Bu kapı hep kapalı tutulur, içerdeki havalandırma cihazı da sürekli olarak çalışırdı. Bölümün sorumlusu olan Howard, böyle olmasını isterdi.

Kapı gıcırdayarak, fakat rahatça açıldı. Howard seslendi: «Dostum, nerelerdesin?»

Howard her zamanki yerinde oturuyordu. Fazla etleri, bir pastanın kenarından taşan krema gibi, iskemlenin kenarlarından taşıyordu. Yıllarca, New Orleans'daki Eureka Bandosunda trombon çalmıştı. Yürüyemeyecek kadar şişmanlayıncaya kadar... «Tanrım, bacaklarımın arkası tutuşuyor sanırdım, bütün o kaslar tutuşuyordu sanki. Ve her aldığım soluk ölümdü benim için...» Bir de son katıldığı geçit törenini anlatırdı: «Tam 'Daha Hızlı Yürüyelim' marşını çalıyorduk. Bir de baktım, gökyüzünü görüyorum. Bir sürü insan tepeme üşüşmüş bana bakıyor. Kafamı çarptığım yerden akan kanlar da gömleğimin yakasından içeri gidiyor. Ondan sonra, soluğu çam ağaçlarının arasında almaktan başka çarem kalmadığını anladım.»

Stanley, Howard'ın karşısındaki masaya oturdu. «Howard, aklıma geldi de, neden tekrar trombon çalmaya başlamıyorsun?»

Howard'ın yüzüne geniş bir gülümseme yayıldı. «Dostum, artık akordiyondan başka birşey çalmıyorum. Azrailin bir daha o kadar yakınıma sokulmasını hiç istemem doğrusu... Sanki kanatları bana çarpıyordu...»

Stanley, üstü formika kaplı masaya baktı. «Azrailin kanatlarında tüyleri var mıdır sence?»

«Ne bileyim ben?»

«Belki kara tüyleri vardır.»

«Amaan, saçmalıyorsun sen. Bira ister misin?»

Stanley başını salladı. Howard iskemleyi gıcırdatarak, ağır ağır ayağa kalktı. Küçük barın arkasına geçerek, bira şişesini ve üzerinden hâlâ sular damlayan bardağı aldı. Hesap defterine bir işaret yaptı. «Her zamanki gibi hesaba yazıyoruz, değil mi?»

Stanley başını salladı. «Bu işin kazançlı yanlarından biri de bu.»

«Burada mı?» diye sordu Howard.

«Yukarda.»

«Yine bir yerini kırıp sakatlamadı ya?» Üç hafta kadar önce Bay Robert motor iskelesine inen merdivenlerden aşağı yuvarlanmıştı.

«Saat sekizde hastaneye dönmesi gerek.»

«İhtiyar ölecek mi?»

Stanley yüreğinde bir burkulma duydu. «Kaç keredir ölmediğine göre bu kez ne diye ölsün?»

«Ölüm,» dedi Howard ciddî bir ifadeyle, «hepimizin sonu.»

«Bugünlerde yine kiliseye gidiyorsun galiba.»

«Hepimizin Tanrının yardımına ihtiyacı var.»

«Gidip de gerçekten yukarı çıkıp çıkmadığına baksam iyi olacak bana kalırsa...»

Barda beyaz ceketli üç garson vardı. Stanley onları başıyla selâmladı. Burada herkesi tanırdı, Kulübün personeli hiç değişmezdi. «Dışarda mı?»

Adamlardan biri işaret etti. «Şunu ısmarladı.» Büyük bir tepsinin üzerinde sekiz on tane bardak, ortasında da yemek odasından gelme, içi renksiz bir sıvıyla dolu, sade, kalın dipli bir kâse vardı. Her bardağın içinde iki parça buz ve yanyana duran iki zeytin tanesi vardı. «Bunu tanıman gerek, Stanley.»

«Hem de nasıl tanıyorum,» dedi Stanley. Bay Robert'ın Martini'leri idi bunlar. Hiç de iyiye alâmet değildi.

«Terasta parti veriyor.» Garson tepsiyi kaldırdı.

Karanlık, tahta kaplı barın ötesinden, fırtınalı bir öğleden sonranın kurşunî ışığında parlayan teras görünüyordu. Yılın en parlak ışıgıdır bu, diye düşündü Stanley. Kilometrelerce öteyi görebilirsin. Avlanmayı güçleştiren, uzaklıkların zor hesaplandığı bir aydınlık...

Stanley, Bay Robert'ı göremiyordu ama masalardan birinin çevresinde bir kalabalık olduğunu görebiliyordu. Hepsi de gençti bunların. Bay Robert yine hikâye anlatıyor olmalıydı... Uzun, Cajun hikâyelerinden birini. Çocuklar hoşlanıyordu bu tip hikâyelerden. «Bu küçük enayiler beni çok sevimli buluyorlar; babacan bir tip varmış bende. Hepsi de babaları tarafından düzülmeye ne kadar meraklıymışlar, hayret ediyorum...»

Bu da gerçeğe oldukça yakın bir söz, diye düşündü Stanley. Bay Robert hiç birşeyi abartmazdı zaten. Collinsville Yat Kulübü onun için eğlenceli bir av alanıydı.

Elinden Bay Robert'ın içki tepsisini taşıyan garson guruba yaklaştı, aralarına giremeyince çevresinde dolaşp tekrar öbür taraftan denedi. Gurup bir an için çözüldü. Stanley ortasından kırılan bir tabağa benzetti bu olayı. Sonra tekrar toplanıp, kapandı.

Stanley çoğunu tanıyordu; Roussel'lerin oğlu; Clark'ların iki kızı; Boissac'ların, daha lisedeyken evlenip boşanmış olan, kızı; bazılarının dediğine göre kardeş olan ve gerçekten de iki kardeş kadar birbirine benzeyen Robinson kuzenler. Tanımadığı bir kaç kişi de vardı. Hafta sonları her zaman birtakım yabancılar olurdu kulüpte.

Kızlardan biri ayağa kalktı ve gülerek, iskemle ve insan karışıklığının arasından kendine yol açtı. Bu saçları nerede görsem tanırım, diye düşündü Stanley! Körfezin açıklarında yelkenlisiyle devrilen, mo-

tora aldığımız kız... Maviye çalan siyah, yuvarlak, beyaz yüzü hiç değişmemişti.

Kız tekrar arkasına bakıp el salladı. Bay Robert ayağa kalkıp oturan kalabalığın üzerinden el sallayarak karşılık verdi. Sonra yerine oturdu. Kız ise, yüzü pırıl pırıl ve hevesli, parlak kurşunî ışığın altında biran durakladı.

Son numarasıydı bu galiba, diye düşündü Stanley. Kızın üzerinden sevdâ akıyor... Tevekkeli değil, Bay Robert koşâ koşâ buraya geldi.

Üstü bardaklarla dolu bir tepsiyi taşıyan garsonlardan biri; «Hey Stanley,» dedi, «Vera geldi.»

Vera yemek odasında oturmuş kokteyl içiyor, (biradan hoşlanmazdı) ve Howard'la konuşuyordu.

«Seni beklemiyordum.»

«Rachel'lerden dönüyordum, arabayı gördüm.»

Arabayı görmemeye imkân yok ki, diye düşündü Stanley; bu çevrede tek büyük ve siyah araba.

«Güzelliğin üstünde,» dedi Stanley. «Bu elbise gençleştiriyor seni.»

«Biraz fazla genç işi benim için sanırım,» dedi Vera.

Gece bekçisi Milo Thomas, açık mavi üniforması yeni kolalanmış, kemeri cilâdan pırıl pırıl, içeri girdi. «Nasılsınız Bayan Vera? Ne var ne yok Stanley?» Geçip barın önündeki kırmızı taburelerden birine oturdu.

Saat tam altıydı. Milo ilk içkisini içmeye gelmişti. Bar kapanıp Howard evine gidene kadar bütün gece buraya gelip gidecekti. Pazar günleri kalkış saatinin ikiye bulması demekti bu. Kulüp ona, gecede dört bardak içki hakkı tanıyordu, gerisinin parasını ödemek zorundaydı.

Howard barın üzerine bir kâğıt koydu, Milo'yla ikisi fısıldaşmaya başladılar. Hafta içinde spor-toto oynuyorlar, Howard iyi tahmin yürütebilmek için arada bir birilerine telefon ediyordu. Pazar geceleri de ne tutturdıklarına bakıyorlardı.

«Bu hafta oynadın mı?» diye sordu Vera.

Stanley başını salladı. Bazen Howard'a beş dolar verip onun adına oynamasını söylerdi. «Bu hafta hangi maçlar var, onun bile farkında değilim.»

«Beş doların cebine kaldı,» dedi Vera.

Howard bütün çabalarına, ona buna telefon edip fikir almalarına rağmen birşey tutturamazdı.

Stanley küçük barın köşesinde kafa kafaya vermiş iki adama bak-

tı. Howard'ı severdi, Milo'yu da... Bir sürü değişik el tarafından kurcalandığı için ayarı hep bozuk olan büyük, renkli televizyonun bulunduğu bu penceresiz odada oturmaktan da hoşlanıyordu. (Bu televizyonu İhtiyar armağan etmişti. «Bekleyerek geçireceğin o kadar çok vaktin var ki,» demişti Stanley'ye yıllar önce, «bari seyredecek iyi bir televizyonun olsun.» Bu televizyon her yıl düzenle martın birinde yenilenirdi.)

«Vera.» Stanley, onun dinlediğine emin olmak için masanın üzerinden uzanıp koluna dokundu. «İhtiyar biraz önce bana mülk verdi. Gerçekten ama...»

Vera iri, yuvarlak gözlerini barın önündekilerden Stanley'ye çevirdi.

«İki zengin zenciyiz artık.»

«Komik değil, Stanley.»

«Oraya bir de çarşı yaptırmış.» Stanley farkında olmadan Bayan Margaret'in sözlerini tekrarlıyordu. «Bize düşen bölümün değeri,» Stanley rakamları açığa vurmaktan korkarcasına bir an durakladı, «bir milyon dolar kadar birşey olabilir.»

«Neden?» diye sordu Vera.

«İhtiyar bunadı da ondan,» dedi Stanley sinirli bir sesle. «Başka neden olacak? Bana sonsuza değin sahip olacağını sanıyor böylece. Ben onun habercisiyim ve tüylerimin içi altın dolu.»

«Çok fazla.» Vera parmaklarıyla hafifçe saçını düzeltti; peruğunun yerinde olup olmadığına bakıyordu. Stanley Vera'nın bu hareketi sinirlendiği ya da birşeye canı sıkıldığı zamanlar yaptığını biliyordu.

«İstedığımız yere gidebiliriz, istediğimiz yere,» dedi Stanley. «Sen hep biryerlere gitmek istediğinden söz ederdin.»

Gerçekten de öyleydi. Hatta Vera bazen düşünde bile görürdü bunu. Bütün yüzlerin kara olduğu bir yere gitsek, derdi. Bazen beyaz yüzler görmekten iyice sıkılıyorum...

«Fazla paraya ihtiyacımız yok ki bizim,» dedi Vera. «Düşünecek çocuğumuz olmadığına göre.»

«Sadece çocuk meselesi değil.» Stanley şaşırarak, nihayet Vera'nın çocuğu olmadığına üzüldüğünü anladım, dedi kendi kendine. «Gerçekten varlıklı bir zenci olmak istemez misin? Bir düşün, buradaki bazı aptal beyazları nasıl deli edecek bu...»

Vera'nın gözleri televizyondan ayrılıp Stanley'ye döndü. «Ben kimseyi deli etmek istemiyorum, sen istiyor musun?»

Bunun gerekçesi Stanley'nin zihninin derinliklerinde; yanan çarmlara asılmış kara vücutlara ait, belli belirsiz, atalarından kalma ba-

zı tabloların yanısıra yatıyordu. İfade edebilmek için herşeyi yapabileceği bir öfkeydi bu. Beyazların dünyasında başarısı arttıkça, gidecek büyüyen bir öfke. Bazen bu öfkenin bütün vücudunu sarstığını duyuyordu. O zaman kendi kendine, elde ettiği şeyleri sıralamaya başlıyordu: Beyazlarinkinden daha güzel yeni bir evim var, her beyaz adamın karısının isteyebileceği bütün gereçlerle donatılmış bir mutfakım; bu küçük kasabada yaşayan herkesten daha yüksek bir maaşım ve bankada bir yığın param var... Ve bütün bunlara sahip olduğum halde kapkara bir yüzüm... Tanrım!

«Evet,» dedi Stanley. «Ben çok param olmasını istiyorum.»

VERA bir içki daha içti ve Howard ve Milo'yla poker oynadılar. Bir saat sonra, Stanley bir buçuk dolar kazanmıştı.

«Birazdan gelirim,» dedi Milo. Saat yedi buçuktu. Milo'nun gidip bir dolaşması gerekiyordu. Servis kapısından çıkıp binanın çevresini dolaşacak, liman reisinin bürosuna kadar yürüyüp onunla bir iki kelime konuşacak ve sonra geri dönecekti. Bu iş on dakika kadar sürerdi.

Akşamın buz stoku geldi, Howard buz torbalarını soğutucuların içine doldurmaya başladı.

«Gidip Bay Robert'ı alma saatim geldi,» dedi Stanley.

«Tamam,» dedi Vera. «Ben de eve gidiyorum.»

Milo, arkasındaki yağmurluktan sular damlayarak geri geldi. «Allah kahretsin, yağmur yağıyor. Bütün gece çizmesiz dolaşmak zorunda kalacağım.»

«Yağmur mu?» Vera'nın elleri düşünmeden başındaki peruğa gitti. Onu düzelterip korumak istercesine.

«Neyse,» Stanley de ağır ağır ayağa kalktı, «hiç olmazsa bütün teraslarda Bay Robert'ı aramak zorunda kalmayacağım.»

«Hem yağmur hem de rüzgâr var,» dedi Milo. «Biliyor musun, sağlığın biri de biraz önce denize açıldı. Işıklarını gördüm. Bütün gece suların içinde dolaşmak zorundayım.»

Stanley Vera'yı yanağından öptü. «Evde görüşürüz, sevgilim.»

«Gecikmezsin değil mi?»

«Nasıl gecikebilirim? Bay Robert'ın bu gece bir randevusu olduğuna eminim. Onu ihtiyar'a kadar götürüp bırakacağım.»

Vera, köşeli dişleri hafifçe parlayarak gülümsedi.

Bu gece üzgün görünüyor Vera diye düşündü Stanley. Şu çocuk meselesi ne kötü... Belki de bir çocuk bulup, evlât edinebilirlerdi. Evlâtlık edinecek paraları vardı, hem de bol bol...

Penceresiz koridorda dışardaki yağmurun kokusu duyuluyordu. Orta yerde de çamurlu ayak izleri vardı.

Vera kapıyı iterek açtı ve arabasına doğru ilerleyerek gözden kayboldu. Stanley, yağmurun çakıllara çarparken çıkardığı sesle rüzgârın iç çekişini duydu. İçtiği biralara ağırlığını bacaklarında hissederek ağır ağır merdivenlerden yukarı çıktı. İki komi ufak tekerlekli bir arabanın üzerindeki kirli tabakları mutfığa götürüyorlardı. Yemek salonundaki servisten döndükleri belliydi. Bardaki kalabalık biraz azalmıştır, diye düşündü Stanley. Bay Robert'ı bulmam kolay olacak. Aralarından geçmeye çalışınca insanlar sinirleniyordu ama Bay Robert da gizlice yapılan bir işareten anlayacak adam değildi. Stanley'nin onu yerinden kımıldatabilmesi için gidip resmen omzuna dokunması gerekiyordu.

Bar hemen hemen boşalmıştı. Boş taburelerin arasına tek başlarına oturmuş, içki içmekte olan dört kişi vardı. Bay Robert aralarında yoktu. Stanley düşünmeden terasa bir göz attı. Teras yağmur tarafından süpürülmüş gibi bomboştu. Sadece uçuşan tek tük kâğıt peçeteler göze çarpıyordu. Birkaç sandalye de fırtınanın gücüne dayanamayıp devrilmişti.

Stanley yemek salonuna da baktı. «Yok.» Sonra da bütün erkek tuvaletlerine (bazen buralarda sızıp kaldığı olurdu...) Ama bu kez oralarda da yoktu. Belki de bilardo salonundadır... Oyun yeteri kadar yüksek parayla dönüyorsa Bay Robert da katılırdı. Stanley saate bir göz attı ve içinde kabaran bir sabırsızlık duygusuyla hızla holden aşağı yürümeye başladı. Yanından genç bir çift geçti. Pantolonlarından yağmur damlıyordu ve şemsiyeleri de ters dönmüştü.

«Dışarda çok yağmur var Stanley,» dedi çocuk.

Stanley terbiyeli bir biçimde başını salladı. Onları tanımamıştı ama onlar onun kim olduğunu biliyorlardı. Tabii ya, Stanley de Bay Robert ve İhtiyar kadar tanınan biriydi.

Ben kusursuz bir uşağım, diye düşündü Stanley. Ayak sesleri parke döşemenin üzerinde duyuluyordu. Kusursuz. «İhtiyar Kara Uşak; Ailenin, Yerini Bilen Eski Dostu...» Yürüyüşünü değiştirdi. Hafifçe ayaklarını sürüyor, vücudunun ağırlığını bir yana doğru vermiş, boyunu saygılı bir şekilde azıcık bükmişti... Ya buna ne buyrulur? 'İhtiyar, Sadık -Neydi- Adı?' görevini yapıyor...

Stanley Bay Robert'ın bilardo salonunda olacağından o kadar emindi ki, bir an için orada görür gibi oldu... Masaya yaslanmış, sopasını havaya kaldırmıştı sanki...

Bilardo oynamadığına göre, diye düşündü Stanley, nerede olabilir? Bana oyun mu oynuyor?

Stanley hastaneye telefon etti. «Bayan Margaret, Bay Robert orada mı?»

«Kayıp mı ettin?»

Stanley hafifçe sinirlendiğini hissetti. «Kulüpte yok, ansızın kayboldu...»

«Bir dakika bekle.» Bayan Margaret'in sesi telefondan uzaklaştı. «Anna, Stanley Robert'ı kaybetmiş. Nerede olabilir, bir fikrin var mı?»

«Kaybetmedim,» dedi Stanley alınmış bir sesle.

«Özür dilerim,» dedi Bayan Margaret. «Arabanın anahtarları sende mi?»

«Evet efendim.»

«Babam Robert'ı görmek istiyor. Dur bakayım, bir dakika.» «Ne dedin baba?» Telefon hattından mırıltılar ve ısıklık gibi sesler geliyordu. «Robert'a söyle, babam onu bu gece özellikle görmek istiyor.»

Telefonu kapatırken Stanley Bayan Margaret'in, «Acaba birşey,» dediğini duydu. Ondan sonra boş hatta düdük sesi çalmaya başladı.

Stanley önüne gelene sormaya karar verdi.

Holü aceleyle geçerek tekrar giriş bölümüne geldi. Büyük ön kapıların üzeri, gözle görülen bir tabaka halinde suyla yıkanmıştı. Sanki üzerlerinde bir yangın hortumu gezdirilmiş gibi...

Stanley kızı, ona seslenene kadar farketmedi. Bay Robert'ın kara saçlı kızıydı bu. «Stanley!»

«Buyrun efendim.» Neyse, diye düşündü, hiç olmazsa Bay Robert'ın bu kızla beraber olmadığını öğrenmiş oldum.

«Stanley, buradan çıktığını gördün mü? Bu yağmurda dışarı çıktığını görünce korkudan ödüm koptu. Daha iki metre ilerlemeden ayak-kabılarından suların fışkırdığı görülüyordu. Yağmur dehşetli yağıyordu...»

Stanley gözlerini kırıştırarak kıza bakıyordu. Terbiyeli davran, dedi kendi kendine. Sen değersiz bir zencisin sadece, terbiyeli davran... «Kim?»... Şimdi de sonradan aklına gelmiş gibi ekle. Her zaman iyidir bu numara, kız onu takmadığını anlasın; kim oluyor? «Efendim.»

«Sana söylemedi mi?» Saçlarını, iki eliyle birden alından iterek kulaklarının arkasına yerleştirdi. Daha iyi görmek için mi, diye düşündü Stanley, yoksa iyi işitmek için mi? «Bizi davet etti, orada terasta konuşan bütün gurubu bu gece evine davet etti.»

«Evet efendim,» dedi Stanley. «Kim?»

«Bay Caillet.»

Tamam, söylemişti. «Bay Robert sizi bu gece davet mi etti?»

«Bize parti evini anlatıyordu; sonra bu gece gelin, bir parti verelim, dedi. Herhalde şaka etmiyordu değil mi?»

«Yok,» dedi Stanley. Parti evi giriş kapılarından çok uzakta olmayan, çam ormanlarının arasında, küçük bir göle bakan İsviçre tipi bir şaleydi. «Oraya sık sık arkadaşlarını çağırır. Onun özel yeridir orası.»

«Ona yeteri kadar araba olmadığını söyledik, o da bir kısmımızı arabayla senin götürebileceğini söyledi.» Kız gülümsedi. Bir çocuğun yumuşak, ağır, korkutucu gülümsemesiydi bu. «Hatta oraya ilk varanın kendisi olacağına dair bir dolara iddiaya girdi benimle.»

«Nasıl gidecekti?» Kelimeler Stanley'nin diline yapıştı, diken gibi batmaya başladı.

«Şey, bu rüzgârda, motoruyla gidebileceğini söyledi, en hızlı...»

Stanley Milo'nun sözlerini hatırladı: Salağın biri, biraz önce denize açıldı...

«Hay Allah,» dedi Stanley, «motorla ha?»

«Birşey mi var? Bay Robert hiç bir tehlikesi olmadığını söyledi. Çok hafif bir rüzgâr var dedi.»

«Tehlikesi olup olmadığını bilmiyorum,» dedi Stanley. Müdürün odasındaki telefona koştu. «Bayan Anna,» dedi, «Bay Robert motorla eve gitmiş.»

«Bu gece mi?»

«Herhalde hastaneyi unuttu. Parti evine birilerini çağırmış, onlarla yarış ediyormuş, kim daha önce varacak diye.»

Bayan Anna telefonun başından ayrılmadan, «Baba,» dedi «Robert tekneyle gezmeye çıkmış anlaşılan.»

Bir sessizlik oldu, sonra, uzaktan Margaret'ın boğuk sesi duyuldu: «Orospu çocuğu!»

Anna da, «Stanley, sen lütfen buraya dön,» dedi.

«Başına birşey gelmez, değil mi?» Kız bekliyordu.

Şu kızın sevdasına bak, diye düşündü Stanley. Bütün bunlar Bay Robert için. «Bilmiyorum,» diye karşılık verdi.

Stanley'nin yağmurluğu yoktu, koşması gerekiyordu. Deri ayak-kabıları ıslak taşların üzerinde kayıyor, rüzgâr da nefesini emerek dışarı çekiyordu sanki. Hemen üşümeye başladı. Yağmur elbiselerinin içine girmiş gibi, anı bir ürperti duydu.

Kendini arabanın içine atarken bacağını direksiyona çarptı. Bir iki dakika oturup bacağını ovuşturdu. Bir yandan da sessizce küfrediyordu. Kapıyı da açık bırakmıştı. Arabanın yumuşak süet döşemesi, yağmuru içtikçe önce kahverengi, sonra da karaya dönüştü.

Park yerinin önü tamponları birbirine geçmiş iki araba tarafından tıkanmıştı. Şoförleri yağmurun altında birkaç dakika tartıştıktan sonra aceleyle tekrar arabalarına girdiler.

Birer içki daha içmeleri gerekecek dedi, Stanley kendi kendine.

Arabayı yana çevirdi. Kaldırımın üzerinden ve çiçek tarhlarının arasından geçerek caddeye çıktı. On dakika sonra arabayı acil kısmın girişine parketmişti.

İhtiyar'ın odasına girdi. Bayan Anna sabırla gülümsüyor, İhtiyar'ın Doyle adındaki doktoru şaşırmış görünüyordu. Bayan Margaret öfkeliydi. Hastabakıcı ise (bu da Bayan Hollisher'dı. Nöbetini değiştirmiş herhalde, diye düşündü Stanley) duvarın köşesine büzülmüş, kendini, varlığını sezdirmemeye çalışıyordu adeta.

Stanley kapıdan içeri adımını atar atmaz, İhtiyar'ın gözleri onu yaladı. Bana birşey söylemek istiyor, diye düşündü Stanley, bunu yapacak gücü topluyor.

«Fakat beyefendi,» diyordu doktor, «endişeli durumda kalmamalıyız. Bu nazik durumunuzda bir çeşit intihardır bu.»

İhtiyar'ın gözleri Stanley'yi bırakmadı. Kendini yukarı çekmek için kullanıyor beni, diye düşündü Stanley. Bana tutunup kendini yukarı çekmeye çalışıyor. Ağır ağır.

Stanley ömründe bu denli derin gözler görmemişti. Üst kısımları iyice açık konilere benziyordu bu gözlerin... İnsan bu gözlerin içine doğru yürüyüp ta derinlerde bir yerde, herşeyin sona erdiği boş bir duvara gelene kadar ilerlemeye devam edebilirdi. Bu gözler titreyip ışık saçıyordu; büyük, araştırıcı projektörlerin ışığı gibi...

Bayan Anna hafifçe omzuna dokundu. Stanley, İhtiyar'ın görüş alanından çekildi. «Birşey mi var, Stanley?»

«Hayır efendim.» Açıklamaya çalışmanın bir anlamı yoktu.

Anna tekrar İhtiyar'a döndü. «Baba, gerçekten sahil nöbetçilerine haber verdik. Biraz makul olmaya çalış. Watkins de evdeki bütün projektörleri yakmış. Yapabileceğimiz başka birşey de yok.»

Yatağın diğer tarafından Margaret, «Baba, Akbaba iyi bir tekne, Robert da iyi bir denizci. Sızıp kalacak kadar sahoş olmadığı sürece rahatlıkla varır eve. Hatcher's Point'daki ışığı gördükten sonra doğru eve gider. Daha önce kaç kez yaptı bu işi,» dedi.

İhtiyar başını salladı.

Başını böyle oynatabildiğini bilmiyordum, diye düşündü Stanley. Demek ki felç, sandığımız kadar fazla değil.

«Robert buraya gelmedi,» dedi İhtiyar.

Bir an için derin bir sessizlik oldu. Sadece doğu taraftaki cama vuran yağmurun, binanın köşelerini kıvrılan rüzgârın sesi ve kımıldamakta olan ağaçların sürekli hışırtısı duyuluyordu.

İhtiyar'ın gözyaşları olsaydı ağılıyor olacaktı şimdi, diye düşündü Stanley... Anî, keskin bir yanma duydu. İhtiyar için Stanley ağlıyordu.

İhtiyar'ın gözleri onu tekrar buldu. Gözyaşlarını gördü. Ve ihtiyar'ın gözleri bu yaşları içine akıttı onun.

Tanrım, diye düşündü Stanley, bu adam benim içimde mi?

«Baba,» dedi Margaret, çok yavaş bir sesle. «Robert'ı biliyorsun. Herşeyi unuttur.»

Yatağın öbür tarafından Anna, «Baba,» dedi, «Robert hepimizi şu ya da bu biçimde düş kırıklığına uğrattı bir zaman.»

«Onun gelmesini istiyordum,» dedi İhtiyar.

İsa Çarmıhta, diye düşündü Stanley. Ve her iki yanında birer kadın. Kilisenin birinde görmüştüm böyle bir resim. Belki savaş sırasında İngiltere'de filân. Ünlü kiliselerden birindeydi, ama hangisi olduğunu hatırlayamıyorum... Gördüğüm, görülmeye degecek ne varsa askerdeyken gördüm. Artık Vera'yla ikimiz biryerlere gitmeliyiz. Bu gece Vera'ya sorayım gitmek istediği yeri.

«O orospu çocuğu gerçekten boğulsa ne komik değil mi?» dedi Margaret.

Doktor Doyle, sözleri duyar duymaz huzursuzlaştı, kapıya doğru bir göz attı.

Arkasını dönüp çıksa da olur adamcağız, diye düşündü Stanley. Hiç biri farkına bile varmaz. Onu düşünemeyecek kadar kendi sorunlarına dalmışlar.

«Hayır.» Anna'nın sesi ifadesiz, dikkatle ayarlanmış bir sestti. Ne fazla duygulu ne de kaba. Kusursuz bir hanımefendinin düzgün se-siydi bu. Tıpkı, arasında gri bir çizgi bulunan o düzgün, pırıl pırıl başı gibi. Varlıklı, ağırbaşlı bir hanımefendi. Üzerinde ancak paranın sağlayabileceği bir cilâ vardı.

Paranın kendisi kadar güzel bu kadın, diye düşündü Stanley.

«Hayır,» diye tekrarladi Anna, «hiç de gülünç olmaz. Tam tersi çok anlamlı olur.» Margaret bu tek kelimenin düzeltilmesi üzerine başını sabırsızlıkla oynattı. «Robert da Anthony gibi ölecek olsa, çok anlamlı olur bu.»

Şimdi doktor gerçekten kapıya yönelmişti. Stanley kendi kendine gülerek seyrediyordu onu.

Doktorun korkmuş, soluk mavi gözleri Stanley'ninkilerle karşılaş-

tı ve adam olduğu yerde durdu. Dr. Doyle, Dr. Doyle, dedi Stanley içinden, yakalandın. Seni ben yakaladım.

«Biliyor musun,» dedi Margaret. «Anthony'yi çok düşündüm. Bana sorarsanız isteyerek öldü.»

«Şu anda Robert'in ölmeye ne kadar niyeti varsa, onun da o kadar vardı.»

İhtiyar kıpırdandı. Sustular.

«Hayır,» dedi ihtiyar.

Çok açık, kesin bir şekilde söylemişti bunu. Bu tek kelime, durgun havanın içinde asılı kaldı.

«Neye hayır diyorsun baba?» dedi Anna yavaşça. «Anthony'ye mi Robert'a mı?»

İhtiyar'ın gözleri kapandı.

Oyun oynuyor, diye düşündü Stanley. O gözkapaklarının arkasına gizlenmiş bekliyor. Pusudan çıkıp atlamaya hazırlanıyor.

Anna koltuğunda arkasına yaslandı ve eline eliğini aldı. «Gerçekten de çok fırtına var. Aslında Robert'ı merak etmem gerek herhalde, ama sanırım aldırđım yok.»

«Margaret aldırıyor,» dedi ihtiyar ağır ağır. Gözkapakları hâlâ kapalıydı. Dudaklarının kımıldaması bile belli değildi. Bir an için kimse bu sözleri kimin söylediğini anlayamadı.

«Margaret aldırıyor...» ve sonra yürü rahatladı, adeta gülümsüyordu.

«Bok aldırıyorum,» dedi Margaret. Bu kez hepsinin gözleri ona çevrildi.

Aldırıyor, diye düşündü Stanley tekrar tekrar. Doğru, doğru, gerçekten merak ediyor...

«Ya küçük çocuk, küçük çocuğa ne oldu?»

Ne oldu bu adama, diye düşündü Stanley.

«Baba, biliyorsun ki Anthony hastaydı; biliyorsun ki;» Anna durakladı. Stanley derisinin altındaki sinirleri, kanının içinden geçip o kıpırtısız yüzeyin altında titreşen acıyı görür gibi oldu; «Biliyorsun ki, kan kanseriydi.»

«Onu evime almalıydım.» İhtiyar'ın sesi şimdi nefes nefeseydi, sanki koşmuş gibi. «Bunu benden istedi ve ben yapmadım.»

Uzun bir sessizlik oldu. İhtiyar gerçekten uykuya dalmış gibiydi.

Margaret ayağa kalkıp, bir köpek gibi bütün vücudunu sarstı. «Babam haklı Anna. Anthony'yi bütün yaz kapalı tutacağına kente getirmeliydin.»

Şimdi Anna da ayağa kalkmıştı. Elbisesinin kusursuz kıvrımları

vücudunun çevresini sarıyordu. Babasının yatağının öbür yönündeki kız kardeşine gerçek bir tiksintiyle bakıyordu. «Hepimizin başka türlü yapması gereken şeyler vardı.»

Margaret durakladı: «Aman canı cehenneme, tartışmanın ne anlamı var? Ben gidip biraz dolaşacağım.»

«Ben de biraz temiz hava alsam fena olmaz,» dedi Anna. «Ben de geleyim seninle.»

Margaret yanaklarını şişirip parmağını alaycı bir şekilde daireler çizerek döndürdü. «Hadi gidelim.»

Topuk sesleri kısa bir süre için koridorda duyuldu, sonra yok oldu.

Bayan Hollisher, bir balon gibi şişip eski boyuna dönerek köşesinden çıktı. Dr. Doyle aletlerle oynamaya başladı. Islık gibi sesler çıkaran küçük valfları açıp kapıyordu. Hoşuna gitmeyen birşey buldu; ölçme aletlerinden birine parmağıyla, sabırsız bir tavırla vurmaya başladı. «Şimdi geliyorum,» dedi Bayan Hollisher'a. «Şunu değiştirmem gerek.»

Bayan Hollisher, ciddî ve anlayışlı, başını salladı.

Stanley kendi ellerine baktı. Onları yatağın parmaklığına dayamıştı. Demirin etrafına doladığı kara parmakları pençe gibi yapışmıştı oraya. Bir an kendini bir kuş gibi gördü. İhtiyar'ın yatağına tünemiş, orada bekleyen büyük, kara bir kuş...

Parmaklarını gevşetti. «Eh,» dedi Bayan Hollisher'a, «ben de gideyim artık.»

«Olmıyaz,» dedi İhtiyar.

Stanley sıçradı, resmen dört beş santim havaya sıçradı.

«Eye gitme zamanım geldi,» dedi özür dilercesine.

«Olmaz,» dedi İhtiyar ve gözleri birden açıldı. «Şimdi gitme.»

«Sırılsıklamım.»

«Git üstünü değiştir,» dedi İhtiyar.

Bayan Hollisher sandalyesinden kalktı. «Stanley yorgun, efendim. Ben buradayım nasılsa.»

«Aptal,» dedi İhtiyar yavaşça. «Hadi, çabuk ol.»

Bayan Anna titiz bir ev kadını olduğundan, personele ait odadaki bir dolaba Stanley için yedek elbiseler koymuştu. Stanley ıslak elbiselerini çıkardı. Aceleden gömleği yırtılmıştı. Umurumda değil, diye düşündü. Nasılsa zenginim, yenisini alırım.

Ayak ve bacaklarındaki çamuru sildi, havluları da elbiselerinin arasına fırlattı. Donunu ters giymişti, çıkarıp düzelterek yeniden giydi. Sonra da resmî, kara uşak elbiselerini sırtına geçirdi.

Uyudu, dedi Bayan Hollisher'ın sessiz dudakları Stanley'ye. Aynı anda İhtiyar'ın gözleri açıldı.

Bekle uyudu, diye düşündü Stanley. Orada gizlenmiş duruyor, bana acele ettiriyordu.

«Arabayı getir,» dedi İhtiyar.

«Girişte bıraktım.»

«Yardım et de kalkayım.»

«Hayır, hayır, olmaz,» dedi Bayan Hollisher.

«Tekerlekli koltuğu getireyim,» dedi Stanley.

«Yürürüm,» dedi İhtiyar.

Bayan Hollisher İhtiyar'ı yakalamak için uzandı fakat onun yerine Stanley'nin kolunu yakaladı.

Stanley onun parmaklarını çekti. «Çekilin, Bayan Hollisher.»

«Ne-ne-ne yapıyorsun?» Bayan Hollisher heyecandan kekeliyordu.

«Ayağa kalkmak istiyor,» dedi Stanley sabırla.

«Ben doktoru çağırıyorum, evet, *şimdi* gidip doktoru çağırıyorum. Sen aklını kaçırmışsın.»

İhtiyar'ın gözleri uzanıp Bayan Hollisher'a nefretle, tiksintiyle dokundu. «Karı, defol buradan.»

«Duydun ya.» Stanley Bayan Hollisher'ı omuzlarından tutup ya-vaşça arkaya, iskemlesine doğru itti. «Otur oturduğun yerde. Bir daha ayağa kalkarsan yumruğu yersin.»

İhtiyar bu söz üzerine, kararmış gözleriyle Stanley'yi okşadı.

Doğru bir hareket yapmış bir köpeği okşar gibi, diye düşündü Stanley.

Bayan Hollisher tereddütle ağzını açacak oldu. Dudaklarının kıyısında tükürüğünden küçük bir balon oluştu.

Stanley kolunu İhtiyar'ın arkasına dolayıp onu yere indirdi. Ağır ağır, çok ağır yürümeye başladılar. Buna rağmen, iki adım attıktan sonra İhtiyar gücünü yitirdi ve Stanley onu tamamen taşımak zorunda kaldı. Ağır olduğundan değil, diye düşündü Stanley, ama onu böyle taşımak güç oluyor. Kollarıma alıp taşısam daha kolay olur, ama ayaklarının yere değmesini istiyor.

Hastanenin sessizliğinde, cilâlı döşemenin üzerinde sürüklenen yumuşak ayakları, gürültü çıkarıyordu.

Stanley saniyeleri saymaya başladı: Kırk beş, kırk altı. Koridor hâlâ boştu. Parlak bir akvaryuma benzeyen açık yeşil duvarlar ve ayna gibi parlayan cilâlı döşemelerden başka birşey görünmüyordu. İhtiyar'ın ayakları balık yüzgeçleri gibi güçsüzlükle hareket ediyordu.

Hiç olmazsa kimseye nereye gitmekte olduklarını açıklamak zorunda kalmayacaklardı.

Yetmiş altı, yetmiş yedi...

Kapıya gelmişlerdi; araba dışarda, yağmurdan ıslanmış ve pırıl pırıl duruyordu. İhtiyar başını döndürdü. Gözlerinde bir an için birşeyler parladı; eğlence, kahkaha gibi birşeyler. Stanley bu pırıltıyı gördüğüne emindi. Bu gözlerin ta derinliklerinde, dibinde, bağdaş kurmuş, yerde oturan küçük bir çocuk vardı. (Stanley onu görür gibi oldu. Yoksa bu gördüğü kendi aksi miydi?) Gülen biriydi.

İhtiyar, ağır ağır bir kolunu kaldırdı ve işaret etti.

«Ne?» dedi Stanley. «Anlamadım?»

«Alârm.» İhtiyar'ın sesi açık ve kesindi. «Alârm çal.»

Kırmızı boyalı yangın alârmını işaret ediyordu düpedüz.

«Çalayım mı efendim?» Stanley hayretle alârm kutusuna baktı. «Sanırım camını kırmak gerek, ya da öyle birşey.»

«Hadi, kır,» dedi ihtiyar.

Stanley sağ koluyla İhtiyar'ı tutarak, sol yumruğunu cama indirdi. Cam sarsıldı. Elimi içine geçirmeye niyetim yok, diye düşündü. Ama... Dur bakayım; cam sarsılmıştı... Belki de... Camı yana doğru itti, olmadı. Bu kez yukarı doğru itti. Fazla hızlı itmişti camın ucu çıktı ve yere düşerek paramparça oldu.

Amma da gürültü yapıyoruz, diye düşündü Stanley. Sonra da: Bizlerden alârmı çalacağımıza göre ne kadar gürültü yaparsak yapalım, ne farkederek?

İhtiyar uzanarak alârmı yetismeye çalıştı. Tam yetişemiyordu. Stanley sol elini onun titreyen dirseğinin altına koydu. Kolu sınıksız tutarak kaldırdı. İhtiyar'ın parmakları alârm koluna dokundu ve sonra kolu tutup çevirdi.

İlk ses dalgası yayılırken Stanley İhtiyar'ı yavaşça, acele etmeden arabaya soktu. Dışarda da bir başka alârm zili çalıyordu. Rüzgârın ve yağmurun arasında sesi boğuk ve kesik geliyordu.

Araba hafif bir sesle çalışmaya başladı. Alârmın gürültüsü gittikçe uzaklaşıyordu. Şimdi yalnız sileceklerin ve yağmurun kaporta üzerinde çıkardığı boğuk sesler duyuluyordu. Stanley arabayı özenle, sakin kullanıyor, hız sınırlarını aşmıyor, diğer arabalara dikkat ediyordu. Çok değerli birşey taşıyormuş gibi. Sanki büyük, kara arabanın içi altın doluymuş gibi dikkatli, çok dikkatli gidiyordu.

İhtiyar sesini çıkarmıyordu. Stanley bir kez dikiz aynasından kontrol etmişti onu. Başı yana yatmış, küçük, yuvarlak ışığın yanındaki yumuşak, deri kaplı duvara yaslanmıştı. Işık da yanıyordu. Acaba is-

teyerek mi yakmıştı onu, yoksa başı yana düşerken düğmeye mi çarpmıştı? Lâmbanın yumuşak ışığı arabanın ön koltuğuyla arka koltuğunu birbirinden ayırmıştı. İhtiyar, Stanley'ninkinden kesinlikle ayrılmış olan başka bir bölümde yolculuk ediyordu sanki.

Stanley evin batı tarafındaki garajda durdu. Garajın camlarından yağmur hiç durmaksızın, düzgün tabakalar halinde akıyordu. Stanley o kadar yumuşak fren yaptı ki, arabanın tam olarak ne zaman durduğunu anlamak güçtü. Artık arabanın üzerinde ve ön camında yağmurun sesi kesilmişti.

İhtiyar'ın başı hâlâ bir yana yatıktı ama gözleri açıktı. Stanley başını düzeltti, sonra onu eve taşıdı. Tekerlekli koltuğu, her zamanki gibi kapının yanında bekliyordu. Stanley İhtiyar'ı buraya oturttu ve sonra geri çekilerek emirlerini beklemeye başladı.

Evde tuhaf bir koku dikkatini çekti. Serin havalarda havalandırma cihazı iyi çalışmaz, pis hava evin orasında burasında kümeler halinde kalırdı. Havalandırmanın akıntısı arasında kalmış küçük, sessiz hava kümeleriydi bunlar. Bir tanesi de burada olmalıydı. Evin diğer bölümlerinde hafif olan makine yağı kokusu burada bayağı kuvvetliydi.

İhtiyar birşey söyledi. O kadar yavaş sesle konuşuyordu ki, Stanley duymak için eğilmek zorunda kaldı. «Hadi.»

«Nereye?» Donuk gözler öfkeyle parlayarak baktı ona, Stanley telaşla ekledi: «Çiçek serine mi?»

Öfke söndü. Demek ki öyleymiş, dedi Stanley.

Lâstik tekerlekler geniş tahtaların üzerinden gıcırdayarak geçti, sonra serin kara mermer döşemelerinin üzerinde yavaş yavaş kaymaya başladı.

«Koltuk,» dedi İhtiyar gözleriyle işaret ederek.

Yelpazeye benzeyen yüksek arkalı büyük koltuğunu istiyordu. Yumuşak, yastıklı, sepet beşiğini. Bayan Margaret, babamın tahtı diyordu buna. Her Allahın günü oturup bambu kafeslerinde kanat çırpın kuşları seyrettiği koltuk.

Stanley İhtiyar'ı, daha önce de binlerce kez yapmış olduğu gibi kucağına aldı. Şimdi kollarının arasında daha hafif, sanki su üstünde yüzyormuş gibiydi.

Kuşlar kafeslerinde sessiz sessiz oturuyorlardı. Hiç bir ses ve hiç bir kanat çırpma duyulmuyordu. Stanley İhtiyar'ı oturttu, hafif yün battaniyesini bacaklarına sardı.

İşte, diye düşündü Stanley, İhtiyar da kafesine yerleşti. Belki o da kuşlar gibi başı önüne düşüp uyurdu artık.

O parlak, düğme gibi gözler Stanley'yi seyrediyordu. «Gitme,» dedi İhtiyar.

«Peki efendim.» Stanley masanın üzerindeki puro kutusunun her zamanki yerinden birkaç santim oynamış olduğunu farketti. Onu iterek tekrar yerine getirdi.

İhtiyar, her defasında hafif, ılık gibi bir ses çıkararak nefes alıp veriyordu. Stanley, elleri arkasında, dimdik bekliyor, kafesin içinde birbirine sokulmuş kuşların karanlık biçimlerini ayırdetmeye, kuşları tanımaya çalışıyordu. Telefon çaldı.

Stanley hiç düşünmeden telefona uzandı. «Hayır,» dedi İhtiyar bağıarak. Stanley geri sıçradı. İhtiyar onun bu telâşlı haline hafifçe gülümsedi. Eski zamanlardan kalma, mağrur, küçümseyici, hafif çarpık bir gülümseme idi bu.

Sırıtan bir kurukafa, diye düşündü Stanley. Telefonun çalıp çalıp susmasını bekledi.

Gürültüden kuşların birkaçı uyanmıştı. Kanatlarını çırparak, acı acı bağırmaya başladılar. Serin öbür tarafından yumuşak bir ses geldi. Açmış, iri çiçeklerden biri kendi ağırlığıyla yere düşmüştü.

«Kızlarınızı çağırsak iyi olmaz mı efendim?» Stanley fısıldayarak konuşmakta olduğunu farketti.

Kuşların sesi kesildi. Yere düşen çiçeğin ötesinden ansızın bir su sızıntısı sesi geldi. Fıskiyelerden biri delinmiş olmalıydı.

«İstemiyorum onları,» dedi İhtiyar. Sonra da: «Sen de gidebilirsin artık,» diye ekledi.

İhtiyar bir daha konuşmadı. Başını koltuğun yastığına rahatça dayamıştı.

Stanley geri geri iki adım gitti, büyük çiçekleri aşağı doğru sarkan bir dalın altında, mermer döşemenin üzerinde durdu. Salonda bir tek ışık yanıyordu o da İhtiyar'ın koltuğunun yanındaydı. Koyu bir karanlık çevreliyordu onları. Islak yaprakları ve ıslak döşemeyi yakından duyuran kör bir karanlık. Duyulan tek ses, cam çatının üzerinde yağmur damlalarının çıkardığı sürekli tıkırtıydı. Stanley tamamen hareketsiz duruyordu. Kaslarını kasten gevşetmiş, zihnini isteyerek bütün düşüncelerden arındırmıştı. Arada bir, bacakları ağrıyınca, ağırlığını birinden öbürüne geçiriyor, fakat ne hareket ediyor ne de oturuyordu. Sığındığı karanlığı içinde sessizce nöbet tutuyordu. İhtiyar'ın, soluk ışığın içindeki renksiz biçimini görebiliyordu. Kafesin bir bölümünü de görebiliyordu. Önce birine, sonra diğerine bakıyordu. Kıpırdayan birşey yoktu.

Nereden anladığını tam olarak bilmiyordu. Yalnız ayakları yerden kesilir gibi oldu. Çevresindeki ıslak havanın değiştiğini, yaprakların zafer dolu bir kötülükle titrediklerini hissetti. İhtiyar'ın yanına gitmedi. Kabuğa, boş bir kalıba benzeyen varlığın alay eden azametinden gözlerini kaçırdı sadece.

İhtiyar ölmüştü.

STANLEY

STANLEY, geri geri çekilmeye başladı. Koltuğunda oturan, uzun süredir hayatla ölüm arasında gidip gelen ve nihayet ölüme yenilen o vücuda arkasını dönmeye cesaret edemiyordu. El yordamıyla kapıya doğru gitti. Ensesine yapraklar sürünüyordu. Başını içeri çekip yakasının içine saklamaya çalışıyordu. Eliyle kapının kulpunu bularak çevirdi ve arka arka eve girdi. Ancak cam kapıyı kapattıktan sonra önüne döndü.

Işıkların yakılmış olduğu evde bir değişiklik yoktu. «Ne tuhaf,» dedi yüksek sesle.

Sanki vücudundan bir parça eksilmiş gibi, çok garip hissediyordu kendini. İhtiyar giderken beraberinde birşey mi götürmüştü?

Kilerden geçip mutfağa girerken dışarda titreşen araba farlarını gördü. Bir bardağa su doldurdu, sonra ona dokunmadan öylece bıraktı orada.

«Stanley,» diye seslendi Bayan Margaret. Stanley karşılık vermedi.

Arabanın anahtarını cebinden çıkarıp mutfak masasının üzerine bıraktı.

«Stanley, hangi cehennemin dibindesin?»

Stanley kapıyı açtı; doğudan gelen rüzgâr kapıyı elinden çekip içeri doğru çarptı. Kapıyı kapamak zahmetini göstermedi. Terası geçip merdivenlerden inmeye başladı. Rüzgâr çok kuvvetliydi. Rüzgâra karşı yürürken önünde yumuşak bir duvar varmış gibi geliyordu.

«Stanley!» Şimdi iki kızkardeş de terastaydılar. «Nerede bu?»

Stanley döndü, rüzgâr yüzünün bir yanına çarpıyordu. «Sizi istemedi,» dedi Stanley. Ama rüzgâr bu sözleri bölüp birbirine karıştırarak yoketti.

«Nerede acaba?»

Demek ki duymamışlardı.

Bahçedeki projektörün ışığında Stanley Bay Robert'ı gördü. Watkins onu tutuyor, Robert da evin köşesindeki çimenlerin üzerine kusuyordu.

Buraya gelmeyi başarmış, dedi Stanley kendi kendine, sadece kötü bir sarhoşlukla kurtulmuş bu işten... Ne tuhaf, Bay Robert ancak otuz metre uzağında olduğu halde Stanley'ye kilometrelerce uzakta gibi geliyordu. Sanki bir dürbünün tersiyle bakıyormuş gibi...

Biri Stanley'yi kenara iterek geçti; az kalsın ıslak taşların üzerine düşüyordu. Bayan Margaret çimenlerin üzerinde koşarak ilerledi, Robert'ın üzerine eğildi.

Bayan Anna terasın kapalı, kuru yerine sığınmış, hareket etmesizin orada duruyordu. Dimdik ve çok ince görünüyordu. Uzun, beyaz bir mum gibi.

Stanley, evden uzaklaşarak yürümeye devam etti. Arkasından hâlâ bağırmalar duyuyordu. İpe asılmış çamaşırlar gibi rüzgârın üzerine dizilmiş, çırpınan seslerdi bunlar. Stanley dinlemedi. İhtiyar gibi, onun da işi bitmişti burada.

Gözlerinin içine giren yağmur, görüşünü engelliyordu. Ama fark etmezdi. Buralardaki her dönemeci, her çakıl taşını teker teker tanıyordu. Tekrar buraya dönmek, bu yoldan bir daha yürümek dileğindeydi. Bu ölmek gibi olacaktı biraz da...

ARKASINDAN gelen evin güçlü iki projektörünün ışıkları, Stanley'nin iri gölgesini ilerlemekte olduğu yola düşürüyordu. Her adımda sallanıp, titreyen ve gittikçe büyüyen bu gölge, iki yanında kanatlarını ağır ağır çırpınan iri ve kara bir akbabaya benziyordu.

UYCAN YAYINLARI

BUGÜNE KADAR YAYINLANMIŞ ESERLERDEN BİRKAÇI

GORDON WILLIAMS

KÖPEKLER

UYGUN
YAYINLARI

roman

256 S.

15 TL.

Birinci baskısı 20 günde tükenen KÖPEKLER, Amerikalı yönetmen Sam Peckinpah tarafından, Dustin Hoffman'ın unutulmaz oyunuyle beyaz perdeye aktarılmış, çok güçlü, çok etkileyici bir roman. Uygar bir ülkede geçen, kimsenin aklına gelmeyecek kadar ilkel ve vahşi bir insanlık deneyi.

UYAN
YAYINLARI

KIŞ İNSANLARI

PHYLLIS A.
WHITNEY

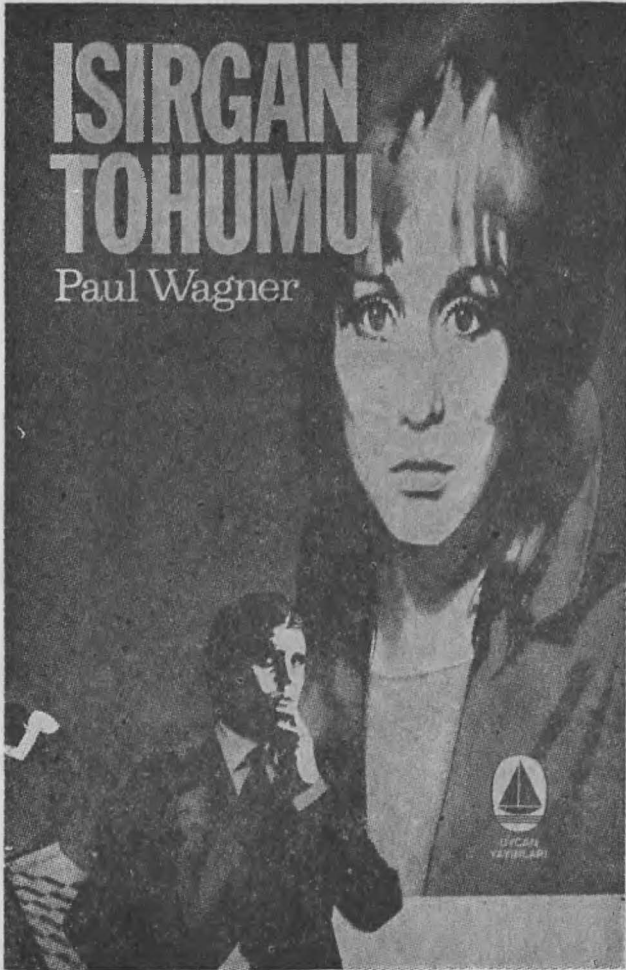
272 S.

15 TL.

Phyllis Whitney duyguları, heyecanları oya gibi işlemekle ün salmış. KİŞ İNSANLARI'nda da, psikolojik açıdan çok karmaşık bir aileye gelin giren genç bir kızın evlilik sorunlarına eğilmiş. Bunlar öylesine güçlü sorunlar ki, kitabın son satırına kadar bir solukta geliyor insan.

ISIRGAN TOHUMU

Paul Wagner

336 S.

15 TL.

ISIRGAN TOHUMU için ünlü yazar Jean Anouilh diyor ki :
«Paul Wagner'in hayat hikâyesinin çarpıcı, iğrenç, abartılmış bir yanı yok. Tam da bu noktadan dokundu bana. Dickens'vari, çocuksu bir temizlikte, alçak gönüllü, mırıldanarak anlatılan bir hikâye... Ama fısıltısı kulakları bırakmak bilmiyor.»

GEORGE V. HIGGINS

erkete

UYCAN
YAYINLARI

256 S.

15 TL.

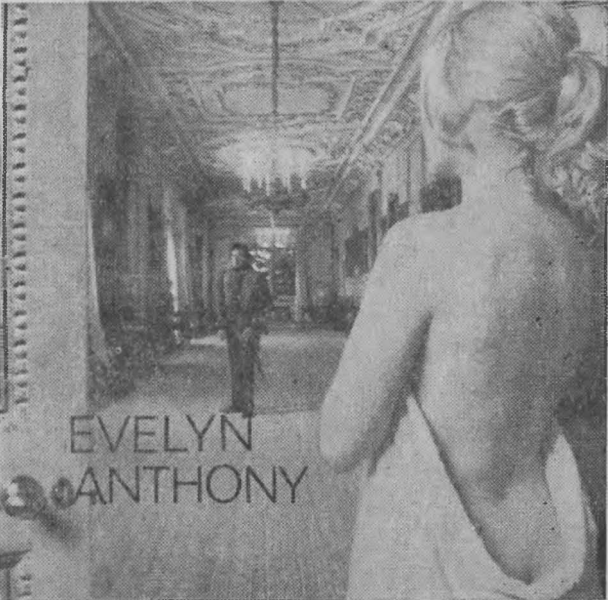
«ERKETE, okuduğum en güçlü, en ürpertici polis romanı!»
«Ne güçlü diyaloglar!... Birinci sınıf bir kitap...» Ross
Macdonald ve Norman Mailer böyle diyorlar 33 yaşındaki
Massachusetts savcı yardımcısı George Higgins'in yazdığı,
kendi türünde son yılların en önemli eseri, ERKETE için.

UYAN
YAYINLARI

roman

VALENTİNA

EVELYN
ANTHONY

344 S.

15 TL.

Tarihin kaydettiği en büyük aşk dramlarından biri... Napoleon'un Rusya Seferi sırasında geçen, birbirinden sürükleyici olaylar dizisi içinde soluk kesici bir aşkın unutulmaz romanı... VALENTİNA, bugüne kadar yazılmış tarihi aşk romanlarının en güzeli, en usta işi olanıdır.

john haase

mevsimler ve zamanlar

238 S.

15 TL.

Dürüst iki insanın bir haftalık ortaklaşa serüveni olan MEVSİMLER VE ZAMANLAR, çağdaş ve gerçekçi bir romandır. Kişi ilişkilerinin, tutkuların ve belirli bir yaş dönemi bunalımının hikâyesini anlatır. John Haase'in bu eseri 1972 yılında dünyanın en çok okunan kitaplarından biri olmuştur.

272 S.

15 TL.

BABA ÖLDÜ, gerilim dolu bir Mafia romanı. Bol şaraplı bir yemekten sonra 'Baba' Paolo Regalbuto'nun evinde apansız ölüvermesiyle «Boşalan Taht»a oynayanlar karşı karşıya geliyor. Biraz tebessüm, biraz sohbet derken, silâhların sesinden sonunda kimse kimsenin ne dediğini duyamıyor.

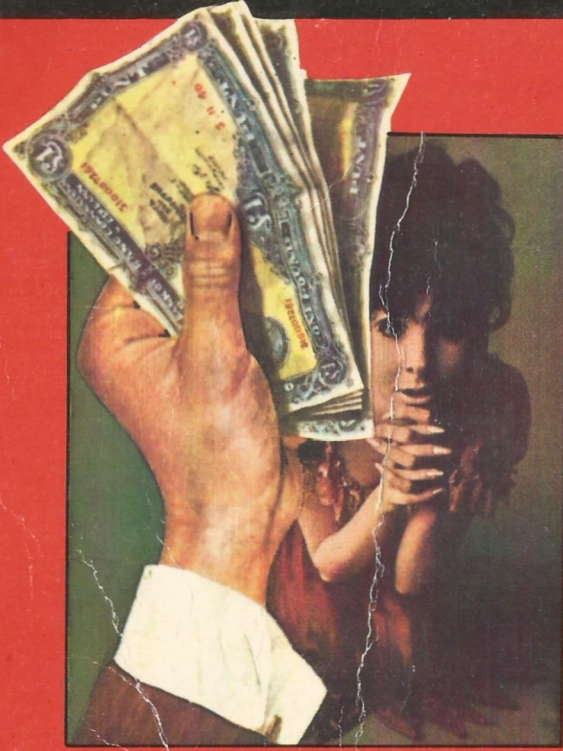

296 S.

15 TL.

PÖLLENBERG MİRASI, Evelyn Anthony'nin son eseri. İspanya'da yaşantısını sessizce sürdüren bir Nazi generalinin, kızını büyük bir hazinenin peşine salması ile, birden gerilim dolu bir olaylar dizisi beliriveriyor önümüzde... Uykusuz geceler vaat eden, birinci sınıf bir roman...

GENEL DAĞITIM : BATEŞ

SHIRLEY ANN GRAU **ihhtiyar**

İhtiyar, kanun dışı yollardan acımasız bir çabayla kazanılmış, ama şimdi herkesin saygı duyduğu büyük bir servetin, üç nesil boyu süren fırtınalı hikâyesidir.

Pulitzer ödölüne sahip Shirley Ann Grau bu sürükleyici hikâyeyi anlatırken, bir yandan da Amerikan yaşama biçiminin çok güçlü bir eleştirisini gerçekleştiriyor.